לדוד הירש

ליום הולדתו

[illegible]

[illegible]

BIBLIOTHECA MUNDI

מִבְחַר הַשִּׁירָה הָעִבְרִית

לְמִיּוֹם חֲתוֹם כִּתְבֵי הַקֹּדֶשׁ
עַד־גָּלוּת יִשְׂרָאֵל מֵעַל אַדְמַת סְפָרַד בִּשְׁנַת
ה״א רנ״ב

עָרוּךְ וּמְתֻקָּן עַל־יְדֵי

חַיִּים בְּרָאדִי

בְּהִשְׁתַּתְּפוּת

מֵאִיר וִינֶר

תר״פב

ליפסיא, הוצאת „אינזל“

Printed in Austria.

ANTHOLOGIA HEBRAICA

POEMATA SELECTA
A LIBRIS DIVINIS CONFECTIS
USQUE AD IUDAEORUM EX HISPANIA
EXPULSIONEM (A. MCCCCXCII)

QUAE

DIGESTA ATQUE DISPOSITA

TRACTAVIT

H. BRODY

ADIUVANTE

M. WIENER

MDCCCCXXII

INSEL-VERLAG ZU LEIPZIG

ראש דבר

בספרנו הזה כונתנו לתת לפני הקוראים קבוצה ממיטב שירתנו: שירים שהם צורות לנשמות וגופות לרוחות, שירים שיש בהם לב ונפש, רגש ומחשבה, הוד ויפי, וראוי להם שיעמדו לעד וישארו לגאון עולם משוש דור ודור. בהתבוננות עמוקה ובזהירות יתרה בחרנו אני וחברי לעבודה, מר מאיר וִינֶר, את המתאים להיסודות שהנחנו לנו מראש, ורבות עמלנו ויגענו לקבץ את הנדחים מכל המקמות אשר הֻדחו ואשר נפֹצו שם, מתוך ספרים נדפסים וכתבי יד, מתוך מכתבי־עת וקבצים שונים, והיו לאחדים בידנו. העִקר היה לנו תֹכן השירים; לא שמנו לב לצורה פיוטית יפה וגהדרה ולא לשפה צחה ולמלים מצלצלים וערבים, כשהם לבדם, באין רוח חיים, באין נענועי הנפש, באין רגשות הלב, ובחרנו רק בשירים שיש בהם נצוץ של חיי־עד, וכח מפרה בהם להשפיע על רוח ההוה ושירתו; שירים שהם מבליטים על ידי בטוי חזק ויפה את רגשות האומה האמתיים, את שמחת לבה ואת תוגיון נפשה, את תקותיה ואת שאיפותיה, את משפטה ואת השקפותיה על העולם ומלואו, על החיים והמות, על העבר, ההוה והעתיד. פתגמים ומכתמים ושירים למודיים, שאין בהם רק חכמה או התחכמות, הרחקנו מעל גבולנו, מפני שאינם ממין השירים, אשר אנחנו מבקשים, וכן הרחקנו את המליצה, גם את המליצה החרוזית, כי שירים אנחנו חפצים לתת לפני קוראינו, שירים בצורה פיוטית, ולא מליצה. אמנם יש אשר לפי מראית העין נטינו מן הכלל הזה, אבל עשינו כזאת רק במקום שראינו, אשר — לפי טעמנו והבנתנו — בקשה לה נפש פיוטית בטוי מיוחד לרגשותיה ובראה להשתפכותה צורה המתאמת לה, צורה פיוטית שונה מחברותיה (ראה את תוכחתו של רבנו בחיי, צד ק״י, ואת הרונמאות מספר בחינות עולם לר׳ ידעיה הפניני, צד רצ״ח).

ואנחנו ידענו גם ידענו, כי כשיבוא אחד הקראים לבחון את השירים אשר בספרנו אחד אחד ולבקר אותם, ימצא גם שירים שאין בהם כל המעלות והמדות שמנינו. סבת הדבר מקורה לפעמים בעובדה הידועה, „שאין כל הטעמים שָׁוִים", ואשר יהיה בפי האחד כדבש למתוק יחשבהו אחר לחסר טעם כריר חלמות. אבל לפעמים הוכרחנו באמת להביא את המוב ביחס ובערך, אף שאיננו מן המיטב כשהוא לעצמו, כי ספרנו יֵראה — אף שאין זה מעִקר כונתנו — את ספרותנו בהתפתחותה, בעליתה ובירידתה, בימי פריחתה ובשעת גבולה, ואין לנו הרשות לטשטש את הצורה האמתית ולברוא מושגים בלתי נכונים, כאלו היו פיטנינו ומשוררינו כלם בלי יוצא מן הכלל בעלי מקוריות גאונית, אישים, אשר רוח כביר אמרי פיהם וכל דבריהם כנחלי אש, וכאלו היתה ספרותנו בכל הארצות ובכל הזמנים כֻלה שָׁוָה לטובה ועֹמדת במדרגה אחת, במדרגה היותר גבוהה. דור דור ופיטניו, דור דור ומשורריו; משתנים הרוח וההשקפה, משתנים הלשון, הסגנון והצורה,

הקראים לשם למוד[1], ולא לחכמים הקראים לשם חקירה, כי אם למבינים החפצים בקריאה לשם תענוג רוחני, ואלה אינם מקפידים על קוצו של יו״ד ואין להם חפץ בשנויי נוסחאות המבלבלים את הקרא ומשחיתים את טעם השירים, ועל כן השמטתים. אבל לא חפצתי להסיר בזה את האחריות מעל שכמי, ולכן זאת עשיתי, כי הוספתי לְצַיֵּן „ברשימת הפיוטים והשירים" אשר בסוף הספר על התחלת כל פיוט ופיוט וכל שיר ושיר גם את המקורות, אשר מהם שאבתי, והיה כל החפץ לבקר אחרי ישים עינו בספרים הרשומים שם וידע, כי כל נוסח שאינו נמצא בהם הוא מן השנויים ששניתי, ויוכל לחרוץ משפט אם לשבט אם לחסד. רק במקום שהשתמשתי גם בכתבי יד, הבאתי את כל השנויים שבכ״י לעֻמת הנוסחאות שבספרנו[2], כי כתבי היד אין יד כל אדם ממששת בהם וראוי ונחוץ להעיר על הנוסחאות שבהם. ולהיות שאין ספר בלא טעיות הדפוס — ובזה גורל ספרנו כגורל כל הספרים — הכנסתי ברשימתי גם תִקוני הטעיות, זולתי אלה שמקורם בשבירת הנְקֻדות או בהִשמטם ממקומם בעת ההדפסה, כי קטנות כאלה יוכל כל קרא לתקן בעצמו.

ואחרי שהספר הזה — כמו כל ספרי הקבוצה[3] שהוא חלק מחלקיה — נועד למבינים, נשארו השירים בלי פרושים ובאורים, ורק במקומות בודדים העירותי בענין זה הערה קצרה „ברשימת הפיוטים והשירים", אולם כחצי פרוש, אשר יספיק למבינים, יחשבו סמני הקריאה והנקוד. ובנוגע להנקוד נהגתי בו מנהגי שדברתי על ארותיו במקומות אחרים בארוכה[4], ואדבר עליו פה בקצרה. בעִקר הדבר שמרתי את חֻקי הדקדוק לכל כלליהם ופרטיהם, ובענין כתיבה תמה (מלא וחסר וכדומה) היתה לי המסורת לעינים. אבל יש שהמשוררים בעצמם נטו מהחֻקים האלה, אם מפני הכרת המשקל והחרוז[5], ואם מפני שהיתה להם השקפה שונה מהשקפתנו בכללי הדקדוק (למשל חשבו הם את השרשים החסרים לבעלי שתי אותיות, ועל כן לא הקפידו להבדיל בבנינים ונטיות בין נחי פ״י ופ״נ ובין נחי ע״ו,

---

1 בשבילם נועד ספר „שער השיר", אשר הוצאתי לאור ביחד עם הפרופ' ק. אלברעכט (ליפסיאה 1905).

2 רק את שנויי הנסחאות לשירי רשב״ג אשר בספר שירי שלמה לר״יל דוקעס השמטתי, כי את השירים האלה תקנתי עפ״י כ״י וספרים נדפסים רבים ושונים, ולא יכלתי להאריך ולהביא את כל השנויים, גם לא ראיתי הכרח לזה, יען אקוה, כי בקרוב אמצא מקום מֻכשר לדבר עליהם בפרוטרוט.

3 Bibliotheka mundi, הוצאת „אינזל".

4 ראה הקדמותי לדיואן רי״ה כרך א' ולספר שער השיר.

5 ראה למשל בקינתו של ר' מאיר ב״ב (צד רצ״ה), אשר בשביל המשקל הרבה להניע את הנח יותר משאר משוררים, וראה בשירו של רמ״בן (צד רפ״א), אשר נקד בשביל החרוז את הפֹּעל לרבים נסתרים בקמצות הע״ין; גם בין זכר לנקבה לא הקפידו להבדיל, בפרט במקום שהיתה הבדלה כזאת עלולה לקלקל את המשקל או את החרוז.

משתנים תנאי החיים וכל הגורמים החצוניים, ועמהם משתנים גם השירה והספרות, ואת כל השנויים האלה צריכה אספה כאספתנו להבליט בעל כרחה.

בנוגע לסדור השירים עלי להעיר, כי את המובא „מתקופת התנאים והאמוראים" (צד ג׳ — ט״ו) סדרנו כמו שהוא בסדר התפלה, ובסוף הבאנו עוד מהנמצא בתלמוד, ולא הקפדנו על סדר הזמנים, כי הרב מן הבא לידינו מהתקופה הזאת לא נזכר עליו שם מחברו, וכשהוא נזכר עוד יש בו לחקר כמה ספקות וחששות. כמובן לא יכלנו גם בפרק שלאחריו, „מתקופת הפיטנים הקדמונים עֲלֻמֵי השם", לשים לב לסדר הזמנים, כי עוד לא נתבררו הסִמנים, אשר על פיהם נוכל לשפט בצמצום ובדיוק, איזה מן הפיוטים שנתחברו בהתקופה הזאת מוקדם ואיזה מאוחר. אולם מזמנו של יוסי בן יוסי והלאה השתדלנו עד כמה שאפשר לסדר את השירים על סדר הזמנים[1], ואף גם זאת עשינו שהודענו את הנודע לנו על אדות כל משורר ומשורר באיזה זמן ובאיזה מקום היה חי, כי ראינו בזה תועלת גם בנוגע להבנת השירים. אבל גם בזה יש שנמנענו להפריד בין הדבקים, וכן סדרנו למשל את שירי משוררינו הספרדיים מר״ש הנגיד (צד ס״ה) עד ר׳ יצחק בן הרא״בע (צד ר״ט) זה אחר זה, ואחריהם נתַנו מקום לפַיטני ומשוררי שאר הארצות שבאותה התקופה. אנחנו בטוחים, כי כל מבין דבר לאשְׁרו יסכים לסדור הזה.

אחריות תקון השירים, הגהתם ונקודם מוטלת עלי, והנני להגיד על ארתם דברים אחרים.

נודע למדי, כי הפיוטים והשירים העבריים, בין אלה שבדפוס ובין אלה שבכתבי היד, כמעט שאין בהם אף אחד נקי מטעיות ושגיאות (יוצאים מן הכלל אלה שיצאו בדור שלפנינו ע״י שד״ל וע״י ר״ש זקש, ואחדים שנדפסו ע״י חכמי זמננו), כי הסופרים והמדפיסים או ששגו סתם, או ששגו מפני חסרון ידיעה וקלקלו על מנת לתקן, ויש ששגו גם מפני היראה. ובבואנו עתה להוציא את האספה הזאת, ראיתי ראשית לי לתקן את השירים, לצרף את סיגיהם ולהסיר את בדיליהם, לנקותם מכל טעות ושגיאה ושנוי במזיד, ולהחזיר מהרתם ליָשנה. כדי להגיע לתכלית הזאת, יגעתי כמה יגיעות — ומר ויגר עזר על ידי — להשוות את השירים והפיוטים עם הוצאות שונות ועם כתבי יד, לבקש ולמצוא בדרך הזה את הנוסח הישן והישר. אבל יש שלא היתה לאל ידי להשתמש באמצעים האלה מחסרון ספרים, ויש שהשתמשתי בהם באין תועלת, והוכרחתי איפוא לשנות את הנוסח מדעת עצמי וככל אשר הורני רוח מבינתי. והנה לפי המנהג הנהוג בין החקרים, מן הראוי היה להעיר על הנוסחאות השונים אשר בספרים ועל השנויים אשר שניתי מדעתי, למען יוכלו החקרים לשפט וידעו מה לרחק ומה לקרב. אולם ספרנו נועד לא לצעירים

[1] רק שתי הסליחות לר׳ בנימן בן אברהם (צד רע״א) באו — מפני איזו סבה — שלא במקומם, כי המקום הראוי להם הוא לפני סליחתו של ר׳ משה בן אברהם (צד ש״ג), אחיו של ר׳ בנימן.

* *
*

השירה העברית שלאחרי חתימת כתבי הקדש וימי הבינים דתית וצבורית היא בעיקרה, הן מצד תכנה ותעודתה והן מצד צורתה. החלק החולוני שבה אינו אלא כיוצא מן הכלל ועל הרב לא היה מיועד בשביל הקהל הגדול. גם המשורר בעצמו הסתכל על שירת החולין שלו כעל דברי שעשועים המבריחים את הדעת ותו לא. ולפעמים שהיה מתחרט עליה ובטל בעצמו את ערכה מתוך הלך־נפש דתי שהלך ונתחזק לעת זקנתו עד לכדי הכרזה על „חטאת נעוריו" אלה, שאין בהם אלא להג טפל בלבד, ולא די שאינם מועילים, עוד יש בהם כדי להזיק את נפש קוראיהם[1]. משוררי ספרד השתמשו אמנם במאורעֹת חייהם הפרטיים בתור חומר לשיריהם החולונים, אבל הפיטנים שלפני התקופה הספרדית ושלאחריה (ובפרט הפיטנים האשכנזים והצרפתים) לא התכַונו להבעת רגשותיהם הפרטיות — רובן נשתקעו בתוך חיי רוח הכלל ובתוך בטוי צבורי, ואל הנשאר לא שמו את לבם ביותר אלא אם כן היה בפרט מה שיש בכלל; ובשביל כך כמעט שלא מצאו להם אלו כל בטוי מצוין ונאבדו מעולם השירה כאלו לא היו. וגם אופי ההבעה, צורת הבטוי החיצונית, התבלטו רק לפעמים רחוקות באופן אישי־פרטי. לפיכך קשה לפעמים לעמוד על אופָים המיוחד של הרבה פיוטים ושירים מימי הבינים כשהם בני דור אחד וסביבה אחת, במה הם משתנים האחד מהשני, שהרי להסוקר אותם סקירה שטחית דומים הם כלם זה לזה ואין הבדל ביניהם — חוץ מפיוטיהם ושיריהם של יוסי בן יוסי, רס"עג, ר"א הקליר ושל אחדים ממשוררי ספרד הגדולים, שהתבלטה בהם אישיות מחבריהם באופן נכר, בעל כרחם, בהיסח הדעת, ואולי למרות רצונם! לרוב ותרו המשוררים מרצונם על כל תנועה אישית בסגנונם והבעתם, וכל מה שחזק יותר הרגש המבקש לו בטוי יותר היו משקיעים אותו אל תוך הבטויים המקֻבלים מפי המסורה (ראה הקינות על הגזירות והרדיפות וכדומה), ועל ידי כך נתגבבו שכבות שכבות של כִנֻות, רמזים ומשמעות על המבטאים ושברי הפסוקים התנכיים, שפשטו משמעותם הזמנית ולבשו משמעות כללית־נצחית, כדי לשמש בית קבול לרגשות האומה שבכל דור ודור. ומי שאינו רואה אלא מה שלפניו ואינו חודר אל תוכם הפנימי של מליצותיהם ואינו מכוון למה שרמזו, לא יֵרד לסוף דעתם ולא יטעם לעולם טעמה המיוחד של שירת ימי הבינים.

---

1 „מי שהוא חפץ לזכות נפשו ומחשבתו ימצא היזק מהתעסק בשירי האהבה" (הכוזרי מאמר ב' ס'), ור' שלמה פרחון בספר מחברת שלו מעיד על רי"הל שעשה „תשובה" לעת זקנתו „שלא יפייט לעולם". ראה מאמרו של רש"י איש הורוויץ „ר' יהודה הלוי" וספרו של ר"ח בראדי: שטודיען צו דען דיכטונגען יהודה הלוי'ס צד 14 הערה 1.

בין נחי ע״ו ובין נחי ל״ה, בין נחי ל״ה ובין הכפולים וכדומה). במקומות כאלה לא שלחתי את ידי לשנות, כי אם הטלתי עלי חובה, לתקן את טעיות הספרים ואת שגיאות המדפיסים, אין לי החובה ואין לי הרשות לעשות בשירים כאדם העושה בתוך שלו, לעבר על דעת המשורר ועל חפצו, ולשנות נגד השקפתו וכונתו.

והנני מוסר מודעה, כי היתה כונתנו בתחלה לאסף אל ספרנו את שירי משוררינו עד ימינו אלה, אבל רבו מאד השירים ונאלצנו להפסיק כשבאנו עד תם השירה העברית בספרד בגלות ישראל מעל אדמתה, וגם בזה עברנו כבר את הגבול, אשר גבלו לנו המו״ל, והכרחנום להוסיף על מספר הגליונות שקבעו מראש. והיה אם תמצא עבודתנו חן בעיני הקראים, נוסיף על ספרנו זה חלק שני אשר יכיל את מבחר השירה העברית מגלות ספרד עד היום הזה.

אני טרם אכלה לדבר הנני נותן את תודתי להרב החכם ר״ז שווארץ נ״י בווינא, שהיתה בידו תמונה פוטוגרפית משירו של הר״מבן (צד רפ״א) על פי כ״י ווטיקאן (Urb. 9.), ובטובו מסרה לנו כדי לעטר את ספרנו בשיר היקר הזה. ותודתי נתונה גם להחכם המליץ והמשורר ר״י פאטאי נ״י בבודאפשט, אשר היטיב עמנו ושלח לנו משירי ר׳ משֻׁלם די־פיאירה ור״ש בונפיד, שהעתיק לעצמו בהיותו באוכספורד. תהי משכֻרתם שלמה.

פרגא, יום א׳ כ״ו מרחשון שנת וּנְגִינֹתַי נְנַגֵּן לפ״ק.

חיים בראדי.

ואין להם למקרי הזמן ערך עצמי אלא אם כן יש למצא בהם צד השוה לאחד ממאורעות העבר העתיק ואפשר לדמותו אליו, כדי לדרוש ממנו בנין אב של נחמה, או מעין המאורעות שצריכים לבוא באחרית הימים על פי יעודי החוזים והחכמים תלמידיהם. ובשביל כך — ויש לזה עוד סבות אחרות המונחות בטבע הגזעי של האומה — כמעט שאין למצא בשירת ימי הבינים תאורים אֶפיים מיוסדים על מאורעות הזמן, ואפילו בהקינות על הגזירות והרדיפות, שהעובדות נרמזות בהן באופן כללי ובלתי מפורש (יוצאים מן הכלל: איזה משירי ר"ש הנגיד ועוד אחרים הנותנים שבח והודיה על נסים שקרו להצבור). ואלה הפיוטים והשירים המועטים שיש למצא בהם סגלות אֶפיות מיוסדים הם על מאורעות ואגדות מהעבר העתיק (כגון: העקדה, יציאת מצרים, מיתת משה, עשרה הרוגי מלכות ועולה על כלם התאור האֶפי הנפלא של עבודת יום הכפורים בבית המקדש ליוסי בן יוסי). כשיש את נפש המשורר לספר על יסורי ההוה הוא כובשם דרך רמז באחת האגדות העתיקות (כגון על דבר עשרה הרוגי מלכות, חורבן הבית ועוד) או שהוא מספר את העובדות בלי כל תאורים מבליטים. — התאורים והציורים שבספר מקדש מעט לר' משה ריאטי ובחבורי ההולכים בעקבותיו אינם נובעים, כידוע, ממקור ישראל, וכן גם אלה שבתחכמוני לר"י חריזי ובמחברות לר' עמנואל הרומי.

בהפיוט הדתי ובפרט בהסליחה האשכנזית נמצא לפעמים שכל בית ובית עומד על כח עצמו, וכמעט שאין בהם לא התפתחות הדרגתית ולא השתלשלות הכרחית, אלא מחרוזת של הכרזות וקריאות ליריות, נלים תלושים, בודדים, של השתפכות הנפש: פסוקים שאינם מתמלאים האחד מחברו ואינם מצטרפים קצתם אל קצתם להמשך שלם „הגיוני ואורגני". דרך כלל אין המשורר שם נפשו לכַוֵּנֵי חן של קשור החוליות, כי אם פולט בבת אחת את מועקתו, את הקובלנא וההתאוננות, דברי פיוס ותחנון, או את התלהבותו הדתית הבוקעת ופורצת מתוך נהמת לבו — וזה כחם ותהלתם! ההבעות הישרות הבלתי ממוצעות האלה, שלא נסתרסו על ידי חומר דיני הסדור ההגיוני, יוצאות מן הלב ונכנסות אל הלב, ואפילו באלה שאין בהם פניות אסתתיות (בעלי הסליחות האשכנזים השתמשו בחרוז ומשקל לא לשם קשוט סתם, אלא כדי להכשיר את סליחותיהם לעבודה בצבור) אמת ההרגשה יש בהם וכח רב — וממילא גם יופי, אף על פי שלא נתכוונו משורריהם לכך. פיטני ספרד דקדקו אמנם הרבה על טהרת הצורה החיצונית בחרוז ומשקל, אולם גם בשיריהם ובפרט בפיוטיהם אין למצא קשור מוחלט בסדר ההרצאה ואולי משום כך התמסרו לכבלים הכבדים של חרוז ומשקל, כדי לכסות על ידי חָקִיּוּתם המדֻיָּקת של אלה על רפיון הקשור בסדר ההרצאה. — החרוז והמשקל של שירת ימי הבינים וצורתה החיצונית בכלל מוצאם, כידוע, מהשירה הערבית, ומוטל בספק, אם עלתה יפה ההרכבה הזאת של צורה נכרית על תוכן עברי. כמה מגדולי הפיטנים והחכמים (כגון רי"הל בעת זקנתו והרמ"בם) הכריזו על זרותה של הצורה הזאת

בעד הבעת רגשות צבוריות־דתיות בחרו בבטויים וציורים שנעשו לקנין הצבור מדורי דורות, ובמקום שאתה רואה ענותנותם שם אתה רואה גדולתם. יָראו אלה שהשקיעו את עיקר חיותם הנפשית לתוך הלך־הרוח הצבורי להמעיט את דמותן של רגשותיהם על ידי בטוי היחיד ובחרו בהבטוי הכללי. מקרי הזמן לא הפתיעו אותם בהחלט ולא זעזעו אותם עד לידי ערעור היסוד, מפני שהתרגלו מדורי דורות ליסד את הסתכלותם במאורעות הזמן על עיקר היסתורי: מה שהוָה ומה שיהיה כבר היה לעולמים, ואין כל חדש, וגם מאורעות זמנם, כונות פרעניותיהם, התוו ונגלו מקדם וגם קורות הימים הבאים צפו להם מראש וירדו לסוף דעתם, ולפיכך בחלו בחדוש ההבעה, אדרבה, צורך פנימי היה להם לבאר קורות זמנם ומהותן הרוחני על ידי הנבואה הקדומה, להתאים אותן אליה ולאַמת אותה על ידן. נחמות הנבואה והבטחותיה לעתיד לבא אי אפשר היה לבטא אלא בסגנון הקדמונים, כמעט בלשונם ממש, שאלמלא כן הרי בטל כחם, ועיקר חיותם הכבוש באופַנם המסורתי־ההיסתורי היה הולך לאבוד על ידי הורקה מהדבור הנצחי אל תוך המליצה הזמנית. וכשהם מוסרים אפילו את רחשי לבם הכי אישיים ופרטיים בסגנון כללי־טפוסי, במליצה מְשאלה מהתנך והאגדה ומפיוטי משוררים שקדמו להם שנתקבלו ונתחבבו על הצבור, אין בזה משום עניות באמצעי הבעה, כי אם חוק נפשי, גזעי־שֵמי בכלל ועברי בפרט, הכריחם להתרחק מהדגשת אישיותם ולהבליע אותה אל תוך הבטוי ההיאֶראטי הקדמוני שנתקבל מדורות[1]. וגם הציורים המשליים והסמליים שהשתמשו בהם לא היו ממציאים אותם מחדש לצרכם, אלא לקחום מהמסור והידוע. ואין כונתם להבליט ולצייר על ידם את העובדה הממשית ואת הסגלה הגופנית המיוחדת של המתואר־הנמשל, כמעשה השירה האֶפית (היונית), אלא לרמז על ידם לערכו ומהותו הרוחני של הדבר. ולפיכך יש והסגלה הגופנית של הציור המשליי אינה קולעת בדיוק להמתואר־הנמשל או שהיא אף מתנגדת לו, והמשורר לא שם את לבו להנגוד הזה — ועל הקורא לרדת לסוף כונתו ולא להסתפק בהמשמעות השטחית בלבד.

משוררי ימי הבינים לא ראו אפוא חשיבות יתרה במאורעות זמנם כשהם לעצמם: עיקר ההיסתוריה נתהוותה בימים הקדמונים ומשחרב בית המקדש פסקה ולא תתחיל שוב אלא לכשיבוא הגואל. זמן הגלות הוא חלל ריק מחוסר חשיבות רוחנית

[1] היה מי שהחליט, שאין להעריך דברים שבאָמנות אלא לפי מדת האישיות והעצמיות המתבטאת בהם, וכל שירה שאין בה מהסגלות האלה אינה אלא פרי תקופת המחקים נעדרי כח היצירה המקורית. אולם המתבונן בשירת עמי המזרח ואָמנותם ורואה איך התרחקו יוצריהן בדעת ובכונה מלהבליט אישיותם, עד שהעמידו את הדבר הזה ליסוד חשוב ביצירתם, ודוקא בתקופותיהם הכי פוריות והכי מצלחות, לא יבסס את משפטו על ערך שירת ימי הבינים — השייכת לפי מבעה לאותו הסוג עצמו — על הכלל האמור, שנולד על ברכי התרבות המערבית ולא יכשר רק לבקרת פרי רוחה של אותה התרבות בלבד.

מִבְחַר הַשִּׁירָה הָעִבְרִית

לְמִיּוֹם חֲתוֹם כִּתְבֵי הַקֹּדֶשׁ עַד־גָּלוּת יִשְׂרָאֵל מֵעַל אַדְמַת סְפָרַד

(משמעון בן סירא עד רבי שלמה בונפיד)

להרות העברי והביעו את התנגדותם לה, למרות מה שהשתמשו בה עצמם[1]. ואין ספק שקשים היו לה הכבלים הכבדים והמעיקים האלה להתפתחותה הטבעית והעצמית של בת השירה העברית. אמנם, יהיה איך שיהיה, עלינו להתפשר עם העובדה, שהרי טָבעה הצורה הזאת את חותמה על כל שירת ימי הבינים. וודאי, שמלבד הסבות החיצוניות והמקריות הסבו את קבלתה של הצורה הערבית גם איזה קורבה רוחנית, הכרת פנימי וצרכים אסתתיים, שאלמלא כן לא היה הזווג מתקיים זמן רב כזה ולא היה עושה פירות משֻבחות כאלה. והמעמיק חקר ומתמסר להכרת צורתו החיצונית של הפיוט בלי משפטים קדומים וחודר למהותה מתוך חבה מתגלים לפניו חנה ויופיה המיוחד.

השפעת השירה הערבית על שירת החול של פיטני ספרד גדלה עוד יותר מזו שעל שירת הקדש וחדרה עד לתוך תוכה. כמוה היא רומַנטית ורגשנית, נוטה להפרזה ולהפלגה ומשתמשת ברמזים ומשלים סתומים, מחבבת את החדוד וההתול הדק. גם נושאי השירים משותפים להם: ידידות וחשק, שבח היין ושמחת החיים, אבל על מות קרובים וידידים, הספדים על מות גדולי הדור, שבח הנגידים והנדיבים, התולים וחדודים, מכתמים וחידות, בדיחות, שירי צעצועים והזדמנות — וגם שירי מלחמה נמצאו בה (ראה את השיר „הלי תעש" לר"ש הנגיד). — ואף גם סגנון ההבעה של זו אינו אישי עצמי, כי אם טפוסי: פתגמיה, משליה ומליצותיה לֻקחות מהתנך, מהספרות הדתית ומשירי הפיטנים הקודמים בזמן. גם בה קשה לפעמים למצא קשור והמשך מתמיד בסדר ההרצאה ועל פי רוב אפשר להוסיף על מספר הבתים ולגרוע מהם בלי לערער את הבנין. כבלי החרוז והמשקל ואופן ההבעה הטפוסי העיקו עליה עוד יותר מעל שירת הקדש — שהרי ההבעה הטבעית והאישית היא מתפקידה של שירת החול הלירית. אולם מבעד הלבוש המגובש המעיב בוקע ומאיר זוהר התוך.

בעלי הסליחות האשכנזים, שעברו שבעה מדורי הצער לא נכנעו מפני חומר חוקי החרוז והמשקל ושחררו את עצמם קצת מעול הצורה המרִיקה; הצוחות והאנקות על צרות הכלל הנוראות פרצו באין מעצור מתוך הלב — ולא הוכשרה השעה לסלסולי הצורה, והלכך „לקויה" היא קצת ומגדלת פרא בפיוטיהם של האשכנזים ובפרט בסליחותיהם וקינותיהם. אולם דוקא מפני זה נשתמר בהם רגש אמתי חם, דפיקת לב האומה התוהה, הכואב והקובל לפני קונו כמעט עד לידי התרעמות. וחביבים עלינו בטויי התוגה וההתאוננות האלה מיופי השלו של פיוטי ספרד.

הקריאה בשירת ימי הבינים דורשת התעמקות, עיון וחבה. אין היא משביעה את הקורא בה דרך אגב קורת רוח זלה ואינה מגלה לו את ברק הודה, אבל המקבל עליו מרותה והתודר בעד המסך המעורפל להתוך המזהיר והנצחי מובטח יהיה שיבא על שכרו.

מ. ז.

---

1 גם הרמ"בם „חרוז ושקל" בשעת הזדמנות.

שִׁמְעוֹן בֶּן־סִירָא

(בירושלים, לערך ג״א תק״ם)

תְּפִלָּה

הוֹשִׁיעֵנוּ אֱלֹהֵי הַכֹּל | וְהָרֵם פַּחְדְּךָ עַל־כָּל־הַגּוֹיִם,
הָנֵף עַל־עַם נֵכָר | וְיִרְאוּ אֶת־גְּבוּרָתֶךָ.
כַּאֲשֶׁר נִקְדַּשְׁתָּ לְעֵינֵיהֶם בָּנוּ, | כֵּן לְעֵינֵינוּ הִכָּבֵד בָּם,
וְיֵדְעוּ כַּאֲשֶׁר יָדַעְנוּ, | כִּי־אֵין אֱלֹהִים זוּלָתֶךָ.
חַדֵּשׁ אוֹת וּשְׁנֵה מוֹפֵת, | הַאְדֵּר יָד וְאַמֵּץ זְרוֹעַ וְיָמִין,
הָעִיר אַף וּשְׁפֹךְ חֵמָה | וְהַכְנִיעַ צָר וַהֲדֹף אוֹיֵב.
הָחִישׁ קֵץ וּפְקֹד מוֹעֵד, | כִּי מִי יֹאמַר־לְךָ מַה־תַּעֲשֶׂה,
הַשְׁבֵּת רֹאשׁ פַּאֲתֵי מוֹאָב | הָאֹמֵר אֵין זוּלָתִי.
אֱסֹף כָּל־שִׁבְטֵי יַעֲקֹב | וְיִתְנַחֲלוּ כִּימֵי־קֶדֶם,
רַחֵם עַל־עַם נִקְרָא בִשְׁמֶךָ, | יִשְׂרָאֵל בְּכוֹר כִּנִּיתָ;
רַחֵם עַל־קִרְיַת קָדְשֶׁךָ, | יְרוּשָׁלַיִם מְכוֹן שִׁבְתֶּךָ,
מַלֵּא צִיּוֹן אֶת־הוֹדֶךָ, | וּמִכְּבוֹדְךָ אֶת־הֵיכָלֶךָ.
תֵּן עֵדוּת לְמֵרֹאשׁ מַעֲשֶׂךָ | וְהָקֵם חָזוֹן דִּבֶּר בִּשְׁמֶךָ,
תֵּן אֶת־פְּעֻלַּת קוֶֹיךָ | וּנְבִיאֶיךָ יֵאָמֵנוּ.
תִּשְׁמַע תְּפִלַּת עַבְדְּךָ | בִּרְצוֹנְךָ עַל־עַמֶּךָ,
וְיֵדְעוּ כָּל־אַפְסֵי אֶרֶץ | כִּי אַתָּה אֵל עוֹלָם:

*

וַיִּשְׁנוּ לִנְפֹּל שֵׁנִית | הָעָם כֻּלּוֹ מִפָּנָיו.
עַתָּה בָּרְכוּ־נָא אֶת־אֲדֹנָי אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל, | הַמַּפְלִא לַעֲשׂוֹת בָּאָרֶץ,
הַמְגַדֵּל אָדָם מֵרֶחֶם | וַיַּעֲשֵׂהוּ כִּרְצֹנוֹ;
יִתֵּן לָכֶם חָכְמַת לֵבָב | וִיהִי שָׁלוֹם בֵּינֵיכֶם,
יֵאָמֵן עִם־שִׁמְעוֹן חַסְדּוֹ | וְיָקֵם לוֹ בְּרִית פִּינְחָס,
אֲשֶׁר לֹא־יִכָּרֵת לוֹ וּלְזַרְעוֹ | כִּימֵי שָׁמָיִם:

מִתְּקוּפַת הַתַּנָּאִים וְהָאֲמוֹרָאִים

תְּפִלָּתוֹ שֶׁל רַבִּי יוֹחָנָן

רִבּוֹן כָּל־הָעוֹלָמִים!
לֹא עַל־צִדְקֹתֵינוּ אֲנַחְנוּ מַפִּילִים תַּחֲנוּנֵינוּ לְפָנֶיךָ,
כִּי עַל־רַחֲמֶיךָ הָרַבִּים:
מָה אֲנַחְנוּ,
מֶה חַיֵּינוּ,
מֶה חַסְדֵּנוּ,
מַה־צִּדְקֵנוּ,
מַה־יִּשְׁעֵנוּ,
מַה־כֹּחֵנוּ,
מַה־גְּבוּרָתֵנוּ?
מַה־נֹּאמַר לְפָנֶיךָ אֲדֹנָי אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבֹתֵינוּ, הֲלֹא
כָּל־הַגִּבּוֹרִים כְּאַיִן לְפָנֶיךָ,
וְאַנְשֵׁי הַשֵּׁם כְּלוֹא־הָיוּ,
וַחֲכָמִים כִּבְלִי מַדָּע,
וּנְבֹנִים כִּבְלִי הַשְׂכֵּל,
כִּי רֹב מַעֲשֵׂיהֶם תֹּהוּ,

שִׁמְעוֹן בֶּן־יוֹחָנָן הַכֹּהֵן

גָּדוֹל אֶחָיו וְתִפְאֶרֶת עַמּוֹ, שִׁמְעוֹן בֶּן־יוֹחָנָן הַכֹּהֵן,
אֲשֶׁר בְּדוֹרוֹ נִבְדַּק הַבַּיִת, וּבְיָמָיו חֻזַּק הֵיכָל;
אֲשֶׁר בְּדוֹרוֹ נִכְרָה מִקְוֶה, אָשִׁיחַ כַּיָּם בַּהֲמוֹנוֹ,
אֲשֶׁר בְּיָמָיו נִבְנֶה קִיר פִּנּוֹת מָעוֹז בְּהֵיכַל מֶלֶךְ;
הַדֹּאֵג לְעַמּוֹ מֵחֶתֶף וּמְחַזֵּק עִירוֹ מִצָּר.
מַה־נֶּהְדָּר בְּהַשְׁגִּיחוֹ מֵאֹהֶל וּבְצֵאתוֹ מִבֵּית הַפָּרֹכֶת!
כְּכוֹכַב אוֹר מִבֵּין עָבִים, וּכְיָרֵחַ מָלֵא בִּימֵי מוֹעֵד,
כְּשֶׁמֶשׁ מְשַׁקֶּרֶת אֶל־הֵיכַל הַמֶּלֶךְ, וּכְקֶשֶׁת נִרְאֲתָה בֶּעָנָן,
כְּנֵץ בַּעֲנָפָו בִּימֵי מוֹעֵד, וּכְשׁוֹשָׁן עַל־יִבְלֵי־מָיִם,
כְּפֶרַח לְבָנוֹן בִּימֵי קַיִץ, וּכְאֵשׁ לְבֹנָה עַל־הַמַּחְתָּה,
כִּכְלִי זָהָב חִפּוּי, וְנָאטִיל הַנֶּאֱחָז בְּאַבְנֵי־חֵפֶץ,
כְּזַיִת רַעֲנָן מָלֵא גַרְגַּר, וּכְעֵץ שֶׁמֶן מְרֻוֶּה עָנָף.
בַּעֲטוֹתוֹ בִּגְדֵי כָבוֹד וְהִתְלַבְּשׁוֹ בִּגְדֵי תִפְאֶרֶת,
בַּעֲלוֹתוֹ עַל־מִזְבַּח הוֹד וַיְהַדֵּר עֶזְרַת מִקְדָּשׁ;
בְּקַבְּלוֹ נְתָחִים מִיַּד אֶחָיו וְהוּא נִצָּב עַל־מַעֲרָכוֹת,
סָבִיב לוֹ עֲטֶרֶת בָּנִים כִּשְׁתִלֵי אֲרָזִים בַּלְּבָנוֹן,
וַיַּקִּיפוּהוּ כְּעַרְבֵי־נַחַל כָּל־בְּנֵי אַהֲרֹן בִּכְבוֹדָם
וְאִשֵּׁי אֲדֹנָי בְּיָדָם, נֶגֶד כָּל־קְהַל יִשְׂרָאֵל,
עַד־כַּלֹּתוֹ לְשָׁרֵת מִזְבֵּחַ וּלְסַדֵּר מַעַרְכוֹת עֶלְיוֹן.
אָז יָרִיעוּ בְּנֵי אַהֲרֹן הַכֹּהֲנִים בַּחֲצֹצְרוֹת מִקְשָׁה,
וְיָרִיעוּ וְיַשְׁמִיעוּ קוֹל אַדִּיר, לְהִזָּכֵר לִפְנֵי עֶלְיוֹן;
כָּל־בָּשָׂר יַחְדָּו נִמְהָרוּ וַיִּפְּלוּ עַל־פְּנֵיהֶם אַרְצָה,
לְהִשְׁתַּחֲוֹת לִפְנֵי עֶלְיוֹן, לִפְנֵי קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל.
וַיִּתֵּן הַשִּׁיר קוֹלוֹ וְעַל־הָמוֹן הֶעֱרִיבוּ רִנָּן,
וַיָּרֹנּוּ כָּל־עַם הָאָרֶץ בִּתְפִלָּה לִפְנֵי רַחוּם,
עַד כַּלֹּתוֹ לְשָׁרֵת מִזְבֵּחַ וּמִשְׁפָּטָיו הִגִּיעַ אֵלָיו.
אָז יָרַד וְנָשָׂא יָדָיו עַל־כָּל־קְהַל יִשְׂרָאֵל,
וּבִרְכַּת אֲדֹנָי בִּשְׂפָתָיו וּבְשֵׁם אֲדֹנָי הִתְפָּאֵר,

אַתָּה הוּא בָּעוֹלָם הַזֶּה,
וְאַתָּה הוּא לָעוֹלָם הַבָּא.
קַדֵּשׁ אֶת־שִׁמְךָ עַל־מַקְדִּישֵׁי שְׁמֶךָ
וְקַדֵּשׁ אֶת שִׁמְךָ בְּעוֹלָמֶךָ,
וּבִישׁוּעָתְךָ תָּרוּם וְתַגְבִּהַּ קַרְנֵנוּ,
בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מְקַדֵּשׁ אֶת־שִׁמְךָ בָּרַבִּים:

*

תְּפִלַּת תַּעֲנִית

עֲנֵנוּ אֲדֹנָי עֲנֵנוּ
בְּיוֹם צוֹם תַּעֲנִיתֵנוּ,
כִּי־בְצָרָה גְדוֹלָה אֲנָחְנוּ;
אַל־תֵּפֶן אֶל רִשְׁעֵנוּ,
וְאַל־תַּסְתֵּר פָּנֶיךָ מִמֶּנּוּ,
וְאַל תִּתְעַלַּם מִתְּחִנָּתֵנוּ;
הֱיֵה־נָא קָרוֹב לְשַׁוְעָתֵנוּ,
יְהִי־נָא חַסְדְּךָ לְנַחֲמֵנוּ,
טֶרֶם נִקְרָא עֲנֵנוּ;
כַּדָּבָר שֶׁנֶּאֱמַר:
וְהָיָה טֶרֶם יִקְרָאוּ וַאֲנִי אֶעֱנֶה, עוֹד הֵם מְדַבְּרִים וַאֲנִי אֶשְׁמָע.
כִּי־אַתָּה אֲדֹנָי הָעוֹנֶה בְּעֵת צָרָה,
פּוֹדֶה וּמַצִּיל בְּכָל־עֵת צָרָה וְצוּקָה,
בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הָעוֹנֶה בְּעֵת צָרָה:

*

וִימֵי חַיֵּיהֶם הֶבֶל לְפָנֶיךָ,
כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּדִבְרֵי קָדְשֶׁךָ:
וּמוֹתַר הָאָדָם מִן־הַבְּהֵמָה אָיִן כִּי הַכֹּל הָבֶל!

אֲבָל אֲנַחְנוּ עַמְּךָ,
עֲדָרְךָ, צֹאן מַרְעִיתֶךָ;
זֶרַע אַבְרָהָם אֹהַבְךָ,
שֶׁנִּשְׁבַּעְתָּ־לוֹ בְּהַר הַמּוֹרִיָּה;
בְּנֵי יִצְחָק יְחִידְךָ,
שֶׁנֶּעֱקַד עַל־גַּב הַמִּזְבֵּחַ;
עֲדַת־יַעֲקֹב בִּנְךָ בְכֹרֶךָ,
שֶׁמֵּאַהֲבָתְךָ שֶׁאָהַבְתָּ אֹתוֹ,
וּמִשִּׂמְחָתְךָ שֶׁשָּׂמַחְתָּ בוֹ,
קָרָאתָ אֶת־שְׁמוֹ יִשְׂרָאֵל וִישֻׁרוּן.

לְפִיכָךְ אֲנַחְנוּ חַיָּבִים
לְהוֹדוֹת־לְךָ וּלְשַׁבֵּחֲךָ וּלְפָאֶרְךָ,
וּלְבָרֵךְ וּלְקַדֵּשׁ אֶת־שְׁמֶךָ,
וְלָתֶת־שֶׁבַח וְהוֹדָיָה לִשְׁמֶךָ.
אַשְׁרֵינוּ,
מַה־טּוֹב חֶלְקֵנוּ,
וּמַה־נָּעִים גּוֹרָלֵנוּ,
וּמַה־יָּפָה יְרֻשָּׁתֵנוּ!
אַשְׁרֵינוּ,
שֶׁאֲנַחְנוּ מַשְׁכִּימִים וּמַעֲרִיבִים עֶרֶב וָבֹקֶר
וְאוֹמְרִים פַּעֲמַיִם בְּכָל־יוֹם:
שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְיָ אֱלֹהֵינוּ יְיָ אֶחָד,
בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד!

אַתָּה הוּא עַד־שֶׁלֹּא־נִבְרָא הָעוֹלָם,
אַתָּה הוּא מִשֶּׁנִּבְרָא הָעוֹלָם;

וְעַל־יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ,
וְעַל־יְרוּשָׁלַיִם עִירֶךָ,
וְעַל־צִיּוֹן מִשְׁכַּן כְּבוֹדֶךָ,
וְעַל־הָעִיר
הָאֲבֵלָה וְהֶחֲרֵבָה,
וְהַהֲרוּסָה וְהַשּׁוֹמֵמָה,
וַיְבַלְּעוּהָ לִגְיוֹנוֹת,
וַיִּירָשׁוּהָ עוֹבְדֵי פְסִילִים;
וּלְעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל נְתַתָּהּ נַחֲלָה,
וּלְזֶרַע יְשֻׁרוּן יְרֻשָּׁה הוֹרַשְׁתָּהּ!
נַעֲרָהּ אֲדֹנָי אֱלֹהֵינוּ מֵעַפְרָהּ,
וַהֲקִיצָהּ מֵאֶרֶץ דְּוָיָהּ!
נְטֵה אֵלֶיהָ כְּנָהָר שָׁלוֹם
וּכְנַחַל שׁוֹטֵף כְּבוֹד גּוֹיִם!
כִּי־אַתָּה אֲדֹנָי בָּאֵשׁ הִצַּתָּהּ
וּבָאֵשׁ אַתָּה עָתִיד לִבְנוֹתָהּ,
כָּאָמוּר:
וַאֲנִי אֶהְיֶה־לָּהּ נְאֻם־יְיָ חוֹמַת אֵשׁ סָבִיב וּלְכָבוֹד אֶהְיֶה בְתוֹכָהּ.
בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מְנַחֵם צִיּוֹן וּבוֹנֵה יְרוּשָׁלָיִם:

*

תְּפִלָּתוֹ שֶׁל מַר בְּרֵיהּ דְּרָבִינָא

אֱלֹהַי!
נְצֹר לְשׁוֹנִי מֵרָע
וּשְׂפָתַי מִדַּבֵּר מִרְמָה;
וְלִמְקַלְלַי נַפְשִׁי תִדֹּם,
וְנַפְשִׁי כֶּעָפָר לַכֹּל תִּהְיֶה!
פְּתַח לִבִּי בְּתוֹרָתֶךָ

בְּרָכָה מֵעֵין הַמְּאוֹרָע לְתִשְׁעָה בְּאָב

א) הַנֻּסָּח הַבַּבְלִי

נַחֵם אֲדֹנָי אֱלֹהֵינוּ אֶת־אֲבֵלֵי צִיּוֹן וְאֶת־אֲבֵלֵי יְרוּשָׁלָיִם,
וְאֶת־הָעִיר הָאֲבֵלָה וְהֶחֳרֵבָה וְהַבְּזוּיָה וְהַשּׁוֹמֵמָה:
הָאֲבֵלָה — מִבְּלִי בָנֶיהָ,
וְהֶחֳרֵבָה — מִמְּעוֹנֹתֶיהָ,
וְהַבְּזוּיָה — מִכְּבוֹדָהּ,
וְהַשּׁוֹמֵמָה — מֵאֵין יוֹשֵׁב,
וְהִיא יוֹשֶׁבֶת וְרֹאשָׁהּ חָפוּי,
כְּאִשָּׁה עֲקָרָה שֶׁלֹּא יָלָדָה;
וַיְבַלְּעוּהָ לִגְיוֹנוֹת,
וַיִּרָשׁוּהָ עוֹבְדֵי פְסִלִים,
וַיָּטִילוּ אֶת־עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל לֶחָרֶב,
וַיַּהַרְגוּ בְזָדוֹן חֲסִידֵי עֶלְיוֹן.
עַל־כֵּן צִיּוֹן בְּמַר תִּבְכֶּה
וִירוּשָׁלַיִם תִּתֵּן קוֹלָהּ;
לִבִּי לִבִּי עַל־חַלְלֵיהֶם,
מֵעַי מֵעַי עַל־חַלְלֵיהֶם!
כִּי־אַתָּה אֲדֹנָי בָּאֵשׁ הִצַּתָּהּ
וּבָאֵשׁ אַתָּה עָתִיד לִבְנוֹתָהּ,
כָּאָמוּר:
וַאֲנִי אֶהְיֶה־לָּהּ נְאֻם־יְיָ חוֹמַת אֵשׁ סָבִיב וּלְכָבוֹד אֶהְיֶה בְתוֹכָהּ.
בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מְנַחֵם צִיּוֹן וּבוֹנֵה יְרוּשָׁלָיִם:

ב) הַנֻּסָּח הַיְרוּשַׁלְמִי

רַחֵם אֲדֹנָי אֱלֹהֵינוּ,
בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים
וּבַחֲסָדֶיךָ הַנֶּאֱמָנִים,
עָלֵינוּ

וּבְכֵן:
צַדִּיקִים יִרְאוּ וְיִשְׂמָחוּ,
וִישָׁרִים — יַעֲלֹזוּ,
וַחֲסִידִים בְּרִנָּה יָגִילוּ,
וְעוֹלָתָה קָפְצָה פִּיהָ,
וְכָל־הָרִשְׁעָה כֻּלָּהּ כְּעָשָׁן תִּכְלֶה,
כִּי־תַעֲבִיר מֶמְשֶׁלֶת זָדוֹן מִן־הָאָרֶץ:

וְתִמְלֹךְ (אַתָּה אֲדֹנָי) לְבַדֶּךָ עַל־כָּל־מַעֲשֶׂיךָ,
בְּהַר־צִיּוֹן מִשְׁכַּן כְּבוֹדֶךָ
וּבִירוּשָׁלַיִם עִיר קָדְשֶׁךָ,
כַּכָּתוּב בְּדִבְרֵי קָדְשֶׁךָ:
יִמְלֹךְ יְיָ לְעוֹלָם אֱלֹהַיִךְ צִיּוֹן לְדֹר וָדֹר הַלְלוּיָהּ!

*

תְּקִיעֲתָא דְרַב

פְּתִיחָה

עָלֵינוּ לְשַׁבֵּחַ לַאֲדוֹן הַכֹּל,
לָתֵת גְּדֻלָּה לְיוֹצֵר בְּרֵאשִׁית,
שֶׁלֹּא עָשָׂנוּ כְּגוֹיֵי הָאֲרָצוֹת
וְלֹא שָׂמָנוּ כְּמִשְׁפְּחוֹת הָאֲדָמָה,
שֶׁלֹּא שָׂם חֶלְקֵנוּ כָּהֶם
וְלֹא גוֹרָלֵנוּ כְּכָל הֲמוֹנָם;
שֶׁהֵם מִשְׁתַּחֲוִים לְהֶבֶל וָרִיק
וּמִתְפַּלְּלִים אֶל־אֵל לֹא יוֹשִׁיעַ,
וַאֲנַחְנוּ כֹּרְעִים וּמִשְׁתַּחֲוִים וּמוֹדִים
לִפְנֵי מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים
(הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא)

וּבְמִצְוֹתֶיךָ תִּרְדֹּף נַפְשִׁי;
וְכָל־הַחשְׁבִים עָלַי רָעָה
הָפֵר עֲצָתָם וְקַלְקֵל מַחֲשַׁבְתָּם!

*

מַלְכוּת שַׁדַּי

לְרַבִּי יוֹחָנָן בֶּן־נוּרִי (?)

וּבְכֵן תֵּן
פַּחְדְּךָ עַל כָּל־מַעֲשֶׂיךָ
וְאֵימָתְךָ עַל כָּל־מַה־שֶּׁבָּרָאתָ,
וְיִירָאוּךָ כָּל הַמַּעֲשִׂים,
וְיִשְׁתַּחֲווּ לְפָנֶיךָ כָּל־הַבְּרוּאִים,
וְיֵעָשׂוּ כֻלָּם אֲגֻדָּה אַחַת
לַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ בְּלֵבָב שָׁלֵם.
כְּמוֹ שֶׁיָּדַעְנוּ (אֲדֹנָי אֱלֹהֵינוּ) שֶׁהַשָּׁלְטָן לְפָנֶיךָ,
עֹז בְּיָדְךָ וּגְבוּרָה בִּימִינֶךָ,
וְשִׁמְךָ נוֹרָא עַל כָּל־מַה־שֶּׁבָּרָאתָ:

וּבְכֵן תֵּן
כָּבוֹד לְעַמֶּךָ,
תְּהִלָּה לִירֵאֶיךָ
וְתִקְוָה לְדוֹרְשֶׁיךָ,
וּפִתְחוֹן־פֶּה לַמְיַחֲלִים־לָךְ;
שִׂמְחָה לְאַרְצְךָ וְשָׂשׂוֹן לְעִירֶךָ,
וּצְמִיחַת קֶרֶן לְדָוִד עַבְדֶּךָ,
וַעֲרִיכַת נֵר לְבֶן־יִשַׁי מְשִׁיחֶךָ,
(בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ:)

זִכְרֹנוֹת

אַתָּה זוֹכֵר מַעֲשֵׂה עוֹלָם,
וּפוֹקֵד כָּל־יְצוּרֵי קֶדֶם;
לְפָנֶיךָ נִגְלוּ כָּל־תַּעֲלֻמוֹת,
וַהֲמוֹן נִסְתָּרוֹת שֶׁמִּבְּרֵאשִׁית;
אֵין־שִׁכְחָה לִפְנֵי־כִסֵּא כְבוֹדֶךָ
וְאֵין־נִסְתָּר מִנֶּגֶד עֵינֶיךָ;
אַתָּה זוֹכֵר אֶת־כָּל־הַמִּפְעָל,
וְגַם־כָּל־הַיְּצוּר לֹא־נִכְחַד מִמֶּךָּ.

הַכֹּל גָּלוּי וְיָדוּעַ לְפָנֶיךָ (אֲדֹנָי אֱלֹהֵינוּ)
צוֹפֶה וּמַבִּיט עַד־סוֹף כָּל־הַדּוֹרוֹת,
כִּי־תָבִיא חֹק זִכָּרוֹן
לְהִפָּקֵד כָּל־רוּחַ וָנֶפֶשׁ,
לְהִזָּכֵר מַעֲשִׂים רַבִּים,
וַהֲמוֹן בְּרִיּוֹת לְאֵין־תַּכְלִית,
מֵרֵאשִׁית כָּזֹאת הוֹדָעְתָּ,
וּמִלְּפָנִים אוֹתָהּ גִּלִּיתָ,
זֶה־הַיּוֹם תְּחִלַּת מַעֲשֶׂיךָ,
זִכָּרוֹן לְיוֹם רִאשׁוֹן,
כִּי חֹק לְיִשְׂרָאֵל הוּא מִשְׁפָּט לֵאלֹהֵי יַעֲקֹב.

וְעַל־הַמְּדִינוֹת בּוֹ יֵאָמֵר:
אֵי־זוֹ לַחֶרֶב
וְאֵי־זוֹ לַשָּׁלוֹם,
אֵי־זוֹ לָרָעָב
וְאֵי־זוֹ לַשֹּׂבַע,
וּבְרִיּוֹת בּוֹ יִפָּקֵדוּ,
לְהַזְכִּירָם לַחַיִּים וְלַמָּוֶת,
מִי־לֹא־נִפְקָד כְּהַיּוֹם הַזֶּה!

נוֹטֶה שָׁמַיִם וְיֹסֵד אָרֶץ,
וּמוֹשַׁב יְקָרוֹ בַּשָּׁמַיִם מִמַּעַל,
וּשְׁכִינַת עֻזּוֹ בְּגָבְהֵי מְרוֹמִים,
הוּא אֱלֹהֵינוּ אֵין עוֹד.
אֱמֶת מַלְכֵּנוּ, אֶפֶס זוּלָתוֹ,
כַּכָּתוּב בְּתוֹרָתוֹ:
וְיָדַעְתָּ הַיּוֹם וַהֲשֵׁבֹתָ אֶל־לְבָבֶךָ כִּי יְיָ הוּא הָאֱלֹהִים
בַּשָּׁמַיִם מִמַּעַל וְעַל־הָאָרֶץ מִתָּחַת אֵין עוֹד:

מַלְכֻיּוֹת

עַל־כֵּן נְקַוֶּה־לְּךָ, אֲדֹנָי אֱלֹהֵינוּ,
לִרְאוֹת מְהֵרָה בְּתִפְאֶרֶת עֻזֶּךָ,
כִּי תַעֲבִיר גִּלּוּלִים מִן־הָאָרֶץ
וְהָאֱלִילִים — כָּרוֹת יִכָּרֵתוּן;
לְתַקֵּן עוֹלָם בְּמַלְכוּת שַׁדַּי,
וְכָל־בְּנֵי בָשָׂר יִקְרְאוּ בִשְׁמֶךָ,
לְהַפְנוֹת אֵלֶיךָ כָּל־רִשְׁעֵי אָרֶץ.
יַכִּירוּ וְיֵדְעוּ כָּל־יוֹשְׁבֵי תֵבֵל,
כִּי־לְךָ תִּכְרַע כָּל־בֶּרֶךְ תִּשָּׁבַע כָּל־לָשׁוֹן;
לְפָנֶיךָ אֲדֹנָי (אֱלֹהֵינוּ) יִכְרְעוּ וְיִפֹּלוּ,
וְלִכְבוֹד שִׁמְךָ יְקָר יִתֵּנוּ,
וִיקַבְּלוּ כֻלָּם אֶת־עֹל מַלְכוּתֶךָ,
וְתִמְלֹךְ עֲלֵיהֶם לְעוֹלָם וָעֶד,
כִּי הַמַּלְכוּת שֶׁלְּךָ הִיא
וּלְעוֹלְמֵי עַד תִּמְלֹךְ בְּכָבוֹד,
כַּכָּתוּב בְּתוֹרָתֶךָ:
יְיָ יִמְלֹךְ לְעֹלָם וָעֶד!

וּבְרִיּוֹת בְּרֵאשִׁית חָרְדוּ מִמֶּךָּ,
בְּהִגָּלוֹתְךָ מַלְכֵּנוּ עַל־הַר סִינָי,
לְלַמֵּד לְעַמְּךָ תּוֹרָה וּמִצְוֹת,
וַתַּשְׁמִיעֵם אֶת הוֹד קוֹלֶךָ,
וְדִבְּרוֹת קָדְשְׁךָ מִלַּהֲבוֹת אֵשׁ;
בְּקֹלֹת וּבְרָקִים עֲלֵיהֶם נִגְלֵיתָ,
וּבְקוֹל שׁוֹפָר עֲלֵיהֶם הוֹפָעְתָּ,
כַּכָּתוּב בְּתוֹרָתֶךָ:
וַיְהִי בַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי בִּהְיֹת הַבֹּקֶר וַיְהִי קֹלֹת וּבְרָקִים וְעָנָן כָּבֵד
עַל־הָהָר וְקֹל שֹׁפָר חָזָק מְאֹד וַיֶּחֱרַד כָּל־הָעָם אֲשֶׁר בַּמַּחֲנֶה:

*

תְּפִלַּת רָבָא וְרַב הַמְנוּנָא

אֱלֹהָי!
עַד שֶׁלֹּא נוֹצַרְתִּי אֵינִי כְדַי,
וְעַכְשָׁו שֶׁנּוֹצַרְתִּי כְּאִלּוּ לֹא־נוֹצַרְתִּי.
עָפָר אֲנִי בְחַיַּי,
קַל וָחֹמֶר בְּמִיתָתִי,
הֲרֵי־אֲנִי לְפָנֶיךָ כִּכְלִי
מָלֵא בוּשָׁה וּכְלִמָּה.
יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ
שֶׁלֹּא אֶחֱטָא עוֹד,
וּמַה שֶּׁחָטָאתִי לְפָנֶיךָ
מָרֵק בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים,
אֲבָל לֹא־עַל־יְדֵי יִסּוּרִים:

*

כִּי־זֵכֶר כָּל־הַיְצוּר לְפָנֶיךָ בָא,
מַעֲשֵׂה אִישׁ וּפְקֻדָּתוֹ,
וַעֲלִילוֹת מִצְעֲדֵי גָבֶר,
מַחְשְׁבוֹת אָדָם וְתַחְבּוּלוֹתָיו,
וְיִצְרֵי מַעַלְלֵי אִישׁ.
אַשְׁרֵי אִישׁ שֶׁלֹּא־יִשְׁכָּחֶךָּ,
— וּבֶן־אָדָם יִתְאַמֶּץ־בָּךְ,
כִּי־דֹרְשֶׁיךָ לְעוֹלָם לֹא־יִכָּשֵׁלוּ,
וְלֹא־יִכָּלְמוּ לָנֶצַח כָּל־הַחוֹסִים בָּךְ.

כִּי־זֵכֶר כָּל־הַמַּעֲשִׂים לְפָנֶיךָ בָא,
וְאַתָּה דוֹרֵשׁ מַעֲשֵׂה כֻלָּם.
וְגַם אֶת־נֹחַ בְּאַהֲבָה זָכַרְתָּ
וַתִּפְקְדֵהוּ בִּדְבַר יְשׁוּעָה וְרַחֲמִים,
בַּהֲבִיאֲךָ אֶת מֵי הַמַּבּוּל
לְשַׁחֵת כָּל־בָּשָׂר מִפְּנֵי רֹעַ מַעַלְלֵיהֶם;
עַל־כֵּן זִכְרוֹנוֹ בָא לְפָנֶיךָ (אֲדֹנָי אֱלֹהֵינוּ)
לְהַרְבּוֹת זַרְעוֹ כְּעַפְרוֹת תֵּבֵל
— וְצֶאֱצָאָיו כְּחוֹל הַיָּם,
כַּכָּתוּב בְּתוֹרָתֶךָ:
וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת־נֹחַ וְאֵת כָּל־הַחַיָּה וְאֶת־כָּל־הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר אִתּוֹ בַּתֵּבָה וַיַּעֲבֵר אֱלֹהִים רוּחַ עַל־הָאָרֶץ וַיָּשֹׁכּוּ הַמָּיִם:

שׁוֹפָרוֹת

אַתָּה נִגְלֵיתָ בַּעֲנַן כְּבוֹדֶךָ
עַל־עַם קָדְשְׁךָ לְדַבֵּר עִמָּם;
מִן הַשָּׁמַיִם הִשְׁמַעְתָּם קוֹלֶךָ,
וְנִגְלֵיתָ עֲלֵיהֶם בְּעַרְפִלֵּי טֹהַר;
גַּם־כָּל־הָעוֹלָם כֻּלּוֹ חָל מִפָּנֶיךָ

מַה־יַּעֲשׂוּ דְּגֵי הָרֶקֶק?
בְּנַחַל־שׁוֹטֵף נָפְלָה חָרָבָה —
מַה־יַּעֲשׂוּ מֵי גֵבִים?

3

הָאִי סַפְדָּנָא עַל־מוֹת רַב זֵירָא

אֶרֶץ שִׁנְעָר הָרָה וְיָלְדָה,
אֶרֶץ צְבִי גִּדְּלָה שַׁעֲשׁוּעֶיהָ,
אוֹי־נָא לָהּ, אָמְרָה רַקַּת,
כִּי־אָבְדָה כְּלִי חֶמְדָּתָהּ!

*

בִּרְכַּת פְּרִידָה

כִּי הֲווּ מִפְטְרֵי רַבָּנָן מִבֵּי מִדְרָשָׁא

עוֹלָמְךָ תִּרְאֶה בְּחַיֶּיךָ,
וְאַחֲרִיתְךָ לְחַיֵּי עוֹלָם,
וְתִקְוָתְךָ לְדוֹר דּוֹרִים.
פִּיךָ יְדַבֵּר חָכְמוֹת,
שִׂפְתוֹתֶיךָ יַבִּיעוּ דַעַת
וּלְשׁוֹנְךָ יַרְחִישׁ רְנָנוֹת.
לִבְּךָ יֶהְגֶּה תְבוּנָה,
וְכִלְיוֹתֶיךָ תַּעֲלֹזְנָה מֵישָׁרִים;
עֵינֶיךָ יָאִירוּ בְּמָאוֹר־תּוֹרָה,
וְעַפְעַפֶּיךָ יַיְשִׁרוּ נֶגְדֶּךָ,
פָּנֶיךָ יַזְהִרוּ כְּזֹהַר הָרָקִיעַ
וּפְעָמֶיךָ יָרוּצוּ לִשְׁמֹעַ
דִּבְרֵי עַתִּיק יוֹמִין!

בִּרְכַּת נֶחָמָה

אַחֵינוּ הַמְיֻגָּעִים, הַמְדֻכָּאִים בָּאֵבֶל הַזֶּה,
תְּנוּ לְבַבְכֶם לַחֲקֹר אֶת־זֹאת,
זֹאת הִיא עֹמֶדֶת לָעַד,
נָתִיב הוּא מִשֵּׁשֶׁת יְמֵי־בְרֵאשִׁית:
רַבִּים שָׁתוּ, רַבִּים יִשְׁתּוּ,
כְּמִשְׁתֵּה רִאשֹׁנִים מִשְׁתֵּה אַחֲרֹנִים,
אַחֵינוּ, בַּעַל נֶחָמוֹת יְנַחֵם אֶתְכֶם!

*

מִילֵי דְהֶסְפֵּדָא

1

עַל־מוֹת רַבָּה בַּר רַב הוּנָא וְרַב הַמְנוּנָא

גֶּזַע יְשִׁישִׁים עָלָה מִבָּבֶל
וְעִמּוֹ סֵפֶר מִלְחֲמֹת אֲרֹנָי;
קָאַת וְקִפֹּד הָכְפְּלוּ לִרְאוֹת
בְּשֹׁד וָשֶׁבֶר הַבָּא מִשִּׁנְעָר;
קָצַף עַל־עוֹלָמוֹ וְחָמַס נְפָשׁוֹת,
וְשָׂמַח בָּהֶם כְּכַלָּה חֲדָשָׁה
רֹכֵב עֲרָבוֹת, שָׂשׂ וְשָׂמֵחַ
בְּבוֹא אֵלָיו נֶפֶשׁ צַדִּיק:

2

בַּר קִפּוֹק עַל־רָבָא

בַּאֲרָזִים נָפְלָה שַׁלְהֶבֶת —
מַה־יַּעֲשׂוּ אֵזוֹבֵי הַקִּיר?
לִוְיָתָן בְּחַכָּה הֹעֲלָה —

קִינָה לְתִשְׁעָה בְּאָב

אָז בַּחֲטָאֵינוּ חָרַב מִקְדָּשׁ, וּבַעֲוֹנֹתֵינוּ נִשְׂרַף הֵיכָל;
בְּאֶרֶץ חֶבְרָה־לָּהּ קָשְׁרוּ מִסְפֵּד, וּצְבָא הַשָּׁמַיִם נָשְׂאוּ קִינָה:
עַד־אָנָה בְּכִיָּה בְּצִיּוֹן וּמִסְפֵּד בִּירוּשָׁלָיִם!

גַּם בָּכוּ בְּמֶרֶר שִׁבְטֵי יַעֲקֹב, וְאַף מַזָּלוֹת יִזְּלוּ דִמְעָה,
דִּגְלֵי יְשֻׁרוּן חָפוּ רֹאשָׁם, וְכִימָה וּכְסִיל קָדְרוּ פְּנֵיהֶם:
עַד־אָנָה בְּכִיָּה בְּצִיּוֹן וּמִסְפֵּד בִּירוּשָׁלָיִם!

הֶעְתִּירוּ אָבוֹת וְלֹא־שָׁמַע אֵל, צָעֲקוּ בָנִים וְלֹא־עָנָה אָב,
וְקוֹל הַתּוֹר נִשְׁמַע בַּמָּרוֹם, וְרֹעֶה נֶאֱמָן לֹא הִטָּה אֹזֶן:
עַד־אָנָה בְּכִיָּה בְּצִיּוֹן וּמִסְפֵּד בִּירוּשָׁלָיִם!

זֶרַע קֹדֶשׁ לָבְשׁוּ שַׂקִּים, וּצְבָא הַשָּׁמַיִם גַּם־הֵם שַׂק הוּשַׂם כְּסוּתָם,
חָשַׁךְ הַשֶּׁמֶשׁ וְיָרֵחַ קָדַר, וְכוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת אָסְפוּ נָגְהָם:
עַד־אָנָה בְּכִיָּה בְּצִיּוֹן וּמִסְפֵּד בִּירוּשָׁלָיִם!

טָלֶה רִאשׁוֹן בָּכָה בְּמַר־נֶפֶשׁ, עַל־כִּי כְבָשָׂיו לַטֶּבַח הוּבָלוּ,
יְלָלָה הִשְׁמִיעַ שׁוֹר בַּמְּרוֹמִים, כִּי עַל־צַוָּארֵנוּ נִרְדַּפְנוּ כֻּלָּנוּ:
עַד־אָנָה בְּכִיָּה בְּצִיּוֹן וּמִסְפֵּד בִּירוּשָׁלָיִם!

כּוֹכַב תְּאוֹמִים נִרְאָה חָלוּק, כִּי־דַם אַחִים נִשְׁפַּךְ כַּמָּיִם,
לָאָרֶץ בִּקֵּשׁ לִנְפֹּל סַרְטָן, כִּי נִתְעַלַּפְנוּ בַּצָּמָא:
עַד־אָנָה בְּכִיָּה בְּצִיּוֹן וּמִסְפֵּד בִּירוּשָׁלָיִם!

מָרוֹם נִבְעַת מִקּוֹל אַרְיֵה, כִּי שַׁאֲגָתֵנוּ לֹא־עָלְתָה לַמָּרוֹם,
נֶהֶרְגוּ בְתוּלוֹת וְגַם־בַּחוּרִים, כִּי עַל־כֵּן בְּתוּלָה קָדְרוּ פָּנֶיהָ:
עַד־אָנָה בְּכִיָּה בְּצִיּוֹן וּמִסְפֵּד בִּירוּשָׁלָיִם!

סָבַב מֹאזְנַיִם וּבִקֵּשׁ תְּחִנָּה, כִּי נִבְחַר־לָנוּ מָוֶת מֵחַיִּים,
עַקְרָב לָבַשׁ פַּחַד וּרְעָדָה, כִּי בְחֶרֶב וּבְרָעָב שְׁפָטָנוּ צוּרֵנוּ:
עַד־אָנָה בְּכִיָּה בְּצִיּוֹן וּמִסְפֵּד בִּירוּשָׁלָיִם!

מִתְּקוּפַת הַפַּיְטָנִים הַקַּדְמוֹנִים עֲלֻמֵי הַשֵּׁם

יוֹצֵר לְשַׁבָּת

אֵל אָדוֹן עַל כָּל־הַמַּעֲשִׂים,
בָּרוּךְ וּמְבֹרָךְ בְּפִי כָּל־נְשָׁמָה,
גָּדְלוֹ וְטוּבוֹ מָלֵא עוֹלָם,
דַּעַת וּתְבוּנָה סֹבְבִים אֹתוֹ:

הַמִּתְגָּאֶה עַל חַיּוֹת הַקֹּדֶשׁ
וְנֶהְדָּר בְּכָבוֹד עַל הַמֶּרְכָּבָה,
זְכוּת וּמִישׁוֹר לִפְנֵי כִסְאוֹ,
חֶסֶד וְרַחֲמִים לִפְנֵי כְבוֹדוֹ:

טוֹבִים מְאוֹרוֹת שֶׁבָּרָא אֱלֹהֵינוּ,
יְצָרָם בְּדַעַת, בְּבִינָה וּבְהַשְׂכֵּל,
כֹּחַ וּגְבוּרָה נָתַן בָּהֶם,
לִהְיוֹת מוֹשְׁלִים בְּקֶרֶב תֵּבֵל:

מְלֵאִים זִיו וּמְפִיקִים נֹגַהּ,
נָאֶה זִיוָם בְּכָל הָעוֹלָם,
שְׂמֵחִים בְּצֵאתָם וְשָׂשִׂים בְּבוֹאָם,
עֹשִׂים בְּאֵימָה רְצוֹן קוֹנֵהֶם:

פְּאֵר וְכָבוֹד נוֹתְנִים לִשְׁמוֹ,
צָהֳלָה וְרִנָּה לְזֵכֶר מַלְכוּתוֹ,
קָרָא לַשֶּׁמֶשׁ וַיִּזְרַח אוֹר,
רָאָה וְהִתְקִין צוּרַת הַלְּבָנָה:

שֶׁבַח נוֹתְנִים כָּל־צְבָא מָרוֹם,
תִּפְאֶרֶת וּגְדֻלָּה — שְׂרָפִים וְאוֹפַנִּים
(וְחַיּוֹת הַקֹּדֶשׁ):

*

דּוֹר טָהוֹר

וְיֶאֱתָיוּ כֹל לְעָבְדֶךָ,
וִיבָרְכוּ שֵׁם כְּבֹדֶךָ,
וְיַגִּידוּ בָאִיִּים צִדְקֶךָ,
וְיִדְרְשׁוּךָ עַמִּים לֹא־יְדָעוּךָ.
וִיהַלְלוּךָ כָּל־אַפְסֵי אָרֶץ,
וְיֹאמְרוּ תָמִיד יִגְדַּל אֲדֹנָי.
וְיִזְבְּחוּ לְךָ אֶת־זִבְחֵיהֶם,
וְיַחְפְּרוּ אֶת עֲצַבֵּיהֶם,
וְיַטּוּ שְׁכֶם־אֶחָד לְעָבְדֶךָ,
וְיִירָאוּךָ מְבַקְשֵׁי פָנֶיךָ,
וְיַכִּירוּ כֹּחַ מַלְכוּתֶךָ,
וְיִלְמְדוּ תֹעִים בִּינָה,
וִימַלְּלוּ אֶת גְּבוּרָתֶךָ,
וִינַשְּׂאוּךָ לְכֹל לְרֹאשׁ.
וִיסַלְּדוּ בְחִילָה לְפָנֶיךָ,
וִיעַטְּרוּךָ נֵזֶר תִּפְאָרָה,
וְיִפְצְחוּ הָרִים רִנָּה,
וְיִצְהֲלוּ אִיִּים בְּמָלְכֶךָ,
וִיקַבְּלוּ מַלְכוּתְךָ עֲלֵיהֶם,
וִירוֹמְמוּךָ בִּקְהַל עָם,
וְיִשְׁמְעוּ רְחוֹקִים וְיָבֹאוּ
וְיִתְּנוּ־לְךָ כֶּתֶר מְלוּכָה!

*

תּוֹכֵחָה

אַתָּה מֵבִין שַׂרְעַפֵּי לֵב וְעֶשְׁתֹּנוֹת אֱנוֹשׁ,
אֱנוֹשׁ תּוֹלֵעָה, מְחֻלָּל בְּעָוֹן וּמָוֶת אַחֲרִיתוֹ,
אַחֲרִיתוֹ לַמָּוֶת וְתִקְוָתוֹ לְהֶבֶל — וְאַתָּה־חַי לְבַדֶּךָ;
לְבַדְּךָ נִקְרֵאתָ חַנּוּן וְרַחוּם וּמַרְבֶּה סְלִיחָה:

פַּלְגֵי־מַיִם הוֹרִידוּ דִמְעָה כַּנָּחַל, כִּי אוֹת בַּקֶּשֶׁת לֹא נִתַּן־לָנוּ,
צָפוּ־מַיִם עַל־רֹאשֵׁנוּ, וּבִדְלִי מָלֵא חִבֵּנוּ יָבֵשׁ:
עַד־אָנָה בְּכִיָּה בְצִיּוֹן וּמִסְפֵּד בִּירוּשָׁלָםִ!

קֵרַבְנוּ קָרְבָּן וְלֹא־נִתְקַבָּל, וּגְדִי פָּסַק שְׂעִיר חַטָּאתֵנוּ,
רַחֲמָנִיּוֹת בִּשְּׁלוּ יַלְדֵיהֶן — וּמַזַּל דָּגִים הֶעְלִים עֵינָיו:
עַד־אָנָה בְּכִיָּה בְצִיּוֹן וּמִסְפֵּד בִּירוּשָׁלָםִ!

שָׁכַחְנוּ שַׁבָּת בְּלִבּוֹת שׁוֹבָבִים — שַׁדַּי שָׁכַח כָּל־צִדְקֹתֵינוּ.
תְּקַנֵּא לְצִיּוֹן קִנְאָה גְדוֹלָה, וְתָאִיר לְרַבָּתִי עִם מְאוֹר נָגְהֶךָ:
תְּרַחֵם צִיּוֹן וְתִבְנֶה חוֹמוֹת יְרוּשָׁלָםִ!

*

וִדּוּי

אָשַׁמְנוּ מִכָּל־עָם,
בֹּשְׁנוּ מִכָּל־דּוֹר,
גָּלָה מִמֶּנּוּ מָשׂוֹשׂ,
דָּוָה לִבֵּנוּ בַּחֲטָאֵינוּ,
הָחְבַּל אִוּוּיֵנוּ
וְנִפְרַע פְּאֵרֵנוּ,
זְבֻל בֵּית מִקְדָּשֵׁנוּ
חָרַב בַּעֲוֹנֵינוּ,
טִירָתֵנוּ הָיְתָה לְשַׁמָּה,
יְפִי אַדְמָתֵנוּ לְזָרִים
כֹּחֵנוּ לְנָכְרִים —
וַעֲדַיִן לֹא־שַׁבְנוּ מִטָּעוּתֵנוּ!

לְעֵינֵינוּ עָשְׁקוּ עֲמָלֵנוּ,
מְמֻשָּׁךְ וּמוֹרָט מִמֶּנּוּ,
נָתְנוּ עֻלָּם עָלֵינוּ —
סָבַלְנוּ עַל־שִׁכְמֵנוּ,
עֲבָדִים מָשְׁלוּ בָנוּ,
פֹּרֵק אֵין מִיָּדָם,
צָרוֹת רַבּוֹת סְבָבוּנוּ,
קְרָאנוּךָ אֲדֹנָי אֱלֹהֵינוּ,
רִחַקְתָּ מִמֶּנּוּ בַּעֲוֹנֵינוּ:
שַׁבְנוּ מֵאַחֲרֶיךָ,
תָּעִינוּ וְאָבָדְנוּ —
וַעֲדַיִן לֹא־שַׁבְנוּ מִטָּעוּתֵנוּ!

*

חֵטְא יְסוֹדוֹ   כִּי כָל־מַעֲשָׂיו   עָוֹן וְחֵטְא,
חֵטְא פָּעֳלוֹ   וְעִנְיָנוֹ כָּעַס,   כִּי־רוּחַ חַיָּיו,
חַיָּיו כִּי־הֵמָּה   כַּחֲצִיר גַּגּוֹת —   וְאַתָּה־חַי לְבַדֶּךָ;
לְבַדְּךָ נִקְרֵאתָ   חַנּוּן וְרַחוּם   וּמַרְבֶּה סְלִיחָה:

טֻמְאָה יַלְדוּתוֹ   וּשְׁנוֹתָיו כְּמוֹ־הֶגֶה   וְיָמָיו טְפָחוֹת,
טְפָחוֹת יָמָיו   וּבְאֶרֶץ תַּחְתִּית   חַבְלוֹ טָמוּן,
טָמוּן חַבְלוֹ   בִּנְקִיק סָלַע —   וְאַתָּה־חַי לְבַדֶּךָ;
לְבַדְּךָ נִקְרֵאתָ   חַנּוּן וְרַחוּם   וּמַרְבֶּה סְלִיחָה:

יוּכַח בְּמַכְאוֹב   עַל מִשְׁכָּבוֹ   וּמַעֲשָׂיו יוֹדֶה,
יוֹדֶה רִשְׁעוֹ   בְּחֹזֶק חָלְיוֹ   וְאָז יֵרָפֵא,
יֵרָפֵא מֵחָלְיוֹ   וְיִשְׁכַּח מְזוֹרוֹ —   וְאַתָּה־חַי לְבַדֶּךָ;
לְבַדְּךָ נִקְרֵאתָ   חַנּוּן וְרַחוּם   וּמַרְבֶּה סְלִיחָה:

כֵּן בָּאֳנִיּוֹת   עֹבְרוֹת בַּיָּם   אִם־יָבוֹא כָעַס,
כַּעַס כִּי־יָשׁוּר   יִקְרָא בְחָזְקָה   וְיָשָׁב־אַף כְּרָגַע,
כְּרֶגַע כִּי־יָנוּחַ   יֶחֱטָא לְצוּרוֹ —   וְאַתָּה־חַי לְבַדֶּךָ;
לְבַדְּךָ נִקְרֵאתָ   חַנּוּן וְרַחוּם   וּמַרְבֶּה סְלִיחָה:

לְעֵת יְעַקֵּל   דַּרְכּוֹ — וְשָׁב   כְּכֶלֶב לְקֵאוֹ,
לְקֵאוֹ יָשׁוּב   וְיוֹסִיף חֲטָאִים   וְאַחֲרִיתוֹ לַמָּוֶת,
לַמָּוֶת אַחֲרִיתוֹ   וְסוֹפוֹ לֶעָפָר —   וְאַתָּה־חַי לְבַדֶּךָ;
לְבַדְּךָ נִקְרֵאתָ   חַנּוּן וְרַחוּם   וּמַרְבֶּה סְלִיחָה:

מִבְצָרִים וְחוֹמוֹת   וּמַחֲנַיִם יִבְנֶה   וְגַם־בֵּית מִדּוֹת,
מִדּוֹת יְכוֹנֵן   וּבָתֵּי גָזִית   וְזֶה־בֵּית מְלוֹנוֹ,
מְלוֹנוֹ בְּקֶבֶר   מְתִלּוֹת עָפָר —   וְאַתָּה־חַי לְבַדֶּךָ;
לְבַדְּךָ נִקְרֵאתָ   חַנּוּן וְרַחוּם   וּמַרְבֶּה סְלִיחָה:

בַּמֶּה יִזַּכֶּה   מַעֲלָלָיו אֱנוֹשׁ   וְכָל־מַעֲשָׂיו בֹּשֶׁת,
בֹּשֶׁת מִפְּעָלָיו,   כִּי כָל־יָמָיו   רִיק וְגַם־בֶּהָלָה,
בֶּהָלָה הֵם   וְכַצֵּל יַחֲלֹפוּ —   וְאַתָּה־חַי לְבַדֶּךָ;
לְבַדְּךָ נִקְרֵאתָ   חַנּוּן וְרַחוּם   וּמַרְבֶּה סְלִיחָה:

גְּבַהּ־רוּחַ אִם־יְהִי   יִתְבּוֹנֵן בַּעֲקֵב   תְּקוּת גָּלְמוֹ,
גָּלְמוֹ לְדוּמָה,   יִתֵּן לְרִמָּה   וְיַשְׁפִּל גָּבְהוֹ,
גָּבְהוֹ יִכְנַע   כִּי־רוּחַ יַעֲבֹר —   וְאַתָּה־חַי לְבַדֶּךָ;
לְבַדְּךָ נִקְרֵאתָ   חַנּוּן וְרַחוּם   וּמַרְבֶּה סְלִיחָה:

דִּין אִם־תְּמַתַּח   מוּל חֲצִיר־אֱנוֹשׁ,   יִבּוֹל כְּמוֹ־דֶשֶׁא,
דֶּשֶׁא כִּי־נִמְשָׁל,   יְמוֹלֵל וְיָבֵשׁ   וְאֶפֶס דִּמְיוֹנוֹ,
דִּמְיוֹנוֹ כְּנֶבֶל   נִשְׁבַּר כְּמוֹ־חֶרֶשׂ —   וְאַתָּה־חַי לְבַדֶּךָ;
לְבַדְּךָ נִקְרֵאתָ   חַנּוּן וְרַחוּם   וּמַרְבֶּה סְלִיחָה:

הֲבֵל הֲבָלִים   אָדָם בְּעוֹדוֹ   וּבְמוֹתוֹ הֶבֶל,
הֶבֶל אַחֲרִיתוֹ   וְיָמָיו כַּצֵּל   הֱיוֹת כְּלֹא־הָיָה,
הָיָה הַיּוֹם   וּמָחָר אֵינֶנּוּ —   וְאַתָּה־חַי לְבַדֶּךָ;
לְבַדְּךָ נִקְרֵאתָ   חַנּוּן וְרַחוּם   וּמַרְבֶּה סְלִיחָה:

וּבִסְחֹרַת יָד   בְּאָלָה וָכַחַשׁ   יִשָּׂא וְיִתֵּן,
וְיִתֶּן־יָד לְפֶה,   כִּי כָל־יְגִיעוֹ   עָמָל וָאָוֶן,
וְאָוֶן יַחְשֹׁב,   וְיֵבוֹשׁ מֵעֲצָתוֹ —   וְאַתָּה־חַי לְבַדֶּךָ;
לְבַדְּךָ נִקְרֵאתָ   חַנּוּן וְרַחוּם   וּמַרְבֶּה סְלִיחָה:

זְמַנִּים סִפֵּר,   יָמִים וְלֵילוֹת,   וְעִתִּים זֹמֵם,
זֹמֵם הוּא   אֶת־יוֹם מוֹתוֹ,   חָכְמָתוֹ זֹאת,
זֹאת חָכְמָתוֹ   תִּתְבַּלַּע כְּרֶגַע —   וְאַתָּה־חַי לְבַדֶּךָ;
לְבַדְּךָ נִקְרֵאתָ   חַנּוּן וְרַחוּם   וּמַרְבֶּה סְלִיחָה:

רְאֵה יְמֵי־אָדָם צָבָא עֲלֵי־אָרֶץ — וְרַחֲמָיו רַבִּים,
רַבִּים רַחֲמָיו, מִקֶּרֶב רְחוֹקִים בְּרַחֲמִים וְלֹא־רֹגֶז.
רֹגֶז תָּעִיר יִנָּתֵק כְּרֶגַע — וְאַתָּה־חַי לְבַדֶּךָ;
לְבַדְּךָ נִקְרֵאתָ חַנּוּן וְרַחוּם וּמַרְבֶּה סְלִיחָה:

שׁוּר־נָא בְעָנְיֵנוּ בְּעֵת כִּי־נֶעֱמֹד לְפָנֶיךָ שֹׁפֵט,
שֹׁפֵט כָּל־הָאָרֶץ בְּכַעַס אַל־תְּדִינֵנוּ, בְּרַחֲמִים שָׁפְטֵנוּ,
שָׁפְטֵנוּ כְּצִדְקָתֶךָ, כִּי־מְאֹד צָדַקְתָּ — וְאַתָּה־חַי לְבַדֶּךָ;
לְבַדְּךָ נִקְרֵאתָ חַנּוּן וְרַחוּם וּמַרְבֶּה סְלִיחָה:

תְּפִלָּה תִקַּח, תְּשׁוּבָה תִרְצֶה, מְחִילָה תַרְבֶּה,
תַּרְבֶּה לַעֲשׂוֹת צְדָקָה בַּעֲדֵנוּ אֱלוֹהַּ תּוֹחַלְתֵּנוּ,
תּוֹחַלְתֵּנוּ אָתָּה, לְבַד־בְּךָ נַזְכִּיר — וְאַתָּה־חַי לְבַדֶּךָ;
לְבַדְּךָ נִקְרֵאתָ חַנּוּן וְרַחוּם וּמַרְבֶּה סְלִיחָה:

*

פִּיּוּט לְמְחַיֶּה

אֱנוֹשׁ מַה־יִּזְכֶּה וּצְבָא דַק לֹא־זַכּוּ בְעֵינֶיךָ!
בַּלַּחִים אִם־תִּבְעַר הָאֵשׁ וּמַה בֶּחָצִיר יָבֵשׁ?!
גָּלוּי־לְךָ חֹשֶׁךְ כְּמוֹ־אוֹר, מְשׁוֹטֵט כֹּל בָּעַיִן,
דִּירָתְךָ בְּסֵתֶר וּגְלוּיוֹת לְךָ כֹּל הַנִּסְתָּרוֹת,
הַדָּן יְחִידִי, וְהוּא בְאֶחָד וּמִי יְשִׁיבֶנּוּ,
וְעַל־גּוֹי וְעַל־אָדָם יַחַד יִנְטֶה־קָּו וְאֵין מִי־יַרְשִׁעַ.
זֹאת אִם־יָבִין יְצִיר, לֹא־יַתְעוּ־יֵצֶר לַחֲטֹא לַיּוֹצֵר:
חֲתֻלַּת בְּאֵרוֹ, חֲפִירַת בּוֹרוֹ, חֶשְׁבּוֹן בּוֹרְאוֹ;
טָמֵא מִשְּׂאֵרוֹ, וּמְטַמֵּא בְעוֹדוֹ, וּמְטַמֵּא בְמוֹתוֹ,
יְמֵי־חַיָּיו תֹּהוּ, וְלֵילוֹתָיו בֹּהוּ, וְעִנְיָנָיו הָבֶל,
כַּחֲלוֹם מֵהָקִיץ נִדְמֶה, בַּלָּהוֹת יְבַעֲתֻהוּ תָמִיד,

גְּאָצוֹת מַשְׁמִיעַ בְּכָל־יוֹם, בְּכָל־עֵת וּבְכָל־שָׁעָה נֶגְדֶּךָ,
נֶגְדְּךָ כִּי־הוּא כְּאַיִן וּכְאֶפֶס וְעָלָיו נִחַמְתָּ,
נִחַמְתָּ בְּחַיָּיו, כִּי־תֹהוּ הֵמָּה — וְאַתָּה־חַי לְבַדֶּךָ;
לְבַדְּךָ נִקְרֵאתָ חַנּוּן וְרַחוּם וּמַרְבֶּה סְלִיחָה:

סִפְרוֹ חָתוּם כִּי כָל־מַעֲשָׂיו כְּתוּבִים עֲלֵי־סֵפֶר,
סֵפֶר שְׁנוֹתָיו מִגֵּי־רֶץ קִלּוֹ מִבֶּטֶן עַד־סוֹף,
סוֹף כָּל־דָּבָר לַמִּשְׁפָּט יָבוֹא — וְאַתָּה־חַי לְבַדֶּךָ;
לְבַדְּךָ נִקְרֵאתָ חַנּוּן וְרַחוּם וּמַרְבֶּה סְלִיחָה:

עֶשְׁתֹּנוֹת לִבּוֹ עִמְּךָ כָמְסְתָּ וְעַל־יַד עֲמַסְתָּ,
עֲמַסְתָּ לְתוֹכָחוֹת, כִּי־אַתָּה תִבְחַן לֵב עָקֹב,
עָקֹב הַלֵּב וְסֶלָה תֵדָעֶנּוּ — וְאַתָּה־חַי לְבַדֶּךָ;
לְבַדְּךָ נִקְרֵאתָ חַנּוּן וְרַחוּם וּמַרְבֶּה סְלִיחָה:

פּוֹנֶה בְּכָל־פֶּשַׁע וְעַל כָּל־צַעַד יַרְבֶּה פֶּשַׁע,
פֶּשַׁע בְּאָרְחֹתָיו וְגַם לְמִצְעָדָיו רִשְׁתּוֹ פְרוּשָׂה,
פְּרוּשָׂה הִיא־לוֹ לְמָשְׁכוֹ בְרִשְׁתּוֹ — וְאַתָּה־חַי לְבַדֶּךָ;
לְבַדְּךָ נִקְרֵאתָ חַנּוּן וְרַחוּם וּמַרְבֶּה סְלִיחָה:

צֹבֵר כֶּסֶף, מַרְבֶּה־לוֹ עֹשֶׁר וְנִשְׁפָּט בְּכָל־צַעַד,
צַעַד מֵישָׁרִים בְּעֵת כִּי־יָרוּץ וְיִרְדֹּף צֶדֶק,
צֶדֶק לִפְעָמָיו אָז יוֹעִילֵם — וְאַתָּה־חַי לְבַדֶּךָ;
לְבַדְּךָ נִקְרֵאתָ חַנּוּן וְרַחוּם וּמַרְבֶּה סְלִיחָה:

קוֹל יַשְׁמִיעַ בְּלַחַשׁ, וְנֶעְתַּר אֶל־אֱלוֹהַּ קָרוֹב,
קָרוֹב הוּא־לוֹ בְּעֵת יִקְרָאֶנּוּ וַיֹּאמַר קָנֵנִי,
קָנֵנִי בִתְשׁוּבָה, כִּי־כַצֵּל יָמַי — וְאַתָּה־חַי לְבַדֶּךָ;
לְבַדְּךָ נִקְרֵאתָ חַנּוּן וְרַחוּם וּמַרְבֶּה סְלִיחָה:

וְעַד־לֹא רָקַע תֵּבֵל עַל־תֹּהוּ, וּמִקֹּלוֹת מַיִם אַדִּיר יַשְׁמִיעוּ,
וּמָרוֹם שִׁבְתּוֹ וְהוּא־רָם עַל־כֹּל, וּמַבִּיט אֶל־עָנִי וּנְכֵה־רוּחַ׃

זַרְתּוֹ תִּכְּנָה שָׁמַיִם בְּכֹחוֹ, מְאֹרֹת וְכוֹכָבִים מַעֲשֵׂה אֶצְבְּעֹתָיו,
זָמַם בְּמַחְשֶׁבֶת וַתָּקָם וַתַּעֲמֹד, יוֹעֵץ בְּלִבּוֹ וַתַּעֲמֹד עֲצָתוֹ׃

חָסִיד בְּמַעֲשָׂיו, רַחוּם לִמְנַסָּיו, צַדִּיק בִּדְרָכָיו וְקָרוֹב לְקֹרְאָיו,
חָפֵץ לְהַצְדִּיק יְצוּרֵי כַפָּיו, תָּמִיד יִשְׁקֹד עַל־טוֹבַת בְּחִירָיו׃

טְהוֹר עֵינַיִם, רוֹצֶה בִתְשׁוּבָה, מַרְבֶּה לְזַכּוֹת, לְהָשִׁיב אַפּוֹ,
טוּבוֹ בְּכָל־דּוֹר, מְדַבֵּר בִּצְדָקָה, פְּאֵר רֹאשׁוֹ כּוֹבַע יְשׁוּעָה׃

יְמִינוֹ פְתוּחָה לְכָל־שָׁבֵי פֶשַׁע, אֹמֵר בְּכָל־עֵת׃ שׁוּבוּ וְאָשׁוּבָה!
יָצַר מֵחֹמֶר צֶלֶם דְּמוּתוֹ, רַחֲמָיו עַל־מַעֲשָׂיו, יָדַע יִצְרֵנוּ׃

כֻּלּוֹ כָבוֹד וְיַשְׁגִּיחַ לְדַכָּא, מַאֲזִין לַחַשׁ רִנַּת לָשׁוֹן,
כָּל־צְבָא הַשָּׁמַיִם מִשְׁתַּחֲוִים לוֹ, שֶׁמֶשׁ וְיָרֵחַ יִכְרְעוּ לְפָנָיו׃

לֹא־נָטָה קָו נֶגֶד יְצוּרָיו, בְּשִׁבְתּוֹ.לְמִשְׁפָּט בְּרִיב מִי־יְכִילֶנּוּ?
לְמַעֲנוֹ פָּעַל מִפְעָלוֹת עוֹלָם, קֹרֵא דֹרוֹת מִי יַעֲרָךְ־לוֹ?

מֵעִמְקֵי לֵב וְסִתְרֵי כְלָיוֹת מֵבִין מַחְשְׁבוֹת כָּל־בְּנֵי אָדָם,
מֵאָוֶן וּמֵעָמָל יַסְתִּיר פָּנָיו, מֵרְאוֹת בְּרָע יַעְלִים עֵינָיו׃

נֹגַהּ סְבִיבָיו וְשָׁת־סִתְרוֹ חֹשֶׁךְ, כִּי לֹא־יִרְאֵהוּ הָאָדָם וָחָי!
נוֹרָא עֲלִילָה, תָּשֵׁב עַד־דַּכָּא אֱנוֹשׁ, כִּי־יָשׁוּב וְיַאֲרִיךְ יָמִים׃

שַׂגִּיא כֹחַ, לָבֵשׁ צְדָקָה, מִי־אֵל כָּמוֹךָ אֶרֶךְ אַפַּיִם,
שׂנֵא וּמְתָעֵב גָּזֵל בְּעוֹלָה, אֹהֵב טְהָר־לֵב שֹׁמֵעַ מִשֵּׁי־טוֹב׃

עֹצֵר בְּגַעֲרָתוֹ וּמַחֲרִיב יַמִּים, צֹרֵר בְּשִׂמְלָה כָּל־מֵי בְרֵאשִׁית,
עָנֵה בְחַסְדּוֹ מִקַּרְנֵי רְאֵמִים, מֹחֶה עֲוֹנוֹת כָּעָב וְכֶעָנָן׃

לַיְלָה לֹא־יִשְׁכָּב, יוֹמָם לֹא־יָנוּחַ, עַד־יֵרָדֵם בַּקָּבֶר.
מַה־יִּתְאוֹנֵן אָדָם חָי, דַּיּוֹ אֲשֶׁר־הוּא חָי!
נוֹלַד לְעָמָל, אַשְׁרָיו אִם־יִהְיוּ יְגִיעָו בְּדַת־אֱמֶת;
סוֹפוֹ עַל רֹאשׁוֹ מוֹכִיחַ — וְלָמָּה יַחֲנִיף?
עוֹד חוֹתָמוֹ יְעִידוֹ עַל־פָּעֳלוֹ — וּמַה־יִּגְנֹב דַּעַת?
פֹּעֵל צְדָקוֹת אִם־יִהְיֶה — יְלַוּוּהוּ לְבֵית עוֹלָמוֹ,
צֹפֶה בְחָכְמָה אִם־יִהְיֶה — עִמּוֹ תִּתְלוֹנֵן בְּכֶלְחוֹ;
קָצוּף בְּדָמִים וּבְמִרְמָה אִם־יִהְיֶה — חֲרוּצִים יָמָיו,
רְצוֹנוֹ בִהְיוֹת בְּמוּסָר—יָנוּב בְּשֵׂיבָה טוֹבָה,
שֵׁם טוֹב אִם־יִקְנֶה — מִשֵּׁמוֹת נָעִים יִקָּרֵא:
תַּחַת־כֵּן לָכֵן יוֹם־מִיתָה מִיּוֹם לֵדָה הוּטָב!

*

רְשׁוּת לְסֵדֶר עֲבֹדַת יוֹם הַכִּפֻּרִים

אֶתֵּן תְּהִלָּה לָאֵל הַמְהֻלָּל, אֲסַפֵּר בְּיִרְאָה מְעַט מִמַּעֲשָׂיו,
אֱלוֹהַּ מֵעוֹלָם וְעַד־לֹא עוֹלָם, לְפָנָיו וְאַחֲרָיו לֹא־נוֹצַר אֵל:

בִּלְבַדּוֹ הוּא וְאֵין־זָר אִתּוֹ, אֹמֵר וְעֹשֶׂה וְאִישׁ לֹא־נֶעְדָּר,
בְּאֶחָד יִשְׁפֹּט וְאֵין־בּוֹ עַוְלָתָה, אֱמֶת אִמְרָתוֹ וְעַל־שְׂפָתוֹ חֶסֶד:

גִּבּוֹר בַּכֹּחַ, נֹשֵׂא עָוֹן, גְּדֹל הָעֵצָה וְעֹבֵר עַל־פָּשַׁע,
גֹּלֶה עֲמֻקּוֹת מִנִּי־חֹשֶׁךְ, יֹשֵׁב בְּסֵתֶר וְרֹאֶה כָּל־סָתֶר:

דַּעַת וּתְבוּנָה יֹצְאוֹת מִפִּיו, וְעֵינָיו מְשֹׁטְטוֹת וְעַיִן לֹא־תְשׁוּרֶנּוּ,
דְּבָרוֹ הַמֹּשֵׁל וּמֶמְשַׁלְתּוֹ סֶלָה, מָלֵא כָל־הָאָרֶץ וְרוּם לֹא־יְכִילֶנּוּ:

הַצָּר בִּלְבוּשׁוֹ חֵי עוֹלָמִים, הוֹד וְהָדָר עֻזּוֹ וְתִפְאַרְתּוֹ,
הָאֵל תָּמִים, צוּר עוֹלָמִים, הַכֹּל יַעֲבֹר וְהוּא־לְבַד יִמְלֹךְ:

אֵל אֶחָד בָּאָרֶץ וְקָדוֹשׁ בַּשָּׁמַיִם, מִמַּיִם יִשָּׂא שִׁיר אַדִּיר בַּמָּרוֹם,
אֶדֶר מִתְּהוֹמוֹת, שֶׁבַח מִמְּאוֹרוֹת, אֹמֶר מִיָּמִים, זֶמֶר מִלֵּילוֹת,
אֵשׁ תּוֹדִיעַ שְׁמוֹ, עֲצֵי־יַעַר יְרַנֵּנוּ, בְּהֵמָה תְּלַמֵּד עֱזוּז נוֹרְאוֹתָיו.
אָמוֹן שַׁחֲקוּ דָּת שַׁעֲשׁוּעָיו, הִיא הֶגְיוֹנוֹ עַד עֲמֹד סְגֻלָּה,
אָז קֶדֶם לְאֶלֶף דּוֹר עָלְתָה בְּמַחֲשָׁבָה, מִמֶּנָּה תְּכוּנַת מְלֶאכֶת הַתַּבְנִית:

בַּמָּרוֹם הֵכִין כִּסֵּא מַלְכוּתוֹ, פִּרְשֵׁז עֲנָנוֹ וְדֹק נָטָה לְאֹהֶל,
בַּל־יִצְעַן וּבַל־יִסַּע יְתֵדֹתָיו עַד־בֹּא קִצּוֹ וְיִתְחַדֵּשׁ בְּאֹמֶר.
בְּפֶסֶם עַל־מַיִם עַמּוּדֵי חֶלֶד וְשִׂגֵּם מָתְנֶיהָ בְּתֹהוּ וּבִסְעָרָה,
בַּל־יִמּוֹטוּ וּבַל־יִמְעֲדוּ מְכוֹנֶיהָ עַד־תִּבְלֶה כַּבֶּגֶד וְתוּמַר כְּמֵאָז.
בֹּהוּ וַאֲפֵלָה כִּסּוּ פְּנֵי־אָרֶץ, וַתַּבְהִיק אוֹר מֵאוֹר פְּנֵי־מֶלֶךְ;
בְּהַק נֹגַהּ לַיּוֹם לָצֵאת אָדָם לַפֹּעַל, וְשָׁת חֹשֶׁךְ לְאִישׁוֹן לִרְמֹשׂ חַיְתוֹ־יָעַר.
בְּרַחֵף רוּחַ בֵּין שְׁחָקִים לְמַיִם שָׁת תִּקְרָה בַּתָּוֶךְ, שְׂאֵת חֲצִי מְרוּדִים,
בָּם יִוָּדַע פִּלְאוֹ לְפֹעַל בַּטּוֹב, חַשְׁרַת פִּיר פֶּלֶג מָלֵא מָיִם.
בְּהַבְדִּילוֹ בֵּין מַיִם לָמַיִם הִשִּׁיק עֲלוּקָה, תְּפַתֶּה לִבְלִי חֹק,
בְּאֵשׁ לֹא־נֻפַּח וְלֹא נִכְבָּה נֵצַח, וְשֶׁטֶף מַיִם רַבִּים אֵלָיו לֹא יַגִּיעוּ:

גֵּרֵשׁ לְמִקְוֵה מַיִם אַדִּירִים וְשָׂם לָהֶם חוֹל בְּרִיחַ וּדְלָתַיִם,
גָּדַר בַּעֲדָם בַּל־יְכַסּוּ אֶרֶץ, עַד נֶאֱמַן־בַּיִת יַעֲשֵׂם גְּזָרִים.
גִּלָּה אֲדָמָה לַעֲבֹדַת אֱנוֹשׁ וְהִדְשִׁיאָהּ שִׂיחַ וְעֵשֶׂב מַזְרִיעַ זֶרַע,
גַּם נָטַע בְּעֵדֶן גַּן רַעֲנָנָה לְחֻפַּת כְּבֻדַּת אַדִּירֵי חֵפֶץ.
גָּמַר לְהַעֲלִים אוֹר שִׁבְעָתַיִם, וְעָרַךְ נֵרוֹת לִמְשֹׁל בַּיּוֹם וּבַלָּיְלָה,
גְּבוּל לֹא יַסִּיגוּ וְלֶכֶת לֹא יְאַחֵרוּ, עַד מְשָׁרֵת אֹהֶל יְדַמִּימֵם בָּעֵמֶק.
גָּאוּ מִמַּיִם בְּרִיחֵי תְהוֹמוֹת, אֲפִיקֵי מָגֵן, שְׁנוּנֵי חִצִּים,
גָּנַז מֵהֶם לְמִשְׁתֵּה נְצָחִים, וְהֵכִין בָּם כֶּלֶא לְצִיר הַבֹּרֵחַ.
גָּבְהֵי עוֹף צִצּוּ מֵרֶקֶק מָיִם, לֶאֱכֹל שֻׁלְחַן מֶלֶךְ וְחֵיל צְבָאוֹתָיו,
גָּזַר לְתוֹעֲבַת עוֹף לֹא טָהוֹר, עַד־בֹּא תִּשְׁבִּי עֹרְבִים כִּלְכְּלוּהוּ:

דָּגוּ מֵחֶלֶד מַקְרָנִים לְזֶבַח, חַיּוֹת מַאֲכָל עִם־בְּהֵמָה וָרֶמֶשׂ;
דִּשּׁוֹן בְּהֵמוֹת בִּגְבוּל הַרְרֵי־אֶלֶף, בּוֹ בְּיוֹם זִבְחוֹ יַגֵּשׁ חַרְבּוֹ.

פָּעַל וְעָשָׂה הַכֹּל בְּמַאֲמַר־פִּיו, כִּי כָל־דְּבָרָיו צְדָקָה וּמִשְׁפָּט,
פִּיו יֹאמַר זֹאת־עֲשׂוּ וִחְיוּ, כִּי לֹא אֶחְפֹּץ בְּמוֹת הַמֵּת:

צֹפֶה רְחוֹקוֹת, נִשָּׂא וְנוֹרָא, מְרוֹמָם כִּסְאוֹ וְשָׁפָל יִרְאֶה,
צֹעֶה בְּרָב־כֹּחַ וְדֹאֶה עַל־כַּנְפֵי־נָשֶׁר, בֹּחֵן לִבּוֹת וְאֵין־לְפָנָיו שִׁכְחָה:

קָרָא בְקוֹל: אֲנִי־אֵל וְאֵין־עוֹד, שׁוּבוּ אֵלַי וְאָשׁוּבָה אֲלֵיכֶם,
קִרְבוּ עָדַי בְּכֹחַ הַתְּשׁוּבָה! וְאָזְנָיו קַשֻּׁבוֹת לְקוֹל צַעֲקַת־דָּל:

רַחוּם וְחַנּוּן שָׁפְטֵנוּ בְרַחֲמִים וְצַדְּקֵנוּ, כִּי־אֲנַחְנוּ עָפָר וָאֵפֶר,
רָם בָּעֶלְיוֹנִים, מֶלֶךְ בַּשְּׁחָקִים, שְׁמַע מִמְּרוֹמִים זַעֲקַת אֶבְיוֹנִים!

שָׁמַיִם כִּסְאוֹ וְהָאָרֶץ הֲדֹם־רַגְלָיו, צְדָקָה שִׁרְיוֹנוֹ וּמָאוֹר שַׂלְמָתוֹ,
שְׁמוֹ נִקְרָא חַנּוּן וְרַחוּם, בְּכָל־דּוֹר וָדוֹר הִיא צִדְקָתוֹ:

תָּמִים דַּרְכּוֹ וְאֵין־בּוֹ עָוֶל, בְּכָל־בֹּקֶר יִתֵּן מִשְׁפָּטוֹ לָאוֹר,
תֹּכֵן לִבּוֹת, רַב הָעֲלִילִיָּה, מִי יְמַלֵּל גְּבוּרוֹת אֲדֹנָי,

כַּכָּתוּב:

מִי יְמַלֵּל גְּבוּרוֹת יְיָ יַשְׁמִיעַ כָּל־תְּהִלָּתוֹ:

יוֹסֵי בֶּן־יוֹסֵי

(בארץ ישראל, לערך ד"א ש"ס–ת')

סֵדֶר עֲבֹדַת יוֹם הַכִּפּוּרִים

אַזְכִּיר גְּבוּרוֹת אֱלוֹהַּ נֶאְדָּרִי בַּכֹּחַ, יָחִיד וְאֵין עוֹד, אֶפֶס וְאֵין שֵׁנִי,
אַחֲרוֹן אַיִן בַּחֶלֶד, לְפָנָיו בַּשַּׁחַק, אֵין בִּלְתּוֹ קֶדֶם, זוּלָתוֹ בְּעֵקֶב;
אָדוֹן לַחְשֹׁב, אֱלֹהִים לַעֲשׂוֹת, גִּבּוֹר וְאֵין נֶעְדָּר, שָׁח וְאֵין מְאַחֵר;
אֹמֵר וְעֹשֶׂה, יוֹעֵץ וּמֵקִים, אַמִּיץ לָשֵׂאת וְגִבּוֹר לִסְבֹּל.
אֲשֶׁר־לוֹ רְנָנוֹת מִפִּי יְצוּרָיו, מִמַּעְלָה וּמִמַּטָּה יִשָּׂא תְהִלָּה

זֶה, חִבֵּשׁ עֶצֶב יְצִיר קַדְמוֹנִי, כִּי־הֵחֵל שְׁתוֹת כּוֹס מָסוּךְ לְדוֹרוֹת,
זָכָר לָתֵת זֶרַע לַזּוֹרֵעַ, לְהַחֲלִיף לוֹ פְּרִי הָאֻמְלָל;
זַרְעוֹ הִשְׁרִישׁ שֹׁרֶשׁ פּוֹרֶה רֹאשׁ וְשִׂגְשֵׂג נִטְעוֹ עָשׂוֹת פְּרִי בְאֻשִּׁים.
זְמָמוֹ וְהֵחֵלּוּ דּוֹר עֲקַלְקַלּוֹת לְהָמִיר בְּשֵׁם אֱלִיל שֵׁם אֵל אֶחָד,
זַעַף מַיִם עֲצוּרִים עֲלֵיהֶם קָרָא, פָּרְצוּ גְבוּלָם וַיַּהַפְכוּ אָרֶץ;
זֵכֶר תִּקְוַת אֱנוֹשׁ הֶאֱבִיד מֵאָרֶץ, וְשָׁטַף יְסוֹדֵי סְפִיחֵי עֲפַר־אָרֶץ,
זַלְזַלִּים אֲשֶׁר בַּעֲצֵי־יַעַר עַד דּוֹר עֲשִׂירִי לֹא־עָשׂוּ פֶּרִי,
זַךְ וְתָמִים בְּקִרְבָּם נִמְצָא, וְרֵיחַ מִפְעָלָיו כְּרֶקַח בְּדֹרוֹתָיו.
זָדוּ וּמָרְדוּ בְּשִׁבְעַת יְמֵי נוֹגַהּ וּמֵרֹב כָּל־טוּב אָמְרוּ לָאֵל סוּר,
זָעֲמוּ בְּמֵי מַעְלָה וְדֻכְּאוּ בְּמֵי מַטָּה, וְרָצָהוּ צַדִּיק בְּשַׁי מֵעֵבֶר מֵי־נֹחַ:

חִדְּשׁוּ פְּנֵי־חֶלֶד וְשָׁבוּ לְקַדְמָתָן מִמְּתֵי מִסְפָּר יְצִיאֵי מִמַּסְגֵּר.
חָשְׁבוּ וְנוֹעֲצוּ אָז דּוֹר חֲמִישִׁי לָרוּם וְלָשׂוּם קֵן בַּמָּרוֹם;
חַי לֹא בִצֵּר מֵהֶם מְזִמָּה, מֵלִיץ לְלֵצִים חִכְּמָם הִשְׁלִים.
חִלֵּק שְׂפַת לָשׁוֹן בַּעֲלֵי מַחְלֹקוֹת וְכִתְּתוּ זֶה בָזֶה וְנִלְחֲמוּ לְמַשְׁחִית,
חָלְפוּ כַּעֲבוֹר סוּפָה וְאֵינָם, וְהוּקַם צַדִּיק יְסוֹד עוֹלָם.
חָשַׁב לְהָבִין סוֹד מִפְעֲלוֹת הַמִּתְנַהֲגִים בְּשֵׁטֶר וּמֹשֶׁל,
חֲזוֹתוֹ מְרוּצַת שׁוֹאֵף וְזוֹרֵחַ שָׂשׂ כְּגִבּוֹר בְּצֵאתוֹ וְחַלָּשׁ בְּבֹאוֹ
חִלּוּנֵי שַׁחַק אֲשֶׁר בְּקֵדְמָה וָיָמָּה, אֲשֶׁר בָּם תּוֹתֵר לְבָנָה יוֹם יוֹם,
חִצֵּי בְרָקִים וְזֹהַר כּוֹכָבִים רָצִים וְשָׁבִים, אִישׁ לֹא נֶעְדָּר,
חָכַם סוּג לֵב וְשָׂכַל מֵאֵלָיו, וְשָׁח: אָדוֹן לָאֵלֶּה, אַחֲרָיו אֲרוּצָה!

טֶרֶם הִקְדִּים אֵל בֵּרַר לוֹ דֶרֶךְ, לֶךְ־לְךָ מִמָּוֶת לְדֶרֶךְ חַיִּים.
טָהוֹר בְּמַעֲשָׂיו דִּבֵּר גְבוּרוֹת: נָא אֱלֹהֵי הַמִּשְׁפָּט שְׁפָט־נָא בְּרַחֲמִים!
טָרַף רוֹזְנִים בְּלֹא מָגֵן וָחֶרֶב, שֶׁגִּבּוּ מֵאֵשׁ, עֱזָרוֹ בַּמִּלְחָמָה.
טֶבַע חוֹתַם בְּרִית שָׂם בִּשְׁאֵרוֹ, בָּהּ תֵּפֶן פּוֹעֶרֶת וְאָז תִּקְפֹּץ פִּיהָ.
טַרְפֵּי צֶמַח זְקֵנִים הֵנֵצוּ בוֹ, בְּהִפָּתַח מָקוֹר לַעֲרוּגַת חֹרֶב.
טָפַשׁ הוֹרוֹ וְצוּר לֹא הִכִּירוּ, וְהוֹדִיעָם בְּאֶשֶׁל שֵׁם אֵל עוֹלָם.
טֹרַח בֹּחַן מְנַסֵּהוּ עָמַס עַל־שֶׁכֶם וְגַם מָשַׁל בַּיֵּצֶר תֵּת שֵׂיוֹ לַזֶּבַח,
טֶנֶא בִכּוּרִים לְמִנְחָה הוֹבִיל, אָב לֹא־חָמַל, בֵּן לֹא־אֵחַר;

דָּן יוֹצֵר וְשָׂמַח בְּמַעֲשָׂיו, בְּהַבִּיטוֹ כִּי־טוֹב פָּעֳלוֹ,
דִּשְׁאֵי מְנָחוֹת וְאָכְלֵי מְגָדִים וְשֻׁלְחָן עָרוּךְ וְאֵין מִי יְדַשֵּׁן,
דִּבֶּר בְּלִבּוֹ מִי יָסֵר הֵנָּה לַטְּבַח הַטָּבוּחַ וְיַיִן הַמָּסוּךְ?
דְּבָרִי אִם־יַעַשׂ יְהִי כֵּאלֹהִים, וְאִם יָמִיר אֹמֶר לְחָמְרוֹ אֲשִׁיבֶנּוּ;
דָּרַשׁ וְהֵבִין וְיָדַע מְתֵי־שָׁוְא, כִּי לֹא־יָבִין לָלִין בִּיקָר.
דִּמָּהוּ בְּצֶלֶם, חַקְקוֹ בְּתַבְנִית, בְּדֹק וָחֶלֶד פַּחַד מוֹרָאוֹ,
דִּגּוּל בְּתוֹךְ עֵדֶן יָפֶה יְצוּעָיו, בְּפָז וְאֶבֶן יְקָרָה חַק מְסֻכָּתוֹ,
דַּעַת קִשְּׁטוֹ וְרוּחַ חֲנָנוֹ, לְהַשְׂכִּיל מִקֶּדֶם קֵץ אֹתִיּוֹת:

הִמְשִׁילוֹ בְּצַדִּיק מוֹשֵׁל לְכַלְכֵּל שֵׁמוֹת לָאֵל וּמִפְעָלָיו,
הִזְהִירוֹ עַל־עֵץ הַדַּעַת פֶּן־יִנָּקֵשׁ בְּמַאֲכַל תַּאֲוָה,
הִרְדִּימוֹ בְּנֹעַם שֵׁנָה, הֵרִים מִמֶּנּוּ עֶצֶם וְעָשָׂה עַלְמָה,
הֶעֱדָהּ כַּכַּלָּה עֲדִי קִשֻּׁרִים, הִדְבִּיקָם יַחַד הֱיוֹת שְׁאֵר אֶחָד.
הַשִּׂיא פוֹתָה זֹחֵל עָפָר לְהָנִיא אֹמֶר וְלָשׁוּב לֶעָפָר,
הֵמִיתָה אִישׁ בְּתַאֲוַת עָצֵל, הִפִּילָה רַבִּים וְהָרְגָה עֲצֻמִים;
הֻכָּה בְּטַרְפּוֹ וּבִפְעָמָיו לָנֶצַח, וְהוּא יְשַׁלַּח צִיר לְפֹרְצֵי גָדֵר.
הָעֳרְמוּ וְכֻסּוּ בְּעָלֶה נֹבֶלֶת, תְּמוּר לְבוּשׁ עָנָן — חֲתֻלַּת עֲרָפֶל;
הוּמַר תָּאֳרָם וְהוּסַר פַּחְדָּם, לְהֵרָדוֹת מִכֹּל וְלֹא לִרְדּוֹת בַּכֹּל,
הֹרְמוּ מֵעֵדֶן וְגֹרְשׁוּ מִגָּן, וְהוּכַן נְקִיק סֶלַע בֵּית־מָלוֹן לָמוֹ:

וְיוֹצֵר הֵחִישׁ תַּאֲוַת יְצוּרוֹ, וְהִרְגִּיל עֶזְרוֹ לְרֶבַע תְּשׁוּקָתוֹ,
וַיֶּחֱמָה וְהִזְרִיעָה, וְחִבְּלָה וְיָלְדָה, וּבִכְּרָה מְשַׂדֵּד תַּלְמֵי אֲדָמָה,
וְהוֹסִיפָה שֵׁנִית וְהִבְרִיכָה, וְשִׁלְּחָה עֲוִיל, תּוֹמֵךְ שֵׁבֶט, רֹעֵה עֲדָרִים,
וּבִתְשׁוּרַת שַׁי קִדְּמוּ פְּנֵי־מֶלֶךְ: זֶה בִּפְרִי אֶרֶץ, וְזֶה בִּבְכָרֵי צֹאן.
וְהִבִּיט קָדוֹשׁ לַלֵּבָב וְלֹא לַעֵינָיִם, וְשָׁע עֵרֶךְ נִיחֹחַ צָעִיר,
וְשִׂגֵּב אֶת קֹדֶר לְמָרוֹם בִּרְצֹתוֹ שַׁי עֶרֶךְ נִיחֹחוֹ,
וְהִקְדִּיר פְּנֵי־רַב וְגַם חָרָה לוֹ כִּי־מָאַס בְּשַׁי יֶתֶר מַאֲכָלוֹ,
וְטָרַף אַף וְשָׁמַר עֶבְרָה, וְחִבֵּל מֵאֶרֶץ אָח וּמִשְׁפְּחֹתָיו,
וְהִצְרִיחַ זַעֲקָה דַּם הַשָּׁפוּךְ, וְנֶעֱנַשׁ בְּנָע וָנָד רֹאשׁ לְשֹׁפְכֵי דָמִים,
וְהִתְוַדָּה עַל־פֶּשַׁע וְנִתַּן־לוֹ אוֹת, פֶּן־יִשָּׁפֵךְ דָּמוֹ בָּאָדָם:

לֹא יְקַנְאוּ בְּחֶבֶל אֲחֻזַּת אַחִים, אֱלֹהִים נִקְרָא מְנַת־גּוֹרָלָם,
לֶחֶם הָאִשִּׁים לָהֶם הוּכַן, כְּהִתְקָרְבָם לָאֵל בְּעֵת רִחוּק עֵגֶל.
לִמְּדָם מְחֹקֵק סִדְרֵי עֲבֹדָה, כִּי בְשִׁבְתָּם פֶּתַח עֲלֵיהֶם הָפְקַד
לִרְחֹץ, לָסוּךְ, לְקַדֵּשׁ בְּדָם וָשֶׁמֶן, לִלְבֹּשׁ בַּדִּים וְלַחֲגֹר בְּמֵזַח,
לְמַלֵּא יָדָם יָמִים שִׁבְעָה — וַיְשִׂימֶהָ לְחֹק לְדֹרוֹת עוֹלָם,
כַּכָּתוּב בַּתּוֹרָה: כַּאֲשֶׁר עָשָׂה בַּיּוֹם הַזֶּה צִוָּה יְיָ לַעֲשֹׂת לְכַפֵּר עֲלֵיכֶם:

מִשְׁפָּחוֹת בְּרוּרִים גּוֹרָל יָטִילוּ, לְגַדֵּל סָגָן לַעֲלֹתוֹ בֶעָשׂוֹר.
מֵעֶרֶשׂ יְצוּעוֹ שְׁאֵרוֹ יַבְדִּילוּ, פֶּן־יִטַּמָּא שָׁבוּעַ בְּשִׁגְגַת נִדָּה;
מְקוֹם עֲצֶרֶת סְגָנִים בֵּית מוֹשָׁבוֹ, הֲלוֹא שָׁם יָלִין כָּל־יְמֵי שִׁבְעָה,
מַעֲלֶה מִנְחָה וְנֹתֵן סַמִּים, וְעֹרֵךְ נֵרוֹת וְרִאשׁוֹן בְּרֹאשׁ וָרֶגֶל;
מִמְּסַפֵּר שַׁבָּתוֹת וְחֵלֶק מִשְׁמָרוֹת חֶלְקוֹ בְרֹאשׁ כְּנֶגֶד כֻּלָּם.
מֵחַכְמֵי פְּתִי יַעֲמִיתוּ־לוֹ, לְחַנְּכוֹ, לְשַׁנְּנוֹ בְּחֻקֵּי עָשׂוֹר,
מַרְאִים לוֹ בְּעֶרֶב יוֹם סְלִיחָה פָּרוֹ וְאֵילוֹ וְזִבְחֵי קָהָל;
מַה־נָּאָה עֲבֹדָתְךָ — יֹאמְרוּ — חֲזַק וֶאֱמָץ כִּי כָל־אֵלֶּה פָּעֳלֶךָ!
מַאֲכָל יַמְעִיטוּ מִמֶּנּוּ לְעֵת עֶרֶב, פֶּן־יֵרָדֵם וְיִקֶר מִקְרֵה־לַיְלָה,
מְחַנְּכָיו יְחַבְּרוּהוּ לְזִקְנֵי מַטֵּהוּ, וּבְבֵית רֹקְחֵי רֶקַח בַּשֵּׁם יַשְׁבִּיעוּהוּ:

נֶעְגַּם בִּבְכִי כִּי הָרְשַׁע כְּפֶתִי, וְהֵם יִבְכּוּ פֶּן צַדִּיק יַרְשִׁיעוּ.
נְעִמוֹת מִדְרָשׁ וּמִקְרָא יְשׂוֹחֲחוּ, אַף בְּכִתְבֵי קֹדֶשׁ הֵם יַעֲסִיקוּהוּ;
נַפְשׁוֹ יְשׁוֹבְבוּ בְּשִׂיחַ מַלְכֵי־קֶדֶם, אִם־בַּעַר הוּא וְלֹא־לָמַד לֶקַח.
נְתִינִים שָׁאוֹן בְּעִיר הוֹמִיָּה לְהַשְׁבִּיעוֹ נְדֵדִים עֲדֵי־נָשֶׁף,
נָטָה לָנוּם שְׁנָתוֹ יַפְרִידוּ בִּנְעִימַת אֶצְבַּע צְרָדָה, בְּפֶה וְלֹא־בְכִנּוֹר.
נִצְרֵי חֻקִּים בִּזְוֵי מִצְוֹת, לְהָרִים דֶּשֶׁן חֲצוֹת לַיְלָה הִקְדִּימוּ;
נֶהְדְּפוּ רָצִים בְּמַעֲלוֹת מִזְבֵּחַ, וְשָׁקְדוּ לְהַשְׁבִּית מְדָנִים בְּפַיִס.
נוֹעֲלוּ וְטָבְלוּ וְעָמְדוּ עֲטָרָה וְהֵפִּיסוּ תְחִלָּה עַל־תְּרוּמַת דֶּשֶׁן;
נִצְבְּעוּ שֵׁנִית עַל־מַעֲשֵׂה כֶבֶשׂ וְעַל־דִּשּׁוּן מִזְבַּח פְּנִימִי וְנֵרוֹת;
נִתְחַדְּשׁוּ שְׁלִישִׁי לְסַמִּים, רְבִיעִי בְּתַעֲרוּבוֹת לַעֲרֹךְ הַנְּתָחִים:

שַׂר פָּקִיד נְגִיד מְלֶאכֶת הַקֹּדֶשׁ שָׁלַח לְקָדִים צִירֵי אֱמוּנָה,
שָׂח לָמוֹ: הַבִּיטוּ אִם־עָלָה הַשַּׁחַר, אִם־הֵפִיץ אוֹר קָדִים עֲלֵי־אָרֶץ,

טָבַח בַּעֲדוֹ שֶׂה, בְּעֵת תָּפַשׂ חֶרֶב מַלְאֲכֵי שָׁלוֹם מַר צָעֲקוּ בַּבֶּכִי,
טוֹב וְרַחוּם שָׂח אַל־תַּשְׁחֵת נַעַר, נִרְצָה פָּעֳלְכֶם כְּזוֹבֵחַ וְנִזְבָּח:

יֻסַּד אִישׁ תָּם בְּפִתְחֵי תְעוּדָה, טֶרֶם תֹּאמַר שִׁנֵּן אֲמָרֶיהָ,
יָהּ מֵעוֹלָם בּוֹ נִתְפָּאַר וּבִשְׁמוֹ לְעוֹלָם יוֹשֵׁב תְּהִלּוֹת;
יוֹדְעוֹ נִצָּב עָלָיו בַּמָּלוֹן וְשָׂח: אֲנִי שֹׁמְרֶךָ, צֵל עַל־יְמִינֶךָ.
יֹרְדִים וְעֹלִים קְדֹשִׁים לַמַּעֲנֵהוּ, לְהַכִּיר תָּאֳרוֹ חָקוּק בַּמְּרוֹמִים;
יוֹצֵר חִסְּרוֹ מְעַט מֵאֱלֹהִים, לְיַחֵם בְּמַקְלוֹת כַּחֹמֶר בְּיַד הַיּוֹצֵר;
יִרְאַת חָזוֹן אֲרַמִּי בְּעַתְּתֵהוּ: אַל־תִּגַּע בַּבֵּן עָמוּס מִנִּי־בָטֶן;
יְהוּד אֵשׁ לְהַט בְּהֵאָבְקוֹ עִמּוֹ, כִּי לֹא יָכֹל לוֹ, וְנִתְחַנֵּן בַּבֶּכִי;
יֶשַׁע הִפְלִיא לוֹ מֵחֲגוֹר חָרֶב, שֹׂטֵם וְשֹׁמֵר אֵיבַת עוֹלָם.
יָרַשׁ תַּאֲוַת בִּרְכַּת הוֹרָיו, שְׁנֵים־עָשָׂר שֵׁבֶט כְּשִׁטְרֵי הָרָקִיעַ,
יוּחַד שְׁלִישִׁי לִרְאוֹת פְּנֵי־מֶלֶךְ, לְשׁוֹרֵר, לְשָׁרֵת, לָבוֹא חֲדָרָיו:

כְּעֵץ שָׁתוּל עַל־פַּלְגֵי מָיִם, הִפְרִיחַ מַטֵּהוּ שְׁלֹשֶׁת בַּדֵּי קֹדֶשׁ,
כְּפוּפֵי סֵבֶל לָאֹהֶל וּקְרָשָׁיו, תִּקְעֵי יָתֵד, פֹּרְשֵׂי יְרִיעָה,
כָּתֵף נְטוּיָה כְּעֶגְלָה מְלֻמֶּדֶת לְעֹל עֲבֹדַת קֹדֶשׁ אֲדוֹן כָּל־הָאָרֶץ.
כְּגֶפֶן אַדֶּרֶת יְפַת פְּרִי וַעֲנָף הִצְמִיחַ עַמְרָם מִשֹּׁרֶשׁ לֵוִי,
כִּי שִׁלְּחָה שְׁלֹשֶׁת שָׂרִיגֵי חֶמֶד: מְכַהֵן וְרֹעֶה וְאִשָּׁה נְבִיאָה.
כְּגֶשֶׁת עֵת דֹּדִים פָּרְחוּ; הוּקַם לִשְׁבֹּר מֹסְרוֹת צֹעַן לִפְרוֹץ גֶּדֶר שְׁאֹל,
כֻּסָּה בֶּעָנָן וְנִתְקַדֵּשׁ שָׁבוּעַ, נִצָּב בַּתָּוֶךְ בְּעֵת מַתַּן אֹמֶר,
כֹּחַ אַדִּירִים לְפָנָיו נִכְנָעוּ, מִמּוֹרָאוֹ לֹא־עָמַד אִישׁ,
כִּלְכֵּל צֹאן קֹדֶשׁ שְׁאֵר בִּישִׁימוֹן וְלֶחֶם שְׁחָקִים עַד־בֹּאָם לָאָרֶץ.
כֹּרְתָה בְּרִית עִם־עַלְמָה תּוֹפֶפֶת, גָּוְעָה וְנֶאֶסְפָה וְלֹא־הָיָה מָיִם:

לִוּוּי עֲנָנֵי הוֹד יְדִידִים נֶחֱנָנוּ עַל־יְדֵי מְכַהֵן בְּשָׁלוֹם וּבְמִישׁוֹר,
לוֹ וּלְזַרְעוֹ בְּרִית אֱמֶת נֶחְקְקָה, בַּל־תַּשְׁבִּית מֶלַח בְּרִית הַנִּיחֹחַ.
לְקִנְאַת חֲמַת־גֶּבֶר גְּמוּל גָּמַל אֵל וְחִדֵּשׁ חֻקּוֹ לְדֹרֹת עוֹלָם.
לְזָר לֹא־יָאֲתָה נַחֲלַת כְּבוֹדָם, לֹא יִירַשׁ אֱנוֹשׁ מַתַּת חֶלְקָם,
לְצַלְמָוֶת הוֹרְדוּ עֲדַת אַנְשֵׁי־שֵׁם, וְהוֹשִׁיבוּ עֹז מֶלֶךְ בְּבֵית הַחָפְשִׁית;

צִיץ פָּז מֻקָּף צִצֵּי פְנִינִים דִּבֵּק וְחִבֵּר לְנֵזֶר הַקֹּדֶשׁ;
צְנִיף הוֹד שָׂם בַּמֵּצַח וְעָלָיו הַצִּיץ וְשִׁטַּת שֵׂעָר בֵּינוֹ לְמִצְנֶפֶת,
צוּר עוֹלָמִים שֵׁם הַנַּעֲרָץ חָקוּק עַל־צִיץ בְּמִכְתַּב חוֹתָם,
צֵאת מִמְּאַת עָוֹן דָּם וָנֶסֶךְ יְרַצֶּה הַצִּיץ כְּנִיחֹחַ טָהוֹר.
צִיץ נֹבֵל, תּוֹלַעַת וְלֹא־אִישׁ, נֶחְשָׁב לְשָׁרֵת לְחֵי הָעוֹלָם;
צֹפֶה פְּנֵי־מֶלֶךְ וּבָא בְּחַדְרֵי־קֹדֶשׁ לָבֵשׁ בַּדִּים וְלֹא בְכֶתֶם אוֹפִיר!
צוּ עֹנֶשׁ מִיתָה לְבָאֵי עֲזָרָה, לְהַרְחִיץ יָדַיִם וְרַגְלַיִם בְּבֹאָם,
צִיר לָכֵן בְּטֶרֶם גִּשְׁתּוֹ לְשָׁרֵת יְמַהֵר יְקַדֵּשׁ יָדָיו וְרַגְלָיו;
צְעִירָיו יַגִּישׁוּ אֶת תְּמִיד־הַשַּׁחַר, קְרָצוֹ וְקִבֵּל דָּמוֹ וְזָרַק,
צָעַד לְהַקְטִיר קְטֹרֶת וּלְהֵיטִיב נֵרוֹת, לְהַקְרִיב רֹאשׁ וְנֵתַח חֲבִתִּים וָנָסֶךְ:

קָדַם בְּצֵאתוֹ לְבֵית פַּרְוָה בַּקֹּדֶשׁ וְסָכוּ מְחִיצַת שֵׁשׁ בֵּינוֹ לְבֵין עָם,
קִדֵּשׁ יָדָיו וְרַגְלָיו וּפָשַׁט וְעָטָה כְּלֵי בַד וְשָׁב וְנִתְקַדָּשׁ;
קָרַב אֵצֶל פַּר חַטָּאתוֹ וְהוּא עֹמֵד בֵּין הָאוּלָם וְלַמִּזְבֵּחַ
וְסוֹמֵךְ שְׁתֵּי יָדָיו עָלָיו וּמִתְוַדֶּה, וְכָךְ הָיָה אוֹמֵר: אָנָּא הַשֵּׁם, חָטָאתִי עָוִיתִי פָּשַׁעְתִּי לְפָנֶיךָ אֲנִי וּבֵיתִי. אָנָּא בַשֵּׁם, כַּפֶּר־נָא עַל־הַחֲטָאִים וְעַל־הָעֲוֹנוֹת וְעַל־הַפְּשָׁעִים שֶׁחָטָאתִי שֶׁעָוִיתִי שֶׁפָּשַׁעְתִּי לְפָנֶיךָ אֲנִי וּבֵיתִי, כַּכָּתוּב בְּתוֹרַת משֶׁה עַבְדֶּךָ: כִּי־בַיּוֹם הַזֶּה יְכַפֵּר עֲלֵיכֶם לְטַהֵר אֶתְכֶם מִכֹּל חַטֹּאתֵיכֶם לִפְנֵי יְיָ — וְהַכֹּהֲנִים הַלְוִיִּם וְהָעָם הָעוֹמְדִים בָּעֲזָרָה וְהַמְשַׁמְּשִׁים בַּהֵיכָל בִּזְמַן שֶׁשּׁוֹמְעִים אֶת־הַשֵּׁם הַמְפֹרָשׁ שֶׁהָיָה יוֹצֵא מִפִּי כֹהֵן גָּדוֹל בִּקְדֻשָּׁה הָיוּ כֹרְעִים וּמִשְׁתַּחֲוִים וְנֹפְלִים עַל־פְּנֵיהֶם וְאוֹמְרִים: בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד. אַף הוּא מִתְכַּוֵּן לִגְמוֹר אֶת־הַשֵּׁם כְּנֶגֶד הַמְבָרְכִים וְאוֹמֵר לָהֶם: תִּטְהָרוּ!
קִדְּמָה לְשַׂעַר אִיתוֹן לִצְפוֹן מִזְבֵּחַ יְלַוּוּהוּ בְּכָבוֹד כֹּהֲנֵי מִשְׁנֶה,
קִימַת שְׂעִירִים הֲלוֹא שָׁם הָיְתָה וּכְלִי בֵּית הַנָּחַת גּוֹרָלוֹת זָהָב;
קְבָצָם עַל־יָד וְטֵרֵף וּמַעֲלֶה, זֶה לְחֵי עוֹלָם וְזֶה לְמִיתַת צוּק.
קַחְתּוֹ בְּיָמִין פּוּר חָקוּק לַשֵּׁם, סְגַן יַשְׁמִיעַ־לוֹ הַגְבֵּהַּ יְמִינֶךָ,
קְשִׁי מַעַלְלֵי־דוֹר בִּשְׂמֹאל אִם יַעַל, רֹאשׁ בֵּית אָב יָשִׁית־לוֹ הַגְבֵּהַּ שְׂמֹאלֶךָ;
קָפַץ וּנְתָנָם עַל־שְׁנֵי הַשְּׂעִירִם וְהִצְרִיחַ בְּקוֹל רָם: לַשֵּׁם חַטָּאת!

סִפְּרוּ־לוֹ כִּי־בָרַק נֹגַהּ וְרָץ לְמִקְוֵה טֹהַר לְבֵית עֲזָרָה;
סָכוּ מְחִיצַת שֵׁשׁ בֵּינוֹ לְבֵין עָם לִנְהַג־בּוֹ בְּגֹדֶל בְּלִי־חֲזוֹת מַעֲרֵהוּ;
שִׂמְלַת עֹרוֹ יְמַהֵר יִפְשֹׁט, וַיֵּרֶד וַיִּטְבֹּל וַיַּעַל וַיִּסְתַּפָּג,
סָגָן הַמַּלְבִּישׁ יַעְטֵהוּ בַּדִּים, וַיֹּסֶף לְגַדְּלוֹ בַּעֲדִי בִגְדֵי־פָז;
שֵׁשׁ בְּמַעֲטֵה הוֹד וְלֵב לֹא־יַגְבִּיהַּ, לְבָשָׁם לִכְבוֹד אֵל וְלֹא לְמַעֲנֵהוּ.
סֵדֶר מִלְחָמוֹת בָּהֶם יִשְׁאָל, וְעֵינָיו לְמוֹרֵהוּ כְּתַלְמִיד לָרָב;
סוֹד יְגַלֶּה־לּוֹ בְּמִשְׁפַּט הָאוּרִים, אִם־עֲלֹה אִם־חֲדֹל, אִם־לְחֶרֶב אִם־לְיֵשַׁע.
סֹלּוּ לֵאלֹהִים בְּנֵי גוֹי גָּדוֹל, קָרוֹב בְּכָל־עֵת לְבַשֵּׂר יְשׁוּעוֹת:

עָלַץ כְּמַלְאָךְ בְּשִׁבּוּץ מִכְנְסֵי־בָד כְּפָרָשׁ מוּכָן צִיר אֱמֶת לְשֹׁלְחָיו,
עֶרְוַת זִמָּה בָּהֶם יְכַסֶּה, כִּי כֵן מִצְוָתָם לְכַסּוֹת עֶרְוָה;
עַלְמוּת קוֹמָה יְמַלֵּא בִכְתֹנֶת כְּפוּלָה מְשֻׁבֶּצֶת עַד־פַּסֵּי יָד,
עֲוֹן בֵּית יַעֲקֹב יְכַפֵּר בָּזֹאת, מִכְרֵי צַדִּיק עַל־כְּתֹנֶת פַּסִּים;
עֹז אַבְנֵט הִתְאַזֵּר בְּמֵזַח אֲרוּג־בָּד, וְלֹא־כִלְאַיִם כְּכָל־יְמֵי שָׁנָה,
עֲטֶרֶת רֹאשׁוֹ כְּהוֹד הַמְּלוּכָה, צְנִיף צְפִירַת שֵׁשׁ לְכָבוֹד וּלְתִפְאָרֶת;
עָטוּי מְעִיל תְּכֵלֶת כְּזֹהַר הָרָקִיעַ, מְמַלֵּא בֵית־יָד גְּלִילֵי זְרֹעָיו,
עֵגֶל שְׂפַת־פִּיו, רֹאשׁוֹ כְתַחְרָא, מֵסַב קָלַע בְּלִי לְהִקָּרֵעַ,
עַל־פְּאַת שׁוּלָיו רִמֹּנֵי צְבָעִים וּפַעֲמֹנֵי פָז סָבִיב בְּתָוֶךְ,
עֵת יַשִּׁיקוּ קוֹל זֶה בָּזֶה יְכַפֵּר בְּעַד־קוֹל מַכֵּה רֵעַ בַּסָּתֶר:

פְּעֻלַּת חֹשֵׁב אֲרִיגַת הָאֵפוֹד, מָשְׁזָר שֵׁשׁ שָׁנִי תְּכֵלֶת וְאַרְגָּמָן,
פְּתִיל זָהָב נִטְוֶה בְּכָל־חוּט, וְנִתְלַבֵּשׁ בּוֹ מִלֵּב וְעַד־טַבּוּר,
פִּנּוֹת כְּתֵפָיו כְּזֹהַר הַמְּאֹרֹת, מַבְהִיקוֹת אוֹר מֵאַבְנֵי הַשֹּׁהַם,
פִּתְּחָם בְּשָׁמִיר זִכְרוֹן שְׁבָטִים הַמִּתְחַלְּקִים בְּשֵׁמוֹת וְאֹתוֹת;
פֵּרַשׁ מִמֶּנּוּ חֵשֶׁב הָאֵפוֹד, אָרוּג כְּמַעֲשֵׂהוּ, וַיַּעַנְדוֹ לַאֲחֹרָיו,
פֵּרֵק עֲוֹן צַו רֹאשׁ דִּבְרַת קֹדֶשׁ, אֲפֻדַּת מַסֵּכַת אֱלֹהֵי זָהָב;
פְּנֵי לֵב הָאֵפוֹד קָרַע זֶרֶת עַל־זֶרֶת מְקוֹם יְרֻכַּס חֹשֶׁן בְּטַבְּעֹת זָהָב,
פָּקַד טוּרֵי אֶבֶן כְּמִסְפַּר דְּגָלִים שְׁמָם חָקוּק בָּם וַיְמַלְּאוּ חֹשֶׁן,
פָּז מֻסַבֹּת בְּמִלֻּאֹתָם, מַרְאֵה דְמוּתָם כְּמַרְאֵה עֵינָיִם;
פֶּרֶץ דִּבְקִים בֵּין אֵפוֹד לְחֹשֶׁן יְכַסֶּה בְּשַׁרְשְׁרֹת עֲבֹתֹת הַזָּהָב:

שָׁב וַיְמִירֶנּוּ בְּדַם הַשָּׂעִיר וַיִּפְעַל־בּוֹ כְּמִשְׁפַּט דַּם פָּר.
שָׁלְמוּ כְדַת הַזָּיוֹת פְּנִימָה, בְּלָלָם וְיָצָא לְחַטֵּא מִזְבַּח הַקְּטֹרֶת,
שֶׁיַּתְחִיל מִקֶּרֶן צְפוֹנָה מִזְרָחָה, וּבַמָּקוֹם יִגְמֹר שָׁם יַזֶּה שֶׁבַע;
שָׁפַךְ שְׁאָר בַּחוּץ בִּיסוֹד פְּנֵי פֶתַח, כִּי בָם יְכַפֵּר עַל־עֶזְרַת הַקֹּדֶשׁ:

וְאַחַר כָּךְ בָּא־לוֹ אֵצֶל שְׂעִיר הַמִּשְׁתַּלֵּחַ וְסוֹמֵךְ שְׁתֵּי יָדָיו עָלָיו וּמִתְוַדֶּה, וְכָךְ הָיָה אוֹמֵר: אָנָּא הַשֵּׁם חָטְאוּ וְעָווּ וּפָשְׁעוּ לְפָנֶיךָ עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל. אָנָּא בַשֵּׁם, כַּפֶּר־נָא עַל־הַחֲטָאִים וְעַל־הָעֲוֹנוֹת וְעַל־הַפְּשָׁעִים שֶׁחָטְאוּ וְשֶׁעָווּ וְשֶׁפָּשְׁעוּ לְפָנֶיךָ עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל, כַּכָּתוּב בְּתוֹרַת משֶׁה עַבְדֶּךָ: כִּי־בַיּוֹם הַזֶּה יְכַפֵּר עֲלֵיכֶם לְטַהֵר אֶתְכֶם מִכֹּל חַטֹּאתֵיכֶם לִפְנֵי יְיָ — וְהַכֹּהֲנִים הַלְוִיִּם וְהָעָם הָעֹמְדִים בָּעֲזָרָה וְהַמְשַׁמְּשִׁים בַּהֵיכָל בִּזְמַן שֶׁשּׁוֹמְעִים אֶת־הַשֵּׁם הַמְפֹרָשׁ שֶׁהָיָה יוֹצֵא מִפִּי כֹהֵן גָּדוֹל בִּקְדֻשָּׁה הָיוּ כֹרְעִים וּמִשְׁתַּחֲוִים וְנוֹפְלִים עַל־פְּנֵיהֶם וְאוֹמְרִים: בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד. אַף הוּא מִתְכַּוֵּן לִגְמֹר אֶת־הַשֵּׁם כְּנֶגֶד הַמְבָרְכִים וְאוֹמֵר לָהֶם: תִּטְהָרוּ!

תִּכֵּן אִישׁ מוּעָד לְשַׁלְּחוֹ, וְעָלָה וְהִקְטִיר חֵלֶב פַּר וְשָׂעִיר;
תְּקָפוּם בְּמוֹטוֹת חוּץ לְמַחֲנֵה עִיר, שְׂרָפוּם כָּלִיל עוֹר וּבָשָׂר וָפֶרֶשׁ.
תָּאַר שָׂעִיר לְרֹאשׁ הַמִּדְבָּר, מְשָׁכוּהוּ לְשַׁגֵּן בְּחֶקֶי עָשׁוּר;
תְּחִלָּה יְקַדֵּשׁ יָדָיו וְרַגְלָיו וַיִּפְשַׁט כְּלֵי בַד וַיַּעַט כְּלֵי עֶשְׁרוֹ.
תַּם הֶגְיוֹנוֹ פָּשַׁט וְטָבַל וְעָטָה שְׁמֹנָה בְגָדִים וְשָׁב וְנִתְקַדֵּשׁ,
תְּשׁוּרַת כְּבָשִׂים וְאֵילִים הִכְלִיל, קִדֵּשׁ יָדָיו וְרַגְלָיו וּפָשַׁט;
תִּרְגֵּל פְּעָמָיו לְבֵית הַטְּבִילָה, טָבַל וְסִפֵּג וְעָטָה כְּלֵי בָד.
תַּלְמוּדוֹ יַעַשׂ כִּדְבָרוֹ וְקִדֵּשׁ וַיּוֹצֵא מִפְּנִימָה כַּף וּמַחְתַּת פָּר;
תֹּכֶן עֲבֹדַת כְּלֵי בַד הִשְׁלִים, קִדֵּשׁ וּפָשַׁט וְהִנִּיחָם נֶצַח.
תָּכַף טְבִילָה וְלָבַשׁ כְּלֵי פָז, וְשָׁב וְנִתְקַדֵּשׁ יָדָיו וְרַגְלָיו;
תְּמִיד הָעַרְבַּיִם יַעֲשֶׂה כַּסֵּדֶר, וְהִקְטִיר קְטֹרֶת בֵּין נְתָחִים לַנֶּסֶךְ.
תַּכְלִית מַעֲשִׂים נֵרוֹת הִבְעִיר, פֵּרַשׂ כַּפַּיִם, קִדֵּשׁ וּפָשַׁט,
תִּלְבֹּשֶׁת שְׁאֵרוֹ חֲנִיכָיו יָרִיצוּ, יַלְבִּשֻׁם בְּכָבוֹד וַיֵּצֵא בְּמָשׂוֹשׂ;
תָּאֳרוֹ הִקְרִין כְּצֵאת הַשֶּׁמֶשׁ בִּגְבֻרָתוֹ, מְשַׁלֵּחַ לְשׁלְחָיו צְדָקָה וּמַרְפֵּא.

קָשַׁר שָׁנִי בְּרֹאשׁ הַמִּשְׁתַּלֵּחַ, דְּחָפוֹ לַמִּדְבָּר וְזֶה לְבֵית שְׁחִיטָה.
וּבָא־לוֹ שְׁנִיָּה אֵצֶל פָּרוֹ וְסוֹמֵךְ שְׁתֵּי יָדָיו עָלָיו וּמִתְוַדֶּה, וְכָךְ הָיָה אוֹמֵר: אָנָּא הַשֵּׁם, חָטָאתִי עָוִיתִי פָּשַׁעְתִּי לְפָנֶיךָ אֲנִי וּבֵיתִי וּבְנֵי אַהֲרֹן עַם קְדוֹשֶׁיךָ. אָנָּא בַשֵּׁם, כַּפֶּר־נָא עַל־הַחֲטָאִים וְעַל־הָעֲוֹנוֹת וְעַל־הַפְּשָׁעִים שֶׁחָטָאתִי שֶׁעָוִיתִי שֶׁפָּשַׁעְתִּי לְפָנֶיךָ אֲנִי וּבֵיתִי וּבְנֵי אַהֲרֹן עַם קְדוֹשֶׁיךָ, כַּכָּתוּב בְּתוֹרַת משֶׁה עַבְדֶּךָ: כִּי־בַיּוֹם הַזֶּה יְכַפֵּר עֲלֵיכֶם לְטַהֵר אֶתְכֶם מִכֹּל חַטֹּאתֵיכֶם לִפְנֵי יְיָ — וְהַכֹּהֲנִים הַלְוִיִּם וְהָעָם הָעוֹמְדִים בָּעֲזָרָה וְהַמְשַׁמְּשִׁים בַּהֵיכָל בִּזְמַן שֶׁשּׁוֹמְעִים אֶת־הַשֵּׁם הַמְפֹרָשׁ שֶׁהָיָה יוֹצֵא מִפִּי כֹהֵן גָּדוֹל בִּקְדֻשָּׁה הָיוּ כוֹרְעִים וּמִשְׁתַּחֲוִים וְנוֹפְלִים עַל־פְּנֵיהֶם וְאוֹמְרִים: בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד. אַף הוּא מִתְכַּוֵּן לִגְמֹר אֶת־הַשֵּׁם כְּנֶגֶד הַמְבָרְכִים וְאוֹמֵר לָהֶם: תִּטְהָרוּ!

רָץ כַּדָּת וְקִבֵּל דָּם בִּכְלִי, וְאַחֵר יְמָרְסֶנּוּ בְּמַעֲלוֹת אוּלָם.
רָמַס כֶּבֶשׁ וְעָלָה לַמִּזְבֵּחַ וּבְיָדוֹ מַחְתַּת פַּז הָאָדֹם
רְצָפִים מְלֵאָה מִפְּנֵי מַעֲרָב; יָרַד וְשָׂמָהּ בְּרֹבֶד הַמַּרְצֶפֶת.
רֵעָיו יוֹצִיאוּ־לוֹ אֶת־הַכַּף וּכְלִי בֵית צְבִירַת דַּקַּת הַדַּק,
רָקַח מְלֹא חָפְנָיו וְנָתַן לְתוֹךְ כַּף, נְטָלָהּ בִּשְׂמֹאל וּמַחְתָּה בְיָמִין;
רִבֵּב כֹּבֶד יָמִין עַל־שְׂמֹאל וְהִשְׂמִיל בַּהֵיכָל בַּעֲקֹב הַפָּרֹכוֹת,
רֶגֶל בְּקִרְבָּם מִנֶּגֶב לְצָפוֹן, וּבְהַגִּיעוֹ שָׁב עַד־חֲצִי הַבָּיִת;
רָאשֵׁי הַבַּדִּים כְּמַרְאֵה שָׁדַיִם לְחוּצִים בַּפָּרֹכֶת וְאֵין־דֶּרֶךְ לַעֲבֹר,
רַב־כֹּחַ יוֹדִיעַ וְיִדְחֶה בַפָּרֹכֶת וְיָבֹא בְּלִי־פֶשַׁע בֵּין־שְׁנֵי הַבַּדִּים,
רֹאשׁ עַפְרוֹת חֶלֶד, אֶבֶן הַשְּׁתִיָּה מְקוֹם מְכוֹן אָרוֹן, שָׂם שָׁם מַחְתָּה:

שָׁפַךְ בָּהּ קְטֹרֶת וְתִמֵּר עָשָׁן, וְהִצְדִּיד פָּנָיו וְיָצָא כְדַרְכּוֹ;
שִׁוַּע בְּעַד־עָם בְּקֹצֶר בַּהֵיכָל, אֲשֶׁר לֹא יָשׁוּר רַב עַל־צָעִיר.
שׁוֹבֵב־לוֹ דַּם הַמְמֹרָס בּוֹ, וּבָא וְנִתְיַצֵּב בִּמְקוֹם עָמְדוֹ;
שָׁלַח אֶצְבַּע מְיֻמֶּנֶת וְטָבַל וְהִצְלִיף אַחַת לְמַעְלָה וְשֶׁבַע לְמַטָּה בְּמִסְפָּר.
שָׁב וְשָׂמוֹ בְכֵן וְשָׁחַט שְׂעִיר עָם וְקִבֵּל דָּם וּבָא וְהִצְלִיף כְּדַרְכּוֹ;
שִׁוָּהוּ בְּכַנּוֹ וְנָטַל דַּם פָּר וְכֵן יַזֶּה בָאֹהֶל מוּל אָרוֹן חוּצָה,

מִשְׁתַּכֵּר בִּכְלֵי קֹדֶשׁ נֶהֱרַג בּוֹ בַּלַּיְלָה
נוֹשַׁע מִבּוֹר אֲרָיוֹת פּוֹתֵר בִּעֲתוּתֵי לַיְלָה
שִׂנְאָה נָטַר אֲגָגִי וְכָתַב סְפָרִים בַּלַּיְלָה
וַיְהִי בַּחֲצִי הַלַּיְלָה.

עוֹרַרְתָּ נִצְחֲךָ עָלָיו בְּנֶדֶד שְׁנַת לַיְלָה
פּוּרָה תִדְרֹךְ לְשׁוֹמֵר מַה־ מִלַּיְלָה
צָרַח כַּשּׁוֹמֵר וְשָׂח אָתָא בֹקֶר וְגַם־ לַיְלָה
וַיְהִי בַּחֲצִי הַלַּיְלָה.

קָרֵב יוֹם אֲשֶׁר הוּא לֹא־יוֹם וְלֹא־ לַיְלָה
רָם הוֹדַע כִּי־לְךָ הַיּוֹם אַף־לְךָ הַלַּיְלָה
שׁוֹמְרִים הַפְקֵד לְעִירְךָ כָּל־הַיּוֹם וְכָל־ הַלַּיְלָה
תָּאִיר כְּאוֹר יוֹם חֶשְׁכַת לַיְלָה
וַיְהִי בַּחֲצִי הַלַּיְלָה!

רַבִּי אֶלְעָזָר הַקַּלִּיר

(בארץ ישראל, לערך ד״א ת״ן)

יִרְאַת אֱלֹהִים וּתְהִלָּתוֹ

(הִימְנוֹן)

וּבְכֵן: לְנוֹרָא עֲלֵיהֶם בְּאֵימָה יַעֲרִיצוּ!

אֲשֶׁר אֵימָתְךָ
בְּאֶרְאֶלֵּי אֹמֶן, בְּאַבִּירֵי אֹמֶץ,
בִּבְלוּלֵי קֹרַח, בִּבְדוּדֵי קֹדַח,
וּמוֹרָאֲךָ עֲלֵיהֶם;
וְאָבִיתָ תְהִלָּה
מִגְּלוּמֵי גוּשׁ, מִגָּרֵי גַיְא,
מִדְּלוּלֵי פֹעַל, מִדַּלֵּי מָעַשׂ,
וְהִיא תְהִלָּתֶךָ!

תְּהִלָּה הִשְׁמִיעָם: לְכוּ שְׁתוּ בְּלֶב־טוֹב, אֵל נֹשֵׂא עָוֹן וְעֹבֵר עַל־פֶּשַׁע!
תְּמִימִים יְשָׁרִים לְנָוֵהוּ יְלַווּהוּ, שִׂמְחָה יַעֲשׂוּ בְּצֵאתוֹ בְּלִי־פֶגַע;
תֶּן־לָנוּ מוֹפֵת — בְּאָזְנָיו יֹאמְרוּ — וְנֵדַע בַּמֶּה יְכֻפַּר עָוֹן;
תְּתוֹ צִיר שָׂעִיר, וְהוּא מְבַשֵּׂר יְשׁוּעוֹת: הִלְבִּין כַּשֶּׁלֶג אֹדֶם הַשָּׁנִי!

יַנַּאי

(בארץ ישראל, לערך ד״א ת׳)

לֵיל שִׁמֻּרִים

וּבְכֵן: וַיְהִי בַּחֲצִי הַלַּיְלָה!

אָז רֹב נִסִּים הִפְלֵאתָ בַּלַּיְלָה
בְּרֹאשׁ אַשְׁמֹרֶת זֶה הַלַּיְלָה
גֵּר צֶדֶק נִצַּחְתּוֹ כְּנֶחֱלַק־לוֹ לַיְלָה
וַיְהִי בַּחֲצִי הַלַּיְלָה.

דַּנְתָּ מֶלֶךְ גְּרָר בַּחֲלוֹם הַלַּיְלָה
הִפְחַדְתָּ אֲרַמִּי בְּאֶמֶשׁ לַיְלָה
וַיִּשְׂרָאֵל יָשַׂר לְאֵל וַיּוּכַל לוֹ לַיְלָה
וַיְהִי בַּחֲצִי הַלַּיְלָה.

זֶרַע בְּכוֹרֵי פַתְרוֹס מָחַצְתָּ בַּחֲצִי הַלַּיְלָה
חֵילָם לֹא־מָצְאוּ בְּקוּמָם בַּלַּיְלָה
טִיסַת נְגִיד חֲרֹשֶׁת סִלִּיתָ בְּכוֹכְבֵי לַיְלָה
וַיְהִי בַּחֲצִי הַלַּיְלָה.

יָעַץ מְחָרֵף לְנוֹפֵף אִוּוּי הוֹבַשְׁתָּ פְגָרָיו בַּלַּיְלָה
כָּרַע בֵּל וּמַצָּבוֹ בְּאִישׁוֹן לַיְלָה
לְאִישׁ־חֲמוּדוֹת נִגְלָה רָז חֲזוֹת לַיְלָה
וַיְהִי בַּחֲצִי הַלַּיְלָה.

וְאָבִיתָ תְהִלָּה
מִקְּרוּאֵי אָוֶן, מִקְּרָאֵי בְחֹנֶף,
מֵרְחֵקֵי אֱמֶת, מֵרֵקֵי צֶדֶק,
וְהִיא תְהִלָּתֶךָ!

אֲשֶׁר אֵימָתֶךָ
בִּשְׁבִיבֵי אֵשׁ, בִּשְׁבִילֵי מָיִם,
בִּתְלוּלֵי רוּם, בִּתְלוּיֵי גֹבַהּ
וּמוֹרָאֲךָ עֲלֵיהֶם;
וְאָבִיתָ תְהִלָּה
מִבָּשָׂר וָדָם, מֵהֶבֶל וָתֹהוּ,
מֵחָצִיר יָבֵשׁ מִצֵּל עוֹבֵר
וּמִצִּיץ נֹבֵל;
מִמַּשְׁלִימֵי נֶפֶשׁ, מִמַּפְרִיחֵי רוּחַ,
וּמִמְעוֹפְפֵי חַיָּה וּמֵחֲנִיטֵי נְשָׁמָה
וּמוֹצִאֵי יְחִידָה,
וְנִשְׁמָעִים בַּדִּין, וּמֵתִים בַּמִּשְׁפָּט,
וְחַיִּים בְּרַחֲמִים, וְנוֹתְנִים־לְךָ פְּאֵר
חֵי עוֹלָמִים!

*

מַעֲשֵׂה אֱלֹהִים — וְאָדָם
(הִימְנוֹן)

וּבְכֵן: גְּדֹלִים מַעֲשֵׂי אֱלֹהֵינוּ!

מַעֲשֵׂה אֱלֹהֵינוּ: אַדִּיר בְּוִעוּדוֹ,
בְּרוּם וּבְתַחַת הוֹדוֹ,
גִּלָּה אוֹר לְעַבְדּוֹ,
דָּבָר מֵקִים לְעַבְדּוֹ,
לָכֵן יִתְגָּאֶה אֵין עוֹד מִלְבַדּוֹ!

אֲשֶׁר אֵימָתֶךָ
בַּהֲמוֹן מַלְאָכִים, בְּהִלּוּךְ מַחֲנוֹת,
בְּוַעַד אֲלָפִים, בְּוֹכַח רְבָבוֹת,
וּמוֹרָאֲךָ עֲלֵיהֶם;
וְאָבִיתָ תְהִלָּה
מִזִּיו שֹׁנֶה, מִזֹּהַר כֹּבֶה,
מֵחַסְרֵי שֵׂכֶל, מֵחוֹרְשֵׁי רֶשַׁע,
וְהִיא תְהִלָּתֶךָ!

אֲשֶׁר אֵימָתֶךָ
בְּטִפּוּחַ עֲרָבוֹת, בְּטִכּוּס שְׁחָקִים,
בְּיִקְרַת עֲרָפֶל, בִּירִיעַת מְעֹנָה,
וּמוֹרָאֲךָ עֲלֵיהֶם;
וְאָבִיתָ תְהִלָּה
מִכְּתוּמֵי שֶׁמֶץ, מִכְּמוּסֵי דֹפִי,
מִלְּכוּדֵי פַּח, מִלְּעוּגֵי מָר,
וְהִיא תְהִלָּתֶךָ!

אֲשֶׁר אֵימָתֶךָ
בִּמְסְלוּלֵי זְבֻל, בִּמְרוּמֵי שֶׁפֶר,
בִּנְטִיַּת דֹּק, בִּנְחִיַּת עָבִים,
וּמוֹרָאֲךָ עֲלֵיהֶם;
וְאָבִיתָ תְהִלָּה
מִפְּרוּחֵי מָעַשׂ, מִשְּׂבֵעֵי רֹגֶז,
מֵעֲדוּרֵי אֱמֶת, מֵעֲמָסֵי בֶטֶן,
וְהִיא תְהִלָּתֶךָ!

אֲשֶׁר אֵימָתֶךָ
בְּפִתְחֵי קָדוֹשׁ, בְּפִצְחֵי בָרוּךְ,
בִּצְדוּדֵי אַרְבַּע, בִּצְנוּפֵי שֵׁשׁ,
וּמוֹרָאֲךָ עֲלֵיהֶם;

מַעֲשֵׂה אֱלֹהֵינוּ: מוֹשֵׁל בְּמִפְעָלוֹ,
נוֹרָא עַל־זְבֻלוֹ,
סִלּוּדוֹ כְּגָדְלוֹ,
עֻזּוֹ כְּרֹב חֵילוֹ,
לָכֵן יִתְגָּאֶה שְׂרָפִים עֹמְדִים מִמַּעַל לוֹ!

מַעֲשֵׂה אֱנוֹשׁ: יִשְׁתַּחֲוֶה לַמֹּלֶךְ,
טַרְפּוֹ לִמְצֹא מַהֲלָךְ,
חֲבוּר עֲצַבּוֹ מַשְׁלֵךְ:
זֶה־עֲמָלוֹ וְרֵיקָם יֵלֵךְ —
וְאֵיךְ יִתְגָּאֶה כִּי־בַהֶבֶל בָּא וּבַחשֶׁךְ יֵלֵךְ?

מַעֲשֵׂה אֱלֹהֵינוּ: פְּאֵרוֹ בִשְׁמֵי מְעוֹנַי,
צֹפֶה וּמַבִּיט עֲנָנָי;
קִלּוּס שְׁמוֹ בַּהֲמוֹנַי,
רֹדֶה בְּקֶרֶב מוֹנָי,
לָכֵן יִתְגָּאֶה גְּדֹלִים מַעֲשֵׂי אֲדֹנָי!

מַעֲשֵׂה אֱנוֹשׁ: וּמְבַקֵּשׁ חַיִל וּמַחְסֶה,
הוּא פְּשָׁעָיו יְכַסֶּה,
הֹרֵךְ וּבָא עִם־חֹמְסֵי,
גּוֹזֵל עֲנִיֵּי רְמוּסֵי,
וְאֵיךְ יִתְגָּאֶה וּבַחשֶׁךְ שְׁמוֹ יְכֻסֶּה?

מַעֲשֵׂה אֱלֹהֵינוּ: שַׁדַּי רֹקַע הָאָרֶץ עַל־בְּלִימָה,
שֹׁכְנֶיהָ בְּלִי־הֱיוֹת לְשַׁמָּה;
תִּכֵּן עַל־מַיִם אֲדָמָה,
תֹּקֶף שְׁמוֹ לְרוֹמֵמָה,
לָכֵן יִתְגָּאֶה עֹטֶה אוֹר כַּשַּׂלְמָה!

מַעֲשֵׂה אֱנוֹשׁ: תַּחֲרוּת רַחֲמָיו,
שֶׁקֶר נְאֻמָיו,
רַבִּים אֲשָׁמָיו,
קְצַר יָמָיו,
וְאֵיךְ יִתְגָּאֶה אֱנוֹשׁ כֶּחָצִיר יָמָיו?

מַעֲשֵׂה אֱלֹהֵינוּ: הַמַּכִּיר עוֹלְמֵי עַד,
וְסֹפֵר וּמוֹנֶה עֲדֵי־עַד;
זִיו מוֹשָׁבוֹ נוֹעָד,
חֶלֶד צֹפֶה בְמִסְעָד,
לָכֵן יִתְגָּאֶה הַמַּבִּיט לָאָרֶץ וַתִּרְעָד!

מַעֲשֵׂה אֱנוֹשׁ: צִמָּאוֹן בְּקִרְבּוֹ,
פַּחַד בְּלִבּוֹ,
עָוֹן בְּחֻבּוֹ,
שִׂנְאָה בְאִבּוֹ,
וְאֵיךְ יִתְגָּאֶה כִּי רוּחַ עָבְרָה־בּוֹ?

מַעֲשֵׂה אֱלֹהֵינוּ: טֹעֵן עוֹלָמוֹ,
יֹדֵעַ הֲדֹמוֹ,
כְּלָלוֹ בְנָאֳמוֹ
לָעַד לַהֲקִימוֹ,
לָכֵן יִתְגָּאֶה אֲדֹנָי צְבָאוֹת שְׁמוֹ!

מַעֲשֵׂה אֱנוֹשׁ: נִכְנַס עִמּוֹ
מְזוֹן לַחְמוֹ,
לְהֵט בְּנָאֳמוֹ,
כַּעַס בְּיוֹמוֹ,
וְאֵיךְ יִתְגָּאֶה וְלֹא־יַכִּירֶנּוּ עוֹד מְקוֹמוֹ?

בְּלֵיל־זֶה קָדְרוּ וְחָשְׁכוּ הַמְּאֹרוֹת
לְחָרְבַּן בֵּית־קָדְשִׁי וּבִטּוּל מִשְׁמָרוֹת;
בְּלֵיל־זֶה סְבוּנִי אֲפָפוּנִי צָרוֹת
וְגַם־קָרָא מוֹעֵד לְחָמֵשׁ גְּזֵרוֹת,
בְּכִי־חִנָּם בָּכוּ וְנִקְבַּע לַדּוֹרוֹת,
כִּי־הָיְתָה סִבָּה מֵעִם אֲדֹנָי!

בְּלֵיל־זֶה אֵרְעוּ חָמֵשׁ מְאוֹרָעוֹת,
גָּזַר עַל־אָבוֹת בִּפְרֹעַ פְּרָעוֹת,
וְדָבְקוּ־בוֹ צָרוֹת מְצֵרוֹת וְרָעוֹת;
מוּכָן הָיָה לְפִגּוּעַ פְּגָעוֹת,
וְהֶעֱמִיד הָאוֹיֵב וְהֵרִים קוֹל־זְוָעוֹת
קוּם כִּי זֶה הַיּוֹם אֲשֶׁר נָתַן אֲדֹנָי!

ב

אָהֳלִי אֲשֶׁר תָּאַבְתָּ עַד־לֹא בְרֵאשִׁית עִם־כִּסֵּא כָבוֹד לְצָרְפוֹ,
לָמָּה לָנֶצַח שֻׁדַּד בְּיַד שֹׁדְדִים
וְנִהְיֵיתָ כְּרֹעֶה בְעֹטְיָה, וְרַעַשְׁתָּ וְרָגַנְתָּ: וְעַתָּה מַה־לִּי־פֹה?

אָהֳלִי אֲשֶׁר קוֹמַמְתָּ לְאֵתָנֵי קֶדֶם בְּחֶרְדַּת מִי־אֵפוֹא,
לָמָּה לָנֶצַח צֻמַּת בְּיַד צָרִים
וְנִהְיֵיתָ כְּצִפּוֹר בּוֹדֵד עַל־גָּג, מַר צֹרֵחַ: מֶה לִידִידִי פֹה?

אָהֳלִי אֲשֶׁר פַּצְתָּ לְמַעֲנוֹ לָצִיר: וְאַתָּה עֲמֹד עִמָּדִי פֹה,
לָמָּה לָנֶצַח עֹרְעַר בְּיַד עֲרֵלִים
וְנִהְיֵיתָ כְּשׂנֵא וְצָר, וְאַיֵּה אִוּוּי: אֵשֵׁב פֹּה?

אָהֳלִי אֲשֶׁר נָתִיתָ בְּעַגְנֵי הוֹד לְאֶת־אֲשֶׁר יֶשְׁנוֹ פֹה וְאֵינֶנּוּ פֹה,
לָמָּה לָנֶצַח מֹאַס בְּיַד מֹרְדִים
וְנִהְיֵיתָ כְּלֹא־יוּכַל לְהוֹשִׁיעַ, מַה־לְּךָ פֹה וּמִי־לְךָ פֹה?

מַעֲשֵׂה אֱנוֹשׁ: בְּנָע וָנָד בָּאָרֶץ
בְּקוּמוֹ לְשׁוֹטֵט בָּאָרֶץ;
אִם־עוֹדֶנּוּ הַיּוֹם בָּאָרֶץ,
אֵינֶנּוּ מָחָר עֲלֵי־אָרֶץ —
וְאֵיךְ יִתְגָּאֶה כִּי אָדָם אֵין צַדִּיק בָּאָרֶץ?

*

קִינוֹת לְתִשְׁעָה בְּאָב

1

בְּלֵיל־זֶה יִבְכְּיוּן וְיֵלִילוּ בָנַי,
בְּלֵיל־זֶה חָרַב קָדְשִׁי וְנִשְׂרְפוּ אַרְמוֹנַי,
וְכָל־בֵּית־יִשְׂרָאֵל יֶהְגּוּ בִיגוֹנַי,
וְיִבְכּוּ אֶת־הַשְּׂרֵפָה אֲשֶׁר שָׂרַף אֲדֹנָי:

בְּלֵיל־זֶה תְּיַלִּיל עֲנִיָּה נֶחְדֶּלֶת,
וּמִבֵּית אָבִיהָ בַּחַיִּים מֻבְדֶּלֶת,
וְיָצְאָה מִבֵּיתוֹ וְנִסְגַּר הַדֶּלֶת,
וְהָלְכָה בַשִּׁבְיָה וּבְכָל־פֶּה נֶאֱכֶלֶת,
שֻׁלְּחָה גַּחֶלֶת בֹּעֲרָה וְאֹכֶלֶת,
וְאֵשׁ יָצְאָה מֵאֵת אֲדֹנָי!

בְּלֵיל־זֶה הַגַּלְגַּל סִבֵּב הַחוֹבָה,
רִאשׁוֹן גַּם־שֵׁנִי בֵיתִי נֶחֱרָבָה,
וּבַת לֹא־רֻחָמָה וּבַת הַשּׁוֹבֵבָה
הָשְׁקְתָה מֵי־רֹאשׁ וּבִטְנָהּ צָבָה,
וְשֻׁלְּחָה מִבֵּיתוֹ וְגַם־נָשְׁתָה טוֹבָה,
גְּדוֹלָה הַשִּׂנְאָה מֵאֵת אֲשֶׁר־אֲהֵבָהּ,
וּבְאַלְמְנוּת חַיּוּת כְּאִשָּׁה נֶעֱזָבָה,
וַתֹּאמֶר צִיּוֹן עֲזָבַנִי אֲדֹנָי!

זֶה הָאֶחָד אַבְרָהָם הָיָה,
וּבֶן־הַשְּׁלשָׁה — אָבוֹת שְׁלִשִׁיָּה,
חֹק שְׁנֵים עָשָׂר — הֶן־הֵן שִׁבְטֵי־יָהּ,
וְשִׁשִּׁים רִבּוֹא, וְשִׁבְעִים וְאֶחָד —
סַנְהֶדְרִיָּה.״

„טַעֲמִי הַקְשִׁיבִי וַעֲשִׂי תְשׁוּבָה;
יַעַן הֱיוֹתֵךְ כָּל־כָּךְ חֲשׁוּבָה,
יָפֶה־לָּךְ בְּעֶלֶץ וְלִשְׂמֹחַ בְּטוֹבָה,
וְלֹא־לִקָּרֵא עוֹד בַּת הַשּׁוֹבֵבָה!״

„כִּי־אֵיךְ אֶשְׂמַח וְקוֹלִי מָה־אָרִים,
הֵן עוֹלָלַי נִתְּנוּ בְּיַד צָרִים,
לָקוּ נְבִיאַי וְדָמָם מֻגָּרִים,
גָּלוּ מְלָכַי וְשָׂרַי, וְכֹהֲנַי בְּקוֹלָרִים;

מְלוֹן מִקְדָּשִׁי בַּעֲוֹנִי נָדָד,
דוֹדִי מֵאָז בָּרַח וַיִּדַּד,
נֹעַם אָהֳלִי בְּעַל־כָּרְחִי שֻׁדָּד,
רַבָּתִי עָם אֵיכָה יָשְׁבָה בָדָד!״

שָׂחָה הָאִשָּׁה לַנָּבִיא יִרְמְיָה:
„שַׁח לֵאלֹהֶיךָ בְּעַד מַכַּת סְעָרָה
עֲנִיָּה,

עַד־יַעֲנֶה אֵל וְיֹאמַר: דַּיָּהּ!
וְיַצִּיל בָּנַי מֵחֶרֶב וְשִׁבְיָה.״

פַּלֵּל תְּחִנָּה לִפְנֵי קֹנוֹ:
„מָלֵא רַחֲמִים רַחֵם כְּאָב עַל־בְּנוֹ!
צָעַק: „מַה־לְּאָב שֶׁהֶגְלָה בְּנוֹ,
וְגַם אוֹי לְבֵן שֶׁעַל־שֻׁלְחַן אָב
אֵינוֹ!״

„קֻם לְךָ, יִרְמְיָה, לָמָּה תֶחֱשֶׁה,
לֵךְ קְרָא לָאָבוֹת וְאַהֲרֹן וּמֹשֶׁה,
רֹעִים יָבֹאוּ קִינָה לְהִנָּשֵׂא,
כִּי־זְאֵבֵי עֶרֶב טָרְפוּ אֶת־הַשֶּׂה!״

שׁוֹאֵג הָיָה יִרְמְיָה הַנָּבִיא,
עַל־מַכְפֵּלָה נֹהֵם כְּלָבִיא:
„תְּנוּ־קוֹל בִּבְכִי אֲבוֹת הַצְּבִי,
תָּעוּ בְנֵיכֶם וַהֲרֵי־הֵם בַּשֶּׁבִי!

אִם כְּאָדָם עָבְרוּ בְרִית,
אַיֵּה זְכוּת כְּרוּתֵי בְרִית?
„מָה אֶעֱשֶׂה לָכֶם, בָּנַי,
גְּזֵרָה הִיא מִלְּפָנַי!״

שָׁמֵם מִקְדָּשׁ מִבְּלִי בָּאֵי מוֹעֵד,
עַל כִּי־יְדִידִים נִתְּנוּ לְהַמְעֵד.
תְּשִׁיבֵם כְּמֵאָז, סוֹמֵךְ וְסוֹעֵד,
תְּרַחֵם צִיּוֹן כִּי בָא מוֹעֵד!

אָהֳלִי אֲשֶׁר	כּוֹנַנְתָּ מָכוֹן לְשִׁבְתְּךָ לְחֹפֵף לְחֶפּוֹ,
לָמָּה לָנֶצַח	יְעָה בְּיַד יְהִירִים
וְנִהְיֵיתָ	כְּטָשׁ בֶּחָלָל, וְאֵין־עוֹד נָבִיא, וְנַמְתָּ: הַאֵין פֹּה?

אָהֳלִי אֲשֶׁר	חָנִיתָ מֵאָז בְּתָאָיו מִפֹּה וּמִפּוֹ,
לָמָּה לָנֶצַח	זְנַחְ בְּיַד זָרִים
וְנִהְיֵיתָ	כְּוָתִיק יָצָא חוּצָה וְלֹא־עָבַר פֹּה?

אָהֳלִי אֲשֶׁר	הֲכִנוֹתָ לְהַשְׁלִיךְ בּוֹ לְפָנֶיךָ גּוֹרָל פֹּה,
לָמָּה לָנֶצַח	דְּחָה בְּיַד דוֹמִים
וְנִהְיֵיתָ	כְּגֵר בָּאָרֶץ וְנַמְתָּ: כִּי־לֹא נָסֹב עַד־בֹּאוֹ פֹּה?

אָהֳלִי אֲשֶׁר	בַּעֲוֹן בִּצְעִי חָשְׁכוּ כּוֹכְבֵי נִשְׁפּוֹ,
לָמָּה לָנֶצַח	אִפֵּל בְּיַד אֲרוּרִים
וְנִהְיֵיתָ	כְּאֹרֵחַ בְּמָלוֹן, וְעַד מִי־לְךָ פֹּה?

אָחוֹר וָקֶדֶם מִפֹּה וּמִפּוֹ,
לְכָל־דֹּר וָדֹר נוֹדַע קִצְפּוֹ וְחֶפּוֹ,
עַל־מָה מִכָּל־אֹם שָׁת עָלַי כַּפּוֹ?
זֹאת בַּעֲלִיל כִּי־פִיד חָקוּק בְּכַפּוֹ,
רְפָאוּתִי בְּטוּחָה כִּי רֶגַע בְּאַפּוֹ —
וְעַד־עַתָּה אֵיכָה יָעִיב בְּאַפּוֹ?

3

אָז בִּמְלֹאת שֶׁפֶק יָפָה כְתִרְצָה,
הֵן אֶרְאֶלָּם צָעֲקוּ חֻצָה;
בֶּן־חִלְקִיָּהוּ מֵאַרְמוֹן כְּיָצָא,
אֵשֶׁת יְפַת־תֹּאַר מְגֻוֶּלֶת מָצָא.

„גּוֹזַרְנִי עָלַיִךְ בְּשֵׁם אֱלֹהִים וְאָדָם:
אִם־שֵׁד לְשֵׁדִים אַתְּ אוֹ לִבְנֵי
אָדָם?

דְּמוּת יָפְיֵךְ כְּבָשָׂר וָדָם,
פַּחְדֵּךְ וְיִרְאָתֵךְ כְּמַלְאָכִים
לְבַדָּם.“

„הֵן לֹא־שֵׁד אֲנִי וְלֹא גֹלֶם פָּחַת,
יְדוּעָה הָיִיתִי בְּשׁוּבָה וָנַחַת;
וְהֵן לִשְׁלֹשָׁה אֲנִי, וּלְשִׁבְעִים וְאֶחָד,
וְלִשְׁנַיִם עָשָׂר, וְשִׁשִּׁים, וְאֶחָד.

אֲמִתַּי בֶּן־שְׁפַטְיָה

(באוירי היא אוּרְיָה, לערך ד״א תר״ם)

סְלִיחָה

אֵיךְ מִכָּל אֻמּוֹת
הָשְׁפַּלְתִּי עַד תְּהוֹמוֹת,
וּמִיּוֹם שֶׁנִּתַּתִּי לְשַׁמּוֹת
אֵין עֵזֶר וּתְקוּמוֹת!

יָדְעִי כִּי מַלְעִיבִים:
„מַה־לָּכֶם עֲגִיִּים וַעֲלוּבִים,
כִּי־מִקֶּדֶם כְּבָנִים חֲשׁוּבִים —
וְעַתָּה כִּכְלֵי־רִיק וּכְלָבִים?

מַדּוּעַ כָּל שְׁכֵנִים
מִתּוֹךְ חָרְבוֹתֵיהֶם נִבְנִים,
וַאֲנִי כַּמֶּה שָׁנִים
בֹּכֶה עַל־שְׁנֵי חָרְבָּנִים?!

חֲזוֹת קֵץ גָּלוּת
עַד־מָתַי אַתֶּם בְּסִכְלוּת?
הֲלֹא תֵדְעוּ בִּפְלִילוּת
כִּי־תִקְוַתְכֶם הֶבֶל וְהוֹלֵלוּת!“

תַּרְבּוּכוֹת כָּל בָּנוֹת
בְּשִׂמְחָה וּבִנְגִינוֹת,
וּבְנוֹת־יְהוּדָה וְיִשְׂרָאֵל הָאֲנוּגוֹת
תָּמִיד בִּנְהִי וְקִינוֹת!

זֹאת בְּעֵת אֶשְׁמָע,
עֵינִי דָּמֹעַ תִּדְמָע,
בְּמַר־נֶפֶשׁ אֶזְעַק וְאַשְׁמִעַ:
„עַד־אָנָה יְיָ, שִׁוַּעְתִּי וְלֹא תִשְׁמָע!“

קָדוֹשׁ, שֹׁכֵן עֲרָבוֹת,
תְּפִלּוֹתֵינוּ תִּהְיֶינָה עֲרֵבוֹת;
אֲשֶׁר הִרְאִיתָנוּ צָרוֹת רַבּוֹת
הַרְאֵנוּ־נָא נֶחָמוֹת טֹבוֹת!

*

שְׁפַטְיָה

(באוירי היא אוֹרְיָה, באיטליה הדרומית; מת ד״א תרמ״ז)

פִּזְמוֹן

יִשְׂרָאֵל נוֹשַׁע בַּיְיָ תְּשׁוּעַת עוֹלָמִים,
גַּם־הַיּוֹם יִוָּשְׁעוּ מִפִּיךָ שֹׁכֵן מְרוֹמִים,
כִּי־אַתָּה רַב סְלִיחוֹת וּבַעַל הָרַחֲמִים:

שְׁעָרֶיךָ הֵם דּוֹפְקִים כַּעֲנִיִּים וְדַלִּים,
צְקוּן לַחֲשָׁם קֶשֶׁב־יָהּ שֹׁכֵן מְעָלִים,
כִּי־אַתָּה רַב סְלִיחוֹת וּבַעַל הָרַחֲמִים:

פְּחוּדִים הֵם מִכָּל־צָרוֹת מִמְּחָרְפֵיהֶם וּמִמְּנַדְּפֵיהֶם,
נָא אַל־תַּעַזְבֵם אֲדֹנָי, אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵיהֶם,
כִּי־אַתָּה רַב סְלִיחוֹת וּבַעַל הָרַחֲמִים:

טוּבְתֶיךָ יְקַדְּמוּ לָהֶם בְּיוֹם תּוֹכֵחָה,
וּמִתּוֹךְ צָרָה הַמְצִיאֵם פְּדוּת וּרְוָחָה,
כִּי־אַתָּה רַב סְלִיחוֹת וּבַעַל הָרַחֲמִים:

יִוָּשְׁעוּ לְעֵין כֹּל וְאַל־יִמְשְׁלוּ־בָם רְשָׁעִים,
כַּלֵּה שֵׂעִיר וְחִתְנוּ וְיַעֲלוּ לְצִיּוֹן מוֹשִׁיעִים,
כִּי־אַתָּה רַב סְלִיחוֹת וּבַעַל הָרַחֲמִים:

הַקְשִׁיבָה אָדוֹן לְקוֹל שַׁוְעָתָם
וְלִמְכוֹן שִׁבְתְּךָ הַשָּׁמַיִם תַּעֲלֶה תְפִלָּתָם,
כִּי־אַתָּה רַב סְלִיחוֹת וּבַעַל הָרַחֲמִים:

זַבְדְּיָה

(נראה שהיה בן דורו ומקומו של אמתי)

סְלִיחָה

אָדוֹן דִּין אִם־יְדַקְדֵּק,
בְּחֵקֶר פֹּעַל אִם־יְבַדֵּק,
גֶּבֶר לְפָנֶיךָ לֹא־יִצְדָּק!
עַל־צִדְקֹתֵינוּ אֵין־אָנוּ סְמוּכִים,
פֶּשַׁע וְעָוֹן מְלֻכְלָכִים,
צְדָקָה־מְצֹא תִּתֵּן עֲרֻכִּים.

הֲפִי־תִתֵּן בִּצְבָא מַעְלָה,
הֵן־בְּמַלְאָכֶיךָ תָּשִׂים תָּהֳלָה,
וְאַף־שֹׁתֶה כַּמַּיִם עַוְלָה!
קָו אַל־תִּמְתַּח בְּאָרְחֹתֵינוּ,
רִמָּה וְתוֹלֵעָה אַחֲרִיתֵנוּ,
שָׁוְא וְהֶבֶל שְׁנוֹתֵינוּ.

זְכוּת וּצְדָקָה אֵין־בָּנוּ,
חֵטְא וָרֶשַׁע כֻּלָּנוּ,
טוּב אַל־תָּבוֹא בְּמִשְׁפָּט עִמָּנוּ!
תָּשׁוּב עַל־הָרָעָה תִּנָּחֵם,
זֶה־דַּרְכְּךָ חִנָּם מְרַחֵם,
בְּרַחֲמֶיךָ עָלֵינוּ רַחֵם!

יֶהֱמוּ מֵעֶיךָ עָלֵינוּ,
כְּרַחֲמֶיךָ פְּנֵה אֵלֵינוּ
לְבִלְתִּי כְּרֹעַ מַעֲלָלֵינוּ!
דְּרָכֶיךָ לֶעָנָו לְהוֹרוֹת
יִדַּעְתּוֹ שְׁלֹשׁ־עֶשְׂרֵה סְדוּרוֹת,
הִבְטַחְתּוֹ שֶׁאֵין־רֵיקָם חוֹזְרוֹת;

מְשׁוּבֹתֵינוּ רַבּוּ מִלִּמְנוֹת,
נִיחוֹחִים אַיִן וְקָרְבָּנוֹת,
סְלִיחָה מְצֹא לַעֲוֹנוֹת;
חַנּוּן־בָּם סָדַרְנוּ לְפָנֶיךָ,
וַעַק קֶשֶׁב מִמִּתְחַנְנֶיךָ,
וְאַל־תְּשִׁיבֵנוּ רֵיקָם מִלְּפָנֶיךָ!

פִּזְמוֹן

יְיָ יְיָ אֵל רַחוּם וְחַנּוּן,
אֶרֶךְ אַפַּיִם וְרַב־חֶסֶד וֶאֱמֶת;
נֹצֵר חֶסֶד לָאֲלָפִים,
נֹשֵׂא עָוֹן וָפֶשַׁע וְחַטָּאָה, וְנַקֵּה —
וְסָלַחְתָּ לַעֲוֹנֵנוּ וּלְחַטָּאתֵנוּ וּנְחַלְתָּנוּ!

אֶזְכְּרָה אֱלֹהִים וְאֶהֱמָיָה,
בִּרְאֹתִי כָל־עִיר עַל־תִּלָּהּ בְּנוּיָה
וְעִיר הָאֱלֹהִים מֻשְׁפֶּלֶת עַד־שְׁאוֹל תַּחְתִּיָּה —
וּבְכָל־זֹאת אָנוּ לְיָהּ וְעֵינֵינוּ לְיָהּ!

מִדַּת הָרַחֲמִים עָלֵינוּ הִתְגַּלְגְּלִי,
וְלִפְנֵי קוֹנֵךְ תְּחִנָּתֵנוּ הַפִּילִי,
וּבְעַד עַמֵּךְ רַחֲמִים שַׁאֲלִי,
כִּי כָל־לֵבָב דַּוָּי וְכָל־רֹאשׁ לָחֳלִי!

תָּמַכְתִּי יְתֵדֹתַי בִּשְׁלֹשׁ־עֶשְׂרֵה תֵבוֹת,
וּבְשַׁעֲרֵי דְמָעוֹת — כִּי לֹא־נִשְׁלָבוֹת;
לָכֵן שָׁפַכְתִּי שִׂיחַ פְּנֵי בֹּחֵן לִבּוֹת —
בָּטוּחַ אֲנִי בְאֵלֶּה וּבִזְכוּת שְׁלֹשֶׁת אָבוֹת!

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ, שׁוֹמֵעַ קוֹל בְּכִיּוֹת,
שֶׁתָּשִׂים דִּמְעָתֵנוּ בְּנֹאדְךָ לִהְיוֹת,
וְתַצִּילֵנוּ מִכָּל־גְּזֵרוֹת אַכְזָרִיּוֹת,
כִּי־לְךָ לְבַד עֵינֵינוּ תְלוּיוֹת!

רַב סְעַדְיָה גָּאוֹן

(מעיר פיום במצרים; מת בסורא ד׳א תש״ב בהיותו כבן חמשים שנה)

תּוֹכֵחָה

אִם לְפִי בָחְרְךָ, צוּרֵנוּ, בָּאָדָם הַזֶּה הַדַּל —
הוּא כְתוֹר הַמַּעֲלָה, וּמַה־שֶּׁמֶץ דָּבָר נִשְׁמַע־בּוֹ?
אִם לְפִי בִנְיָנוֹ וְרִקְמוֹ — כְּחֶרֶשׂ מִן־הַחֹמֶר לֻקָּח,
מַעְיְנוֹת דָּם וָרִיר, מְעוֹנוֹת רִמָּה וְתוֹלַעַת!
אֶתְכַּרְיַת רוּחִי אִם־אַבִּיעַ מַעֲלָלָיו,
נַפְשִׁי תִּשְׁתּוֹחַח מַעֲשָׂיו אִם־אֶזְכְּרָה;
אוֹי לוֹ מִיִּצְרוֹ אוֹי לוֹ מִיֹּצְרוֹ,
יָדוֹ בְכָל־יָצוּר לְשַׁחֲתָם וְיַד כֹּל בּוֹ לְהַשְׁחִיתוֹ!

בְּעוֹלָמוֹ נֶחְשָׁב הוּא כְּבֵין צְעָדָיו קִמְּשֹׂנִים,
וְכָל־יְמֵי חַיֵּי הֶבְלוֹ עַל־שְׂבָכָה יִתְהַלָּךְ;
בָּרָד וְשַׁעַר קֶטֶב, חֹם חֶרֶב צָרֶבֶת,
בְּתוֹךְ לְבָאִם לְהָטִים, כַּמָּה יִפְקַח עֵינָיו וְיִזָּהֵר!
בָּעֵט יִבְעַט כְּשָׂבְעֵהוּ, וְעֵת כִּי־יִרְעַב וְהִתְקַצָּף,
גַּם־בַּלַּיְלָה לֹא־שָׁכַב לִבּוֹ, כִּי כָל־יָמָיו מַכְאוֹב וָכָעַס;
בַּיִת בְּבַיִת הוּא מַגִּיעַ, וְדַיּוֹ אַרְבַּע אַמּוֹת אֲחֻזַּת־קָבֶר:
יִזְכֹּר זֹאת וְיֵבוֹשׁ וְלִפְנֵי עֹשֵׂהוּ יִכָּנַע!

גַּאֲוַת לִבּוֹ תַּשִּׁיאֵהוּ לְהִתְנַשֵּׂא עַל־בָּמֳתֵי עָב,
וְעַל־כָּל־חַי יִתְיָהֵר — וּפֶתַע נוֹקַשׁ וְנִלְכָּד.
גֹּבַהּ אַפּוֹ בַּל־יִדְרשׁ, הוּא וְאֶפֶס עוֹד מִלְּכוֹ,
אַךְ אֶל־שְׁאוֹל יוֹרֵד, בַּדֵּי עָפָר לַמּוּצָק.
גּוּשׁ בָּאוּשׁ גָּלְמֵהוּ, זִרְמַת תַּעַב מְקַפֵּהוּ,
כְּשַׁבְלוּל אִם יִמָּס, גַּם־שֶׁמֶשׁ לֹא רָאָה וְלֹא יָדָע.
גָּחָה חִבְּלָה יְלָדַתְהוּ וְנִמְלַט, נָפַל עַל־רֹאשׁ —
גִּפְלוֹ חֲלוּתוֹ הִיא, אֵין לוֹ תְקוּמָה מִמֶּנָּה.

רַבִּי יְהוּדָה בֶּן־קוֹרֵישׁ

(בטוהראת, אפריקי הצפונית־מערבית; לערך ד״א תר״ס)

רְהוּטָה

וּבְכֵן: לְךָ יְיָ הַגְּדֻלָּה וְהַגְּבוּרָה וְהַתִּפְאֶרֶת וְהַנֵּצַח וְהַהוֹד!

לְךָ אָמַר לִבִּי נִפְלָאִים מַעֲשֶׂיךָ וְנַפְשִׁי יֹדַעַת מְאֹד וְהַנֵּצַח וְהַהוֹד
לְךָ בְּנֵי אֱלֹהִים יָרִיעוּ בְּרָן־יַחַד כּוֹכְבֵי בֹקֶר לַעֲבוֹד וְהַנֵּצַח וְהַהוֹד
לְךָ גִּבּוֹרֵי כֹחַ וּצְבָא הַשָּׁמַיִם מִשְׁתַּחֲוִים לִסְגּוֹד וְהַנֵּצַח וְהַהוֹד
לְךָ דִּגְלֵי בְנֵי אֵלִים וּמַרְאֵיהֶם כְּלַפִּידֵי כִידוֹד וְהַנֵּצַח וְהַהוֹד
לְךָ הֲמֻלַּת נְהַר דִּי־נוּר וְאֶלֶף אַלְפִין מְשַׁמְּשִׁין בִּגְדוּד וְהַנֵּצַח וְהַהוֹד
לְךָ וְרִבּוֹ רִבְוָן — זֶה יִכְרַע וְיִקּוֹד, וְזֶה יִשָּׂא הוֹד וְהַנֵּצַח וְהַהוֹד
לְךָ זְבֻלֵי מְרוֹמִים, וְדָרֵי הֲדוֹמִים, וּמִלְּבַדְּךָ אֵין עוֹד וְהַנֵּצַח וְהַהוֹד
לְךָ חֵילֵי עֶלְיוֹנִים, שִׁבְחֲךָ מְשַׁנְּנִים, אַל־דֳּמִי לָהֶם לִכְחוֹד וְהַנֵּצַח וְהַהוֹד
לְךָ טַפְסְרֵי טָהֳרָה, מְפָאֲרִים בְּשִׁירָה בְרוּרָה, לַעֲנוֹד וְהַנֵּצַח וְהַהוֹד
לְךָ יִרְעֲדוּ וְיִפְחֲדוּ, וְיִתְעַתְּדוּ וִיסַלְּדוּ בְּסִלּוּד וְהַנֵּצַח וְהַהוֹד
לְךָ כָּל־בֶּרֶךְ תִּכְרַע, וְכָל־לָשׁוֹן תִּשָּׁבַע, וְכָל־סָתוּם וְכָל־סוֹד וְהַנֵּצַח וְהַהוֹד
לְךָ לְבוּשׁ עֹז וְתוּשִׁיָּה, וְעֹמֶק פְּלִילִיָּה, וְצִדְקָתְךָ תַעֲמוֹד וְהַנֵּצַח וְהַהוֹד
לְךָ מֶמְשָׁלָה וּגְדֻלָּה, וְכָל־סוֹף וּתְחִלָּה, מֵעוֹד וַעֲד־עוֹד וְהַנֵּצַח וְהַהוֹד
לְךָ נֶגֶד וָנֶפֶק, וּמִשְׁפַּט חֹזֶק, וְדִין עֹמֶק, וְחֶסֶד כֵּם בִּסְעוֹד וְהַנֵּצַח וְהַהוֹד
לְךָ שְׂרָפִים עָפִים, וְכַנְפֵיהֶם מְרַפִּים, וְגַבֹּתָם מְחַפִּים לִרְעוֹד וְהַנֵּצַח וְהַהוֹד
לְךָ עִירִין לֹא־יְשֵׁנִים, יְקֵצִים לֹא־רְדוּמִים, שִׁבְחֲךָ לִתְמוֹד וְהַנֵּצַח וְהַהוֹד
לְךָ פָּנִים אַרְבָּעָה פָּנִים לְאֶחָת, אָדָם וְאַרְיֵה וְשׁוֹר וָנֶשֶׁר, בִּפְקוֹד וְהַנֵּצַח וְהַהוֹד
לְךָ צְבָאוֹת, גַּבּוֹת עֵינַיִם מְלֵאוֹת, גַּבֵּיהֶן גְּבֹהוֹת, לִשְׁקוֹד וְהַנֵּצַח וְהַהוֹד
לְךָ קַלִּים כִּבְרָקִים, חָשִׁים כַּבְּזָקִים, מִתְדַּפְּקִים לִרְקוֹד וְהַנֵּצַח וְהַהוֹד
לְךָ רוּחוֹת מַלְאֲכֵי אֵשׁ, וּמְשָׁרְתִים לַהֲטֵי אֵשׁ, מִתְיַקְּדִים יְקוֹד וְהַנֵּצַח וְהַהוֹד
לְךָ שְׁבִיבֵי נָכוֹן מֵאָז, וְגַלְגַּלֵּי כֵם נֶאֱחָז בְּדֶלֶק נוּר לִרְפוֹד וְהַנֵּצַח וְהַהוֹד
לְךָ תְהִלָּה, וְלֹא עַוְלָה, וְלֹא מִקַּח לִשְׁחוֹד — וְהַכֹּל לִפְחוֹד וְהַנֵּצַח וְהַהוֹד!

זְנוּת יִקַּח לִבּוֹ, חָכְמָתוֹ בְּלֻעָה כִּי יַעְגֵּב,
כְּצִפּוֹר אֶל־פַּח יָרוּץ, נַפְשׁוֹ הַיְקָרָה יָצוּד,
זָעוּ אֲבָרָיו מִפְּנֵי זָרָה, נִקְרַע הַסְּגוֹר מִן־הַשְּׁאֵר,
וְלֹא־יִמְאַס כָּל־טֻמְאָה וְלֹא־יִגְעַל כָּל־דָּוָה.

חָתָה אֵשׁ בְּחֵיקוֹ וְלֹא־חָשׁ, וּבָנָיו יֶרֶב הַמַּשָּׂא,
לֹא־יִשָּׂא לַמָּרוֹם עֵינוֹ, יִזְכֹּר בֹּרְאָיו וְיֶחְדָּל.
חֵץ כְּבֵדוֹ יְפַלַּח, חֶלְאָתוֹ וְזַהֲמוֹ בְּנֹצָתוֹ,
סֹפֵק כַּף אֶל־כַּף וְיִתְנַחֵם עַל־הַמַּיִם אֲשֶׁר לֹא יֵאָסֵפוּ;
חָלְפָה כְרֶגַע תְּשׁוּקָתוֹ וְחֶרְפָּתוֹ לֹא תִמָּחֶה,
חֻיַּב לְאֶלֶף כְּרִיתוּת וּמַה־יֶּשׁ־בּוֹ עוֹד מִמֶּנּוּ?
חַת הוּא מֵעֵינֵי כָל־בָּשָׂר וְעֵינֵי אֲדֹנָי מְשֻׁטְּטוֹתָיו:
יִזְכֹּר זֹאת וְיֵבוֹשׁ וְלִפְנֵי עֹשֵׂהוּ יִכָּנַע!

טֹרֵף נַפְשׁוֹ כִּי יַעֲשֹׁק וְעִם־גַּנָּב עַד יְחַלֵּק,
וַיֶּאֱהַב קְלָלָה וַתְּבוֹאֵהוּ, וְאֶת־הָאֶבֶן וְאֶת־הָעֵץ כִּלַּתּוּ.
טַע שָׂדֶה וָמַם קַחַת, חָרַץ וְרָצַח וְגַם יָרַשׁ,
תְּקֻלַּל חֶלְקָתוֹ כִּגְנֵבוֹת בְּעֵמֶק עָכוֹר לְגַלִּים;
טֶרֶם יִמְשֹׁל כָּלָה מֹשֵׁל, כְּבֹשֶׁת גַּנָּב כִּי יִמָּצֵא,
סְבָלָהּ הַכְּסִיל בְּחֵיקוֹ וּפָנָיו חָפוּ בְּרָב־עָם.
טְמוּנָה קִנְאָתוֹ בְלִבּוֹ בִּרְאֹתוֹ טוֹבָה לְגִילָיו,
תָּמוּת נַפְשׁוֹ עִמָּם יְאַב, וּמִי כָמוֹהוּ מֹרִים אִוֶּלֶת.

יְגָרֶה מָדוֹן בְּשָׁלוֹם וְלֹא בְיָד יַשְׁקִיט רִיב,
יִשַּׁךְ בְּלוֹא־לָחַשׁ, וְיָמִית וְאֵין יְכֹלֶת לְהַחֲיוֹת.
יִשְׁתֶּה מֵי הַיָּם וְהֶאֱזְנִיחוּ, יַעְשֹׁק נָהָר וְלֹא נָח,
יָנוּחַ הַכִּבְשָׁן מֵעֲשָׁנוֹ וְהוּא בְקִנְאָתוֹ כְּיֹקֶדֶת.
יְצוּדֵהוּ לְשׁוֹנוֹ לְמַדְחֵף, סַפַּחַת בְּגֵוָיו יִפְשֵׂהוּ,
יַהַרְגֵהוּ כַעְסוֹ כְּפֹתֶה, תְּגַמְּאֵהוּ מַשְׂטֵמָה לְמוֹתֵת.
יַחַד מְקַנֵּא וּמְקֻנָּא יַעֲבֹרוּן וְכָל־קִנְאָתָם — יִהְיוּ הָבֶל:
יִזְכֹּר זֹאת וְיֵבוֹשׁ וְלִפְנֵי עֹשֵׂהוּ יִכָּנַע!

דְּדוּהוּ לְמוּסָר מְחַנְּכָיו, הִמְרִיצוּהוּ מַכּוֹת וְהוֹגוּהוּ,
אָכֵן לַשָּׁוְא יִסּוּרֵימוֹ, וְהוּא כְעֵגֶל לֹא לֻמָּד.
דַּעַת יִדְרֹשׁ כָּל־יָמָיו וְהִיא רְחוֹקָה מִמֶּנּוּ,
מִדַּת יָמָיו וְחֶלְדּוֹ נִשְׂגָּבָה לֹא־יוּכַל לָהּ.
דַּעַת מַה־יֵּלֶד יוֹם מָחָר — נִבְעָר מִדַּעַת מַה־יְּהִי,
עַל־כֵּן מָלֵא לִבּוֹ פַּחַד וְעִצָּבוֹן, יָשִׁית עֵצוֹת וְיִתְעַשֵּׁת.
דָּעְכוּ כַּפִּשְׁתָּה מַחְשְׁבֹתָיו כְּשֶׁתִּפּוֹל רָעָתוֹ פִּתְאֹם:
יִזְכֹּר זֹאת וְיֵבוֹשׁ וְלִפְנֵי עֹשֵׂהוּ יִכָּנַע!

הַוָּה גְדוֹלָה עָלָיו תַּאֲוַת מַאֲכַל לַחְמוֹ,
כְּמוֹ פְּרָאִים וּבְנֵי־שַׁחַץ יְמַלֵּא חֹרָיו טָרֶף,
הַשִּׂיחִים עַד־כְּלוֹתָם, הָרֶמֶשׂ וְהַשֶּׁטֶם עַד־תֻּמּוֹ,
וְהוּא כַּמָּוֶת לֹא־יִשְׂבָּע וְכָאֲבַדּוֹן לֹא־יֹאמַר הוֹן.
הַוּוֹת יַחְשֹׁב עַל־מִשְׁכָּבוֹ וּבְאוֹר הַבֹּקֶר יַעֲשֶׂנָּה,
יַשְׁכִּים בְּיוֹמָם לַעֲטוֹת כְּלֵי חָמָס וְאַכְזְרִיּוּת;
הֲתֵלִים בְּפִיהוּ מִחוּץ דַּעַת הַבְּרִיּוֹת לִגְנֹב,
אִם־נֶחְקַר וְנִבְחַן נִמְצָא כֶּסֶף סִיג מְצֻפֶּה.

וְיִשְׂמַח בְּכָל־שְׁאָט כִּי הֵבִין לְהִתְהַפֵּךְ בְּאֹמֶר אֱמוּנָה,
רְמִיָּה כִּי־יַחֲלִיף אַף גִּילַת־לוֹ וְרַנֵּן.
וּמִי־שָׁמַע כָּזֹאת, הֲיִשְׂמַח לְאֵידוֹ בְּטִפְשׁוֹ?
וְלוּ הֵשִׁיב אֶל־לִבּוֹ כִּי אַתָּה מְפַרְנְסוֹ דַּיּוֹ!
וּלְעֵת תִּבָּקַע כְּרֵסוֹ וְיֹזֶרֶה הַפֶּרֶשׁ עַל־פָּנָיו,
כְּאֹמֶרֶת הֵא־לְךָ שׁוֹטֶה כָּל־גָּזֵל שֶׁנָּתַתָּה בִּי!
וְתַעֲנוּגֵי עָשְׁרוֹ הוּסָרוּ וְנִשְׁאַר עֲוֹנָם בְּנַפְשׁוֹ:
יִזְכֹּר זֹאת וְיֵבוֹשׁ וְלִפְנֵי עֹשֵׂהוּ יִכָּנַע!

זַעַף אַפּוֹ וַחֲמָתוֹ אִיְבָיו אַרְבָּיו הֵמָּה,
תֵּת־לוֹ מוֹקֵשׁ וּמַלְכּוֹד לְאַרְבַּע מִיתוֹת וְדִינֵיהֶם;
זִלְעָף, דָּעוּךְ וְתֹעֶה כְּרֹכֵב עָרוֹד,
וּמִשְׁלָח כָּאֳנִיָּה בְּלֶב־יָם מִטָּרֶפֶת וְהַיָּם הוֹלֵךְ וְסֹעֵר.

נֹהֵג כְּיוֹנַת אֵלֶם, יְצַפְצֵף כְּעָגוּר וּכְסוּס,
וְהָיָה כִּי־יִרְאֶה הָרְוָחָה וְהִכְבִּיד אֶת־לִבּוֹ וְהִקְשִׁיחַ.
נֶחְפָּז לָלֶכֶת צֵאת כְּשֶׁבָא מִכָּל־תִּקְוָה:
יִזְכֹּר זֹאת וְיֵבוֹשׁ וְלִפְנֵי עֹשֵׂהוּ יִכָּנַע!

שָׁב וְתַשׁ כֹּחוֹ, בֶּלַע בְּקָרֶה וְאַף עֹצֶר,
עַד־שֶׁר רִאשׁוֹנָה פְּקֻדָּה בָּאָה אַחֶרֶת וְגַם מְבֻהָלָה;
סָס יֹאכְלֵהוּ כַצֶּמֶר, עָשׁ יְבַלֵּהוּ וְרָקָבוֹן,
שְׁבַע יָמִים בְּרֹב רֹגֶז מְעַט וְרָעִים וּמְרוֹרוֹת.
שָׂמְחוּ־לוֹ גָּרֵי בֵיתוֹ גְּעִמוֹתָיו כִּי יִרְאוּ מֵחוּצָה,
וְלִבּוֹ יוֹדֵעַ מָרָתוֹ וְעֻלּוֹ כִּי נָטַל עָלָיו.
סָע מַסַּע אַחֲרֵי מַסַּע אֶל־אֶרֶץ עֵפָתָה כְּמוֹ־אֹפֶל,
שָׁלַף וַיֵּצֵא בְּבוֹא יוֹמוֹ מִכָּל־יֵשׁ וְתַעֲנוּג וְעֶשְׁתּנוֹת.

עָלָיו נֶהֶפְכוּ צִירָיו, חֶבְלֵי־מָוֶת וְאֵימוֹתָיו,
שָׁתָה כּוֹס מָוֶת מַר וַיָּמֹץ חַרְשֶׁיהָ יְגָרֵם בְּקֶצֶף.
עֲטִינָיו מָלְאוּ רֹאשׁ, וְלַעַן עַצְמוֹתָיו יְשֻׁקֶּה,
כָּבָה הַנֵּר וַיִּדְעָךְ, וַתִּקְדַּר נַפְשׁוֹ בַּעֲרִיפֶיהָ.
עֻצַּר חֶבֶל כַּסְפּוֹ וְגֻלַּת הַזָּהָב נֶחְבָּסָה,
אָזְלוּ־מַיִם מִנִּי־יַמּוֹ וַיּוּעַם כְּתְמוֹ הַטּוֹב.
עָפָר מִי־יְגַלֶּה מֵעֵינָיו לִרְאוֹת מַה־יִּהְיֶה אַחֲרָיו:
יִזְכֹּר זֹאת וְיֵבוֹשׁ וְלִפְנֵי עֹשֵׂהוּ יִכָּנַע!

פָּרְחָה נַפְשׁוֹ אֶל־מְעוֹנָהּ, לַיָּצוּעַ אֲשֶׁר יְצָעַתְהוּ
בִּצְרוֹר הַחַיִּים — אִם זָכָה, וְהַמַּרְשַׁעַת בְּתוֹךְ כַּף הַקָּלַע;
פֹּרְדָה מִתּוֹךְ נְדָנָהּ, וְכָל־שֶׁכֵּן מֵאָח וָשׁוֹעַ,
גַּם־זֶה רָעָה חוֹלָה כִּי נוֹתְרָה כְּצִפּוֹר נוֹדֶדֶת.
פִּגְרוֹ הָרַךְ וְהֶעָנֹג, אֲשֶׁר כָּל־יָמָיו יְעוֹדְדֶנּוּ,
נִמְאַס וְנִטְבַּל בַּשַּׁחַת, וְנַפְשׁוֹ עָלָיו אָבֶלֶת;
פְּנֵי לְבוּשׁוֹ מִי־יְגַלֶּה וְרֵיחוֹ מִי־יוּכַל לְהָרִיחַ,
פָּקוּד וְנָתוּן בְּאַשְׁמַנּוֹ לְעֵת מַתַּן הַחֶשְׁבּוֹן.

כְּחֶרֶב חַדָּה יְלֻטַּשׁ, אִם תִּמְצָא יָדוֹ מֶמְשֶׁלֶת,
לְרַצּוֹת עֲבָדָיו וְהַמְּרֵעִים וְלֹא־יַגִּיעַ רְצוֹנָם סֶלָה.
כְּתִרוּהוּ כָּל־צַד וַיַּקִּף, בְּלִי־עָוֹן יְרֻצּוּן מֵרוֹץ,
כַּמָּה בְנַפְשׁוֹ יִזָּהֵר לוּלֵי יָסֵף שֹׁמֵר כָּל־יָצוּר!
כְּסַרְסוּר בֵּין אֵל לָעָם לַעֲשׂוֹת רְצוֹנוֹ הָפְקָד,
נִחַר גְּרוֹנוֹ מִלִּזְעֹק, נָחַר מַפּוּחוֹ מִלִּצְרֹף,
כַּמָּה יִבְרַח וְיֵלֵךְ לְבַל־יִקָּשֵׁר עָלָיו קֶשֶׁר,
וּכְהֶרֶף עַיִן שְׁטָפוֹ שֶׁטֶף — אֵי כְבוֹדוֹ וּגְבוּרָתוֹ?!

לְאֶרֶץ מְלֵחָה נִדְמָה אִם־לָקָה יִלָּקֶה בַּעֲרוּרֶת,
נְדָרָיו נִתְּכוּ כַּמַּיִם עַד יָגוּב פְּרִי הַבָּטֶן.
לְתוּגָה לוֹ רֹב יְלָדָיו; יֵשׁ מֵהֶם לְאִבְחַת־חֶרֶב,
וּמֵהֶם שְׁכֹל וְאַלְמוֹן — לָרִיק יָגַע בָּם וַיְּטַפַּח.
לְחָלְיָם יִדְאַג לִבּוֹ, לִשְׁמֹר סַמֵּיהֶם,
יַעֲשֹׂק־נָא פֶּן־יֵרַע הַבֵּן וְיִתְפָּרֵץ מוּמֵי הַבַּת וּפֶן־תְּחֻלָּל.
לְעֵת תִּתְקַפֵּהוּ וְיַחֲלֹף יְכַבְּדוּ בָנָיו וְיִצְעֲרוּ וְלֹא־יָבִין לָמוֹ:
יִזְכֹּר זֹאת וְיֵבוֹשׁ וְלִפְנֵי עֹשֵׂהוּ יִכָּנַע!

מִי יְמַלֶּל־לוֹ וִיבַשְּׂרֵהוּ בְּעוֹדֶנּוּ רַךְ כִּי יַזְקִין,
יִשְׂמַח כִּי הִגִּיעַ אֵלָיו, מִשְׁאֲלוֹת מִבְרָכָיו מְלָאוּ;
מָצָא זֶה־יּוֹם שֶׁקִּוָּה וְלִבּוֹ עָלָיו רֻטַּפֶּשֶׁת,
נִמְצְאוּ יְמֵי רָעָתוֹ, שָׁנִים לֹא חֵפֶץ בָּמוֹ;
מִבֵּיתוֹ שֹׁמְרָיו זָעְזְעוּ וְאַנְשֵׁי חֵילוֹ נִעְנְעוּ,
מִעֲטוּ טַחֲנוֹתָיו וַתִּקְהֶינָה, וְרֹאוֹתָיו אָסְפוּ נָגְהָם,
מִקּוֹל צִפּוֹר יִתְגּוֹדֵד, וְצָלְלוּ שְׂפָתָיו וּבְנֵי שִׁירוֹ:
אִם־יָשֵׂם בֵּאלֹהִים כִּסְלוֹ — כִּכְלוֹת כֹּחוֹ לֹא יַעַזְבֵהוּ.

נַעַר הָיָה וַיְבַעֲתֻהוּ חִצֵּי דָם וּבְרַק מְמֹרָתוֹ,
חֲמָתָם רוּחוֹ תֵּשְׁתְּ, כַּמָּה יְכַלְכֵּל וְיִשָּׂא!
נִתְּקוּ סִמְפּוֹנֵי חֲדָרָיו בִּימֵי בְחוּרָיו בְּהַקְדִּיחַ,
יְיֵלִיל עַל־מִשְׁכָּבוֹ וְלֹא־צָעַק וְלֹא־שָׁב עַד־הַמַּכֵּהוּ.

שֶׁכָּל־עוֹד נִשְׁמָתִי בִי וְרוּחַ אֱלוֹהַּ בְּאַפִּי
אֲרַיֶּנְךָ דִּמְעָתִי חַטָּאתִי, אֶנְהַךְ עֲוֹנִי בְּנִמְרָץ!
שַׁדַּי אַתָּה יְצַרְתָּנוּ — חוּס וְרַחֵם עַל־יְצוּרֶיךָ,
גֵּצֶר מַטָּעֶיךָ אֲנַחְנוּ — חֲמָל־נָא מֵעָקוֹר נָטוּעַ!
שׁוּבָה וַהֲשִׁיבֵנוּ בַחֲסָדֶיךָ וְעַל־רָעָתֵנוּ אָז תִּנָּחֵם,
לֹא־נֵבוֹשׁ מִכָּל־עֲלִילוֹתֵינוּ בְּכַפֶּרְךָ לְכָל־אֲשֶׁר עָשִׂינוּ!

תּוֹשָׁבִים אֲנַחְנוּ לְפָנֶיךָ, מְעַט יָמֵינוּ עֲלֵי־אָרֶץ,
בִּקַּשְׁנוּ סְלִיחָה וְהוֹאַלְנוּ, אוּלַי נִמְצָא חֵן בְּעֵינֶיךָ;
תַּעַשׂ עִמָּנוּ לִשְׁמֶךָ, כִּי יָדַעְנוּ כִּי־אֵין מַעַשׂ,
תֵּיטִיב אַחֲרִיתֵנוּ בִרְצוֹנְךָ וְתִקְוָתֵנוּ לֹא תִכָּרֵת!
תַּאֲרִיךְ אַפְּךָ עִמָּנוּ וּתְהִלָּתְךָ תֶּחֱטָם־לָנוּ,
תִּתְנַהֵג בְּמִדַּת חֲנִינוּתֶךָ מוּדַעַת זֹאת מִנִּי־עַד;
תַּעֲנִיתֵנוּ תְּהֵא כַפָּרָתֵנוּ וְתַשְׁנִיק נַפְשֵׁנוּ לִמְחִילָה לָהּ,
תִּרְצֶה תְשׁוּבָתֵנוּ לְחַיִּים וּמִבְּנֵי הָעוֹלָם הַזֶּה תְּשִׂימֵנוּ!

רַבִּי שְׁלֹמֹה בֶּן־יְהוּדָה הַבַּבְלִי·

(ברומא, לערך ד"א תש"מ)

סְלִיחָה

תַּעֲרֹג אֵלֶיךָ כְּאַיָּל עַל־אֲפִיקִים,
שַׁחָה צֵאת לִרְוָיָה וְאֵין־מְפִיקִים,
רָחוֹק וְעָמֹק וְלִדְלוֹת לֹא־מַסְפִּיקִים,
קָוִים וְחוֹכִים וַאֲמָנָה לֹא־מַפְסִיקִים!

„נַכְחִידֵם נִירְשָׁה־לָנוּ“ נָמוּ, חָרְשׁוּ,
מִיְּרֻשָּׁתְךָ אֲשֶׁר הוֹרַשְׁתָּ עַמְּךָ גֵּרְשׁוּ,
לְהַשְׁמִיד יוֹם יוֹם עוֹד יִדְרֹשׁוּ,
כִּנּוּם מַס וְחָמָס, וַעֲנִיֶּיךָ יְרֹשָׁשׁוּ:

צְמֵאֶיךָ צוֹק לָהֶם מִיחוּל לְבָבָם,
פָּנֶיךָ לֵרָאוֹת בֵּית מְעוֹן חֲבִיבָם,
עָבַר בַּסָּף וַעֲמוּד שְׁבִיבִים סְבִיבָם,
סוֹר עָרֵל וְטָמֵא בַּעֲלֵי דְבָבָם.

יָבֹזוּ יָבְזוּ יְדִידֶיךָ, יְכַנּוּם כְּלָבִים,
טִפֵּשׁ וְנָבָל, כְּמַר תַּעַר הַגַּלָּבִים,
חֶרְפָּתָם שִׁמְעִים עֲלוּבִים וְלֹא עוֹלְבִים,
זָר לֹא־נִשְׁלְבִים וְעָלֶיךָ נִצְלָבִים!

צוּר יִקְרָא לָרוּחַ מֵעָל וְאֶל־הָאָרֶץ לָדִין בָּשָׂר,
מַגִּיד לְאָדָם מַה־שֵּׂחוֹ וְכֹל אֲשֶׁר יִשְׁכַּח יַזְכִּירֵהוּ.
צְדָקָה לְנַפְשׁוֹ בְּהִמָּצֵא תֵּאוֹר בְּאוֹר הַחַיִּים בְּדֹק,
וּבְחֶלֶד בְּהִבָּחֵד — שָׁם פְּנֵי־אֵל לֹא יִתְּמוּ שְׁנוֹתָיו;
צָפַן אֱלוֹהַּ אוֹנוֹ אִם רַבּוּ פְשָׁעָיו וְלֹא־שָׁב,
יְקַבְּצוּ פָנָיו פָּארוּר, תְּאָכְלֵהוּ אֵשׁ לֹא־נֻפָּח,
צָפוּ עֵינָיו כִּידוֹ, שִׁנָּיו יַחֲרֹק וְנָמָס:
יִזְכֹּר זֹאת וְיֵבוֹשׁ וְלִפְנֵי עֹשֵׂהוּ יִכָּנַע!

*

קִינָה הִיא וְקוֹנְנוּהָ בְּנֵי אָדָם עַל־נַפְשׁוֹתָם,
טֶרֶם יִסְפְּדוּ הַסֹּפְדִים יְקַדְּמוּ מַרְזֵחַ בְּמַר בֶּכִי.
קִיא צֹאָה בִּשְׁלֹשָׁה עוֹלָמִים, קִיקָלוֹן עַל־כְּבוֹדוֹ,
קָמַל טוּבוֹ וְהֶחְפִּיר, קְדֹרַנִּית כָּל־תַּהֲלוּכָיו.
קִנְיַן הֶתֵּר יִמְאַס גֶּבֶר, אַף כִּי־אָסוּר וּמָנוּעַ,
קְבֻצַת הוֹן מַה־יִּסְכָּן־לוֹ, וּמַה־יִּתְרוֹן לוֹ בְּכָל־עֲמָלוֹ?!
קָטֹנְנוּ בְעֵינֵינוּ אָנוּ, לְמִי אֵלֶּה הֲלֹא לָנוּ,
מָאַסְנוּ עוֹלָמֵנוּ מְאַסְנוּהוּ, מֵאֲנָה לִנְגּוֹעַ נַפְשֵׁנוּ!

רַבּוּ פְשָׁעֵינוּ עַד־לִמְאֹד, וּמֵהֶם רַבּוּ רַחֲמֶיךָ,
עָמְקוּ מִשְׁפָּטֶיךָ עַד־לַתְּהוֹם וְצִדְקָתְךָ כְּהַרְרֵי־אֵל תִּכְבְּשֵׁם.
רָגַנְנוּ מִזְּכֹר כָּל־אֵלֶּה וְלֹא־הֵבַנּוּ לְאַחֲרִיתֵנוּ,
אַתָּה אֱלֹהֵינוּ תִּזְכְּרֵם וְלֹא־תָמוּד לָנוּ נָקָם. —
רַב־לְךָ אָדָם מִתֹּעֲבוֹתֶיךָ, מַעֵט רֹעַ מַעֲשֶׂיךָ,
אַל־תַּגְדֵּל בְּנָהָר שָׁחוּ פֶּן־יִכְבַּד עָלֶיךָ שׁוּבֶךָ!
רְאֵה־נָא פְּרִי תוֹרָה וְיֹשֶׁר בָּעוֹלָם הַזֶּה, עַל־אַחַת כַּמָּה
כִּפְלַיִם לֶעָתִיד, כִּי דוּגְמָה הִיא לְשָׂכָר טוֹב!

שָׁמַעְתִּי וַתִּרְגַּז בִּטְנִי, גָּמְרָה דַעְתִּי בְּאִמְּרִי:
מַה־לִּי עוֹד לַחֲטוֹא, לֹא־אוֹסִיף עוֹד לְכִסְלָה,

בִּמְרוֹמֵי עֶרֶץ מַלְאֲכֵי־רוֹם יַחַד,
יֹצְאִים בְּאֵימָה וְשָׁבִים בְּפַחַד;
וּמַעֲרִיצִים בְּרַעַד לַמֶּלֶךְ הַמְיוּחָד,
שֵׁשׁ כְּנָפַיִם שֵׁשׁ כְּנָפַיִם לְאֶחָד;

וּבִשְׁכוּנֵי אֶרֶץ קְהִלּוֹת קְהִלּוֹת
קְרֵבִים הַיּוֹם בְּחָמֵשׁ תְּפִלּוֹת,
וּמַקְדִּישִׁים הָאֵל בִּתְשׁוּאוֹת הֲמֻלּוֹת:
וְאַתָּה קָדוֹשׁ יוֹשֵׁב תְּהִלּוֹת!

בִּמְרוֹמֵי עֶרֶץ שֵׁם־שַׁדַּי נִגְמָר,
וְכָל־לֵבָב יִתַּר וְכָל־בָּשָׂר סָמָר;
שׁוֹאֲלִים „אַיֵּה?“ מִשְׁמָר מוּל־מִשְׁמָר,
וְקָרָא זֶה אֶל־זֶה וְאָמָר;

וּבִשְׁכוּנֵי אֶרֶץ נֹחֲלֵי־דָת חֲקוּקָה,
סְגֻלַּת קְדשִׁים לִשְׁמוֹ דְבֵקָה;
וַיִּגְבַּה אֲדֹנָי צְבָאוֹת בְּיָד־חֲזָקָה
וְהָאֵל הַקָּדוֹשׁ נִקְדַּשׁ בִּצְדָקָה!

בִּמְרוֹמֵי עֶרֶץ מַלְאֲכֵי צְבָאוֹת,
וּבִשְׁכוּנֵי אֶרֶץ הֲגֵי־דָת נְבוּאוֹת;
אֵלֶּה מַעֲרִיצִים בַּהֲמֻלּוֹת תְּשֻׁאוֹת,
וְאֵלֶּה מַקְדִּישִׁים לַאֲלָפִים וּמֵאוֹת:
קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ יְיָ צְבָאוֹת!

וַאֲנַחְנוּ עַמְּךָ נֶגְדְּךָ זֶה עִנּוּיֵנוּ,
הַעַל־אֵלֶּה תִתְאַפָּק, תֶּחֱשֶׁה וּתְעַנֵּנוּ?
דִּכִּיתָנוּ בִּמְקוֹם תַּנִּים, וְאֵלֶיךָ עֵינֵינוּ,
גַּם גֵּיא צַלְמָוֶת שַׁמְּתָּ מְעוֹנֵנוּ!

שְׂגִיאוֹת שָׂם זֵדִים וְלֹא קִנֵּם,
לִפְנִים מְשׁוֹרַת הַדִּין לָנוּ הִכָּנֵם,
מִפְּנֵי קֶשֶׁת סֶלָה יָבוֹשׁ הָאֹגֵם,
הַגֵּם יִתְבּוֹסֵם וְנִדְחֵי יִשְׂרָאֵל יְכַנֵּס!

בָּנוּ נִקְרָא שִׁמְךָ — אַל־יִתְחַלֵּל!
בְּךָ כָּל־זֶרַע יִשְׂרָאֵל יִתְהַלֵּל!
אִם־עֲוֹנֵינוּ רַבּוּ וּמִלְאוּ חָלָל:
„אָנֹכִי אָנֹכִי מֹחֶה" פִּיךָ מְלַל!

הָרֵץ בַּת־פּוּצַי וְקָרְבָן תְּשַׁע,
קַבֵּץ יַחְדָּו עֲשִׂירִית עַם־תֵּשַׁע,
טַבַּע חֵטְא וְלֹא־יִזָּכֵר רֶשַׁע,
נֹשֵׂא עָוֹן וְעֹבֵר עַל־פֶּשַׁע!

רַבִּי יוֹסֵף בֶּן־אֲבִיתוּר

(בספרד, לערך ד"א תש"ן)

קְדֻשָּׁה

בִּמְרוֹמֵי עֶרֶץ כִּסֵּא שִׁבְתֶּךָ,
וּבִשְׁכוּנֵי אֶרֶץ עֹז מֶמְשַׁלְתֶּךָ;
אֵלֶּה יַעֲרִיצוּן גְּאוֹן תִּפְאַרְתֶּךָ,
וְאֵלֶּה יַקְדִּישׁוּן לְשֵׁם מַלְכוּתֶךָ:
אֵין־קָדוֹשׁ כַּיְיָ כִּי־אֵין בִּלְתֶּךָ!

בִּמְרוֹמֵי עֶרֶץ כִּסֵּא מַהֲלָלוֹ,
וּפִנּוֹת שׁוּלָיו מְלֵאִים הֵיכָלוֹ;
מֵהֶם מִימִינוֹ וּמֵהֶם מִשְּׂמֹאלוֹ,
שְׂרָפִים עֹמְדִים מִמַּעַל לוֹ;

וּבִשְׁכוּנֵי אֶרֶץ יֹדְעִים עַם־הָאֵל,
נִצָּבִים הַיּוֹם כִּבְדִּיל הַשֹּׁאֵל;
מְהַלְּלִים וּמוֹדִים לְצוּר פֹּדֶה וְגֹאֵל,
וְהִקְדִּישׁוּ אֶת־קְדוֹשׁ יַעֲקֹב וְאֶת־אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל!

רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן־יִצְחָק

(במגנצא, לערך ד״א תש״פ)

סְלִיחָה

אָרְכוּ הַיָּמִים וּדְבַר כָּל־חָזוֹן,
אַרְמוֹן נֻטַּשׁ וְחָדַל פִּרָזוֹן,
בְּקִוּוּי מַרְפֵּא בְּעֵתָּה וְרָזוֹן,
בְּטִחָה וְהַשְׁקֵט לִמְנוּסָה וְחִפָּזוֹן;

גְּאֻלָּה נֶאֱחֶרֶת וְתוֹחֶלֶת מְמֻשָּׁכָה,
לָה וְסוּרָה, קְדֹרַנִּית, חֲשׁוּכָה,
מְעָתָהּ מְצוּיָה בְּלֶחְיָהּ לְמָשְׁכָה,
רוּסָה, בְּעוּטָה, נְגוּחָה, נְשׁוּכָה;

הוּבָאָה בַּחֹשֶׁךְ וְיוֹשֶׁבֶת דּוּמָם,
הֹמֶה לִבָּהּ וּבְקִרְבָּהּ יִשְׁתּוֹמָם,
עֵינֶיהָ מְיַחֲלוֹת לַיְלָה וְיוֹמָם,
עָצֻר בְּעַצְמוֹתֶיהָ כְּגַחֶלֶת לַחְמָם;

מַנֵּי קִצֶּיהָ מְאֹד נֶחְתָּמוּ,
הָרוֹת נַהֲרוֹתֶיהָ בְּעֶבְרָה נֶעְתָּמוּ,
וּבָאוּ נִדָּחֶיהָ וּבְמַסְגֵּר נִסְתָּמוּ,
חַטֹּאֶיהָ הַשִּׂיגוּהָ כִּי נִכְתָּמוּ!

פְּלֵי־שֶׁקֶר יִשְׁלָיוּ בְּשֶׁקֶט,
יוֹרְתָם בְּטוּחוֹת כְּעַל־שִׁמְרֵי פֶקֶט;
צִיבוּ רַעְיָתְךָ בְּרֹגֶז לְמַקֵּט,
וְזוּהָ כְּרָחֵל, גִּזּוֹתֶיהָ לְלַקֵּט;

כָּשַׁל כֹּחָהּ מִכֹּבֶד סֵבֶל,
כִּגוֹרָהּ לִבְכִי וְעֻגָבָהּ לְאֵבֶל;
לְנֶגְדָּהּ כְּלִמָּתָהּ מְצָרֶיהָ לְהִתְנַבֵּל,
לֵאמֹר: „נוֹאַשְׁתֶּם לָצֵאת מִסֵּבֶל;

מִיּוֹם נִמְאַסְתֶּם בַּגּוֹיִם לְנִדָּח
מְנוּסְכֶם אָבַד וְכִיקוֹד מֻקְדָּח,
נוֹתַרְתֶּם כַּנֵּס וְכִצְבִי מֻדָּח,
נִהְיָה יְקָרְכֶם כְּאֹפֶל מְנֻדָּח!“

סַלְעֵנוּ וּמְצוּדָתֵנוּ בְּשִׁמְךָ נָרוּץ,
סָבַל עָלֶיךָ כִּלָּיוֹן חָרוּץ,
עֲנוּשִׁים וּמֻכִּים, כְּפֶרֶץ פָּרוּץ,
עֱזוּזְךָ מֵהָמִיר בְּחֹמֶר קָרוּץ!

פְּנֵה לְהָחִישׁ, אֱיָלוּתִי, לְעֶזְרָתִי,
פֶּן־יֹאמַר הָאוֹיֵב: יְכָלְתִּי!
צָרַי יָגִילוּ כִּי שָׁכָלְתִּי —
צְדָקָה עֲשֵׂה כִּי־כִמְעַט כָּלִיתִי;

קוּמָה וְהִנָּשֵׂא בְּעַבְרוֹת צוֹרְרִים,
קָרֵב יוֹם קְרָאוּ נִצְרִים,
רָעֵי גוֹיִם לִהְיוֹת מְצֵרִים,
רְאוּתָם דְּרִיכַת פּוּרַת בְּצָרִים;

רַבִּי מְשֻׁלָּם בֶּן־קָלוֹנִימוֹס

(באיטליה, לערך תש״ן)

גְּאֻלָּה

בְּרַח דּוֹדִי אֶל מָכוֹן לְשִׁבְתֶּךָ;
וְאִם עֲבַרְנוּ אֶת־בְּרִיתֶךָ,
אָנָּא זְכֹר אִוּוּי חֻפָּתֶךָ,
הָקֵם קֹשֶׁט מִלָּתֶךָ,
כּוֹנֵן מְשׂוֹשׂ קִרְיָתֶךָ,
הַעֲלוֹתָהּ עַל רֹאשׁ שִׂמְחָתֶךָ!

בְּרַח דּוֹדִי אֶל שָׁלֵם סֻכָּךְ;
וְאִם תָּעִינוּ מִדַּרְכָּךְ,
אָנָּא הָצֵץ מֵחֲרַכָּךְ
וְהוֹשַׁע עַם עָנִי וּמָתְכָּךְ,
חֲמָתְךָ מֵהֶם לְשַׁכָּךְ
וּבְאֶבְרָתְךָ סֶלָה לְהִסְתּוֹכָךְ!

בְּרַח דּוֹדִי אֶל לִבְּךָ וְעֵינֶיךָ שָׁם;
וְאִם זָנַחְנוּ טוֹב מְרֻשָּׁם,
אָנָּא שְׁמַע קוֹל צֹרְרֶיךָ וְרִגְשָׁם,
רַוֵּה מִדָּם גּוּשָׁם
וַעֲפָרָם מֵחֵלֶב יְדֻשָּׁן
וּפִגְרֵיהֶם יַעֲלֶה בְאָשְׁם!

בְּרַח דּוֹדִי אֶל מָרוֹם מֵרִאשׁוֹן;
וְאִם בָּגַדְנוּ בְּכַחֲשׁוֹן,
אָנָּא סֻכּוֹת צִקּוּן לַחֲשׁוֹן,
דַּלְּתִי מִטְּבוּעַ רִפְשׁוֹן,
גְּאַל נְצוּרֵי כְאִישׁוֹן
כְּאָז בַּחֹדֶשׁ הָרִאשׁוֹן!

אָבַדְנוּ מֵאֶרֶץ טוֹבָה בְּחִפָּזוֹן,
אָרְכוּ הַיָּמִים וְּדָבַר כָּל־חָזוֹן,
בְּיִשְׂרָאֵל חָדְלוּ פְרָזוֹן,
בְּמִשְׁמַנָּיו שֻׁלַּח רָזוֹן —
וְשׁוּב בְּרַחֲמִים עַל־שְׁאֵרִית יִשְׂרָאֵל,
וְהוֹשִׁיעֵנוּ לְמַעַן שְׁמֶךָ!

גּוֹלָה אַחַר גּוֹלָה
גָּלְתָה יְהוּדָה כֻלָּהּ,
דָּוָה כָּל־הַיּוֹם וְכָלָה,
דֹּרֵשׁ וּמְבַקֵּשׁ אֵין לָהּ —
וְהָשֵׁב שְׁבוּת אָהֳלֵי יַעֲקוֹב,
וְהוֹשִׁיעֵנוּ לְמַעַן שְׁמֶךָ!

הָעִיר הַקֹּדֶשׁ וְהַמְּחוֹזוֹת
הָיוּ לְחֶרְפָּה וּלְבִזּוֹת,
וְכָל־מַחֲמַדֶּיהָ טְבוּעוֹת וּגְנוּזוֹת
וְאֵין־שִׁיוּר רַק הַתּוֹרָה הַזֹּאת —
וְשׁוּב בְּרַחֲמִים עַל־שְׁאֵרִית יִשְׂרָאֵל,
וְהוֹשִׁיעֵנוּ לְמַעַן שְׁמֶךָ!

. . . .

טָשׂ כְּנֶשֶׁר מְבַקֵּשׁ נַפְשָׁם,
טְבֹחַ בַּחוּרֵיהֶם בְּבֵית מִקְדָּשָׁם;
יָסַפְתָּ לְיַסְּרָם וּלְעָנְשָׁם,
יְלָדִים וְאֵם עַל־בָּנִים לְרַטְּשָׁם —
וְשׁוּב בְּרַחֲמִים עַל־שְׁאֵרִית יִשְׂרָאֵל,
וְהוֹשִׁיעֵנוּ לְמַעַן שְׁמֶךָ!

כֻּבַּשְׁנוּ לַעֲבָדִים וְנִתְיַגָּעְנוּ,
כֻּנַּסְנוּ מֵהָאֲרִי וְהַדֹּב פְּגָעְנוּ,
לַחַץ נָמֵר עַד כִּי־יָגָעְנוּ,

שׁוּר בְּעַמְּךָ לְהוֹסִיף אָמְצוֹ,
שְׁקֹד לְטַהֲרוֹ וּלְנַקּוֹתוֹ מִשִּׁמְצוֹ,
תִּשְׁמֹר עֶדְרְךָ כְּרֹעֶה לְרִבְצוֹ,
תַּשְׁמִיעַ: מְזָרֵה יִשְׂרָאֵל קִבְּצוֹ!

שַׁנֵּן בְּרַק חֶרֶב בְּזַעְמֶךָ,
שַׁכֵּר חִצֶּיךָ מִגּוֹי מַזְעִימֶךָ,
מֵרֹאשׁ פַּרְעוֹת אוֹיֵב בְּהִנָּקְמֶךָ,
מִמַּה־שֶּׁעָשׂוּ בְּחַלְלֵי עַמֶּךָ!

עֲבוּר נִקְמָתְךָ גּוֹיִם הַרְנִינוּ,
עֶלְיוֹת וְתַחְתִּיּוֹת הָרִיעוּ וָרֹנּוּ,
וְהַר וָגֶבַע וְאִילָנוֹת יְרַנֵּנוּ,
וְגַם יֹשְׁבֵי סֶלַע יָרֹנּוּ!

נְקֹם הַדָּם וּנְקֹם הֶחָמָס,
נִמְסָךְ לְצָרִים לְהַגֵּרֵם נִכְמָס,
בְּכוֹס עָמֹק וְרָחָב לְהַעֲמֵס,
בִּשְׂחוֹק וָלַעַג כֹּחָם יִמַּס;

רִאשׁוֹנָה תְּשַׁלֵּם מִשְׁנֵה עֲוֹנֹתֵיהֶם,
רְאֵה חַלְלָם אַרְצְךָ בְּשַׁחִיתוֹתֵיהֶם,
יֵבֹשׁוּ זֵדִים שֶׁקֶר עַוְּתוּתֵיהֶם
יִפָּקְדוּ מֵרֹב יָמִים בְּחַטֹּאתֵיהֶם!

צֹרַפְנוּ כְּכֶסֶף בְּמוּעָקָה לְגַלָּה,
צְמַּתְנוּ וְנוֹאַשְׁנוּ מִן־הַגְּאֻלָּה,
חָלִלָה לְנַפֵּץ יָד עַם־סְגֻלָּה,
חֵפֶץ פְּרוּטָה מִכִּים אָזְלָה;

קַנֵּא לְשִׁמְךָ וְלִקְדֻשָּׁתְךָ חָס,
קָרְבֵנוּ אֵלֶיךָ וּבְצִלְּךָ נָחַס,
חֲזֵה אֵין־מַפְגִּיעַ עָלֵינוּ לְהָחָס,
חַלּוֹתְךָ כְּמֹשֶׁה וְאַהֲרֹן וּפִינְחָס;

זְכֹר חֶסֶד וּשְׁבֻעַת קְדוּמִים,
זַעֲקָתֵנוּ קַשֵּׁב מִשְּׁמֵי מְרוֹמִים,
קַיֵּם לְעַמְּךָ בְּרִית שְׁלוֹמִים,
אֵל מֶלֶךְ יוֹשֵׁב עַל־כִּסֵּא רַחֲמִים!

רַבֵּנוּ גֵּרְשׁם בֶּן־יְהוּדָה מְאוֹר הַגּוֹלָה

(במנגצא; מת ד״א תשפ״ח)

פִּזְמוֹן

זְכֹר בְּרִית־אַבְרָהָם וַעֲקֵדַת יִצְחָק,
וְהָשֵׁב שְׁבוּת אָהֳלֵי יַעֲקוֹב,
וְהוֹשִׁיעֵנוּ לְמַעַן שְׁמֶךָ!

רַבִּי שְׁמוּאֵל הַנָּגִיד

(בקורטובה; נולד לערך ד"א תשנ"ג, מת ד"א תתט"ו)

תְּפִלָּה

אֱלֹהַי! חֲשֹׂף הַיּוֹם   זְרוֹעַ יְמִינֶךָ,
וּמִיַּד אֱדוֹם חַלֵּץ   בְּנֵי אַב הֲמוֹנֶךָ!
וְלַלְּבֻשִׁים גֵּאָה   וְגָאוֹן לְפָנֶיךָ —
בְּעֶבְרָה וּבִגְעָרָה   לְבַשׁ אֶת־גְּאוֹנֶךָ!
וְהָפֵר בְּרִית שׁוֹמָה   לְעָבְרֵי רְצוֹנֶךָ,
וְהָקֵם שְׁבוּעָתְךָ   לְדָוִד קְצִינֶךָ,
וְעַל־עָם, אֲשֶׁר שִׁלְּחוּ   יְדֵיהֶם בְּצֹאנֶךָ,
תְּשַׁלַּח — כְּאֵשׁ תִּיקַד   וְתִבְעַר — חֲרוֹנֶךָ!

*

תְּהִלָּה

אַחֲרֵי הַכֹּתוֹ אֶת־אֹיְבוֹ בְּנֶפֶשׁ בֶּן־עַבָּאד וְחֵילוֹ (י"ג תשרי ד"א ת"ת)

הֲלִי תַעַשׂ בְּכָל־שָׁנָה פְּעָלִים   כְּפָעָלְךָ לְאָבוֹת וַאֲצִילִים,
וְלִי תִשְׁחַט כְּפִירִים כַּצְּפִירִים,   וְלִי תִזְבַּח שְׁחָלִים כִּרְחֵלִים!
הֲכָל־שָׁנָה אֲנִי עֹבֵר בְּלֶב־יָם —   וְיֵהָפֵךְ לְמַסְלוּלִים סְלוּלִים,
וְכָל־שָׁנָה אֲנִי הֹלֵךְ בְּמוֹ־אֵשׁ —   וְתַחְלִיף לַהֲבוֹ לִי בִּטְלָלִים!
לְךָ הַצּוּר, לְךָ נָאוָה תְהִלָּה,   וְאַתָּה אֵל וּמִיָּדְךָ אֱיָלִים,
וְאַתְּ מֵסִית — בְּבוֹא קִצָּם — נְסוֹגִים,   וְאַתְּ מֵסִיר בְּיוֹם נָקָם בְּדִילִים!
אֲסַפֵּר אֶת־כְּבוֹדְךָ בַּשְּׁעָרִים,   וְאוֹדֶה אֶת־שִׁמְךָ בֵּינוֹת קְהָלִים,
וְאַגִּיד פִּלְאֲךָ בַּעֲדַת חֲסִידִים,   וְנִסֶּיךָ בְּתוֹךְ עַמִּי גְדֹלִים!
גְּאַלְתַּנִי וְשַׂמְתָּ לִי לְכֹפֶר,   בְּיוֹם אֵיד זֶה כְּמוֹ שָׁנָה, אֱוִילִים;
וְאַחֲרֵי מוֹת בְּנוֹ עַבָּאס, לְבִיאַת   בְּנוֹ עַבָּאד אֲחָזוּנִי חֲבָלִים.
שְׁנֵיהֶם רְדָפוּנִי, אַךְ בְּרֹאשׁ זֶה   כְּלִיל מַלְכוּת, וְזֶה מִן־הַטְּפֵלִים,
וְעַל־פִּי זֶה אֲצִילִים יַעֲלוּ אֶל   מְלוּכָתָם, וְעַל־פִּיו נֶאֱצָלִים,

לָחַם־בָּנוּ וְלֹא הִרְגַּעְנוּ —
וְהָשֵׁב שְׁבוּת אָהֳלֵי יַעֲקוֹב,
וְהוֹשִׁיעֵנוּ לְמַעַן שְׁמֶךָ!

מִכָּל־מְשַׁעְבְּדֵי אֹם שְׁלִישִׁיָּה
מָשְׁכָה וְאָרְכָה רְבִיעִיָּה,
נָתְנָה עֹל עַל־עֲנִיָּה,
נִהְיְתָה תַאֲנִיָּה וַאֲנִיָּה —
וְשׁוּב בְּרַחֲמִים עַל־שְׁאֵרִית יִשְׂרָאֵל,
וְהוֹשִׁיעֵנוּ לְמַעַן שְׁמֶךָ!

. . . .

גֹּאֵל חָזָק לְמַעַנְךָ פְּדֵנוּ!
רְאֵה כִּי־אָזְלַת יָדֵנוּ,
שׁוּר כִּי־אָבְדוּ חֲסִידֵנוּ,
מַפְגִּיעַ אַיִן בַּעֲדֵנוּ —
וְהָשֵׁב שְׁבוּת אָהֳלֵי יַעֲקוֹב,
וְהוֹשִׁיעֵנוּ לְמַעַן שְׁמֶךָ!

בְּרִית אָבוֹת וְאִמָּהוֹת וְהַשְּׁבָטִים,
רַחֲמֶיךָ וַחֲסָדֶיךָ בְּרֻבּוֹת עִתִּים,
יָהּ זְכֹר לְמֻכִּים וְנִמְרָטִים
וְעָלֶיךָ כָּל־הַיּוֹם נִשְׁחָטִים —
וְשׁוּב בְּרַחֲמִים עַל־שְׁאֵרִית יִשְׂרָאֵל,
וְהוֹשִׁיעֵנוּ לְמַעַן שְׁמֶךָ!

דְּרֹשׁ דָּמִים דִּין דִּינֵנוּ,
הָשֵׁב שִׁבְעָתַיִם אֶל־חֵיק מְעַנֵּינוּ;
חִנָּם נִמְכַּרְנוּ וְלֹא־בְכֶסֶף פְּדֵנוּ,
זְקֹף בֵּית־מִקְדָּשְׁךָ הַשָּׁמֵם לְעֵינֵינוּ —
וְהָשֵׁב שְׁבוּת אָהֳלֵי יַעֲקוֹב,
וְהוֹשִׁיעֵנוּ לְמַעַן שְׁמֶךָ!

הֲלֹא תֵצֵא לְצוֹדֵד הָעֲיֵפִים,   הֲלֹא תָאִיץ לְזַנֵּב נֶחֱשָׁלִים?
וְעָמְדוּ חֹצְצִים לָרִיב, וּבַעֲנוּת   גְּבוּרָה יִתְּנוּ־קוֹל כַּחֲלִילִים,
וְלֹא יִכּוֹן לְדַמּוֹתָם לְאַנְשֵׁי   אֲגַג הַמֵּת, וְלֹא כֵלִים לְכֵלִים —
אֲשֶׁר הָיוּ בְּעֵין יוֹדְעָם לְפָנִים   כְּמוֹ נָשִׁים — וְאֵלּוּ הַבְּעָלִים;
בְּעֵת רָכְבָם — יָרֻצוּן כַּפְּרָאִים,   וְרַגְלִים — כַּצְּבָאִים אוֹ יְעֵלִים,
וּמַלְבּוּשָׁם לְבוּשׁ מַלְכוּת וְרִקְמָה   וּמַכְלֻלִים, וְעַל־רֹאשָׁם כְּלִילִים;
בְּעָצְמָתָם וְצִבְאֹתָם וְכֹחָם   וּבָהֶם — יִמְשְׁלוּ מֹשְׁלִים מְשָׁלִים.
וּבְרָאוּתִי צְבָאוֹת לֹא כִצְבָאוֹת   עֲמָלֵק הַהֲרוּגִים הַגְּעוּלִים,
וְרָאִיתִי בְּנֵי־חַיִל יְרֵאִים,   וְגִבּוֹרִים וְכַבִּירִים זְחֵלִים,
וְרָאשִׁים הָלְכוּ לַקְּרָב בְּכֹבֶד,   וְשָׂרִים מִלְּהִלָּחֵם חֲדֵלִים;
וְזָכַרְתִּי אֲשֶׁר בִּלְבַב עֲדָתָם   לְעַמִּי הַנְּמוּכִים הָאֲמֵלִים,
מְרֵעִים חִלְּקוּ מֵאָז שְׁלָלָם,   וְגוֹרָלוֹת עֲלֵי אַרְצָם מַטִּילִים;
וְרָאִיתִי בְּכוֹר מָוֶת בְּעֵינָי,   וְאִישִׁים בַּקְּרָב סָפִים וְכָלִים:
הֲרִימֹתִי בְּשֵׁם אֵל, הַמְכֻבָּד   וְהַנּוֹרָא בְּקוֹל שִׁבְעִים דְּגָלִים,
לְעֵת צָרָה הֲכִינוֹתִיו בְּלִבִּי,   לְחַלּוֹת בּוֹ פְּנֵי שֹׁכֵן זְבֻלִים,
לְהִתְגַּבֵּר עֲלֵי־חֵיל צָר בְּחֵיל צוּר,   אֲשֶׁר יִקַּח חֲיָלִים בַּשְּׁעָלִים!
וְלִי אָבוֹת — בְּעֵת כָּזֹאת בְּשֶׁוַע   וְתַחֲנוּנִים פְּנֵי אֵל עָז מְחַלִּים,
וּמֵעָפָר — בְּחֶבֶל הַתְּפִלָּה —   תְּשׁוּעָה שֹׁאֲבִים יַחַד וְדֹלִים,
בְּצִדְקָתָם וְתֻמָּתָם מְלִיצִים   דְּבַר־צֶדֶק, וְאַף מֹנְעִים וְכֹלִים;
וְלִי אָדוֹן, אֲשֶׁר אָמַר: בְּטַח בִּי   וְאַפִּיל בַּנְּעִמִים לְךָ חֲבָלִים,
אֲנִי אֶשְׁבֹּר לְךָ שִׁנֵּי כְפִירִים,   אֲנִי אַפִּיל לְפָנֶיךָ נְפִילִים!
אֲזַי לָבַשׁ לְבוּשׁ חֵמָה וְיָצָא   כְּיוֹם פַּרְעֹה וְחֵילוֹ הַצְּלוּלִים,
וְנִגְלָה — לֹא בְעַד חַלּוֹן וְסֵתֶר,   וְהִשְׂגִּיחַ — וְלֹא אַחַר כְּתָלִים,
וְהִתְעַלָּה עֲלֵי צָרַי, וְהָיוּ   כְּמֹץ גֹּרֶן וְנָבְלוּ שָׁם כְּעָלִים,
וְהִבְהִילָם, וְהִרְקִידָם כְּמוֹ בֶן־   רְאֵם וּכְמוֹ גְדִי וּכְמוֹ עֲגָלִים,
וְהִשָּׁם אֶת־גְּבוּרָתָם, וְהָיוּ   בְּמִלְחַמְתָּם לְנָשִׁים וַעֲוִילִים,
וְשָׁלַח צִיר וְהִטָּה הַשְּׁלָחִים,   וְהָפַךְ אֶת־יְמִינֵיהֶם שְׂמֹאלִים,
וְשָׁלַח צִיר וְעִוָּה אֶת־עֲצָתָם,   וְשִׁוָּה יוֹעֲצָיו יַחַד סְכָלִים,
וְשָׂם שֶׁקֶר בְּפִי צִירָיו וְתָרָיו   וְשָׂרָיו — לַהֲמִיתָם מוֹת נְבָלִים,
וְעֵת רָאוּ אֲשֶׁר רָדְפוּ לְנֶגְדָּם —   אֲזַי נָסוּ עֲלֵי שִׁבְעָה שְׁבִילִים!

וְאַדִּירִים נְתוּנִים עַל־אֲרָצוֹת   בִּרְשְׁיוֹנוֹ, וּבִרְצוֹנוֹ קְטוּלִים,
וְאֵלָיו יִשְׁמְעוּ סַרְנֵי פְלֶשֶׁת,   וְלוֹ יוֹדוּ נְשִׂיאֵי יִשְׁמְעֵאלִים,
וְלִדְבָרוֹ כְּמוֹ יוֹרֶה מְצַפִּים,   וְהֶגְיוֹנוֹ כְּמוֹ מָטָר יְחַלִים.
וּבֵין מַלְכִּי וּבֵינוֹ רִיב וְקִנְאָה,   וְזֶה מִזֶּה בְּאַרְצוֹתָם בְּדֵלִים;
שְׁנֵיהֶם בֵּין מְלָכִים כַּאֲרָזִים,   וְכָל־מַלְכֵי אֲדָמָה כַּשְּׁתִלִים;
שְׁנֵיהֶם לָמְדוּ לִטְרֹף מְלָכִים,   וְכַבִּירִים בְּחַרְבָּם נֶאֱכָלִים,
וּמֵאָז חִלְּלוּ רָאשִׁים כְּרָשִׁים,   וְקֶדֶם זִבְּחוּ אֵלִים כְּאֵילִים,
וְאֵין עֹמֵד בְּאִסְפַּמְיָא לְנֶגְדָּם   לְהַמְרוֹתָם, וְאֵין מֹעֵל מְעָלִים.
אֲזַי יָצָא וְהִתְקָרֵב לְמָדוֹן,   וְעָמַד בַּחֲיָלָיו עַל־גְּבוּלִים,
וְלָכַד עִיר וּמַמְלָכָה בְּדַרְכּוֹ,   וְאֵין עֹצֵר וְאֵין מַכְלִים בְּמִלִּים;
לִצְבָאוֹתָיו אֲדֹנִים כַּעֲבָדִים,   וּמֵאֵמָיו בְּרִיאֵי גוּף כְּחוֹלִים,
וַאֲלָפִים בְּחֵילוֹ לַאֲלָפִים,   וְלוֹ רָאשִׁים וְעַל־רֹאשָׁם דְּגָלִים.
בְּאַרְצוֹתָם בְּנֵי־עַוְלָה בְּאַבְנֵי   לְשׁוֹנוֹתָם בְּנֵי אֵל־חַי סְקוּלִים,
עֲלֵיהֶם הֶעֱרִימוּ סוֹד וְלָקְחוּ   כְּלֵי זַיִן וְקָנוּ הַנְּעָלִים —
לְהַכְרִית אֵם בְּיִשְׂרָאֵל, וְלַשְׁמֵד   גְּבִיר וָדַל וְיוֹנֵק עִם־גְּמוּלִים!
וְכַאֲשֶׁר רָם לְבַב מַלְכָּם וְדִבֵּר   בְּפִיו עָתָק — חֲשַׁבְנֻהוּ הֲתֻלִים,
וְעָבַרְנוּ אֱלֵי אַרְצוֹ בְּכֹחַ,   לְהִנָּקֵם לְאַדִּירִים גְּזוּלִים,
וְעִמָּנוּ גְּבָרִים כַּכְּפִירִים,   וְעָם הַרְבֵּה כְּאַרְבֶּה אוֹ חֲסִילִים,
וְאִישִׁים — לֹא בְרֹב בָּשָׂר כְּבֵדִים,   וְלֹא חֵלֶב אֲשֶׁר עַל־הַכְּסָלִים,
וְכָל־חֹגֵר בְּיוֹם חֵמָה חֲגֹרָה,   וְכָל־פֹּשֵׁט לְמִלְחָמָה מְעִילִים,
וְכָל־מָהִיר אֱלֵי־חֶרֶב, וְכָל־רָץ   אֱלֵי־הֶרֶג בְּטוּב לֵבָב וְגִילִים;
בְּשִׁרְיֹנִים מְשֻׁבָּצִים כְּגַלִּים,   וּמָגִנִּים אֲדֻמִּים כַּגְּוִילִים,
עֲלֵי סוּסִים כְּעָב סָעִים וְטָשִׁים,   וּבְמִצְחוֹת וְכוֹבָעִים עֲגֻלִּים,
יְדֵיהֶם לֹא מְלֵאוֹת בַּחֲנִיתוֹת   וּבִרְמָחִים — כְּאִלּוּ הֵם אֲשָׁלִים,
וְלֹא־תֵרָאֶה לְבַד לָהֶם שְׁלָחִים,   וְלֹא־תִשְׁמַע לְבַד רֶגֶשׁ צְהָלִים!
וְשַׁבְנוּ אַחֲרֵי הַכּוֹת וְשָׂרוֹף,   וְיָדֵינוּ מְלֵאוֹת בִּשְׁלָלִים,
וְתָרָיו מִהֲרוּ אֵלָיו בְּמִלִּים   כְּמוֹ סִיגִים וְכִסְבָאִים מְהוּלִים,
וּפִתּוּהוּ בְּפַחֲזוּתָם וְשִׁקְרָם,   כְּאִלּוּ הֵם עֲלֵי נַפְשׁוֹ רְכִילִים;
וּבִלַּע אֶל עֲצַת שָׂרָיו, וְשִׁנָּה   תְבוּנָתָם תְּבוּנַת תַּעֲלוּלִים,
וְאָמְרוּ־לוֹ בְשׁוּבֵנוּ: הֲתֵשֵׁב   בְּעִיר מִבְצָר וְלֹא־תִרְדֹּף כְּשֵׁלִים?

וְהָיִיתָ לְסֵתֶר לִי וּמִצַּר   נְצַרְתַּנִי וּמִצִּבְאוֹת עֲרֵלִים,
וּמָשַׁכְתָּ יְמִינְךָ לִי בְּיֵשַׁע,   וְעַל־צָרַי בְּמַכּוֹת וַחֲבָלִים,
וְצִוּוּ מַלְאֲכֵי רָעִים מְפִצִּים,   אֲשֶׁר אֶרֶץ וְשָׁמַיִם מְחִילִים,
וְהִשְׁלִיכוּ עֲלֵיהֶם כַּגְּשָׁמִים   כְּלֵי־זַעַם, וְעֶבְרָה כַּאֲגָלִים,
וְהִשְׁקִיתָ לְעַבְדְּךָ כּוֹס יְשׁוּעוֹת,   וְהִשְׁקִיתָ לְצָרָיו כּוֹס רְעָלִים,
וְאוֹר לִי לֵיל עֶרֶבַת חַג אֲסִיפָה,   וְאֹרוּ כָּל־שְׁבִילַי הָאֲפֵלִים,
כְּלֵיל אַבְרָם, כְּלֵיל מֹשֶׁה, כְּמִנְחַת   יְהוֹשֻׁעַ, כְּלֵיל נֹשְׂאֵי סְבָלִים!
וְשָׁמַרְתִּי בְיֹשֶׁר מוֹעֲדֵי אֵל,   כְּהִלְכָתָם לְיֹשְׁבֵי הָאֳהָלִים,
יְמֵי שַׁבָּת וְיוֹם שׁוֹפָר וְכִפּוּר   יְמֵי סֻכָּה וְעַד צֵאת הָרְגָלִים,
וְהָיָה מִמְּגוֹר חִלּוּל כְּמוֹ־אֵשׁ   בְּתוֹךְ לִבִּי, וְאִם תִּמְצָא מְקִילִים,
וְאֵל שָׁת כָּל־יְמֵי בִּטּוּל מְלָאכָה   חֻלִּים מֵעֲבֹדָתָם בְּטֵלִים!
אֲנִי אַעַשׂ לְאֵל שִׁירִים כְּפוּלִים,   עֲלֵי נִסִּים אֲשֶׁר עָשָׂה כְּפוּלִים,
אֲשֶׁר יָלִיץ לְכָל־לֵצִים, וְיִתֵּן   כְּלִבָּם לַעֲנָוִים הָעֲמֵלִים,
וְאַשְׁמִיעַ שְׁבָחָיו, וַאֲסַפֵּר   לְעַם נִבְרָא בְּנֵי סוֹרִים וְגֹלִים,
וְאִם אֵין כָּל־בְּנֵי שַׁחַק וְאֶרֶץ   לְשַׁבֵּחַ שְׁמוֹ עַל־זֹאת יְכֹלִים!
בְּעֵת הָעָם לְסֻכּוֹתָם יְבִיאוּן   הֲדַס מִצּוֹר וְכַפֹּת הַדְּקָלִים —
בְּכַפּוֹ רוֹמְמֵנִי צוּר, וְסֻכּוֹ   צְפָנַנִי כְּמִבְצָרִים נְעֻלִים;
וּבַהֲבִיאָם עֲרָבָה — שָׂת עֲרָבָה   לְבֶן־עַבְדּוֹ כְּעִיר חוֹמוֹת וְחֵלִים;
וְהָדוֹר צוֹרְרַי קָטַף — בְּקָטְפָם   תְּבוּאָה מֵעֲצֵי הָדָר שְׁתוּלִים;
וְהָיוּ לִי עֲלֵי עָבֹת לְכַפֵּר   עֲלֵי נַפְשִׁי כְּעֹלָה אוֹ שְׁקָלִים;
וְהִתְגַּדֵּל עֲלֵי־מַיִם בְּעַם קָם   בְּאַרְבָּעָה עֲלֵי־מַיִם גְּדֵלִים;
וּבְקֶרֶב צוֹרְרַי לֶאֱכֹל בְּשָׂרִי —   אֲנִי קַמְתִּי וְהֵם נָפְלוּ אֲמֵלִים!
וְהִכְאִיבוּ לְבָבִי — אַךְ אֱלֹהִים   צָרַי שָׁלַח בְּעֵת מַכְאוֹב וְחִילִים,
וְצִוָּה מַלְאֲכֵי שָׁרֵת, וְהָיוּ   בְּעֶזְרִי מִזְּבֻל יֹרְדִים וְעֹלִים,
וְאַף עַל־עַם, אֲשֶׁר אָמְרוּ לְחַלֵּק   שְׁלַל עַמּוֹ, בְּאַף חִלֵּק חֲבָלִים;
אֲנַחְנוּ נַעֲשֶׂה סֻכּוֹת בְּשִׂמְחָה,   וְהֵמָּה מִכְּלִמָּתָם אֲבֵלִים,
וַנַּחְנוּ נַעֲנֶה הַלֵּל בְּחֶדְוָה,   וְהֵם עֹנִים דְּבַר קִנִּים וְאֵלִים!
הֲלִי זֹאת? וַאֲנִי תוֹלַע וְלֹא אִישׁ,   בְּזוּי עַמִּים וְנִקְל בַּשְּׁפָלִים!
וּמָה אָנִי וּמֶה חַיַּי, אֲדֹנָי?   אֲנִי רַב מַעֲוֶה, רַע מַעֲלָלִים!
אֲנִי קָטֹן וְצָעִיר מִיְּשׁוּעוֹת   וּמִכֹּל הַחֲסָדִים הַפְּעוּלִים,

הֲלֹא זֹאת הִיא פְּעֻלַּת אֵל אֲשֶׁר שָׁת   פְּעֻלָּתָם פְּעֻלַּת הַכְּסִילִים,
וְשָׁת לָהֶם עֲבֹתִים עַל־יְדֵיהֶם,   וְעַל־לִבָּם צְמוּדִים הַפְּתִילִים,
וְהָיוּ מַרְכְּבוֹתֵיהֶם לְנַפְשָׁם   לְמִכְשֹׁלִים, וְסוּסֵיהֶם כְּבָלִים,
וְהִכְרִיתָם בְּרוּחַ פִּיו, כְּמוֹ חוּט   בְּיַד אֹרֵג, וְקִצֵּץ כַּפְּתִילִים;
וְרָאִיתִי מְכֻבָּדִים אֲסוּרִים   וּמוּבָאִים סְחוּבִים בַּחֲבָלִים
אֱלֵי־מֶלֶךְ, בְּפִיו חָיוּ קְצָתָם,   וּמִקְצָתָם בִּרְצוֹנוֹ קְטוּלִים!
וְנִלְאֵיתִי רְאוֹת מַכִּים וּמֻכִּים   מְגוֹלָלִים בְּדַם נֶפֶשׁ טְבוּלִים,
וְכַף־רֶגֶל אֲשֶׁר לֹא־הֻצְּגָה עַל־   אֲדָמָה — הֻכְּתָה בַּמַּהֲלֻלִים,
וְגִבּוֹרִים מְחֻלָּלִים, נְחוּרִים,   וּמֻשְׁלָכִים פְּגָרִים כַּנְּבָלִים;
וְלֵיל שִׁשִּׁי כְּמוֹ קֹרֵא רְדַפְנוּם,   וְכַאֲשֶׁר תַּעֲשֶׂינָה הַנְּחִילִים,
וְהִפַּלְנוּ גְּבִירֵיהֶם וּמַלְכָּם   וְשָׂרֵיהֶם וְעַבְדֵיהֶם חֲלָלִים,
וְהָיוּ עַל־פְּנֵי אֶרֶץ כְּדֹמֶן,   וְרָאשֵׁיהֶם בְּעָפָר כַּגְּלָלִים,
וַיַּעַר חֶלְפוּ מִן־הַחֲדָרִים,   וּמִתְאִים מְרֻוָּחִים וְאֵילִים,
וְשָׁבִינוּ לְשׁוֹבֵינוּ, וְהָיוּ   אֲשֶׁר חָשְׁבוּ לְאָכְלֵנוּ — אֲכוּלִים,
וְיָזְמוּ כִּי אֲנַחְנוּ בַּחֲלָתָם —   וְהָיוּ הֵם בְּיָדֵינוּ נְחוּלִים,
וּבָטְחוּ עַל־קְשָׁתוֹת וַחֲנִיתוֹת   וְנוֹשַׁעְתִּי בְּשֵׁם אַדִּיר בְּאֵלִים,
וּבוֹשׁוּ כֹּל אֲשֶׁר לָקְחוּ גְעָלִים   עֲלֵי־עַם אֵל, וּמַלְבּוּשִׁים חֲבָלִים,
וְרָאוּ נִפְלְאוֹת נוֹרָא עֲלִילָה,   אֲשֶׁר יָשִׁיב לְחֹשְׁבֵי רָע גְּמוּלִים,
אֲשֶׁר עָלָה בְּמַחְשַׁבְתּוֹ לְהַפִּיל   נְפִילֵיהֶם בְּאַפּוֹ כַּנְּפָלִים,
וְהַשּׁוֹעִים כְּתוֹלָעִים חֲשָׁבָם   בְּקִצְפּוֹ, וַחֲיָלִים כַּנְּמָלִים!
רְאִיתִיךָ — וְאַתְּ תִּשְׁאַג כְּשָׁחַל,   וְהִצְמַתָּה בְּשַׁאֲגָתְךָ שְׁחָלִים,
וְשַׂרְתִּיךָ — וְאַתְּ תִּגְאֶה וְתִצְרַח   וְתָרִיעַ וְתָפִיץ הַחֲיָלִים!
וְנִגְלֵיתָ — וְהָמוּ כָל־קְרָבִים   בְּתוֹךְ צָרַי, כְּמוֹ הֶמְיַת נְבָלִים,
וְזָעַמְתָּ — וְרָאִיתִי מְלָכִים   חֲרוֹן אַפְּךָ וְזַעְמְךָ לֹא מְכִילִים!
וְנִמְהָרִים בְּטֶרֶם יְחֻזּוּנוּ —   וְשַׂמְתָּם עֵת רְאוֹתֵנוּ עֲצֵלִים,
וְשַׁתָּה קַשְׁתֹתֵיהֶם כְּמוֹ־קַשׁ,   וְחִצֵּיהֶם כְּמוֹ־חָצָץ פְּסוּלִים!
וְנִגְזַר דִּין בְּיוֹם שֵׁנִי, וְשַׂמְתָּ   לְדִינִי בַּחֲמִישִׁי בָּם פְּלִילִים,
וְנָטִיתָ בְּמִשְׁפַּט עַבְדְּךָ עַל   פְּלֶשֶׁת וַעֲרָב — בִּנְטוֹת צְלָלִים,
וְהוֹשַׁעְתָּ לְבֶן־אֵיתָן בְּיֶרַח   לְאֵיתָנִים — עֲלֵי עַבְדֵי בְעָלִים,
וְאַחַר צֵאת שְׁנַת תֵּשַׁע וְתִשְׁעִים —   תְּשׁוּעָה צָמְחָה לוֹ כַּיְבוּלִים,

וְלֹא חָזְתָה בְּאַיַּבְתָּהּ אֲשֶׁר הָיְתָה מְשָׁעֶרֶת;
בְּלֶכְתֵּנוּ לְהַשְׁמִידָם אֲזַי בָּרְחוּ בְּאַשְׁמֹרֶת,
וְנֶחֶרְבוּ וְהָרְגוּ אִישׁ לְרֵעֵהוּ בְּמַעְבָּרֶת;
וּבוֹשׁוּ מֵאֲשֶׁר קִוּוּ בְּעִיר חוֹמָה מְסֻגָּרֶת,
וְהוֹבִישׁוּ כְּמוֹ גַנָּב אֲשֶׁר נִמְצָא בְּמַחְתֶּרֶת,
וְעָטוּ עַל־פְּנֵיהֶם אֶת־ כְּלִמָּתָם כְּאַדֶּרֶת,
וְהַבֹּשֶׁת דְּבֵקָה־בָּם כְּמוֹ כָבֵד לְיֹתֶרֶת,
וְשָׁתוּ בוּז בְּקֻבַּעַת וּמָצוּ כוֹס מְשַׁכָּרֶת!
וְהָיָה חִיל בְּתוֹךְ לִבִּי, כְּחִיל אִשָּׁה מְבַכֶּרֶת,
וְשָׂם הָאֵל צֳרִי עָלָיו, כְּמוֹ מָטָר בְּבַצֹּרֶת —
וְאָז אוֹרוּ שְׁתֵּי עֵינַי וְאַיַּבְתִּי שְׁחַרְחֹרֶת;
אֲנִי אָשִׁיר בְּטוּב לֵבָב — וְהִיא קִינִים מְדַבֶּרֶת,
וְקוֹל שָׂשׂוֹן בְּתוֹךְ בֵּיתִי — וְהִיא בִבְכִי מְמָרֶרֶת!
לְךָ, סַלְעִי וּמִשְׂגַּבִּי, לְךָ נַפְשִׁי מְזַמֶּרֶת,
לְךָ הָיְתָה בְּצָרָה תַּ־ חֲנוּנֶיהָ מְסַדֶּרֶת!
בְּנִי, שִׂים לִבְּךָ אֶל־יַד אֱלֹהֵי הַמְּהֻדֶּרֶת,
וְקוּם וּקְרָא תְהִלָּתִי בְּמִקְרָא עָם וּבַעֲצֶרֶת,
וְשִׁית אֹתָהּ כְּטוֹטֶפֶת עֲלֵי יָדְךָ מְקֻשֶּׁרֶת,
וְתִכָּתֵב בְּלִבָּתְךָ בְּעֵט בַּרְזֶל וְעֹפֶרֶת!

*

עַל־קֶבֶר אָחִיו

אֲהָהּ שַׁבְתִּי בְּצַר רוּחִי, אֱלֹהִים יָחְנְךָ אָחִי!
קְבַרְתִּיךָ בְּיוֹם אֶמֶשׁ וְגַם־הַיּוֹם מְרִי שִׂיחִי.
לְךָ שָׁלוֹם! הֲלֹא תִשְׁמַע בְּקָרְאִי־לְךָ בְּכָל־כֹּחִי?
הֲשִׁיבֵנִי: הַתַכִּיר מַ־ עֲנֵה קִינִי בְּהַצְרִיחִי?
הֲרַפְתָּה מִמְּךָ עֶצֶם וּמַכְתֵּשׁ מִמְּקוֹם לֶחִי,
וְגַם לַחְךָ בְּלַיְלָה, כִּי כְבָר נָם מִבְּכִי לַחִי?
עֲזַבְתִּיךָ, בְּכוֹר אָבִי, לְפִקָּדוֹן בְּיַד גֹּחִי,
וְאֶבְטַח כִּי אֱלֵי שָׁלוֹם תְּהִי הוֹלֵךְ לְמַבְטִיחִי!

*

וְאִם תַּשְׁלִים בְּעוֹלָם זֶה זְכוּתִי   וְתָשִׁיב לִי כְּפִי צִדְקִי גְּמוּלִים —
בְּמַה־זֶּה אֶעֱמֹד יוֹם דִּין, וּבַמָּה   יְהִי חוֹבִי וְחַטָּאתִי מְחוּלִים?
לְאֵל עִזּוּז, אֲשֶׁר נִרְאָה בְסוּפָה   וּבִשְׂעָרָה עֲלֵי שַׂעֲרֵי אֱלִילִים,
וְלֹא־נָתַן כְּבוֹדוֹ לַאֲחֵרִים,   וְלֹא־הוֹרִישׁ תְּהִלָּתוֹ פְּסִלִים,
הֲכִינוֹתִי כְּבָר שִׁירָה, וְעַתָּה   תְּהִלָּה הַמְּאִירָה כַּכְּסִילִים,
מְמֻלָּאָה, עֲלֵי חֶשְׁבּוֹן רְעוּתָהּ,   בְּטוּרֵי שִׁיר כְּמַהֲלָלֵי תְהִלִּים,
וְעִנְיָנִים יְקָרִים מִפְּנִינִים   וּבִבְנֵי שִׁיר בְּמֹאזְנֵי שִׁיר שְׁקוּלִים,
וְאִם הַשִּׁיר עֲקָרָה מִלְּהוֹלִיד   כְּמוֹתָן, וַאֲבוֹת הַשִּׁיר שְׁכוּלִים;
שְׁתֵּיהֶם כָּל־יְמֵי חַיַּי צְמִידִים   בְּאֶזְרוֹעִי וְעַל־אָזְנֵי עֲגִילִים,
וְיוֹם מִשְׁפָּט תְּלִיצֶינָה לְפָנַי   בְּמִלּוֹת נִטְפוֹת מֹר וַאֲהָלִים!
בְּנֵי עַמִּי, עֲנוּ עִמִּי תְהִלָּה,   תְּהִי שׁוּמָה לְרֹאשׁ כָּל־מַהֲלָלִים,
וְשִׁיתוּ אֶת־אֲמָרֶיהָ נְכוֹנִים,   מְסֻדָּרִים בְּפִי שָׂבִים וְעוֹלְלִים!
וְכַאֲשֶׁר יִשְׁאֲלוּ „מַה־זֹּאת?" בְּנֵיכֶם   לְמָחָר, יַעֲנוּמוֹ הַשְּׁאוּלִים:
תְּהִלָּה הִיא לְאֵל גָּאַל יְדִידוֹ,   חֲקָרָהּ לַעֲנוֹת אוֹתָהּ גְּאוּלִים,
תְּהִלָּה הִיא, גְּדוֹלָה וַהֲדוּרָה,   לְאֵל הָדוּר וּמִפְעָלָיו גְּדֹלִים!

*

בְּשׂוֹרַת נִצָּחוֹן לְיוֹסֵף בְּנוֹ

שְׁלַח יוֹנָה מְבַשֶּׂרֶת,   וְאִם הִיא לֹא מְסַפֶּרֶת,
בְּאִגֶּרֶת קְטַנָּה אֶל־   כְּנָפֶיהָ מְחֻבֶּרֶת,
מְאָדֶּרֶת בְּמֵי כַרְכֹּם   וּבִלְבוֹנָה מְקֻטֶּרֶת;
וְעֵת תָּעוּף וְתִתְנַשֵּׂא   שְׁנֵה אֹתָהּ בְּאַחֶרֶת,
לְמַעַן אִם פְּגָשָׁהּ נֵץ   וְאִם תִּפֹּל בְּמִכְמֶרֶת,
וְתִתְאַחֵר וְלֹא תָחִישׁ —   תְּהִי שֵׁנִית מְמַהֶרֶת.
וְעֵת תִּגַּע לְבֵית יוֹסֵף   תְּצַפְצֵף עַל־מְרוֹם קֶרֶת,
וְעֵת תֵּרֵד עֲלֵי יָדָיו   יְשַׂחֶק־בָּהּ כְּצִפּוֹרֶת,
וְיַתִּיר אֶת־כְּנָפֶיהָ   וְכֹה יִקְרָא בְאִגֶּרֶת:
בְּנִי, דַּע כִּי כְבָר בָּרְחָה   עֲדַת קָמִים מְאֹרֶרֶת,
וְנָפוֹצָה עֲלֵי הָרִים   כְּמֹץ חֶלְקָה מְסֹעֶרֶת,
וּבִדְרָכִים כְּמוֹ־צֹאן מִ־   בְּלִי רֹעֶה מְפֻזֶּרֶת,

לְאֶחָד מִידִידָיו

הִנֵּה יְחִידָתִי בְלֵילֶיהָ   תַּרְבֶּה לְצוּרָהּ מַהֲלָלֶיהָ,
בָּנְתָה גְדֻלָּתוֹ אֲשֶׁר עָצְמָה —   וַתַּעֲצִים שִׁירָיו בְּמִלֶּיהָ.
מִי אֵל בְּכָל־אֵלִים כָּאֵל עָשָׂה   אֶרֶץ וְהִצִּיב אֶת־גְּבוּלֶיהָ!
כִּסָּה מְעוֹנָתוֹ בְּעַב עָנָן   לַמְטִיר בְּאַרְצוֹ מֵאֲגָלֶיהָ,
וּבְרַק עֲנַן אוֹרוֹ כְּמוֹ נִיצוֹץ   עָף עַל־פְּנֵי כוֹכְבֵי מְהִלֶּיהָ;
תִּשְׁמַע שְׁאוֹן רַעְמוֹ כְּחוֹלֶלֶת,   אֶרֶץ יְבַקַּע קוֹל חֲלִילֶיהָ,
דּוֹמֶה חֲזִיז קֹלוֹת בְּהַרְעִמוֹ   בָּעָב לְנַפֵּץ אֶת־נְבָלֶיהָ,
שִׂמְלָה קְרָעָהּ אִישׁ בְּגָבְהָהּ גַּם   הִשְׁלִיךְ אֱלֵי־אֶרֶץ פְּתִילֶיהָ;
וּזְבֻל בְּגַלּוֹתוֹ פְּנֵי שֶׁמֶשׁ   וַתְּכַס פְּנֵי כוֹכְבֵי זְבֻלֶיהָ —
כִּדְמוּת יְפַת־תֹּאַר תְּגַלֶּה אֶת־   לֶחְיָהּ וְתַחְבִּיא אֶת־עֲגִילֶיהָ;
מוֹלִיךְ לְבָנָה עַל־שְׁבִילִים לֹא   יָדְעָה, וְהוּא יֵדַע שְׁבִילֶיהָ,
תִּקְרַב אֱלֵי־שֶׁמֶשׁ וְתֵחָבֵא   בִזְבֻל — כְּכַלָּה יוֹם כְּלוּלֶיהָ
חָזְתָה יְמֵי חֻפָּה בְּתוֹךְ בֵּיתָהּ   הוֹרָהּ — וּבוֹשָׁה מִבְּתוּלֶיהָ!
קָצְרָה לְשׁוֹנִי מִלְּחַוּוֹת אֶת־   גָּדְלוֹ, וְאִם תֵּיטִיב בְּמִלֶּיהָ!
נַפְשִׁי, אֲשֶׁר מָכְרָה לְצוּרָהּ אֶת־   רוּחָהּ וְלִבָּהּ עִם כְּסָלֶיהָ,
עִזְבִי לְסַפֵּר אֶת־פְּעֻלַּת אֵל   בִּפְרָט וְסַפְּרִי אֶת־כְּלָלֶיהָ!
שִׂימִי לְדַתֵךְ יוֹם, תְּפַתַּח בּוֹ   קִשְׁרָהּ וְתַגִּיהַּ אֲפֵלֶיהָ,
וּתְנִי לְצִיּוֹן — יוֹם אֲשֶׁר בִּכְיָהּ   יִפְרֹץ כְּמוֹ פָרְצוּ נְחָלֶיהָ
עַל־בַּת־יְהוּדָה הָאֲסוּרָה בֵּין   רוֹדִים וּמַכְבִּידִים כְּבָלֶיהָ —
אִמְרִי עֲלֵי לִבָּהּ בְּפֶה שִׂיחַ   נָעִים, יְנַחֵם לֵב אֲבֵלֶיהָ:
תָּקוּם וְתִתְנַעֵר וְתִשָּׂא רֹאשׁ,   לִמְצֹא מְנוּחָה מֵחֲבָלֶיהָ!
כִּי אִם־מְפַצִּים אִבְּדוּ מִשְׂרָה   וּכְלִיל כְּהֻנָּה מִקְּהָלֶיהָ —
הִנֵּה שְׁתֵּיהֶן נִקְבְּצוּ הַיּוֹם   בִּבְנָהּ שְׁמוּאֵל בֶּן־אֲצִילֶיהָ.
לֵישָׁהּ וְלֹא טָרַף רְחֵלֶיהָ,   שׁוֹעָה וְשָׂנֵא אֶת־נְבָלֶיהָ,
רֹאשָׁהּ וּמַחֲזִיק יָד לְרָשֶׁיהָ,   רִכְלָה וּמֹחֵץ רֹאשׁ רְכִילֶיהָ,
פְּלִיל בְּכָל־קִשְׁרֵי תְפִלֶּיהָ,   גָּדוֹל בְּכָל־עַמֵּי גְדֹלֶיהָ,
מִשְׂרָה עֲלֵי שִׁכְמוֹ כְּשִׁירָתִי   תְּנַהּ בְּחוּג־שַׁחַק כְּסִילֶיהָ,
תּוֹרַת אֱמֶת עַל־פִּיו מְסֻדֶּרֶת,   יוֹרֶה וְלֹא יַפִּיל חֲלָלֶיהָ,

אַחֲרֵי עֲבֹר שִׁבְעַת יְמֵי אֵבֶל אָחִיו

כְּבָר שָׁלְמוּ יְמֵי אֶבְלִי, וְלֹא שָׁלְמוּ יְמֵי חֶבְלִי —
יְמֵי צִירַי וְלֵילוֹת יֶהֱ־ מְיוּן מֵעַי בְּמוֹ חִילִי.
אֲהָהּ, אַלְלַי, וְצַר־לִי צָר, וּמַר־לִי מָר, וְאוֹיָה־לִי
עֲלֵי אָחִי וּבֶן אִמִּי, כְּלִיל רֹאשִׁי וּמַכְלֻלִי!
הֲזֶה הָיָה מְנָת חֶלְקִי, הֲכֹה עָלָה בְּגוֹרָלִי?
וְאֵיכָכָה עֲלֵי כִתְרִי וְנִזְרִי קוֹל נְהִי אֶצְלִי?
וְאִלּוּ צַר אֲחָזָהוּ — הֲדַפְתִּיהוּ בְּרֹב חֵילִי,
וְלוּ יָשׁוּב בְּמוֹ־כֹפֶר — פְּדִיתִיהוּ בְּכָל־יֶשׁ־לִי,
אֲבָל מָה אֶעֱשֶׂה הַיּוֹם, וְאֵלֶּה מִשְׁפְּטֵי אֵלִי!

*

עַל־קֶבֶר אָחִיו

הֲיָם בֵּינִי וּבֵינֶךָ וְלֹא אַטֶּה לְחַלּוֹתֶךָ,
וְלֹא אָרוּץ בְּלֵב חָרֵד וְאֵשֵׁב עַל־קְבֻרָתֶךָ?
אֱמֶת, אִם אֶעֱשֶׂה כָזֹאת אֱהִי בֹגֵד בְּאַחֲוָתֶךָ!
אֲהָהּ, אָחִי, אֲנִי יֹשֵׁב עֲלֵי קִבְרְךָ לְעֻמָּתֶךָ,
וְלָךְ מַכְאוֹב בְּתוֹךְ לִבִּי כְּמַכְאוֹבִי בְּמִיתָתֶךָ!
וְאִם אֶתֶּן־לְךָ שָׁלוֹם וְלֹא אֶשְׁמַע תְּשׁוּבָתֶךָ,
וְלֹא־תֵצֵא לְפָגְשֵׁנִי בְּיוֹם בּוֹאִי לְאַדְמָתֶךָ,
וְלֹא־תִשְׂחַק בְּקָרְבָתִי, וְלֹא־אֶשְׂחַק בְּקָרְבָתֶךָ,
וְלֹא־תִרְאֶה תְמוּנָתִי, וְלֹא־אֶרְאֶה תְמוּנָתֶךָ,
לְמַעַן כִּי שְׁאוֹל בֵּיתְךָ וּבַקֶּבֶר מְעוֹנָתֶךָ!
בְּכוֹר אָבִי וּבֶן־אִמִּי, שְׁלוֹמִים לָךְ בְּאַחֲרִיתֶךָ,
וְרוּחַ אֵל תְּהִי נָחָה עֲלֵי רוּחֲךָ וְנִשְׁמָתֶךָ!
אֲנִי הוֹלֵךְ לְאַרְצִי, כִּי בְאֶרֶץ סָגְרוּ אֹתָךְ,
וְאָנוּם עֵת וְאִיקַץ עֵת — וְאַתְּ לָעַד בְּנוּמָתֶךָ,
וְעַד יוֹם בּוֹא חֲלִיפָתִי בְּלִבִּי אֵשׁ פְּרִידָתֶךָ!

*

שִׁיר אֲהָבִים

תְּרוּפָה בְּפָנֶיהָ וְעַל־חוּט שְׂפָתֶיהָ,
וּמָוֶת בְּעֵינֶיהָ וְתַחַת לְמַדֶּיהָ;
אֶשְׂחַק בְּעֵת תִּרְצֶה וְתִשְׂחַק בְּעֵת אֶקְצֹף —
רְצוֹנָהּ יְחַדֵּנִי וְקִצְפִּי יְחַדֶּהָ,
כְּאִלּוּ אֲנִי שַׂמְתִּי צְבִי, דִּמְּתָה שֹׂנֵא
הוּא לָהּ — וְלֹא צָדְקָה — לְהַכְעִים לְצִדֶּיהָ!

*

עַל־הַיַּיִן

קַח מִצְּבִי כוֹס וֶאֱמָר־לוֹ: קְחָה
בַקְבֻּק וְרוּץ לַכַּד וּמַלֵּא וְהָבִיא,
כִּי יֵשׁ כְּאֵב סָמוּךְ לְלִבִּי, וְיֵשׁ
בַּכַּד צֳרִי שָׁמוּר לְהָסִיר כְּאֵבִי,
הַבָּא בְּלֵב נָדִיב וְיוֹסִיף נְדִי־
בוּת, אוֹ בְלֵב רַךְ־לֵב וְיִגְבַּר כְּלָבִיא,
מֵיטִיב לְבַב רַע־לֵב, וְלוֹ יִשְׁמְעוּן
לְבוּת כְּמוֹ שָׁמְעָם לְמֶלֶךְ וְנָבִיא.
בַּכּוֹס מְנָת חֶלְקִי וְכוֹסִי, וְהוּא
דוֹדִי, אֲשֶׁר חָפֵץ אֲנִי בוֹ וְהוּא בִי;
בִּמְקוֹם אֲשֶׁר אֶמְצָא גְבִיעִים אֲנִי
שֹׁכֵן, וְשָׁם אָלִין וְיִיטַב לְבָבִי!

*

קְרִיאָה לְמִשְׁתֵּה הַיַּיִן

יְדִידִי, קוּם! כְּבָר אָסְרוּ אֲשִׁישׁוֹת
בְּבוֹר גּוֹמֶה לְכָל־עַיִן וּפִקֵּד,
וְאֵין עִמִּי לְבַד שֹׁתֶה בְלֶב־טוֹב
עֲלֵי נִצַּת סְמָדַר לַח וְשָׁקֵד,

זַךְ בַּעֲדַת זַכִּים וְגֵאֶה בֶּן־ גֵּאִים, וְשָׁפֵל בֵּין שְׁפָלֶיהָ,
מִזֶּה וּבֶן־מִזִּים וּמַעֲמִידֵי אֶרֶץ וּמַפִּילֵי נְפִילֶיהָ;
רָאוּ בְּאַרְצוֹ כִּי גְדֻלָּתוֹ רַבָּה, וּבִלְתּוֹ לֹא יְכִלֶּהָ
אָמְרוּ: לְךָ תְאוּת גְּדֻלָּתָהּ — קַח מִמְּךָ וּנְחֵה חֲיָלֶיהָ!

*

לְאֶחָד מִידִידָיו

נְשָׁמָה מֵאֲשֶׁר תִּתְאַו גְּרוּעָה, וְנֶפֶשׁ מֵאֲשֶׁר תִּשְׁאַל מְנוּעָה,
וְגוּף שָׁמֵן וְשָׂבֵעַ וְדָשֵׁן — וְנַפְשׁוֹ הַכְּבוּדָה לֹא שְׂבֵעָה,
וְאִישׁ עָנָו מְהַלֵּךְ עַל־אֲדָמָה, וּמַחְשַׁבְתּוֹ עֲלֵי־שַׁחַק שְׂרוּעָה;
וּמַה־יּוֹעִיל לְאִישׁ בָּשָׂר בְּשָׂרוֹ וְטוּבָתוֹ — וְהַנֶּפֶשׁ בְּרָעָה?!
וְיֵשׁ רֵעִים מְרֵעִים לֹא מְטִיבִים, גְּדֹלֵי גוּף וְזִמָּתָם גְּרוּעָה,
יְדַמּוּ כִּי לְהוֹסִיף הוֹן אֲנִי סָר וְנֶעְתַּק מַחֲנֵיהָ אֶל־נְסִיעָה,
וְאִם רֹאשִׁי בְּצִיצַת רֹאשׁ פְּרוּעָה, וּבַת־עַיִן בְּפוּךְ לַיִל קְרוּעָה —
וְלֹא־יֵדְעוּ מְרֵעַי סוֹד לְבָבִי, אֲבָל, לֹא־דִבְּרוּ רֵעַי בְּדֵעָה,
וְנַפְשָׁם מִבְּלִי הַכֵּר וְהָבִין, כְּנֶפֶשׁ הַבְּהֵמָה הַשְּׁסוּעָה!
הֲיִתְאַפַּק אֲשֶׁר נַפְשׁוֹ לְבָנָה, וְכִלְבָנָה לְהִתְנַשֵּׂא יְגֵעָה,
וְיִשְׁקֹט, עַד אֲשֶׁר יֶאְזֹר בְּמָתְנָיו כְּנָפֶיהָ, כְּאִישׁ אֹזֵר יְרִיעָה,
וְעַד יִפְעַל וְיַשְׁמִעוּ פְּעָלָיו, וְיוֹסִיף עוֹד כְּיָם עַל־הַשְּׁמוּעָה?
בְּחֵי הָאֵל וְחֵי עַבְדֵי אֱלֹהִים — וְכָמוֹנִי יְהִי שֹׁמֵר שְׁבוּעָה —
בְּרַגְלַי אֶעֱלֶה סֶלַע, וְאֵרֵד אֱלֵי־פַחַת בְּמַעֲמַקִּים תְּקוּעָה,
וְאֶתְפֹּר אֶת־שְׂפַת מִדְבָּר בְּמִדְבָּר, וְאֶקְרַע יָם בְּכָל־שׁוּחָה קְלוּעָה,
וְאָשׁוּט עַד אֲשֶׁר אָרוּם וְאַעַל אֱלֵי שִׂיאָה, תְּהִי לָעַד יְדוּעָה!
וְתִמָּצֵא לְצָרַי בִּי חֲרָדָה, וְתִמָּצֵא לְדוֹדַי בִּי תְשׁוּעָה,
וְאֶרְצַע אֶת־בְּנֵי חֹרִים בְּאֹזֶן, וְלִי אֹזֶן לְמָרְעַי רְצוּעָה,
וְלִי נֶפֶשׁ לְרֵעִים מְחֻזֶּקֶת, וְלִי נֶפֶשׁ לְמַשְׂטִינִים מְנוּעָה!
וְלָךְ תוּכָה עֲרוּגָה מִן־יְדִידוּת מְלֵאָה, עַל־נְהַר אַהַב נְטוּעָה;
יְדִידוּת הַשְּׁמוּרָה מִנְּעוּרִים, כְּחֹתֶמֶת בְּטַבַּעַת קְבוּעָה,
מְפֻתַּחַת כְּפִתּוּחֵי יְרַקְרַק עֲלֵי שִׁמְשָׁה בְּכַף הֵיכָל קְרוּעָה!
יְהִי לְךָ יָהּ כְּאַהֲבָתְךָ, וְנַפְשְׁךָ אֲשֶׁר אָהֵב תְּהִי מִצָּר פְּדוּעָה
וְיִשְׁלַח אֵל לְמוֹשָׁעוֹת לְךָ עַד בְּלִי־שֶׁמֶשׁ וְיָרֵחַ יְשׁוּעָה!

2

שָׁאַל לְהוֹדוֹת לָךְ   לִבִּי וְלֹא־יָכֹל,
לוֹ יֵשׁ תְּבוּנָתִי   רְחָבָה כְּמוֹ כַלְכֹּל;
לִבִּי הֲלֹא טֶרֶם   יַשְׂכִּיל תְּהִלָּתְךָ —
גָּדְלוּ חֲסָדֶיךָ   עָלַי וְעַל־הַכֹּל!
מִבִּלְתְּךָ אֵין־לִי   מִבְטָח, וְאַיֵּה צוּר
זוּלָתְךָ, סֹבֵל   עוֹלָם כְּמוֹ אֶשְׁכֹּל?
הֵן לָךְ אֲנִי נִשְׁלָךְ,   אֵיךְ לֹא אֲקַוֶּה־לָּךְ —
וּבְיָדְךָ נֶפֶשׁ   כָּל־חַי וְרוּחַ כֹּל!

3

שְׁאָלוּנִי שְׂעִפַּי הַתְּמֵהִים: לְמִי תָרוּץ בְּגַלְגַּלֵּי גְבֹהִים?
לְאֵל חַיַּי תְּשׁוּקַת מַאֲוַיַּי,   וְנַפְשִׁי עִם־בְּשָׂרִי לוֹ כְמֵהִים!
מְשׂוֹשִׂי גַּם מְנָת כּוֹסִי וְעֹשִׁי,   אֲשֶׁר עֵת אֶזְכְּרָה אוֹתוֹ וְאָהִים —
הֲיִנְעַם טוֹב לְנִשְׁמָתִי עֲדֵי־כִּי   תְּבָרֵךְ שֵׁם אֲדֹנָי הָאֱלֹהִים?!

4

שַׁדַּי, אֲשֶׁר יַקְשִׁיב   לְדַל וְיֵעָתֵר,
עַד־אָן תְּהִי רָחוֹק   מֶנִּי וְתִסָּתֵר?
לַיִל וְיוֹם אֶעְטֹף,   אֶקְרָא בְּלֵב נָכוֹן,
אוֹדֶה לְךָ תָּמִיד,   כִּי־חַסְדְּךָ יֹתֵר;
מַלְכִּי, לְךָ אוֹחִיל,   לִבִּי בְךָ יִבְטָח,
כְּחֹלֵם חֲלוֹם סָתוּם   יִבְטַח עֲלֵי פּוֹתֵר —
הִנֵּה שְׁאֵלָתִי   לַקְשִׁיב תְּפִלָּתִי,
אוֹתָהּ אֲבַקֵּשׁ, לֹא   פָּחוֹת וְלֹא יֹתֵר!

5

שְׁתִי לָאֵל, יְחִידָה הַחֲכָמָה,   וְרוּצִי לַעֲבֹד אֹתוֹ בְּאֵימָה;
לְעוֹלָמֵךְ פְּנִי לֵילֵךְ וְיוֹמֵךְ,   וְלָמָּה תִרְדְּפִי, הֶבֶל וְלָמָּה?
מְשׁוּלָה אַתְּ בְּחַיּוּתֵךְ לְאֵל חַי,   אֲשֶׁר נֶעְלָם כְּמוֹ אַתְּ נֶעֱלָמָה;

וְעֶלֶם סָב וּמַשְׁקֶה כוֹס, וְעֶלֶם
לְהָרִיק הֶחָבִיּוֹת רָץ וְשׁקֵד,
וְכַף עֹפֶר בְּעֵט מֵאֵין דְּיוֹ עַל־
פְּנֵי כִנּוֹר כְּכַף כֹּתֵב וְנֹקֵד,
וְהָאָרֶץ בְּעֵינֵינוּ כְּעַלְמָה
מְשַׂחֶקֶת, וְהָעוֹלָם כְּרֹקֵד,
וְשָׁמַיִם כְּחַיִל נָח בְּלַיִל
וְכָל־אִישׁ שָׁם לְעֻמַּת אָהֳלוֹ קֵד!

*

„חֲטֹף וְאִשְׁתֵּי!"

שׁוּעַ וְרֵעַ נְדִיבִים
מֵחַדְרְךָ צֵא וְתֵרָאֶה
אִם יֵשׁ בְּלִבְּךָ כְּאֵב — קוּם
וּדְקֹר בְּגַבּוֹ, וְהוֹצֵא
וּשְׁתֵה מְמַלֵּא בְשִׂמְחָה
וֶהְיֵה בְטוֹבָה, לְמַעַן

וּשְׁאָר חֲסִידִים וְטוֹבִים,
שַׁחַק מְקֻדָּר בְּעָבִים:
אֶל־כַּד מְרַפֵּא כְאֵבִים,
וּמְזֹג בְּמֵימֵי רְבִיבִים,
כָּל־לֵב וּמֵרִיק עֲצָבִים,
לְךָ קֵץ וְחַיִּים כְּתוּבִים!

רַבִּי שְׁלֹמֹה בֶּן־גְּבִירוֹל

(מקורטובה, חי במאלקה, לערך ד"א ת"ת)

רְשֻׁיּוֹת

1

שְׂאִי עַיִן, יְחִידָתִי, לְצוּרֵךְ
לְפָנָיו צַעֲקִי לַיִל וְיוֹמָם,
מְנָת חֶלְקֵךְ בְּעוֹדֵךְ בָּאֲדָמָה,
הֲלֹא הֵכִין לְפָנָיו לָךְ מְנוּחָה
אֲנִי עַל־כֵּן אֲבָרֵךְ אֶת־אֲדֹנָי,

וְזִכְרִי בוֹרְאֵךְ בִּימֵי נְעוּרֵךְ;
וְלִשְׁמוֹ זַמְּרִי תָמִיד בְּשִׁירֵךְ!
וּמִבְטָחֵךְ בְּצֵאתֵךְ מִבְּשָׂרֵךְ;
וּמִתַּחַת לְכִסְאוֹ שָׁם דְּבִירֵךְ —
כְּמוֹ כֹל הַנְּשָׁמָה לוֹ תְּבָרֵךְ!

שָׂחָה לְךָ נַפְשִׁי מֵעֵת הֱיוֹת עָפָר,
עַד־לֹא כְמוֹ־שַׁחַק הָיְתָה גְדֻלָּתִי!

9

שְׁפַל־רוּחַ, שְׁפַל־בֶּרֶךְ וְקוֹמָה, אֲקַדֶּמְךָ בְּרֹב פַּחַד וְאֵימָה;
לְפָנֶיךָ אֲנִי נֶחְשַׁב בְּעֵינַי כְּתוֹלַעַת קְטַנָּה בָּאֲדָמָה.
מְלֹא עוֹלָם, אֲשֶׁר אֵין־קֵץ לְגָדְלוֹ, הֲכָמוֹנִי יְהַלֶּלְךָ, וּבַמָּה?
הֲדָרְךָ לֹא־יְכִילוּן מַלְאֲכֵי־רוּם וְעַל־אַחַת אֲנִי כַּמָּה וְכַמָּה!
אֲשַׁחֵר אֵל בְּרֵאשִׁית רַעֲיוֹנַי, אֲשֶׁר לִשְׁמוֹ תְּהַלֵּל כָּל־נְשָׁמָה!

10

שַׁתִּי בְךָ מַחְסִי בְּפַחְדִּי וְחֶרְדָּתִי,
וְשִׁמְךָ בְּעֵת מָצוֹר שַׂמְתִּי מְצוּדָתִי;
לִשְׂמֹאל וְעַל־יָמִין אַבִּיט — וְאֵין עֹזֵר,
כִּי אִם־בְּיָדֶיךָ אַפְקִיד יְחִידָתִי;
מִכָּל־יְקַר אֶרֶץ חֶלְקִי נְתַתִּיךָ,
וּמִכָּל־עֲמָלִי אַתְּ חִשְׁקִי וְחֶמְדָּתִי;
הִנֵּה בְּרֹב אַהֲבָה אֶשְׁגֶּה בְךָ תָּמִיד,
עֶת־תֵּת זְמִרוֹת לָךְ הָיְתָה עֲבֹדָתִי!

*

רְשׁוּת לְקַדִּישׁ

שַׁנְאַנִּים שַׁאֲנַנִּים כְּנִיצוֹצִים יִלְהָבוּ,
לַהֲמֵיהֶם וּמַעֲטֵיהֶם כְּעֵין קָלָל יִצְהָבוּ,
מוּל כִּסֵּא מִתְנַשֵּׂא בְּקוֹל רַעַשׁ יִרְהָבוּ,
הֵן בְּמַחֲזֶה זֶה לָזֶה לְהַקְדִּישׁ אֵל יֶאֱהָבוּ:
הָבוּ לַאדֹנָי בְּנֵי אֵלִים הָבוּ!

לְךָ חַיּוֹת עִלִּיּוֹת בְּתַחְתִּית כֵּס הַנִּקְבָּע,
וְאֶרְאֶלִּים וְחַשְׁמַלִּים אֲזוּרֵי זִיו הַנִּצְבָּע;

הֲלֹא אִם־יוֹצְרֵךְ טָהוֹר וְנָקִי — דְּעִי כִּי־כֵן טְהוֹרָה אַתְּ וְתַמָּה;
חֲסִין יִשָּׂא שְׁחָקִים עַל־זְרֹעוֹ — כְּמוֹ תִשְׂאִי גְוִיָּה נֶאֱלָמָה. —
זְמִרוֹת קַדְּמִי, נַפְשִׁי, לְצוּרֵךְ — אֲשֶׁר לֹא־שָׂם דְּמוּתֵךְ בָּאֲדָמָה,
קְרָבַי, בָּרְכוּ תָמִיד לְצוּרְכֶם, — אֲשֶׁר לִשְׁמוֹ תְּהַלֵּל כָּל־נְשָׁמָה!

6

שַׁחַר אֲבַקֶּשְׁךָ, צוּרִי וּמִשְׂגַּבִּי,
אֶעְרֹךְ לְפָנֶיךָ שַׁחְרִי וְגַם־עַרְבִּי,
לִפְנֵי גְדֻלָּתְךָ אֶעְמֹד וְאֶבָּהֵל,
כִּי־עֵינְךָ תִרְאֶה כָּל־מַחְשְׁבוֹת לִבִּי;
מַה־זֶּה אֲשֶׁר יוּכַל הַלֵּב וְהַלָּשׁוֹן
לַעֲשׂוֹת, וּמַה־כֹּחַ רוּחִי בְּתוֹךְ קִרְבִּי?
הִנֵּה לְךָ תִיטַב זִמְרַת אֱנוֹשׁ, עַל־כֵּן
אוֹדְךָ בְּעוֹד תִּהְיֶה נִשְׁמַת אֱלוֹהַּ בִּי!

7

שְׁלֹשָׁה נוֹסְדוּ־יַחַד לְעֵינָי, — יְשִׁימוּן זִכְרְךָ תָּמִיד לְפָנָי:
לְשָׁמֶיךָ — אֲנִי אַזְכִּיר שְׁמֶךָ, — וְהֵם עָדַי לְעֵדַי נֶאֱמָנַי;
מְקוֹם שִׁבְתִּי — יְעֹרֵר מַחֲשַׁבְתִּי, — בְּרִקְעוֹ אֶזְכְּרָה רֹקַע אֲדָנָי;
הֲגִיג לִבִּי — בְּהַבִּיטִי בְקִרְבִּי: — בְּכָל־עֵת בָּרְכִי נַפְשִׁי אֲדֹנָי!

8

שִׁמְעָה, אֲדוֹן עוֹלָם, שִׁמְעָה תְהִלָּתִי
תִּכּוֹן לְפָנֶיךָ קְטֹרֶת — תְּפִלָּתִי;
לִבִּי בְּךָ חָשַׁק לִמְאֹד, וְלֹא־יוּכַל
לַסְתִּר עֲדֵי יֵרָאֶה, חִשְׁקוֹ בְמִלָּתִי;
מֵעֵת לְעֵת אֶחְשֹׁב שׁוּבִי לְךָ מָחָר,
כִּי־מִמְּךָ הָיְתָה רֵאשִׁית תְּחִלָּתִי;
הִנֵּה לְךָ לֹא־לִי עָמְדִי לְפָנֶיךָ,
וּלְשֵׁם כְּבוֹדְךָ לֹא לִשְׂכַּר פְּעֻלָּתִי;

נִיצוֹצִים נִקְבָּצִים לְךָ יַחַד יְרַנֵּנוּ,
בְּעַד עֲמָסִים הַחֲמָסִים לְךָ קוֹלָם יְחַנֵּנוּ,
בְּאֵימָתְךָ וְיִרְאָתְךָ רַגְלֵיהֶם יְכוֹנֵנוּ,
בְּקוֹל חָזָק כְּמוֹ בָזָק קְדֻשָּׁתְךָ יְשַׁנֵּנוּ,
עֲנוֹת קָדוֹשׁ לְאֵל קָדוֹשׁ לְמוּל קָדוֹשׁ יֶעֱרָבוּ:
הָבוּ לַאדֹנָי בְּנֵי אֵלִים הָבוּ!

*

אוֹפָן

שַׁאֲלוּ שְׁחָקִים וְשִׂיחוּ לַאֲדָמָה,
לָכֶם יְסַפְּרוּ הוֹד זְרוֹעַ רָמָה,
מָתַח דֹּק, וְחֶלֶד תָּלָה עַל־בְּלִימָה,
הַגּוּף סִפַּח וְנָפַח הַנְּשָׁמָה,
אֲשֶׁר בְּיָדוֹ נֶפֶשׁ כָּל־חַי וְרוּחַ,
יוֹצֵר הָרִים וּבֹרֵא רוּחַ:

לְבַדּוֹ הָיָה בְּטֶרֶם יוֹמָיִם,
וְעַד־לֹא גִלְגַּל חוּג שָׁמָיִם,
וּבְאֵין מַעְיָנוֹת נִכְבַּדֵּי־מָיִם,
בְּשׂוּם חשֶׁךְ עַל־פְּנֵי תְהוֹם וְרוּחַ,
יוֹצֵר הָרִים וּבֹרֵא רוּחַ:

מְקוֹם מֶמְשַׁלְתּוֹ לְמַעְלָה הִצִּיבוֹ,
וְכִדְמוּת אֶבֶן־סַפִּיר חֲצָבוֹ,
וְרוּחַ וְעָנָן וָאֵשׁ שָׂם סְבִיבוֹ,
מָרוֹם, הַשָּׂם־עָבִים רְכוּבוֹ,
הַמְהַלֵּךְ עַל־כַּנְפֵי־רוּחַ,
יוֹצֵר הָרִים וּבֹרֵא רוּחַ:

הֵכִין בָּרוֹם מַלְאֲכֵי־רוּחַ,
וְחַיָּה נֹשְׂאֵת אוֹפָן בָּרוּחַ,

תְּהִלָּתְךָ וְהִלָּתְךָ יְהוֹדוּן מַ־ חֲנוֹת אַרְבַּע,
זֶה יַעֲרִיץ וְזֶה יַמְרִיץ לְךָ זֶמֶר וְשִׁיר יַבִּעַ,
בְּנֵי־חַיִל יוֹם וָלַיִל בְּמִשְׁמְרוֹתָם נִצָּבוּ:
הָבוּ לַאדֹנָי בְּנֵי אֵלִים הָבוּ!

מְכוֹן מִשְׁמָר הַנֶּאֱמָר בְּרֹאשׁ מַחֲנוֹת הֲמוֹנֶךָ,
הֲלֹא נִמְסָר בְּיַד הַשָּׂר מִיכָאֵל גְּאוֹנֶךָ,
בְּמַרְכָּבוֹת לִרְבָבוֹת יַעֲמֹד עַל־ יְמִינֶךָ,
וְיִקּווּ וְיִלָּווּ דֹּרֵשׁ אַיֵּה מְעוֹנֶךָ,
וְשָׁם סָגוֹד לְמוּל פַּרְגּוֹד לְךָ יִסְגְּדוּ וְיִקְרָבוּ:
הָבוּ לַאדֹנָי בְּנֵי אֵלִים הָבוּ!

הֲמוֹן מַחֲנֶה הַמִּשְׁנֶה עַל־יֶרֶךְ שְׂמֹאל נִזְקָף,
וְעַל־צְבָאוֹ וּנְשִׂיאוֹ גַּבְרִיאֵל הַנִּשְׁקָף,
בִּשְׂרָפִים לַאֲלָפִים, בְּחַיִל כָּבֵד מְאֹד נִתְקָף,
זֶה אֵיפֹה וְאֵלֶּה פֹּה וְכִסֵּא קָדְ־ שְׁךָ מֻקָּף
גְּזוּרֵי אֵשׁ אֲזוּרֵי אֵשׁ וְסוּסֵי אֵשׁ יִרְכָּבוּ:
הָבוּ לַאדֹנָי בְּנֵי אֵלִים הָבוּ!

קוֹל יְצַפְצֵף וְשִׁיר יְרַצֵּף צְבָא מַחֲנֶה שְׁלִישִׁיָּה,
וְנוּרִיאֵל שַׂר הָאֵל עֹמֵד בָּם לְתַלְפִּיָּה,
לְשַׁאֲמָתָם וְשַׁעֲמָתָם יְרוֹפֵף חוּג הָעֲלִיָּה
בְּקוֹל אַיֵּה מְקוֹם אֶהְיֶה יוֹצֵר רוּם וְתַחְתִּיָּה
רְאוֹת נֶאְדָּר הַנֶּהְדָּר יוֹם וָלַיִל יִתְאָבוּ:
הָבוּ לַאדֹנָי בְּנֵי אֵלִים הָבוּ!

מְכוּסֵּי הוֹד לְךָ שָׁהוֹד בָּרְבִיעִית יָעִידוּ,
וְאִמְרָתְךָ וְזִמְרָתְךָ עִם־רְפָאֵל יַגִּידוּ,
וְצִיץ מָעוֹז וְכֶתֶר עוֹז לְךָ יִקְשְׁרוּ וַיַּעֲנִידוּ,
וְאַרְבַּעְתָּם שִׁיר מִכְתָּם יַתְמִידוּ וְיַצְמִידוּ,
חִבַּרְתָּם וְגִבַּרְתָּם לְבַל יִגְעוּ וְיִדְאָבוּ:
הָבוּ לַאדֹנָי בְּנֵי אֵלִים הָבוּ!

‚הוֹחִילִי, עֲנִיָּה, לְמַחְסֶה וּמִסְתּוֹר,
כִּי־עוֹד אָשִׂים בְּלֶחְיֵךְ הַתּוֹר,
וְיִפְרַח כַּפְתּוֹר כְּיוֹם אִי כַפְתּוֹר,
וְיָצִיץ בְּמִצְחֵךְ צִיץ אֲשֶׁר הֻשְׁלַךְ —
אִמְרוּ לְצִיּוֹן אֲדֹנָי מָלָךְ,
הִנֵּה מַלְכֵּךְ יָבוֹא לָךְ!‘

„הֲמוֹנֵי לְפָנִים בְּאַחַת נִטְבָּע,
וּמֹנֹף וּבָבֶל בְּקָרוֹב נִתְבָּע;
הָיִיתִי אֲנִי כְּעַיִט נִצְבָּע,
נִקְבְּצוּ עָלַי מַלְכֻיּוֹת אַרְבַּע,
תֹּאכַל בְּשָׂרִי וְעוֹד לֹא־תִשְׂבָּע!“
‚הוֹחִילִי, עֲנִיָּה, לְצוּר, אֲשֶׁר נִשְׁבַּע
כִּי בֹא יָבֹא דּוֹד אֲשֶׁר הָלַךְ —
אִמְרוּ לְצִיּוֹן אֲדֹנָי מָלָךְ,
הִנֵּה מַלְכֵּךְ יָבוֹא לָךְ!‘

ב

‚שְׁבִיָּה, בַּת־צִיּוֹן, צְרוּפָה בְּכוּר עֳנִי,
שְׁבוּעַת אֲבוֹתַיִךְ נִשְׁבַּעְתִּי לְמַעֲנִי;
שַׁוְעָתֵךְ נִשְׁמְעָה, עָלְתָה לִמְעוֹנִי,
שָׁמַעְתִּי כִּי־חַנּוּן אָנִי!‘

„שַׁחוֹתִי לִמְאֹד, יָדַי כִּי אֵין לְאֵל,
שִׁמְךָ, טוֹב וְסַלָּח, נִדְרָשׁ לְכָל־שֹׁאֵל,
שׁוּבָה, כִּי אֵין לִי זוּלָתְךָ גֹּאֵל,
שׁוּבָה אֲדֹנָי רִבְבוֹת אַלְפֵי יִשְׂרָאֵל!“

‚לְמִי אֵפוֹא מְכַרְתִּיךְ? יָבֹא אִישׁ רִיבֵךְ!
לְמִי סֵפֶר כְּרִיתוּת? אָרִיב אֶת־יְרִיבֵךְ!
לְמִגְדַּל אֵשׁ וְחוֹמָה אֲנִי אֶהְיֶה סְבִיבֵךְ:
לָמָּה תִבְכִּי וְלָמָּה יֵרַע לְבָבֵךְ?‘

אֶל־כָּל־אֲשֶׁר יִפְנֶה־שָּׁם הָרוּחַ,
וְשָׁבִים וָרָצִים וְטָשִׁים בָּרוּחַ,
לְהַקְדִּישׁ לְיוֹצְרָם בְּנַחַת רוּחַ;
יוֹצֵר הָרִים וּבֹרֵא רוּחַ:

*

גְּאֻלּוֹת

1

שְׁכוּלָה, אֲכוּלָה,   לָמָּה תִבְכִּי,
הֲנוֹאַשׁ לִבֵּךְ   מֵאֲשֶׁר תְּחַכִּי?
„קִצִּי נִמְשַׁךְ   וְאָרַךְ חָשְׁכִּי!"
הוֹחִילִי, עֲנִיָּה,   כִּי־עוֹד מְעַט, כִּי
אֶשְׁלַח מַלְאָךְ   לְפַנּוֹת דַּרְכִּי,
וְעַל־הַר צִיּוֹן   אֶנְסֹךְ מַלְכִּי,
יָבוֹא מְבַשֵּׂר   לְפַנּוֹת שְׁבִילָךְ —
אִמְרוּ לְצִיּוֹן   אֲדֹנָי מָלָךְ,
הִנֵּה מַלְכֵּךְ   יָבוֹא לָךְ!

„לְאֵלִי, אֵלִי,   כַּמָּה אֲיַחֵל,
וְעַד־אָן תִּמְשֹׁךְ   גָּלוּת הַחֵל,
וּבְנֵי רָחֵל   גְּזוּזִים כְּרָחֵל?
וַאֲנִי בְּכָל־זֹאת   תָּמִיד אֲיַחֵל!"
הוֹחִילִי, עֲנִיָּה,   לִפְדֶה וּמֹחֵל,
כִּי לֹא לְעוֹלָם   אֲנִי בָךְ בֹּחֵל,
עוֹד מְעַט וְהָיִית   לִי וַאֲנִי לָךְ —
אִמְרוּ לְצִיּוֹן   אֲדֹנָי מָלָךְ,
הִנֵּה מַלְכֵּךְ   יָבוֹא לָךְ!

„מָתַי יִקְרַב   וְיַגִּיעַ תּוֹר,
וְסָתוּם וְחָתוּם   מָתַי תִּפְתּוֹר,
אַרְמוֹן זָרִים   מָתַי תִּסְתּוֹר?"

חֹשֵׁב בְּנַפְשׁוֹ נָבָל: כְּעֵץ שָׁתוּל עַל־יוּבָל — וְהוּא לִקְבָרוֹת יוּבָל.
טָפַל שֶׁקֶר בְּתוֹכוֹ, וְנָמֵס מִמַּהֲלָכוֹ, וַיִּפֶן כֹּה וָכֹה,
יַשְׁלֵךְ כְּאֶבֶן דּוּמָה, וְלֹא־יִשָּׂא לְבֵית מְהוּמָה מִכָּל־אֲשֶׁר־לוֹ מְאוּמָה,
כֹּחוֹ לֹא־סְמָכַתְהוּ עֵת נַפְשׁוֹ נְשָׂאַתְהוּ, אַף כִּי־אֵשׁ אֲכָלַתְהוּ.
לְבָדַדְתְּנִי אַשְׁמָתִי, הֲלוֹא־זֶה דְּבַר נִשְׁמָתִי עַד־הֱיוֹתִי עַל־אַדְמָתִי;
לְזֹאת נַפְשִׁי נְשַׁמָּה: כְּאִישׁ שֹׁכֵב בִּכְלִמָּה עָרֹם אָשׁוּב שָׁמָּה.
מְשׁוּגָתִי נָשָׂאתִי, וּבִלְבָבִי קָרָאתִי: אָנֹכִי חָטָאתִי!
נִכְחָה לֹא־חָשַׁקְתִּי וּבִשְׁרִרוּת לִבִּי דָבַקְתִּי — מַה־לָּךְ כִּי נִזְעַקְתְּ?
שְׂאִי נַפְשִׁי אַשְׁמָתֵךְ, רְאִי חַטָּאתֵךְ לְעֻמָּתֵךְ: גַּם־אַתְּ שְׂאִי כְלִמָּתֵךְ!
עַד־אֶדְאַג לַעֲוֹנָי, הֱשִׁיבוּנִי רַעְיוֹנָי: נִפְּלָה־נָּא בְיַד אֲדֹנָי!
פְּנֵה מִמְּכוֹן שִׁבְתֶּךָ וּפְתַח־לִי דַלְתֶּךָ, כִּי־אֵין בִּלְתֶּךָ,
צוּר, הָגֵן בַּעֲדִי וּמֵעֲוֹנִי פְּדֵנִי, אָרְחוֹתֶיךָ לַמְּדֵנִי;
קוֹלִי שְׁמַע כְּחַסְדֶּךָ בְּיוֹם אֶעֱמֹד נֶגְדֶּךָ, אַל־תַּט בְּאַף עַבְדֶּךָ,
רְאֵה עָנְיִי וַעֲנֵנִי, אֲנִי בְּיָדְךָ הִנֵּנִי, וְאַתָּה אֲדֹנָי חָנֵּנִי;
שְׁלַח אֲמִתְּךָ וְחַסְדֶּךָ, לְעַם צֹעֲקִים נֶגְדֶּךָ, וְלִי אֲנִי־עַבְדֶּךָ,
תִּסְלַח לַאֲשָׁמֵינוּ וְאַל־תִּפְקֹד עֲלֻמֵנוּ, כִּי צֵל יָמֵינוּ!

*

תּוֹכֵחוֹת

1

אֲדֹנָי מָה־אָדָם? הֲלֹא בָשָׂר וָדָם!
יָמָיו כְּצֵל עוֹבֵר וְלֹא־יֵדַע בְּנוּדָם,
פִּתְאֹם יָבוֹא אֵידוֹ וְיִשְׁכַּב וְיֵרָדַם!

אֲדֹנָי מָה־אָדָם? גֵּו נִרְפָּשׂ וְנִרְמָס,
מָלֵא תוֹךְ וּמִרְמָה וְגַם־אָוֶן וְחָמָס,
כְּצִיץ נֹבֵל יָצָא, וְחַם הַשֶּׁמֶשׁ וְנָמָס;
אִם־תִּפְקֹד עָלָיו עֲוֹנוֹ הַנִּכְמָס —

„לָמָּה אֶצְעָקָה חָמָס וְלֹא תַעֲנֶה?
לְהַשְׁמִיד וּלְאַבֵּד יֹאמַר הַמּוֹנֶה,
לְזָרִים נִמְכַּרְנוּ יַחַד עֵר וְעֹנֶה,
לַעֲבָדִים וְלִשְׁפָחוֹת וְאֵין קֹנֶה!"

מִי־אַתְּ וַתִּירְאִי, מֵאֱנוֹשׁ הַבּוֹזֶה?
מַלְאָכִי אֶשְׁלַח, כְּמִכְתַּב הַחֹזֶה,
מְזָרֵה יִשְׂרָאֵל אֶאֱסֹף מִזֶּה וּמִזֶּה;
מָחָר יִהְיֶה הָאוֹת הַזֶּה!

„מוֹעֵד שַׂמְתָּ לִי לְקַבֵּץ שְׁלִישָׁי —
מוֹפֵת לֹא־אֶרְאֶה לְקוֹמֵם מִקְדָּשִׁי;
מַשְׁמִיעַ שָׁלוֹם לֹא־בָא לִקְדוֹשַׁי:
מַדּוּעַ לֹא־בָא בֶן־יִשָׁי?"

הֵן בִּי נִשְׁבַּעְתִּי, לֶאֱסֹף נִכְבָּשַׁי,
הֲלֹא אָז הַמְּלָכִים לְךָ יוֹבִילוּ שָׁי;
הִנֵּה עַד לְאֻמִּים שַׂמְתִּי לִקְדוֹשַׁי,
הִנֵּה רָאִיתִי בֵּן לְיִשָׁי!

*

סְלִיחָה

שֹׁמַמְתִּי בְּרֹב יְגוֹנִי, לְיוֹם יִפָּקֵד זְדוֹנִי מָה אֹמַר לַאדֹנִי?
אֻמְלַלְתִּי וְנֶאֱלַמְתִּי, בְּזָכְרִי אֲשֶׁר אָשַׁמְתִּי בֹּשְׁתִּי וְגַם־נִכְלַמְתִּי.
בְּהֶבֶל כָּלוּ יָמַי, מִפְּנֵי בֹשֶׁת עֲלוּמַי אֵין־שָׁלוֹם בַּעֲצָמַי;
נִחַלְתִּי קֹדַחַת, כִּי־מְגִלָּה נִפְתַּחַת וְהַנֹּשֶׁה בָּא לָקַחַת.
דָּבַקְתִּי בְמַחֲשַׁבִּי, וְנַפְשִׁי לֹא־יָדְעָה, כִּי גֵר־וְתוֹשָׁב אָנֹכִי.
הוֹי, כִּי־יָבֹא יוֹמִי! אֲנִי אָקִיץ מֵחֲלוֹמִי וְאָשׁוּבָה אֶל־מְקוֹמִי,
וְעַל־חֲטָאַי אֲשֶׁר עָבָר, וְעַל־פְּשָׁעַי אֲשֶׁר גָּבַר — מָה־אָשִׁיב שֹׁלְחִי דָבָר?
זָדוֹן לִבִּי הִשִּׁיאַנִי וְעָוֹן אֲשֶׁר הֶלְאַנִי — מִבֶּטֶן קְרָאַנִי.

אֲדֹנָי מָה־אָדָם? לְבַד נִדָּף כְּעָלֶה,
בְּמֹאזְנַיִם לַעֲלוֹת, כַּהֶבֶל יְסֻלֶּה,
וְכִכְלוּב מָלֵא עוֹף כֵּן מִרְמָה מָלֵא;
אִם־תִּפְקֹד עָלָיו וְעַל־לִבְּךָ יַעֲלֶה —
כְּמוֹ עָשָׁן יִכְלֶה וּכְרָקָב יִבְלֶה;
לָכֵן חֲמֹל וּגְמֹל כְּחַסְדְּךָ, לֹא כְחַסְדָּם!

2

שִׁכְחִי יְגוֹנֵךְ נֶפֶשׁ הֹמִיָּה,
לָמָּה תִפְחֲדִי מִמִּצְקֵי נְשִׁיָּה?
מָחָר גּוּפֵךְ יִשְׁכֹּן תַּחְתִּיָּה,
הַכֹּל נִשְׁכָּח כְּאִלּוּ לֹא־הָיָה!
נַפְשִׁי הַשְׂכִּילִי, וּמִמָּוֶת חִילִי,
וְלָאֵל הוֹחִילִי — אוּלַי תּוֹעִילִי
וְנַפְשֵׁךְ תַּצִּילִי בְּשׁוּבֵךְ אֶל־קוֹנֵךְ,
יוֹם תְּצַפִּי פְּעֻלַּת קִנְיָנֵךְ!

לָמָּה וְלָמָּה, נֶפֶשׁ נִדְהָמָה,
תִּלְבְּשִׁי שְׁמָמָה עַל־תֵּבֵל אֲדָמָה?
בְּצֵאת הַנְּשָׁמָה, גְּוִיָּה נֶאֱלָמָה,
בְּשׁוּבֵךְ אֶל־יְסוֹדֵךְ — לֹא־תִשְׂאִי בְיָדֵךְ
מְאוּמָה מִכְּבוֹדֵךְ, אַךְ־יָחִישׁ נוֹדֵךְ
כְּצִפּוֹר אֶל־קִנֵּךְ,
יוֹם תְּצַפִּי פְּעֻלַּת קִנְיָנֵךְ!

מַה־לָּךְ, נְבוּכָה, בְּאֶרֶץ לֹא־מְשׁוּכָה,
אֲשֶׁר־בָּהּ מְלוּכָה תֵּהָפֵךְ מְבוּכָה?
תְּדַמֶּה אֲרוּכָה — וְהִיא כְקֶשֶׁת דְּרוּכָה,
כָּל־יְקָרָהּ כָּזָב וְכָל־טוּבָהּ אַכְזָב,

אַפְּךָ וְגַם־קֶצְפְּךָ　　אֵיךְ יִשָּׂא וְעָמָם?
לָכֵן חֲמֹל וּגְמֹל　　כִּי אֵין־לְאֵל יָדָם!

אֲדֹנָי מָה־אָדָם?　　בַּטִּיט יִתְגַּלֵּל,
בְּשֶׁקֶר יִתְהַלֵּל　　וּבְשָׁוְא יִתְהַלֵּל,
הֲטָהוֹר מְטֻמֵּא　　וְיָקָר מְזוֹלֵל?
אִם־תִּפְקֹד עָלָיו　　עָוֹן יֵצֶר מְעוֹלֵל —
כְּמוֹ־עֵשֶׂב יִיבָשׁ,　　וְכֶחָצִיר יְמוֹלֵל;
לָכֵן חֲמֹל וּגְמֹל　　חֶסֶד בְּיוֹם אֵידָם!

אֲדֹנָי מָה־אָדָם?　　יָהִיר לֹא־נִחָם,
מֵי חָמָס יִשְׁתֶּה　　וְלֶחֶם רֶעַ יִלְחָם,
וְכַיָּם הוּא נִגְרָשׁ　　וְכַתַּנּוּר יֵחָם;
אִם־תִּפְקֹד עָלָיו　　חֵטְא אֲשֶׁר־בּוֹ יוּחָם —
יִסָּפֶה כְּחַלָּשׁ　　עִם־גִּבּוֹר נִלְחָם;
לָכֵן חֲמֹל וּגְמֹל　　וְכַפֵּר מַעְבָּדָם!

אֲדֹנָי מָה־אָדָם?　　רַק נִתְעָב וְנֶאֱלָח,
כָּל־הַיּוֹם יִבְגֹּד　　וּפָנָיו בְּרַע יִשְׁלָח;
אִם־תִּפְקֹד עָלָיו　　יְהִי נִרְפָּשׁ וְנִדְלָח,
וְכַבֶּגֶד יִבְלֶה　　וְכֶעָשָׁן נִמְלָח,
לָכֵן חֲמֹל וּגְמֹל　　וְכַפֶּר־נָא וּסְלַח
לְשֹׁכְנֵי בָתֵּי־חֹמֶר　　אֲשֶׁר בֶּעָפָר יְסוֹדָם!

אֲדֹנָי מָה־אָדָם?　　וְהוּא כָעֵץ נִקְסָם,
בְּבוֹא אַמַּת בִּצְעוֹ　　יְהִי כְּמוֹ־קַשׁ מְרֻסָּם,
וְיִבְכֶּה מֵאֲשֶׁר שָׁשׁ　　יוֹם יִרְקַב כְּמוֹ־סָם;
אִם־תִּפְקֹד עָלָיו　　עֲוֹנוֹ הַנִּכְבָּס, —
כְּמוֹ שַׁבְּלוּל יַהֲלֹךְ　　וְכַדּוֹנַג נִמְסָס;
לָכֵן חֲמֹל וּגְמֹל　　וְאַל־תְּדַקְדֵּק בַּעֲדָם!

הֲלֹא אִם־יֵלֵךְ מֶרִי
וְיִשָּׂרֵף בַּלַּהַב —
יְבֻלַּע בַּחֲמַת־קֶרִי,
וְלֹא־יוֹעִיל הַזָּהָב.

הָאָדָם הַנִּכְאֶה,
מֵאַיִן בּוֹאֶךָ
פְּקַח עֵינֶיךָ וּרְאֵה:
וְאָנָה מוֹצָאֶךָ!

קִצְּךָ, עָנִי וְאֶבְיוֹן,
שֶׁבִּן־לַיְלָה הָיָה
נִמְשַׁל כְּמוֹ קִיקָיוֹן,
וְעַד־בֹּקֶר לֹא־חָיָה.

טוֹב שֶׁלֹּא נוֹצַרְתָּ
וְאֵיכָה גְּדֹלוֹת תְּבַקֵּשׁ —
וְעָמָל לֹא־קָצַרְתָּ,
וְאַתָּה בְּתוֹךְ הַמּוֹקֵשׁ!

נֹפֵל אַתְּ מְרַחֵם
וְאִם־תִּתְמַהְמַהּ רֶגַע —
וְתִפְשַׁע עַל־פַּת־לֶחֶם,
אֲזַי תִּמְצָא כָל־נֶגַע.

בְּשָׂרְךָ כְּאוֹר זָרוּחַ
וְעֵת תֵּצֵא הַנֶּפֶשׁ —
בְּעוֹד יֶשׁ־בּוֹ הָרוּחַ,
נִשְׁאַר טִיט וָרֶפֶשׁ.

רְאֵה כִּי אֵין בְּיָדְךָ
לְזָרִים חֵילְךָ יוּקַם,
מְאוּמָה מִכְּבוֹדֶךָ,
וְאַתָּה תֵלֵךְ רֵיקָם.

בְּכָל־זֹאת לֹא־חָשַׁבְתָּ
וְאִם לֹא טוֹב רֵאשִׁיתָהּ —
לַתַּאֲוָה הִקְשַׁבְתָּ,
מַה־תַּעֲשֶׂה בְּאַחֲרִיתָהּ?

יַעֲזֹב רָשָׁע דַּרְכּוֹ
אוּלַי צוּר יֵעָתֵר
וְיָשֹׁב לִפְנֵי מַלְכּוֹ,
וּמֵחֲרוֹנוֹ יִסָּתֵר.

יְהִירִים הִתְקוֹשְׁשׁוּ,
שְׂאוּ לֵב אֶל־כַּפָּיִם,
וְזִכְרוּ וְהִתְאֹשָׁשׁוּ,
אֶל־אֵל בַּשָּׁמָיִם.

הָהּ עַל־חַטֹּאתֵינוּ
כִּי־רוּחַ רָעֵינוּ
וְאוֹי עַל־נַפְשׁוֹתֵינוּ,
וְגַם־כַּצֹּאן תָּעִינוּ!

וְהוּא נָמֵס וָזָב, וְלַאֲחֵרִים נֶעֱזָב;
וּמַה־יּוֹעִיל הוֹנֵךְ,
יוֹם תְּצַפִּי פְּעֻלַּת קִנְיָנֵךְ?

הַחַי גֶּפֶן וְהַמָּוֶת בּוֹצֵר,
וְכֹל אֲשֶׁר־יֵלֵךְ צְעָדָיו הוּא נוֹצֵר;
שׁוּבִי נַפְשִׁי לְבַקֵּשׁ הַיּוֹצֵר,
כִּי־הַיּוֹם קָצֵר וְרָחוֹק הֶחָצֵר;
נַפְשִׁי שׁוֹבֵבָה, דַּי־לָךְ פַּת חֲרֵבָה,
וְשִׁכְחִי מַעֲצֵבָה וְזִכְרִי מַצָּבָה,
וְגוּרִי יוֹם דִּינֵךְ,
יוֹם תְּצַפִּי פְּעֻלַּת קִנְיָנֵךְ!

חִרְדִי כְּיוֹנָה, עֲנִיָּה, אֶבְיוֹנָה,
זִכְרִי בְּכָל־עֵת מְנוּחָה עֶלְיוֹנָה,
קִרְאִי לְאֵל מְעֹנָה בְּכָל־רֶגַע וְעוֹנָה;
בְּכִי תָמִיד לְעֵינָיו וְהִתְחַנְּנִי לְפָנָיו,
וְהָפִיקִי רְצוֹנָיו — וְאָז מַלְאֲכֵי מְעוֹנָיו
יְבִיאוּךְ אֶל־גַּנֵּךְ,
יוֹם תְּצַפִּי פְּעֻלַּת קִנְיָנֵךְ!

3

שֹׁכְנֵי בָתֵּי־חֹמֶר לָמָּה תִשְׂאוּ עָוֹן?
וּמוֹתַר הָאָדָם מִן־הַבְּהֵמָה אָיִן!

לָנוּ יֵשׁ לָדַעַת, כִּי־אֲנַחְנוּ תוֹלַעַת;
לְגַב־חֹמֶר גַּבֵּינוּ — וְאֵיךְ יִגְבַּהּ לִבֵּנוּ?

מַה־יִּתְרוֹן לַגֶּבֶר וְאַחֲרִיתוֹ לַקֶּבֶר,
וְזֶה יִהְיֶה־לּוֹ חֵלֶף, לוּ־חַי שָׁנִים אָלֶף.

3

שֹׁכַנְתְּ בְּתוֹךְ שָׂדֶה,   עִם־אָהֳלֵי כוּשָׁן,
עִמְדִי בְּרֹאשׁ כַּרְמֶל   וּצְפִי לְהַר־בָּשָׁן;
לַגַּן אֲשֶׁר נֶחְמַס,   יָפָה, שְׂאִי עַיִן,
וּרְאִי עֲרוּגָתֵךְ   כִּי־נִמְלְאָה שׁוּשָׁן!'
„מַה־לָּךְ, צְבִי נֶחְמָד,   כִּי־תַעֲזֹב גַּנִּי,
לִרְעוֹת בְּגַן־יָקְשָׁן   וּבְתוֹךְ עֲצֵי דִישָׁן?
הָבָה, רְדָה לַגַּן   נֹאכַל מְגָדִים שָׁם,
וּבְחֵיק יְפַת־עַיִן   תִּשְׁכַּב וְגַם־תִּישָׁן!"

4

שַׁעַר אֲשֶׁר נִסְגַּר —   קוּמָה פְּתָחֵהוּ,
וּצְבִי אֲשֶׁר בָּרַח —   אֵלַי שְׁלָחֵהוּ;
לְיוֹם בּוֹאֲךָ עָדַי   לָלִין בְּבֵין שָׁדַי,
שָׁם רֵיחֲךָ הַטּוֹב   עָלַי תְּנִיחֵהוּ!'
„מַה־זֶּה דְמוּת דּוֹדֵךְ,   כַּלָּה יְפֵה־פִיָּה,
כִּי־תֹאמְרִי אֵלַי: שַׁלְּחָה וְקָחֵהוּ?
הַהוּא יְפֵה עַיִן   אָדוֹם וְטוֹב רֹאִי?"
רֵעִי וְדוֹדִי זֶה —   קוּמָה מְשָׁחֵהוּ!'

5

שֹׁרֶשׁ בְּנוֹ יִשַׁי,   עַד־אָן תְּהִי נִקְבָּר?
הוֹצֵא לְךָ פֶּרַח,   כִּי־הַסְּתָיו עָבָר!
לָמָּה יְהִי עֶבֶד   מֹשֵׁל בְּבֶן־שָׂרִים,
תַּחַת מְלֹךְ צָעִיר —   שָׂעִיר הֲלֹא גָבָר?!
מִגִּי־זְמָן אֶלֶף   שָׁנִים אֲנִי נֶעְבָּד,
אֶדְמֶה בְּתוֹךְ גָּלוּת   לִקְאַת בְּתוֹךְ מִדְבָּר —
הַאֵין לְבֻשׁ בַּדִּים   לִשְׁאוֹל? וְאֵיךְ יִגְלֶה
הַקֵּץ — וְאֵל צִוָּה: סְתֹם וַחֲתֹם דָּבָר!

וּמַה־נְּבַקֵּשׁ וּמַה־נִּדְרוֹשׁ וַעֲוֹנוֹת עָבְרוּ רֹאשׁ,
מְאֹד רַבּוּ עֲוֹנֵינוּ — וְאֵיךְ נִשָּׂא פָּנֵינוּ?

דְּלֵה עַמְּךָ מִשַּׁחַת, מֹשֵׁל רוּם וָתַחַת,
וְאִם הִקְשִׁינוּ עֹרֶף — יָדֶיךָ אַל־תֶּרֶף;

הָפֵק חֶמְלָתְךָ לְעַם דַּכְּאֵי דַלְתְּךָ,
כִּי־אַתָּה אֲדֹנֵינוּ, וְעָלֶיךָ עֵינֵינוּ!

*

פִּיּוּטִים קְטַנִּים

1

שַׁחַר עֲלֵה אֵלַי, דוֹדִי, וְלֵךְ עִמִּי
כִּי־צָמְאָה נַפְשִׁי לִרְאוֹת בְּנֵי עַמִּי;
לָךְ אֶפְרְשָׂה מִטּוֹת זָהָב בְּאוּלָמִּי,
אֶעֱרָךְ־לְךָ שֻׁלְחָן, אֶעֱרָךְ־לְךָ לַחְמִי;
מִזְרָק אֲמַלֵּא־לָךְ מֵאַשְׁכְּלֹת כַּרְמִי,
וּשְׁתֵה בְּטוּב לֵבָב — יִיטַב לְךָ טַעֲמִי;
הִנֵּה בְּךָ אֶשְׂמַח שִׂמְחַת נְגִיד עַמִּי,
בֶּן־עַבְדְּךָ יִשַׁי, הָרֹאשׁ לְבֵית לַחְמִי!

2

שֹׁכֵב עֲלֵי מִטּוֹת זָהָב בְּאַרְמוֹנִי,
מָתַי יְצוּעִי, יָהּ, תָּכִין לְאַדְמוֹנִי?
לָמָּה, צְבִי נֶחְמָד, תִּישַׁן — וְהַשַּׁחַר
עָלָה כְּנֵס עַל־רֹאשׁ שְׂנִירִי וְחֶרְמוֹנִי?
מֵעַל פְּרָאִים סוּר, וּנְטֵה לְיַעֲלַת־חֵן,
הִנְנִי לְכָמוֹךָ, וְאַתְּ טוֹב לִכְמוֹנִי;
הַבָּא בְּאַרְמוֹנִי יִמְצָא בְּמַטְמוֹנִי
עֲסִיס וְרִמּוֹנִי, מוֹרִי וְקִנְמוֹנִי.

לוּ שָׁפְטָה תֵּבֵל בְּצֶדֶק בָּם   לֹא־נָתְנָה טֶרֶף לְבָנֶיהָ,
נָחוּ וְלֹא־יָגְעוּ, וְהִשִּׂיגוּ   רַק מִבְּלִי־דַעַת שְׁשׁוֹנֶיהָ;
לָקְחוּ בְּנוֹת שֶׁמֶשׁ וְהוֹלִידוּ   סִכְלוּת וְלֹא־הָיוּ חֲתָנֶיהָ.
לָמָּה תְּרִיבוּנִי עֲלֵי שִׂכְלִי,   חוֹתֵי אֲדָמָה, קְמִשְׂנֶיהָ?
אִם־נִקְלְתָה חָכְמָה בְּעֵינֵיכֶם —   אַתֶּם מְאֹד קַלִּים בְּעֵינֶיהָ,
אִם־נִסְגְּרָה כִּי־לִבְּכֶם סָגוּר —   הִנֵּה אֲנִי אֶפְתַּח אֲרוֹנֶיהָ!
אֵיךְ אֶעֱזֹב חָכְמָה — וְרוּחַ־אֵל   כָּרַת בְּרִית בֵּינִי וּבֵינֶיהָ?
אוֹ תַעֲזֹב אוֹתִי — וְהִיא כָאֵם   לִי, וַאֲנִי יֶלֶד זְקֻנֶיהָ,
אוֹ כַחֲלִי, אוֹ כַעֲדִי נֶפֶשׁ,   אוֹ כַעֲנָק עַל־צַוְּרֹנֶיהָ?!
אֵיךְ תֹּאמְרוּ־לִי עֲדִיךְ הוֹרֵד   וּפְשֹׁט רְבִידְךָ מִגְּרוֹנֶיהָ?
בָּהּ יַעֲלֹז לִבִּי וּבָהּ יִיטַב,   כִּי־טָהֲרוּ נַחְלֵי עֲדָנֶיהָ!
לֹא־טוֹב הֱיוֹת נַפְשִׁי כְּמוֹ־שֶׁמֶשׁ   שֶׁהֶחֱשִׁיכוּהָ עֲנָנֶיהָ —
מִדֵּי הֱיוֹתִי אַעֲלֶה נַפְשִׁי   וּבְעַד עֲרָפֶל שִׂים מְעוֹנֶיהָ,
כִּי־נִשְׁבְּעָה עָלַי לְבַל־אֶשְׁקוֹט,   עַד־אֶמְצְאָה דַּעַת אֲדֹנֶיהָ!

*

בְּרֹב חָכְמָה רָב־כָּעַס

(לְאֶחָד מִגְּדֹלֵי הַדּוֹר)

זְמָמַי, הָהּ, בְּהַר כֶּסֶל נְבֻכִים,   וְעֵינַי — יָרְטוּ לָהֶם דְּרָכִים,
וּמַה־יִּתְרוֹן בְּאוֹר שֶׁמֶשׁ בְּעֵינַי,   וְלִבִּי יְהַלֵּךְ נָגְהוֹ חֲשֵׁכִים!
וְאֶדְרֹךְ עֹז בְּנֵי־יָמִים בְּנַפְשִׁי —   וּפָנַי בַּחֲמַת יָמִים דְּרֻכִים,
וְנִפְתָּה כַּאֲרוּס תֵּבֵל לְבָבִי —   וְשָׂדֶיהָ בְּיַד־זָרִים מְעוּכִים;
וְרַב־לִי עוֹד רְדֹף הַבְלֵי זְמַנִּים,   וְהָלֹךְ אַחֲרֵי לִבּוֹת הֲפוּכִים,
וְהִתְבּוֹסֵס בְּדַם־נֹעַר, וּמֵאָז   דְּמֵי נֹעַר בְּיַד־יָמִים שְׁפוּכִים!
נְאֻם צָמֵא לְמֵי חָכְמָה וְהֹמֶה,   וְיָמָיו בַּעֲבוֹת עָמָל מְשׂוּכִים,
רְדוּף יָגוֹן, שְׂבַע קָלוֹן, וּמִדַּם   לְבָבוֹ יִסְכוּ עֵינָיו נְסָכִים,
הֲדָפוּהוּ תְּלָאוֹת מִנְּעָרָיו,   וְתִצֵּיהֶן בְּצַלְעֹתָיו מְעוּכִים,
וְרַעְיוֹנָיו יְעִירוּהוּ, וּבִנְאוֹת   מְצוּקִים יֵלְכוּ הָלֹךְ וּבָכִים,
וַיִּיגַע לַעֲצֹר בָּהֶם, וְנַפְּמֵי   מְזִמָּתָם בְּדַלְתֵי אַף מְסִיכִים,

ט

שְׂשׂוֹנִי רַב בְּךָ, שֹׁכֵן מְעוֹנִי, זְכַרְתִּיךָ — וְגַם מֶנִּי יְגוֹנִי!
לְךָ חֶסֶד וְיֵשׁ עָלַי לְהוֹדוֹת, וְאֵין בַּמֶּה, לְבַד הֶגְיוֹן לְשׁוֹנִי;
מְרוֹמִים לֹא יְכִילוּן תַּעֲצֻמְךָ, וְאֵיךְ יוּכַל שְׂאֵתְךָ רַעֲיוֹנִי?
הֲבִינֵנִי וְחָנֵּנִי נְכֹחָה, וְיָפֵק אֶת־רְצוֹנְךָ רְצוֹנִי;
קְחָה שֶׁבֶת מְקוֹם זֶבַח, וְיִיטַב כְּקָרְבָּנִי וּמִנְחַת עֶשְׂרוֹנִי!
טְהוֹר עַיִן, פְּקַח עַיִן לְעָנְיִי, שְׁלַח אוֹרְךָ וְהָאֵר עִוְרוֹנִי;
נְצֹר גֹּדֶל חֲסָדֶיךָ לְמַעֲנִי, יְהִי סֵתֶר עֲלֵי־גֹדֶל עֲוֹנִי!
כְּמוֹ שִׁמְךָ לְפִקָּדוֹן בְּלִבִּי — תְּהִי רוּחִי בְּיָדְךָ פִּקְּדוֹנִי!

*

אָמַרְתִּי אֶחְכָּמָה

„נֶפֶשׁ אֲשֶׁר עָלוּ שְׁאוֹנֶיהָ — אָנָה תְּשַׁלַּח רַעֲיוֹנֶיהָ?
תֶּהֱמֶה וְתִדְמֶה לַעֲלוֹת כָּאֵשׁ שֶׁיַּעֲלוּ תָמִיד עֲשָׁנֶיהָ!
הַאַתְּ כְּמוֹ גַלְגַּל אֲשֶׁר יִסֹּב עַל־הָאֲדָמָה וַהֲמוֹנֶיהָ,
אוֹ רַעֲיוֹנַיִךְ כְּמוֹ יַמִּים שֶׁהָטְבְּעוּ בָהֶם אֲדָנֶיהָ?
אֵיךְ תֶּהֱזֶה תִּקְוַת לְבָבֵךְ — כִּי תִבְזֶה מְקוֹם עַיִשׁ וּבָנֶיהָ?
הַט־לִבֵּךְ מֵעַל נְתִיב חָכְמָה — תִּפְרֹשׂ לָךְ תֵּבֵל סְדִינֶיהָ;
אַחַר קְנוֹת בִּינָה הֲלֹא תִרְאֶה רָאשֵׁי אֲדָמָה — אַחֲרֹנֶיהָ!"
נַפְשִׁי, יְדִידַי, נֶחֱמוּ עַל־זֹאת אַף־נַחֲמוּהָ עַל־יְגוֹנֶיהָ,
תִּצְמָא לְאִישׁ שֶׂכֶל וְלֹא־תִמְצָא אָדָם יְרַוֶּה צִמְאוֹנֶיהָ;
דִּרְשׁוּ בְּאַנְשֵׁי הַזְּמָן אוּלַי בָהֶם אֱנוֹשׁ יָפִיק רְצוֹנֶיהָ!
אִם־הָאֲדָמָה חָטְאָה עָלַי — יָרֹק לְבָבִי רַק בְּפָנֶיהָ,
אִם־לֹא בְעֵינָהּ רָאֲתָה אוֹרִי — דַּי לָאֲדָמָה עִוְרוֹנֶיהָ,
אִם־כִּפְּרָה מְמַהֶרֶת פָּנַי — אָשׁוּב וְאֶסְלַח לַעֲוֹנֶיהָ!
גַּלְגַּל אֲדָמָה שׁוֹב, וְלֹא־תָרִים יַד־הַזְּמָן עַל־יַד נְבוֹנֶיהָ,
רַב־לָךְ עֲשׂוֹת עָוֶל, וְדַי לִהְיוֹת אַרְזֵי אֲדָמָה קִיקְיוֹנֶיהָ,
הָקֵל נִקְלֵי עָם, אֲשֶׁר מֵהֶם קַלּוּ מְאֹד עָלַי אֲבָנֶיהָ,
וּכְרוֹת זְנַב הָאֹמְרִים אֵלַי: „אַיֵּה תְּבוּנָה וַאֲמוּנֶיהָ?"!

כִּי־מָאֲסָה נַפְשִׁי — כְּאִלּוּ נוֹאָשָׁה   לִי מִמְּצוֹא כָבוֹד וְהִיא נוֹחֶלֶת;
דַּלְתֵי יְגוֹנִים פֶּתְחָה אֵלַי, הֲכִי   דַלְתֵי נְעוּרִים אַחֲרַי נִנְעָלֶת.
מַה־לַּאֲנָשִׁים יֹאמְרוּ: „אֵיךְ תֶּאֱהַב   כָּבוֹד, אֲשֶׁר יִמַּל כְּרֹאשׁ שִׁבֹּלֶת?
הֵן כִּי־תְבַקֵּשׁ מַעֲלוֹת שֶׁנִּבְצְרוּ —   בִּדְמֵי בְנֵי־יוֹם חַרְבְּךָ נִגְאָלֶת!"
אִמְרוּ לְמוֹכִיחַי וּמַנַּי: יֶחֱשׁוּ,   כִּי־שָׁמְעָה אָזְנִי דְּבַר בֶּן־פָּלֶת!
אִם־הָאֲדָמָה לֹא־תְשִׂימֵנִי לְרֹאשׁ —   אֵין הָאֲדָמָה אֹהֲבָה מַשְׂכָּלֶת;
לוּ יָדְעָה מֵאֶתְמוֹל רוּם מַעֲלוֹת   נַפְשִׁי — לְרַגְלַי הָיְתָה נֹפֶלֶת!
עַל־הַיְקָר אֶחְמוֹל — וְהָאֵל יַעֲנֶה   נֶפֶשׁ, אֲשֶׁר עַל־הַיְקָר חֹמֶלֶת;
אוּלַי אֱלֹהִים שָׂם בְּפִי דָבָר כְּמוֹ   אֶבֶן יְקָרָה וּתְהִי גַחֶלֶת,
כַּשִּׁיר אֲשֶׁר יוֹשֵׁר וְיָרַת אַף אֱנוֹשׁ   מִבֵּין אֲמָרָיו חֶלְבְּנָה וּשְׁחֵלֶת;
לוּ כַצְּרִי הַזֶּה בְּבֵית לוֹט יֵדְעוּ   אַנְשֵׁי סְדֹם הִתְדַּפְּקוּ עַל־דָּלֶת!

*

חָכָם בַּעֹז

כְּשֹׁרֶשׁ עֵץ יְהִי אֹרֶךְ אֲמִירָיו,   וְכִתְבוּנַת אֱנוֹשׁ יֹשֶׁר אֲמָרָיו,
וְכִמְזִמַּת לְבַב אִישׁ כֵּן יְגוֹנוֹ,   בְּשׁוּר — טֶרֶם יְבֹאוּהוּ — מְגוּרָיו.
יְדִידִי! אָהֳלוֹ תָקַע בְּלִבִּי,   וּמוֹרָשֵׁי לְבָבִי הֵם יְתָרָיו,
וְנִשְׁבַּע — כֹּל אֲשֶׁר יִסַּע וְיֹאבֶה   נְסֹעַ — הַכְּאֵב לִתְמֹךְ אֲשֻׁרָיו;
וְשָׁם תֵּבֵל בְּיָדִי כּוֹס יְגוֹנִים,   וְעָלַי הָפְקְדָה לִמְצוֹת שְׁמָרָיו,
וְהִפְקִיד הַזְּמָן כָּל־עַצְּבוֹתָיו   בְּנַפְשִׁי — כִּי־אֲנִי נֶפֶשׁ פְּגָרָיו;
וּפָגַשׁ קָדְקֳדִי בַּעֲנַן תְּלָאוֹת,   וְעָלַי סָחֲפוּ גִשְׁמֵי מְטָרָיו,
וּפֶתֶן הַזְּמָן נָשַׁךְ עֲקֵבָי,   וְהָיִיתִי מְשַׁעְשֵׁעַ לְחֹרָיו.
יְמֵי רִיבוֹת יְעָדֻנִי — וְהִנֵּה   כְּבָר שִׁלֵּם, וְלֹא־שִׁלֵּם נְדָרָיו,
וּבַל־אָעוּף עֲלֵי גָבְהֵי מְזִמּוֹת —   יְקַצֵּץ בַּעֲדִי כַּנְפֵי נְשָׁרָיו;
וְהָיִיתִי כְּמוֹ־נֶשֶׁר אֲשֶׁר כֹּל   בְּרוּם יִגְבַּהּ וְיִמָּרְטוּ אֲבָרָיו.
וְרַק אֶשְׂחֶה בְּיָם הַבִּין לְבַדִּי,   לְלַקֵּט כָּל־בְּדָלְחָיו וְדָרָיו,
וְדַי לִתְפֹּשׂ בְּיָדִי מֶחְקְרֵי־בִין,   וְדַי לָלִין לְבַדִּי בֵּין מְצָרָיו,
כְּמוֹ חֹשֵׁב אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה מְלַאכְתּוֹ,   וְכַסֹּפֵר יְחַפֵּשׂ אֶת־סְפָרָיו;
וְאֵיךְ יוּכַל אֱנוֹשׁ יַמְרֶה לְבָבוֹ,   וְלָמָּה יֹאמְרוּ: „הַתֵּר חֲגוֹרָיו"?!

וַיַּעְפִּיל לַעֲלוֹת אֶל־הַר תְּבוּנָה, וְרַגְלָיו מְנַטּוֹת אֵלָיו חֲשׁוּכִים,
וּמִי יוֹבִיל לְמִבְצָר יוֹרְדֵי־בוֹר, וְיָבִיא בֵּית עֲשִׁירֵי בֵּין הֲלָכִים?
וּמִילָדִים כְּגִילָם הֵם יְרֵאִים — וְאֵיךְ יִתְיַצְּבוּ לִפְנֵי מְלָכִים?
וּבִנְטוֹת אָהֳלֵי־בִין, עַל־יְמִינָם לִשְׂטָנָם נִגְּשֵׁי סִכְלוּת עֲרֻכִים,
וּמֵהַטּוֹת יְרִיעוֹתָם חֲשׁוּכוֹת, וְהֵמָּה מֵיתְרֵיהֶם מַאֲרִיכִים,
וְיַחַד יִקְרְאוּ כֻלָּם בְּשֵׁם אֵל — וּפִסְלֵיהֶם בְּבֵית כֶּסֶל נְסוּכִים,
וְאֶדַּדֵּם לְאַט עַד־בֵּית אֱלֹהִים, וְאוֹרֵם לַהֲלֹךְ בִּמְרוֹם הֲלִיכִים;
הֲלִיכִים נוֹסְדוּ עַל־קַו אֱמוּנָה, בְּחֻקֵּי אֵל נְתִיבֵיהֶם סְמוּכִים,
וְיֶהְמוּן לַהֲגוֹת בָּהֶם, וְלִנְוֶה תְּעוּדָה מִקְּצוֹתָם נֶהֱלָכִים —
לְאוֹר עוֹלָם, אֲשֶׁר הֵאִיר מְכוּנָה, וּבִימִינוֹ אֱמֻנֶיהָ תְמוּכִים,
וְעָלָה מַעֲלוֹת חָכְמָה וְגָבַהּ, וְלִקְרַאת לַחֲמָיו יָרִיק חֲנִיכִים;
לְפָנָיו יִכְרְעוּ אַנְשֵׁי תְבוּנָה, וְתַחְתָּיו כָּל־מְתֵי חָכְמָה הֲדוּכִים,
וְהֵקַם עָל לְהוֹרוֹת מִשְׁפְּטֵי־אֵל, וְהִצִּיב קַו אֱמֶת לִפְנֵי חֲשֵׁכִים;
עֲטֶרֶת כָּל־מְתֵי חָכְמָה, וְנֵזֶר מְתֵי מִשְׂרָה וְחֶמְדַּת הַנְּסִיכִים!
אֲדוֹן נַפְשִׁי, רְאֵה כִּי יְחַלּוּ־לָךְ, וְהִנָּם נֹשְׂאִים נַפְשָׁם וְחוֹכִים
לְפָנֶיךָ לְלַקֵּט בֵּין עֳמָרִים, לְבַל־יִהְיוּ נְבֻכִים וְסֻבְּכִים,
וּבֵין הָעֹמְדִים לִדְרֹשׁ תְּבוּנָה יְשׁוּ לָהֶם לְפָנָיו מַהֲלָכִים;
בְּנָשְׁפְּךָ נַחֲשֵׁי סִכְלוּת תְּשַׁו גֵּם תְּבוּנָתְךָ — לְהַחְיוֹת הַנְּשׁוּכִים,
וְיוֹם יוֹם תַּעֲרֹךְ נֵרוֹת תְּבוּנָה, וְאַל־יִהְיוּ כְּאֵשׁ קוֹצִים דְּעוּכִים,
וְיָאִירוּ פְּנֵיהֶם בַּהֲדָרְךָ, וּמִבִּרְכָתְךָ יִהְיוּ בְרוּכִים!

*

יִתְרוֹן לַחָכְמָה מִן־הַסִּכְלוּת

„לוּ הָיְתָה נַפְשִׁי מְעַט שׁוֹאֶלֶת, לֹא־הָיְתָה לַיִל וְיוֹם עֲמֵלֶת!“
אֵיךְ אֶעֱלֹז, רֵעִי, וּבַמָּה אֶעֱלֹץ? הַאִם אֲיַחֵל — נִמְשְׁכָה תוֹחֶלֶת!
הֵן מִדְרַשׁ חָכְמָה בְּשָׂרִי נֶאֱכָל — וּבְשַׂר אֲחֵרִים אַהֲבָה אֹכָלֶת.
„לוּ אֶמְצְאָה סִכְלוּת מְעָט?“ כִּי אֵין־לְךָ מַכָּה אֲנוּשָׁה תַּעֲרִיךְ אִוֶּלֶת;
עַל־כֵּן מְאֹד אִיגַע וְלֹא־אֶרֶף מְעַט — לוּ מָצְאָה יָדִי כְּבוֹד קֹהֶלֶת!
אֶפְשַׁט לְבוּשׁ תֵּבֵל, וְהַדַּעַת לְבוּשׁ אוֹר לָבְשָׁה אוֹ כִסְּתָה בִּתְכֵלֶת.

וּבֶן־שַׁחַר יְגַלְגֵּל אֶת־כְּסוּתוֹ,
וּבִגְלַל כִּי־אֲנִי שֶׂכֶל מְשַׁחֵר
וְדִמִּיתִי קְנוֹת וּסְפוֹת חֲבֵרִים,
וְשַׁבְתִּי מִזְּרֹעַ הַיְדִדוּת,
וּמִי יִרְצֶה קְנוֹת מֵעַם זְמַנִּי —
בְּחַר מֵהַקְּרָב שָׁלוֹם וְהֶרֶף,
וְדַע כִּי־לֹא אֱנוֹשׁ נִצָּל כְּמוֹ־אִישׁ,
יְדוּעַ רַע וְאָזוּר בַּתְּבוּנָה,
וְאֵיךְ יַמְרֶה אֱנוֹשׁ דַּעַת לְבָבוֹ,
וְאֵיךְ אָבוֹא בְּלַהֲקַת הַפְּתָאִים,
וְאֵיךְ אֶלְאֶה מְצֹא פֶּתַח דְּבָרִים,
וּבָרָא אֵל בְּלִי־לֵב עַם זְמַנִּי,
וְיָרוּם כָּל־אֱוִיל בּוֹ וַחֲסַר־לֵב,
וְכֹל נָטָה לְבָבוֹ אַחֲרֵי הוֹן,
וְלָאֵל יוֹם יְהִי כָל־סָר וְחָנֵף
וְיָעֹזּוּ וְיַעַלְזוּ יְשָׁרָיו,
כְּאֹרֶג הַיְרִיעָה עַל־מְנוֹרָיו —
וְדַעַת, לֹא־יְדָעוּנִי שְׁחָרָיו!
הֱיוֹת לְאִישׁ תְּעָלָה בַּחֲסָרָיו,
כְּקֹצֵר שְׁדֵפָה רוּחַ קְצִירָיו,
בְּקֶרֶן הַצְּבִי יִתֵּן מְחִירָיו.
וְאִם־עַזּוּ וְגַם־רַבּוּ חֲגָרָיו,
צְרָפוּ הַזְּמָן שֶׁבַע בְּכוּרָיו,
עֲדֵי כִּי־נִמְתְּקוּ עִמּוֹ מְרֹרָיו,
וְיָשֵׁת לַחֲצִיר יַעַר וְסִירָיו?
וְהַשֵּׂכֶל הֱבִיאַנִי חֲדָרָיו?
וְעִמִּי נִפְתְּחוּ דַּלְתֵי שְׁעָרָיו?
וְיָצַר מִבְּלִי־קֶרֶן שְׁוָרָיו,
וְכָל־יוֹנֵק חֲלֵב אֵם מִבְּחָרָיו,
וְעָבַד בִּלְעֲדֵי שַׁדַּי סְגוֹרָיו,
כְּמוֹ־קַשׁ מִפְּנֵי־רוּחַ סְעָרָיו —
וְיִבְּלוּ וְיִמָּלוּ יְהִירָיו!

*

נֹחַם לְנָפֶשׁ

מַה־לָּךְ, יְחִידָה, תֵּשְׁבִי דּוּמָם, כְּמֶלֶךְ בַּשְּׁבִי,
כַּנְפֵי רְנָנִים תֶּאֶסְפִי, וּבִכְנַף־יְגוֹנִים תִּסְתַּבְּבִי?
כַּמָּה לְבָבִי יֶאֱבַל? כַּמָּה דְמָעוֹת תִּשְׁאֲבִי?
דָּבַקְתְּ בִּיגוֹנֵךְ, עֲדֵי קֶבֶר בְּתוֹכוֹ תִתְיַצְּבִי —
סִגְרִי דְלָתֵךְ בַּעֲדֵךְ עַד־יַעֲבָר־זַעַם חֲבִי!
יֵקַל בְּעֵינַיִךְ מְאֹד אִם־תִּצְמְאִי אוֹ תִרְעֲבִי,
יִרְבֶּה שִׁבְרֵךְ עַד־מְאֹד, וּבְאַחֲרִיתֵךְ תֵּיטְבִי;
הִבָּזְרִי מֵאַחֲרֵי תֵבֵל וְאַל־תִּתְעַכְּבִי,
עִמְדִי וְצַפִּי, עַד־אֲשֶׁר יַשְׁקִיף וְיֵרֶא יֹשְׁבִי!
מַה־לָּךְ, אֲדָמָה בֹּגֵדָה, תִּתְהַלְּכִי וּתְסוֹבֵבִי?

מְגוּרָיו קָרְבוּ בִּרְחוֹק זְמָמוֹ,   וְרֵעָיו רָחֲקוּ מִבֵּית מְגוּרָיו —
וְלָמָּה יֹאמְרוּ: „יִיגַע לְנַפְשׁוֹ   וְלִלְבָבוֹ" — כְּהֵמָּם לַאֲסוּרָיו?
וְיִרְאֶה הָאֱנוֹשׁ חוֹבוֹת אֲחֵרִים,   וְיַעְלִים עַיִן לְבָבוֹ מִמְּעוֹרָיו.
וְאֵיךְ יַתִּיר חֲגוֹר שֵׂכֶל וּבִינָה   אֱנוֹשׁ, וּמַה־מְּרִי פַּתַּח אֱזוֹרָיו!
אֲשֶׁר סִגַּר בְּיַד נַפְשׁוֹ בְּשָׂרוֹ,   וְהִפְקִיד אֶת־לְבָבוֹ עַל־מְגוּרָיו,
וְנִפְשַׁט מִמְּתֵי בוֹז כַּשְּׁפִיפוֹן,   מְצָאָהוּ בְּיוֹם קַיִץ מְרִירָיו,
וְנַפְשׁוֹ גָּדְרָה פִּרְצֵי שְׁחָקִים,   וְתִפְרֹץ מִמְּקוֹם עַיִשׁ גְּדֵרָיו;
דְּבָרָיו מִפְלְאוֹת דֵּעִים, וְשָׁת עִם   דְּבִירֵי מַעֲלוֹת שֶׁמֶשׁ דְּבִירָיו,
וְקָם לָבוּס כְּסִיל תַּחַת פְּעָמָיו   וְתַחַת פַּעֲמֵי עֲשָׂרִים סְפָרָיו;
בְּלֵב יִסֹּב עֲלֵי גַלְגַּל אֲדָמָה   וַיְחָלֵק עֲלֵי־שֵׁשֶׁת עֲבָרָיו,
וְיָרוּץ — כֹּל אֲשֶׁר יִרְחַק זְמָמוֹ —   לְהַשִּׂיג, מִבְּלִי הָפֵר, אֲסָרָיו,
אֲשֶׁר, לוּ אִם־יְבַקֵּשׁ קְטֹט הֲנָחָה,   גְּזַרְתִּיהוּ וְשָׂרַפְתִּי גְזָרָיו!
אֱמֹר, אִם־לֹא — בְּעֵת אוֹכַח לְבָבִי —   בְּאַף יִבְעַר עֲשַׁן־אֵשׁ מִנְּחִירָיו,
וְאֹמַר: מִדְרֹשׁ שֵׂכֶל הֲתָסוּר,   כְּאֵין כֹּחַ בְּךָ לִמְצֹא חֲקָרָיו?
דְּרֹךְ עַל־בָּמֳתֵי יַמֵּי תְבוּנָה,   וּבַקַּע מִשְׂדֵה שֵׂכֶל הֲרָרָיו!
וְדַע כִּי־בַעֲלוֹתְךָ הַר תְּבוּנָה —   אֲבַקֵּשׁ מִמְּךָ לְסַפֵּר עֲפָרָיו,
וְעוֹד לֹא־אֶשְׁקְטָה מֵהַר מְזִמּוֹת,   עֲדֵי כִּי־אֶעֱלֶה לִטְרֹף כְּפִירָיו;
וְלִי עַיִן מְשׁוֹטֶטֶת בְּתֵבֵל,   אֲשֶׁר מִלֵּב אֱנוֹשׁ תִּרְאֶה סְתָרָיו,
וְלִבִּי פִּתְּחוּ תָמִיד שְׁעָרָיו,   וְשִׁירִי לְטְשׁוּ שֶׁבַע תְּעָרָיו,
וְיָדִי בַּזְּמָן תָּמִיד קְשׁוּרָה,   וְאֶקְשֹׁר יַד לְבָנָיו עַל־שְׁחָרָיו,
וְשַׂמְתִּי מַלְבּוּשׁ לַיִל לְבוּשִׁי,   וְתָפַרְתִּי כְסוּת כִּכְסוּת שְׁחָרָיו;
וְאָסִיר מֵעֲלֵי עֵינַי לְבָבִי,   בְּהַפִּיל מַאֲפַל לַיִל אֲפֵרָיו,
בְּמוֹת שֶׁמֶשׁ וְקוּם לַיִל כְּתַנִּין,   לְהָשִׂים עַל־פְּנֵי אֶרֶץ חֲמָרָיו,
וְהַסַּהַר לְבֶשׁ חֹשֶׁן יְרַקְרַק,   שְׁאָלוֹ מֵהֲדַר שֶׁמֶשׁ וְאוֹרָיו,
וְשָׁת עָנָן עֲלֵי פָנָיו לְמַסְוֶה,   כְּאִלּוּ יֵירְאוּ אוֹרֵי מְאוֹרָיו,
וּפֶתַח אָהֳלוֹ נִצָּב, כְּנָגִיד   לְמִלְחָמָה יְאַסֵּף אֶת־גְּבִירָיו,
וְעָמַד מַעֲמַד מֶלֶךְ, סְבִיבוֹ   בְּחֹם אֵשׁ מַעֲרֶכֶת מִנְּזָרָיו,
וְשִׁלַּח כּוֹכְבָיו סָבִיב, כְּרֹעֶה   יְשַׁלַּח עַל־פְּנֵי שָׂדֶה עֲדָרָיו,
וְכִרְאוֹת מַרְכְּבוֹת יוֹם הֵם יְנוּסוּן,   וְאִישׁ יִפָּרְדוּ מֵעַל חֲבֵרָיו,
וְלַיִל קָדְקֳדוֹ יִמְשַׁח בְּמֵי־טָל,   לְפָנָיו כִּי־יְגַלַּח אֶת־שְׂעָרָיו,

אֵין־לִי בְקִרְבֵּךְ נַחֲלָה, אִם־תֵּצְרִי אוֹ תִרְחֲבִי,
תַּאֲוַת לְבָבִי לַגְּדֹד, עַד־אָן וּמוֹתִי תִקְרְבִי!
הֵן בֵּין שְׁוָרִים נֶאֱסַר, להפה עלי מא חלבי
להפה עלי קום גדו לים ישערוה מארבי
להפה עלי מכתי בהם ועלי עטים תנסבי
להפה עלי זמאן אבי קד טאל פיה תעגבי
להפה עלי סקע אלדי קד טאק פיה מטלבי
בקית פיה מפרדא חתי אסתבד תגרבי
חל אל נתא מקאלתי אללה יעלם מדהבי!

*

מַעֲנֶה

(לְאֶחָד מִגְּדֹלֵי הַדּוֹר)

„עָמַּה הוֹד וַעֲמַּה וּלְבַשׁ גְּאוֹנִים, וְהִנָּחֵם וְהֶרֶף מִיְּגוֹנִים,
וְדוֹם אִם־בַּבְּכִי תָלִין, וְקַוֵּה — הֲלֹא תָקוּם וְלַבֹּקֶר רְנָנִים,
וְדַע כִּי־הִנְּךָ יָחִיד בְּדוֹרְךָ, וְשִׁירְךָ כַּחֲרוּזֵי צַוְּרֹנִים!“
עֲנִיתִיהוּ: וְאֵיךְ אֶרֶף וְאֶדֹּם, וְאֵיכָה יִדְּמוּ כַּיָּם שְׁאוֹנִים?
אֲפָפוּנִי, הֲדָפוּנִי מְצוּקִים, וְחִצֵּי הַזְּמָן נֶגְדִּי נְכוֹנִים,
וִירֵנִי בְּנוֹת יָמִים כְּאִלּוּ אֲנִי שַׂעֲרָה וְהֵם קַלְעֵי אֲבָנִים,
וּמִכַּנְפֵי זְמַנִּים יֹאחֲזוּנִי, וְעָלַי נֹסְעִים תָּמִיד וְחֹנִים;
וְאִתִּי הַזְּמָן הֵיטִיב, וְהוּא לֹא יְדָעַנִי אֲבָל כִּי בְיְגוֹנִים,
וְלֹא־יָדְעוּ יְלָדָיו כִּי־לְבָבִי מְאֹד חָזַק וְהָיָה כַאֲבָנִים,
וְלֹא־יִדְאַג וְלֹא־יָשִׂים אֲלֵיהֶם, וְיִשְׂחַק אִם־יְבֹאוּהוּ הֲמוֹנִים.
אֲנִי הַבֵּן אֲשֶׁר טֶרֶם יְיֻלַּד לְבָבוֹ בֶן כְּמוֹ בֶן־הַשְּׁמֹנִים,
וְגֵוִי יַהֲלֹךְ עַל־הָאֲדָמָה, וְנַפְשִׁי תִתְהַלֵּךְ עַל־הָעֲנָנִים,
וְיֶתֶר מַעֲלוֹת חָכְמָה תְּבַקֵּשׁ, וּמֹאֶסֶת בְּרָב־עֹשֶׁר וְהוֹנִים,
וְיָגַעְתִּי בְּחָכְמָה מִנְּעוּרַי, לְמַעַן אַחֲרִיתָהּ מַעֲדַנִּים,
וְהִיא הָיְתָה אֲחוֹתִי מִנְּעוּרַי, וּמֹדָעָהּ קְרָאַתְנִי בְּבָנִים;
וְנַפְשִׁי מִכְּלִי חֶמְדָּה יְקָרָה, וְתַחְשֹׁב הַפְּנִינִים כַּצְּנִינִים,

נַפְשִׁי בְּיָפְיֵךְ מָאֲסָה — לַשָּׁוְא עֲלֵי תַּעְגְּבִי,
אַל־תַּתְעִי, כִּי־מָחֳרָת תִּקְחִי אֲשֶׁר תִּתְנַדְּבִי!
שׁוּבִי, יְחִידָתִי, לְאֵל, שׁוּבִי וְלִבֵּךְ שׁוֹבְבִי,
הִתְחַנְּנִי אֵלָיו, וְגַם דִּמְעָה לְפָנָיו שַׁאֲבִי,
אוּלַי יְצַו וִישַׁלְּחֵךְ מִבּוֹר, אֲשֶׁר־בּוֹ תִּשְׁכְּבִי,
מִבֵּין אֲנָשִׁים בֹּעֲרִים, שֶׁתִּשְׂנְאִי וּתְתַעֲבִי,
אִם־תֹּאמְרִי — לֹא־יֵדְעוּ אִם־תִּצְדְּקִי אוֹ תִכְזְבִי,
אִם־תִּכְתְּבִי — לֹא־יֵדְעוּ אִם־תִּמְחֲקִי אוֹ תִכְתְּבִי;
יוֹם תֵּצְאִי מֵהֶם — תְּנִי תוֹדָה וְעֹלָה קָרְבִי,
יוֹם תֵּצְאִי לִרְאוֹת אֱנוֹשׁ — אָז כֶּאֱנוֹשׁ תֵּחָשְׁבִי!
דֹּמִּי, יְחִידָתִי, לְאֵל, דֹּמִּי וְאַל־תִּתְעַצְּבִי,
קוּמִי, עֲנִיָּה סֹעֲרָה, קוּמִי וְגַם־הִתְיַצְּבִי,
קוּמִי וְגוּרִי בַּאֲשֶׁר תִּוָּדְעִי, תִּנָּקְבִי,
קוּמִי וְשִׁכְחִי אָב וְאֵם, צוּרֵךְ, לְבָבִי, אֱהֶבִי,
קוּמִי וְרוּצִי אַחֲרָיו, קַלָּה כְנֶשֶׁר אוֹ צְבִי;
אִם־תִּמְצְאִי מָצוֹק וָצָר — אַל־תִּפְחֲדִי, אַל־תִּרְהֲבִי,
אִם־תִּדְרְכִי עֵמֶק וָהָר, אִם־בָּאֳנִיָּה תִּרְכְּבִי —
שִׂימִי סְפָרַד אַחֲרַי גֵּוֵךְ וְאַל־תִּתְעַכְּבִי,
עַד־תִּדְרְכִי צֹעַן וְגַם בָּבֶל וְאֶרֶץ הַצְּבִי!
לָמָּה, עֲנִיָּה סֹעֲרָה, תִּבְכִּי, וְלָמָּה תִדְאֲבִי?
כִּי גֵר אֲנִי נֶחְשָׁב, עֲדֵי עַצְמִי בְקֶבֶר תִּרְקְבִי?
שָׁם תִּדְרְכִי כָל־עֹז, וְשָׁם תִּנָּשְׂאִי, תִּשָּׂגְבִי!
הַעַל גְּמֹשׁ עִמֵּךְ, וְאִם עַל־בֵּית מְגוּרֵךְ תִּדְאֲבִי?
כִּי צֵל אֱלֹהַי בַּעֲדֵךְ — אִם־תֵּלְכִי אוֹ תֵשְׁבִי!
זִכְרִי שְׁלֹשָׁה נִתְּנוּ לָגוּר, וּבָהֶם חַשְּׁבִי:
אֵיתָן וְאִישׁ תָּמִים וְצִיר, נָס מִפְּנֵי יַד אֹיְבִי,
חָסוּ בְגָלוּתָם בְּשֵׁם צוּר, בָּעֲרָבוֹת רֹכְבִי!
אֶרֶץ יְרִיבַי אַחֲרַי תֹּאַר בְּקִלְלַת בֶּן־לְבִי,
גָּפְרִית וְגַם־מֶלַח וְאֵשׁ תֹּאכַל יְבוּלָהּ בַּעֲבִי. —
אִי־לָךְ לְאֶרֶץ שִׁכְחִי יוֹם אַחֲרֵי תֵעָזְבִי,

וְכֹל לֹא־יִמְצְאוּ עִמִּי יְדֵיהֶם, וְיוֹדוּ לַעֲצָתִי בַּלְּשֹׁנִים,
וְיָשְׁבוּ מְקַנְאֵי מַעֲלָתִי מְלֵאִים מֵחֲמַת אֵשׁ הַחֲרוֹנִים,
וְאֶת־חַחִי בְּאַפֵּיהֶם אֲשַׁוֶּה, וְאֶתֵּן עַל־לְחָיֵיהֶם רְסָנִים,
וְאֶשְׁחָקֵם, וְאֶדְרֹךְ בָּמֳתֵיהֶם, וְאַשְׂבִּיעַ פְּנֵיהֶם בַּקְּלוֹנִים,
וְיִהְיוּ כַּנְּעֹרֶת מִפְּנֵי־אֵשׁ, תְּלַהֲטֵם בְּעֶזוּזָהּ הַחֲסֹנִים,
וּפִי כָל־דּוֹבְרֵי־שֶׁקֶר יְסֻכַּר, וְיָמֻתוּ בְּאֵין כֹּחַ וְאוֹנִים,
וְלֹא־יָרוּם לְבָבָם לֶאֱמֹר שִׁיר, וְאַף לֹא־יַזְכְּרוּהוּ בַלְּשֹׁנִים,
וְהֵם לֹא־יַעֲלוּ עַל־לֵב לְעוֹלָם, וְכַמֵּתִים בְּחַיֵּיהֶם טְמֻנִים.
לְאֵידָם הַשְּׂחֹק עָשׂוּ בְנַפְשָׁם, בְּשׁוּמָם כַּעֲצֵי־קַשׁ קִנְמוֹנִים,
וְאָמְנָם לֹא לְעוֹלָם יְהִיֶה אוֹר בְּמוֹ חֹשֶׁךְ, וְחַיִּים בָּאֲשׁוּנִים!
וְשִׁירֵנוּ כְּיִלְדֵי אֲמָנָה, וְשִׁירָתָם כְּמוֹ יַלְדֵי זְנוּנִים,
וְכִי־נַפְשָׁם קְרוּצָה מֵאֲדָמָה, קְרָצוּהָ — בְּדָבְקָם — מִדְּמָנִים,
וְנַפְשֵׁנוּ פְּנִינֶיהָ — וְעַל־כֵּן גְּזָרְנוּהוּ אֲנַחְנוּ מִפְּנִינִים;
וּבוֹ אָרוֹם וְאֶנָּשֵׂא עֲלֵי־כָל־ מְתֵי דוֹרִי וְעַל־כָּל־הַזְּמַנִּים,
וְאֶתְגַּבֵּר בְּשִׁירָתִי, וְאֶחְבֹּשׁ פְּנֵי שֹׂנְאַי לְעוֹלָם בַּטְּמֻנִים,
אֲשֶׁר הֵמָּה עֲרִירֵי לֵב וְרַעְיוֹן, וְאֵינָם שֹׁמְעִים כִּי אִם־מְאֵנִים,
וְדָת אֵל חָשְׁבוּ־בָהּ מַחֲשָׁבוֹת, וְשָׁגוּ־בָהּ וְהִרְבּוּ עוֹד זְדוֹנִים,
וּמַתְכֹּנֶת לְשׁוֹן עִבְרִית עֲמֻקָּה וְקָשָׁה לַאֲחִי מוּסָר וּבִינִים,
וּבִינָהּ מִפְּלָאֵי הַהִתְבּוֹנְנוּת, וְאֵינָהּ כִּי לְחַדֵּי רַעֲיוֹנִים;
כְּבוּדָהּ הִיא לְנִכְבַּדֵּי תְבוּנָה, וְאַף כִּי־לַנְּמָלִים הַקְּטַנִּים,
אֲשֶׁר אֵין־דֵּי בְּבִינָתָם לְהַפְלוֹת צְעִירֵי הַזְּבוּבִים מִשְּׁמֵנִים.
אֲהָהּ, כִּי־הַזְּמָן חָסֵר תְּבוּנוֹת וְנִמְלָא מֵעֲדַת רוֹגְנִים וְשׁוֹגִים!
וְעַל־כֵּן כָּל־יְמֵי חַיַּי אֲקוֹנֵן, וְלִבִּי יַעֲשֶׂה מִסְפֵּד כְּתַנִּים,
לְמַעַן נֶעְדְּרוּ אַנְשֵׁי אֱמוּנָה, וְסָפוּ כָל־נְשׂוּאֵי שֵׁם וּפָנִים,
וְתַחַת הַהֲדַס סִרְפַּד וְחוֹחַ, וּבִמְקוֹם הָאֲרָזִים קִמְּשֹׁנִים!
וְאִם הִתְמוֹטְטוּ גִּבְעוֹת תְּבוּנָה, וְאִם הִתְפַּצְּצוּ הָרֵי אֲמָנִים —
הֲלֹא טוּב הַשְּׁאָר נִשְׁאָר וְזָרַח כְּמוֹ־שֶׁמֶשׁ עֲלֵי־יוֹם הָעֲנָנִים;
וְחָשַׁב הָאֱלֹהִים זֹאת לְטוֹבָה, לְהַשְׁאִיר בֵּין שְׁאָר עַמּוֹ אֱמוּנִים,
לְשׁוֹבֵב יַעֲקֹב אֵלָיו וְלֶאְסֹף פְּזוּרֵי דָת לְאֵל נַטֵּה מְעוֹנִים,
וְלִבְנוֹת נִגְדְּעֵי הַנַּהֲלָאָה, וְלִמְאוֹן שִׂפְתֵי הָרַע סְאוֹנִים;

וּמֵרֹאשׁ מָאֲסָה נֹעַם אֲדָמָה,   וְחַיֶּיהָ בְּעֵינֶיהָ אֲסוֹנִים,
לְמַעַן כִּי־שְׁשׁוֹנֶיהָ יְגוֹנִים   וּמַדּוּחוֹת, וְאוֹנֶיהָ כְּאוֹנִים,
וּבָתֵּי מַחֲמַדֶּיהָ הֲרִיסוֹת,   וּבָתֵּי מַהֲלֻמֶיהָ נְכוֹנִים.
תְּפַתֶּה כָּל־חֲסַר לֵבָב בְּיָפְיָהּ   כְּבַעֲלַת־אוֹב וְאֵשֶׁת יִדְּעֹנִים;
בְּשָׁנֶיהָ תְּשַׁנֶּה הַמְּצוּקִים,   וְזֹאת לֹא־זֹאת תְּשַׁלַּח בַּזְּמַנִּים,
וְתָשִׁית רֹזְנֵי הַיּוֹם כְּמוֹ־כֵן,   מְחֻסָּרִים בְּדַעְוֹתָם וְשׁוֹנִים;
לְקָחָם עַל־זְרוֹעֹתָיו וְדִכָּם,   וְאִם־הָיוּ עֲלֵי חֵיקוֹ אֱמֻנִים,
וְהֵתֵל בַּחֲבֻרָתָם, וְשָׂחַק   לְעֻמָּתָם, וְהֶרְאָמוֹ שְׁשׁוֹנִים —
רְאֵה עַתָּה, אֲחִי מוּסָר וּבִינָה,   וְהַבֵּט יוֹם כְּלוֹתָם כָּעֲנָנִים,
וְיוֹם יֶחֶשְׂפוּ־בוֹ מַעֲרֵיהֶם   וְיִרְאֶה כָל־אֱנוֹשׁ מֵהֶם קְלוֹנִים!
חֲמָתִי נִתְּכָה עָלַי בְּשׁוּרִי   פְּתָאִים חָשְׁבוּ כִּי־הֵם מְבִינִים,
וְאֶשְׁתֹּק מֵעֲדָתָם הַנְּבָלָה,   וְאֶכָּבֵד וְאַשְׁקִיט הַשְּׁאוֹנִים;
וְהֵם מִתְפָּאֲרִים עָלַי בְּשִׁירִים —   וּמִי־יִתֵּן וְיִהְיוּ מַאֲזִינִים,
וְלוּ הִתְפָּאֲרוּ עָלַי מְאוֹרֵי   שְׁחָקִים — הֶחֱשַׁכְתִּים כָּעֲנָנִים!
פְּתָאִים חָשְׁבוּ סִכְלוּת, לְהַשְׁווֹת   עֲצֵי־עֵדֶן בְּשׁוּרוֹת הָאֳרָנִים;
הֲכָאֵלֶּה לְפָנַי יַעַרְכוּן   צְעִירֵי הַגְּמַלִּים הַקְּטַנִּים?
אֲשֶׁר לֹא־יָדְעוּ בַשִּׁיר לְדַבֵּר,   וְאֵינָם לַהֲגוֹת בּוֹ נֶאֱמָנִים,
וְאִלּוּ יַעֲלֶה שִׁירָם בְּמִשְׁקָל,   אֲזַי יִהְיֶה כְּאָבָק וַעֲשָׁנִים,
וְטֶרֶם יֻלְּדוּ כָּרוּ קְבָרִים   לְשִׁירֵיהֶם, וְעִמָּהֶם טְמֻנִים;
עֲדָרִים מָאֲסוּ רֹעֶה אֱמוּנָה,   וְלוּלֵא אֵל זְבַחְתִּימוֹ כְּצֹאנִים,
וְאִלּוּ נָפְלוּ יָדַי, עֲלֵיהֶם   נְשָׂאתִים — נָפְלוּ הֵם בַּיְוֵנִים,
וְכֻלָּם הָטְבְּעוּ בְבֹץ צְמִיתֻת,   וְלֹא־יָכְלוּ שְׂאֵתָם הָעֲנָנִים,
וְאוּלָם מִפְּנֵי שִׁירַי יְשׁוּבוּן,   אֲשֶׁר יִכָּנְעוּ אֵלָיו גְּאוֹנִים,
וְיִתְרַצּוּ לְכַפֵּר הַשְּׁגָגוֹת,   וְיִתְוַדּוּ לְהַעֲבִיר הָעֲוֹנִים!
עֲרָכוּנִי וְהֵם לֹא יָדְעוּ כִּי   אֲנִי שֶׁמֶשׁ אֲכַסֶּה בַּמְּעוֹנִים;
אֲנִי אֶחְקֹר צְפוּנֵי הַמְּלִיצָה,   וְאֶפְתַּח שַׁעֲרֵי־דַעַת וּבִינִים,
וְאֶקְבֹּץ מִנְּפָצֶיהָ חֲרוּזִים,   וְאֶלְקֹט מִפְּזוּרֶיהָ פְּנִינִים,
וּגְבִנֵּי הֲרָרֶיהָ שְׂרוּנִים   לְפָנַי, וְאָרְחֶיהָ נְכוֹנִים;
אֲנִי בָאתִי לְחַדְרֵיהֶם, אֲשֶׁר הֵם   לְכָל־מֵבִין וְכָל־חָכָם צְפוּנִים,
וְאָשִׁיר שִׁיר יְשַׂמַּח הַנְּפָשׁוֹת,   וְכָל־לִבּוֹת יְחַלֵּץ מִיְּגוֹנִים,

וְעֶבֶד יַהֲרֹג הַיּוֹם אֲדֹנָיו,   וְשִׁפְחָה יִסְּרָה מַלְכָּה, וְאָמָה;
וּבֵן יָקוּם עֲלֵי אָבִיו וְאִמּוֹ,   וְכֵן הַבַּת בְּאָבִיהָ וְאִמָּהּ.
יְדִידִי! רָאֲתָה עֵינִי בְּתֵבֵל,   אֲשֶׁר הַטּוֹב בְּעֵינֵי כֹל — מְהֻמָּה;
יְמֵי חַיֵּי אֱנוֹשׁ יִשָּׂא עֲמָלִים,   וְיִשָּׂא אַחֲרִיתוֹ גּוּשׁ וְרִמָּה!

*

תֵּבֵל — הָבֶל

(בְּמוֹת אֶחָד מִידִידָיו)

אֲחִי תֵבֵל, שְׁאַל תֵּבֵל,   שְׁאַל מָה אַחֲרִית עַמָּהּ,
אֲשֶׁר תֹּאכַל יְלָדֶיהָ —   וְהֵם לֹא־לָחֲמוּ לַחְמָהּ;
הֲכִי תֵבֵל קְרָאוּהָ —   לְמַעַן הִיא וְהֵם כִּשְׁמָהּ,
וְלוּ חָכְמוּ בְּנֵי־תֵבֵל,   אֲזַי יָעֲצוּ לְהַשְׁמָהּ,
וְאִישׁ יֵדַע אֲשֶׁר אֵדַע —   לְבָבוֹ קֵץ הֱיוֹת עִמָּהּ.
וְתֵבֵל בָּחֲלָה נַפְשִׁי —   וְנַפְשִׁי בָחֲלָה מוּמָהּ . . .
וּמִדַּת לַיְלָה אַחַת,   וְהִגְּנִי בְּעֵת תֻּמָּהּ;
וְאֵיךְ אִישַׁן — וְלִבִּי עֵר,   וְעֵינִי מָאֲסָה נוּמָהּ?
אֱמֶת, עָלַי לְהִוָּסֵר   וְנַפְשִׁי עוֹד לְהַחְכִּימָהּ,
לְמַעַן הִיא אֲשֶׁר תִּחְיֶה,   אֱמֶת, אַחֲרֵי כְלוֹת גִּשְׁמָהּ,
לְהִסְתּוֹפֵף בְּצֵל אוֹרָהּ,   לְהִתְעַנֵּג בְּטוּב טַעְמָהּ;
וְגַם־תָּבִין נְתִיבֵי אוֹר   וְתֵדַע מָחֳרַת יוֹמָהּ,
בְּעֵת תַּעֲזֹב גְּוִיָּתָהּ   וְתָשֹׁב אֶל־אֲשֶׁר שָׁמָּה,
וְתַעַל — כַּאֲשֶׁר עָלָה   יְדִידֵנוּ אֱלֵי רוּמָהּ!
אֲשֶׁר הָיָה פְּאֵר אַרְצִי,   וְסַפִּירָהּ וְיַהֲלֹמָהּ,
וְאַבִּירָהּ וְכַבִּירָהּ,   וְאַלְקוּמָהּ וְזַמְזֻמָּהּ,
וְהָאֶשְׁכּוֹל אֲשֶׁר נָעַם   מְאֹד מֵאַשְׁכְּלוֹת כַּרְמָהּ, —
וְלָמָּה שִׁכְּלָה אוֹתוֹ   אֲדָמָה, שַׁכְּלָה אִמָּהּ?
קְבַרְנוּהוּ — וְאוֹר קָדַר,   וְהַשֶּׁמֶשׁ בְּעֹז חַמָּהּ,
וְלוּלֵי כִּי־נְשָׂאוּהוּ —   נְשָׂאַתְהוּ עֲלֵי שִׁכְמָהּ!
אֲנַחְנוּ שֹׁכְנֵי תֵבֵל,   אֲשֶׁר נָפְלוּ בְּתוֹךְ חֶרְמָהּ,

לְנַחֵם לֵב שְׁפָלִים וַאֲמֵלִים,   וּמַכּוֹתָם לְרַכֵּךְ בַּשְּׁמָנִים,
וְלִרְעוֹת צֹאן מְנֻדַּחַת בָּאֲפָסִים,   וְהָרָזִים לְעַדֵּן כַּשְּׁמֵנִים.
אֱמֶת, כִּי נְהָלָם עַל־מֵי מְנֻחוֹת,   וְהוֹבִילָם לְחַיֵּי מַעֲדַנִּים,
וְהִרְוָם בִּתְבוּנָה עַד־לְשָׂבְעָה,   וְהִשְׁקָם כִּי־הֲרָגוּם צִמְּאוֹנִים;
אֲשֶׁר חִזֵּק יְדֵי דָת אֵל אֱמוּנִים   וְהֶעֱמִידָהּ עֲלֵי־רֹאשׁ הַמְּכוֹנִים;
אֲשֶׁר הֵשִׁיב פְּזוּרֵי צֹאן תְּעוּדָה,   וְהוֹשִׁיב נַחֲלֶיהָ מִלְּפָנִים;
אֲשֶׁר הוֹדַע בְּעֵטוֹ מִשְׁפְּטֵי־אֵל,   וְאֵלָיו יַעֲלוּ עִמּוֹ גְרוֹנִים;
וְכַמָּה תוֹצְאוֹת מִשְׁפָּט יְגַלֶּה   בְחָכְמָתוֹ, וַיַּתִּיר הָאֲטוּנִים,
וְהוּא בַעַל לְשׁוֹן דָּת הַקְּדוֹשָׁה,   וּפִיהוּ הַמְמַלֵּל בַּנְּבָנִים
וְהוּא פִּתַּח חֲגָרֶיהָ, וְחִלֵּץ   חֲלָצֶיהָ, וְחִדֵּשׁ בָּהּ יְשָׁנִים,
וְיִשֵּׁר מִשְׂגְּבֶיהָ בְצוּרִים,   וְחָשַׂף מִסְתָּרֶיהָ גְּאוֹנִים,
וְהֶחְיָה מִשְׁתְּתֶיהָ מְקוֹרִים,   וְהֵפִיץ מִנְּפֹצֶיהָ עֲנָנִים,
וְהֶעֱמִיד מִפְּרָצֶיהָ שְׁעָרִים,   וְחִלֵּק מַחְלְקוֹתֶיהָ לְפָנִים.
גְּשׁוּי קָדְקֹד, וְלוּ שַׁחַק עֶרְכּוֹ —   גְּעָרוֹ נַעֲרַת אָבוֹת לְבָנִים;
אֲשֶׁר הַתֹּם וְהַיֹּשֶׁר לְבוּשׁוֹ,   וְעָטָה הַחֲסָדִים כַּסְּדִינִים,
וְיָרַשׁ מַעֲלָתָיו מֵאֲבֹתָיו,   וְיֹרִשֵׁם לְאַחֲרִיתוֹ לְבָנִים;
אֲבִי הַכֹּל נְשָׂאָהוּ עֲלֵי־כֹל,   וְהֵרִים מַעֲלָתָיו כַּתְּרָנִים,
וְהִשְׁמִיעַ כְּבוֹדוֹ בָּאֲרָצוֹת,   עֲדֵי אַפְסֵי שְׁבָאִים אַף־דְּדָנִים,
וְהֵשִׂים אֶת־תְּהִלָּתוֹ בְּפִי כָל־   מְתֵי מוּסָר גְּדֹלִים עִם־קְטַנִּים;
וְאָמְנָם הוּא לְכָל־חַכְמֵי אֲדָמָה   כְּמוֹ־שֶׁמֶשׁ וְהֵמָּה כָּעֲנָנִים,
וְכָמוֹנִי — יְאַהֵב, כִּי אֲשַׁוֶּה   תְּהִלָּתוֹ בְּפִי כַּפַּעֲמֹנִים,
יְשִׁירוּהָ מְתֵי מוּסָר, וְיֶהְגּוּ   בְּצִדְקָתָיו יְמֵי עוֹלָם וְשָׁנִים!

*

תַּהְפֻּכוֹת תֵּבֵל

וְלֵב נָבוּב וְתוּשִׁיָּה סְתוּמָה,   וְגוּף נִרְאֶה וְנֶפֶשׁ נֶעֱלָמָה;
וְאֶרֶץ שֶׁתַּחְתֶּיהָ יִמְצְאוּ רָע,   וְלֹא שָׂשׂוֹן לְאָדָם בָּאֲדָמָה;
וְתָשֹׁב הָאֲדָמָה לָאֲדָמָה,   וְתַעַל הַנְּשָׁמָה לַנְּשָׁמָה.

אֶרְאֶה פְּנֵי תֵבֵל, יְדִידַי, זְעֵפִים, יִתְנַכְּרוּ אֵלַי וְלֹא־נִכָּרוּ —
עַל־כֵּן שְׁעוּ מֶנִּי, אֲמָרֵר בַּבֶּכִי — מַה־תִּקְצְפוּ עָלַי וּמַה־תִּגְעָרוּ?
אַל־תִּשְׁאֲלוּ עַל־מֶה שְׂפָתַי צָלֲלוּ — כִּי מֵעֲלֵי רֹאשִׁי צְלָלִים סָרוּ!
אָבַד יְקוּתִיאֵל, אֲשֶׁר הָאֹבְדִים בּוֹ עָתְקוּ חַיִל וְגַם־גָּבָרוּ,
כַּפְתּוֹר — אֲשֶׁר הֻכָּה וְסִפִּים רָעֲשׁוּ, יָכִין — אֲשֶׁר נָפַל וְגֻלּוֹת סָרוּ!
חֹשֶׁךְ וְצַלְמָוֶת מְאוֹרִים נִגְאָלוּ, וּמֵי אֲדָמָה אַחֲרָיו יוּאָרוּ —
לֹא־יָדְעָה נַפְשִׁי אֲבָל הַיּוֹם לְבַד, אִם־יִמְאֲסוּ יָמִים וְאִם־יִבְחָרוּ,
עַד לֻקְּחוּ מִבְחַר אֱנוֹשׁ — וָאֵדְעָה, כִּי יָלְדוּ אָוֶן וְעָמָל הָרוּ,
אָכֵן לְעֻמָּתִי פְּנֵיהֶם חִזְּקוּ — כִּי־אֵדְעָה פִּשְׁעָם וְלֹא־יֶחְוָרוּ!
אַל־תַּאֲמֵן לָהֶם וְאַל־תִּכְרֹת בְּרִית, כִּי עַל־דְּמוּת מַלְאָךְ בְּרִית קָשָׁרוּ,
אִם נָדְרוּ נֶדֶר לְהַשְׁחִית כָּל־יְקָר — בּוֹ שִׁלְּמוּ נִדְרָם אֲשֶׁר נָדָרוּ!
הִוָּסְדוּ, הִוָּעֲדוּ הַמּוֹשְׁלִים, הִתְנַגְּשׁוּ, הִתְקַדְּשׁוּ, הִבָּרוּ!
חוּשׁוּ לְעֶזְרָתִי וְיָדַי חַזְּקוּ, כִּי מַחְשְׁבוֹתַי אַחֲרָיו נֶאְסָרוּ,
גַּם־הַדְּמָעוֹת גָּרְעוּ חֹק נַחֲלָה, כִּי כַּאֲפִיקֵי נַחֲלָה נִגָּרוּ —
אַךְ הַלְּבָבוֹת כַּשְּׁמִירִים חָזְקוּ, כִּי נָשְׂאוּ כָזֹאת וְלֹא־נִגְזָרוּ!
הָוָה, אֲשֶׁר לֹא־תוּכְלוּ עוֹד כַּפְּרָהּ, הוָה, אֲשֶׁר לָהּ כָּל־לְבָבוֹת חָרוּ:
יִקָּפְצוּ, יֻפְּצוּ, יִמָּצְצוּ, יִמָּאֲסוּ, יִנָּתְסוּ, יִתָּרוּ,
יִתְבּוֹלְלוּ, יִתְמוֹלְלוּ, יִתְגּוֹלְלוּ, יִתְהוֹלְלוּ, יִתְחוֹלְלוּ, יֵאָרוּ —
תֵּקַל בְּעֵינֵינוּ עֲדֵי יִתְפַּלָּצוּן לָהּ מוֹסְדֵי אֶרֶץ וְיִתְפּוֹרָרוּ!
אַל־תַּעֲבִירוּ קוֹל בְּאֶרֶץ הַצְּבִי, פֶּן־יִרְגְּזוּן הָרָיו וְיִתְעַרְעָרוּ!
עַמִּי, סְפֹד כִּי הַכְּרוּב סָר מִדְּבִיר, וּכְלֵי קְרָב וּכְלֵי יְקָר נִפְזָרוּ,
וּזְעַק לְפִי־קֶרֶת וְהֵילֵל, כִּי אֲרוֹן נִלְקַח וְלוּחוֹת הַבְּרִית נִשְׁבָּרוּ;
נֶהְפַּךְ לְךָ נִיסָן, אֲשֶׁר הָיָה לְנֵס, נָסוּ צְלָלֶיךָ וְגַם־עָבָרוּ —
הַיּוֹם, אֲשֶׁר־עָלָה אֲרִי מִסֻּבְּכוֹ, הַיּוֹם, אֲרָיוֹת עַל־אֲרִיאֵל צָרוּ,
הַיּוֹם, עֲטֶרֶת עַם־צְבִי בּוֹ נָפְלָה, הַיּוֹם, תְּמִידֵי מִזְבְּחוֹ הוּסָרוּ,
הַיּוֹם, יְסוֹד הֵיכַל פְּנִימִי הָעֳרָה, הַיּוֹם, בְּתוֹכוֹ מוֹקְדִים. בָּעָרוּ,
הַיּוֹם, בְּקֶרֶב מוֹעֲדֵי אֵל שַׁאֲנוּ הָאֹמְרִים לָהֶם עָרוּ עָרוּ,
הַיּוֹם, בְּתוּלַת בַּת־יְהוּדָה הָגְלְתָה, הַיּוֹם, שְׁלָלָהּ אֹיְבִים בָּזָרוּ —
נִשְׁכַּח כְּאֵבֶל שָׁאוּל וִיוֹנָתָן בְּנוֹ, וּכְאֵבֶל בְּנוֹ אָמוֹן אֲשֶׁר דָּקָרוּ,
וּכְאֵבֶל גְּדַלְיָה בֶּן־אֲחִיקָם אַחֲרָיו, וּכְאֵבֶל עֲשֶׂרֶת שֹׁפְטִים אָסָרוּ!

וְאָמְנָם כִּי צְלָמֵינוּ מְפֻתָּחִים בְּחָתְמָהּ;
וְלָמָּה נִדְאֲגָה מָוֶת וּמִזִּכְרוֹ מְאֹד נִתְמַהּ?
וְאֵיךְ יִכְסֶה אֱנוֹשׁ מִכְסָה — וְהִיא כָּפְרָהּ וּפִדְיוֹמָהּ?
וּמַדּוּעַ נְתַעֵב כּוֹס — וְעָלֵינוּ שְׁתוֹת דָּמָהּ?!

*

קִינָה עַל־מוֹת רַבִּי יְקוּתִיאֵל

בִּימֵי יְקוּתִיאֵל אֲשֶׁר נִגְמָרוּ, אוֹת כִּי שְׁחָקִים לַחֲלוֹף יֻצָּרוּ!
שִׂימוּ לְבַבְכֶם תֵּדְעוּ כִּי הַזְּמָן יָכִין לְעָם שִׁיחוֹת וְלֹא נוֹצָרוּ,
יִקְחוּ יְמוֹתָיו עָם וְעַל־עָם יִתְּנוּ, עַד־אֶחֱשֹׁב כִּי עִם־אֱנוֹשׁ יִסְחָרוּ!
לֹא־אֶדְעָה זֹאת, כַּאֲשֶׁר לֹא־יֵדְעוּ כָּל־אַנְשֵׁי לֵבָב אֲשֶׁר נִזְכָּרוּ:
אִם הַנְּפָשׁוֹת הַגְּוִיּוֹת מָאֲסוּ, אוֹ הַנְּשָׁמוֹת לַעֲלוֹת יִפְצָרוּ?
מַה־נּוֹאֲלוּ הָאֹמְרִים: תֵּבֵל חֲלוֹם! אֵיךְ שָׁכְחוּ דָבָר וְלֹא־זָכָרוּ:
כֶּן־הוּא כְדִבְרֵיהֶם, אֲבָל הוּא מֵאֲשֶׁר שָׁוְא דִבְּרוּ לָאִישׁ וְלֹא־נִפְתָּרוּ!
הוּכַן בְּקִרְבָּהּ לַתְּלָאוֹת מַאֲרָב, וּכְמִפְּנֵי הַבֹּעֲרִים נִסְתָּרוּ;
כֻּפַּר בְּרִית מַלְכֵי אֲדָמָה עִם־שְׁאוֹל, גַּם־מַחְשְׁבוֹת הָרֹזְנִים הֻפָּרוּ.
מַה־קָּרְאוּ עַמִּים וְלֹא־מָרוּ, עֲדֵי קָרָא שְׁאוֹל לָהֶם וּפִיו לֹא־מָרוּ!
שָׁבַת גְּאוֹן עֻזָּם וְשָׂרִים שָׁחֲחוּ, כִּי כַעֲבָדִים אֶל־שְׁאוֹל נִמְכָּרוּ,
פִּתְאֹם לְפֶתַע יָרְדוּ יַחַד לְבוֹר, לֹא־מָצְאוּ כֹחַ וְלֹא־עָצָרוּ,
לֹא־מָצְאוּ מֵלִיץ יְכַפֵּר בַּעֲדָם מִכָּל־סְגֻלָּתָם אֲשֶׁר אָצָרוּ;
אֶשְׁתּוֹלֲלוּ יַחַד וְרֵיקָם הָלְכוּ מִתּוֹעֲפוֹת כַּסְפָּם אֲשֶׁר צָבָרוּ,
לֹא נֶאֱשַׁאר מִכָּל־כְּבוֹדָם בִּלְעֲדֵי הֵם הַבְּלוֹאִים כַּאֲשֶׁר נִקְבָּרוּ,
בָּאוּ בְמַחְשַׁכִּים וְאוֹנָם פֻּתְּחוּ, תַּחַת צְרִיחִים בַּעֲדָם סֻגָּרוּ!
כַּתַּר מְעַט, מָוֶת, וְיָדְךָ אֱסֹף — מַה־תַּעֲרִץ דַּלִּים בְּיָד נִסְכָּרוּ?
דְּמוּ יְצוּרִים כִּי־בְצֶדֶק תִּשְׁפְּטֵם, וּדְבָרְךָ לֹא־כֵן כְּמוֹ־שָׁעָרוּ,
כִּי בְךָ אֲנָשִׁים נֶעֱזָרִים כָּשְׁלוּ, וָבָךְ אֲנָשִׁים כֹּשְׁלִים נֶעְזָרוּ.
אִם־לָעֲגוּ עַזִּים וְעַלִּיזִים לְךָ — הִנֵּה מְאֹד מִפַּחְדְּךָ סָמָרוּ,
אֵשׁ בָּאֲרָזִים נָפְלָה — מַה־יַּעֲשׂוּ אֵפוֹא אֱזוֹבֵי קִיר, בְּיָד נִקְצָרוּ?

יִבְכּוּ מְלָכֶיהָ עֲלֵי צִיר נֶאֱמָן,   יִוָּעֲצוּ אִתּוֹ וְיִצְטַיָּרוּ;
יִבְכּוּ גְבִירֶיהָ עֲלֵי מַקֵּל פְּאֵר,   תָּעֹז יְמִינָם בּוֹ וְיִתְגַּבָּרוּ;
יִבְכּוּ זְקֵנֶיהָ עֲלֵי שֵׂיבַת יְקָר,   בּוֹ נִשְּׂאוּ פָנִים וּבוֹ נֶהְדָּרוּ;
יִבְכּוּ מְרוּדֶיהָ עֲלֵי מָעוֹז, אֲשֶׁר   יֵאָסְפוּ יַחַד וְיִתְגּוֹרָרוּ;
יִבְכּוּ רְעֵבֶיהָ עֲלֵי שֻׁלְחָן, אֲשֶׁר   יִתְעַדְּנוּ נֶגְדּוֹ וְיִתְיַמָּרוּ;
יִבְכּוּ צְמֵאֶיהָ עֲלֵי עָנָן, אֲשֶׁר   פִּיהֶם לְמַלְקוֹשׁ יַעֲרֹף פָּעָרוּ;
יִבְכּוּ בְּנֵי עַמִּי עֲלֵי נָגִיד, אֲשֶׁר   בּוֹ נוֹסְפוּ כֻלָּם וּבוֹ נִזְכָּרוּ!
קִרְבָּם כְּכִנּוֹר יֶהֱמֶה מֵאֵין דָּמִי,   עַד כִּי־כְבֵדָם שֻׁפְּכוּ וַיֵּעָרוּ,
הִתְנוֹדֲדוּ, הִתְגֹּדֲדוּ גַּם־הֶעֱלוּ   אֵפֶר בְּרָאשֵׁיהֶם וְשַׂק חָגָרוּ,
גַּם־יָשְׁבוּ דוּמָם וְשַׂק לֹא־פִתְּחוּ,   עַל־שַׁעֲרֵי צֶדֶק אֲשֶׁר נִסְגָּרוּ,
יִרְהוּ וְיֶחֶרְדוּ לִשְׁמַע מִקְּצוֹת   אֶרֶץ מְגוּרֵיהֶם אֲשֶׁר־בָּהּ גָּרוּ,
יִשְׂאוּ נְהִי נִהְיָה וּמָרָה יִצְעָקוּ,   כִּי כַיְתוֹמִים אַחֲרָיו נִשְׁאָרוּ,
לֹא־יָדְעוּ, עַד כִּי־שְׁנוֹתָיו חָלְפוּ,   כִּי חָלְפוּ תוֹרוֹת וְחֹק עָבָרוּ —
תִּשְׁכַּח יְמִינָם אִם חֲסָדָיו יִשְׁכָּחוּ,   אִם יִפְּחוּ הָרִים וְעַד יוּסָרוּ!
שֵׁבֶט, בְּנִי, אוֹ כּוֹס עֲלֵיכֶם עָבְרָה,   אַל־תִּשָּׁבְרוּ בָהּ עוֹד וְאַל־תִּתְעָרוּ,
אַל־תִּפְחֲדוּ — כִּי הַנְּבוּאָה דִּבְּרָה: בְּכַשְׁלָם עֵזֶר מְעַט נֶעֱזָרוּ!
הִנֵּה יְקוּתִיאֵל יְכַפֵּר פִּשְׁעֲכֶם,   לִפְנֵי אֲדֹנָי מַלְכְּכֶם תִּטְהָרוּ,
יִכּוֹן וְיֵחָשֵׁב לְאֵל דָּמוֹ כְּדַם   עוֹלוֹת, עֲלֵי יַד־אַהֲרֹן הָקְטָרוּ!
יָקִיץ וְגַם־יַעֲמֹד לְגוֹרָלוֹ בְּיוֹם   יִצָּרְפוּ רַבִּים וְיִתְבָּרְרוּ! —
פַּסּוּ אֱמוּנִים וַחֲסִידִים גָּמְרוּ —   בִּימֵי יְקוּתִיאֵל אֲשֶׁר נִגְמָרוּ!

*

סַעַר בְּיוֹם סוּפָה

עָבֵי שְׁחָקִים כַּשְּׁוָרִים נָעוּ,   כִּי הִסִּתָיו זַעַף וּפָנָיו רָעוּ,
וּכְמוֹ עֲנָנִים יִרְדְּפֵם סַעַר, כְּמוֹ   סַרְנֵי בְּקַרְנֵי יוֹבְלִים תָּקָעוּ,
וּפְנֵי שְׁחָקִים בַּעֲרָפֶל תָּעוּ,   אַף כּוֹכְבֵי בֹקֶר בְּאוֹרָם לָעוּ;
שֶׁמֶשׁ נְשָׂאָם עַל־כְּנָפָיו עַל־פְּנֵי   אָרֶץ, וְעֵת כִּי־נִבְקְעוּ נִבְקָעוּ;
פַּחֵי גְשָׁמִים רִקְּעָה רוּחַ, וְעָב   קֵצַץ פְּתִילָם עַד־שְׁאוֹל נָגָעוּ,

אַל־תִּתְמְהוּ, אַנְשֵׁי אֲדָמָה, עַל־דְּבַר   שֶׁמֶשׁ וְיָרֵחַ אֲשֶׁר קָדָרוּ:
לוּ חָרְדוּ לִקְצֵה כְאֵבִי — יָרְדוּ   לִקְצֵה תְהוֹם וּלְפִי שְׁאוֹל נִגְזָרוּ!
שֶׁבֶת מְשׂוֹשׂ תֻּפִּים וְהַגִּיל נֶאֱסָף,   יוֹם רֻתְּקוּ רַגְלָיו וְיוֹם נֶאְסָרוּ,
נָפַל בְּרוֹשׁ, עַל־בֵּין עֲבֹתִים גָּבְהָה   קוֹמַת סְעִפּוֹתָיו אֲשֶׁר נִצְמָרוּ,
נָפַל שְׁנַת תִּשְׁעִים וְתֵשַׁע שַׂר גְּבִיר,   בִּידֵי מְרֵעִים אַחֲרָיו נָעָרוּ;
יִגְדַּל לְעוֹלָם שֵׁם אֱלֹהֵי יַעֲקֹב,   כִּי מִשְׁפְּטֵי צָדְקוּ מְאֹד יָשָׁרוּ:
רָאָה דְּמֵי עַבְדּוֹ לְפָנָיו צֹעֲקִים,   וַיִּדְרְשֵׁם מִיַּד רְשָׁעִים זָרוּ,
יוֹם תֵּת פְּקֻדָּתָם שְׁנַת ת"ת הָיְתָה,   בַּיּוֹם אֲשֶׁר שׁוּחָה לְפָנָיו כָּרוּ. —
הָיָה יְקוּתִיאֵל כְּתֹרֶן הָעֲלָה   עַל־הָר, אֲשֶׁר־בּוֹ עֹבְרִים אִשָּׁרוּ;
הָיָה יְקוּתִיאֵל כְּזַיִת רַעֲנָן,   אוֹ כַאֲרָזִים בַּלְּבָנוֹן פָּרוּ;
הָיָה יְקוּתִיאֵל כְּמֶלֶךְ בַּגְּדוּד,   אֶל־אָהֳלוֹ הַמַּחֲנוֹת צָפָרוּ,
שָׁם נִקְבְּצוּ דַיּוֹת, וְשָׁמָּה קִנְּנוּ   כָּל־צִפְּרֵי כָנָף וְשָׁם דָּגָרוּ;
מִשְׂרַת מְלָכִים עַל־כְּתֵפָיו הָיְתָה,   וּלְפִי דְבָרוֹ הַגְּבִירִים שָׂרוּ,
וּלְמוֹעֲצוֹתָיו יִדְּמוּ הַיֹּעֲצִים,   וּלְמַחְשְׁבוֹתָיו נוֹאֲלוּ, נִבְעָרוּ;
שָׂמוּ מְלָכִים כַּף לְפִיהֶם, וַהֲמוֹן   שָׂרִים בְּמִלֵּיהֶם לְךָ עָצָרוּ. —
יָתֵד, אֲשֶׁר מֵאָהֳלֵנוּ נִגְדְּעָה,   הָהּ לַחֲבָלֶיהָ, אֲשֶׁר הֻתָּרוּ!
גֶּפֶן, אֲשֶׁר שׂוֹרֵק בְּכַרְמִי נִטְּעָה,   הָהּ לַעֲנָפֶיהָ, אֲשֶׁר נִזְמָרוּ!
לִבִּי לְצִיּוֹן כַּחֲלִילִים יֶהֱמֶה,   וּלְקוֹל בְּכִיתָהּ רַחֲמַי נִכְמָרוּ,
תִּזְעַק: אֲהָהּ, כִּי נָפְלָה חוֹמָה, אֲשֶׁר   בָּהּ נִשְׂגְּבוּ עַמִּי וּבָהּ נִבְצָרוּ,
סָרוּ נְטִישֶׁיהָ וְנִגְלָה הַיְסוֹד   בָּהּ, וַאֲבָנֶיהָ לְגֵי הֻגָּרוּ!
מִי־יִתְגְּנֵנִי עוֹד וְיִפְקֹד יוֹם לְיוֹם   אִם יִכְבְּדוּ בָנָיו וְאִם יִצְעָרוּ?
מִי־יְמַשְּׁכֵנִי בַּעֲבֹתוֹת אַהֲבָה,   מִי־יִתְמְכֵנִי עֵת צְעָדַי צָרוּ?
מִי־יַעֲמֹד לִפְנֵי עֲדַת מִתְקוֹמְמִים,   יִתְיָעֲצוּ עָלַי וְיִתְאַמָּרוּ?
מִי־יַעֲמֹד בַּצַּר לְהָשִׁיב צוֹרְרִים,   כִּי יַעֲרִימוּ סוֹד וְיִתְעָרְרוּ?
מִי־יַהֲרֹס שִׁנֵּי כְפִירִים שֹׁאֲגִים,   לִטְרֹף שְׁאָר צֹאן אֹבְדוֹת נָעָרוּ?
יִבְכּוּ בְנֵי דָוִד עֲלֵי אֶדֶר יְקָר,   בּוֹ לָבְשׁוּ יֶשַׁע וְעֹז אָזָרוּ;
יִבְכּוּ בְנֵי אַהֲרֹן עֲלֵי אֵפוֹד וְעַל־   אוּרִים וְגַם־תֻּמִּים, אֲשֶׁר יָקָרוּ;
יִבְכּוּ בְנֵי לֵוִי עֲלֵי כִנּוֹר, אֲשֶׁר   בּוֹ נִצְּחוּ שִׁירוֹת וְגַם שֹׁרָרוּ;
יִבְכּוּ מְתֵי־אֶרֶץ עֲלֵי כֶתֶם חֲלִי,   יִתְהַלְלוּ בִשְׁמוֹ וְיִתְפָּאָרוּ;
יִבְכּוּ פְלִילֵינוּ בְּשַׁגְעָר אַחֲרָיו,   כִּי־אָזְלַת יָדָם וְכֹל חָסָרוּ;

רַבִּי משֶׁה הַכֹּהֵן גִּקְטִילָה

(מקורטובה, חי בסרקוסטה, לערך ת״תכ)

נַחֲמוּ נַחֲמוּ עַמִּי

(בְּיוֹם חֲתֻנָּתוֹ)

אִם־תַּרְאִי אֶת־מַרְאֵיִךְ, יִשְׁלָיוּ אֹהֲבָיִךְ!

נָא, עָפְרָה, שְׁבִי אֶל־צִדִּי,
וְשִׁכְבִי בְּעֶרֶשׂ מַרְבַדִּי,
וְצוּף חִכֵּךְ אֶרְדֶּה לְבַדִּי,
אַךְ, צוֹפִיָּה, מִנֶּגְדִּי
הָסֵבִּי אֶת־עֵינַיִךְ — יִשְׁלָיוּ אֹהֲבָיִךְ!

יָפוּ בָךְ אִמְרֵי חֵשֶׁק,
כִּי־יָפְיֵךְ כָּל־לֵב עשֵׁק;
עֹנֶג לְמֵרִיחַ וְנשֵׁק,
וּבְעַפְעַפַּיִךְ נֶשֶׁק;
כְּחוּט שָׁנִי שִׂפְתוֹתַיִךְ — יִשְׁלָיוּ אֹהֲבָיִךְ!

מַה־טֹּבוּ בְיָפְיֵךְ שִׁירִים,
מַה־יָּקְרוּ בָךְ מְדַבְּרִים,
כִּי־חֵן וְהוֹד בָּךְ נִקְשָׁרִים;
אֲחוֹת שֶׁמֶשׁ — וְאַףְ בַּתּוֹרִים
מַה־נָּאווּ לְחָיַיִךְ — יִשְׁלָיוּ אֹהֲבָיִךְ!

הוֹדוּ לָךְ יַחַד צְבָאִים,
כִּי־נִקְרֵאת סְגֻלַּת בְּרוּאִים,
וְאֵיךְ יָרַדְתְּ בְּגָלוּת פְּלָאִים,
וְאֵל עָשָׂה מַעֲשֵׂה חֲלָאִים
אֶת־חַמּוּקֵי יְרֵכַיִךְ — יִשְׁלָיוּ אֹהֲבָיִךְ!

הוּא הַגְּדֵר נַחַת גְּדוּדֶהָ וְגַם   הֵכִין תְּלָמֶיהָ עֲדֵי נִזְרָעוּ!
גָּלָה יְבוּל הָרִים אֲשֶׁר נִסְתָּר, כְּמוֹ   סוֹדוֹת יְדָעָם אִישׁ וְלֹא נוֹדָעוּ.
כָּל־הַסְּתָיו בָּכוּ עֲנָנָיו עַד־אֲשֶׁר   חָיוּ עֲצֵי שָׂדֶה אֲשֶׁר גָּוָעוּ!

*

כַּעֲבוּר סוּפָה

(תְּשׁוּבָה לְאִישׁ רִיבוֹ)

יְשַׁלֵּם הַסְּתָיו נִדְרוֹ, וְיָקִים   דְּבָרוֹ לַחֲבַצֶּלֶת עֲמָקִים,
וְיוֹם קַיִץ לְיַד־חֹרֶף מְצַפֶּה —   יְבוֹאֵהוּ לְבַשֵּׂר הַיְרָקִים,
אֲשֶׁר תֵּלֵד בְּלִי־עֶצֶב אֲדָמָה,   וְהֶעָבִים יְלָדֶיהָ מְנִיקִים.
רְאֵה כִּי שָׁחֲקָה תֵּבֵל, וְרַכּוּ   לְחָיֶיהָ אֲשֶׁר הָיוּ חֲזָקִים,
וְכָסּוּ הָעֲרֻגוֹת כָּתְנוֹת חוּר,   וְשָׁנִי שִׁבְּצוּם עָבֵי שְׁחָקִים,
וְגַבֵּיהֶן כְּגַבֵּי הַכְּתָמִים,   וּמַרְאֵיהֶן כְּמַרְאֵה הַבְּרָקִים;
וְקָם הַתֹּר וְהֶעָגוּר וְהַסִּיס   לְהִתְפָּאֵר עֲלֵי יוֹנֵי אֲפִיקִים,
וְעֵת כִּי־יִתְּנוּ רֹאשָׁם לְקַפֵּץ —   תְּדַמֶּה פַּעֲמֵיהֶם כָּאֲזִקִּים,
בְּהִגָּלוֹת הֲדַר־שֶׁמֶשׁ עֲלֵיהֶם   יְכַסּוּ צַוְּרֹנֵיהֶם עֲנָקִים.
אֱמֹר אַתָּה: הֲתוּכַל אוֹר לְכַסּוֹת,   וְאִם־תּוּכַל לְהַשְׁפִּיל הַשְּׁחָקִים?
הֲלֹא־דַי כִּי־תְשַׁוֶּה לִבְּךָ לִי   כְּמוֹ־סֶלַע, עֲדֵי שַׂמְתּוֹ נְקִיקִים?
וְאֵיכָה תֹאֲנָה עָלַי תְּבַקֵּשׁ,   וְדִבְרֵי תֹאֲנָה דַקִּים וְרַקִּים?!
וְאֵיךְ תִּזְרֹק רְמָחֶיךָ לְנֶגְדִּי,   וּמָגִנֵּי נְעוּרֵינוּ אֲפִיקִים,
וְסוּסֵינוּ יְרֻצוּן בַּסְּלָעִים,   וְכִסּוּ הַשְּׁחָקִים בָּאֲבָקִים?!
וְאֵיךְ תִּבְזֶה מְעַט מֵרִיב, וְתַקְרִיב   עֲלֵי מִזְבַּח אֱלֹהֶיךָ נְתוּקִים?
וְהַשָּׁנִים יְקוּמוּן מְחֻדָּשִׁים,   וְהַיָּמִים יְקוּמוּן מֵחֲלָקִים —
וְאִם־אַתָּה בְּרֹאשׁ אַנְשֵׁי לְבָבוֹת,   דְּלֵה מִלֵּב אֱנוֹשׁ מַיִם עֲמֻקִּים!

כִּי מִמְּקוֹר בִּינָה קֹרַצְתְּ,
וּמִמַּעְיַן חָכְמָה לֻקַּחַתְּ,
וּמִמְּקוֹם קָדוֹשׁ הֻבֵאת,
וּמֵעִיר גִּבֹּרִים הוּצֵאת —
מֵאֵת יְיָ מִן־הַשָּׁמָיִם!

נַפְשִׁי, לִבְשִׁי בִּגְדֵי־שֵׂכֶל
וְהִתְאַזְּרִי אֱזוֹר בִּינָה,
וּמַלְּטִי אֶת־נַפְשֵׁךְ
מֵהַבְלֵי פִגְרֵךְ,
אֲשֶׁר אַתְּ בּוֹ מִתְגּוֹרֶרֶת.
וְאַל־יַשִּׁאֲךְ לִבֵּךְ בְּנֹעַם חֲמֻדוֹתָיו,
וְאַל־יְסִיתֵךְ בְּשְׂכִיּוֹת תַּאֲוֹתָיו,
אֲשֶׁר יִמָּאֲסוּ כְמוֹ־מַיִם
יִתְהַלְּכוּ־לָמוֹ;
וְזִכְרִי, כִּי־לֹא לְעֵזֶר
וְלֹא לְהוֹעִיל — רֵאשִׁיתָם,
כִּי לְבֹשֶׁת
וְגַם־לְחֶרְפָּה — אַחֲרִיתָם!

נַפְשִׁי, שׁוֹטְטִי בִּרְחֹבוֹת תְּבוּנָתֵךְ,
וְסֹבִּי בְּחַדְרֵי חָכְמָתֵךְ,
וּבֹאִי עַד־תְּכוּנַת בִּנְיַן מַשְׂכִּיתֵךְ,
אֲשֶׁר בֶּעָפָר יְסֹדוֹ;
הֲלֹא הוּא גוּף נִמְאָס
וּפֶגֶר מוּבָס,
קָרוּץ מִמַּעְיָן נִרְפָּשׂ
וּמִמָּקוֹר מָשְׁחָת,
בָּנוּי מִטִּפָּה סְרוּחָה,
שְׂרֵפָה בָאֵשׁ כְּסוּחָה,
גֹּלֶם כִּדְמוּת תוֹלֵעָה,
וְהָיָה רַק־זְוָעָה;
עָצוּר בְּרֶחֶם מְטֻנָּף,
סָגוּר בְּבֶטֶן מְלֻכְלָךְ,
יֻלַּד בִּצִירִים וַחֲבָלִים,
לִרְאוֹת עָמָל וַהֲבָלִים;
כָּל־הַיּוֹם הִתְאַוָּה תַאֲוָה,
וְסָר מִמּוּסָר וּמִמִּצְוָה,
בַּחֹשֶׁךְ בָּא וּבַחֹשֶׁךְ יֵלֵךְ,
דַּל אֶבְיוֹן עָנִי וָהֵלֶךְ,
לֹא דַעַת לוֹ מִבַּלְעָדֶךָ,
וְלֹא־תְבוּנָה לוֹ מִבִּלְתֵּךְ,
בְּחַיָּיו — עָפָר,
וּבְמוֹתוֹ — אֵפֶר,
בְּעוֹדוֹ — תוֹלָעִים יְסוֹבְבֻהוּ,
וְאַחֲרִיתוֹ — רִמָּה וְגוּשׁ עָפָר יְכַסֻּהוּ,
לֹא־יָדַע בֵּין־יְמִינוֹ לִשְׂמֹאלוֹ,
טָמוּן בָּאָרֶץ חֶבְלוֹ!
לָכֵן לְכִי־אַתְּ וּמָלְכִי עָלָיו,
כִּי לִבְנֵי חָכְמָה מְלוּכָה תֵּאוֹת,
וְעֶבֶד אֱוִיל לַחֲכַם־לֵב;
וְאַל־תֵּלְכִי בִּשְׁרִרוּת לִבֵּךְ הָרָע,
וְאַל־תִּנָּקְשִׁי בְּמֹעֲצוֹתָיו,
וּמַאֲסִי בְּבֶצַע מַעֲשַׁקּוֹתָיו,
וְאַל־תִּבְטְחִי בְעֹשֶׁק
וּבְגָזֵל אַל־תֶּהְבָּלִי,
כִּי הָעֹשֶׁק יְהוֹלֵל חָכָם
וִיאַבֵּד אֶת־לֵב מַתָּנָה!

נַפְשִׁי, שִׁתִי לִבֵּךְ לַמְסִלָּה
דֶּרֶךְ הָלָכְתְּ,

חָרְדוּ לָךְ כָּל־מַשְׂכִּילִים,
כִּי־זִכְרֵךְ מֹר וַאֲהָלִים;
מַה־יָּפִית עָפְרַת אֱהָלִים
לְעֵינַיִם, עֵת בַּנְּעָלִים
מַה־יָּפוּ פְעָמַיִךְ — יִשְׁלָיוּ אֹהֲבָיִךְ!

זֶה דוֹד, אֲשֶׁר אֹתָךְ חִלָּה,
יָבוֹא לְהַעֲלוֹת לָךְ תְּעָלָה,
לְהַשְׁמִיעַ עַל־כָּל־מְסִלָּה:
כִּי־יִבְעַל בָּחוּר בְּתוּלָה
יִבְעָלוּךְ בָּנָיִךְ — יִשְׁלָיוּ אֹהֲבָיִךְ!

רַבֵּנוּ בְּחַיֵּי בֶּן־יוֹסֵף

(דַּיָּן, לפי ההשערה בסרקוסטה, לערך ד״א ת״ת — ת״תע)

תּוֹכֵחָה

בָּרְכִי נַפְשִׁי אֶת־יְיָ,
וְכָל־קְרָבַי אֶת־שֵׁם קָדְשׁוֹ!

נַפְשִׁי, עַז תִּדְרְכִי
וְצוּרֵךְ בָּרֲכִי,
וְתִין לְפָנָיו עָרְכִי,
וְשִׂיחָה לְנֶגְדּוֹ שִׁפְכִי,
וְהִתְעוֹרְרִי מִשְּׁנָתֵכִי,
וְהִתְבּוֹנְנִי מְקוֹמֵכִי:
אֵי־מִזֶּה בָאת וְאָנָה תֵלְכִי!

נַפְשִׁי, מִתְנוֹמְמֵךְ עוּרִי
וְלִפְנֵי יִצְרֵךְ שִׁיר דַּבֵּרִי,
וְלִשְׁמוֹ זַמֵּרִי,
וְנִפְלְאוֹתָיו סַפֵּרִי,
וְגוּרִי מִמֶּנּוּ כַּאֲשֶׁר תָּגוּרִי!

נַפְשִׁי אַל־תִּהְיִי כְּסוּס,
כְּפֶרֶד אֵין הָבִין,
וּכְשִׁכּוֹר נִרְדָּם,
וְאִישׁ נִדְהָם;

כִּי אַחֲרֵי צֵאתֵךְ מִמַּסְגֵּר פִּגְרֵךְ,
תָּשׁוּבִי לְתוֹכַחַת
מִמְּשֻׁבָה נִצַּחַת,
כִּי לֹא־יִתָּכֵן לָךְ אָז
עֲשׂוֹת טוֹב וָרָע,
וְלֹא־יוֹעִילֵךְ תְּשׁוּבָה —
מִמְּשֻׁבָה,
וְלֹא הִנָּחֶם לָךְ — מֵרֶשַׁע
וְאַשְׁמָה וָפֶשַׁע,
כִּי הָעוֹלָם הַהוּא נָכוֹן לְחֶשְׁבּוֹן
וְסֵפֶר כָּל־צָפוּן וְסָתוּם,
אֲשֶׁר בְּיַד־כָּל־אָדָם חָתוּם,
וְעָרוּךְ לְשַׁלֵּם שָׂכָר טוֹב
לְיִרְאֵי אֲדֹנָי וּלְחֹשְׁבֵי שְׁמוֹ,
וּלְהִנָּקֵם בּוֹ נְקַם־בְּרִית
מִן־שֹׁכְחֵי אֵל,
הָאֹמְרִים לָאֵל סוּר מִמֶּנּוּ
וְדַעַת דְּרָכֶיךָ לֹא חָפָצְנוּ,
מַה־שַּׁדַּי כִּי־נַעַבְדֶנּוּ,
וּמַה־נּוֹעִיל כִּי נִפְגַּע־בּוֹ!

נַפְשִׁי, אִם־חָכַמְתְּ — חָכַמְתְּ לָךְ,
וְאִם־לַצְתְּ — אִתָּךְ תָּלִין מְשׁוּגָתֵךְ!
שִׁמְעִי מוּסָר וַחֲכָמִי וְאַל־תִּפְרָעִי;
שִׁיתִי עַל־לִבֵּךְ תָּמִיד
דִּבְרֵי קֹהֶלֶת בֶּן־דָּוִד:
סוֹף דָּבָר הַכֹּל נִשְׁמָע,
אֶת־הָאֱלֹהִים יְרָא
וְאֶת־מִצְוֹתָיו שְׁמוֹר —
כִּי־זֶה כָּל־הָאָדָם;
כִּי אֶת־כָּל־מַעֲשֶׂה
הָאֱלֹהִים יָבִא בְמִשְׁפָּט עַל כָּל־
נֶעְלָם,
אִם־טוֹב וְאִם־רָע!
וְאַל תִּשְׁכְּחִי:
בְּיַד־כָּל־אָדָם יַחְתּוֹם,
לָדַעַת כָּל־אַנְשֵׁי מַעֲשֵׂהוּ;
וְזִכְרִי:
אֵין־חֹשֶׁךְ וְאֵין צַלְמָוֶת
לְהִסָּתֶר שָׁם פֹּעֲלֵי אָוֶן!
בַּקְּשִׁי אֶת־אֲדֹנָי קֹנֵךְ
בְּכָל־כֹּחֵךְ וְאוֹנֵךְ,
בַּקְּשִׁי־צֶדֶק בַּקְּשִׁי־עֲנָוָה,
אוּלַי תִּסָּתְרִי מִפְּנֵי אַף אֲדֹנָי
וּבְיוֹם חֲרוֹן אַפּוֹ,
וְתַזְהִרִי כְּזֹהַר הָרָקִיעַ,
וּכְצֵאת הַשֶּׁמֶשׁ בִּגְבֻרָתוֹ,
וְתִזְרַח עָלַיִךְ שֶׁמֶשׁ צְדָקָה
וּמַרְפֵּא בִּכְנָפֶיהָ, —
וְעַתָּה, קוּמִי לְכִי וְהִתְחַנְּנִי לַאדֹנָיִךְ,
וּשְׂאִי זִמְרָה לֵאלֹהָיִךְ,
הַלְלִי יָהּ כִּי־טוֹב,
זַמְּרָה אֱלֹהֵינוּ כִּי־נָעִים,
נָאוָה תְהִלָּה!

כִּי הַכֹּל הָיָה מִן־הֶעָפָר,
אָמְנָם הַכֹּל שָׁב אֶל־הֶעָפָר,
וּלְכָל־נִבְרָא וְנוֹצָר
יֶשׁ־קֵץ וְתַכְלִית,
לָשׁוּב אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר מִמֶּנָּה לֻקָּח,
וְהַחַיִּים וְהַמָּוֶת אַחִים
שִׁבְתָּם יַחַד,
אִישׁ־בְּאָחִיהוּ יְדֻבָּקוּ,
יִתְלַכְּדוּ וְלֹא יִתְפָּרָדוּ,
אֲחוּזִים בִּשְׁתֵּי קְצוֹת גֶּשֶׁר רָעוּעַ,
וְכָל־בְּרוּאֵי תֵבֵל עֹבְרִים עָלָיו:
הַחַיִּים מוֹבָאוֹ — וְהַמָּוֶת מוֹצָאוֹ,
הַחַיִּים בּוֹנֶה — וְהַמָּוֶת סוֹתֵר,
הַחַיִּים זוֹרֵעַ — וְהַמָּוֶת קוֹצֵר,
הַחַיִּים נוֹטֵעַ — וְהַמָּוֶת עוֹקֵר,
הַחַיִּים מְחַבִּיר — וְהַמָּוֶת מַפְרִיד,
הַחַיִּים מַחְרִיז — וְהַמָּוֶת מְפַזֵּר!
וּדְעִי־נָא וּרְאִי,
כִּי גַם־עָלַיִךְ תַּעֲבָר־כּוֹס,
וְתֵצְאִי מִמְּעוֹן חֶדְרֵךְ כְּרֶגַע,
כִּי יִקְרֵךְ עֵת וָפֶגַע,
וְתָשׁוּבִי אֶל־בֵּית עוֹלָמֵךְ;
בַּיּוֹם הַהוּא תִּרְצִי פְּעֻלָּתֵךְ,
וְתִקְחִי מַשְׂכֻּרְתֵּךְ
חֵלֶף עֲבֹדָתֵךְ,
אֲשֶׁר יָגַעַתְּ בּוֹ בָּעוֹלָם הַזֶּה,
אִם־טוֹב וְאִם־רָע!
לָכֵן שִׁמְעִי־נָא וּרְאִי וְהַטִּי אָזְנֵךְ,
וְשִׁכְחִי עַמֵּךְ וּבֵית אָבִיךְ,
וְקוּמִי רֹנִּי לְמַלְכֵּךְ
יוֹמָךְ וְלֵילָךְ,
שְׂאִי אֵלָיו כַּפַּיִם,
וְהִשְׁתַּחֲוִי־לוֹ אַפַּיִם,
וְעַפְעַפַּיִךְ יִזְּלוּ־מָיִם,
בִּכְרִיעָה עַל־בִּרְכַּיִם,
אוּלַי יִתְאַו הַמֶּלֶךְ יָפְיֵךְ,
וְיִשָּׂא פָּנָיו אֵלַיִךְ
וְיָשֵׂם לָךְ שָׁלוֹם,
וְיָחֹן עָלַיִךְ בִּימֵי עָנְיֵךְ בָּעוֹלָם הַזֶּה,
וְאַחֲרֵי שׁוּבֵךְ לִמְנוּחָיְכִי —
כִּי מֵעוֹדֵךְ גָּמַל עָלָיְכִי!

נַפְשִׁי, הָכִינִי צֵדָה לָרֹב, אַל־תַּמְעִיטִי,
בְּעוֹד בַּחַיִּים הָיָתֵךְ וְיֶשׁ־לְאֵל יָדֵךְ,
כִּי רַב מִמֵּךְ הַדֶּרֶךְ;
וְאַל־תֹּאמְרִי: לְמָחָר אֶקַּח צֵדָה,
כִּי־פָנָה הַיּוֹם —
וְלֹא־תֵדְעִי מַה־יֵּלֶד יוֹם,
וּדְעִי כִּי־תְמוּל לָעַד לֹא־יָשׁוּב,
וְכֹל אֲשֶׁר פָּעַלְתְּ בּוֹ
שָׁקוּל וְסָפוּר וְחָשׁוּב,
וְאַל־תֹּאמְרִי: מָחָר אֶעֱשֶׂה,
כִּי יוֹם הַמָּוֶת מִכָּל־חַי מְכֻסֶּה;
מַהֲרִי עֲשׂוֹת בְּכָל־יוֹם חֻקּוֹ,
כִּי הַמָּוֶת בְּכָל־עֵת יְשַׁלַּח חִצּוֹ וּבְרָקוֹ,
וְאַל־תִּתְמַהְמְהִי מֵעֲשׂוֹת
חֹק דְּבַר־יוֹם בְּיוֹמוֹ,
כִּי כְּצִפּוֹר נוֹדֶדֶת מִן־קִנָּהּ
כֵּן אִישׁ נוֹדֵד מִמְּקוֹמוֹ.
וְאַל־תְּדַמִּי בְנַפְשֵׁךְ,

אֲהָבוֹת

1

בַּעֲלַת־אוֹב וָקֶסֶם,   מַהֲרִי קָסֳמִי־לִי,
וַעֲדֶן אִישׁ־חֲמֻדוֹת   מִשְּׁאוֹל הַעֲלִי־לִי!

יַעֲמָד־לִי כְּרֶגַע,   אֶפְגְּעָה־נָא בְמַרְאָיו
אֶשְׁאֲלָה לוֹ: „הֲתַמּוּ   מוֹעֲדֵי קֵץ פְּלָאָיו?
כָּלְתָה עֵין מְיַחֵל   לוֹ, וְחָלְפוּ צְבָאָיו!“
יַעֲנוּנִי מְזִמּוֹת,   מֵעֲצוֹתַי בְּהַפְלִיא:
„נִשְׂגְּבָה שְׁאֶלָתְךָ!“ —   עַל־דְּבַר קֵץ בִּשְׁאֹלִי.

צַר מְבַקֵּשׁ לְנַפְשִׁי   אַל־יְסִיתְךָ בְּהֶבְלוֹ,
עוֹזְרֵי שִׁיר, וְחַלִּי   אֵל וּבִטְחִי בְחֵילוֹ,
וַהֲלוֹא הוּא אֲדֹנָ־   יָ֑ךְ וְהִשְׁתַּחֲוִי־לוֹ
שָׁם, לְנֶגֶד אֲדֹנֵךְ,   שָׁם נִדְרֵךְ תְּגַלִּי,
וְתֻפַּתְיו בְּחִכֵּךְ —   כִּי־תֻפַּתִּי וְתוּכְלִי!

חָדְלוּ כָּל־קְרוֹבַי,   אַךְ מְשַׂנְאַי קְרֵבִים,
לַהֲמֵי אֵשׁ נְדָדִים   בַּעֲצָמַי מְרִיבִים,
כּוֹנְנוּ חֵץ תְּלָאוֹת   אֶל־לְבָבִי כְּרֻבִים,
מוֹתְתַנִי בְחִצָּיו   צַר וְאוֹיֵב פְּלִילִי —
עוֹלְלוּ זֹאת לְנַפְשִׁי   חֵטְא וְעָוֹן פְּלִילִי!

קָצְרָה יַד גְּאוֹנִי,   אַךְ יְמִין צַר אֲרֻכָּה,
לִי יְדַבֵּר בְּקָשׁוֹת   וַאֲנִי לוֹ — בְּרַכָּה,
אַךְ בְּעֵת יֶאֱרָב־לִי   תְּצַפְּנֵנִי בְסֻכָּה;
עֵת דָּרַךְ קַשְׁתֹּתָיו —   אַתְּ מְנוּסִי וְחַבְלִי,
וּבְהָרֵק חֲנִיכָיו —   אַתְּ מְנוּחִי וְחֵילִי!

רַבִּי יִצְחָק בֶּן־גִּיָּאת

(מת בקורטובה ד"א תת"מט ונקבר באליסאנה עיר מגורו)

מְאוּרָה

עַל־מָה גֹּרַשׁ מְנָאֵץ עַלְמָה מֵעִיר אֲדֹנָי שָׁמָּה?

יִרְדֹּף אַרְיֵה צְבִיַּת אַרְמוֹן,
יֶהְדֹּף עֹפֶר בְּחֵיקָהּ אָמוֹן,
יַחְלֹף רַקָּה כְּפֶלַח רִמּוֹן,
שַׁמָּה נָתַן דְּבִירָהּ שַׁמָּה, וַיֵּרֶד בִּגְלַל אַשְׁמָה!

צָדוּ צְעָדֶיהָ מַלְכֵּת,
צָדוּ כַּאֲרִי לְעִיר מַמְלֶכֶת,
עָדוּ עֶדְיָהּ לְעִיר מַהְפֶּכֶת,
דּוּמָה יָשְׁבָה בְּעָרֵי דוּמָה, וּבְפִי אֲרָיוֹת שׁוּמָה!

חָרַשׁ חֹרֵשׁ בְּרָמוֹתֶיהָ,
שֵׁרַשׁ נֹעַם נְטִישׁוֹתֶיהָ,
יָרַשׁ אֶת־כָּל־גְּבוּלוֹתֶיהָ;
רָמָה יָדוֹ, בְּקֶשֶׁת רָמָה אֶת־לֵב צְבִיָּה הוֹמָה!

קָצַר אֶת־שִׁבֳּלֵי חֶמְדָּתָהּ,
בָּצַר אֶת־עִנְּבֵי תִקְוָתָהּ,
עָצַר אֶת־רַחֲמֵי תַאֲוָתָהּ;
קָמָה, עַל־מֵי מְנֻחוֹת קָמָה, כִּלָּה בְּאַף וְנָקָמָה!

*

דִּבֶּר דּוֹדָיו בְּאָזְנָי,
וּלְחֶדְרוֹ אֲהוּבִי סָר, אֵלַי חִין קוֹל פַּעֲמוֹנַי
וּלְרֵיחַ קִנְּמוֹנִי.

עָבְרִי חֻקִּים וְעֵדוֹת
הֶעֱבִיר מֶנִּי יְדִידוֹת
נִכְבָּדוֹת וַחֲמוּדוֹת;
הָשֵׁב לִי שְׂשׂוֹן יֶשְׁ־ עֲךָ, וְאִם עֲבַר רֹאשׁ זְדוֹנִי —
נָא הַעֲבֵר אֶת־עֲוֹנִי!

3

יוֹשֵׁב בְּמַעֲמַק מְצוּלָה, וּמָעֳמָד
אָיִן, וְחָמַק דּוֹדִי, וּמַחְמַד
עַיִן נָמָק; יוֹם יוֹם מַלְמָד
יְשַׁדֵּד לְתֶלֶם יוֹנַת אֵלֶם, וּפַעַם הוֹלֵם בְּגֹדֶל וְגַאֲוָה!

„צֶדֶק יְדִידִי וְאַהֲבַת כְּלוּלִים
אֶזְכֹּר בְּחַסְדִּי, לְאֶחוֹ מְחַבְּלִים
כְּרָמִים, וְיָדִי תְּרוֹמֵם שְׁפָלִים;
אֶפְרֹשׂ שְׁלוֹמִי אֶל־בַּת־עַמִּי, אַךְ אִישׁ־חֶרְמִי לַמַּעֲצֵבָה!"

„חֶלְקִי וְצוּרִי! עֲדֵי־מָה יְלוֹנֵן
אֹיְבִי וְצָרִי בְּבֵיתְךָ? — חוֹנֵן
אֵין־לִי, וְאוֹרִי הֶחְשִׁיךְ מְעוֹנֵן,
וְעַל־בַּת נְגִידִים יָצְאוּ גְדוּדִים וְעֶבֶד עֲבָדִים בְּחֶרֶב לְהוּבָה!

„קוּמִי וְשִׁבְנִי אֶל־בֵּית מְנוּחֵךְ,
אֶשְׁכַּח יְמִינִי אִם־אֶשְׁכָּחֵךְ,
וְהֶגֶה לְשׁוֹנִי תִּדְבַּק אֶל־חֵךְ
אִם־לֹא אֶזְכְּרֵךְ וְאֶחֱבשׁ לְשִׁבְרֵךְ, וְנֵזֶר פְּאֵרֵךְ תַּחְבְּשִׁי עֲלוּבָה!"

✱

שִׁכַּרְתַּנִי בְּיֵינָהּ אַהֲבָתְךָ, יְדִידִי,
בַּהֲשִׁיבְךָ כְבוֹדְךָ לִי וְיָגֵל כְּבוֹדִי,
אֶכְתְּבָה עַל־לְבָבִי שִׁיר יְדִידוֹת לְדוֹדִי:
בָּא יְדִידִי לְבֵיתוֹ, וַאֲנִי לוֹ וְהוּא לִי,
וּבְלִבִּי אֲהָבָיו — מִדְּבַשׁ מָתְקוּ־לִי!

2

הַיְדַעְתֶּם, יְדִידַי? הַצְּבִי בָּרַח מִמְּלוֹנִי!
מָתַי יָשׁוּב מְעוֹנִי?

יַגִּיד לָכֶם כְּרוּבִי:
אַחֲרֵי נָשָׂא לְבָבִי
אֵיךְ אֶשָּׂא מַעֲצָבִי?
לֹא־יָדַע, בְּעֵת שַׁ־ הֶעֱלָה עִמּוֹ כָל־שְׂשׂוֹנִי,
עַל־מִי נָטַשׁ יְגוֹנִי!

צַר־לִי צַר עַל־נְדוֹדוֹ,
סָר מֵעֲלֵי כְּבוֹדוֹ,
אוֹר יִפְעָתוֹ וְהוֹדוֹ;
אֵי יָמִים שְׂפָתָיו יִטְּפוּ נֹפֶת עַל־לְשׁוֹנִי,
וַעֲנָקָיו עַל־גְּרוֹנִי?

תְּנוּמָתִי אֵיךְ שְׁכָחָם?
שַׁעֲשֻׁעַי אֵיךְ זְנָחָם?
וִידִידוֹת, בֵּין בְּנֵי חָם
הֶרְאָה לִי בְּאַמּוֹן, עֵת אֲשֶׁר מִפִּתָּיו שָׁת בִּמְזוֹנִי
וַיּוֹצֵא אֶת־הֲמוֹנִי?

קָרַע יַם־סוּף לְפָנַי,
הֶרְאָה אוֹרוֹ לְעֵינַי,

תּוֹכֵחָה

מַה־יִּתְרוֹן לָאָדָם?   כְּעוֹף יִתְעוֹפֵף כְּבוֹדָם!
וְאֵיךְ יִתְגָּאוּ בְעוֹדָם?   וּפִתְאֹם יָבוֹא אֵידָם!

יָבִין אִישׁ לֵב וְנָבוֹן,   כִּי סוֹף כֹּל לְרִקָּבוֹן,
וּמֵעָפָר חֻצַּבְנוּ   וְעָדָיו עַתָּה שַׁבְנוּ;

צָפָה רוּחַ בְּקִרְבֵּנוּ   לְפִקָּדוֹן גַּבֵּינוּ,
וְכִמְעַט עַיִן תִּפְקַח —   וְאֶת־עֲרֻבָּתוֹ תִּקַּח!

חֶבְלֵי אָדָם בְּתֵבֵל   חֶבְלֵי רֹעֵי הָבֶל,
וְאִם־נָפְלוּ בַּנְּעִמִים —   לֹא־מָלְאוּ הַיָּמִים.

קוּם וּרְאֵה בְּעֵינֶיךָ,   כִּי לֹא לְךָ הוֹנֶךָ,
וְהָאָדָם וְקִנְיָנוֹ —   לְמָחָר יְבֻקַּשׁ וְאֵינֶנּוּ!

בְּרֻבּוֹת טוֹבָתֶךָ   הֲתֵרֶב חֶדְוָתֶךָ?
הֲתֵדַע כִּי לְפִי רֻבָּהּ   הַוּוֹת וְעָמָל בְּקִרְבָּהּ?

רוּחַ גַּאֲוָה יִבְצֹר   בְּחַיֵּי עוֹלָם יַעְצֹר,
בְּשׂוּמוֹ מַלְכּוֹ שִׂכְלוֹ,   הַמֹּשֵׁל בְּכָל־אֲשֶׁר־לוֹ.

יַעֲרָה בְּתֵבֵל הִלְכָה   בְּסַמֵּי מָוֶת מְסוּכָה,
וְאִם־מְתֻקָּה רִאשׁוֹנָה —   מָרָה תִּהְיֶה בָּאַחֲרוֹנָה;

הוֹעֵל אֵין לַגֶּבֶר   בְּזָהָב וְכֶסֶף צֹבֶר,
וְלֹא־יִשָּׂא, יוֹם מְהוּמָה,   מִכָּל־אֲשֶׁר־לוֹ מְאוּמָה!

וּלְאָן אַתָּה הֹלֵךְ?   וּסְבִיבְךָ פֶּלֶךְ,
וּפַעַם לְאַט תְּהַלֵּךְ   וְעַל־שְׂבָכָה יִתְהַלֵּךְ!

דִּינֵי יָמִים בִּינוּ:   בְּבָתִּים שְׁכֵנִים לָנוּ,
וּבֹקֶר בִּמְקוֹם שִׁבְתָּם   יֵשְׁבוּ אֲחֵרִים תַּחְתָּם —

פִּזְמוֹן

יוֹם עֵירֹם אֶעֱמֹד מִצִּדְקָתִי —
צִדְקָךְ מַלְבּוּשִׁי תְּנָה וּכְסוּתִי;
חוֹבִי כִּי יַעֲנֶה־בִּי וְאַשְׁמָתִי,
קָדוֹשׁ, אַל־תִּדְרֹשׁ לַעֲלֻמָתִי:
מָה אֲנִי, מַה־פִּשְׁעִי מָה חַטָּאתִי?

יוֹם אֵלַי תִּקְרָא מֵאַדְמָתִי,
יוֹם בּוֹ אֶאֱסֹף רוּחִי עִם־גּוּפָתִי,
יוֹם גִּשְׁתְּךָ לַחְקֹר לִפְעֻלָּתִי,
יוֹם דִּין מִמַּעֲשִׂים מְאֹד דַּלּוֹתִי,
הֵן אִם־הֲרֵעֹתִי — וַהֲזִכּוֹתִי!

וְאֵיךְ בְּמִשְׁקָל יַעֲלֶה הֶבֶל נִדָּף,
זִכְרוֹנוֹ אֵפֶר וְעֵשֶׂב נִשְׁדָּף?
חָצִיר אֵיךְ נִשְׁפָּט וְקַשׁ אֵיךְ נִרְדָּף?
טָהוֹר, אִם־תִּקְרָא מִן קֹל נֶהְדָּף,
יַעֲנֶה: „מָה אֲשִׁיבֶךָ? הֵן קַלֹּתִי!“

כְּבַד עָוֹן נִחַם בְּשׁוּבוֹ, שָׁקַל
לְמוּל חַסְדְּךָ חֶטְאוֹ — מְצָאוֹ נָקַל;
נוֹרָא, אֵיךְ־תַּעֲלֶה בְּמֹאזְנֵי מִשְׁקָל
סָכָל, עַל־פִּשְׁעוֹ וְנָתִיב קִלְקַל?
עָרְכֵנִי בְּמֹאזְנֵי שֹׁגֶה וּפֶתִי!

צוּר, לְנֶפֶשׁ תֵּחַר וּלְלֵב יֵחַם
קֶרֶב, וּתְלַבֵּן זָדוֹן כְּפֶחָם,
שָׁב וּמוֹדֶה תִּרְצֶה וְעֹזֵב וְנִחָם,
כְּמַאֲמָרְךָ: „מוֹדֶה וְעֹזֵב יְרֻחָם!“ —
אָמְנָם חָטָאתִי וְיָשָׁר הֶעֱוֵיתִי . . .

*

רַבִּי יִצְחָק בֶּן־רְאוּבֵן

(בברצלונא, נולד ד"א תת"ג, מת אחר ד"א תתס"ג)

אַהֲבָה

„יוֹנָה יַעֲלַת־חֵן, מַה־לָּךְ כִּי תִבְכִּי?
מְשִׁיחֵךְ יָבוֹא לָךְ, קוּמִי לָךְ וּלְכִי,
כִּי אֲנִי מוֹשִׁיעֵךְ וְגֹאֲלֵךְ אֲשֶׁר תְּחַכִּי,
אָמְנָם כִּי גֹאֵל אָנֹכִי!'

„צֹפִים, אֲשֶׁר צָפוּ נְבוּאָה הַחֲרוּשָׁה,
לִקְרֹא לַעֲזוּבָה, אֲשֶׁר הַיּוֹם גְּרוּשָׁה,
חֲשׁוּקָה לִהְיוֹת עוֹד וְגַם־תִּהְיֶה דְרוּשָׁה —
כִּי לְךָ מִשְׁפַּט הַגְּאֻלָּה וְהַיְרֻשָּׁה!"

„חֲשַׁקְתִּיךְ, יְפֵיפִיָּה, אֹתָךְ בְּרָאתִי,
בְּעָבְרִי עָלַיִךְ, בְּכָרְתִי אֶת־בְּרִיתִי;
אֲקַבְּצֵךְ וְתָבוֹאִי אֶל־בֵּית מְנוּחָתִי,
אֶל־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר הֲכִינֹתִי'

„קָרֵב צִיר נֶאֱמָן בְּנָתְנוֹ תוּשִׁיָּה,
וְצִוַּנִי לִהְיוֹת טְהֹרָה וּנְקִיָּה;
אִם־תִּשְׁמְרִי, וְאִם־ לֹא — תֵּלְכִי בַשִּׁבְיָה,
וַיְהִי כַּאֲשֶׁר פָּתַר־לָנוּ כֵּן הָיָה!"

„בְּחוּנָה בְכוּר עֹנִי בְּמַסְגֵּר מַנְעוּלָךְ,
עוֹד תַּעְדִּי עֲדָיֵךְ בְּזֶמֶר מַהֲלָלָךְ;
עֲטֶרֶת תִּפְאֶרֶת, אֲשֶׁר הִיא מִכְלוּלָךְ,
טוֹב תִּתִּי אַתָּה לָךְ!'

הִתְקוֹשְׁשׁוּ וָקשׁוּ,
וְרַחֲצוּ וְהִטֶּהָרוּ
וּמֵאֱלֹהֵיכֶם בּוֹשׁוּ,
וּמִטֶּנֶף הִבָּרוּ!

גְּאוֹן לְבַבְכֶם הַשְׁפִּילוּ,
וְאֵיכָכָה יִתְגַּבֵּר
וְיַשְּׁרוּ וְאַל־תַּעְפִּילוּ —
שִׁבְכּוֹ לְמָחָר קָבֶר?

יוֹם וָיוֹם הוֹחִילוּ
כִּי חַיֵּיכֶם — מוֹתְכֶם
לָמוּת, וְאַל־תָּחִילוּ,
וּמִיתַתְכֶם — חַיֵּיכֶם!

אַךְ אֶת־זֹאת חֲקַרְנוּהָ
כִּי אֵין בְּתֵבֵל הוֹעֵל
בְּדַעַת וּמְצָאנוּהָ:
לֶאֱנוֹשׁ כִּי בְּטוּב פֹּעַל;

תַּכְלִית שִׂמְחָה — אֵבֶל,
אַחֲזֵי מַעֲלוֹת גְּבֹהִים
רֹאשָׁהּ וְסוֹפָהּ הָבֶל,
עֲלִים אֶל־הָאֱלֹהִים!

*

גְּמָר לִשְׁמַע יִשְׂרָאֵל

אַנְשֵׁי לֵבָב שִׁמְעוּ־לִי
בְּקָרְאִי: „אֱלֹהִים אֲדֹנָי חֵילִי!“
שֵׁם כְּבוֹדוֹ אֲבָאֵר בְּשִׂכְלִי —
לוּ עַמִּי שֹׁמֵעַ לִי!

יָחִיד, יִחוּדוֹ בְּמִסְפָּר אַל־תֵּחָד,
יְרָא רֵאשִׁיתוֹ וְאַחֲרִיתוֹ וּפְחָד;
הֱיוֹתוֹ בְּשֵׁם אֶהְיֶה לֹא־נִכְחָד —
הָאֶחָד אֶת־הָאֶחָד!

צָפוּן יְקָרוֹ בְּמַעֲלוֹת גְּבֹהִים,
גְּבֹהִים אַחַר גְּבֹהִים נֹהִים,
יְעִידוּן לְכָל־עַיִן מִסִּבּוֹת נִגְהִים:
אַךְ יֵשׁ אֱלֹהִים!

חֹקְרֵי כְבוֹדוֹ תָּמָהוּ,
עָמְדוּ מֵרְאוֹת וְהִתְמַהְמָהוּ;
עֵינֵי שִׂכְלָם מֵרְאוֹת כָּהוּ —
וַיֹּאמְרוּ לוֹא־הוּא!

יָדְךָ עַל־שְׁלֹשִׁים תִּכְבָּד,
הַחֹשְׁבִים אָב וְרוּחַ נֶעְבָּד,
וּבֶן־מָוֶת וְנָשׂוּא עַל־בָּד
מִן־הַשְּׁלֹשָׁה הֲכִי נִכְבָּד!

צַדִּיק גּוֹי יַעֲרִיצְךָ בְּרוּחַ נְדִיבָה,
יַמְלִיכֶךָ בְּשָׂפָה עֲרֵבָה,
קֹרֵא: „אֶחָד!“ פַּעֲמַיִם בְּאַהֲבָה —
וְאֶל־הַשְּׁלֹשָׁה לֹא־בָא!

„חֲפֵצָה לִשְׁמֹעַ נְבוּאוֹת כָּל־חוֹזֶה,
וְגַם־אֲנִי נֶאֱכֶלֶת בְּפִי כָל־צַר בּוֹזֶה,
וְהָשֵׁב גְּמוּל לְאֹיְבִי, אֲשֶׁר לְנֶגְדִּי אֶחֱזֶה,
וְהוֹצֵאתַנִי מִן־הַבַּיִת הַזֶּה!“

„זְרוּזָה מְבָנוֹת, חֲטוּבָה וַחֲשׁוּבָה,
קְרוּאָה לֹא עַמִּי, כְּמוֹ אִשָּׁה עֲזוּבָה,
בָּנַיִךְ אֲקַבֵּץ אֶל־עִיר חֶפְצִי־בָהּ,
בְּחַבְלֵי אָדָם אֶמְשְׁכֵם בַּעֲבֹתוֹת אַהֲבָה!

(„חֲקֵי הַנְּעִימִים בְּאַהֲבָה הִנְחַלְתִּיךְ,
וְנַתְּתִיךְ עֵת־קֶצֶף וְאַחַר רִחַמְתִּיךְ;
נֹהֲדַיִךְ אֲנַהֵל כְּמוֹ־לְאַט נֵהַלְתִּיךְ,
אַהֲבַת עוֹלָם אֲהַבְתִּיךְ!“)

רַבִּי מֹשֶׁה בֶּן־יַעֲקֹב בֶּן־עֶזְרָא

(מגרנאטא, נולד לערך ד״א ת״תל ובשנת ד״א תת״צת היה עוד בחיים)

אוֹפָן

הִתְעוֹרְרוּ, תְּמֵהִים, רְאוֹת מִבְּלִי מַחֲזֶה
אֲדֹנָי הָאֱלֹהִים הַקָּדוֹשׁ הַזֶּה!

מִפִּי נוֹרְאוֹתָיו שִׁמְעוּ מַמְלַכְתּוֹ,
וּבְעֵין נִפְלְאוֹתָיו רְאוּ אֶת־מֶמְשַׁלְתּוֹ,
וַעֲלֵי מִפְעֲלוֹתָיו דְּעוּ כִּי־אֵין בִּלְתּוֹ,
בְּמַרְאֹת מַחְשְׁבוֹתָיו, מַשְׂכִּיל, וְאוֹר דַּעְתּוֹ
יִרְאֶה סְבִיבֹתָיו כְּבוֹד יִצְרוֹ, וְאֹתוֹ
בְּאַרְבַּע יְסוֹדוֹתָיו וּבִנְיַן מַתְכֻּנְתּוֹ
וּמִבְּשָׂרוֹ יֶחֱזֶה — אֶת־זֶה לְעֻמַּת־זֶה!

„נְדִיבָה הָיִיתִי, מְקֻשֶּׁטֶת בְּכָל־פְּאֵר,
יְצָאֻנִי בָנַי, גִּין וְנֶגֶד וּשְׁאֵר,
בְּחֹשֶׁךְ בּוֹר עָמֹק, וְאֵין־לִי מִי יָאֵר,
וְהָאֶבֶן גְּדֹלָה עַל־פִּי הַבְּאֵר!“

‚רַעְיָתִי, צְאִי־לָךְ מִבֵּין יְדֵי צָרִים,
אֲשֶׁר הֵם מְפַתַּיִךְ בְּפִתּוּיֵי דְבָרִים,
יַעַן לֹא־אָבִית דְּלֹק אַחֲרֵי זָרִים,
לְבִלְתִּי־לֶכֶת אַחֲרֵי הַבַּחוּרִים!‘

„אֲנִי בְתוֹךְ הַגָּלוּת עֲצֻרָה בְרְגָזוֹת,
וְכֻלָּם יְפַתּוּנִי וַיְעַנּוּנִי עַזּוֹת,
לַעֲזֹב אֶת־שְׁמֶךָ — וְאַתָּה עֵד לַחֲזוֹת,
יְיָ אֱלֹהַי, אִם־עָשִׂיתִי זֹאת!“

‚וְהַיּוֹם כַּמָּה לָּךְ בֵּין אֵצֶר וְדִישׁוֹן,
וְלֹא־אָבִית שְׁמוֹעַ, נְצוּרָה כְּבַת־אִישׁוֹן!
בְּרוּכָה אַתְּ, בִּתִּי, הוּצַקְתְּ חֵן וְלָשׁוֹן,
הֵיטַבְתְּ חַסְדֵּךְ הָאַחֲרוֹן מִן־הָרִאשׁוֹן!‘

„בְּתוּגָה הָיִיתִי בְּתוֹךְ מִרְעֶה רָזֶה,
בָּנַי נִשְׁקָעוּ בְּבוֹר גָּלוּת וְנִבְזֶה,
מְפֻזָּרִים בְּכָל־צַד — וְגַם־אַתָּה תֶחֱזֶה:
וְלֹא־קָרַב זֶה אֶל־זֶה!“

‚נִשְׁבַּעְתִּי בִשְׁמִי לְקַיֵּם מִמְּעוֹנִי,
אֲמַהֵר לְהוֹצִיאֵךְ מִכּוּר הָעֹנִי;
הֵן אִם־לֹא לְמַעֲנֵךְ, אֲנִי אֶעֱשֶׂה לְמַעֲנִי:
אִם־אֶשְׁכָּחֵךְ יְרוּשָׁלַם תִּשְׁכַּח יְמִינִי!‘

מְאוֹרָה

אֵין בְּפִי מִלָּה   לְהָשִׁיב לְשֹׁאֲלִי,
כִּי טָמַן פַּח   חֶטְאִי לְרַגְלִי!

נִמְשְׁכוּ יָמַי   בְּגָלוּת וְאָרְכוּ,
וְאַנְשֵׁי שְׁלוֹמִי   סָפוּ וְנֶחְשְׁכוּ,
וְגָבְהֵי שָׁמַי   עָלַי נֶהְפְּכוּ,
וַאֲנִי שְׁכוּלָה,   אָכֵן בַּעֲלִי
כִּצְבִי בָּרַח   מֵעַל אָהֳלִי!

„יַחֲלִי, אֲיֻמָּה,   כִּי קָם לִלְבֹּשׁ
נָקָם, וְחֵמָה   כְּצָנִיף יַחֲבֹשׁ,
וּלְחֵל וְחוֹמָה   יְחַיֶּה וְיַחֲבֹשׁ,
סוּרָה וְגֹלָה,   וּלְכֵם תַּעֲלִי,
כִּי לֹא יִזְנַח   לְעוֹלָם אֵלִי!

מַלְכֵי אִיִּים   לְחָצוּךְ בְּפָרֶךְ,
יִתְּנוּ שַׁיִּים   לִרְאוֹת הֲדָרֵךְ,
וְהָלְכוּ גוֹיִם   יַחַד לְאוֹרֵךְ,
יוֹם עִיר תְּלוּלָה   יִבְנֶה אֵלִי,
בְּאַבְנֵי אֶקְדָּח   יְיַסֵּד גְּבוּלִי;

שֶׁמֶשׁ צְדָקָה   תִּזְרַח וּמַרְפֵּא,
וּכְאֵב מְצוּקָה   יִכְלֶה וְיִסְפֶּה,
וְעַל מוּעָקָה   יִשְׁבֹּר וְיַרְפֶּה,
וּשְׁנַת גְּאֻלָּה   יִקְרָא גֹאֲלִי,
אַרְצִי נֵצַח   יִהְיֶה נַחֲלִי;

הָאֵל יִרְצֶה   אֶנְקַת צֹעֲקִים,
וְאֹתָם יִפְצֶה,   כִּי בוֹ חֹשְׁקִים;

שַׁחַק לֹא־יְכִילוּ וְתַחַת יְכַלְכְּלֵהוּ,
וְהָעוֹלָם כֻּלּוֹ בְּרוּחוֹ יְסַבְּלֵהוּ,
וּמְלִיצֵי חֶדְלוֹ אַחֲרָיו יִנָּהוּ,
לְהָבִין סוֹד פָּעֳלוֹ, וְחֶפְצוֹ עַל־מַה־הוּא,
וְאַף כֻּלָּם לְמוּלוֹ נִבְעֲרוּ וְתָמָהוּ,
וּמִסַּפֵּר גָּדְלוֹ חַכְמֵי־לֵב לָהוּ,
כִּי דַרְכֵי שִׂכְלוֹ מֵהֶם גָּבְהוּ —
וְאֵיכָה יְצִיר נִבְזֶה יָתוּר עַל־מַה־זֶּה?!

הוּא אֲדוֹן הָאֲדֹנִים וְאִמְרוֹתָיו הוֹיוֹת,
לְהַשְׁפִּיל גְּאֵיוֹנִים וְלֵב שְׁפָלִים לְהַחֲיוֹת,
נֹתֵשׁ אַרְמוֹנִים וּמְקוֹמֵם שְׁאִיּוֹת,
וְחֹקֵר רַעְיוֹנִים וְלִבּוֹת וּכְלָיוֹת,
וְרוּחוֹת כָּל־הֲמוֹנִים לְהַפְרִיד מִגְּוִיּוֹת,
הֱיוֹת מֵהֶם נְכוֹנִים אֶל־כִּסֵּא עֲלִיּוֹת,
וּמֵהֶם אֶל־שְׁאוֹנִים וּלְבוֹר תַּחְתִּיּוֹת —
גְּבָרִים, עָלוּ מִזֶּה, וְשָׁטִים, שׁבוּ בָזֶה!

יְצִיר חֹמֶר מְבַכֶּה מֵרֹב פַּחְדֶּךָ,
נָגוּעַ וּמֻכֶּה מֵאֵשׁ פְּלָדֶיךָ,
וְכַף סֹפֵק וּמַכֶּה מִתִּגְרַת יָדֶךָ,
מְיַחֵל וּמְחַכֶּה פִּלְאֵי חֲסָדֶיךָ,
אוּלַי בָם יִזְכֶּה לָבוֹא בְסוֹדֶךָ,
דֶּמַע אֲשֶׁר יִבְכֶּה נָא שִׂים בְּנֹאדֶךָ,
וְלֵב יַגֵּר מִזֶּה אֱלֹהִים לֹא תִבְזֶה!

*

מִמְּעֵי אֵם קְרָאַנִי   וּמִבֶּטֶן הִזְכִּיר שְׁמִי,
וְשָׁם חַסְדּוֹ נְחָנִי   וְהָיְתָה יָדוֹ עִמִּי,
וּלְאוֹר הוֹצִיאַנִי   וְעֵינָיו רָאוּ גָלְמִי,
וְטוּבוֹ הִבְטִיחַנִי   כְּרֶגַע עַל־שְׁדֵי אִמִּי,
וְלֹא לְצָרְכּוֹ בְרָאַנִי,   כִּי אִם־לְצֹרֶךְ עַצְמִי,
לְבָרֵךְ עַל־יְצִירוֹתָי,   וְעַל־נִפְלְאוֹת נִפְלְאוֹתָי!

שָׁלַח רוּחַ בְּאַפִּי   וַיִּפַּח בִּי נְשָׁמָה,
וַיָּשֶׂם דְּבָרוֹ בְּפִי,   לְבָאֵר אִמְרֵי מְזִמָּה,
וְשָׁת לְהָמִישׁ בְּכָל־גּוּפִי —   וְהוּא עָפָר מֵאֲדָמָה,
וְעִם־אָזְנַי וְעַפְעַפַּי   לְשָׁרֵת נֶפֶשׁ חֲכָמָה,
וְזִמֵּן טַרְפִּי עַל־פִּי   בְּרָעָב וּבַצָּמָא,
אֲהוֹדֶנּוּ בְשִׁירוֹתָי —   וּמִי אֲנִי וּתְהִלּוֹתָי?

הִפְלִיא בְּשֵׂכֶל וָדֵעָה   סְגֻלַּת יְצוּרָיו בְּתֵבֵל,
וַיְהִי לָהֶם יְשׁוּעָה,   וְהֵם הָיוּ־לוֹ חָבֶל,
וּבִכְלוֹת זְמַן מַרְגֵּעָה   הָיוּ בְחֹרִים הָבֶל,
עַד־שֵׂיבָה הוּא רָעָה,   וְעַד־זִקְנָה הוּא סֹבֵל,
עֲדֵי בָאוּ שְׁנוֹת רָעָה,   וְהִגִּיעוּ יְמֵי אֵבֶל,
וְהִלְבִּינוּ קְוֻצּוֹתָי,   וְהֶחְשִׁיכוּ אֲרוּזוֹתָי!

בַּמֶּה, צוּר, אֲהוֹדֶךָּ   עַל־טֹבוֹת גְּמַלְתָּנִי?
וְאֵיךְ אַגִּיד חֲסָדֶיךָ,   אֲשֶׁר בָּם הֶעֱנַקְתָּנִי?
וּמִגִּזְרַת כְּבוֹדֶךָ   הַדַּעַת חֲנַנְתָּנִי,
וּמִשֶּׁפַע הוֹדֶךָ   הַנֶּפֶשׁ נְתַתָּנִי,
עַד שׁוּבִי עָדֶיךָ —   כִּי לְמָוֶת יְצַרְתָּנִי;
בְּנֹאדְךָ שִׂים דִּמְעוֹתָי,   לְהַשְׁקוֹת בָּם עֲפְרוֹתָי!

בְּתוּלָה תֵּצֵא   בְּמָחוֹל מְשַׂחֲקִים —
וְתָשִׁיר תְּהִלָּה: בָּא קֵץ אֶבְלִי,
וְכָבוֹד יִזְרַח —   אֲדֹנָי אוֹר לִי!"

*

אֲהָבוֹת

1

מַהֲרוּ־נָא אֱלֵי מְעוֹנֵי אֲהוּבִים,   פִּזְּרָם הַזְּמָן, וְנוֹתְרוּ חֳרֵבִים;
לַעֳפָרִים אֲנִי מְעוֹנִים — וְהִנָּם   לַכְּפִרִים מְעוֹן וְגַם־לַזְּאֵבִים!
אֶשְׁמְעָה נַאֲקַת צְבִיָּה, תְּיַלִּיל   מִכְּלוּאֵי אֱדוֹם וּמַאְסַר עֲרָבִים,
עַל־אֲהוּבָה תְּבַךְ וְאַלּוּף נְעוּרִים,   גַּם־תְּעַנֶּה בְּמַאֲמָרִים עֲרֵבִים:
סַמְּכוּנִי כְּבַאֲשִׁישׁוֹת יְדִידוּת   רַפְּדוּנִי בְּמִגְדְּנֵי הָאֲהָבִים!

2

מַה־לַּאֲהוּבִי כִּי־יִקְצֹף וְיִתְגָּאֶה   עָלַי — וְלִבִּי לוֹ יָנוּד כְּמוֹ קָנֶה?!
שָׁכַח זְמַן לֶכְתִּי אַחֲרָיו בְּעִי מִדְבָּר   תָּאֵב, וְאֵיךְ אֶקְרָא הַיּוֹם וְלֹא יַעֲנֶה?
הֵן יִקְטְלֵנִי לוֹ אוֹחִיל, וְאִם־יַסְתִּיר   פָּנָיו, וְאֶל־טוּבוֹ אַבִּיט וְגַם־אֶפְנֶה!
לֹא־יְשַׁנּוּ חַסְדֵי אָדוֹן אֱלֵי־עֶבֶד —   כִּי־אֵיךְ נְעִים־כֶּתֶם יוּעַם וְאֵיךְ יִשְׁנֶא?

*

סְלִיחוֹת

1

אָעִירָה שְׁנַת־עֵינִי   לְחַבֵּר אֶת־זְמִרוֹתַי,
וְאַגְבִּירָה נִיב לְשׁוֹנִי   לְנַגֵּן בִּנְגִינוֹתַי,
אֲבָרֵךְ צוּר נַחֲנִי   בְּצִדְקָתוֹ כָּל־יְמוֹתַי,
אַף לֵילוֹת יְעַצְּנִי —   יִסְּרוּנִי כִלְיוֹתָי!

מָה אָשְׁמוּ וְלֹא חָכְמוּ קְפֻאִים עַל־ שִׁמְרֵיהֶם,
הַהֹלְכִים בְּמַחְשַׁכִּים אַחַר מַחְ־ שְׁבֹתֵיהֶם,
וּבְכִסְלָם אֶת־כִּסְלָם שָׂמוּ בְּרֹב קִנְיְנֵיהֶם,
וַיְפַתּוּ וְגַם־שַׁתּוּ בְשַׂחַק דִּבְרֵיהֶם —
קָרוֹב אַתָּה בְּפִיהֶם וְרָחוֹק מִכִּלְיוֹתֵיהֶם!

שֵׁם הוֹדוֹ וּכְבוֹדוֹ מָשַׁךְ מֵ־ אָז לְיֹדְעָיו,
וְהִשְׁמִיעַ וְהוֹדִיעַ אֲמִתּוֹ לְבֶן־ שַׁעֲשׁוּעָיו,
וְהִתְאַפְּקוּ, יוֹם רָחֲקוּ מֵעָלָיו, הֲמוֹן מֵעָיו,
וְאִם חָלְקוּ וְגַם־מָתְקוּ לָהֶם מִ־ צוּף רָעָיו —
מַה־טּוֹבוּ דֹדֵיהֶם וּמָה עָצְמוּ רָאשֵׁיהֶם!

הֲנִשְׁכָּחוּ, כִּי שָׁחוּ בְּבוֹר מַאֲסַר גָּלוּתָם,
וְחָבְשׁוּ וַיִּלְבְּשׁוּ אֶת־שַׂקֵּי דַלּוּתָם,
וּמָעֲטוּ, כִּי עָטוּ רְדִיד בָּשְׁתָּם וְשִׁפְלוּתָם,
וְהָטְבְּעוּ וְהָשְׁקְעוּ כָּאֶבֶן בְּיָם שְׁבוּתָם,
וְהִכְבִּידוּ עֲלֵיהֶם לַחֲצֵיהֶם וְדֹחֲקֵיהֶם?!

4

זְמַן הֶבְלִי, יְמֵי סִכְלִי יִפָּה לְלִ־ בִּי שְׁקָרָיו,
וְכוֹס פְּעָלַי בְּיַד אֵלִי הִשְׁקָה אוֹ־ תִי שְׁמָרָיו,
וּפִי יִצְרִי בְּחָק־יִצְרִי הֱסִיתָהוּ מִבְּחָרָיו,
כִּי יֵצֶר לֵב הָאָדָם רַע מִנְּעֻרָיו!

מֵאֲשָׁמִים נַעֲלָמִים וַעֲוֹנוֹת חוֹלַלְתִּי,
וְעַל־חֲטָאִים נִפְלָאִים מִנְּעוּרַי גֻּדַּלְתִּי,
וְיַלְדוּתִי וְשַׁחֲרוּתִי אַחֲרֵיהֶם הָבָלְתִּי,
וְיוֹם אוֹרִי עֲלֵי שְׁעָרִי חָזִיתִי — נִבְהַלְתִּי,
וְאָז לִבִּי עֲלֵי חוֹבִי קָרַעְתִּי וְאָבַלְתִּי,
וְאֵשׁ יָגוֹן בֵּין בְּתָרָיו עָבַר וְשָׂ־ רַף גְּזָרָיו!

2

בְּלֵילִי עַל־מִשְׁכָּבִי   עֲצוּת בְּנַפְשִׁי שָׁמְתִּי,
וְהִתְוַדּוֹת עַל־חוֹבִי   אַשְׁמֻרוֹת קִדַּמְתִּי,
וְלַעֲמֹד עַל־מַצָּבִי   לִפְנֵי אֲדֹנָי קַמְתִּי,
לִרְאוֹת מַה־יְּדַבֶּר־בִּי   וּמָה אָשִׁיב עַל־תּוֹכַחְתִּי!

מִי זֶה יַעֲמֹד לְפָנָיו   וְלֹא יִירָא חֲרוֹן אַפּוֹ?
וְאֵיכָה יִדְרשׁ רְצוֹנָיו —   וְדָמִים מְלֵא כַפּוֹ,
וּמִמַּחְשַׁבֵי עֲוֹנָיו   יֶחְשְׁכוּ כוֹכְבֵי נִשְׁפּוֹ,
וְהִקִּיפוּהוּ זְדוֹנָיו   כַּאֲרִי מִפּוֹ וּמִפּוֹ?
וּמִפַּחְדּוֹ בָּרַחְתִּי —   וְאֶל־חַסְדּוֹ אָרַחְתִּי!

שִׁכְחִי טוּב אֲדֹנֵיהֶם   וְנָשִׁים חֶסֶד פָּעֲלוֹ,
כִּי אַחֲרֵי עֵינֵיהֶם   תָּרוּ בְּעוֹלָם וְהֶבְלוֹ,
וְשָׁוְא לָקְחוּ בִידֵיהֶם   וּבָאוּ אֶל־הֵיכָלוֹ,
וַיְפַתּוּהוּ בְּפִיהֶם   וּבִלְשׁוֹנָם יְכַזְּבוּ־לוֹ:
אֲהָהּ כִּי־תָפֵל טָחְתִּי,   וּבַהֶבֶל בָּטַחְתִּי!

הָאֹמֶר וְהָעֹשֶׂה,   אַל־תֵּפֶן לְמַעֲשֵׂנוּ,
וְיוֹם בּוֹ אֲנָשִׁים תְּנַסֶּה,   בַּדִּין אַל־תְּנַסֵּנוּ,
וּמַעֲרָמֵינוּ תְּכַסֶּה —   וּמִי בִלְתְּךָ יְכַסֵּנוּ?
מָעוֹז לַדַּל וּמַחְסֶה,   בַּשֶּׂר־נָא, חָסֵנוּ:
מֵאָסְרְךָ פִּתַּחְתִּי,   וְכִדְבָרְךָ סָלַחְתִּי!—

3

בְּנֵי תְמִימִים   מַשְׁכִּימִים   אֶל־חַצְרוֹת   אֱלֹהֵיהֶם,
וּמִדָּמָם   וּלְחֶמָם   יַקְרִיבוּ   קָרְבְּנֵיהֶם,
וּמֵי דִמְעָם   עֲלֵי פִשְׁעָם   שָׁמוּ מְקוֹם   נִסְכֵּיהֶם,
וְהִתְוַדּוּ עֲוֹנֵיהֶם   וַעֲוֹנוֹת אֲבֹתֵיהֶם!

שָׂבַעְתִּי נְדֻדִים עַל־עַרְשׂוֹת אֲנוּשִׁים,
הֱרִיצֻנִי פְּעָמַי לִמְעוֹנוֹת קְדֹשִׁים,
בִּנְפֹל תַּרְדֵּמָה עַל־אֲנָשִׁים,
בִּשְׂעִפִּים מֵחֶזְיוֹנוֹת לָיְלָה.

יִכְבַּד עָלַי עֹל יְגוֹנִי בְּחַטָּאתִי,
כִּי לֹא־שַׁבְתִּי עַד־כֹּה מִמְּשׁוּבָתִי,
יָגַעְתִּי בְאַנְחָתִי, וּמִטָּתִי בְדִמְעָתִי
אַשְׂחֶה בְכָל־לָיְלָה;

הִסְכַּלְתִּי וָאֶשְׁגֶּה כָּל־יְמֵי שַׁחֲרוּתִי,
וְנִכְלַמְתִּי כִּי־הֶבַלְתִּי זְמַן יַלְדוּתִי,
לְזֹאת הָיְתָה־לִּי דִמְעָתִי
לֶחֶם יוֹמָם וָלָיְלָה!

עֵינִי בְּחֹם לִבִּי נִגְּרָה וְלֹא תִדְמֶה,
לִקְאַת מִדְבָּר אֲנִי דוֹמֶה,
יוֹמָם בְּמִסְתָּרִים נַפְשִׁי תֶהֱמֶה,
וַתָּקָם בְּעוֹד לָיְלָה;

בָּרָה, בִּכְלוֹא הַגּוּף נֶעֱצֶרֶת,
הִתְבּוֹנְנִי כִּי־הָעוֹלָם מַעֲבֶרֶת;
עוּרִי עוּרִי לְרֹאשׁ אַשְׁמֹרֶת,
קוּמִי רֹנִּי בַלָּיְלָה!

קֹדֶרֶת בְּגָלוּת יְמֵי שִׁבְיָהּ,
הוֹרִידָה לָאָרֶץ עֶדְיָהּ,
תָּנוּד וְדִמְעָתָהּ עַל לֶחֱיָהּ —
בָּכוֹ תִבְכֶּה בַּלָּיְלָה!

רוּצִי, זַכָּה, יֵצֶר תַּאֲוָה לִשְׁבֹּר,
וְדֶרֶךְ יְשָׁרָה כָּל־יְמוֹתַיִךְ לָבֹר;
הֲכִי חֶלְדֵּךְ כְּיוֹם אֶתְמוֹל כִּי יַעֲבֹר
וְאַשְׁמוּרָה בַלָּיְלָה.

בְּנֶשֶׁף קִדַּמְתִּי דִמְעָתִי וְאָנוּחָה,
אֶשְׁפְּכָה דַּם לְבָבִי וְאָנִיחָה;
נַפְשִׁי עָלַי תִּשְׁתּוֹחָח, וְעִם־לְבָבִי אָשִׂיחָה:
אֶזְכְּרָה נְגִינָתִי בַּלָּיְלָה!

בְּעַל כָּרְחוֹ אֱנוֹשׁ יוּלַּד לְעָמָל,
וְכָל־יֵצֶר מַחְשְׁבוֹתָיו אָוֶן וְעָמָל,
וְהוּא כְּצִיץ יָצָא וַיִּמָּל,
וְיֻדַּד כְּחֶזְיוֹן לָיְלָה!

חָלְפוּ כְצֵל יְמֵי עֲלוּמוֹתַי,
וְקַלּוּ מִנְּשָׁרִים שְׁנוֹתַי,
וְלֹא־אֶזְכֹּר מִזְּמָן שִׂמְחוֹתַי —
לֹא־יוֹם וְלֹא־לָיְלָה!

יַמִּים עֲלֵיהֶם יִשְׂאוּ קוֹלָם,
מָוֶת יִרְעֵם וְיָסוּר צִלָּם,
וְעָזְבוּ לַאֲחֵרִים חֵילָם,
רֶגַע יָמֻתוּ וַחֲצוֹת לָיְלָה!

זֵדִים הֱצִיקוּנִי וְהִגְדִּילוּ עָלַי בְּפִיהֶם,
דְּבָרִים שָׁלוֹם וְנֹשְׁכִים בְּשִׁנֵּיהֶם —
נָא יִזָּכֵר רֹעַ מַעַלְלֵיהֶם
לְפָנֶיךָ הַיּוֹם — יוֹמָם וָלָיְלָה!

שָׁכַחְתִּי, יְמֵי נַחְתִּי בַּעֲלוּמַי, יְמֵי רָעָה,
וְקִוִּיתִי וְחָסִיתִי בְּעֶדְנָתִי — וְהִיא תָעָה,
וְאַשְׁמְתִּי וְאָטַמְתִּי אָזְנִי לְמוֹ — רֶה דֵעָה,
וְקוֹל חֲרָדָה — וְאֵין צֵדָה —: „לֹא זֹאת הַ־ מַּרְגֵּעָה!
לְגֵיא מָוֶת וְצַלְמָוֶת — יִקְרָא — קָ־ רְבָה נְסִיעָה!"
וְלִבִּי חָל בִּמְגוּרָיו, בְּמֶה שֶׁ־ הָיָה אַחֲרָיו!

הָאֵל, אָן אֵלֵךְ וְאָן אֶבְרַח מִ־ פָּנֶיךָ?
וְהֵן חֶדְלִי כְּמַר מִדְּלִי וּכְאַיִן בְּעֵינֶיךָ,
וּבַאֲפָסִים בְּלִי מֵשִׂים תֹּאחֲזֵנִי יְמִינֶךָ!
הֱיֵה זֹבֵד נָא עֶבֶד, חָרֵד מִ־ דִּינֶךָ,
וְקָחֵהוּ וּנְחֵהוּ עֲלֵי־נַחַל עֲדָנֶיךָ,
וְהַשְׁקֵהוּ מִמְּקוֹרָיו וְרַוֵּה מֶנְ־ הוּ עֲפָרָיו!

*

תַּאֲוַת־נֶפֶשׁ

(מסתאגִ'יב)

נַפְשִׁי אִוִּיתִךָ בַּלָּיְלָה!

אִוְּתָה נַפְשִׁי אֶל־מְקוֹם נַפְשָׁהּ,
וְכָלְתָה אֶל־מְקוֹר שָׁרְשָׁהּ,
וְנִכְסְפָה לִנְוֵה קָדְשָׁהּ,
לָלֶכֶת יוֹמָם וָלָיְלָה!

יִקְרוֹ תָשׁוּר עַל־יְדֵי פְעָלָיו,
וְתִתְאַו לָגֶשֶׁת אֵלָיו;
יוֹם לְיוֹם תַּבִּיעַ אֹמֶר מַהֲלָלָיו
וְלַיְלָה לְלָיְלָה.

נֹעַם הַכָּבוֹד בְּעֵין הַדַּעַת תִּרְאֶה,
וּמִבְּלִי־אֵבֶר אֵלָיו תִּדְאֶה,
וְתִשְׁאַף עָדָיו וְתִשְׁתָּאֶה,
בְּנֶשֶׁף בְּעֶרֶב יוֹם בְּאִישׁוֹן לַיְלָה.

מֵעוּדִי עָלַי דֶּגֶל חַסְדְּךָ נוֹדָע —
וְאֹהֶל יִרְאָתְךָ מִלִּבִּי נִגְדָּע;
אֲדֹנָי חֲקַרְתַּנִי וַתֵּדָע,
בָּחַנְתָּ לִבִּי פָּקַדְתָּ לָּיְלָה!

הֲבֵן מַחְפִּיר וּמֵבִישׁ יִשָּׂא עֵינָיו?
וְאֵיךְ אֲמָרָיו יַגִּישׁ לִפְנֵי אֲדֹנָיו,
וְחֶטְאוֹ לֹא־יָמִישׁ מֵעַל פָּנָיו,
וְאִם־יֵלֵךְ כְּמַחֲרִישׁ יִצֶף רַעְיוֹנָיו —
כִּי עַל־דַּרְכֵי־אִישׁ שָׂם עֵינֵהוּ;
כֹּל פָּעַל אֲדֹנָי לַמַּעֲנֵהוּ!

זָע מֵחַטָּאתוֹ — יְכַפֵּר עֲוֹנָיו,
צָמֵא מַל סְלִיחָתוֹ — יָרֵו צִמְאוֹנָיו,
וְאֶל־בֵּית תְּפִלָּתוֹ יְנַהֵג הֲמוֹנָיו,
וְכִפֶּר אַדְמָתוֹ לְעֵין כֹּל וְעֵינָיו,
וְהִרְאַנִי אֹתוֹ וְאֶת־נָוֵהוּ —
כֹּל פָּעַל אֲדֹנָי לַמַּעֲנֵהוּ!

2

נוֹרָא מִכֹּל וְאָיוֹם, הִדָּרֵשׁ לְשַׁוְעָתִי,
וּמֵחֶטְאִי הַמְצֵא פִּדְיוֹם, וְאַל־תֶּחֱרַשׁ לְדִמְעָתִי,
תִּנָּתֶן לִי הַיּוֹם, בְּשָׁפְכִי אֶת־עֲתִירָתִי,
נַפְשִׁי בִּשְׁאֵלָתִי וְעַמִּי בְּבַקָּשָׁתִי!

מָשַׁכְתִּי בְּחַבְלֵי שָׁוְא מִנֹּעַר אֶת־עֲוֹנִי,
וּבִלְבָבִי וּמוֹרָשָׁיו שַׁמְתִּי מַחְשְׁבוֹת אוֹנִי,
וְגוּפִי, לֹא מַלְבּוּשָׁיו, אֶגְאַלְתִּי בְּדַם זְדוֹנִי,
וְהִשְׂכַּלְתִּי, כִּי נוּשָׁיו אָצִים לְהַקְרִיב אֲסוֹנִי,
וּזְמַן פַּחֵי מוֹקְשָׁיו פָּרַשׂ, לְהַשְׁפִּיל גְּאוֹנִי,
וּמָוֶת יִקְרָא אֹתִי, לָשׂוּם בִּשְׁאוֹל בֵּיתִי!

שַׁחַת יִהְיֶה־לִּי לְאָב, יוֹם לִקְבָרוֹת אוּבָל,
וְשָׁמָּה בְּשָׂרִי יִכְאָב, וְנַפְשִׁי עָלַי תֶּאֱבָל,
וְלִבִּי כְדוֹנַג יִדְאָב, כִּי־סָכַל וַיֶּהְבָּל,
וּמִי־פֶשַׁע אֲשֶׁר שָׁאָב, בְּתוֹכָם יִהְיֶה נִטְבָּל,
וְכָל־עֹשֶׁר אֲשֶׁר תָּאָב — בְּאַחֲרִיתוֹ יִהְיֶה נָבָל,
וְלֹא־אֶשָּׂא יוֹם מוֹתִי לְבַד מוּסַר כְּלִמָּתִי!

קִדְשׁוּ עֲצָרָה וְרַחֲצוּ וְהִתְקַדָּשׁוּ,
הָבֵרוּ סִיג לְבָבוֹת וְהִתְאֹשָׁשׁוּ,
הַמַּזְכִּירִים אֶת־אֲדֹנָי אַל־תֶּחֱשׁוּ
כָּל־הַיּוֹם וְכָל־הַלָּיְלָה!

הִתְבַּשְּׂרִי, בִּתִּי, כִּי עוֹד אַנְחִילֵךְ חִנִּי,
וּלְאַט אַנְחֵךְ וְאַנִּיחֵךְ בִּמְעוֹנִי,
כִּי אֵין גֹּאֵל קָרוֹב מִמֶּנִּי —
לִינִי הַלָּיְלָה!

*

פִּזְמוֹנִים

1

כָּל־מַעֲשֵׂה אֲדֹנָי מְאֹד נוֹרָא הוּא,
נֶעְלָם — וּמִפְעָלוֹ יוֹדְעֵיהוּ,
וּלְשׁוֹן נִפְלְאוֹתָיו הִיא תְעִידֵהוּ:
כֹּל פָּעַל אֲדֹנָי לַמַּעֲנֵהוּ!

מַה־תִּקְוָה וְשֵׁבֶר לְשֹׁכֵן תֵּבֵל,
יָעוּף בְּלִי־אֵבֶר וְיָשׁוּב הָבֶל,
כָּל־יְמוֹתָיו שֵׁבֶר וְלֵילָיו אֵבֶל?
הֲיִצְדַּק מִי בְקֶבֶר כְּרָקָב יִבֶל,
וְאִם־יִטְהַר גֶּבֶר מֵעֹשֵׂהוּ?
כֹּל פָּעַל אֲדֹנָי לַמַּעֲנֵהוּ!

שְׁנוֹת אָדָם חֲלוֹמִים וּמָוֶת פּוֹתֵר,
שֹׁכֵן בֵּית שְׁלוֹמִים וְקִצּוֹ חוֹתֵר,
בְּפָנִים נִכְלָמִים וְלֵב יִבָּתֵר
בָּא לִדְרשׁ רַחֲמִים — וְלוֹ יֵעָתֵר,
וּבְחַסְדּוֹ כְּתָמִים יְכַבֵּס בְּנֶתֶר,
יוֹם אִישׁ יִסָּתֵר מֵרֵעֵהוּ —
כֹּל פָּעַל אֲדֹנָי לַמַּעֲנֵהוּ!

הֲכִי רַעְיוֹנַי יִרְאוּךָ, יְמִין הָאֵל, בְּיָם רָאוּךָ,
וְהֶאֱמִינוּ בְךָ וְהִגְאוּךָ, כִּי רַק בְּקִרְבָּם מְצָאוּךָ,
וְדָבְקוּ בָךְ וְלֹא יְצָאוּךָ, וְעַל־כַּנְפֵי־שִׁיר נְשָׂאוּךָ,
וְאוּלָם בְּפֶה הִשִּׂיאוּךָ וְלָעוּ בְּעֵת שֶׁקְּרָאוּךָ,
וְאָמְנָם, כִּי כְבַד־פֶּה וּכְ־ בַד לָשׁוֹן אָנֹכִי!

*

אֶל רַבִּי אַבְרָהָם בֶּן־מָאטִיר יְדִידוֹ

(אֲשֶׁר קְרָאוֹ לְמִשְׁתֵּה הַיַּיִן)

קְרָאַנִי גְבִיר, הִקְדִּישׁ קְרֻאָיו, וְהִקְרַנִי לְחֶבְרָה עִם־יְדֻעָיו,
לְדוֹדִים מֻתְקוּ אֶל־פִּי כְּדָדָיו, וְרֵעִים יָקְרוּ עָלַי כְּרֵעָיו,
בְּגַן־בִּיתָן אֲשֶׁר הִתֵּן סְבִיבוֹ, וְהֵיפִי לְאַרְבַּעַת רְבָעָיו,
מְלֻבָּשׁ כְּתֹנֶת מֶשִׁי, וְעָטוּי מְעִיל תּוֹלָע וְשֵׁשׁ וּשְׁלַל צְבָעָיו,
עֲרֻגוֹתָיו בְּלִי רֹקֶם וְחֹשֵׁב מְשֻׁבָּצִים, וְשׁוֹשַׁנִּים יְצוּעָיו,
כְּאִלּוּ הַזְּמָן קָלַע פְּנֵיהֶם בְּתִמֹּרָיו וּמִקְלַעַת פְּקָעָיו,
כְּזָהָב מַעֲשֵׂה מוּרָד עֲלֵיהֶם מְאוֹר שֶׁמֶשׁ, וְהַשְּׁחָקִים — רְקִיעָיו;
וּמֵימָיו יִגְּרוּ אַרְצָה, כְּדִמְעֵי עֲלֵי מִפְקָד אֲחֵי לִבִּי וְרֵעָיו,
וְתֹר יָתוּר לְזִמְרָתוֹ הֲדַסִּים, וְסִים יָשִׂישׂ עֲלֵי גַפֵּי נְטָעָיו,
יְרַנֵּן בֵּין עֲצֵי שֹׂרֵק, וְשׁוֹרֵק וְיִתְרוֹנֵן כְּשִׁכּוֹר מִדְּמָעָיו,
וְעוֹפוֹת פָּרְצוּ עַל־כָּל־פְּרָצָיו, וְשָׁם דָּגְרוּ וּבָקְעוּ בֵּין בְּקָעָיו,
בְּיוֹם עָרוּ יְשֵׁנֵי גִיל, וְעָצַם זְמָן עֵינָיו, וְנָזְרוּ פְגָעָיו,
וְעִתָּיו מִהֲרוּ לָעוּת יְעֵפָיו עֲלִיצָתָם, וְלַרְגִּיעַ — רְגָעָיו;
וְהַשֻּׁלְחָן דְּמוּת גַּלְגַּל, וְאַגָּן כְּמוֹ־סַהַר, וְכוֹכָבִים גְּבִיעָיו,
קְעָרוֹתָיו מְלֵאוֹת מַעֲדַנִּים, וּמַחְתֹּתָיו בְּשָׂמִים רֹאשׁ וְנָעָיו;
כְּחֹשֶׁךְ, קָפְאוּ מֵימֵי דְמָעָיו עֲלֵי לֶחְיוֹ, וְהָאֵשׁ בֵּין צְלָעָיו,
יְקַצֵּץ מִזְּהַב אוֹפִיר פְּתִילִם עֲלֵי יָדָיו, לְהָאִיר אֶת־זְרֹעָיו,
לְהָסִיר מִלְּבַב כְּאֵב עֲצָבָיו, וְלַרְגִּיעַ בְּלֵב רַגָּז רְגָעָיו;
לְאֵם יֶהְגֶּה וְרֹאשׁ יַגֶּה, וְיִשְׁגֶּה בְּאַהֲבָתוֹ וְיֶאְמְנוּ פְּצָעָיו,
חֲמֻדוֹתָיו לְאֵין קָצֶה וְקֶצֶב — כְּאַבְרָהָם בִּמְהַלְלָיו וְדֵעָיו!
אֲשֶׁר יַזִּל כְּטַל אָמְרוֹ, וְחֶסֶד — בְּיָדוֹ מַתְּנוֹתָיו הֵם וּמַסְּעָיו,

הֲבֵל נֹעַר אָהַבְתִּי — וְהוּא כַחֲלוֹם חָלַמְתִּי,
הֱקִיצֹתִי וְחָשַׁבְתִּי, וְעֵצוֹת בְּנַפְשִׁי שַׂמְתִּי,
וְכִי שַׁבְתִּי וְלֹא שַׁבְתִּי מְאֹד בֹּשְׁתִּי וְנִכְלַמְתִּי,
וְעַל כִּי לֹא־הִקְשַׁבְתִּי, אַחֲרֵי שׁוּבִי נִחָמְתִּי;
לְזֹאת דָּמִי הִקְרַבְתִּי, וְאֶת־חֶלְבִּי הֲרַמְתִּי,
אוּלַי צוּר יְשׁוּעָתִי יִקָּרֶה לִקְרָאתִי,
וּבְמֵימֵי דִמְעָתִי יְהִי מֹחֶה חַטָּאתִי!

*

תַּחֲנוּן

מִמָּרוֹם קוֹל עֹבֵר בְּאָזְנַי לַיְלָה וְחֹבֵר,
וְהַקּוֹל אֲרָזִים שֹׁבֵר וְעוֹרֵר שֹׁכְנֵי קֶבֶר,
וְקוֹל אֵלַי מְדַבֵּר: „קוּם וַחֲיָלִים גַּבֵּר!"
עֲנִיתִיו: „אֵיךְ יִתְגַּבֵּר כְּבַד־פֶּה וּמִלִּין יְחַבֵּר?
לֹא־יָדַעְתִּי דַּבֵּר, כִּי־נַעַר אָנֹכִי!"

מַלְאֲכוּת אֱלֹהִים נוֹרָא קַמְתִּי לַעֲשׂוֹת בְּמוֹרָא,
וְעַד־לֹא תוֹפַע נְהָרָה הֱקִיצֹתִי בְּאַשְׁמוּרָה,
וְנַפְשִׁי אֲשֶׁר בְּךָ קְשׁוּרָה הֲבֵיאתִיהָ תְּמוּרָה,
וְלֹא־רָאֲתָה לְךָ צוּרָה, וְאֻמְנָם לְךָ — לַמִּקְרָא
שָׁמַעְתִּי — וָאִירָא, כִּי־עֵירֹם אָנֹכִי!

שַׁחַר נֶשֶׁף וְלֵילוֹ הֵעַרְתִּי בִגְלָלוֹ,
וְאַצְתִּי לִתְמֹךְ בְּחַבְלוֹ וּלְהַחֲזִיק בְּשׁוּלֵי מְעִילוֹ,
נְפֹל בַּנְּעָמִים אֶצְלוֹ חֲבָלִים לִי בְּהֵיכָלוֹ,
וְכִי אֶתְיַצֵּב לְמוּלוֹ אֲנִי נִפְעָם בְּמַהֲלָלוֹ,
וְאֹמַר: „בִּי אֲדֹנָי, לֹא אִישׁ דְּבָרִים אָנֹכִי!"

חֵי סְבָאִים, סָבְאוּ בְּבַת־כֶּרֶם, אֲשֶׁר
תִּמְשׁוֹל בְּאַף שָׂרִים — וּמִן־אָז פַּעֲמֵי
זְקֵנָה וְאוּר לֹא־רָאֲתָה, מִיּוֹם אֲשֶׁר
שָׁפָה זְמָן עַצְמָהּ, וְכִמְעַט נֶעֶלְמָה,
אֵשׁ בֹּעֲרָה — אַךְ הֶגְיוֹנִים בֹּעֲרָה
עֶדְנֵי בְּנֵי עֶדְנָה, וְאוֹן נַפְשׁוֹת מְתֵי
בִּי, מִזְרְקֵי סַפִּיר, כְּמַיִם קָפְאוּ,
אֵיךְ גָּמְלוּ חֶסֶד עָלַי כָּל־כֹּאֲבִים —
אֶשְׁתֶּה וְאֶשְׁתָּאֶה, וְאֶמְהֹל אֶת־עֲסִיס
אֵיכָה לְפִי־רֶגַע גְּבִיעִים יוּכְלוּ
הָרוּ בְּנוֹת יָמִים עֲלֵי בִּרְכַּי וְלֹא
עַד עַל־שְׁמִי יִקְרְאוּ קֹרֶת, וְלִי
עֲדִי לְבַד עָדוּ לְנַצֵּל אֶת־צְבִי
בָּאתִי בְּאַחֲרִית הַזְּמָן, עֵת גָּמְרוּ
וּבְנֵי בְלִי־שֵׁם גָּבְהוּ, כַּאֲשֶׁר מְתֵי
סָפוּ כְּפִירֵי דָת, וְתַחְתָּם נִבְרְאוּ
שֻׁלְחַן כְּזָבִים עָרְכוּ, בּוֹ מַאֲכַל
זַכּוּ בְּעֵינֵיהֶם — וְהֵם יִטַּמְּאוּ
אֹרַח נְתִיבָה בַּאֲרַג שִׁיר סָרְרוּ,
קוֹרָיו כְּעַכָּבִישׁ, וְלָזֹאת יִלְעֲגוּ —
לוּ חָכְמוּ בַּצּוּר קְלוֹנָם טָמְנוּ,
אֶבְכֶּה פְּלִיטֵי תֹם, אֲלֵיהֶם נָגְעוּ
וַיִּגָּאֲלוּ בָהֶם, וְנַפְשָׁם טִנְּפָה
עַד נִדְלְחוּ מֵי מַעְיְנֵי־צֶדֶק, אֲשֶׁר
וּשְׁדֵי אֲהָבִים מָעֲכוּ שׁוֹנִים בְּיַד
קַמְתִּי לְהָשִׁיב אֶת־גְּמוּלֵיהֶם, אֲבָל
קַח מִגְדְּלֵי בֶצֶר לְהִבָּצֵר, הֲכִי
אוֹ טַבְּעוֹת כֶּסֶף, יְדֵי אָמָּן לְיַד
שָׂרִים — לְדַבֵּר אִם יְעוּשׁוּן — יִקְרְאוּ

אַתָּה נְדִיבִים לַעֲלֹץ אֹרָשׁוּ,
דַלִּים גְּאוֹנָהּ הִדְרְכוּ עָסָסוּ,
אַתָּה בְּאוֹצְרֹתָם יְדֵיהֶם עָשׁוּ,
לוּלֵי גְּבִיעִים זָהֳרָה עָמָסוּ;
מֵעָם, בְּרֶשֶׁת הַנֹּדֵד נִתְפָּשׂוּ,
אוֹנִים, לְחִיל זֹקֶן מְאֹד גָּרָסוּ;
בָּם גַּחֲלֵי הָאֵשׁ — אֲבָל נָמָסוּ,
וַאֲנִי לְבַדִּי מֵאֱנוֹשׁ חָמָסוּ?
כּוֹסִי בְּמֵי עֵינַי אֲשֶׁר נִמְאָסוּ!
לִרְפּוֹא, אֲשֶׁר לַיִל וְיוֹם הָרָסוּ?
גָּמְלוּ, וְיַלְדֵיהֶם בְּצִלִּי חָסוּ,
יִתְיַלְּדוּ תוּגוֹת וְיִתְיַחָסוּ,
עֲדָיִי, וְחַיָּתִי בְּאַף רָמָסוּ!
כָּל־הַחֲסִידִים וֶאֱמוּנִים פָּסוּ,
הַשֵּׁם פְּלָאִים כָּרְעוּ קָרָסוּ;
חֶרְפַּת בְּנֵי־אָדָם, אֲבָל רָמָשׂוּ,
שֶׁקֶר וְלֶחֶם לַחֲמִים פָּרָסוּ;
בִּדְמֵי כְסִילוּתָם וְיִתְבּוֹסָסוּ!
לֹא־סִקְּלוּ לָהֶם וְלֹא־פִלָּסוּ,
לוּ שָׁמְעוּ שִׁמְעִי וְיִתְקַלָּסוּ —
וּסְחִי תְרוּזֵיהֶם בְּעָפָר כָּסוּ!
נִגְעֵי בְנֵי־הֶפֶךְ וּבָהֶם פָּשׂוּ,
חֶלְאַת פְּעָלֵיהֶם וְלֹא־כֻבָּסוּ,
יִשְׁתּוּ, וְנַחֲלֵי הָאֱמֶת נִרְפָּשׂוּ,
בֶּגֶד, וְדַדֵּי הַיְּדִידוּת עָשׂוּ —
אִתִּי מְלִיצֵי אַהֲבָה אָנָסוּ!
שׁוּרֵי בְנוֹת־שִׁיר בְּעָרִים נָתָסוּ,
שֶׁמֶשׁ בְּחוּטֵי מַאֲמָר רָכָסוּ;
לָהֶם בְּנֵי־עַיִשׁ: „פְּתָאִים הָסוּ!“

*

רְחַב לֵבָב, רְחַב־צַעַד לְהֵיטִיב, וְלָרַע מַה־מְּאֹד צָרוּ פְשָׂעָיו,
וְלֶכְתּוֹ עִם־אֱלֹהִים וַאֲנָשִׁים בְּהַצְנֵעַ, וְחָכְמָה אֶת־צְנוּעָיו;
וְלָאֹבֵד בְּמַחְשַׁךְ הַיְגוֹנִים כְּתָרֶן אָהֳלוֹ נָטַע לְתָעָיו,
וּבוֹ יִנָּפְשׁוּ מָרֵי נְפָשִׁים, וְיָנוּחוּ עֲיֵפֵי אוֹן, יְגֵעָיו,
וּמִי נִקְרַע סְגוּר לִבּוֹ בְּחִצֵּי גְּדֹד — פִּיהוּ יְהִי תֹפֵר קְרָעָיו,
הֲכִי חִכּוֹ — כְּשֶׁמֶן דַּבְּרֹתָיו, וְיוֹם אֹמֶר יְפֹצֵץ בָּם סְלָעָיו;
אֲנָשִׁים רָכְשׁוּ לָהֶם עֲבָדִים, וּמֵאֵין הוֹן בְּנֵי חוֹרִים רְצוּעָיו,
עֲדֵי בֹשׁוּ לְנִדְבָתוֹ עֲנָוִים, וְהוֹדוּ לוֹ נְדִיבֵי עָם וְשׁוֹעָיו,
וּמִי זָרַע יְמֵי חַיָּיו חֲסָדִים — יְהִי קוֹצֵר לְפִי־חֶסֶד זְרָעָיו;
יְהִי שָׁלֵו, עֲדֵי יַנְחִיל כְּבוֹדוֹ וּמַעֲלָתוֹ לְיַלְדֵי שַׁעֲשׁוּעָיו!

*

לְאֶחָד מִידִידָיו

עֵינֵי עֲנָנִים בַּבְּכִי נִמְאָסוּ, עַד עִקְּבֵי גַן הַהֲדַס נֶחְמָסוּ,
בָּכוּ בְחֹזֶק נֹזְלִים, וַיִּשְׁחֲקוּ שִׂפְתֵי עֲרֻגוֹתָיו אֲשֶׁר כָּעָסוּ;
עָנָן אֲשֶׁר הִגְשִׁים, וְשַׂחַק רָעֲמוּ פָנָיו, וְאַפֵּי הָאֲדָמָה שָׂשׂוּ,
הִרְעִים, וְאָכֵן בַּעֲבוּר הַרְעִים פְּנֵי שַׁחַר, וְעַפְעַפָּיו לְקֹלוֹ נָסוּ;
כַּנְפֵי בְרָקָיו אָחֲזוּ כַנְפוֹת בְּנֵי חֶלֶד וְצִבְאֵי לַיְלָה פָּרָשׂוּ,
רָצִים וָשָׁבִים, כַּנְּשָׁרִים נֶחְפְּזוּ, הָעֵת עֲלֵי־אֹכֶל בְּאֶרֶץ טָשׂוּ;
לוּלֵי בְנֵי־עָב יָרְדוּ, לֹא־נַעֲלוּ צִצֵּי אֲמִירֵי גַן וְהִתְגוֹסָסוּ,
הָיוּ אֲפֵילוֹת עַד מְטַר־גֶּשֶׁם וְחֹם שֶׁמֶשׁ לְהֵרָאוֹת זָהֳרָם נָגָשׁוּ;
בִּשְׂמֵי עֲרֻגֹת זָרְחוּ אָכֵן יְדֵי צָפוֹן צְפוּנֵי מֶרְקָחֵיהֶם שָׂסוּ,
רֵיחַ אֲבַק רוֹכֵל, וְהָרוּחַ כְּמוֹ רָכִיל בְּסוֹדֵיהֶם, אֲשֶׁר כִּמָּסוּ;
הֶרְאוּ יְפֵי־פָנִים, אֲשֶׁר בָּאֹפֶר סִתָּיו חָפוּ יְמֵי הַקֹּר וְהִתְחַפָּשׂוּ,
הוֹדוּ בְּלִי לָשׁוֹן לְעָבִים יִנְקוּ אֹתָם, וְעֵינֵיהֶם עֲלֵיהֶם חָסוּ;
כָּרִים מְעִיל תּוֹלָע וְחוּר עָטוּ עֲלֵי — בֶגֶד תְּכֵלֶת, בַּעֲדָם פָּרָשׂוּ,
עֵינַי בְּעֵינֵיהֶם פְּלָאִים יֶחֱזוּ, כִּי מַעֲשֵׂה תַשְׁבֵּץ פְּנֵיהֶם עָשׂוּ;
בָּם גַּרְגְּרֵי שֹׁהַם וְהֵם לַחִים, הֲכִי אֹתָם רְסִיסֵי לַיְלָה רָסָסוּ —
מַה־יָּקְרוּ, לוּ הַחֲרוּצִים לָקְטוּ אֹתָם וְכַפֵּי גוֹזְלִים כִּנָּסוּ!
נָשִׁישׁ בְּקוֹל הַסִּים, וְתֹר אִם־יַעֲנֶה — כִּנּוֹר וְעוּגָב עֹגְבִים יִמְאָסוּ;

גֵּבוֹשׁ בְּאָמְרָם כִּי יְדֵיהֶם מָצְאוּ כַּבִּיר, וְנָכֹף רֹאשׁ כְּאַגְמֹנֵינוּ,
נַזְכִּיר שְׁמָם תָּמִיד וְנִמְצָא נַחֲלֵי נֹפֶת בְּחִכֵּנוּ וּבִלְשׁוֹנֵנוּ,
וַיַּאַטְמוּ אֹזֶן לְבִלְתִּי יִשְׁמְעוּ נֹעַם שְׁמוּתֵינוּ וְזִכְרוֹנֵנוּ!
אֵיךְ הָיְתָה בָּנוּ אֲשֶׁר לֹא־נִשְׁמְעָה מֵאָז בְּהֹרֵינוּ וּבִזְקֵנֵינוּ?
שִׁמְצָה תְּהִי לָעַד בְּקָמֵינוּ, וְגַם חֶרְפָּה חֲרוּשָׁה עַל־פְּנֵי בָנֵינוּ!
הִנֵּה לְךָ, אָחִי, אֲמָרִים נִמְסְכוּ בָם רֹאשׁ פְּתָנֵינוּ וְטוּב יֵינֵנוּ,
מִשְׁפָּט וְצֶדֶק נִבְחֲרָה־לָּנוּ וְאָז נִשְׁקֹט וּמַה־טּוֹב נֵדְעָה בֵינֵינוּ;
אִם אֵין אֱנוֹשׁ יוֹכַח וְעָלֵינוּ יָשַׁו יָדוֹ — הֱיֵה אַתָּה פְּלִיל דִּינֵנוּ!
גּוּר בַּאֲשֶׁר תָּגוּר — בְּמָקוֹם נֶאֱמָן תִּשְׁכֹּן בְּלִבֵּנוּ וְאִישׁוֹנֵינוּ;
נוֹחִיל לְאֵל ,אוּלַי זְמָן יַחְבִּיר אֲשֶׁר הִפְרִיד, וְעוֹד יִסֹּב לְהַרְנִינֵנוּ,
נִשְׂמַח, וְיֵבֹשׁוּ מְשַׂנְאִים בַּחֲזוֹת אֶת־מִפְעֲלוֹת הָאֵל וְיִתְבּוֹנֵנוּ!
שָׁלֵו הֱיֵה, וּכְפִי רְצוֹנֵנוּ חֲיֵה, וּבְשִׁי כְּתָבְךָ כַּפְּרָה פָּנֵינוּ,
יִמָּשְׁכוּ יָמִים בְּחַבְלְךָ עַד אֲשֶׁר יִבְנוּ חֲסָדֶיךָ וִיכוֹנֵנוּ!

*

לְאֶחָד מִידִידָיו

אִם אָהֳלֵי דוֹדִי בְּנַפְשִׁי צָעֲנוּ — אֵיכָה בְתוֹחַלְתִּי בְּעִירָם טָעֲנוּ?
שִׁבְרִי וְשִׂמְחָתִי וְחֶבְרַת אַהֲבָה מִיּוֹם לְיוֹם יִסְעוּ, וְאַף לֹא־יַחֲנוּ!
צַר־לִי עָלַי חֹשְׁקִים בְּדִמְעָה יִבְטְחוּ, וּבְיוֹם כְּאֵב עַל־הֲדֹמִי יִשָּׁעֲנוּ —
בָּרָק יְנֻדֵּמוּ לְהִתְנוֹדֵד, וְקוֹל יוֹנִים בְּעַנְפֵי הַהֲדַסִּים קוֹנְנוּ,
יִנָּחֲמוּ כִּי־נִפְרְדוּ מֵהֶם, וְעַל־ חֹרֶב בְּסִפָּם חָל בְּחִיל יִתְאוֹנְנוּ,
הִתְאַבְּקוּ יַחַד בִּרְבָעֵיהֶם, וְאֶת־ עָפְרוֹת מְעוֹנֵיהֶם יְמֵי־עַד חֹנְנוּ. —
אֶבְכֶּה וְיִתְחַמֵּץ לְבָבִי בַּעֲדִי, אֶהְמֶה וְכִלְיוֹתַי מְאֹד יִשְׁתּוֹנְנוּ,
אֶשְׁתֶּה דְּמֵי עֵינַי עֲלֵי נוֹדָם, וִימֵי־ הֵם בַּעֲסִיסֵי צָהֳלָה יְרַוּוּנוּ;
אִם־לֹא בְּנִגְעֵי יַאֲמִינוּ שׁוֹבְרַי, חָלְיִי וְדִמְעִי הֵם אֲשֶׁר יַאֲמִנוּ!
אִם הַמְּרִיבִים נִדְבְּרוּ בִי, אֶקְרָאָה: יִצָּרְפוּ אֹיְבַי וְלֹא־יִבָּחֲנוּ!
אֵיךְ חָרְדוּ רֵעִים — וְרָעִים שָׁקְטוּ, אֵיךְ אֹהֲבִים גָּלוּ וְצָרִים שָׁכְנוּ?
הֵמָּה, אֲשֶׁר חִנָּם לְחוֹמִי יִלְחֲמוּ, וּבְאָהֳלֵיהֶם בַּעֲדִי יְרַנְּנוּ,
הֵרוּ בְמוֹ־אֹפֶל לְיִשְׁרֵי־לֵב בְּחֵץ אֵיבָה, עֲלֵי־יֶתֶר כְּזָבִים כּוֹנְנוּ;

לְרַבִּי יְהוּדָה אָחִיו

(בְּהִפָּרְדוֹ מִמֶּנּוּ)

כַּתַּר מְעַט פֵּרוּד וְאַל־תּוּגֵנוּ, וּלְאַט בְּכִי כִּי חָשְׁכוּ עֵינֵינוּ,
מִדַּם לְבָבוֹת שָׁאֲבוּ, עַד כִּי־לְדָם הָיוּ בְעֵצֵינוּ וּבַאֲבָנֵינוּ!
נַבְלִיג עֲלֵי יָגוֹן, וּבִצְדִיָּה יְגַל סוֹדֵי לְבָבֵינוּ וּמַצְפֻּנֵינוּ,
גַּם נֶאֱנָק דּוֹמֵם, לְבִלְתִּי יִשְׂמְחוּ צָרִים „וְהֶאָח!“ יֹאמְרוּ מוֹנֵינוּ;
לוּ חָרְבוּ מֵי הַבְּכִי, לֹא חָרְבוּ בָּתֵּי מְגוּרֵינוּ וּמִשְׁכָּנֵינוּ!
נֶהֱמָה הֲמוֹת יוֹנִים עֲלֵי עַנְפֵי הֲדַס, כִּי־יִזְכְּרוּ פֵּרוּד וְיִתְאוֹנֵנוּ,
יִבְכּוּ עֲלֵי־רֵעַ, וְיִטּוּ מִבְּלִי יַיִן כְּשִׁכּוֹרִים וְיִתְרוֹנֵנוּ. —
הַיּוֹם אֲשֶׁר עָלָה נְדֹד בָּנוּ, הֲלֹא טוֹב לַעֲלוֹת מָוֶת בְּחַלּוֹנֵינוּ;
בִּכְלֵי קְרָב לוֹ גְּוִכְלָה לוֹ — גִּדְרְכָה קֶשֶׁת וְגַם נִתְעַל בִּסְרִיגֵנוּ!
נִצְבִּיא חֲיָלֵי הַבְּכִי, כִּי הֵם — בְּאֶ־ פֶס יָד — מְנוּסֵנוּ וּמִשְׁעָנֵנוּ,
נִבְכֶּה לְשֹׁד פֵּרוּד, וְנִשְׂחַק לַהֲמוֹן יַלְדֵי יְמוֹתֵינוּ וְלִזְמַנֵּנוּ,
עָלוּ בְּצַוָּאר שָׁם, וְאֶת־סִבְּלוֹ עֲלֵי־ שֶׁכֶם וּמוּעָקָה עֲלֵי מָתְנֵינוּ,
עֹצֶם עֲצָמֵינוּ וְשָׁלַח־אֵשׁ בְּלִ־ בֵּנוּ וְגַם־רָזוֹן בְּמִשְׁמַנֵּינוּ,
עַד־שֶׁבָעָה נֶפֶשׁ בְּרָעוֹת עָצְמוּ לִסְפֹּר, וְאַרְצָה דָּבְקָה בִטְנֵנוּ,
יֵשֵׁב וּבָנוּ יַהֲפֹךְ יָדוֹ בְּכָל־ רֶגַע, וְאַף לֹא נֹאמְרָה: חָנֵּנוּ!
יָדוֹ, אֲשֶׁר רֶשֶׁת מְצוֹדִים פָּרְשָׂה מֵאָז לְחַפֵּינוּ וְלִנְבוֹנֵינוּ,
הִיא אָרְכָה עַד־רֶשְׁשָׁה הוֹנָם, וְעַד נָגְעָה בְּהוֹנֵנוּ וְקִנְיָנֵנוּ,
אַךְ קָצְרָה לָבוֹז חֲסָדִים, דָּגְרוּ בַּחֲדַר לְבָבֵינוּ וְגַם־קִנְּנוּ!
רוּחַ, אֲשֶׁר עָבְרָה בְנֶשֶׁף עַל־פְּנֵי רֵיחַ גְּרָדֵינוּ וְשׁוֹשַׁנֵּינוּ,
שָׂא אֶת־שְׁלוֹמֵנוּ לְאַחִים בָּגְדוּ — כִּי מֵהֲלֹךְ יִתְמַהְמְהוּ יוֹנֵינוּ —
וּקְרָא בְאָזְנֵיהֶם תְּנוּאוֹת, קָצְרוּ מֵהֶם דְּבָרֵינוּ וְעִנְיָנֵינוּ,
תֵּצַר אֲדָמָה מִנְּשׂוֹא אֹתָם, וְאַף אָרְכֵי סְפָרֵינוּ וְגִלְיוֹנֵינוּ!
גִּלְטֹשׁ לְרֹעַ מַעֲשֵׂיהֶם עֵין חֲרֹז־ גֵנוּ, וְתָמִיד נַחֲרֹק שִׁנֵּינוּ,
מַעְשִׂים אֲשֶׁר לֹא־נַעֲשׂוּ מִיּוֹם הֱיוֹת תֵּבֵל, לְשָׁמְעָם צָלֲלוּ אָזְנֵינוּ;
אַךְ עִם־אֱנוֹשׁ לֹא־נִזְכְּרָה זֹאת בַּזְּמָן, כִּי עִם־לְבָבֵינוּ וְרַעְיוֹנֵינוּ!
נִשְׁכֹּן בְּבוֹר קִצְפּוֹ, וְהֵמָּה יֶחֱסוּ תַּחַת כְּנַף טוּבוֹ וְיִתְלוֹנְנוּ,
יִתְלַחֲשׁוּ אִישִׁים יְמִינָם עָתְקָה חַיִל, וְאַרְצָה יִפְּלוּ פָנֵינוּ,

קַצְוֵי אֲפָסִים כִּבְרָקִים רוֹצְצוּ רַגְלַי, וְגַם מַיִם עֲדֵי־יָם נָעְתִּי,
מַסַּע אֲהַלֵּךְ אַחֲרֵי מַסַּע, וְלֹא תַרְתִּי מְנוּחָה לִי וְלֹא־הִרְגָּעְתִּי;
יוֹמָם שְׁזָפַנִי מְאוֹר שֶׁמֶשׁ, וְלֵיל עֵינַי בְּפוּךְ הַמַּאֲפֵל קָרָעְתִּי,
וּבְכָל חֲלִיפוֹת הַזְּמָן פָּנַי בְּלִי מַסְוֶה לְנֶגֶד קֹר וָחֹם הוֹקָעְתִּי,
עַד כִּי־לְמַשְׁחִית נֶהְפַּךְ הוֹדִי, וְגַם הִתְנַכְּרוּ פָּנַי וְלֹא־נוֹדָעְתִּי;
עָבַר זְמַן קָצִיר, וְכָלוּ כָּל־יְמֵי קַיִץ, וְתַם חֹרֶף — וְלֹא־נוֹשָׁעְתִּי,
סָפוּ חֳדָשִׁים, חָלְפוּ שָׁנִים — וְלֹא בָאתִי מְחוֹז חֶפְצִי וְלֹא־הִגָּעְתִּי;
אֶשָּׂא בְשִׁנַּי אֶת־ בְּשָׂרִי, אָמְרָה: „הֶאָח!" וּבְפַעֲמַי בְּעֹז רָקָעְתִּי,
לֹא־חָמְלָה נַפְשִׁי עֲלֵי נַפְשִׁי, וְלֹא חַסְתִּי עֲלֵי הוֹדִי, וְלֹא־פָרָעְתִּי.
עַל־מִי אֱהִי מַלִּין — וְנַפְשִׁי עוֹלֲלָה צוּקִי, וּבִימִינִי אֲנִי פָּצָעְתִּי,
כִּי לֹא־נְבוּנוֹתִי, וּמוּסַר יָדְעִי מִצַּת בְּנֵי הָאָב מְאֹד פָּרָעְתִּי:
כַּמָּה יְעָצַנִי לְבַל אֶבְטַח עֲלֵי בֹגֵד בְּנֶאֱמָנָיו — וְלֹא־שָׁמָעְתִּי!
מִי־זֶה יְשִׂיחֵם, כִּי לְתֹהוּ תַּם הֲמוֹן כֹּחִי, וְכָל־יָמַי לְרִיק יָגָעְתִּי?
אַנְשֵׁי שְׁלוֹמִי שִׁלְּמוּ רָעָה מְקוֹם טוֹבָה, וְשָׂמְחוּ־לִי בְּיוֹם צַלְעָתִי;
אֵיךְ נֶהְפְּכוּ־לִי אֶל־זְמוֹרֵי זָר בְּנֵי שֹׂרֵק וְזֶרַע הָאֱמֶת נָטָעְתִּי?
אֵיךְ הֶעֱלוּ קֹצִים שְׂדֵי־חֶמֶד, מְקוֹם חִטֵּי יְדִידוּתִי אֲשֶׁר זָרָעְתִּי?
הֶאָח! עֲלֵי אַחִים אֲשֶׁר בָּגְדוּ כְמוֹ נַחַל, וּפָשְׁעוּ בִי וְלֹא־פָשָׁעְתִּי,
נֶעֱבַד לְיָמִים נִתְּנוּ אֹתִי, וְאָז לָהֶם בְּתוֹךְ אָזֶן זְמַן רָצָעְתִּי;
חֶסֶד גְּמַלְתִּים מִבְּלִי תִקְוָה, עֲדֵי לָהֶם הֲרֵעֹתִי וְלֹא־הֵרָעְתִּי,
וּבְעֵת זְמַן יָצָא לְמִלְחַמְתִּי, וְעַד אֶרֶץ בְּרֹעַ מַעֲשַׂי נִגְדָּעְתִּי
רַצְתִּי בְּרַגְלַי גַּאֲוָה לָהֶם — וְעֵת שַׂרְתִּי פְּנֵיהֶם זֹעֲפִים נִכְנָעְתִּי,
וּלְאָהֳלָם סַרְתִּי נְטוּי גָרוֹן — וְיוֹם בֹּאִי בְּרֶגֶל בָּצְקָה פָּשָׁעְתִּי.
חָלוּ לְיוֹם חוּלִי עֲלֵיהֶם, כַּאֲשֶׁר מִמַּהֲתַלּוֹת מִדִּבְרֵיהֶם זָעְתִּי,
פִּתּוּ בְּשִׁקְרֵיהֶם אֱמוּנָתִי, וְעֵין דַּעְיִ לְהַבִּיט פָּעֳלָם הֵשָׁעְתִּי,
עַד נִמְכְּרוּ בִּידֵי עֲצַת־כֶּסֶל, וְלֹא לִבָּם הֲנִידוֹתִי וְלֹא־הֵנָעְתִּי;
בִּגְלַל חֲמָסִי לָבְשׁוּ־בֹשֶׁת, וּבָהּ נוֹסְפָה תְהִלָּתִי וְלֹא־נִגְרָעְתִּי.
יוֹנִים, תְּעוּפֶינָה כְּעָב אֶל־מַעֲרָב, אֶתְכֶם בְּחֵי הָאַהֲבָה הִשְׁבָּעְתִּי,
לָשֵׂאת שְׁלוֹמִי אֶל־יְדִידִים רָחֲקוּ, אַךְ בֵּין צְלָעֵי אָהֳלָם תָּקָעְתִּי,
וּתְסַפְּרוּ לָהֶם, הֲכִי לִבִּי עֲלֵי נוֹדָם כְּשַׁסַּע הַגְּדִי שִׁסָּעְתִּי,
וּדְרוֹר אֲשֶׁר קֵן לָהּ בְּצַלְעָתִי, וּבָהּ שָׂמַח כְּבוֹד נַפְשִׁי וְהִשְׁתַּעֲשָׁעְתִּי,

פֹּתִים, אֲשֶׁר אֵשֶׁת כְּסִילוּת בְּעָלוּ,   וּלְבַעֲלֵי חָמָס וְתוֹךְ הִתְחַתְּנוּ,
רָעוֹת בְּפִיהֶם מָתְקוּ תָמִיד, וְאֵשׁ   קִנְאָה בְּמוֹרָשֵׁי לְבָבָם צָפְנוּ,
רֵקִים אֲשֶׁר הוֹנָם מְקוֹם אֵל עָבְדוּ   מֵהָאֱנוֹשׁ, וּפְנֵי עֲנִיִּים טָחֲנוּ,
מִתֹּם וּמִשֶּׂכֶל כְּחֶרֶשׂ יָבְשׁוּ,   מִשֹּׁד וּמִכֶּסֶל כְּפָרִים שָׁמְנוּ,
טָמְאוּ, וְלוּ יוּבְאוּ בְאֵשׁ וּבְמֵי תְהוֹם —   אָז יַעֲלֶה בָאְשָׁם וְלֹא־יִתְלַבְּנוּ,
בָּקְעוּ עֲצֵי־כֶסֶל וְהִסְכִּילוּ, הֲכִי   לֹא־יִסְכְּנוּ לָהֶם וּבָם יִסָּכְנוּ;
תֵּצַר אֲדָמָה מִנְּשׂוֹא כִסְלָם, עֲדֵי   אַפֵּי שְׁחָקִים בַּחֲזוֹתָם עָשְׁנוּ,
רָאוּ בְעֵינֵיהֶם תְּמוּנָתִי וְלֹא   שָׂכְלוּ תְבוּנָתִי וְלֹא־הִתְבּוֹנְנוּ,
לוּ עֵין מְזִמָּתָם לְטוּשָׁה הָיְתָה —   חָסוּ בְצֵל שִׂכְלִי וּבוֹ הִתְלוֹנְנוּ;
אַל־תִּדְאֲגִי נַפְשִׁי לְדִבְרֵיהֶם, הֲכִי   הֵם — הֵם בְּעֵינֵי כֹל, וְנַחְנוּ — נָחְנוּ!

*

לְאָחִיו רַבִּי יִצְחָק

(וְדִבְרֵי שָׁלוֹם לְבַת־אָחִיו אֲהוּבַת נַפְשׁוֹ)

פִּתְאֹם יְצָרֵי אֹהֲבִים עֲזָבְתִּי,   תְּעִים בְּאִישׁוֹן לַיְלָה פְּגַעְתִּי,
חַבְלֵי שְׂעִיפַּי נִפְרְשׂוּ לָהֶם, וּפַח   שֵׁנָה עֲלֵי עֶרֶשׂ דְּוָי הִצַּעְתִּי;
אֵיךְ שׁוֹטְטוּ מִדְבָּר, וְאֵיךְ הִתְחַפְּשׂוּ   בְּאֵפֶר כְּסוּת לַיִל — וְלֹא־יָדַעְתִּי?
חִלּוּ פְּנֵי עַרְשִׂי, וְלֵיל כֻּלּוֹ עֲדֵי   נֶשֶׁף, נְדָדִים מֵחֲלִי שָׂבָעְתִּי,
לָנוּ בְּבֵין שָׁדַי, עֲדֵי אוֹרוּ פְּנֵי   מִזְרָח וּפֶרַע מַאֲפֵל פָּרָעְתִּי,
לֹא־נֶאֱחַז לִי מִפְּנֵיהֶם בִּלְעֲדֵי   רֵיחַ צְרוֹר הַמֹּר אֲשֶׁר קָבָעְתִּי,
לוּ אֵדְעָה כִּי־הַחֲלוֹם יֵרָאֶה פְּנֵי   דוֹדִי — לְרַגְלֵי הַחֲלוֹם כָּרָעְתִּי!
אַךְ מָעֲדוּ רַגְלֵי מְשׁוֹשִׁי, בַּהֲדֹף   אֹתָם יְדֵי שַׁחַר וְהִתְרוֹעַעְתִּי,
וַיִּנָּפְּצוּ גִּשְׁמֵי דְמֵי עֵינַי, הֲכִי   אֶת־צוּר כְּבֵדִי בַּבְּכִי בָקָעְתִּי,
לוּלֵי יְגוֹנִים סֻגְּרוּ, אָז בַּעֲדֵי   שַׂחְתִּי: „בְּצוּלַת הַבְּכִי טֻבָּעְתִּי!“
מִמַּעֲמַקֵּי הַמְּצוּקִים אֶזְעֲקָה   חָמָס, וּמִבֶּטֶן נְדֹד שִׁוָּעְתִּי,
לֹא־עָרְבָה שֵׁנָה לְרָאוּתַי, לְמִן   הַיּוֹם אֲשֶׁר מִמַּעֲרָב נָסָעְתִּי;
קַצְתִּי בְחַיַּי מִסְּבֹב תֵּבֵל וְגַם   לָמֹד מְמַדֶּיהָ, וְלֹא־בִצָּעְתִּי,
רֶדֶת תְּהוֹם וַעֲלוֹת עֲלֵי־רֹאשׁ בָּמֳתֵי   עָבִים, עֲדֵי אָמַר: לְרוּם הִרְקָעְתִּי!
עִם־בַּהֲמוֹת יַעַר הֲלִיכָתִי, וּמֵ־   רֹאשׁ הַרְרֵי־טֶרֶף כְּעוֹף הוֹפָעְתִּי,

לְרַבִּי משֶׁה יְדִידוֹ

הַשֶּׁמֶשׁ בַּגְּבִיעִים אוֹ לְהָבִים,   וּמְאָדָם, אֱמֹר, אוֹ דַם־עֲנָבִים?
וּמִמַּיִם אֲשֶׁר קָפְאוּ — אֲשִׁישִׁים,   וְאִם מִמַּחְצַב שֶׁהֵם חֲצוּבִים?
יָלִיד שֶׁרֶק בְּתוֹכָמוֹ כְּרוּחַ   לְחַיּוּתָם, וְהֵמָּה כַּקְּרָבִים,
שְׁתִינוּהוּ, וְעִמָּנוּ אֲנָשִׁים,   קְרָאנוּם עֵת פְּקֹד בָּנִים אֲהוּבִים,
וּמִי צֵל הַהֲדַס נֶעְדַּר לְפָנָיו —   יְהִי יֹשֵׁב בְּצִלֵּי הָעֲרָבִים,
וְאַרְיֵה לֹא יְהִי מֹצֵא נְמֵרִים —   לְבַל־יֹאבַד יְהִי טֹרֵף כְּלָבִים!
וּמִתְחַקֶּה עֲלֵי שָׁרְשֵׁי פְּעָמִים   לְאִישִׁים — כָּל־יְמוֹתָיו הֵם עֲצָבִים,
וְעֵין רָצוֹן תְּהַרְאֵהוּ נְכֹחוֹת,   וְעָבֵי אַף מְאוֹר צֶדֶק מְעִיבִים,
וְדוֹדֵי הָאֱמֶת הַיּוֹם מְעַטִּים —   וְאִם הֵמָּה בְּשֵׁם אֹמֶן נְקֻבִים;
אֲסַפֵּר בַּעֲדָם אִמְרֵי אֱמוּנָה —   וְהֵמָּה דִבְּרוּ עָלַי כְּזָבִים,
יְרַמּוּנִי בְצוּף אֹמֶר, לְהַעְלִים   הֲכִי הֵם לִי מְרֵעִים אוֹ מְטִיבִים;
הֲלֹא יֶחְטָא זְמַן פַּעַם, לְהַקְרִיב   אֲשֶׁר הִרְחִיק וְיַרְחִיק הַקְּרֹבִים,
אֲשֶׁר תָּעוּ נְדִיבֵי הַחֲסָדִים,   וְנָסֹגוּ וּפָנוּ אֶל־רְהָבִים!
נְגִידֵי מַאֲמָר — אִמְרֵי חֲכָמִים,   וְשָׂרֵי גְזָלִים — כַּפֵּי נְדִיבִים,
וְשִׁיר מֹשֶׁה, אֱמֶת, הֹוֶה לְמֶלֶךְ   לְשִׁיר עָרֵב בְּמִלָּיו הָעֲרֵבִים!
גְּבִיר יֹשֵׁב עֲלֵי־חוּג הַתְּעוּדָה   וְיֹשְׁבֶיהָ לְפָנָיו כַּחֲגָבִים,
בְּפָנָיו זָרְחָה שֶׁמֶשׁ צְדָקָה,   וְלָבְשָׁה עַל־פְּנֵי כָל־שַׂר עֲרָבִים,
קְשֵׁה־לֵב יוֹם קְרָב שֵׂכֶל, וְרַכּוּ   אֲמָרָיו עַד לְבַב אַרְיֵה מְדִיבִים;
לְכָל־מַחֲלָה בְּפִיו מַרְפֵּא וּמַלְקוֹשׁ,   בְּעֵת יִמָּנְעוּ לַשְׁקוֹת רְבִיבִים,
וְהוּא יַכְאִיב לְבַב צָרָיו, וּפִיהוּ   צֳרִי גִלְעָד לְרַפֵּא אֶת־כְּאֵבִים;
וְנֶגְבּוּ יֹעֲצִים מֵי מַחְשְׁבוֹתָיו,   וְלָהֶם מָתְקוּ מַיִם־גְּנוּבִים,
וְיוֹם נִצָּב לְבָאֵר תַּעֲלֻמוֹת   מְתֵי חָכְמָה לְעֻמָּתוֹ נְצִיבִים;
וְיוֹנֶה נֹחֲלֵי חָכְמַת חֲכָמִים,   וְיַעֲרִיב כָּל־מְאוֹר צָחוֹת עֲרָבִים,
וְעֵטוֹ מִבְּלִי כָנָף יְעוֹפֵף,   בְּתִתּוֹ אֶצְבְּעוֹתָיו לוֹ כְּרֻבִים. —
יְרִיבוּנִי בְּאַהֲבָתוֹ פְּתָאִים,   עֲדֵי אֶשְׂחַק לְרַגְלוֹ הַמְּרִיבִים,
וְיוֹם מִתַּאֲוָה יֵצֵא לְבָבִי,   כְּתָבָיו הֵם אֲשֶׁר אֹתוֹ מְשִׁיבִים;
וְהֵא הֵלֶךְ דְּבַשׁ, דוֹדִי, יְחַו כִּי   יְאוֹרֵי הָאֲהָבִים לֹא חֲרֵבִים,
חֲרוּתִים הֵם עֲלֵי לֻחוֹת לְבָבִי,   וְאַף מִזֶּה וּמִזֶּה הֵם כְּתֻבִים!

*

לוּלֵא חֲיוּתָהּ אֶת־חֲיוּתִי לֹא אֱהִי   שְׁאֵל, וּבַמָּוֶת לְבַד הִפְגַּעְתִּי;
הִנֵּה לְרַגְלָהּ נִלְכְּדָה רַגְלִי בְּפַח   גֵּרוּת כְּתוֹא מִכְמָר וְהִתְגַּלַּעְתִּי,
וּלְמַעֲנָהּ בָּאתִי בְּכוּר עֹנִי, וְאֶת־   נַפְשִׁי בְּקֶלַע הַנְּדוֹד קִלַּעְתִּי!
אָחִי, בְּכֵה עִמָּהּ, וְהוֹי אָחוֹת וְאָח!   כִּי עַם־אֱדוֹם גַּרְתִּי וְנִתְבַּלָּעְתִּי,
כֹּה יַעֲשֶׂה־לִּי אֵל, וְיוֹסִיף מֵחֲרוֹן   אַפּוֹ עֲלֵי נִגְעֵי זְמָן נֻגָּעְתִּי,
אִם־נִשְׁכְּחוּ מִפִּי חֲסָדֶיךָ, וְאִם   מִבֵּית לְבָבִי אַהֲבָה הִקְצָעְתִּי!
לְבְנַת לְבוּשִׁי מִשְּׁחוֹר עֵינַי עֲלֵי   נוֹדְךָ — לְאֹרֶךְ הַנְּדֹד — צָבָעְתִּי,
כַּבְלֵי זְמָן אָסְרוּ פְעָמַי מֵעֲמֹד,   אַף כִּי־לְחֶפְצִי מֵהֲלֹךְ נִמְנָעְתִּי;
אוֹחִיל, וְאוּלַי אֵל יְהִי מֹחֶה בְּמֵי   דִמְעִי מְצוּקַי וַאֲשֶׁר הִרְשָׁעְתִּי,
יָחֹן, וְרוּחַ חֵן יְהִי מֵעִיר עֲלֵי   נַפְשִׁי, וְאֶחְיֶה אַחֲרֵי גָוָעְתִּי!

*

אֶל רַבִּי יִצְחָק בֶּן־מַשְׁכָּרָאן יְדִידוֹ

מִנַּחֲלֵי בֶכֶה, אֲשֶׁר נִטָּיוּ,   צִיָּה וְחֹם עַל־הַלְּחִי יִשְׁתָּיוּ,
הַקְּדֹרִים מִנִּי נְחָלִים יַעֲבֹרוּ,   עַד כִּי־לְאִטָּם יֶחְמְרוּ, יֶהֱמָיוּ. —
עַל־מָה הֲרָגֵי הַנְּדֹד יִתְגּוֹלֲלוּ   תָּמִיד בְּדַם דִּמְעָה וּמַר יִבְכָּיוּ?
הַאִם סְנֶה חֹרֵב בְּצַלְעוֹת חִשְׁקִים,   כִּי־יִבְעֲרוּ בָאֵשׁ וְלֹא־יִכְלָיוּ?
עִמִּי לְהִתְגּוֹרֵר בְּנֵי־יוֹם חֲמְדוּ,   וּבְצֵל כְּנָפַי מֵאֱנוֹשׁ יֶחֱסָיוּ,
הִרְבּוּ מְהוּמוֹתַי בְּשֵׂיבָתִי, אֲשֶׁר   לֹא־יִמְעֲטוּ לָעַד אֲבָל יִרְבָּיוּ,
חָלַף זְמָן, עָבַר כְּצֵל עוֹבֵר, וְכָל־   מִבְחַר יְמוֹתַי כַּחֲלֹמִים הָיוּ,
נִשְׁכַּח זְמָן נֹעַם, עֲדֵי לֹא־יִמְצְאוּ   אֹתוֹ מְזִמּוֹתַי בְּעֵת יִבְעָיוּ!
רִפְיוֹן יְדֵי־שֶׁקֶר כְּצוּר חָזְקוּ, וְעֹז   שׁוֹקֵי אֱמוּנָה מַה־מְּאֹד דָּלְיוּ,
עַד פַּעֲמֵי יִצְחָק כְּאַיִן שֻׁפְּכָה   מֵעַל נְתִיב אֹמֶן — וְלֹא־נָטָיוּ —
כִּי־אֶשְׁמְעָה מִפִּי חֲסָדָיו מִדַּבְּרֵי   נֹעַם, יְפַתּוּנִי וְלֹא־יֶאֱתָיוּ;
אֵין לֶאֱנוֹשׁ יִתְרוֹן בְּשֵׁמַע עַד אֲשֶׁר   יִתְרוֹן סְגֻלַּת אֹהֲבָיו יֶחֱזָיוּ,
תַּאֲוָה לְכָל־עַיִן יְמַכֵּר תַּאֲוַת   שְׁנֵים בְּאַהֲבָתוֹ — וְאָז יִשְׁלָיוּ,
כִּי טַל כְּתָבוֹ לֹא־יְכַבֶּה הַיְקֹד,   עַד כִּי־בְגִשְׁמֵי תָאֳרוֹ יִרְוָיוּ;
אֶתְמַהּ לְדוֹדִים חֻבְּרוּ — אֵיךְ גָּוְעוּ,   וּלְאֹהֲבִים הִתְפָּרְדוּ — אֵיךְ חָיוּ?!

*

הֵם מִבְצְרֵי תִקְוָתְךָ יוֹם הַקְּרָב, הֵם תְּלֶיךָ לִלְחֹם וְהֵם כֵּלֶיךָ!
נָפַל בְּהִתְאוֹנֵן וְקוֹנֵן חֶבְלְךָ, וּמִסְפּוֹד וְהַקְרִיחַ בְּגוֹרָלֶךָ,
וּזְמַן לְךָ הֵצִיק, וְחוֹתָם צַר בְּעֵין מַדְּעֲךָ הֵם מֶרְחֲבֵי חֶדְלֶךָ;
גּוֹעַ וְנוֹחַ הֵם חֲלִפֹתָיו, וְכֹל הַיּוֹם יְשַׁחֶרְךָ לְהַבְהִילֶךָ,
וַיַּשְׁקְךָ מֵי־רֹאשׁ בְּעֵת צִמְאָה, כְּמוֹ מִנָּה פְּרִי לַעֲנָה לְהַאֲכִילֶךָ;
הִכְחִיד יְדִידֶיךָ וְאַחֶיךָ שְׁכֶם אֶחָד, וְאֵין שָׂרִיד בְּאָהֳלֶךָ,
עָפוּ מְשׂוֹשֶׂיךָ כְּמוֹ־קַשׁ מִפְּנֵי רוּחַ, וְנִגְלוּ שְׁמֵי גִילֶךָ,
עַד שֶׁמְּךָ מָשָׁל בְּפִי תֵבֵל, וְשָׁת חִידָה לְכָל־יָבוֹא מְרִי אֶבְלֶךָ!
מִי רַגְלְךָ מִמּוֹט יְהִי תוֹמִיךְ, וּמִי בְּצַר יְהִי עִמְּךָ לְהַצִּילֶךָ?
אוֹ מִי יְהִי עֶזְרָה בְּיוֹם עֶבְרָה, וְעַל מִי יוֹם מְהוּמָה תַּעֲזֹב חֵילֶךָ?
הַיּוֹם, אֲשֶׁר בּוֹ צָלֲלָה אָזְנִי בְּמוֹת יוֹסֵף, מְנֻדַּת יִהְיֶה אָפְלֶךָ,
תֹּאבַד וְלֹא־תִחַד בְּסוֹד יָמִים, אֲבָל יִקָּחֲךָ אֹפֶל וַיִּגְאָלֶךָ!
עֵץ רַעֲנָן, הָשְׁקָה בְּמֵי־שֵׂכֶל, אֱמֹר: אֵיכָה בְּפֶתַע נָבְלוּ עָלֶיךָ?
סוּפָה גְנָבַתְךָ, וְשָׁרְשְׁךָ שֵׁרְשָׁה מִתּוֹךְ עֲרוּגָתְךָ, וְסָר צִלֶּךָ!
הֵילֵל בְּנוֹ־שַׁחַר הֲנָפַלְתָּ, וְאֵיךְ לֹא־זָע צְבָא מָרוֹם לְקוֹל נִפְלֶךָ?
אַבִּיט פְּנֵי־שֶׁמֶשׁ, וְאַךְ לֹא־אֶחֱזֶה הַהוֹד, אֲשֶׁר אָז נָתְנוּ עָלֶיךָ,
אֶשְׁאַף לְרֵיחַ מֹר, וְאִם לֹא־יֶעֱרַךְ בְּשָׂמֵי זְמָמֶיךָ וּמַעֲלָלֶיךָ,
וְאֶטְעֲמָה נֹפֶת, וְלֹא־יִמְתַּק לְפִי כִּדְבַשׁ אֲמָרֶיךָ וְצוּף מִלֶּיךָ,
לֹא־נֶעֶמָה אָזְנִי בְּקוֹל כִּנּוֹר, בְּעֵת טוּב לִקְחֲךָ אֶזְכֹּר וְהוֹד קוֹלֶךָ,
אֶלְעַג לְנוֹזְלֵי עָב, בְּזָכְרִי מִשְׁבְּרֵי יָם אֶצְבְּעֹתֶיךָ וּבִשְׁעָלֶיךָ,
יִתְיָעֲצוּ שָׂרִים, וְאַךְ לֹא־אֶשְׁמְעָה בֵּין מוֹעֲצוֹתָם תּוֹלְדוֹת שִׂכְלֶךָ.
עָצְמָה תְלָאָתְךָ כְּפִי עָצְמָךְ, וְכֵן מַכְאֹבְךָ גָּדַל כְּפִי גָדְלֶךָ;
תִּבְלֶה — וְתִתְחַדֵּשׁ תְּהִלָּתְךָ, אֲבָל תִּרְקַב — וְהוֹדְךָ חַי וּמַהֲלָלֶיךָ!
מִי־יִתְּנֵנִי כָפְרְךָ, אָחִי, וּבִי תִפְגַּע תְּמוּתָה כָּל קְרֹב אֵלֶיךָ,
נַדְתִּי יְמֵי חַיַּי עֲלֵי נוֹדְךָ — וְהֵן אֶתְאַו לְקֶבֶר לִהְיוֹת חֶבְלֶךָ,
אֵלָיו אֲנִי קֹרֵא לְרָחוֹק: אַחֲלַי, קֶבֶר, וְקִבְרִי אֶחְצֹב אֶצְלֶךָ!
צִדְקָךְ לְפָנֶיךָ יְהִי הֹלֵךְ, וְשָׁם יָכִין צְעָדֶיךָ וּמַעְגָּלֶיךָ,
תִּשְׁכַּב וְלֹא־תִפְחַד, וְרַחֲמֵי יֹצְרְךָ הֵם מַאֲמִינֶיךָ וּמַשְׂמִילֶיךָ,
דֵּי קִבְרְךָ כָּל־עֵת עֲנַן כָּבוֹד יְרוּ אֹתוֹ, וְטַל אוֹרוֹת יְהִי טַלֶּךָ!

*

לְאֶחָד מִידִידָיו

גְּבִירִי, בִּלְתְּךָ עֵינַי מְבַכִּים, וְעַל־מִפְקָדְךָ דָּמִי מְסַכִּים,
וְהַיָּמִים עֲלֵי צִדַּי צְנִינִם, וְהַלֵּילוֹת בְּרֹאוּתַי לְשִׂכִּים,
וּמִיּוֹם נוּדְךָ אָנוּד יְחִידִי וּבֵינוֹת בְּעָרִים מַעֲרִיב וּמַשְׁכִּים,
וְהָיוּ עִמְּךָ יָמַי נְעִימִים, וְלֹא־הִתְעָרְבוּ קָשִׁים וְרַכִּים.
עֲיָרִים מִבְּלִי מֶתֶג וְסוּסִים מְיֻזָּנִים בְּעֵינֵיהֶם וּמַשְׂכִּים,
אֲנִי עִמָּם כְּגֶבֶר בֵּין פְּרָאִים וְשַׁחַל עִם־עֲדַת קֹפִים וְתֻכִּים,
וְלֹא־אֶרְאֶה לְבַד פָּנִים זְעוּמִים, וְלֹא־אֶשְׁמַע לְבַד מִלִּים מְדַכִּים;
אֲסַפֵּת לִבִּי בְּתוֹחֶלֶת, וְאֶרְאֶה — בְּאֵין תִּקְוָה יְסֻפּוּן הַמְחַכִּים,
וְכִמְעַט יִמְעֲדוּ רַגְלַי וְמָמַי בְּשׁוּרִי כִּי לְרִיק לִבּוֹת מְזַכִּים,
וְיוֹם שָׁלוֹם יְהַבִּיעוּ, בְּפִיהֶם — פְּצָעִים הֵם צְפֻנֵיהֶם וּמַכִּים.
וְלוּ אֹמֶר לְמַשְׂכִּילִים מְסַכֵּל, וְלֵב מַעְרִים פְּתָיֵיהֶם וּמַחְכִּים,
דְּבָרִים יִכְשְׁרוּ לִפְנֵי מְלָכִים, וּבַל יִתְיַצְּבוּ לִפְנֵי חֲשֻׁכִּים;
וְאוּלַי אוֹרְךָ יָאִיר כְּקֶדֶם, וְלֹא־יָצִיץ מְעַט מִן־הַחֲרַכִּים.

*

עַל־מוֹת רַבִּי אָבוּן

אַל־טַל עֲלֵי תֵבֵל וְאַל־מָטָר, וּשְׁדֵי תְרוּמוֹת בָּהּ לְצִמָּאוֹן,
כּוֹכְבֵי שְׁחָקִים יֶחְשְׁכוּ אַחַר אָבוּן וְגַם־יִהְיוּ לְדֵרָאוֹן!
אַסְתִּיר מְבוּכָתִי פְּנֵי קָהָל יוֹם יוֹם — וְתִגָּלֶה — בְּמַשָּׁאוֹן,
בּוֹ גָאֲתָה נַפְשִׁי — וְהֵן שָׁחָה בִלְתּוֹ, וְשֶׁבֶר אַחֲרֵי גָאוֹן;
לֹא־אֶחֱזֶה אוֹר אַחֲרֵי אָבוּן, כִּי אִם־יְקָרוֹת אוֹר וְקִפָּאוֹן!

*

עַל־מוֹת רַבִּי יוֹסֵף אָחִיו

(ד״א תת״פח)

עַל־הֲדְמִי תִבְטַח בְּחוּל חֵילֶךָ, אוֹ בַבְּכִי, כּוֹאֵב, תְּשַׁו כִּסְלֶךָ?
עַד־מָה לְבַכּוֹת תִּהְיֶה שׁוֹאֵל דְּמֵי כָבֵד, וְהוּא נָדִיב בְּהַשְׁאִילֶךָ!
מַה־בִּצְעֲךָ תָּמִיד בְּהִתְנוֹדֵד, וּמַה־ יִסְכֹּן לְךָ דֶמַע וְיוֹעִילֶךָ?
יוֹרִישְׁךָ הַלֵּב יְקֹד הָאֵשׁ, וְכֵן עֵין הַמּוֹן־מַיִם תְּהַנְחִילֶךָ,

הֲלָךְ־נָפֶשׁ

הֱקִיצֹתִי תְּנוּמַת רַעֲיוֹנַי,   לְיַשֵּׁן תַּאֲוַת נַפְשִׁי וְעֵינַי,
וְחִלְּפוֹת הַזְּמָן תַּרְתִּי בְלִבִּי,   לְהַשְׁמִיעַ עֲתִידוֹתָיו לְאָזְנָי,
וּפִי דֵעַי יְחַוֶּנִי גְדֹלוֹת,   וְיַצִּיב מִפְלְאוֹת צוּרִי לְפָנַי,
וְיַגֶּד־לִי צְפוּנֵי תַעֲלֻמוֹת,   עֲדֵי אֶחְשֹׁב בְּנֵי־עֶלְיוֹן שְׁכֵנַי,
וְאַחַז מַחֲזֵה שַׁדַּי בְּשִׂכְלִי,   וְאָבִין כִּי־בְקִרְבִּי יֵשׁ אֲדֹנָי,
אֲשֶׁר נִסְתָּר יְקָר עֶדְיוֹ, וְנִגְלָה   בְמִפְעָלָיו לְעֵינֵי רַעֲיוֹנַי,
בְּפִגְרֵי הָעֲלָה נֵר, וְכְבוֹדִי   יְשִׁיחֵנִי שְׁבִילֵי תַחְכְּמֹנַי,
וְהוּא הָאוֹר, אֲשֶׁר יֵלֵךְ וְיֵאוֹר   יְמֵי נֹעַר וְיוֹסִיף עֵת זְקֻנָי,
וְאִלּוּ לֹא יְהִי מִסּוֹד מְאוֹרוֹ,   אֲזַי יָסוּף סְפוּת כֹּחִי וְשָׁנָי;
אֲחַפֶּשׂ־בּוֹ חֲדַר חָכְמָה, וְאַעַל   בְּלִי סֻלָּם אֱלֵי גִנַּת עֲדָנָי,
הֲכִי חֶלְדִּי כְּאַיִן שָׁם, וְאֵלֵךְ   בְּדֶרֶךְ כֹּל אֲשֶׁר הָלְכוּ לְפָנַי,
וְאֶסַּע כַּאֲשֶׁר נָסְעוּ אֲבוֹתַי,   וְאַחַן כַּאֲשֶׁר חָנוּ זְקֵנַי,
וְעַל־כֹּל אֵל יְבִיאֵנִי בְמִשְׁפָּט   וּמַעְשַׂי יִהְיוּ עֵדַי וְדָנָי!
לְזֹאת אֶמְאַס שְׁכֹן תֵּבֵל, לְבִלְתִּי   תְסִיתֵנִי וְתַשִּׁיא בִי זְדוֹנָי,
נְטַשְׁתִּיהָ בְּטֶרֶם תִּטְּשֵׁנִי   וְתַחְלִץ נַעֲלִי לָרֹק בְּפָנָי,
וְלוּ שֶׁמֶשׁ תְּשַׁו נֵזֶר לְרֹאשִׁי   וְסַהַר יִהְיֶה מִשַּׂהֲרֹנָי,
וְאֶצְעָדָה תְהִי עָשׁ עַל־זְרֹעִי   וּבָנֶיהָ רְבִידֵי צַוְּרֹנָי —
אֲזַי לֹא־אֶחְמֹד עֶזָּה, וְאִלּוּ   תְשַׁוֶּה מַעֲלוֹת גַּלְגַּל אֲטוּנָי;
אֲבָל חֶפְצִי נְתָן־סִפִּי לְסִפֵּי   מְתֵי מוּסָר וּבֵינֵימוֹ מְלוֹנָי,
וְכַמָּה אֶשְׁאֲפָה לָסוּר אֲלֵיהֶם —   וְרַגְלַי יִמְשְׁכוּ חֶבְלֵי עֲוֹנָי,
בְּתוֹךְ עַם לֹא־יְדָעוּנִי, וְכֵן לֹא   אֲנִי מֵהֶם וְהֵם לֹא מֵהֲמוֹנָי;
בְּעֵת אֹמַר נְשַׁקְתִּימוֹ לְשָׁלוֹם —   יְשִׁיחוּן כִּי־נְשַׁכְתִּימוֹ בְשִׁנָּי!
תְּעוּדַת חִלְּפִים שַׂמְתִּי מְנָתִי,   וְסִפְרֵיהֶם צְרִי צִירֵי יְגוֹנָי,
וְעִמָּהֶם אֲנִי מַמְתִּיק לְסוֹדִי,   בְּיַעַן הֵם סְגֻלַּת נֶאֱמָנָי,
וְאִם־אֶשְׂחֶה בְּיָם שִׂכְלָם אֲלַקֵּט   — לְהַעְדּוֹת גַּרְגְּרֹתַי — אֶת־פְּנִינָי,
וּבָם יִשְׁתַּעַשְׁעוּ עֵינַי וְלִבִּי,   וְלָהֶם יַעֲנוּ שִׂפְתֵי רְנָנַי,
מְאוֹר עֵינַי וְשִׁיר אָזְנַי וְצוּף פִּי,   וְאֶל־אַפִּי כְּרֵיחַ קִנְּמוֹנָי,
וּבָם אֶתְעַל וְאֶתְהַלֵּל וְאֶהְגֶּה   יְמֵי חַיַּי וּבָם כָּל־מַעְיָנָי!

*

שִׁיר אֲהָבִים

בְּנַפְשִׁי לֵיל יְדִדוּת, זָרְחָה בוֹ — עֲלֵי אַף הַזְּמָן — שֶׁמֶשׁ מְשׂוֹשִׂי,
בְּלֵיל הָיָה דְבַר עָפְרִי כְּמִגְדִּי, וּפִיו כּוֹסִי וְיֵין רֻקּוֹ עֲסִיסִי,
וְהוֹד פָּנָיו כְּשׁוֹשַׁנִּי, וְטוּרֵי לְחָיָיו נֶחְשְׁבוּ עַנְפֵי הֲדַסִּי,
וְהָעֵת יִשְׁכּוּ עֵינָיו לְבָבִי — מְהֵרָה אֶל־צֳרִי חִכּוֹ מְנוּסִי!

*

קְרִיאָה לְמִשְׁתֵּה הַיָּיִן

זְמַן הַקֹּר כְּצֵל בָּרַח, וְגִשְׁמוֹ כְּבָר חָלַף, וּפָרָשָׁיו וְרִכְבּוֹ,
וְחָל שֶׁמֶשׁ בְּרֹאשׁ טָלֶה עֲלֵי חֹק תְּקוּפָתוֹ, כְּמֶלֶךְ עַל־מְסִבּוֹ,
וְחָבְשׁוּ מִגְבְּעוֹת צִצִּים גְּבָעוֹת, וּמִישׁוֹר כֻּתֳּנוֹת דִּשְׁאוֹ וְעֶשְׂבּוֹ,
יְשַׁלַּח אֶל־נְחִירֵינוּ קְטֹרֶת, יְמוּתֵי הַסְּתָיו טָמַן בְּחֻבּוֹ;
תְּנָה הַכּוֹס, אֲשֶׁר יָשִׁיב מְשׂוֹשִׂי וְיָסִיר מִלְּבָבִי מַעֲצָבוֹ,
וְכַבֵּה אֶת־יְקַד אִשּׁוֹ בְּדִמְעִי, לְמַעַן כִּי חֲמָתוֹ בָּעֲרָה בוֹ;
וְגוּר מֵהַזְּמָן, כִּי מַתְּנֹתָיו כְּרֹאשׁ־פֶּתֶן מְעַט נֹפֶת בְּקִרְבּוֹ,
וְהַשִּׂיא נַפְשְׁךָ בֹּקֶר בְּטוּבוֹ, וְיַחֵל תַּהֲפֻכוֹתָיו בְּעַרְבּוֹ;
שְׁתֵה בַיּוֹם — עֲדֵי יִפֶן, וְשֶׁמֶשׁ עֲלֵי כַסְפּוֹ יְצַפֶּה אֶת־זְהָבוֹ,
וּבַלַּיְלָה — עֲדֵי יִבְרַח כְּשָׁחוֹר, וְיַד־שַׁחַר מְאַחֵז אֶת־עֲקֵבוֹ!

*

נוֹדֵד בּוֹדֵד

וּבֶן־יוֹנָה, בְּרֹאשׁ אָמִיר מְקַנֵּן בְּגַן־בֹּשֶׂם, עֲלֵי מַה־זֶּה יְקוֹנֵן?
אֲפִיקָיו לֹא־יְכַזְּבוּ לְמֵלוֹ, וְצֵל תָּמָר עֲלֵי רֹאשׁוֹ יְגוֹנֵן,
וְאֶפְרֹחָיו יְרַנְּנוּ לְפָנָיו וְהוּא לָהֶם זְמִיר פִּיהוּ יְשַׁנֵּן!
בְּכֵה גָּזוּל, בְּכֵה נוֹדֵד, וּבָנָיו לְמֶרְחוֹק, וְאֵין מַרְפֵּם מְכוֹנֵן,
וְלֹא־יִרְאֶה אֲשֶׁר יִרְאֶה פְּנֵיהֶם, וְלֹא יִשְׁאַל לְבַד אוֹב וּמְעוֹנֵן,
נְהֵה עָלָיו וְהִתְגּוֹדֵד לְנֹדוֹ, וְאַל נֶגְדּוֹ תְּשַׁו גִּילַת וְרַנֵּן,
וְהָבָה־לּוֹ אֲבָרֶיךְ וְיָעוּף אֲלֵיהֶם, וַעֲפַר אַרְצָם יְחוֹנֵן!

*

6

אֲשֶׁר בָּנָה עֲלֵי־אֶרֶץ מְעוֹנִים   וּבָתֵּי־שֵׁן, וְהֵכִין בָּם עֲלִיּוֹת,
וַעֲמֻדִים עֲלֵי בָתִּים רְצוּפִים   מְרֻוָּחִים, וּמַחְמַדֵּי שְׂכִיּוֹת —
לְפִי־רֶגַע רְאִיתִימוֹ כְּגַלִּים   בְּלִי יוֹשֵׁב, וְאַרְמוֹנָיו שְׁאִיּוֹת;
אֱמֹר: אַיֵּה אֲשֶׁר בָּנוּ וְשָׁכְנוּ   וְנַפְשׁוֹתָם, וְאַיֵּה הַגְּוִיּוֹת?
וּמַה־תִּקְוָה לְאִישׁ מָוֶת יְיַחֵל,   וְעֵינָיו אֶל־שְׁאוֹל כָּל־יוֹם תְּלוּיוֹת?
כְּאִלּוּ הַזְּמַן נֹקֵד, וּמָוֶת   כְּמַאֲכֶלֶת, וְכָל־הַיְקוּם כְּשֵׂיּוֹת!

7

קַו אַחֲרֵי קַו הָאֱנוֹשׁ יִדַּל,   וּמְעַט מְעַט יָמוּת עֲדֵי יִכְלֶה,
חֹנֶה — וּמַסַּע אַחֲרֵי מַסַּע   יֵלֵךְ אֱלֵי־שַׁחַת, וְשָׁם יִבְלֶה!

8

צְאֶה לְךָ אֶל־חֲצַר מָוֶת וְהַבֵּט   יְשֵׁנֶיהָ, וְתִהְיֶה בוֹשׁ וְנִכְלָם;
רְאֵה גוּפִים מְכֻסִּים בַּאֲבָנִים,   וְהֶעָפָר יְצוּעֵיהֶם וְצִלָּם,
וְזֹאת הָיְתָה מְנוּחָתָם וְחֶלְקָם   בְּעוֹד תֵּבֵל, וּבָתֵּימוֹ לְעוֹלָם!

9

וְכָל־שֹׁגֶה בְּהוֹן עוֹלָם וְחֵילוֹ,   וְהֶאֱמִין בִּזְמַן הָרַע וְהֶבְלוֹ,
וּפִתָּהוּ בְחֶלְקַת מַאֲמָרָיו,   וּבִלְשׁוֹנָם יְלָדָיו כִּזְבוּ־לוֹ,
דְּעָה כִּי יַשְׁקְ צוּפוֹ מִימִינוֹ,   וְרֹאשׁ־פֶּתֶן יְרַוֶּה מִשְּׂמֹאלוֹ,
וּמַה־בֶּצַע בְּקִנְיַן לַאֲחִי לֵב,   וּמֶה־הֹוֶה לְאָדָם בַּעֲמָלוֹ?

10

פְּנֵי הָאֵל לְבַד תָּמִיד אֲחַלֶּה,   וְסוֹד לִבִּי לְאָדָם לֹא־אֲגַלֶּה,
וּמַה־בֶּצַע בְּיַד־גֶּבֶר לְגֶבֶר,   וּמָה־הוֹעִיל בְּשִׂפְתֵי־רָשׁ לְנִקְלֶה?
מְאַס תֵּבֵל, אֲשֶׁר תַּשְׁפִּיל גְּאוֹנָהּ   בְּיָדֶיהָ, וְקִנְיָנָהּ תְּבַלֶּה,
וּבָנִים יֶלְדָה הֵמָּה שְׁנַיִם: בְּבִטְנָהּ — מֵת, וְעַל־גַּבָּהּ — מְחֻלֶּה!

שִׁירִים קְטַנִּים

עַל־תְּמוּרוֹת הַזְּמַן וְהַבְלֵי תֵבֵל

1

בְּנֵי עוֹלָם, אֲשֶׁר עוֹלָם בְּלִבָּם נְתָנוֹ אֵל לְחֹק בְּיוֹם בְּרָאָם,
וְהוּא כְּנַחַל אֲשֶׁר יִגַּר, וְיִשְׁתּוּ וְלֹא־יִרְווּ, וְלוּ הַיָּם נְשָׂאָם,
כְּאִלּוּ נִתְּנוּ מֵימָיו לְמֶלַח, וְלֵב צָמֵא שְׁתוֹת אֹתָם קְרָאָם,
עֲלֵי פִיהֶם הֲמוֹנֵיהֶם יְגִיחוּן, וְאַךְ לֹא־יִשְׁבְּרוּ לָעַד צְמָאָם!

2

אַיֵּה קִבְרוֹת אִישִׁים מֵתוּ עַל־הָאָרֶץ מִימֵי קֶדֶם?
קֶבֶר נֶחְצַב עַל־גַּב קֶבֶר, רֹדֵם הֻשְׁכַּב עַל־גַּב רֹדֵם,
חָרֵי עָפָר יַחַד שָׁכְנוּ אַבְנֵי־גִר עִם־אַבְנֵי אֹדֶם!

3

תֵּבֵל כְּאֵשֶׁת פְּתַיּוּת, הֶבֶל הֲדָרָהּ וְהוֹדָהּ,
תַּמְתִּיק אֲמָרִים, וְאָכֵן תַּחַת לְשׁוֹנָהּ מְצוּדָהּ;
סַכֵּל עֲצָתָהּ, אָחִי בִּין, תָּמִיד בְּקָלוֹן כְּבוּדָהּ,
חוּשָׁה וְתֵן לַצְּמִיתֻת סֵפֶר כְּרִיתֻת בְּיָדָהּ!

4

יִזְכֹּר גֶּבֶר בִּימֵי חַיָּיו, כִּי לַמָּוֶת הוּא לָקוּחַ,
וּלְאַט יִסַּע כָּל־יוֹם מַסָּע, אָכֵן יַחְשֹׁב כִּי יָנוּחַ,
דוֹמֶה אֶל־אִישׁ שֹׁקֵט עַל־צִי, אַךְ יֵדֶא עַל־כַּנְפֵי־רוּחַ!

5

חִנָּם אֲדָמָה תַעֲדֶה עֶדְיָהּ, אוּלַי פְּתָיִים יַחְמְדוּ יָפְיָהּ,
הַבֹּעֲרִים תַּשִּׁיא בְמַשְׂכִּיּוֹת חֵילָהּ, וְתַסִּיתֵם בְּטוּב מִשְׁיָהּ,
וַתַּעְצִיב אֹתָם בְּרֹב צִירֵי יָגוֹן, וְכִמְעַט קָט יְהִי צָרְיָהּ,
תַּאֲכִיל פְּתָיֵיהֶם מְעַט מְצוּף חֵילָהּ — וְנַפְשׁוֹתָם תְּשׁוּ שִׁבְיָהּ;
מִי זֶה יְשָׁאֵל בַּעֲדָהּ, חָשַׁב גִּנַּת חֲמֻדוֹת הִיא — וְזֶה־פִּרְיָהּ!

רַבִּי לֵוִי בֶּן־יַעֲקֹב אַלְתַּבָּאן

(בסרקוסטא, לערך ד״א תת״ס)

סְלִיחָה

לְךָ עֵינַי צְפִיּוֹת, פְּנֵה־נָא מִשְּׁמֶיךָ,
רְאֵה אֲדֹנָי כִּי־צַר־לִי מִפְּנֵי שְׁאוֹן קָמֶיךָ,
זֶה כַּמֶּה נָשָׂאתִי אָפוּנָה אֵמֶיךָ,
אֵין־מְתֹם בִּבְשָׂרִי מִפְּנֵי זַעְמֶךָ!

וְאָנֹכִי יְלוּד אִשָּׁה, נִלְכַּד בְּחַבְלֵי עֲוֹנִי,
בְּקִרְבִּי יָלִין תָּמִיד סִכְלִי וּמַחְשְׁבוֹת אוֹנִי,
וְחַם־לִבִּי עָלַי חוֹבִי וְתַם כֹּחִי וְסָר אוֹנִי,
וּמֵעַי מְאֹד חֳמַרְמָרוּ בְּהֶבְלִי וְאֶבְלִי וְאוֹנִי,
בַּהֲגִיגִי תִבְעַר־אֵשׁ דִּבַּרְתִּי בִלְשׁוֹנִי,
וְאִם עֲוֹנַי עָנָה בִי — עֲשֵׂה־נָא לְמַעַן שְׁמֶךָ!

יָהּ חֶלְקִי וְצוּר חִזְקִי, קֹרֵא דֹרוֹת מֵרֹאשׁ,
זְכָר־עָנְיִי וּמְרוּדִי מָרוֹר וְלַעֲנָה וָרֹאשׁ,
וְדִמְעִי מָסוּךְ בְּדָמִי, וְצָרִי בְּגַבִּי יַחֲרוֹשׁ,
וְכִי־תְבַקֵּשׁ לַעֲוֹנִי וּלְחַטָּאתִי תִּדְרוֹשׁ,
תְּכַסֵּנִי גַּעֲרָתְךָ מִכַּף־רֶגֶל וְעַד־רֹאשׁ;
הֲיֵשׁ מִיָּדְךָ מַצִּיל, הֲכִימֵי אֱנוֹשׁ יָמֶיךָ?

חַנּוּן חֲמֹל וְטוֹב תִּגְמֹל לְעַם שֹׁקְדֵי סִפֶּיךָ,
זְרֵה קָשִׁים בִּמְצֻלוֹל יָם, וְאַל־תְּדִינֵם בְּקִצְפֶּךָ,
וְאִם רָשְׁעוּ וְרַע זָרְעוּ, הֲלֹא קָצְרוּ זַעְפֶּךָ,
וְהוֹכַחְתָּם וַתָּשֶׁת עֲלֵיהֶם אֶת־כַּפֶּךָ —
רְפָא עַתָּה מְשׁוּבָתָם וְשׁוּב מֵחֲרוֹן אַפֶּךָ,
וּמֵעַל הִנָּחֵם עַל־ הָרָעָה לְעַמֶּךָ!

11

הֲרִמֹתִי לְאֵל עֶלְיוֹן יְמִינִי, אֲשֶׁר קָנָה שְׁחָקִים וַאֲדָמוֹת,
הֲכִי יֵשׁ בֵּין קְדֹשִׁים לַאֲנָשִׁים מְעוֹן־צֶדֶק, וְעוֹלָם לַנְּשָׁמוֹת,
וְיֹאבְדוּ הַפְּגָרִים בַּעֲפָרִים, וְלָעַד יִשְׁכְּנוּ מִדְבַּר יְשִׁימוֹת,
וְהָרֻחוֹת בְּהֵיכְלֵי הַהֲנָחוֹת — עֲלֵיהֶם תַּעֲבֹר רוּחַ נְעִמוֹת;
בְּנֵי אִישׁ, אִם־תְּמִיתוּן תַּאֲוַתְכֶם — תְּחַיּוּ נַפְשְׁכֶם גַּם־אַחֲרֵי מוֹת!

12

שָׁלוֹם עֲלֵי גָרִים בְּתוֹךְ חֹרֵי עָפָר, וְהַשֹּׁכְנִים בְּאַשְׁמַנִּים,
הֵמָּה אֲשֶׁר הָיוּ אֱמֻנִים עַל תּוֹלָע וְהָאֹכְלִים לְמַעֲדַנִּים,
לֹא־יִנְחֲלוּ מִכָּל־כְּבוֹדָם כִּי גַּלִּים עֲלֵי גַבָּם וְצִנִּינִים:
תִּמְהוּ, בְּנֵי תֵבֵל, בְּמַרְאֵיהֶם! הִנָּכְחוּ, הִוָּסְרוּ, בָּנִים!

13

קְבָרִים מִן־זְמָן קֶדֶם יְשָׁנִים, וּבָהֶם עַם שְׁנַת־עוֹלָם יְשֵׁנִים,
וְאֵין שִׂנְאָה וְלֹא קִנְאָה בְתוֹכָם, וְלֹא אַהֲבַת וְלֹא אֵיבַת שְׁכֵנִים,
וְלֹא־יָכְלוּ שְׂעִפַּי בַּחֲזוֹתָם, לְהַפְרִיד בֵּין עֲבָדִים לַאֲדֹנִים!

14

אֲשֶׁר נִסָּה זְמָן בֹּגֵד, מְצָאוֹ כְּאֹהֵב יַעֲטֶה מַעֲטֵה מְשַׂנֵּא,
יְפַתֶּה אַךְ בְּדָבָר רַק, וַיַּחְלִיק אֲמָרָיו לוֹ — וְרָעָה לוֹ יְאַנֶּה,
עֲדֵי לוֹ יַחֲלִיף נֹעַר בְּזֹקֶן, וְעֹז פָּנָיו בְּיַד שֵׂיבָה יְשַׁנֶּה,
וְיִקְרָא בְּשֵׁם אֹהֵב בְּפִיהוּ, וְאָכֵן הוּא בְּעַד אוֹיֵב יְכֻנֶּה!

15

אֱנוֹשׁ יִרְאֶה יְקַר תֵּבֵל בְּעֵינֵי מְזִמָּתוֹ — יְהִי נִמְאָס בְּעֵינָיו,
בְּזָהָב לֹא־יְשַׂו כִּסְלוֹ, וְכֶסֶף לְמִבְטַחוֹ, וְיֵקַלּוּ לְפָנָיו,
בְּעוֹדוֹ יַהֲלֹם אֶת־יַהֲלֹמָיו, וְלֹא־יִפֶן בְּפָנָיו אֶל־פְּנִינָיו,
וְיָבִין, כִּי אֲשֶׁר אָצַר לְמוֹקֵשׁ לְמַעְגָּלָיו, וּמַטְבֵּחַ לְבָנָיו,
וְלוּ עַל־רֹאשׁ כְּסִיל קִנּוֹ יְכוֹנֵן, וְעַל־גַּבֵּי בְנוֹת עַיִשׁ מְעוֹנָיו —
אֲזַי רוּחַ תְּלָאָה תַעֲבָר־בּוֹ, וְכִלַּתּוּ וְעֵצָיו וַאֲבָנָיו!

רַבִּי יְהוּדָה בֶּן־שְׁמוּאֵל הַלֵּוִי

(מטוליטולא, חי בקורטובה; נולד לערך ד"א תת"ס, ולערך תת"ק נסע ממצרים ירושלימה וְעִקְּבֹתָיו נעלמו ולא נודעו עוד)

רְשֻׁיּוֹת

1

יְחִידָה, שַׁחֲרִי הָאֵל וְסִפָּיו, וְכִקְטֹרֶת תְּנִי שִׁירֵךְ בְּאַפָּיו!
הֲלֹא אִם־תִּרְדְּפִי הַבְלֵי זְמַנֵּךְ, וְתֹאמְרִי כִּי־אֱמֶת הֵם כָּל־כְּשָׁפָיו,
וְתֵזְלִי אַחֲרָיו לֵילֵךְ וְיוֹמֵךְ, וְתֶעֱרַב לָךְ תְּנוּמָה מִנְּשָׁפָיו, —
דְּעִי כִּי־אֵין בְּיָדַיִךְ מְאוּמָה, אֲבָל עֵץ יִבְשׁוּ מָחָר עֲנָפָיו;
הֲיִי לִפְנֵי אֱלֹהַיִךְ וּמַלְכֵּךְ, אֲשֶׁר־בָּאת לַחֲסוֹת תַּחַת־כְּנָפָיו,
שְׁמוֹ יִגְדַּל וְיִתְקַדַּשׁ בְּפִי כל אֲשֶׁר נִשְׁמַת אֱלוֹהַּ חַי בְּאַפָּיו!

2

יְעִירוּנִי בְּשִׁמְךָ רַעֲיוֹנָי, וְיָשִׂימוּ חֲסָדֶיךָ לְפָנָי,
הֱבִינוּנִי דְּבַר נֶפֶשׁ יְצַרְתָּהּ, קְשׁוּרָה בִי וְהִיא נִפְלָאת בְּעֵינָי,
וְלִבִּי רָאֲךָ וַיַּאֲמֶן בָּךְ, כְּאִלּוּ מָעֳמָד הָיָה בְּסִינָי;
דְּרַשְׁתִּיךָ בְּחֶזְיוֹנַי, וְעָבַר כְּבוֹדְךָ בִּי וְיָרַד בַּעֲנָנָי,
הֱקִימוּנִי שְׂעִיפַּי מִיְּצוּעַי לְבָרֵךְ שֵׁם כְּבוֹדְךָ, אֲדֹנָי!

3

יְדַעְתַּנִי בְּטֶרֶם תִּצְּרֵנִי, וְכָל־עוֹד רוּחֲךָ בִּי תִּצְּרֵנִי —
הֲיֶשׁ־לִי מַעֲמָד אִם־תֶּהְדְּפֵנִי, וְאִם לִי מַהֲלָךְ אִם־תַּעְצְרֵנִי?
וּמָה אֹמַר וּמַחְשָׁבִי בְּיָדְךָ, וּמָה אוּכַל עֲשׂה עַד־תַּעְזְרֵנִי?
דְּרַשְׁתִּיךָ בְּעֵת רָצוֹן — עֲנֵנִי, וְכַצִּנָּה רְצוֹנְךָ תַּעְטְרֵנִי,
הֲקִימֵנִי לְשַׁחֵר אֶת־דְּבִירְךָ, וְאֶת־שִׁמְךָ לְבָרֵךְ עוֹרְרֵנִי!

רַבִּי יוֹסֵף בֶּן־סַהַל

(בקורטובא, מת ד"א תת"פד)

לְאֶחָד מִגְּדֹלֵי הַדּוֹר

וְיֵשׁ אִישִׁים חֲמָדוּךָ, וְהִנָּם בְּתַחְתִּיּוֹת וְשָׁכַנְתָּ מְרוֹמִים,
וְאֵיכָה יַאֲבִיר גָּמָל כְּנֶשֶׁר, וּבֶן־עַיִר כְּמוֹ יַלְדֵי רְתָמִים?
צְלַח וּרְכַב, נְשִׂיאִי, כִּי בְנֵי־עָשׁ וּמַזָּלוֹת לְמֶרְכַּבְתְּךָ רְתוּמִים,
וְאֹהֲבֶיךָ שְׂמֵחִים בַּהֲדָרְךָ, כְּלֵיל שִׂמְחַת גְּאוּלִים מֵעֲנָמִים,
וְאָמְנָם כִּי־שְׁנָתָם לֹא־עָרְבָה בְּלֵיל לֹא־יֶחֱזוּךָ בַּחֲלֹמִים,
וְעָרֶיךָ כְּרֵעֶיךָ יְהוֹדוּן לְךָ כִּי אֵין־לְךָ צָרִים וְקָמִים;
וְאֵיךְ תִּגְמֹל לְשָׁרֵי מַהֲלָלְךָ, לְמַעַן חֹק עֲלֵי נַפְשָׁם מְקִימִים?
וְאִם הַשִּׁיר חֲלִי כָל־הַנְּשִׂיאִים — שְׁבָחֶיךָ בְּאַף הַשִּׁיר נְזָמִים!
גְּבִיר נַפְשִׁי, לְךָ נַפְשִׁי רְצוּעָה בְּמַרְצֵעַ חֲסָדִים מֵעֲלוּמִים,
וְאֵין עִמִּי לְבַד לָשׁוֹן וְלֵבָב, נְתַתִּימוֹ לְךָ כִּשְׁדֵי חֲרָמִים:
בְּזֶה — אָשִׁיר לְךָ שִׁירֵי יְדִידֹת, וְזֶה — אַעַל בְּאֵשׁ־אַהַב שְׁלָמִים,
וְהַכָּרַת פְּנֵי־אִישׁ תַּעֲנֶה־בּוֹ, הֲלִבּוֹ נַעֲוֶה אוֹ בַר וְתָמִים,
וְיִנָּכֵר בְּשִׂפְתוֹתָיו לְמֵבִין, הֲנִיבָיו נֶאֱמָנִים אִם־מְרֻמִּים. —
יְהִי־נָא צוּר לְךָ פֹּדֶה וְגֹאֵל, וְיַטֶּה־לָּךְ כְּמוֹ נָהָר שְׁלוֹמִים,
וְכוֹכָב, מִמְּךָ דָרַךְ, יְגַדֵּל אֱלֹהִים אֶת־שְׁמוֹ מִשִּׁמְךָ פְּעָמִים!

הָמוּ קְרָבַי לִהְיוֹת קְרֵבִים אֵלֶיךָ,
אוּלָם עֲצָבַי יִרְחֲקוּם מֵעָלֶיךָ,
יַטּוּ נְתִיבַי מֵעַל נְתִיב מַעְגָּלֶיךָ;
יָהּ, לַמְּדֵנִי בַּאֲמִתְּךָ הַדְרִיכֵנִי,
וּלְאַט נְחֵנִי בַּדִּין, וְאַל־תַּרְשִׁיעֵנִי!

וַאֲנִי בְּעֶדְנָה לַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ מִתְרַפֶּה,
אַף כִּי־בְזִקְנָה — מַה־זֶּה אֲיַחֵל וַאֲצַפֶּה?
אֵל נָא, רְפָא נָא, כִּי עִמְּךָ אֵל הַמַּרְפֵּא;
יוֹם תְּתַשֵּׁנִי זִקְנָה, וְכֹחִי יְגַשֵּׁנִי,
אַל־תִּטְּשֵׁנִי, צוּרִי, וְאַל־תַּעַזְבֵנִי!

דַּכָּא וְאֻמְלָל אֵשֵׁב, וְחָרֵד לְרִגְעַי,
עָרוֹם וְשׁוֹלָל אֵלֵךְ בְּהַבְלֵי תַעְתּוּעַי,
וַאֲנִי מְחֻלָּל מֵרֹב חֲטָאַי וּפְשָׁעַי;
בֵּינְךָ וּבֵינִי עָוֹן אֲשֶׁר יַבְדִּילֵנִי,
וַיַּחְשְׁכֵנִי לִרְאוֹת בְּאוֹרְךָ עֵינִי!

הַטֵּה לְבָבִי לַעֲבֹד עֲבֹדַת מַלְכוּתֶךָ,
וּמַחְשָׁבִי טַהֵר, לְדֵעָה אֱלָהוּתֶךָ,
וּבְעֵת כְּאֵבִי אַל־נָא תְאַחֵר רְפוּאָתֶךָ;
אֵלַי עֲנֵנִי, אַל־תֶּחֱשֶׁה וּתְעַנֵּנִי,
שֵׁנִית קְנֵנִי וֶאֱמֹר לְעַבְדְּךָ: הִנֵּנִי!

4

יְשֵׁנָה בְחֵיק יַלְדוּת, לְמָתַי תִּשְׁכְּבִי? דְּעִי כִּי־נְעוּרִים כַּנְּעֹרֶת נִנְעָרוּ!
הֲלָעַד יְמֵי הַשַּׁחֲרוּת? קוּמִי צְאִי, רְאִי מַלְאֲכֵי שֵׂיבָה בְּמוּסָר שִׁחֲרוּ,
וְהִתְנַעֲרִי מִן־הַזְּמָן, כַּצִּפֳּרִים אֲשֶׁר מֵרְסִיסֵי לַיְלָה יִתְנַעֲרוּ;
דְּאִי כַדְּרוֹר לִמְצוֹא דְרוֹר מִמַּעֲלֵךְ וּמִתֹּלְדוֹת יָמִים כְּיַמִּים יִסְעָרוּ,
הֲיִי אַחֲרֵי מַלְכֵּךְ מְרַדֶּפֶת, בְּסוֹד נְשָׁמוֹת אֲשֶׁר אֶל־טוּב יְיָ נָהֲרוּ!

5

כָּל־כּוֹכְבֵי בֹקֶר לְךָ יָשִׁירוּ, כִּי־זָהֳרֵיהֶם מִמְּךָ יַזְהִירוּ,
וּבְנֵי אֱלֹהִים עֹמְדִים עַל־מִשְׁמְרוֹת, לֵיל וְיוֹם שֵׁם נֶאְדָּר יַאְדִּירוּ,
וּקְהַל קְדֹשִׁים קִבְּלוּ מֵהֶם, וְכָל־ שַׁחַר לְשַׁחֵר בֵּיתְךָ יָעִירוּ!

6

יְקָרָה שָׁכְנָה גְוִיָּה, כְּאוֹר יִשְׁכֹּן בְּמַאְפֵּלְיָה,
הֲלֹא תַחְמֹד פְּרִידַת גֵּו וְלָשׁוּב אֶל־גְּאוֹן עֶדְיָהּ,
וְתֹאכַל, יוֹם פְּרִידָתָהּ, פְּרִי דָתָהּ — וְזֶה־פִּרְיָהּ:
דְּבַשׁ־עֵדֶן וְצוּף־נֹעַם, לְהַשְׂבִּיעַ בְּטוּב עֶדְיָהּ,
הֲלִיכוֹת יִצְרָהּ תִּרְאֶה, וְתִשְׁכַּח אֶת־יְמֵי עָנְיָהּ,
תְּהַלֵּל אֶת־שְׁמוֹ עִם־כֹּל נְשָׁמָה שֶׁתְּהַלֵּל יָהּ!

*

מְחַרֵךְ

1

מִי־יִתְּנֵנִי עֶבֶד אֱלוֹהַּ עֹשֵׂנִי,
וִירַחֲקֵנִי כָל־הוֹד וְהוּא יְקָרִיבֵנִי!

יִצְרִי וְרֹעִי, נַפְשִׁי וְגֵוִי קָנִיתָ,
בַּנְתָּ לְרֵעִי וּמַחְשְׁבוֹתַי רָאִיתָ,
אָרְחִי וְרִבְעִי וְכָל־דְּרָכַי זֵרִיתָ;
אִם תַּעְזְרֵנִי — מִי זֶה אֲשֶׁר יַכְשִׁילֵנִי?
אוֹ תַעְצְרֵנִי — מִי בִלְתְּךָ יַתִּירֵנִי?

אוֹפָן

יָהּ, אָנָה אֶמְצָאֲךָ? מְקוֹמְךָ נַעֲלָה וְנֶעְלָם!
וְאָנָה לֹא אֶמְצָאֲךָ? כְּבוֹדְךָ מָלֵא עוֹלָם!

הַנִּמְצָא בַקְּרָבִים, אַפְסֵי־אֶרֶץ הֵקִים,
הַמִּשְׂגָּב לַקְּרֹבִים, הַמִּבְטָח לָרְחֹקִים,
אַתָּה יֹשֵׁב כְּרוּבִים, אַתָּה שֹׁכֵן שְׁחָקִים,
תִּתְהַלֵּל בִּצְבָאֲךָ — וְאַתְּ עַל־רֹאשׁ מְהֻלָּלָם,
גַּלְגַּל לֹא־יִשָּׂאֲךָ, אַף כִּי־חַדְרֵי אוּלָם!

וּבְהִנָּשְׂאֲךָ עֲלֵיהֶם עַל־כֵּס נִשָּׂא וָרָם,
אַתָּה קָרוֹב אֲלֵיהֶם מֵרוּחָם וּמִבְּשָׂרָם,
פִּיהֶם יָעִיד בָּהֶם, כִּי־אֵין בִּלְתְּךָ, יֹצְרָם;
מִי־זֶה לֹא יִרָאֲךָ — וְעֹל מַלְכוּתְךָ עֲלָם,
אוֹ מִי לֹא יִקְרָאֲךָ — וְאַתָּה נוֹתֵן אָכְלָם!

דָּרַשְׁתִּי קִרְבָתְךָ, בְּכָל־לִבִּי קְרָאתִיךָ,
וּבְצֵאתִי לִקְרָאתְךָ — לִקְרָאתִי מְצָאתִיךָ,
וּבְפִלְאֵי גְבוּרָתְךָ בַּקֹּדֶשׁ חֲזִיתִיךָ;
מִי יֹאמַר לֹא־רָאֲךָ? הֵן שָׁמַיִם וְחֵילָם
יַגִּידוּ מוֹרָאֲךָ בְּלִי נִשְׁמַע קוֹלָם!

הַאֻמְנָם כִּי־יֵשֵׁב אֱלֹהִים אֶת־הָאָדָם?
וּמַה־יַּחְשֹׁב כָּל־חֹשֵׁב, אֲשֶׁר בֶּעָפָר יְסוֹדָם?
וְאַתָּה קָדוֹשׁ יוֹשֵׁב תְּהִלּוֹתָם וּכְבוֹדָם —
חַיּוֹת יוֹדוּ פִלְאֲךָ, הָעֹמְדוֹת בְּרוּם עוֹלָם,
עַל־רָאשֵׁיהֶם כִּסְאֲךָ — וְאַתָּה נֹשֵׂא כֻלָּם!

*

2

שׁוּבִי נַפְשִׁי לִמְנוּחָיְכִי
כִּי יְיָ גָּמַל עָלָיְכִי!

יְקָרָה, מִיקַר יִצְרֵךְ לְקוּחָה,
קוּמִי, כִּי לֹא־זֹאת הַמְּנוּחָה!
הָאֹרַח רַב, קְחִי־לָךְ אֲרֻחָה —
עֵת לַעֲשׂוֹת חֵפֶץ עֹשָׂיְכִי!

הִנֵּה אָנֹכִי תוֹשָׁב כְּכָל־אֲבוֹתַי,
וּכְצֵל עוֹבֵר יֶתֶר שְׁנוֹתַי —
אִם־לֹא עַכְשָׁו, אִמְרִי, מָתַי
תִּפְדִּי מִשַּׁחַת חַיָּיְכִי?

וְאִם תִּהְיִי יִצְרֵךְ דֹּרֶשֶׁת
וּמִטֻּמְאָתֵךְ מִתְקַדֶּשֶׁת —
קִרְבִי, אַל־תִּירְאִי מִגֶּשֶׁת,
וְיַקְרִיבוּךְ אֵלָיו מַעֲשָׂיְכִי!

דֹּרֶכֶת עֹז, רְאִי עוֹלָמֵךְ,
וְאַל־יַבְטִיחוּךְ שִׁקְרֵי חֲלוֹמֵךְ;
קָצַר יוֹמֵךְ וְרָחַק מְקוֹמֵךְ —
דְּעִי מַה־תֹּאמְרִי לְאֹרְנָיְכִי!

הֲלַחֲזוֹת בְּנֹעַם־יְיָ צָמִית
וּלְשָׁרֵת פָּנָיו עוֹלָמִית?
שׁוּבִי שׁוּבִי, הַשּׁוּלַמִּית,
אֶל־בֵּית אָבִיךְ כִּנְעוּרָיְכִי!

*

דַּלּוּ עֵינַי אֶל־אֵל אַדִּיר, מְרוֹם חֶבְיוֹן מַשְׁגִּיחַ,
וּבְחֶמְלָתוֹ אֶבְטַח כִּכְפִיר, כִּי־יְדָעוּ לֹא־יַזְנִיחַ,
שָׁרְשֵׁיהֶם לָנֶצַח יוֹתִיר, בִּלְתִּי נִדַּח יַדִּיחַ,
וּבְאוֹר חַיִּים לָהֶם יָאִיר, חַסְדּוֹ עַל־רָאשֵׁיהֶם שַׁפְרִיר,
וּכְאָב אֶת־בֵּן יוֹכִיחַ, אַהֲבָה יָעִיר!

הוֹלֵךְ וָאוֹר נֶשֶׁף אַסִּיר, אֶל־קֵץ יִשְׁעוֹ יָפִיחַ,
תִּכּוֹנֵן עִיר מִקְדָּשׁ וּדְבִיר, כִּדְבַר חֹזֶה מַבְטִיחַ,
יָשׁוּב אֶל־כַּנּוֹ שַׂר וּגְבִיר, וּבְיִרְאַת אֵל יָרִיחַ,
יוֹרֵשׁ עֶצֶר בִּשְׁמוֹ יַכְתִּיר, וּלְוִיִּם יָשִׁיב אֶל־הַשִּׁיר,
וּפְנֵי כֹהֵן מָשִׁיחַ כַּיּוֹם יָאִיר!

*

אֲהָבוֹת

1

יָפוּ בְעֵינַי כָּל־דְּרָכֶיךָ, גַּם יָקְרוּ־לִי מַהֲלָכֶיךָ,
אֵין־בָּם לְאִישׁ מִכְשׁוֹל וְלֹא מוֹקֵשׁ, כִּי־אֵין פְּתַלְתֹּל בָּם וְלֹא עִקֵּשׁ,
הִתְהַלַּכְתִּי אֹרְחֹתֶיךָ, כִּי־נִמְשַׁכְתִּי בַּעֲבֹתֶיךָ.

הִנֵּה בְךָ שִׁבְרִי וּמַאֲוַיַּי, אַתְּ צוּר־לְבָבִי, אַתְּ מְקוֹר חַיַּי,
עֵינִי הֲדָרְךָ נִכְסְפָה לִרְאוֹת, אַךְ זֹאת לְכָמְנִי בְּלִי יֵאוּת;
עֵת נִכְסַפְתִּי לִרְאוֹתֶךָ — הִסְתּוֹפַפְתִּי אֶל־בֵּיתֶךָ.

וָאֶסְבְּלָה סֵבֶל עֲוֹן עַמִּי, וְאִם אֱלֵי עֹל סֻבֳּלוֹ שִׁכְמִי,
לֹא־אֶפְרְשָׂה כַפַּי פְּנֵי אֵל זָר, כִּי־לֹא בְזוּלָתְךָ אֲנִי נֶעְזָר;
אִם נֶעֱבַדְתִּי עַל־דָּתֶךָ — לֹא־עָבַדְתִּי זוּלָתֶךָ.

דּוֹדִי, אֲשֶׁר יָדִי בְּךָ תָרוּם, דַּלּוּ־לְךָ עֵינַי אֱלֵי מָרוֹם,
עֻזִּי וּמָעֻזִּי בְּךָ סֶלָה, הֵן־תִּקְטְלֵנִי לְךָ אֲיַחֵלָה;
הֵן קִבַּלְתִּי עֻבְרָתֶךָ — כֵּן יִחַלְתִּי חֶמְלָתֶךָ!

מְאֹרֹת

1

יְרִיעוֹת שְׁלֹמֹה, אֵיךְ בְּתוֹךְ אָהֳלֵי קֵדָר
שְׁנִיתֶם, וְלֹא תֹאַר עֲלֵיכֶם וְלֹא הָדָר?
„הֲמוֹנִים, אֲשֶׁר שָׁכְנוּ לְפָנִים בְּתוֹכֵנוּ,
חֲרָבוֹת עֲזָבוּנוּ וּפֶרֶץ בְּלִי נִגְדָּר,
וְהָלְכוּ כְּלֵי־קֹדֶשׁ בְּגוֹלָה וְהָיוּ חֹל —
וְאֵיךְ תִּשְׁאֲלוּ הָדָר לְשׁוֹשָׁן בְּתוֹךְ דַּרְדַּר?“
דְּחוּיֵי שְׁכֵנֵיהֶם — דְּרוּשֵׁי אֲדֹנֵיהֶם,
לְכֻלָּם בְּשֵׁם יִקְרָא וְאִישׁ לֹא־יְהִי נֶעְדָּר,
הֲדָרָם כְּרִאשׁוֹנָה יְשׁוֹבֵב בְּאַחֲרֹנָה,
וְיָאִיר כְּאוֹר שִׁבְעָה מְאוֹרָם אֲשֶׁר קָדַר!

2

יוֹם אוֹר בָּהִיר אוֹ עֵת זָמִיר יַד עָמֵל לֹא יָנִיחַ,
לֹא יָרֵחַ יָקָר מַזְהִיר יָגוֹן מִלֵּב מַקְשִׁיחַ,
דֶּלֶף טוֹרֵד בְּיוֹם סַגְרִיר אֶת־שֶׁשׁ בִּלְתִּי יַטְרִיחַ —
אַךְ קִרְבָתְךָ אֵלִי אוֹקִיר, הִיא שִׂמְחַת לֵב, לֹא יוֹם קָצִיר,
וּרְחֹקֶיךָ יַדִּיחַ סִלּוֹן מַמְאִיר!

הוֹבִישׁ מַבָּט יוֹשְׁבִים כַּאבִּיר מִבְצָר דֶּלֶת וּבְרִיחַ,
מָה־הוֹעִיל הוֹן וּזְהַב אוֹפִיר וּסְחַר־כּוּשׁ כִּי יַצְלִיחַ?
לֹא הֶעְדִּיף מַרְבֶּה עַל־מַחְסִיר — וּבְיוֹם מָחָר יוֹכִיחַ:
אָז יָשׁוּב יִרְאֶה, אָז יַכִּיר בֵּין מַחֲזִיק בָּךְ לַאֲשֶׁר יָזִיר
וּדְרָכֶיךָ מַנִּיחַ, מֵבִישׁ מַחְפִּיר!

וַאֲשֶׁר חָשַׁב כִּי שֵׁם יַשְׁאִיר, אַחֲרָיו פֶּרַח יַפְרִיחַ,
יִתְבּוֹנֵן: אַיֵּה מִבְצַר עִיר, אַיֵּה אֶרֶז יַצְמִיחַ?
אֵי מֵטַב נַגָּן מַרְבֶּה שִׁיר, אֵי בַּשַּׁעַר מוֹכִיחַ?
אֵין יוֹדֵעַ בָּם, אֵין מַזְכִּיר בִּשְׁמָם, כִּי־נִשְׁכְּחוּ מֵעִיר,
אֵין שִׂיג לָהֶם, אֵין שִׂיחַ — יָבֵשׁ חָצִיר!

הֲמֶה לִבִּי עֵת אֶזְכְּרָה
אַהֲבָה מִקֶּדֶם נוֹצְרָה,
לָשׁוֹן לֹא־תוּכַל סַפְּרָה,
כִּיקוֹד גֶּחָלִים בְּעֵרָה,
רוּחַ קִנְאָה בִּי נָשְׁבָה,   עַזָּה כַּמָּוֶת אַהֲבָה!

*

גְאֻלָּה

יְרוּשָׁלַיִם, לְמוֹגַיִךְ   הַשְׁקִי אֶת־כּוֹס מְרוֹרָיִךְ,
בָּאָה עֵת תַּעֲנוּגַיִךְ   וְשָׁב הַצְּבִי אֶל־חֲדָרָיִךְ,
שִׁמְעִי מֵהֲמוֹן חוֹגְגַיִךְ   שָׁלוֹם מִכָּל־עֲבָרָיִךְ:
חָגִּי יְהוּדָה חַגַּיִךְ,   שַׁלְּמִי נְדָרָיִךְ!

הַבְטִיחִי לֵב נִבְהָלִים   וְאַמְּצִי בִּרְכַּיִם נִכְשָׁלִים,
כִּי־עוֹד אַרְבָּעָה דְגָלִים,   יְבֹאוּךְ בְּשָׁלֹשׁ רְגָלִים —
הַיְּהוּדִים הָאֻמְלָלִים,   אֲשֶׁר מֵאַהֲבָתֵךְ חוֹלִים,
מִתְאַבְּלַיִךְ וְנוּגָיִךְ,   הַחֹנְנִים אֶת־עֲפָרָיִךְ!

וְאָמְרוּ מְכַבְּדַי עָלַי,   כִּי סָר מֵעָלַי צִלִּי,
וַאֲנִי יָדַעְתִּי גֹּאֲלִי   חָזָק, וְהוּא לַעֲשׂוֹת יַפְלִיא
כְּקֶדֶם, יוֹם הֵרִים דִּגְלִי   לְשֵׁשׁ מֵאוֹת אֶלֶף רַגְלִי:
כֵּן יֶאֱסֹף נִפְלָגַיִךְ,   יְחַזֵּק בְּרִיחֵי שְׁעָרָיִךְ!

דַּל בֶּן־הַמֶּלֶךְ לָמָּה   תַּחַת יַד לֹחֵץ וְדֹחֵק,
נָע וָנָד עַל־פְּנֵי אֲדָמָה,   וּבַת־אֱדוֹם שֹׁכֶבֶת בְּחֵיק?
הוּא יִבְכֶּה — וּבֶן־הָאָמָה   הַמִּצְרִית נֶגְדּוֹ מְצַחֵק:
כָּל־זֶה לִצְרֹף סִיגָיִךְ,   וְלַהֲשִׁיבֵךְ אֶל־נְעוּרָיִךְ!

הִנֵּה הֶעָוֹן נִרְצָה   וַאדֹנָי בְּעַמּוֹ רוֹצֶה,
וּלְנֶפֶשׁ קְצָרָה וְקָצָה   צֳרִי וּתְעָלָה יִמָּצֵא,
וְרוּחַ מִמָּרוֹם יָצָא   אֶל־כָּל־עַמֵּךְ מִקָּצֶה,
לְפַתַּח בַּהֲרוּגָיִךְ,   וּלְשַׁלַּח אֲסִירָיִךְ!

*

הִתְאַמְּצָה נַפְשִׁי בַּעֲבֹדָתֶךָ, וַתֶּחֱזַק בִּכְנַף יְדִידוּתֶךָ,
כֹּל עָבְרוּ עָלַי חֲרוֹנֶיךָ — לֹא־שָׁכְחָה נַפְשִׁי רְצוֹנֶךָ,
הִתְחַזַּקְתִּי בִּבְרִיתֶךָ, מָה־אָהַבְתִּי תוֹרָתֶךָ!

ב

מַה־לַּאֲחוֹתִי כִּי חָשְׁבָה, יָמִים עַל־מָצוֹר נִצָּבָה?

יוֹנָה, מַה־לָּךְ תִּתְגּוֹדֲדִי,
כְּצִפּוֹר עַל־גָּג תִּתְבּוֹדֲדִי,
לֵאמֹר: מָתַי בָּא מוֹעֲדִי?
בִּטְחִי לָךְ מֵאֲשֶׁר תִּפְחֲדִי —
הֵן תּוֹחַלְתֵּךְ לֹא־נִכְזְבָה, הוֹחִילִי הִנֵּה קָרֵבָה!

„הַיּוֹם כַּמֶּה אוֹחִיל צָרִי
לָחְלִי, חָלִיתִי מֵחֳרִי
אַפְּךָ, וַיֶּחְשַׁךְ תָּאֳרִי
אֹכֶל מִמַּעֲלָלַי פִּרְיִ,
וּבְתַנּוּר לְהִטִּים אֶשְׁכָּבָה מִיּוֹם שִׂמְחָתִי עָרְבָה!

וַיֹּאמְרוּ אוֹיְבַי: נוֹאָשָׁה
זֹאת מִישׁוּעָה, כִּי בוֹשֵׁשָׁה;
חַי גְּאֻלָּה — אֵיךְ לֹא־חֻפְּשָׁה,
לָנוּ לִצְמִיתֻת נִטְּשָׁה?
אָכֵן לַשֶּׁקֶר כֻּתְּבָה חָזוֹן, וּנְבוּאָה נִכְתְּבָה?“

„דַּי־לָךְ, רַעְיָתִי, הִנְנִי
מֵשִׁיב כָּבוֹד אֶל־מַחֲנִי,
אַכְרִית זָר מִנַּחֲלַת בְּנִי,
וּשְׁמִי אוֹדִיעַ, כִּי־אֲנִי
לִגְאוֹל נַחֲלָתִי אֶקְרָבָה, לִרְפּא לִמְשֻׁבָה שׁוֹבֵבָה!

לָהֶם יִקְרָאוּ „רְחוקִים קְרוֹבִים“, וּבְאֵין הֲלִיכָה רָצִים וָשָׁבִים,
וַהֲלִיכוֹתָם הֲלִיכוֹת אֵלִי מַלְכִּי בַקֹּדֶשׁ, יְיָ בָם סִינַי בַּקֹּדֶשׁ,
יְדַבְּרוּ — וְאָכֵן בִּרְשִׁיוֹנֶךָ, וְיַעֲשׂוּ — וְאוּלָם בִּרְצוֹנֶךָ,
בְּזֹאת יֹאמְרוּ שֹׁמְעֵי מִלֵּיהֶם, כִּי פִיךָ הַמְדַבֵּר אֲלֵיהֶם!

רֹאשׁ הַמֶּמְשָׁלָה הָרִאשֹׁנָה וְחֵילֵיהֶם, וְכָל־צְבָא הַשָּׁמַיִם נֹשְׂאֵי כְלֵיהֶם,
שָׁכַן אוֹר עוֹלָם עֲלֵיהֶם, וַיְהִי שָׁלוֹם בְּאָהֳלֵיהֶם,
מַעְיַן חָכְמָה מֵאִתָּם יוֹצֵא, וּמְקוֹר חַיִּים עִמָּם יִמָּצֵא,
וְאֵין־חֹשֶׁךְ וְאֵין־צַלְמָוֶת, וְאֵין־חֶסְרוֹן וְאֵין־מָוֶת;
אַשְׁרֵי אִישׁ אֲשֶׁר בָּהֶם יִתְעָרֵב, לְהַקְדִּישׁ בִּקְדֻשָּׁתָם בֹּקֶר וָעֶרֶב,
לִקְרֹא כְּדָוִד לִקְרַאת מַעֲרָכָיו: בָּרְכוּ יְיָ מַלְאָכָיו!

הַמֶּמְשָׁלָה הַשֵּׁנִית: צְבָא הַשָּׁמַיִם, וְחַיּוֹת מֶרְכָּבָה גַּבּוֹת מְלֵאֹת עֵינָיִם,
מַיְמִינִים וּמַשְׂמְאִלִים, רָצִים וְשָׁבִים — עֹמְדִים בְּרוּם עוֹלָם נִצָּבִים,
וְהָאוֹפַנִּים יִנָּשְׂאוּ לְעֻמָּתָם, וּלְהִשְׁתַּחֲוֹת לִשְׁכִינָתְךָ מְגַמָּתָם,
דִּגְלֵי רִבְבוֹת חֲיָלִים חֲיָלִים, כֻּלָּם תַּחְכְּמֹנִים וְרַבֵּי־פְעָלִים;
הָעֶלְיוֹנִים אַחֲרֵיהֶם: שֶׁמֶשׁ וְיָרֵחַ, אִישׁ אֶל־מְקוֹמוֹ שׁוֹאֵף זוֹרֵחַ;
לָהֶם יִתְחַבְּרוּ כָּל־כּוֹכְבֵי אוֹר, הַנְּתֻנִים לְמֶמְשָׁלוֹת רַבּוֹת וּלְמָאוֹר;
אֲלֵיהֶם יִלָּווּ שְׁמֵי הַשָּׁמַיִם, וְהַמַּיִם אֲשֶׁר מֵעַל הַשָּׁמַיִם,
דֹּרְשִׁים לַעֲבֹד עֲבֹדַת מֶמְשַׁלְתּוֹ, אִישׁ־אִישׁ מִמְּלַאכְתּוֹ,
וְאֵין לָמוֹ מִכְשׁוֹל וְלֹא מוֹקֵשׁ, וְאֵין בָּהֶם נִפְתָּל וְעִקֵּשׁ;
נֹתְנִים רְשׁוּת זֶה לָזֶה, וּמְקַבְּלִים רְשׁוּת זֶה מִזֶּה,
יַחַד יָרֹנּוּ יִשְׂאוּ קוֹלָם, בְּשֵׁם יְיָ אֵל עוֹלָם;
וְלָהֶם קָרָא מְשׁוֹרֵר בְּמִקְרָאָיו: בָּרְכוּ יְיָ כָּל־צְבָאָיו!

הַמֶּמְשָׁלָה הַשְּׁלִישִׁית וַחֲיָלֶיהָ: הָאָרֶץ וְכָל־אֲשֶׁר עָלֶיהָ,
מִפְּרְשֵׂי־רוּחַ וְאֵשׁ וְתוֹלְדוֹתֵיהֶם, וְהַיַּמִּים וְכָל־אֲשֶׁר בָּהֶם,
תּוֹצְאוֹת אֵשׁ וּבָרָד וְשֶׁלֶג מֵאוֹצָרוֹ, וְרוּחַ סְעָרָה עֹשָׂה דְבָרוֹ,
וּפַלְגֵי־מַיִם בְּאִמְרָתוֹ הִתְפַּלָּגוּ, וְעַנְפֵי לְבָנוֹן בְּחָכְמָתוֹ הִשְׂתָּרָגוּ,
דֶּשֶׁא לְזֶרַע וְעֵץ לִנְטַע, וְעֵשֶׂב הַשָּׂדֶה לַבְּהֵמָה לִשְׂבֹּעַ,

סִלּוּק

אֱלֹהִים אֶל־מִי אַמְשִׁילֶךָ? וְאֵין עֵרֶךְ אֵלֶיךָ!
בַּמָּה אֲדַמֶּךָ? וְכָל־דְּמוּת טֶבַע חֹתָמֶךָ,
גָּבַהְתָּ מִכָּל־מֶרְכָּבָה, וְנָאִיתָ מִכָּל־מַחֲשָׁבָה!
דְּבַר־מִי יְכַלְכְּלֶךָ, וּלְשׁוֹן־מִי תְּכִילֶךָ?
הֲיֵשׁ לֵבָב יְגוּרֶךָ, וְיֵשׁ עַיִן תְּשׁוּרֶךָ?
וְאֶת־מִי נוֹעַצְתָּ וַיְבִינֶךָ — וְלֹא־נוֹצַר אֵל לְפָנֶיךָ!
זֶה עוֹלָמְךָ יְעִידֶךָ, כִּי־אֵין בִּלְעָדֶיךָ:
חָכְמָתְךָ בַּכֹּל מְבֹאֶרֶת, וְאוֹת חֹתָמְךָ נִכֶּרֶת.
טֶרֶם הָרִים יֻלָּדוּ, וְעַמּוּדֵי שַׁחַק עָמָדוּ,
יָשַׁבְתָּ מוֹשַׁב אֱלֹהִים — וְאֵין עֲמֻקִּים וְאֵין גְּבֹהִים;
כִּלְכַּלְתָּ הַכֹּל וְכֹל לֹא־יְכַלְכְּלֶךָ, וּמָלֵאתָ הַכֹּל וְכֹל לֹא־יְכִילֶךָ!
לְבָבוֹת עָמְדוּ מִלִּדְרֹשׁ, וּלְשֹׁנוֹת נִלְאוּ מִלְּפָרֵשׁ,
מַחְשְׁבוֹת חֲכָמִים יִתְמָהוּ, וְרַעְיוֹנֵי מְהִירִים יִתְמַהְמָהוּ;
נוֹרָא תְהִלּוֹת נִקְרֵאתָ, וְעַל־כָּל־תְּהִלָּה נַעֲלֵיתָ,
שַׂגִּיא־כֹחַ אֵיךְ נִפְלֵאתָ, וְהַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ מָלֵאתָ,
עָמֹק עָמֹק — מִי יִמְצָאֶנּוּ, וְרָחוֹק רָחוֹק — מִי יִרְאֶנּוּ!
פְּעָלֶיךָ הֵם הַדְּרוּשִׁים, אַף־אֱמוּנָתְךָ בִּקְהַל קְדֹשִׁים,
צִדְקָתְךָ הִיא הַנִּשְׁמַעַת, וְתוֹרָתְךָ הִיא הַנּוֹדַעַת,
קִרְבָתְךָ קְרוֹבָה לַשָּׁבִים, וּרְחוֹקָה מְאֹד מִן־הַשּׁוֹבָבִים;
רָאוּךָ הַנְּשָׁמוֹת הַטְּהוֹרוֹת — וְלֹא־נִצְרְכוּ לַמְּאוֹרוֹת,
שְׁמָעוּךָ בְּאָזְנֵי רַעְיוֹנֵיהֶם — כִּי תֶחֱרַשְׁנָה אָזְנֵיהֶם,
תָּמִיד קְדֻשָּׁתְךָ קָרָאוּת: קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ יְיָ צְבָאוֹת!

„יְיָ צְבָאוֹת“ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתֶךָ, „יְיָ אֶחָד“ שֵׁם אֱלָהוּתֶךָ,
הֲמוֹן מַלְכוּתְךָ לֹא־יְסֻפַּר וְלֹא־יְדֻבָּר, וְאֶל־אֱלָהוּתְךָ שֵׁנִי לֹא־יְחֻבָּר,
וְכַמָּה פָנִים לְפָנִים הַנּוֹרָאִים, וְכַמָּה אֲחֹרִים לַאֲחֹרִים הַנִּרְאִים,
דִּגְלֵי מֶרְכָּבָה הֲקִמוֹתָ לְעֵד וּלְאוֹת, כִּי הַדָּבָר מֵאֵת יְיָ צְבָאוֹת;
הַכֹּל עֲבָדֶיךָ מְשָׁרְתֵי פָנֶיךָ, גִּבּוֹרֵי כֹחַ עֹשֵׂי רְצוֹנֶךָ,
הֵם הַנֶּעֱלָמִים מֵעֵינֵי בְרוּאֶיךָ, הֵם הַנִּרְאִים לְעֵינֵי נְבִיאֶיךָ,

הֲתַקְשִׁי עוֹד רוּחֵךְ, עֲדֵי אָבַד נִצְחֵךְ
וְתַם לָרִיק כֹּחֵךְ? תְּנִי לֵב אֶל־אָרְחֵךְ
וְשִׂימִי עֵינֵכִי:
אֵי־מִזֶּה בָאת וְאָנָה תֵלֵכִי!

הַמְעַט מִמֵּךְ, מְשַׂחֶקֶת בְּתֵבֵל,
בְּתַעֲנוּגֵי זְמָן כִּשְׁנֵי יוֹבֵל?
בַּחשֶׁךְ בָּאת וְתֵלְכִי בַהֶבֶל —
הִנָּזְרִי, כִּי־קָרְבוּ יְמֵי אֵבֶל,
נְטִי מִתַּעְתֻּעִים וְהַבְלֵי שַׁעְשׁוּעִים,
וְקִרְעִי לִרְגָעִים לְבָבֵךְ לִקְרָעִים
וְקִרְאִי לַבֶּכִי:
אֵי־מִזֶּה בָאת וְאָנָה תֵלֵכִי!

וְאִם־לֹא עַתָּה תִתְנַצְּלִי עֶדְיֵךְ,
מָתַי תוּכְלִי לְשַׁלֵּם אֶת־נִשְׁיֵךְ
מִדְּמֵי מִרְיֵךְ וּמֵחוֹבוֹת קָשְׁיֵךְ?
עֲוֹנֵךְ חָלְיֵךְ — וְתַעֲנִיתֵךְ צָרְיֵךְ,
בְּוִדּוּיֵךְ דַּיֵּךְ, בְּהַשְׁמִיעֵךְ בִּכְיֵךְ,
וְרָאָה אֶת־עָנְיֵךְ מְמִיתֵךְ וּמְחַיֵּךְ
וְנָשָׂא עֲוֹנֵכִי —
אֵי־מִזֶּה בָאת וְאָנָה תֵלֵכִי!

דִּבְרֵי עֲוֹנוֹת, אֲשֶׁר רֹאשֵׁךְ עָבְרוּ,
גָּאָה לְבָבֵךְ — וְהֵם גָּאוּ וְגָבְרוּ,
וְאִם יִשָּׁבֵר לְבָבֵךְ — יִשָּׁבְרוּ;
הִכּוֹנִי, כִּי לְמִלְחַמְתֵּךְ חָבְרוּ,
הֲדִיחִים מִקִּרְבֵּךְ וְטַהֲרִי אֶת־חֻבֵּךְ,
וְהַקְרִיבִי לִבֵּךְ וְהַקְטִירִי חֶלְבֵּךְ
וְדִמְעָתֵךְ נַסֵּכִי:
אֵי־מִזֶּה בָאת וְאָנָה תֵלֵכִי!

הִשְׁרִיץ דְּגֵי יַמִּים וְתַנִּינֵיהֶם, וּתְמוּנוֹת צִפֳּרֵי כָנָף לְמִינֵיהֶם,
עָרַךְ הַשֻּׁלְחָן וַתּוֹצֵא הָאָרֶץ — בְּהֵמָה וָרֶמֶשׂ וְחַיְתוֹ־אָרֶץ,
לָתֵת הַכֹּל בְּיַד אָדָם פְּקִידֶךָ, תַּמְשִׁילֵהוּ בְּמַעֲשֵׂי יָדֶיךָ,
עֵקֶב תּוֹצִיא מֵחֲלָצָיו מְלָכִים, מַמְלֶכֶת כֹּהֲנִים וּמַחֲנֵה מַלְאָכִים,
וּלְהוֹדוֹת לְשֵׁם קָדְשְׁךָ בְּרָאתָם, וּלְהִשְׁתַּבֵּחַ בִּתְהִלָּתְךָ קְרָאתָם,
נִקְדַּשְׁתָּ בְתוֹכָם וְנִכְבַּדְתָּ, וּמִפִּי עוֹלְלִים וְיוֹנְקִים עֹז יִסַּדְתָּ,
יִתְגַּדֵּל עַל־כֹּל שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתֶךָ, בְּפִי עֹשֵׂי מְלַאכְתְּךָ וּשְׁלוּחֵי מַלְאֲכוּתֶךָ,
וּבְכֵן זֶמֶר נְעִים וְזִמְרוֹת לְעֹשָׂיו: בָּרְכוּ יְיָ כָּל־מַעֲשָׂיו!

בָּרְכוּ יְיָ בְּכָל־מְקוֹמוֹת מֶמְשַׁלְתּוֹ, אֵין־קָדוֹשׁ כַּיְיָ כִּי־אֵין בִּלְתּוֹ,
יְשֻׁרוּן אֲשֶׁר יָקָר מִזּוּלֵל הוֹצִיאוֹ, וַיַּמְשֵׁהוּ מִיָּם בְּיַד מֹשֶׁה נְבִיאוֹ,
וַיּוֹרֶד כְּבוֹדוֹ לְמִקְדַּשׁ הֲדוֹמוֹ, וַיַּעַל נְבִיאוֹ לְעַנְנֵי מְרוֹמוֹ,
מֶשֶׁךְ נְבוּאָה מָשַׁךְ לְיֹדְעָיו, וְרוּחַ נְדִיבָה שָׁפַךְ עַל־שֹׁמְעָיו,
הִדְרִיכָם בְּסֵדֶר עֲבֹדָתוֹ הַנְּכוֹנָה, לְדַמּוֹתָם לַמֶּמְשָׁלָה הָרִאשׁוֹנָה;
כְּמוֹהֶם כְּמַלְאֲכֵי הַשָּׁרֵת מַקְדִּישִׁים, וְתוֹדוֹת קְדֻשָּׁה מַקְרִיבִים וּמַגִּישִׁים,
פָּנָיו מְכַבְּרִים וּמִתְכַּבְּרִים, וּתְהִלּוֹת יְיָ מְסַפְּרִים,
וּמִתְעַטְּפִים כִּשְׂרָפִים וְאֶרְאֶלִּים, וְנִמְשָׁלִים לְתַרְשִׁישִׁים וְחַשְׁמַלִּים,
רָצִים וְאָצִים וּמִתְקַבְּצִים, וְלָלֶכֶת עִמְּךָ מִתְאַמְּצִים,
יִרְאָה לְבֻשִׁים וּמִתְבַּשְּׁשִׁים, מִתְאַשְּׁשִׁים לְעָבְדְּךָ וּמִתְקַשְּׁשִׁים,
מַעֲרִיצִים וּמַקְדִּישִׁים וּקְדֻשָּׁה מְשַׁלְּשִׁים, לְאֵל נַעֲרָץ בְּסוֹד־קְדֹשִׁים . . .

*

סְלִיחוֹת

1

יוֹנָה פוֹתָה, יְקוּשַׁת כָּל־מַעֲבָר,
תִּרְאִי הַבָּר וְתִנְשִׁי הַמִּכְבָּר,
חֶלְבֵּךְ עָבַר וְהַפַּח לֹא־נִשְׁבָּר —
וּמַה־תָּשִׁיבִי אֶת־שֹׁלְחֵךְ דָּבָר?

דַּלִּים עָפָר יְסוֹדָם: הַחָכְמָה מֵאָיִן?
וּמוֹתַר הָאָדָם מִן־הַבְּהֵמָה אָיִן —
רַק לִרְאוֹת צוּר כְּבוֹדָם רְאוּת־לֵב לֹא רְאוּת־עַיִן,
וּמוֹצָא מַעְיְנֵי סוֹדָם הַטּוֹבִים מִיַּיִן,
כִּי־כֵן, בָּשָׂר וָדָם, תִּמְצָא אֶת־אֱלֹהֶיךָ!

יָהּ, אֶהְיֶה אֲשֶׁר אֶהְיֶה, אֲשֶׁר כָּל־חֶפְצוֹ פָּעַל,
הַמֵּמִית וּמְחַיֶּה, מוֹרִיד שְׁאוֹל וַיָּעַל,
עֲמֹד לְמִשְׁפָּטוֹ וֶחְיֵה, וַעֲזֹב מֶרֶד וּמָעַל
לֵאמֹר: מָתַי וְאַיֵּה וּמַה־לְּמַטָּה וּמַה־לְּמָעַל —
וְאוּלָם תָּמִים תִּהְיֶה עִם יְיָ אֱלֹהֶיךָ!

*

בַּקָּשָׁה

אֲדֹנָי נֶגְדְּךָ כָל־תַּאֲוָתִי, וְאִם־לֹא אַעֲלֶנָּה עַל־שְׂפָתִי:
רְצוֹנְךָ אֶשְׁאֲלָה רֶגַע — וְאֶגְוָע, וּמִי־יִתֵּן וְתָבוֹא שְׁאֶלָתִי,
וְאַפְקִיד אֶת־שְׁאָר רוּחִי בְּיָדְךָ, וְיָשַׁנְתִּי וְעָרְבָה לִי שְׁנָתִי!
בְּרָחְקִי מִמְּךָ — מוֹתִי בְחַיַּי, וְאִם־אֶדְבַּק בְּךָ — חַיַּי בְמוֹתִי —
אֲבָל לֹא־אֵדְעָה בַּמָּה אֲקַדֵּם, וּמַה־תִּהְיֶה עֲבֹדָתִי וְדָתִי.
דְּרָכֶיךָ אֲדֹנָי לַמְּדֵנִי, וְשׁוּב מִמַּאֲסַר סִכְלוּת שְׁבוּתִי,
וְהוֹרֵנִי בְּעוֹד יֶשׁ־בִּי יְכֹלֶת לְהִתְעַנּוֹת, וְאַל־תִּבְזֶה עֱנוּתִי,
בְּטֶרֶם יוֹם אֱהִי עָלַי לְמַשָּׂא, וְיוֹם יִכְבַּד קְצָתִי עַל־קְצָתִי,
וְאִכָּנַע בְּעַל־כָּרְחִי, וְיֹאכַל עֲצָמַי עָשׁ וְנִלְאוּ מִשְׁאֵתִי,
וְאֶסַּע אֶל־מְקוֹם נָסְעוּ אֲבוֹתַי, וּבִמְקוֹם תַּחֲנֹתָם תַּחֲנֹתִי. —
כְּגֵר תּוֹשָׁב אֲנִי עַל־גַּב אֲדָמָה, וְאוּלָם כִּי בְּבִטְנָהּ נַחֲלָתִי;
נְעוּרַי עַד־הֲלוֹם עָשׂוּ לְנַפְשָׁם, וּמָתַי גַּם־אֲנִי אֶעֱשֶׂה לְבֵיתִי,
וְהָעוֹלָם אֲשֶׁר נָתַן בְּלִבִּי מְנָעַנִי לְבַקֵּשׁ אַחֲרִיתִי?!
וְאֵיכָה אֶעֱבֹד יִצְרִי בְּעוֹדִי אֲסִיר יִצְרִי וְעֶבֶד תַּאֲוָתִי?
וְאֵיכָה מַעֲלָה רָמָה אֲבַקֵּשׁ, וּמָחָר תִּהְיֶה רִמָּה אֲחוֹתִי?
וְאֵיךְ יִיטַב בְּיוֹם טוֹבָה לְבָבִי, וְלֹא אֵדַע הֲיִיטַב מָחֳרָתִי,

הִנָּךְ יָפָה לְחַמָּה נִמְשֶׁלֶת
לוּלֵי הֱיוֹתֵךְ בְּדָמִים מִתְגַּלֶּלֶת;
לֹא מְטֹהָרָה אֲבָל מִתְגָּאֶלֶת —
וְאֵיךְ נִגְאֶלֶת נְשָׁמָה נִגְאֶלֶת?
הַרְבִּי־לָךְ בֹּרִית   וּבַקְּשִׁי הָאַחֲרִית
וְתָבוֹאִי בִבְרִית,   וּמִגַּן־שָׁוְא אֲרִית
זָרֵי מִתּוֹכֵבִי:
אֵי־מִזֶּה בָאת וְאָנָה תֵלֵכִי!

2

יָשֵׁן אַל־תֵּרָדֵם   וַעֲזֹב הִתְהַלְּכָה,
הַרְחֵק דַּרְכֵי אָדָם   וְשׁוּר דַּרְכֵי גְבֹהֶיךָ,
וְרוּץ לַעֲבֹד צוּר קֶדֶם,   כְּרוּץ כּוֹכְבֵי נָגְהֶךָ,
דַּי־לָךְ, מַה־לְּךָ נִרְדָּם?   קוּם, קְרָא אֶל־אֱלֹהֶיךָ!

הָקֵץ לִרְאוֹת שָׁמָיו   וְאֶת־מַעֲשֵׂה אֶצְבְּעוֹתָיו,
וְהַבֵּט אָהֳלֵי מְרוֹמָיו   תְּלוּיִם בִּזְרוֹעוֹתָיו,
וְכוֹכָבִים חוֹתָמָיו,   פִּתּוּחֵי טַבְּעוֹתָיו,
וּפְחַד מִפְּנֵי אֵימָיו,   וְיַחֵל אֶת־יְשׁוּעוֹתָיו,
פֶּן־זְמַן יַגְבִּיהֶךָ —   וְרָם לְבָבְךָ בְּגָדְלֶךָ!

וְצֵא בַּחֲצוֹת הַלֵּילוֹת   בְּעִקְּבֵי אַנְשֵׁי שֵׁמוֹת,
אֲשֶׁר בִּלְשׁוֹנָם תְּהִלּוֹת   וְאֵין תּוֹכָם תּוֹךְ וּמִרְמוֹת,
לֵילוֹתֵיהֶם תְּפִלּוֹת   וִימוֹתֵיהֶם צוֹמוֹת,
לָאֵל בִּלְבָבָם מְסִלּוֹת   וְלָהֶם בְּכִסְאוֹ מְקוֹמוֹת,
דַּרְכָּם סֻלָּם לַעֲלוֹת   עַד יְיָ אֱלֹהֶיךָ!

דְּמָעוֹת תַּזִּיל עֵינְךָ   וְתִתְחָרֵט עַל־פְּשָׁעִים,
וְהִתְחַנֵּן לְמוּל קוֹנְךָ   וְאַל־תִּתְחַר בַּמְּרֵעִים,
וְהַשְׁפֵּל מְאֹד אֶת־גְּאוֹנְךָ   וְקַח הַטּוֹב כִּי נָעִים,
כַּבֵּד אֵל מֵהוֹנְךָ   לְעֵת יַעֲלוּ מוֹשִׁיעִים
וְיִשְׂאוּ קוֹל הֲמוֹנְךָ:   הִכּוֹן לִקְרַאת־אֱלֹהֶיךָ!

הִנֵּה עֶבֶד עֲבָדִים　　לִפְנֵי מֶלֶךְ מְלָכִים
עֹמֵד, וְיָדָיו כְּבֵדִים　　וּדְמָעָיו נֶהֱלָכִים —
לְךָ יְצָרָיו נֶעְבָּדִים　　בְּעוֹד חַיָּיו נִמְשָׁכִים,
וְכָל־אֵבָרָיו מוֹדִים　　וּמִתְוַדִּים וּמְבָרְכִים,
סְלַח לְרֹעַ מַעֲלָלוֹ,　　אֲשֶׁר כַּחוֹל מִשְׁקָלוֹ!

*

פִּיּוּטִים קְטַנִּים

1

מֵאָז מְעוֹן הָאַהֲבָה הָיִיתָ,　　חָנוּ אֹהֲבַי בַּאֲשֶׁר חָנִיתָ —
תּוֹכְחוֹת מְרִיבַי עָרְבוּ־לִי עַל־שִׁמְךָ,　　עָזְבֵם — יְעַנּוּ אֶת־אֲשֶׁר עִנִּיתָ!
לָמְדוּ חֲרוֹנְךָ אֹיְבַי — וָאֹהֲבֵם,　　כִּי רָדְפוּ חָלָל אֲשֶׁר הִכִּיתָ;
מִיּוֹם בְּזִיתַנִי בְּזִיתַנִי אֲנִי —　　כִּי לֹא אֲכַבֵּד אֶת־אֲשֶׁר בָּזִיתָ;
עַד יַעֲבָר־זַעַם וְתִשְׁלַח עוֹד פְּדוּת　　אֶל־נַחֲלָתְךָ זֹאת אֲשֶׁר פָּדִיתָ.

2

יַעֲבֹר עָלַי רְצוֹנְךָ　　כַּאֲשֶׁר עָבַר חֲרוֹנְךָ —
הַלְעוֹלָמִים עֲוֹנִי　　יַעֲמֹד בֵּינִי וּבֵינְךָ?
וַעֲדֵי מָתַי אֲבַקֵּשׁ　　אָתְךָ עִמִּי — וְאֵינְךָ?
דָּר בְּכַנְפֵי הַכְּרֻבִים,　　הַפְּרֻשִׂים עַל־אֲרוֹנְךָ,
הֶעֱבַדְתַּנִי לְזָרִים —　　וַאֲנִי כַּבַּת יְמִינְךָ!
גֹּאֲלִי, לִגְאוֹל הֲמוֹנַי　　רֹם וְהַשְׁקֵף מִמְּעוֹנְךָ!

3

יְדִידִי, הֲשָׁכַחְתָּ　　חֲנֹתְךָ בְּבֵין שָׁדָי?
וְלָמָּה מְכַרְתַּנִי　　צְמִיתֻת לִמְעַבְדָי?
הֲלֹא אָז בְּאֶרֶץ לֹא　　זְרוּעָה רְדַפְתִּיךָ,
וְשֵׂעִיר וְהַר־פָּארָן　　וְסִינַי וְסִין עֵדָי,
וְהָיוּ לְךָ דוֹדַי　　וְהָיָה רְצוֹנְךָ בִּי —
וְאֵיךְ תַּחֲלֹק עַתָּה　　כְּבוֹדִי לְבִלְעָדָי?

הקסם תהלות ערבים	לבלות את־שארי וחלדיתי,
ולהם זרון מהמרתי,	ולמסר ישבן מחבתי!?
ומה אמר דבר והבני	באיב מעמד עד־בלותי?
ומה לך בזמן אם לא תמנה,	ואם אתן מבני מה־פנתי? —
אני מבקשים שלל הרים,	ודעתך לבת הוא בפתי —
ועוד מה אעריך לשון ואשאל?	אדני נגדך כל־תאותי!

*

תחנון

יראתי וחילני	ומה לבי ישאל,
חרות דברי תחנוני	במרת אל מהולל,
ולא אתן שנת לעיני	תנומה ליליה בגולל,
לחזות בנעם־אדני	ולבקר בהיכלו!

חקרתי ואחשבה:	מי הוא אשר יעזרני?
הנה קדוש ישב	תהלות האזין,
ונתן בעוני קשב,	והקשיב אמונין,
ובל־עוד רוחי חשב	אבוא אשר יבחין,
בה, אשר הנשמה לו	והגויה מפעלו!

ואתפלל לפני —	ובתפלתו אתחנן,
ובקשי דבר כנגדו —	ומתקו בפיו ישנן,
וגבה לבי בדעתו,	בעת נפם ברינן,
כעבד לפני אדניו	מפחדו יתמוגג,
וכי יזכר מחמלו	ונשא את־כל־עמלו!

הם לא והעבד	ואחר שמר מבוא,
עד־תבנה עבד	בתחנוני אליכם,
ושפך דם לב ושבה,	ויגד נגדי לבו,
והתנהג העבד	עם־תפלה בממבו,
ישר ונשא מעלו	לשם הגדול ומהלל!

8

לִקְרַאת מְקוֹר חַיַּי אֱמֶת אָרוּצָה, עַל־כֵּן בְּחַיֵּי שָׁוְא וָרִיק אָקֻצָה;
לִרְאוֹת פְּנֵי מַלְכִּי מְגַמָּתִי לְבָד, לֹא אֶעֱרֹץ בִּלְתּוֹ וְלֹא אַעֲרִיצָה!
מִי־יִתְּנֵנִי לַחֲזוֹתוֹ בַחֲלוֹם — אִישַׁן שְׁנַת־עוֹלָם וְלֹא אָקִיצָה,
לוּ אֶחֱזֶה פָנָיו בְּלִבִּי בָיְתָה — לֹא שָׁאֲלוּ עֵינַי לְהַבִּיט חוּצָה!

9

עַבְדֵי זְמָן עַבְדֵי עֲבָדִים הֵם — עֶבֶד אֲדֹנָי הוּא לְבַד חָפְשִׁי,
עַל־כֵּן בְּבַקֵּשׁ כָּל־אֱנוֹשׁ חֶלְקוֹ — חֶלְקִי אֲדֹנָי אָמְרָה נַפְשִׁי!

*

הַמְשׁוֹרֵר לְפִי מַהֲלָלוֹ

יוֹנָה תְקוֹנֵן עַל־אֲמִירֶיהָ, יֵמַר לְבָבִי לַאֲמָרֶיהָ,
כִּי אֶמְצָאָה מַכְאוֹב כְּמַכְאוֹבָהּ, וַיִּקְרֵנִי כֵן כְּמִקְרֶהָ:
אֶבְכֶּה עֲלֵי עַמִּי וּמוֹלַדְתִּי, כִּי־תֵבְךְּ הִיא עַל־בֵּית מְגוּרֶיהָ;
אֶבְכֶּה עֲלֵי אַנְשֵׁי גְאֻלָּתִי, כִּי־תֵבְךְּ עַל־פֵּרוּד חֲבֵרֶיהָ;
אֶבְכֶּה עֲלֵי יָמַי אֲשֶׁר חָלְפוּ, כִּי־תֵבְךְּ לִזְמַנֵּי נְעוּרֶיהָ;
קַצּוּ סְעִפַּי וְשָׁרָשַׁי יָמִים אֲשֶׁר קָצְצוּ אֲבָרֶיהָ;
מִכָּל־עֲבָרִים אֶמְצָאָה מוֹקֵשׁ, כַּמּוֹקְשִׁים לָהּ מֵעֲבָרֶיהָ;
מִיַּד לְיַד אֶפְחַד לְכָל־צַיָּד, כַּאֲשֶׁר תִּפְחַד מִמְּצֵרֶיהָ!
הָיוּ בְנֵי יָמִים בְּנֵי אַשְׁפָּה, וַאֲנִי כְמַטָּרָה לְיוֹרֶיהָ,
שָׁפְכוּ מְרוֹרֵיהֶם מְרֵרָתִי, וַיְשַׁלְּחוּ אֵשׁ בֵּין בְּתָרֶיהָ;
לוּלֵא סְמָכַתְנִי נְדִיבַת הַ־ נֶּפֶשׁ, אֲשֶׁר רַע לֹא יְגֻרֶהָ,
מַתִּי בְגֵרוּתִי בְּתוֹךְ אֶרֶץ, חשֶׁךְ וְצַלְמָוֶת סְדָרֶיהָ;
עָלְתָה כְמוֹ־שֶׁמֶשׁ וְחָלִילָה לַעֲרוֹב וְלָשׁוּב לַאֲחֹרֶיהָ!
אֵיךְ אֶפְחֲדָה מֵאִישׁ — וְלִי נֶפֶשׁ חַתּוּ אֲרָיוֹת מִכְּפִירֶיהָ,
אֵיךְ אֶדְאֲגָה מֵרִישׁ — וְהַחָכְמָה אֶחְצֹב פְּנִינִים מֵהֲרָרֶיהָ;
אִם־אֶרְעֲבָה — הִנֵּה מְגָדֶיהָ, אוֹ אֶצְמְאָה — אֶמְצָא נְהָרֶיהָ!
אֵיךְ אֶשְׁבָה שׁוֹמֵם — וְכִנּוֹרָהּ אִתִּי יְשַׁעֲשֵׁעַ בְּשִׁירֶיהָ,

דְחוּיָה אֱלֵי שֵׂעִיר, הַדּוּפָה עֲדֵי קֵדָר,
בְּחוּנָה בְּכוּר יָוָן, מְעֻנָּה בְּעֹל מָדַי —
הֲיֵשׁ בִּלְתְּךָ גֹּאֵל וּבִלְתִּי אֲסִיר תִּקְוָה?
תְּנָה־עֻזְּךָ לִי, כִּי לְךָ אֶתְּנָה דוֹדַי!

4

יִיטַב בְּעֵינֶיךָ נְעִים שִׁירִי וּמֵיטַב מַהֲלָלִי,
הַהוֹד, אֲשֶׁר הִרְחִיק נְדֹד מִנִּי, לְרֹעַ מַעֲלָלִי,
וָאַחֲזֵק בִּכְנַף יְדִ־ דוּתוֹ וְהוּא נוֹרָא וּפֶלִי;
דֵּי־לִי כְּבוֹד שִׁמְךָ, וְהוּא חֶלְקִי לְבַד מִכָּל־עֲמָלִי;
הוֹסֵף כְּאֵב — אוֹסִיף אֱהֹב כִּי נִפְלְאָה אַהֲבָתְךָ לִי!

5

יַעֲלַת־חֵן, מִמְּעוֹנָהּ רָחֲקָה, אַהֲבָה כַּעַס — וְלָמָּה צָחֲקָה?
צָחֲקָה עַל בַּת־אֱדוֹם וּבְנוֹת עֲרָב הַמְבַקְשׁוֹת לַחְשֹׁק דוֹד חֲשָׁקָהּ!
הֵן פְּרָאִים הֵם — וְאֵיךְ יִדְמוּ אֱלֵי יַעֲלָה עַל־הַצְּבִי הִתְרַפְּקָה?
אֵי נְבוּאָה, אֵי מְנוֹרָה, אֵי אֲרוֹן הַבְּרִית, אֵי הַשְּׁכִינָה דָּבְקָה?
אַל־מְשַׂנְאַי, אַל־תְּכַבּוּ אַהֲבָה, כִּי תְכַבּוּהָ וְהִיא אֵשׁ נִשָּׂקָה!

6

יְמִין אֲדֹנָי, הֲלֹא אַתְּ הָיִית לְעֵזֶר כְּנֶגְדִּי,
הֵיךְ תְּטַּשְׁנִי כְהַיּוֹם בְּבוֹר מְצוּקוֹת לְבַדִּי,
וּמִשְּׂאֵתִי תְלָאוֹת נֶהְפַּךְ לְחֹרֶב לְשַׁדִּי?!
דִּרְשִׁי חֲמָסִי, וְאַל־נָא אֶקְרָא אֲדֹנִי לְעַבְדִּי,
הִתְעוֹרְרִי לִי, כְּמֵאָז בְּלֵיל יְשִׁמוֹן בְּצַעֲדִי,
וְתִגְאֲלִי אֶת־אֲסִירֵךְ מִבֵּית עֲבָדִים וְתִפְדִּי!

7

בְּכָל־לִבִּי, אֱמֶת, וּבְכָל־מְאֹדִי אֲהַבְתִּיךָ, וּבְגִלּוּיִי וְסוֹדִי;
שִׁמְךָ נֶגְדִּי — וְאֵיךְ אֵלֵךְ לְבַדִּי? וְהוּא דוֹדִי — וְאֵיךְ אֵשֵׁב יְחִידִי?
וְהוּא נֵרִי — וְאֵיךְ יִדְעַךְ מְאוֹרִי? וְאֵיךְ אֶצְעַן — וְהוּא מִשְׁעָן בְּיָדִי!
הֱקַלּוּנִי מְתִים, לֹא יָדְעוּ כִּי קְלוֹנִי עַל־כְּבוֹד שִׁמְךָ כְּבוֹדִי —
מְקוֹר חַיַּי אֲבָרֶכְךָ בְּחַיַּי, וְזִמְרָתִי אֲזַמֶּרְךָ בְּעוֹדִי!

וְכָל־סִבָּה מְצוּאָה בִּמְסִבָּה, וְכָל־חָדָשׁ כְּבָר הָיָה פְּעָמִים!
וְלֹא־חֻבַּר אֱנוֹשׁ כִּי אִם־לְפָרֵד, לְהוֹצִיא מִלְאֹם אֶחָד לְאֻמִּים,
וְלוּלֵא נִפְרְדוּ מֵאָז בְּנֵי אִישׁ, אֲזַי לֹא־מָלְאָה אֶרֶץ עֲמָמִים. —
וְיֵשׁ דָּבָר אֲשֶׁר יִיטַב וְיֵרַע, וּבוֹ שִׁקּוּי וְרָקָב לָעֲצָמִים;
בְּהִתְקַצֵּף אֱנוֹשׁ יוֹמוֹ יְקַלֵּל וְיִקֹּב אֶת־רְגָעָיו הַזְּעוּמִים,
וְהוּא הַיּוֹם יְבָרְכוּהוּ אֲחֵרִים, אֲשֶׁר אִתּוֹ יְבַלּוּ בַנְּעִימִים;
וְכָל־מַאֲכָל בְּפִי בָרִיא כְּנֹפֶת — וְהַנֹּפֶת בְּפִי חֹלֶה רְתָמִים;
וְדֹאֵג יֶחְשְׁכוּ אוֹרִים בְּעֵינָיו וְלֹא יִרְאֵם וְהֵם לוֹ נֶעֱלָמִים —
כְּעֵינֵי יוֹם שְׁכֹן עָנָן עֲלֵיהֶם לְנֹד מֹשֶׁה, וְהֵם יְרֻדּוֹת וְרָמִים!
מְקוֹר חָכְמָה, אֲשֶׁר אֶמְצָא בְּפִיהוּ מְקוֹם הַפָּז וּמַחְצַב הַכְּתָמִים,
יְדִידוּת קָשְׁרָה נַפְשִׁי בְּנַפְשׁוֹ, בְּעוֹד רִכְבֵי נְדֹד אֵינָם רְתוּמִים,
בְּעוֹד לֹא־נִסְּתָה נַפְשִׁי פְּרִידָה, וְאִתָּנוּ בְּנֵי יָמִים שְׁלֵמִים;
יְלָדוּנוּ בְּנוֹת יָמִים פְּרָדִים, וּבַת אַהֲבָה יְלָדַתְנוּ תְאוֹמִים,
אֱמֻנִים עֲלֵי־עֲרוּגַת הַבְּשָׂמִים, וִינִקֵי שֹׁד שְׁדֵי בַת הַכְּרָמִים!
זְכַרְתִּיךָ עֲלֵי הָרֵי בְתָרִים — תְּמוֹל הָיוּ בְךָ הָרֵי בְשָׂמִים —
וְעַפְעַפַּי מְגוֹלָלִים בְּדִמְעָה, וְהַדִּמְעָה מְגוֹלָלָה בְדָמִים;
זְכַרְתִּיךָ וְנִזְכַּרְתִּי לְיָמִים, עֲבָרְנוּמוֹ וְהָיוּ כַחֲלוֹמִים. —
הֱמִירְךָ לִי זְמָן בֹּגֵד בְּכָל־אִישׁ, אֲשֶׁר לִבּוֹ קֶרֶב וּבְפִיו שְׁלוֹמִים,
אֲדַבֶּר־בָּם וְאִם אֶמְצָא בְּפִיהֶם תְּמוּרַת מַגְּדְּךָ חָצִיר וְשׁוּמִים;
חֲמָסִי וַחֲמָתִי עַל־פְּתָאיִם, אֲשֶׁר הֵמָּה בְעֵינֵיהֶם חֲכָמִים,
אֲשֶׁר קָרְאוּ לְשִׁקְרֵיהֶם אֱמוּנוֹת, וְקָרְאוּ שֵׁם אֱמוּנָתִי קְסָמִים,
אֲשֶׁר זָרְעוּ וְקָצְרוּ שִׁבֳּלֵיהֶם וְשָׂמְחוּ בָם וְאִם הֵמָּה צְנֻמִים,
וְתִיצוֹנֵי דְּבַר חָכְמָה חֲדָשִׁים, לְכַסּוֹת הַפְּנִינִים הַפְּנִימִים;
וְלִי גֵרוֹת אֲחַפֶּשׂ־בָּם חֲדָרָיו, וְאוֹצִיא מִגְּנָזָיו הַלְּשָׁמִים,
וְלֹא־אֶשְׁקֹט עֲדֵי תִשְׁתַּחֲוֶין בְּחָכְמָה לַאֲלֻמָּתִי אֲלֻמִּים!
וְסָכָל כִּי יְבַקֶּשׁ־סוֹד עֲנִיתִיו: עֲלֵי אַף הֶחֱזִיר מַה־לַּנְּזָמִים?
וְאֵיךְ עַל־לֹא מְקוֹם זֶרַע אֲבַקֵּשׁ עֲנָנֵי לַעֲרֹף עָלָיו גְּשָׁמִים?
וְצָרְכִּי לַזְּמָן נִקֵּל, וְנִדְמֶה כְּמוֹ־צָרְכְּךָ נְשָׁמָה לַגְּשָׁמִים,
אֲשֶׁר מִדֵּי יְכִילוּהָ תְּחַיִּם, וְאִם־נִלְאוּ — עֲזָבָתַם צְלָמִים. —

אֵיךְ אֶדְרְשָׁה רֵעַ יְשִׁיחֵנִי — עֵת אֶשְׁמְעָה חָכְמַת דְּבָרֶיהָ,
נִבְלִי וְכִנּוֹרִי בְּפִי עָטָה, נִגְּנִי וּפַרְדֵּסִי — סְפָרֶיהָ.
אִמְרוּ לְתֵבֵל תַּעֲשֶׂה חֶפְצָהּ — חָזָק לְבָבִי מִשְּׁמִירֶיהָ,
אִם־אֶטְעֲמָה מִשְׁתֵּה שְׁמָנֶיהָ, לֹא־אֶזְעֲמָה מִשְׁתֵּה שְׁמָרֶיהָ,
כִּי נִפְתָּה נַפְשִׁי עֲדֵי נָתְנָה כִּדְבַשׁ בְּפִי קֶטֶב מְרִירֶיהָ.
תֶּאְסֹר אֲדָמָה — בִּלְעֲדֵי נַפְשִׁי, מִבּוֹר אֲסִירֶיהָ אֲסִירֶהָ,
אֶתְפָּרְצָה מֵאֵת עֲבֹדָתָהּ, אֶתְחַטְּאָה מִתּוֹךְ שְׁבָרֶיהָ,
לֹא־אֶחְמֹד יָפְיָהּ, וְאִם עָרְכָה תָּמִיד לְמוּל פָּנַי מְאוֹרֶיהָ;
בִּלְתִּי — הֱסִיתוּהוּ חֲדָרֶיהָ, וַאֲנִי — חֲשַׁבְתִּימוֹ קְבָרֶיהָ,
הֵן אֶעֱזֹב הוֹנָהּ וּמַשְׂכִּיתָהּ, כַּעֲזֹב נְשָׁמָה אֶת־פְּגָרֶיהָ!
הִתְנַבְּלָה — אֵיךְ אַאֲמִירֶהָ? הִתְבָּאֲשָׁה — אֵיךְ לֹא אֲמִירֶהָ?
כִּי־כִתְּרוּ לָרַע כְּתָרֶיהָ, וַיְקַבְּצוּ פָארוּר פְּאֵרֶיהָ.
אִתִּי אֱמוּנָה לֹא אֲמִירֶהָ, גַּם זֹאת בְּרִיתִי לֹא אֲפִירֶהָ,
וַאֲיַחֲלָה אוֹר מִפְּנֵי נָאוֹר — אוּלַי יְבַקַּע אֶת־שְׁחָרֶיהָ,
אֶסְבֹּל וְאֶתְאַפַּק לְצָרָתִי — רֶגַע וְיִמַּסּוּ אֲסוּרֶיהָ;
הִנֵּה פְּקַדְתִּי תְּעִירֵנִי, אוֹחִיל לְיוֹם מוֹעֵד מְגוּרֶיהָ,
אוֹחִיל — וְאֵין שֵׁנָה לְעַפְעַפָּי, צִפּוֹת לְעַפְעַפֵּי שְׁחָרֶיהָ,
נֶפֶשׁ אֲשֶׁר תָּקוּם וְתִתְעוֹרֵר — יִפְתַּח אֱלֹהִים לָהּ שְׁעָרֶיהָ!

*

שִׁירֵי יְדִידֹת

1

לְרַבִּי מֹשֶׁה בֶּן־עֶזְרָא

יַדְעְנוּךְ נְדֹד מִימֵי עֲלוּמִים, וְנַחַל הַבְּכִי נַחַל קְדוּמִים;
הֲרֹב עִם־הַזְּמָן עַל־לֹא חֲטָאָה? וְעִם־יָמִים? וְאֵין עָוֹן לְיָמִים!
פְּלָכִים הֵם בְּקַו־צֶדֶק יְרוּצוּן, וְאֵין נִפְתָּל וְעִקֵּשׁ בַּמְּרוֹמִים —
הֲזֶה חָדָשׁ? וְאֵין תֵּבֵל חֲדָשָׁה, וְחֻקֶּיהָ בְּאֶצְבַּע אֵל רְשׁוּמִים,
וְאֵיךְ יִשְׁנוּ דְבָרֶיהָ? וְכֻלָּם בְּטַבַּעַת יְמִין עֶלְיוֹן חֲתוּמִים,

אֵין לָהּ בְּיָפְיָהּ מַחְמָד כִּי אִם   חָכְמָה וְהָלַךְ עַל־שְׁבִילֶיהָ,
וְרֹאוֹת פְּנֵי מַלְכָּה וְאַבִּירָהּ,   הַשַּׂר יְהוּדָה שַׂר חֲיָלֶיהָ;
הוּא הֶחֱיָה חָכְמָה, וְאֵיךְ יֹאמְרוּ:   „חָכְמָה תְּחַיֶּה אֶת־בְּעָלֶיהָ"?
תֹּאמַר — וְהוּא פֵּשֶׁר אֲמָרֶיהָ,   תִּמְשֹׁל — וְהוּא עִנְיַן מְשָׁלֶיהָ,
בַּת רַעְיוֹנָהּ זָרְחָה לוֹ, אוֹ   כִימַת מְזִמָּה עִם־כְּסִילֶיהָ,
שִׁירֵי בְנֵי אָסָף יְרָאוּהָ   וַיִּתְּנוּ גָזְרָם לְרַגְלֶיהָ,
נָשְׁקוּ עֲפַר מִדְרַךְ נְעָלֶיהָ,   כִּי־יָרְאוּ לִנְשֹׁק נְעָלֶיהָ;
לֹא חַטְאָה כִּי־נָדְבָה לַעֲבֹד   פֶּסֶל — אֲנִי כֹפֶר פְּסִילֶיהָ,
מֵאַהֲבָתָהּ פֵּרְקָה נִזְמָהּ,   לַעֲשׂוֹת עֲגִילִים לַעֲגָלֶיהָ!
אֵיךְ אָמְרָה כִּי־אֶכְפֶּה עָלַי —   וַעֲדִי עֲדָיִים לִי בְּמִלֶּיהָ?!
לֹא־כָבְדוּ עָלַי דְּבָרָיו, לוּ   כָבְדוּ בְּרֹאשׁ כַּלָּה כְּלִילֶיהָ!
עוּרָה, אַבִּיר חָכְמָה, וְהִנָּעֵר,   יִשְׁתַּחֲווּ־לָךְ כָּל־שְׁחָלֶיהָ,
כִּי לְבַדְּךָ שָׁרְשָׁהּ וּמַטָּעָהּ,   וּלְשׁוֹנְךָ פִּרְיָהּ וְעָלֶיהָ,
מִי זֶה בְּמִלְחַמְתָּהּ אֲשֶׁר יַעֲמֹד   נֶגְדְּךָ, וְאַתָּה רַב־פְּעָלֶיהָ,
וּלְךָ לְבַדְּךָ הִיא, וְזוּלָתְךָ   הָיוּ לְזָנָב, נֶחֱשָׁלֶיהָ!
הִנֵּה לְךָ בַּת אַהֲבָה מֵאֵת   נֶפֶשׁ, בְּךָ חִשְׁקָהּ וְגִילֶיהָ,
אִם־לֹא בְךָ תַּפִּיל חֲבָלֶיהָ —   תָּחִיל וְתִזְעַק בַּחֲבָלֶיהָ!

*

שִׁירֵי אַהֲבָה

1

מַה־לָּךְ, צְבִיָּה, תִּמְנְעִי צִירַיִךְ   מִדּוֹד, צְלָעָיו מִלְאוּ צִירָיִךְ?
לֹא תֵדְעִי כִּי־אֵין לְדוֹדֵךְ מְזֻמָּן   בִּלְתִּי שְׁמֹעַ קוֹל שְׁלוֹמוֹתַיִךְ?
אִם הַפְּרִידָה עַל־שְׁנֵינוּ נִגְזְרָה,   עִמְדִי מְעַט עַד־אֶחֱזֶה פָנַיִךְ!
לֹא־אֵדְעָה אִם בֵּין צְלָעַי נֶעֱצַר   לִבִּי וְאִם יֵלֵךְ לְמַסָּעַיִךְ.
חֵי אַהֲבָה! זִכְרִי יְמֵי חִשְׁקֵךְ, כְּמוֹ   אֶזְכֹּר אֲנִי לֵילוֹת תְּשׁוּקוֹתַיִךְ,
כַּאֲשֶׁר דְּמוּתֵךְ בַּחֲלוֹמִי יַעֲבֹר,   כֵּן אֶעְבְּרָה־נָּא בַּחֲלוֹמוֹתַיִךְ!
בֵּינִי וּבֵינֵךְ יָם דְּמָעוֹת יֶהֱמוּ   גַּלָּיו, וְלֹא־אוּכַל עֲבֹר אֵלַיִךְ,
אַךְ לוּ פְעָמַיִךְ לְעָבְרוֹ קָרְבוּ,   אָז נִבְקְעוּ מֵימָיו לְכַף רַגְלָיִךְ.

ב

לְרַבִּי יְהוּדָה בֶּן־אָבוּן

הֵם הֵם יְמֵי תֵבֵל וְלֵילֶיהָ —   אַל־נָא תְּסִיתְךָ בַּהֲבָלֶיהָ!
הִתְנַכְּרָה כִּי־לָבְשָׁה רִקְמָה,   אָרְגוּ יְדֵי עָב־טַל פְּתִילֶיהָ,
רִקְמַת עֲרוּגַת צִיץ, עֲרוּכַת פָּז,   מִמִּשְׁבְּצוֹת זָהָב מְעִילֶיהָ,
דִּמְעַת עֲנַן־בֹּקֶר עֲלֵי לֶחְיָהּ,   כִּי־בִקְרָה וַיֵּבְךְּ עָלֶיהָ;
לֹא גִלְּתָה מַתַּת יְבוּלֶיהָ,   עַד־קִנְּאָה בִּצְבָא זְבָלֶיהָ,
מֵאֵת עֲצֵי עֲבוֹת צְלָלֶיהָ,   מִטַּלְלֵי אוֹרוֹת טְלָלֶיהָ,
רוּחַ שְׂמָחוֹת נָשְׁפָה נֶשֶׁף,   וַיִּמְחֲאוּ־כַף כָּל־שְׁתִילֶיהָ,
כַּף תָּקְעוּ כִּי־תָקְעוּ דוֹדִים   אֶת־אָהֳלֵיהֶם בֵּין אֲהָלֶיהָ,
תִּשְׁלַח לְחֹלֵי אַהֲבָה רֵיחַ,   פֶּן־תִּגְּפֵם אַהֲבָה וְחִילֶיהָ,
הִיא שׁוֹבְבָה רוּחָם וְחָשְׁבוּ כִּי   מַחְתָּה לְאַהֲרֹן בֵּין יְבוּלֶיהָ. —
עַל־רִצְפַּת שֵׁשׁ שָׂחֲקוּ מַיִם,   זַכּוּ כְּאַהֲבָתָם נְחָלֶיהָ,
יִשְׁתַּקְשְׁקוּ גַלִּים וְיֶהֱמוּ עַד   הָיוּ לְפִימוֹת עַל־כְּסָלֶיהָ. —
תִּסּוֹב עֲלֵיהֶם כּוֹס מְלֵאָה אוֹר,   לֵב הַנְּזִירִים יֵשְׁטְ עָלֶיהָ,
בַּת מֵי זְהַב אוֹפִיר גְּנָזֶיהָ,   עַד־טָהֲרָה מִכָּל־בְּדִילֶיהָ,
אַל־תִּשְׁאֲלוּ עַל־מִלְחֲמוֹתֶיהָ,   כִּי לוֹט וְנֹחַ מְחַלְלֶיהָ;
לֹא בָלְתָה אַךְ יָסְפָה עֶדְנָה   עַד־הֵן — וְהִנֵּה דַם בְּתוּלֶיהָ!
יָפָה מְמָאֶנֶת לְהִסָּתֵר,   תִּסְחַב סְבִיבָהּ אוֹר בְּשׁוּלֶיהָ,
לֹא־הֶעֱלִימוּהָ כְּלֵי־שֹׁהַם,   אַךְ חֻבְּאוּ תַּחַת מְעִילֶיהָ,
דַּלָּה וְכִמְעַט לֹא יְדָעוּהָ,   לוּלֵי בְשָׂמִים הֵם רְכִילֶיהָ,
כִּי רָקְחֶיהָ רָקְחֵי בֹשֶׂם,   גַּם רֹכְלֵי הַמֹּר בְּרֹכְלֶיהָ;
תַּהֲרֹג — וְהִיא חַיֵּי הֲרוּגֶיהָ,   תַּחְלִיא — וְהִיא מַרְפֵּא לְחָלֶיהָ,
לֹא־הֶעֱלִים עֵצָה בְּכִלְיוֹתַי   מָשׁוֹשׁ אֲשֶׁר נֶחְבָּא בְּכֵלֶיהָ. —
כָּזֹה וְכָזֶה שׁוֹתָה תֵבֵל   נֶגְדִּי, לְנַשּׁוֹתִי עֲמָלֶיהָ,
כִּמְעַט וְאֹמַר בַּעֲדָהּ לֹא־זֹאת —   לוּלֵי אֲשֶׁר אַכִּיר פְּעָלֶיהָ;
הִתְבָּאֲשָׁה עִם כָּל־נְדִיבֶיהָ,   גַּם שָׁלְחָה יָד אֶל־אֲצִילֶיהָ,
לָרִים כְּסִילִים עַל־כְּסִילֶיהָ,   וַעֲלוֹת נְפָלִים עַל־נְפִילֶיהָ;
תַּפְרִיד וְלֹא תַחְבִּיר, כְּאִלּוּ אֵל   יַצֵּב עֲלֵי פֵרוּד גְּבוּלֶיהָ,
עֵת יַשְׂמְאִילוּ מַאֲמִינֶיהָ,   אוֹ יַאֲמִינוּ מַשְׂמְאִילֶיהָ,

2

אַתְּ עָפְרָה, צִבְיַּת אַרְמוֹן,
וּשְׁכֻרָה בְּיֵין הָרִמּוֹן,
תְּמוּרָה וְתָנַע כְּאַגְמוֹן,
אִמְרִי־נָא: הֲמֵרֹךְ חֻמְשֵׁךְ יְקָרֵךְ, אוֹ שָׁכַרְתְּ מִתִּירוֹשֵׁךְ?

בַּסָּעִיף שְׁנֵי רִמּוֹנִים,
פֶּן־תָּעִיף בָּם עַיִן שׁוֹנִים
בְּעַד צָעִיף דְּמוּת צִפְעוֹנִים,
נָחָשׁ בִּלְתִּי יְמֻשֵּׁךְ — שַׂעֲרֵךְ, מֵרָחוֹק לְבָבוֹת נֹשֵׁךְ!

צִפְעוֹנִי, אֲבָל הָשְׁלַם לָךְ,
בַּת עֵינִי חֲמוּדָה כֻּלָּךְ,
כִּרְצוֹנִי לְאַט תִּתְהַלָּךְ;
רֵיחַ קִנָּמוֹן מַלְבּוּשֵׁךְ, אַבְרֵךְ יִקְרָא אֶל־פְּנֵי פָרָשֵׁךְ!

בֹּאִי־נָא לְאַרְמוֹן וָעֶרֶשׂ,
בַּת לְבָנָה — אֲבָל בַּת־חֶרֶס,
בֶּאֱמוּנָה אִתָּךְ אֲאָרֵשׂ,
כִּי אֶצְמָא לְטַל מַלְקוֹשֵׁךְ, יַעֲרֵךְ הַמָּזוּג בְּנַחְלֵי דִבְשֵׁךְ!

יְפַת־מַרְאֶה וְקוֹלֵךְ עָרֵב,
בָּךְ אֶרְאֶה יְפִי מִתְעָרֵב,
מוֹצָאֵי בֹקֶר וָעֶרֶב,
עַל־לְחָיַיִךְ וּשְׂעַר רֹאשֵׁךְ אֲבָרֵךְ: יוֹצֵר אוֹר וּבוֹרֵא חֹשֶׁךְ!

יַגִּיעַ זְמַן בַּת־צִיּוֹן,
לְהַרְגִּיעַ בְּתוֹךְ אַפִּרְיוֹן,
וְיָרִיעַ עֲלֵיהֶם עֶלְיוֹן:
קוּמִי לָךְ שְׁכוּנַת מֶשֶׁךְ, אוֹרֵךְ הִנֵּה־בָא וְזָרַח שִׁמְשֵׁךְ!

לוּ אַחֲרֵי מוֹתִי בְּאָזְנַי יַעֲלֶה קוֹל פַּעֲמֹן זָהָב עֲלֵי שׁוּלָיִךְ,
אוֹ תִשְׁאֲלִי לִשְׁלוֹם יְדִידֵךְ — מִשְּׁאוֹל אֶשְׁאַל בְּדוֹדַיִךְ וּבִשְׁלוֹמָיִךְ!
אָכֵן עֲלֵי שָׁפְכֵךְ דְּמֵי לִבִּי שְׁנֵי עֵדִים: לְחָיַיִךְ וְשִׂפְתוֹתָיִךְ —
אֵיךְ תֹּאמְרִי „לֹא־כֵן" וְהֵם עֵדַי עֲלֵי דָמִי וְעַל־כִּי שָׁפְכוּ יָדָיִךְ?!
מַה־תַּחְפְּצִי מוֹתִי? וְהֵן אֶחְפֹּץ אֲנִי שָׁנִים לְהוֹסִיף עַל־שְׁנֵי חַיָּיִךְ,
אִם־תִּגְזְלִי נוּמִי בְּלֵיל חִשְׁקִי הֲלֹא אֶתֵּן שְׁנַת עֵינַי לְעַפְעַפָּיִךְ!
מֵימֵי דְמָעוֹת לְחַכָּה אִשֵּׁךְ וְגַם אַבְנֵי לְבָבוֹת שָׁחֲקוּ מֵימָיִךְ,
בָּאתִי בְּאֵשׁ חִשְׁקֵךְ וּמֵי בִכְיִי, אֲהָהּ, לִבִּי בְדִמְעוֹתַי וְגֶחָלָיִךְ!
בֵּין מַר וּמָתוֹק יַעֲמֹד לִבִּי, וְהֵם: רֹאשׁ הַנְּדֹד וּדְבַשׁ נְשִׁיקוֹתָיִךְ,
אַחֲרֵי דְבָרַיִךְ כְּפַתִּים רִקְּעוּ אֹתוֹ, פְּתִילִם קִצְּצוּ יָדָיִךְ.
מַרְאֶה דְמוּת אָדֹם עֲלֵי סַפִּיר בְּעֵת אֶרְאֶה שְׂפָתַיִךְ עֲלֵי שִׁנָּיִךְ,
שֶׁמֶשׁ בְּפָנַיִךְ, וְלַיִל תִּפְרְשִׂי עַל־זָהֳרוֹ — עָבֵי קְוֻצּוֹתָיִךְ;
מֶשִׁי וְרִקְמָה הֵם כְּסוּת גּוּפֵךְ אֲבָל הַחֵן וְהַיֹּפִי כְּסוּת עֵינָיִךְ,
מַשְׂכִּית עֲלָמוֹת מַעֲשֵׂה יַד־אִישׁ, וְאַתְּ — הַהוֹד וְהַחֶמְדָּה שְׂכִיּוֹתָיִךְ;
חֶרֶם וְסַהַר, עָשׁ וְכִימָה קִנְּאוּ לִהְיוֹת כְּאַחַיִךְ וְאַחְיוֹתָיִךְ,
בָּנִים וּבָנוֹת חָשְׁבוּ, אִם חָפְשׁוּ, לִהְיוֹת עֲבָדַיִךְ וְשִׁפְחוֹתָיִךְ.
לֹא־אֶשְׁאֲלָה מֵהוֹן וְמָן חֶלְקִי לְבַד מִחוּט שְׂפָתַיִךְ, חֲגוֹר מָתְנָיִךְ;
יַעְרִי וְדִבְשִׁי בֵּין שְׂפָתַיִךְ, כְּמוֹ נִרְדִּי וּמֹרִי בֵּין שְׁנֵי שָׁדָיִךְ.
שַׂמְתִּיךְ כְּחוֹתָם עַל־יְמִינִי, לוּ אֲנִי אֶהְיֶה כְחוֹתָם עַל־זְרוֹעוֹתָיִךְ;
אֶשְׁכַּח יְמִינִי מִשְּׂמֹאלִי, יַעֲלָה, אִם־אֶשְׁכְּחָה אַהֲבַת כְּלוּלֹתָיִךְ!
הֵמַר נְדֹד לִבִּי בְּזָכְרִי יַעֲרַת נֹפֶת שְׂפָתַי מִנְּשִׁיקוֹתָיִךְ;
רֵיחִי בְּרֵיחַ מָר־דְּרוֹרֵךְ אֶמְהֲרָה, אוּלַי בְּרֵיחִי אֶשָּׁקָה אַפָּיִךְ!
הִנֵּה כְבוֹד נָשִׁים תְּהִלָּתָן, וְאַתְּ — בָּךְ נִכְבְּדוּ הַיּוֹם תְּהִלּוֹתָיִךְ;
בִּשְׂדֵה בְּנוֹת־חֵשֶׁק אֲלֻמּוֹת אַהֲבָה תִּשְׁתַּחֲוֶין לַאֲלֻמּוֹתָיִךְ!
מִי־יִתְּנֵנִי אֶחְיֶה עַד־אֶאֱרֶה בְּשֶׂם וּמֹר מִבֵּין הֲלִיכוֹתָיִךְ;
לֹא־אֶשְׁמְעָה קוֹלֵךְ, אֲבָל אֶשְׁמַע עֲלֵי סִתְרֵי לְבָבִי קוֹל צְעָדוֹתָיִךְ!
פִּקְדִי, בְּיוֹם פָּקְדֵךְ לְחַיּוֹת חַלְלֵי חִשְׁקֵךְ וְיוֹם בּוֹ יִחְיוּ מֵתָיִךְ,
נַפְשִׁי לְהָשִׁיב אֶל־גְּוִיָּתִי, בְּיוֹם נָסְעֵךְ בְּצֵאתֵךְ יֵצְאָה אַחֲרָיִךְ.
בִּשְׁלוֹם יְדִידֵךְ, יַעֲלַת־חֵן, שַׁאֲלִי אִם הַזְּמָן יִשְׁאַל שְׁאֵלוֹתָיִךְ;
שׁוּבִי, וְצוּרֵנוּ יְשִׁיבֵךְ אֶל־מְחוֹז חֶפְצֵךְ וְאֶל־אֶרֶץ מְכֻרוֹתָיִךְ!

אַהֲבַת צִיּוֹן

1

לִבִּי בְמִזְרָח וְאָנֹכִי בְּסוֹף מַעֲרָב — אֵיךְ אֶטְעֲמָה אֵת אֲשֶׁר־אֹכַל וְאֵיךְ יֶעֱרָב?
אֵיכָה אֲשַׁלֵּם נְדָרַי וֶאֱסָרַי, בְּעוֹד צִיּוֹן בְּחֶבֶל אֱדוֹם וַאֲנִי בְּכֶבֶל עֲרָב?
יֵקַל בְּעֵינַי עֲזֹב כָּל־טוּב סְפָרַד, כְּמוֹ יֵקַר בְּעֵינַי רְאוֹת עַפְרוֹת דְּבִיר נֶחֱרָב!

2

צִיּוֹן, הֲלֹא תִשְׁאֲלִי לִשְׁלוֹם אֲסִירַיִךְ, דֹּרְשֵׁי שְׁלוֹמֵךְ, וְהֵם יֶתֶר עֲדָרָיִךְ?
מִיָּם וּמִזְרָח וּמִצָּפוֹן וְתֵימָן שְׁלוֹם רָחוֹק וְקָרוֹב שְׂאִי מִכֹּל עֲבָרָיִךְ,
וּשְׁלוֹם אֲסִיר תַּאֲוָה, נֹתֵן דְּמָעָיו כְּטַל־ חֶרְמוֹן וְנִכְסַף לְרִדְתָּם עַל־הֲרָרָיִךְ!
לִבְכּוֹת עֱנוּתֵךְ אֲנִי תַנִּים, וְעֵת אֶחֱלֹם שִׁיבַת שְׁבוּתֵךְ אֲנִי כִנּוֹר לְשִׁירָיִךְ!
לִבִּי לְבֵית־אֵל וְלִפְנִיאֵל מְאֹד יֶהֱמֶה, וּלְמַחֲנַיִם וְכֹל פִּגְעֵי טְהוֹרָיִךְ,
שָׁם הַשְּׁכִינָה שְׁכֵנָה לָךְ, וְהַיּוֹצְרֵךְ פָּתַח לְמוּל שַׁעֲרֵי־שַׁחַק שְׁעָרָיִךְ,
וּכְבוֹד אֲדֹנָי לְבַד הָיָה מְאוֹרֵךְ, וְאֵין שֶׁמֶשׁ וְסַהַר וְכוֹכָבִים מְאִירָיִךְ.
אֶבְחַר לְנַפְשִׁי לְהִשְׁתַּפֵּךְ בְּמָקוֹם אֲשֶׁר רוּחַ אֱלֹהִים שְׁפוּכָה עַל־בְּחִירָיִךְ;
אַתְּ בֵּית מְלוּכָה וְאַתְּ כִּסֵּא אֲדֹנָי, וְאֵיךְ יָשְׁבוּ עֲבָדִים עֲלֵי כִסְאוֹת גְּבִירָיִךְ?
מִי־יִתְּנֵנִי מְשׁוֹטֵט בַּמְּקוֹמוֹת אֲשֶׁר נִגְלוּ אֱלֹהִים לְחוֹזַיִךְ וְצִירָיִךְ,
מִי יַעֲשֶׂה־לִּי כְנָפַיִם וְאַרְחִיק נְדֹד, אָנִיד לְבִתְרֵי לְבָבִי בֵּין בְּתָרָיִךְ;
אֶפֹּל לְאַפַּי עֲלֵי אַרְצֵךְ וְאֶרְצֶה אֲבָ־ נַיִךְ מְאֹד וַאֲחֹנֵן אֶת־עֲפָרָיִךְ,
אַף כִּי־בְעָמְדִי עֲלֵי קִבְרוֹת אֲבֹתַי וְאֶשְׁ־ תּוֹמֵם בְּחֶבְרוֹן עֲלֵי מִבְחַר קְבָרָיִךְ!
אֶעְבֹר בְּיַעְרֵךְ וְכַרְמִלֵּךְ וְאֶעְמֹד בְּגִלְ־ עָדֵךְ וְאֶשְׁתּוֹמֲמָה אֶל־הַר עֲבָרָיִךְ,
הֹר הָעֲבָרִים וְהֹר הָהָר, אֲשֶׁר־שָׁם שְׁנֵי אוֹרִים גְּדֹלִים מְאִירַיִךְ וּמוֹרָיִךְ.
חַיֵּי נְשָׁמוֹת אֲוִיר אַרְצֵךְ וּמִמָּר־דְּרוֹר אַבְקַת עֲפָרֵךְ וְנֹפֶת צוּף נְהָרָיִךְ;
יִנְעַם לְנַפְשִׁי הֲלֹךְ עָרֹם וְיָחֵף עֲלֵי חָרְבוֹת שְׁמָמָה אֲשֶׁר הָיוּ דְבִירָיִךְ,
בִּמְקוֹם אֲרוֹנֵךְ אֲשֶׁר נִגְנַז, וּבִמְקוֹם כְּרוּ־ בַיִךְ אֲשֶׁר שָׁכְנוּ חַדְרֵי חֲדָרָיִךְ!
אָגֹז וְאַשְׁלִיךְ פְּאֵר נִזְרִי וְאֶקֹּב זְמָן, תִּלֵּל בְּאֶרֶץ טְמֵאָה אֶת־נְזִירָיִךְ —
אֵיךְ יֶעֱרַב לִי אֲכֹל וּשְׁתוֹת בְּעֵת אֶחֱזֶה, כִּי יִסְחֲבוּ הַכְּלָבִים אֶת־כְּפִירָיִךְ?
אוֹ אֵיךְ מְאוֹר יוֹם יְהִי מָתוֹק לְעֵינַי בְּעוֹד אֶרְאֶה בְּפִי עֹרְבִים פִּגְרֵי נְשָׁרָיִךְ?
כּוֹס הַיְגוֹנִים, לְאַט! הַרְפִּי מְעַט, כִּי כְבָר מָלְאוּ כְסָלַי וְנַפְשִׁי מַמְּרוֹרָיִךְ,

3

לֵיל גִּלְּתָה אֵלַי צְבִיָּה נַעֲרָה   חַמַּת לְחָיֶיהָ וְצַמַּת שַׂעֲרָהּ,
צָהֹב כְּעֵין אֹדֶם בְּכַפֹּתוֹ עָלֵי   רַקַּת בְּדֹלַח לַח תְּמוּנַת תָּאֳרָהּ,
דָּמְתָה כְשֶׁמֶשׁ, בַּעֲלֹתָהּ תַּאְדִּים   אֶת־עַנְנֵי נֶשֶׁף בְּלַהַב זָהֳרָהּ!

4

לִקְרַאת חֲלַל חִשְׁקֵךְ קְרָב הַחֲזִיקִי,   וּבְאֵשׁ נְדֹד הָאַהֲבָה הַדְלִיקִי;
מָאַסְתְּ בִּי עַל־כֵּן תְּרִיקִין לִי חֲנִית,   וַאֲנִי בְנַפְשִׁי אֶמְאֲסָה — הָרִיקִין!
רַעְיַת צְבִי, לֹא־טוֹב הֱיוֹת דּוֹדֵךְ שְׁבִי,   קָרְבִי וְרִכְבֵי הַנְּדֹד הַרְחִיקִי,
עֶרֶשׂ דְּוַי הִפְכִי לְעֶרֶשׂ תַּעֲנוּג,   וּדְבַשׁ וְחָלָב אֹהֲבֵךְ הָנִיקִי!

5

חֵי הַבְּרִית, דּוֹדִי, וְחַיֶּיךָ וְחֵי   הָאַהֲבָה שֶׁיָּרְתָה בִּי חִצִּי:
אִם־לֹא אֱהִי עֶבֶד לְאַהֲבָה רְצֻעָה   אָזְנִי וְלִבִּי בְּתֻרָה בַּחֲצִי!

6

יוֹם שִׁעֲשַׁעְתִּיהוּ עֲלֵי בִרְכַּי —   וַיַּרְא תְּמוּנָתוֹ בְּאִישׁוֹנָי;
נָשַׁק שְׁתֵּי עֵינַי — מְתַעְתֵּעַ,   אֶת־תָּאֳרוֹ נָשַׁק וְלֹא עֵינָי!

7

(לְחָתָן בְּיוֹם חֲתֻנָּתוֹ)

בְּכָל־אַף יַעֲלֶה רֵיחַ לְבוֹנָה,   בְּיוֹם הֵילֵל מְחֻבָּר אֶל־לְבָנָה,
וְעַל־כָּל־פַּאֲתֵי תֵבֵל נְהָרָה,   וְהָאוֹר צַח וְאֵין עָלָיו עֲנָנָה,
וְיִתְעַלֵּם לְבַב־כֹּל בָּאֲהָבִים,   וְנֶעֱלַם זְמָן בִּכְנַף רְנָנָה;
חֲדֵה וּשְׂמַח וְרַוֵּה עִם־כְּבוּדָּה   וּבַת־מֶלֶךְ פְּנִימָה שַׁאֲנָנָה,
הֲלֹא דוֹדִים יְרַוּוּךְ בְּדַדִּים   וּמַרְבַדִּים וְעֶרֶשׂ רַעֲנָנָה!

*

וְיַד־רוּחַ מְצַחֶקֶת בְּמַיִם,   כְּנֹשְׂאֵי הָעֳמָרִים בַּדְּיָשִׁים,
וּפַעַם תַּעֲשֶׂה מֵהֶם גְּרָנוֹת,   וּפַעַם תַּעֲשֶׂה מֵהֶם גְּדִישִׁים,
בְּעֵת הִתְגַּבְּרָם דָּמוּ אֲרָיוֹת,   וְעֵת הֶחֱלְשָׁם דָּמוּ נְחָשִׁים,
וְרִאשֹׁנִים דְּלָקוּם אַחֲרֹנִים   כְּצִפְעֹנִים וְאֵין לָהֶם לְחָשִׁים;
וְצִי אַדִּיר כְּקָט יִפֹּל בְּאַדִּיר,   וְהַתֹּרֶן וְהַנֵּס נֶחֱלָשִׁים,
וְהַתֵּבָה וְקִנֶּיהָ נְבֻכִים,   כְּתַחְתִּיִּם שְׁנִיִּם כַּשְּׁלִשִׁים,
וּמשְׁכֵי הַחֲבָלִים — כַּחֲבָלִים,   וְנָשִׁים וַאֲנָשִׁים — נֶאֱנָשִׁים,
וְרוּחַ חֻבְּלָה מְחֻבְּלֵיהֶם,   וְקָצוּ הַגְּוִיּוֹת בַּנְּפָשִׁים,
וְאֵין יִתְרוֹן לְחֹזֶק הַתְּרָנִים,   וְאֵין חֶמְדָּה לְתַחְבֻּלַת יְשִׁישִׁים,
וְנֶחְשְׁבוּ לְקַשׁ תָּרְנֵי אֲרָזִים,   וְנֶהֶפְכוּ לְקָנִים הַבְּרוֹשִׁים,
וְנֵטֶל חוֹל בְּגַב הַיָּם כְּתֶבֶן,   וּבַרְזְלֵי אֲדָנִים כַּחֲשָׁשִׁים,
וְעָם יִתְפַּלְּלוּ כָּל־אִישׁ לְקָדְשׁוֹ —   וְאַתְּ פֹּנֶה לְקֹדֶשׁ הַקֳּדָשִׁים,
וְתִזְכֹּר מִפְלְאוֹת יַם־סוּף וְיַרְדֵּן,   אֲשֶׁר עַל־כָּל־לְבָבוֹת הֵם חֲרוּשִׁים,
תְּשַׁבֵּחַ לְמַשְׁבִּיחַ שְׁאוֹן יָם,   בְּעֵת שֶׁיִּגָּרְשׁוּ מֵימָיו רְפָשִׁים,
וְתִזָּכֶר־לוֹ זְכוּת לִבּוֹת טְמֵאִים —   וְיִזָּכֵר־לָךְ זְכוּת אָבוֹת קְדשִׁים!
יְחַדֵּשׁ נוֹרְאוֹתָיו כִּי תְחַדֵּשׁ   לְפָנָיו שִׁיר מְחוֹל מַחֹלִים וּמוּשִׁים,
וְיָשִׁיב הַנְּשָׁמוֹת לַפְּגָרִים,   וְיִחְיוּ הָעֲצָמִים הַיְבֵשִׁים,
וְרֶגַע יִשְׁתְּקוּ גַלִּים, וְיִדְמוּ   עֲדָרִים עַל־פְּנֵי אֶרֶץ נְטֻשִׁים,
וְהַלַּיִל — כְּבוֹא שֶׁמֶשׁ בְּמַעֲלוֹת   צְבָא מָרוֹם וְעָלָיו שַׂר חֲמִשִּׁים —
כְּכוּשִׁית מִשְׁבְּצוֹת זָהָב לְבוּשָׁהּ,   וְכִתְכֵלֶת בְּמִלֻּאַת גְּבִישִׁים,
וְכוֹכָבִים בְּלֵב הַיָּם נְבֻכִים,   כְּגֵרִים מִמְּעוֹנֵיהֶם גְּרוּשִׁים,
וְכִדְמוּתָם בְּצַלְמָם יַעֲשׂוּ אוֹר   בְּלֵב הַיָּם כְּלֶהָבוֹת וְאִשִּׁים,
פְּנֵי מַיִם וְשָׁמַיִם עֲדֵי־יָם   עֲדֵי לַיִל מְטֹהָרִים לְטוּשִׁים,
וְיָם דּוֹמֶה לְרָקִיעַ בְּעֵינוֹ,   שְׁנֵיהֶם אָז שְׁנֵי יַמִּים חֲבוּשִׁים —
וּבֵינוֹתָם לְבָבִי יָם שְׁלִישִׁי,   בְּשׁוֹא גַּלֵּי שְׁבָחַי הַחֲדָשִׁים!

4

תְּשׁוּבַת הַמְשׁוֹרֵר לְמוֹכִיחוֹ עַל־תְּשׁוּקָתוֹ לָלֶכֶת לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל

דְּבָרֶיךָ בְּמוֹר עֹבֵר רְקוּחִים,   וּמִצּוּר הַרְרֵי הַמּוֹר לְקֻחִים,
וְלָךְ וּלְבֵית אֲבֹתֶיךָ חֲמֻדוֹת,   אֲשֶׁר יִלְאוּ לְהַשִּׂיגָם שְׁבָחִים.

עֵת אֶזְכְּרָה אָהֳלָה אֶשְׁתֶּה חֲמָתֵךְ, וְאֶזְ־ כֹּר אָהֳלִיבָה — וְאֶמְצֶה אֶת־שְׁמָרָיִךְ!
צִיּוֹן כְּלִילַת יֳפִי, אַהֲבָה וְחֵן תִּקְשְׁרִי מֵאָז, וּבָךְ נִקְשְׁרוּ נַפְשׁוֹת חֲבֵרָיִךְ,
הֵם הַשְּׂמֵחִים לְשַׁלְוָתֵךְ וְהַכּוֹאֲבִים עַל־שִׁמֲמוּתֵךְ וּבֹכִים עַל־שְׁבָרָיִךְ;
מִבּוֹר שְׁבִי שׁוֹאֲפִים נֶגְדֵּךְ וּמִשְׁתַּחֲוִים אִישׁ מִמְּקוֹמוֹ אֱלֵי־נֹכַח שְׁעָרָיִךְ,
עֶדְרֵי הֲמוֹנֵךְ, אֲשֶׁר גָּלוּ וְהִתְפַּזְּרוּ מֵהַר לְגִבְעָה, וְלֹא שָׁכְחוּ גְדֵרָיִךְ,
הַמַּחֲזִיקִים בְּשׁוּלַיִךְ וּמִתְאַמְּצִים לַעֲלוֹת וְלֶאֱחֹז בְּסַנְסִנֵּי תְמָרָיִךְ.
שִׁנְעָר וּפַתְרוֹס הֲיַעַרְכוּךְ בְּגָדְלָם? וְאִם הֶבְלָם יְדַמּוּ לְתֻמַּיִךְ וְאוּרָיִךְ,
אֶל־מִי יְדַמּוּ מְשִׁיחַיִךְ וְאֶל־מִי נְבִי־ אַיִךְ וְאֶל־מִי לְוִיַּיִךְ וְשָׁרָיִךְ?
יִשְׁנֶה וְיַחֲלֹף כְּלִיל כָּל־מַמְלְכוֹת הָאֱלִיל, חָסְנֵךְ לְעוֹלָם, לְדוֹר וָדוֹר נְזָרָיִךְ;
אִוָּךְ לְמוֹשָׁב אֱלֹהַיִךְ, וְאַשְׁרֵי אֱנוֹשׁ יִבְחַר יְקָרֵב וְיִשְׁכֹּן בַּחֲצֵרָיִךְ!
אַשְׁרֵי מְחַכֶּה וְיַגִּיעַ וְיִרְאֶה עֲלוֹת אוֹרֵךְ וְיִבָּקְעוּ עָלָיו שְׁחָרָיִךְ,
לִרְאוֹת בְּטוֹבַת בְּחִירַיִךְ וְלַעֲלֹז בְּשִׂמְ־ חָתֵךְ בְּשׁוּבֵךְ אֱלֵי קַדְמַת נְעוּרָיִךְ!

3

הַמְשׁוֹרֵר מְעוֹרֵר אֶת־נַפְשׁוֹ לָשׂוּם לְדֶרֶךְ פְּעָמָיו צִיּוֹנָה

הֲתִרְדֹּף נַעֲרוּת אַחַר חֲמִשִּׁים? וְיָמֶיךָ לְהִתְעוֹפֵף חֲמֻשִׁים!
וְתִבְרַח מֵעֲבֹדַת הָאֱלֹהִים, וְתִכְסֹף אֶל־עֲבֹדַת הָאֲנָשִׁים,
וְתִדְרֹשׁ אֶת־פְּנֵי רַבִּים, וְתִטֹּשׁ פְּנֵי אֶחָד לְכָל־חֵפֶץ דְּרוּשִׁים,
וְתֵעָצֵל לְהִצְטַיֵּד לְדַרְכָּךְ, וְתִמְכֹּר חֶלְקְךָ בִּנְזִיד עֲדָשִׁים?
הֲלֹא אָמְרָה לְךָ עוֹד נַפְשְׁךָ: הוֹן! — וְתַאֲוָתָהּ תְּבַכֵּר לָחֳדָשִׁים?
נְטֵה מֵעַל עֲצָתָהּ אֶל־עֲצַת־אֵל, וְסוּר מֵעַל חֲמֵשֶׁת הָרְגָשִׁים,
וְהִתְרַצֵּה לְיֹצֶרְךָ בְּיֶתֶר יְמוֹתֶיךָ אֲשֶׁר אָצִים וְחָשִׁים,
וְאַל־תִּדְרֹשׁ בְּלֵב וָלֵב רְצוֹנוֹ, וְאַל־תֵּלֶךְ לְךָ לִקְרַאת נְחָשִׁים;
הֱיֵה לַעֲשׂוֹת רְצוֹנוֹ עַז כְּנָמֵר וְקַל כִּצְבִי וְגִבּוֹר כַּלְּיָשִׁים,
וְאַל־יִמּוֹט בְּלֵב יַמִּים לְבָבְךָ, וְהָרִים תֶּחֱזֶה מָטִים וּמָשִׁים,
וּמַלָּחִים יְדֵיהֶם כַּמְּלָחִים, וְחַכְמֵי הַחֲרָשִׁים מַחֲרִישִׁים,
שְׂמֵחִים הָלְכִים נֹכַח פְּנֵיהֶם — וְשָׁבִים אֶל־אֲחֹרֵיהֶם וּבֹשִׁים,
וְאָקְיָנוּס לְפָנֶיךָ לְמָנוֹס, וְאֵין מִבְרָח לְךָ כִּי אִם־יְקוּשִׁים,
וְיָמוּטוּ וְיָנוּטוּ קְלָעִים, וְיָנוּעוּ וְיָזוּעוּ קְרָשִׁים,

5

בִּהְיוֹתוֹ בַּדֶּרֶךְ צִיּוֹנָה

יְפֵה נוֹף, מְשׂוֹשׂ תֵּבֵל, קִרְיָה לְמֶלֶךְ רָב!
לָךְ נִכְסְפָה נַפְשִׁי מִפַּאֲתֵי מַעֲרָב,
הֲמוֹן רַחֲמַי נִכְמָר כִּי־אֶזְכְּרָה קֶדֶם:
כְּבוֹדֵךְ אֲשֶׁר גָּלָה, וְנָוֵךְ אֲשֶׁר חָרָב;
וּמִי־יִתְּנֵנִי עַל־ כַּנְפֵי נְשָׁרִים עַד
אֲרַוֶּה בְדִמְעָתִי עֲפָרֵךְ וְיִתְעָרָב!
דְּרַשְׁתִּיךְ וְאִם־מַלְכֵּךְ אֵין בָּךְ, וְאִם בִּמְקוֹם
צֳרִי גִלְעָדֵךְ נָחָשׁ שָׂרָף וְגַם־עַקְרָב —
הֲלֹא אֶת־אֲבָנַיִךְ אֲחֹנֵן וְאֶשָּׁקֵם,
וְטַעַם רְגָבַיִךְ לְפִי מִדְּבַשׁ יֶעֱרָב!

6

עַל־הַיָּם

הֲבָא מַבּוּל וְשָׂם תֵּבֵל חֳרָבָה? וְאֵין לִרְאוֹת פְּנֵי אֶרֶץ חֲרֵבָה,
וְאֵין אָדָם וְאֵין חַיָּה וְאֵין עוֹף — הֲסָף הַכֹּל וְשָׁכְבוּ מַעֲצֵבָה?
וּבִרְאוֹת הַר וְשׁוּחָה לִי מְנוּחָה, וְאֶרֶץ הָעֲרָבָה לִי עֲרֵבָה —
וְאַשְׁגִּיחַ לְכָל־עֵבֶר וְאֵין־כֹּל, אֲבָל מַיִם וְשָׁמַיִם וְתֵבָה,
וְלִוְיָתָן בְּהַרְתִּיחוֹ מְצוּלָה, וְאֶחְשֹׁב כִּי תְהוֹם יַחְשֹׁב לְשֵׂיבָה,
וְלֵב הַיָּם יְכַחֵשׁ בָּאֳנִיָּה, כְּאִלּוּ הִיא בְּיַד־הַיָּם גְּנֵבָה,
וְיָם יִזְעַף — וְנַפְשִׁי תַעֲלֹז, כִּי אֱלֵי מִקְדַּשׁ אֱלֹהֶיהָ קְרֵבָה!

7

עַל־הַיָּם

הֱצִיקַתְנִי תְשׁוּקָתִי לְאֵל חָי, לְשַׁחֵר אֶת־מְקוֹם כִּסְאוֹת מְשִׁיחָי,
עֲדֵי כִּי־לֹא נְטַשְׁתַּנִי לְנַשֵּׁק בְּנֵי בֵיתִי וְאֶת־רֵעַי וְאֶחָי,
וְלֹא אֶבְכֶּה עֲלֵי פַרְדֵּס נְטַעְתִּיו וְהִשְׁקִיתִיו וְהִצְלִיחוּ צְמָחָי,
וְלֹא אֶזְכֹּר יְהוּדָה וַעֲזַרְאֵל, שְׁנֵי פִרְחֵי יְקָר, מִבְחַר פְּרָחָי,
וְאֶת־יִצְחָק, אֲשֶׁר כְּבֵן חֲשַׁבְתִּיו, יְבוּל שִׁמְשִׁי וְטוּב גֶּרֶשׁ יְרָחָי,
וְכִמְעַט אֶשְׁכְּחָה בֵּית הַתְּפִלָּה, אֲשֶׁר הָיוּ בְּמִדְרָשָׁיו מְנוּחָי,

פְּגַשְׁתַּנִי בְּמִדְבָּרִים עֲרֵבִים,　　בְּתוֹכָם אֹרְבִים נֹשְׂאֵי שְׁלָחִים,
דְּבָרִים אֻרְבוּ תוֹכָם דְּבֹרִים,　　וְתוֹךְ יַעֲרַת דְּבַשׁ קוֹצִים כְּסוּחִים. —
וְאִם כִּי־לֹא שְׁלוֹם שָׁלֵם יְבֻקַּשׁ　　בְּעֻזְּרָה מְלֵאָה עִוְּרִים וּפִסְחִים —
לְמַעַן בֵּית אֱלֹהֵינוּ נְבַקֵּשׁ　　שְׁלוֹמָהּ, אוֹ בְּעַד רֵעִים וְאַחִים?
וְאִם כֶּן־הוּא כְּדִבְרֵיכֶם — רְאוּ חֵטְא　　עֲלֵי כָל־כֹּרְעִים נֶגְדָּהּ וְשֹׁחִים,
וְחֵטְא הַזּוֹרִים שֶׁכְּנוּהָ כְּגֵרִים　　וְקָנוּ שָׁם לְמֵתֵיהֶם צְרִיחִים;
וְתֹהוּ מַעֲשֵׂה אָבוֹת חֲנֻטִים,　　וּפִגְרֵיהֶם אֱלֵי אַרְצָהּ שְׁלוּחִים,
וְהָיוּ בַעֲבוּרָהּ נֶאֱנָחִים —　　וְהָאָרֶץ מְלֵאָה נֶאֱלָחִים;
וְלָרִיק מִזְבְּחוֹת אָבוֹת בְּגוּיִם,　　וְלַשָּׁוְא קָרְבוּ שָׁם הַזְּבָחִים!
הֲטוֹב שֶׁיִּהְיוּ מֵתִים זְכוּרִים,　　וְהָאָרוֹן וְהַלֻּחוֹת שְׁכוּחִים?
נְשַׁחֵר אֶת־מְקוֹם שַׁחַת וְרִמָּה,　　וְנִטֹּשׁ אֶת־מְקוֹר חַיֵּי נְצָחִים?
הֲלָנוּ נַחֲלָה רַק מִקְדְּשֵׁי־אֵל —　　וְאֵיךְ נִהְיֶה לְהַר קָדְשׁוֹ שְׁכֵחִים?
הֲיֵשׁ לָנוּ בְּמִזְרָח אוֹ בְמַעֲרָב　　מְקוֹם תִּקְוָה, נְהִי עָלָיו בְּטוּחִים,
אֲבָל אֶרֶץ אֲשֶׁר מְלֵאָה שְׁעָרִים,　　לְנֶגְדָּם שַׁעֲרֵי־שַׁחַק פְּתוּחִים,
כְּהַר סִינַי וְהַכַּרְמֶל וּבֵית־אֵל,　　וּבָתֵּי הַנְּבִיאִים הַשְּׁלוּחִים,
וְכִסְאוֹת כֹּהֲנֵי כִסֵּא אֲדֹנָי,　　וְכִסְאוֹת הַמְּלָכִים הַמְּשֻׁחִים,
וְלָנוּ גַּם־לְבָנֵינוּ יְעָדָהּ,　　וְאִם צִיִּים שְׁכֵנוּהָ וְאֹחִים —
הֲלֹא כֵן נִתְּנָה קֶדֶם לְאָבוֹת,　　וְכֻלָּהּ נַחֲלַת קוֹצִים וְחֹחִים,
וְהֵם מִתְהַלְּכִים אָרְכָּהּ וְרָחְבָּהּ,　　כְּמִתְהַלֵּךְ בְּפַרְדֵּס בֵּין צְמָחִים,
וְהֵם גֵּרִים וְתוֹשָׁבִים וְדֹרְשִׁים　　מְקוֹם־קֶבֶר וּמָלוֹן שָׁם כְּאֹרְחִים,
וְשָׁם הִתְהַלְּכוּ לִפְנֵי אֲדֹנָי,　　וְלָמְדוּ הַשְּׁבִילִים הַנְּכֹחִים,
וְאָמְרוּ כִּי־רְפָאִים שָׁם יְקוּמוּן,　　וְיֵצְאוּ שְׁכֻבִים תַּחַת בְּרִיחִים,
וְכִי שָׁם תַּעֲלֹזְנָה הַגְּוִיּוֹת,　　וְתָשֹׁבְנָה נְפָשׁוֹת לַמְּנוּחִים!
רְאֵה נָא גַּם־רְאֵה, דּוֹדִי, וְהָבֵן　　וְסוּר מִמּוֹקְשִׁים צִנִּים וּפַחִים,
וְאַל־תַּשִּׁיאֲךָ חָכְמַת יְוָנִית,　　אֲשֶׁר אֵין־לָהּ פְּרִי כִּי אִם־פְּרָחִים,
וּפִרְיָהּ כִּי אֲדָמָה לֹא רְקוּעָה,　　וְכִי לֹא אָהֳלֵי־שַׁחַק מְתוּחִים,
וְאֵין רֵאשִׁית לְכָל־מַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית,　　וְאֵין אַחֲרִית לְחִדּוּשׁ הַיְּרָחִים. —
שְׁמַע דִּבְרֵי נְבוֹנֶיהָ נְבֻכִים,　　בְּנוּיִים עַל־יְסוֹד תֹּהוּ וְטִיחִים,
וְתָשׁוּב לְךָ בְּלֵב רֵיקָם וְנָעוּר,　　וּפֶה מָלֵא בְּרֹב שִׂיגִים וְשִׂיחִים —
וְלָמָּה־זֶּה אֲבַקֶּשׁ־לִי אֲרָחוֹת　　עֲקַלְקַלּוֹת, וְאֶעֱזֹב אֵם אֳרָחִים?!

קָדְרוּ שָׁמָיו,   וְיֶחְמְרוּ מֵימָיו,
וְעָלוּ תְהוֹמָיו   וְנָשְׂאוּ דָכְיָם,
וְסִיר יַרְתִּיחַ   וְקוֹל יַצְרִיחַ,
וְאֵין מַשְׁבִּיחַ   לַהֲמוֹן קָשְׁיָם,
וְרָפוּ חֲזָקִים,   וְנֶחְלְקוּ אֲפִיקִים,
חֲצָיִם עֲמֻקִים   וְהָרִים חֲצָיִם,
וְהָאֳנִי חוֹלָה,   יָרְדָה וְעָלָה,
וְעַיִן תְּלָה   לְחֹבְלִים אַיָּם:
וְלִבִּי מַחְשֶׁה —   אֲקַוֶּה לְמַמְשֶׁה
כְּעַל יַד־מֹשֶׁה   אַהֲרֹן וּמִרְיָם,
אֶקְרָא אֲדֹנָי,   וְאִירָא עֲוֹנָי,
פֶּן־תַּחֲנוּנַי   יִהְיוּ טֹרַח!

וְיָם מִתְרַצֵּץ,   וְקָדִים יְפֹצֵץ
אֲרָזִים, וְיָפֵץ   רוּחַ קְצָפָיו,
שָׁחָה קַרְנָם   וְנִבְהַל סַרְנָם
וְנִלְאָה תָרְנָם   לִפְרֹשׂ כְּנָפָיו;
יִרְתַּת בְּלִי־אֵשׁ,   וְלֵב מִתְיָאֵשׁ
בְּעֵת הִתְבָּאֵשׁ   בְּמָשׁוֹט מְנִיפָיו,
דַּלִּים מִשְׁלָיו,   וְנִרְפִּים סַבְלָיו,
וּבֹעֲרִים חֹבְלָיו,   וְעִוְרִים צֹפָיו,
וְהָאֳנִי כְשִׁכּוֹר   יִתְעַתַּע וְיִהְכֹּר,
בְּלִי־הוֹן יִמְכֹּר   שֹׁכְנֵי כְתֵפָיו,
וְזֶה לִוְיָתָן   בְּעַד יָם אֵיתָן
יַקְדִּישׁ כְּחָתָן   לְמִשְׁתֵּה אֲסֵפָיו,
וְיַד אֶקְיָנוֹס   תֶּאֱהַב לִכְנוֹס,
וְאָבַד מָנוֹס   וְאֶפֶס מִבְרָח!

דַּלּוּ עֵינַי   נֶגְדְּךָ אֲדֹנָי,
וְאֶת־תַּחֲנוּנַי   שַׁי אָשִׁיבָה,

וְאֶשְׁכַּח תַּעֲנוּגֵי שַׁבְּתֹתַי וְהַדְרַת מוֹעֲדִי וּכְבוֹד פִּסְחִי,
וְאֶתֵּן אֶת־כְּבוֹדִי לַאֲחֵרִים, וְאֶעֱזֹב לַפְּסִילִים אֶת־שִׁבְחִי;
הֲמִירוֹתִי בְּצֵל שִׂיחִים חֲדָרַי, וּבְמִשְׂכַּת סְבַךְ חֹסֶן בְּרִיחִי,
וְנַפְשִׁי שָׂבְעָה רָאשֵׁי בְשָׂמִים — וְרֵיחַ נַעֲצוּץ שַׂמְתִּי רִקְחִי,
וְחָדַלְתִּי הֲלֹךְ עַל־כַּף וְעַל־אַף, וְנָתַתִּי בְּלֵב יַמִּים אָרְחִי,
עֲדֵי אֶמְצָא הֲדוֹם רַגְלֵי אֱלֹהַי — וְשָׁמָּה אֶשְׁפְּכָה נַפְשִׁי וְשִׂיחִי,
וְאֶסְתּוֹפֵף בְּהַר קָדְשׁוֹ וְאַקְבִּיל לְפִתְחֵי שַׁעֲרֵי־שַׁחַק פְּתָחִי,
וְאַפְרִיחַ בְּמֵי יַרְדֵּן נְרָדִי, וְאַשְׁלִיחַ בְּשֹׁלַח שְׁלָחִי —
אֲדֹנָי לִי וְאֵיךְ אִירָא וְאֶפְחַד — וּמַלְאַךְ רַחֲמָיו נֹשֵׂא שְׁלָחִי?
אֲהַלֵּל אֶת־שְׁמוֹ מְדֵּי חַיּוֹתִי, וְאוֹדֶנּוּ עֲדֵי נֵצַח נְצָחִי!

8

בְּלֵב יָם סֹעֵר

יְעֵץ וּמֵקִים בִּמְרוֹם שְׁחָקִים,
וְעַל־יָם רְחֹקִים צִדְקוֹ סָרֶת,
לֹא לְאִישׁ דַּרְכּוֹ — וְאִם אֵין כְּמַלְכּוֹ
שֶׁקֶר נִסְכּוֹ וְלָרִיק יִטְרַח!
עָלָה מִבּוֹר יוֹם רָץ לַעֲבוֹר
יָם, וְשָׂשׂ כְּגִבּוֹר לָרוּץ אֹרַח,
חֶטְאוֹ עִקֵּשׁ דַּרְכּוֹ בְמוֹקֵשׁ,
וּמַעֲרָב בִּקֵּשׁ וְהִנֵּה מִזְרָח;
יָדַע כִּי־לֹא בְכֹחוֹ וְשִׂכְלוֹ
יַעֲמִיד דִּגְלוֹ וַיִּסַּע וַיֶּאֱרַח,
אָז שָׁב וְהוֹדָה בְּנֶפֶשׁ חֲרֵדָה,
וּמֵרֹב עֲבֹדָה קוֹל מַר יִצְרַח:
אָנָה אֵלֵךְ מֵרוּחֶךָ,
וְאָנָה מִפָּ־ נֶיךָ אֶבְרָח!

הָמוּ גַלִּים בְּרוּץ גַּלְגַלִּים,
וְעָבִים וְקַלִּים עַל־פְּנֵי הַיָּם,

9

בִּהְיוֹתוֹ בַּדֶּרֶךְ מִמִּצְרַיִם אַרְצָה יִשְׂרָאֵל

הֲיוּכְלוּ פְגָרִים הֱיוֹתָם חֲדָרִים
לִלְבּוֹת קְשֻׁרִים בְּכַנְפֵי נְשָׁרִים?
לְאִישׁ קָץ בְּחַיָּיו, וְכָל־מַאֲוַיָּיו
לְגַלֵּל לְחָיָיו בְּמִבְחַר עֲפָרִים;
וּפָחַד וְחָרַד, וְדִמְעוֹ בְמוֹרָד,
לְהַשְׁלִיךְ סְפָרַד וְלָתוּר עֲבָרִים,
וְלִרְכֹּב אֳנִיּוֹת, וְלִדְרֹךְ בְּצִיּוֹת,
מְעֹנוֹת אֲרָיוֹת וְהַרְרֵי נְמֵרִים;
וְגָעַר בְּדֹדִים וּבָחַר נְדֹדִים,
וְנָטַשׁ חֲדָרִים וְשָׁכַן חֲרֵרִים,
וּמָצְאוּ בְעֵינָיו זְאֵבֵי יְעָרִים
כְּחֵן הַבְּתוּלוֹת בְּעֵינֵי נְעָרִים,
וְחָשַׁב יְעֵנִים לְשָׁרִים וְנֹגְנִים,
וְשַׁאֲגַת כְּפִירִים שְׁרִקוֹת עֲדָרִים;
וְשָׁם שַׁעֲשׁוּעָיו בְּמוֹקְדֵי צְלָעָיו,
וּפַלְגֵי דְמָעָיו כְּפַלְגֵי יְאֹרִים,
וְיַעַל גְּבָעוֹת, וְיֵרֵד בְּקָעוֹת,
לְהָקִים שְׁבֻעוֹת וְשַׁלֵּם נְדָרִים;
וְיִסַּע וְיִצְעַן, וְיַעְבֹר בְּצֹעַן,
לְאֶרֶץ כְּנַעַן, לְמִבְחַר הֲרָרִים,
וְתוֹכְחוֹת מְרִיבָיו חֲלִיפוֹת סְבִיבָיו —
וְיִשְׁמַע וְיַחֲרִישׁ כְּלֹא אִישׁ דְּבָרִים;
וְכַמָּה יְרִיבֵם? וְכַמָּה יְשִׁיבֵם?
וּמַה־יַּעֲצִיבֵם — וְהֵמָּה שְׁכֻרִים!
וְאֵיךְ אִשְּׁרוּהוּ בְּעַבְדַת מְלָכִים,
אֲשֶׁר הִיא בְעֵינָיו עֲבֹדַת אֲסִירִים?
הֲטוֹב כִּי־יְאֻשַּׁר אֱנוֹשׁ תָּם וְיָשָׁר,
כְּצִפּוֹר מְקֻשָּׁר בְּיַד הַצְּעִירִים,

אֶחֱרַד לְעִתַּי וְאֶרְגַּז תַּחְתָּי,
וְקוֹל בֶּן־אֲמִתַּי לְךָ אַקְרִיבָה,
בְּזָכְרִי יַם־סוּף, אֲשֶׁר לֹא־יָסוּף,
עֲרֵב וְכָסוּף שִׁיר אֵיטִיבָה,
וְנוֹרְאוֹת יַרְדֵּן בָּם אֶתְעַדֵּן,
וּכְמוֹ בְעֵדֶן לֵב אַרְחִיבָה,
לְמַמְתִּיק מָרָה, וְהֹפֵךְ לְעֶזְרָה
יוֹם אַף וְעֶבְרָה וְיוֹם מֵי־מְרִיבָה,
וְהָעֵינַיִם לְאֵל שָׁמַיִם,
נוֹתֵן בְּמַיִם עַזִּים נְתִיבָה,
חָם אַדְמָתוֹ מֵחֲמָתוֹ,
וּמִגִּשְׁמָתוֹ יִתֶּן־קָרַח!

הֵשִׁיב חֲמָתוֹ מִבֶּן־אֲמָתוֹ,
וְאֶת־נִשְׁמָתוֹ מִשְּׁאוֹל פָּדָה,
וְרָצוּ מְרֹמוֹת לַעֲשׂוֹת שְׁלֹמוֹת
בֵּין הַתְּהֹמוֹת — וְאֵין קוֹל חֲרָדָה,
וּמֵימֵי קִנְאָה, הָפַךְ לְחֶמְאָה,
וְסָרָה יִרְאָה וְנָסָה קְפָדָה,
וְשָׁמְעוּ עֲגוּמִים לְמַלְאַךְ רַחֲמִים
מִן־הַמְּרוֹמִים קוֹל הַצְּעָדָה —
כָּכָה יְבַשֵּׂר עָם, קֵץ בְּמַאֲסָר,
וְיַד־צָר וּמוּסָר עָלָיו כָּבְדָה,
וְסֹעֲרָה עֲנִיָּה, דָּמְתָה אֳנִיָּה,
תִּשְׁמַע שְׁנִיָּה מִזְמוֹר לְתוֹדָה:
צְאִי, בַּת־אֱמוּנַי, מֵאֹפֶל עֲנָנַי,
כִּי כְבוֹד אֲדֹנָי עָלַיִךְ זָרַח!

וְיָרֵא אֲנִי מִ־ עֲוֹנוֹת נְעוּרִים,
אֲשֶׁר הֵם בְּסִפְרֵי אֱלֹהַי סְפוּרִים,
וְאַף כִּי־עֲוֹנוֹת יְמֵי הַזְּקֻנוֹת,
חֲלִיפוֹת וּמִתְחַ־ דְּשׁוֹת לַבְּקָרִים;
וְאֵין־לִי תְשׁוּבָה בְּעַד הַמְּשׁוּבָה,
וְאָנָה אֲנִי־בָא בְּבֵין הַמְּצָרִים!
אֲסַכֵּן בְּעַצְמִי וְאֶשְׁכַּח אֲשָׁמִי,
וְנַפְשִׁי וְדָמִי בְּיַד־חֵטְא מְסוּרִים —
אֲבָל יֵשׁ בְּטֹחַ בְּמַרְבֶּה סְלֹחַ,
וְחַיִל וְכֹחַ לְמוֹצִיא אֲסִירִים,
וְאִם הֵן וְנִפְרַע וְיוֹסִיף וְיִגְרַע —
עֲלֵי־טוֹב וְעַל־רָע שְׂפָתָיו יְשָׁרִים!

רַבִּי יְהוּדָה בֶּן־יִצְחָק בֶּן־גִּיָּאת

(בגרנאטה, לערך ד"א תת"ס)

שִׁיר יְדִידוּת

לְרַבִּי יְהוּדָה הַלֵּוִי

מִבֵּין עֳפָאִים הֲמוֹת יוֹנִים כְּהֶמְיָתִי — מַה־זֶּה מְרִי שִׂיחֲכֶם? הַאִם לַאֲנָחָתִי?
אִם הַבְּכִי מִכְּאֵב רוּחַ וְלֵב יַעְזוֹר — תַּנִּים וּבַת־יַעֲנָה בֹּאוּ לְעֶזְרָתִי!
הִנֵּה דְמָעַי בְּטֶרֶם אֶקְרָאֶה יַעֲנוּ אִתִּי, וְיִדָּרְשׁוּ עַד־לֹא שְׁאֵלָתִי;
כִּדְמוּת פְּנִינִים וְאִם כִּדְמֵי נְקִיִּם עֲלֵי לֶחְיִי, הֲכִי מִכְּבֵדֵי הֵם בְּבִכְיָתִי,
וּכְגַחֲלֵי אֵשׁ רְתָמִים חֹם יְקַד לַהֲטָם, כִּי־רָתְחוּ מִיקוֹד צַלְעַי וְגוּפָתִי;
מוֹפֶת בְּאֵשׁ לְהֻטָּה לִבִּי כְּמוֹפֵת סְנֶה: לֹא תֹאכְלֵנִי וְלֹא תִכְבֶּה בְּדִמְעָתִי,
יִשְׁלַט יְקָדָהּ בְּצַלְעוֹתַי עֲדֵי שׁוּתָה כְּשְׁחוֹר — לְבָבִי, וְכַשֶּׁלֶג — קְוֻצָּתִי!
אֶבְכֶּה עֲלוּמַי אֲשֶׁר הָפְכוּ, וְאָנוּד זְמָן גָּזַל — בְּגָזְלוֹ בְחוּרוֹתַי — תְּגוּמָתִי;
חָלְפוּ נְעוּרַי וּמֶתֶק יַעֲרֵי מֵרֵרוּ, וַיִּתְּנוּ לַעֲנָה וָרֹאשׁ בְּבָרוּתִי.
מַה־זֶּה אֲיַחֵל וּמָה, אַחַר אֲשֶׁר נֶגְפוּ חֵילֵי זְקֵנִים צְבָא חָרְפִּי וְיַלְדוּתִי?

בְּעַבְדַת פְּלִשְׁתִּים וְהַגֵּרִים וְחִתִּים,
וְלִבּוֹ מְפַתִּים אֱלֹהִים אֲחֵרִים,
לְבַקֵּשׁ רְצוֹנָם וְלַעֲזֹב רְצוֹן אֵל,
וְלִבְגֹּד בְּיֹצֵר וְלַעֲבֹד יְצוּרִים?!
פְּנֵי הַשְּׁחָרִים בְּעֵינָיו שְׁחוֹרִים,
וְכוֹס מַמְתַּקִּים בְּפִיו מַמְרוֹרִים;
מִיְּגִעַ וְעָמֵל, וְלָחוּץ וְאָמֵל,
וְנִכְסָף לְכַרְמֶל וְקִרְיַת יְעָרִים,
לְבַקֵּשׁ סְלִיחוֹת בְּקִבְרֵי מְנוּחוֹת
לְאָרוֹן וְלֻחוֹת, אֲשֶׁר שָׁם קְבוּרִים;
אֲצַפֶּה לְעָבְרָם וְאֶעְטֹף בְּקִבְרָם,
וְעֵינַי לְשִׁבְרָם יְפִיצוּן נְהָרִים,
וְכָל־רַעֲיוֹנַי חֲרֵדִים לְסִינַי,
וְלִבִּי וְעֵינַי לְהַר הָעֲבָרִים!
וְאֵיךְ לֹא אֲבַכֶּה וְדֶמַע אֲסַכֶּה —
וּמִשָּׁם אֲחַכֶּה תְּחִיַּת פְּגָרִים,
וְשָׁם הַכְּרֻבִים וְלֻחֹת כְּתֻבִים
בְּעַד הָרְגָבִים וּבִמְקוֹם סְתָרִים,
מְקוֹם הַפְּלָאוֹת וְעֵין הַנְּבוּאוֹת,
וּבִכְבוֹד צְבָאוֹת פְּנֵיהֶם מְאִירִים —
עֲפָרוֹ אֲחֹנֵן, וְאֶצְלוֹ אֲקַנֵּן,
וְעָלָיו אֲקוֹנֵן כְּעַל־הַקְּבָרִים,
וְסוֹף מַחְשְׁבוֹתַי, הֱיוֹת מִשְׁכְּנוֹתַי
בְּקִבְרוֹת אֲבוֹתַי וּבִרְשׁוּת טְהוֹרִים!
עֲלִי, הַסְּפִינָה, וְדִרְשִׁי מְדִינָה,
אֲשֶׁר לַשְּׁכִינָה בְּתוֹכָהּ חֲדָרִים,
וְחוּשִׁי בְעוּפֵךְ וְיַד־אֵל תְּנִיפֵךְ,
וְקִשְׁרִי כְנָפֵךְ בְּכַנְפֵי שְׁחָרִים,
לְנָדִים וְנָעִים בְּרוּחַ קְלָעִים,
וְלִבּוֹת קְרֻעִים לְאֶלֶף גְּזָרִים!

לוּ עָנְתָה־בִּי שְׂפַת מַצְפּוּן לְבָבִי, אֲזַי בָּא עַד־תְּכוּנַת אֲהָבָיו בּוֹ וְאַוָּתִי!
רָקַם כְּתָבוֹ וּבָא רָצוּף צְפוּן אַהֲבָה, תִּקְטַן הֱיוֹת בַּעֲדוֹ נַפְשִׁי גְמוּלָתִי,
פָּנָיו כְּלֶחְיוֹ וּפוּךְ טוּרָיו כְּלֵב חֲמָדָיו, מִלָּיו צְרוּפִים כְּפָז, זַכִּים כְּאַהֲבָתִי,
נֹפֶךְ רְשָׁמָיו וּמֹנֹּפֶת טְעָמָיו וְרוּ־ חוֹת מָר־דְּרוֹר נֹפְפוּ טוּרָיו לְנִשְׁמָתִי,
יָעוּזוּ וַיַּעֲלוּ לְבָבִי בָם, בְּהִשְׁתּוֹמְמִי הֵם שַׁעֲשׁוּעַי וּבָהֶם כָּל־נְגִינָתִי;
שִׁיר הֶחֱיוּ מִפְּתָיו מֵתֵי שְׂשׂוֹנִי, וְנַפְ־ שִׁי הֶעֱלוּ מֵעֲפַר רִגְבֵי קְבָרָתִי,
אֶמְצֶה גְּבִיעַ עֲסִיס רֶקַח לְקוֹל תּוֹר וְסִיס מִיֵּין רְקָחָיו — וְלֹא מִיֵּין זְמֹרָתִי;
צָרְיוֹ יְרַפֵּא כְּאֵב נַפְשִׁי לְנוּדוֹ, הֲמְ־ אִתּוֹ מְזֹרִי וּמֵאִתּוֹ תְּרוּפָתִי!
צִיר, הַמְבַשֵּׂר כְּבֹא רִקְמַת יְמִין כָּתְבוֹ, הֵא־לָךְ בְּשׂוֹרָה לְבָבִי, לֹא חֲלִיפָתִי;
נָטַע בְּלִבִּי נְעִים זִכְרָךְ עֲצֵי אַהֲבָה, קַח מִפְּרִיהֶם תְּרוּמָתִי תְנוּבָתִי. —
טֶרֶם רְאוֹתְךָ בְּצֵל קִירוֹת לְבָבִי מְקוֹם מִשְׁכָּנְךָ, לֹא בְצֵל סִפִּי וְקֹרָתִי;
נִשְׁבַּע לְבִלְתִּי שְׁכֹן אַחֵר מְקוֹמְךָ, אֲבָל אִם לֹא עֲנִיתוֹ — וְנִקָּה מִשְּׁבֻעָתִי!

רַבִּי יוֹסֵף בֶּן־צַדִּיק

(דַּיָּן בקורטובא, מת ד״א תת״קט, בהיותו כבן שבעים שנה)

שִׁיר תְּהִלָּה

לְרַבִּי יִצְחָק בֶּן־מְהָאנִר

אֵשׁ נִצְּצָה כִּבְרַק לֵיל בְּכוֹס תָּאִיר,
מִנְּזָלֵי מִזְרָק כַּף אָחֲזוֹ יָאִיר!

לֵב נֶחֱלָה נֶחְפָּז לִמְצֹא צֳרִי מַדְוֶה,
חֶמֶר כְּעֵין אוּפָז צַק־לוֹ לְפִי מַרְוֶה,
מֵעַל כְּלִי מוּפָז — פָּתִיל בְּאֵין מַטְוֶה,

אֶסְלַח לְיָמִים וְאִם רַע יָזְמוּ בַּחֲלוֹף   לֵיל מַחְלְפוֹתַי לְאוֹר יוֹמָם וְשַׂעֲרָתִי;
הָיָה שְׂעָרִי כְּמוֹ טוּרֵי דְיוֹ מֵעֲוֹן   נַעַר כְּתוּבִים, וְהֵן נִמְחוּ בְּשֵׂיבָתִי,
וּבְיָד שְׁחַרְחֹר בְּצַוָּארִי יְשַׁו מַחֲנָק,   עַד־צֵאת כְּלַהַב חֲנִית שֵׂיבָה לְנִקְמָתִי,
וּבְלֵיל פְּרִידָה, אֲשֶׁר אָרַךְ וְלֵב הֶחֱלִי,   עָלוּ שְׁחָרָיו וְהֶעֱלוּ אֶת־אֲרֻכָתִי,
וַיְכַס לְחַיַּי עֲנַן שֵׂעָר כְּלַיִל, וְחֵץ   שֵׂיבָה כְּבָרָק יְבַקַּע אֶת־אֲפֵלָתִי.
כֹּפֶר אֲנִי, אֹהֲבִי, לִימֵי זְקֻנִים, כְּמוֹ   שֶׁלֶג שְׂנִיר לִבְּנוּ כִּתְמֵי מְשׁוּבָתִי,
וַיְטַהֲרוּ לֵב בְּדַם־נַעַר מְגֹאָל, וְהוֹ־   צִיאוּ לְאוֹר תַּעֲלֻמוֹת חֵטְא שְׁגִיאָתִי;
נַעַר, אֲשֶׁר מֶרְאוֹת עֵינַי יְעַצֵּם, וּמִי־   הִקְשִׁיב אֱמֶת יַאֲטֵם אָזְנֵי תְבוּנָתִי. —
מִי־יִתְּנֵנִי שְׁתֻם עַיִן בְּנַעַר, וְלֹא   נָטָה לְבָבִי וְאָחוֹר לֹא נְסוּגֹתִי;
הִשְׁגוּ נְעוּרִים בְּאֹרַח לֹא סְלֻלָה הֲלִי־   כוֹתַי, וְעַל־מַעְגָּל תֹּעֶה מְרוּצָתִי,
חָרְשׁוּ בְּלִבִּי אֱלִיל וַיִּזְרְעוּ מַעֲוֶה,   אֶקְצֹר פְּרִי כַחֲשָׁם רֵאשִׁית תְּבוּאָתִי;
כָּלָה כְעָנָן זְמַן חֵלֶב שְׁנוֹתַי, וְאַחֲ־   רִיתָם עֲלֵי הַנֹּדֵד יִפְקֹד לְחַטָּאתִי,
יִצְנֹף צְנֵפָה לְבָבִי מִבְּלִי מַעֲמָד   כַּדּוּר, יְקַלַּע בְּכַף־קֶלַע יְחִידָתִי;
קָצְרָה שְׂאֵתִי מְעֻנָּתִי וְאֹתִי בְּלִי   כֶּסֶף מְחִיר מָכְרָה אֶרֶץ מְכוּרָתִי,
אֶמְדֹּד בְּרַגְלַי עֲמָקִים לֹא קְנִיתִים, וְאֶת־   נַחַל אֲרָצוֹת אֲשֶׁר לֹא מִיְרֻשָּׁתִי;
סוּסַי כְּנֶשֶׁר וְגַלְגַּלַּי כְּסוּפָה, וּבָם   אֶרֶץ אֲגַמֵּא, וְסוֹף אֶרֶץ מְגַמָּתִי,
אֶחְשֹׁב כְּאִלּוּ עֲלֵי כַנְפֵי נְשָׁרִים אֲנִי   נִשָּׂא, וְרוּחַ עֲצָרָה־בִּי לְרִכְבָּתִי,
טֶרֶם נְטוֹת אָהֳלִי יִצְעַן לְנוּדִי, וְעַד־   לֹא אֶחֱנֶה יִרְתְּמוּ רִכְבֵי נְסִיעָתִי,
נִגְזַר לְנַפְשִׁי נְדֹד־קַיִן וְאִם אֵין דְּמֵי   אָחִי בְּקוֹל צֹעֲקִים עָלַי בְּאַדְמָתִי —
נֹשְׂאֵי כְלֵי מַחֲנֶה, מֵעִיר לְעִיר שָׁאֲלוּ:   אֵי־זֶה מְכוֹנִי וְאֵי מָקוֹם מְנוּחָתִי!
רֶכֶב מְרוֹצֵץ כְּעָב, הִתְנַהֲלָה בִּי לְאַט,   וּלְבֵית מְעוֹן אֹהֲבִי יַשֵּׁר מְסִלָּתִי,
אֶרְצֶה אֲבָנָיו וַעֲפְרוֹתָיו אֲחֹנֵן, וְחָרְ־   בוֹתָיו אֲרַוֶּה בְּמֵי דִמְעוֹת תְּשׁוּקָתִי;
אוּלַי אֲבַקְשָׁה לְנַפְשִׁי אֵת אֲשֶׁר אָהֵבָה,   שָׁם אֶתְּנָה־לוֹ צְפוּן דּוֹדַי וְלִבָּתִי,
אוּלַי אֲבַקְשָׁה מְקוֹם מִשְׁכַּן יְהוּדָה, וְשָׁם   אֶשְׁבֹּר כְּלֵי מַחֲנֵה מַסָּעַי וְגוֹלָתִי,
אָעוּז בְּדָדָיו וְאֶנְעַם מִמְּגָדָיו, וְטַל   פִּיהוּ יְכַבֶּה יְקֹד חִשְׁקִי וְצִמְאָתִי!
מִי־זֶה אֲשֶׁר מֵאֱדוֹם בָּא עִם שְׂעִפֵּי חֲלוֹם,   גָּזַל שְׁנָתִי וְלָקַח אֶת־עֲרֻבָּתִי?
הוּא נֶחְמָד מִצְּרוֹר כֶּסֶף וּמִמָּר־דְּרוֹר,   הוּא מַחֲמַדִּי וְהוּא עִנְיַן תְּהִלָּתִי!
הֵפִיץ מְאוֹרָיו כְּהֵילֵל מִכְּנַף שַׁחְרוֹ,   וַיְגַל צְעִיפֵי עֲנַן אָפְלִי וְחֶשְׁכָּתִי;
הוֹסִיף שְׁמוֹ עַל־שְׁמֻעָתוֹ, בְּשִׂכְלוֹ אֲשֶׁר   הִפְלִיא חֲכָמַי וְנִפְלָא מִמְּזִמָּתִי.
מִיּוֹם אֲשֶׁר נֶשְׁבּוּ רוּחוֹת בְּשָׂמָיו, בְּתוֹךְ   לִבִּי מְגוּרָיו וְעַל־חַיָּיו מְגוּרָתִי;

רַבִּי דָוִיד בֶּן־אֶלְעָזָר בֶּן־בַּקּוּדָה

(בספרד, לערך ד״א תתק״י)

תְּחִנָּה

אֲדֹנָי!

דְּאָגָה שָׁבְרָה לִבִּי,   וּמִכְּאֵב עָצְבִּי

חִשַּׁבְתִּי יָמִים מִקֶּדֶם,

וַאֲדַבְּרָה בְּצַר רוּחִי,   גַּם־הַיּוֹם מְרִי שִׂיחִי:

מִי־יִתְּנֵנִי כְּיַרְחֵי־קֶדֶם!

יָדִי נִגְּרָה וְלֹא תִדְמֶה,   וְנַפְשִׁי עָלַי תֶּהֱמֶה

כִּי־אֶזְכְּרָה מִקֶּדֶם;

דִּמְעָתִי שִׂימָה בְנֹאדֶךָ,   וְהַפְלֵה כַּיּוֹם חֲסָדֶיךָ,

מְעֹנָה אֱלֹהֵי קֶדֶם!

בְּעָנְיִי כִּמְעַט אָבָדְתִּי,   לוּלֵי שִׁבַּרְתִּי וְהוֹחַלְתִּי

לָרֹכֵב בִּשְׁמֵי שְׁמֵי־קֶדֶם;

רַחוּם, פְּקֹד גֶּפֶן זֹאת,   וְלָמָּה מְצָאַתְנוּ כָּל־זֹאת —

וֵאלֹהִים מַלְכִּי מִקֶּדֶם?

אַיֵּה הֲמוֹן רַחֲמֶיךָ שָׁמַעְנוּ,   אֲבוֹתֵינוּ סִפְּרוּ־לָנוּ

פֹּעַל־פָּעַלְתָּ בִימֵיהֶם בִּימֵי קֶדֶם?

לָמָּה אִירָא בְּעֵת צָרָה,   מִשְׂגָּב לְעִתּוֹת בַּצָּרָה,

הֲלוֹא אַתָּה מִקֶּדֶם?!

עַד־אָן בְּגָלוּת אֶטְבָּעָה,   וְאֹיֶבֶת הָרְשָׁעָה

עַלִּיזָה מִימֵי־קֶדֶם?

זְכֹר חָזוֹן הִשְׁמַעְתָּ,   וְחֶסֶד אֲשֶׁר־נִשְׁבַּעְתָּ

לַאֲבֹתֵינוּ מִימֵי קֶדֶם,

רְאֵה בָּעֳנִי עַמֶּךָ,   וְהָפֵר כַּעַסְךָ וְזַעְמֶךָ,

זְכֹר עֲדָתְךָ קָנִיתָ קֶדֶם,

לְצִיּוֹן בִּרְצוֹנְךָ הֵיטִיבָה,   הֲשִׁיבֵנוּ יְיָ אֵלֶיךָ וְנָשׁוּבָה

חַדֵּשׁ יָמֵינוּ כְּקֶדֶם!

לֹא מִשְׁבָּא הָעֻתָּק, כִּי מִשְּׂדֵי בָצִיר,
טַעְמוֹ כְּמָן יִמְתָּק — וִיהִי לְמַרְפֵּא צִיר!

לֵיל הַנֵּרְדְּ חֶשְׁכִּי, לֵיל לֹא לְמָשָׁהוּ
סַהַר, וְאֶת־דַּרְכִּי עַד־בּוֹשׁ נְטָשָׁהוּ;
הַאִם צְבִי — מַלְכִּי בִּכְלוּא חֲבָשָׁהוּ?
וַיֹּאמְרוּ: לֹא, כִּי פַּחַד לְבָשָׁהוּ
נֶגֶד פְּנֵי יִצְחָק, שַׂר זָהֳרוֹ בָהִיר,
לַשְּׁאֲלִים יִצְחָק, וּלְהַעֲנִיק מָהִיר!

אָמִיר יְפֵה קוֹמָה, עָב טַל בְּיוֹם צָמָא,
דִּבְרָתְךָ חַמָּה, מִשְׂרָתְךָ אֵימָה,
עַל־הַזְּמָן רוֹמָה לֵאמֹר: „אֲנִי חוֹמָה",
כִּי יָד לְךָ שׂוּמָה עַל־מַעֲלוֹת כִּימָה;
דּוֹדִי קְרַב וּרְחַק — אוֹר זִכְרְךָ יַזְכִּיר,
הֵילֵל בְּרוּם שַׁחַק מִי לִי אֲשֶׁר יַכִּיר?

אִמְרוּ לְכָל־הֵלֶךְ, יִנַּע בְּעַד חֶפְצוֹ,
מְשׁוֹטֵט בְּכָל־פֶּלֶךְ בֵּית אַחֲוָה לִמְצֹא,
אֶל־מִשְׁכְּנוֹתָיו לֵךְ וּבֹא מְלוֹן קִצּוֹ,
וּכְלֵי נֵרְדְּ הַשְׁלֵךְ, כִּי נָעֲמָה אַרְצוֹ;
דע קטעך אלאפק יא אוג אלצדר
ערג עלי יצחק סליל מוהאגר!

רַבִּי אַבְרָהָם בֶּן־מֵאִיר בֶּן־עֶזְרָא

(נולד בטוליטולא, חי בקורטובה, ומת ברומא בשנת ד"א תתק"כז, בהיותו כבן ע"ה שנים)

רְשֻׁיּוֹת

1

אֶשְׂבַּע בְּעֵת אֶרְעַב לְהַלְּלָךְ, אֶרְוֶה בְּיוֹם לַעֲבֹד לְךָ אֶצְמָא;
בֶּטַח אֲנִי אֶשְׁכּוֹן בְּפַחְדָּתִי מִמְּךָ, וְאֶלְבַּשׁ כַּמְּעִיל אֵימָה;
רַמְתִּי בְּיוֹם שַׁחְתִּי לְפָנֶיךָ, אֶשְׁפַּל אֲבָל קַרְנִי בְּךָ רָמָה;
הַרְבֵּה פְּדוּת עַמִּי בְּיוֹם עָבְדִי לְשִׁמְךָ בְּנֵי־אָח גַּם־בְּנֵי אָמָה —
מֶה עָרְבוּ כָל־עַצְּבוֹתֶיךָ לַלֵּב וְלָרוּחַ וְלַנְּשָׁמָה!

2

אֵיךְ תֶּחֱשֶׁה נַפְשִׁי — וּמַאֲוַיָּהּ לִחְיוֹת עֲדֵי תִדְבַּק בִּצְרוֹר הַחַיָּה!
בָּהּ מַעְיְנֵי חָכְמָה וּמִמֶּנָּה תַּשְׁקֶה קְצִירֶיהָ וְזֶה־פִּרְיָהּ;
רִקְמַת גְּוִיָּתָהּ מְהֻדָּרָה, תִּדְמֶה לְכַלָּה תַּעֲדֶה עֶדְיָהּ,
מַהְלַל אֱלֹהֶיהָ יְסַפֵּר דּוֹר אֶל־דּוֹר, וְעַם נִבְרָא יְהַלֶּל־יָהּ!

3

בְּדָת־אֵל אֶדְבְּקָה חַיֵּי בְשָׂרִי, אֲקַוֶּה מֵאֲדֹנָהּ תֵּת שְׂכָרִי,
בְּגַן־עֶדְנָהּ לְהִתְעַדֵּן רְצוֹנִי, וְעִתּוֹת צִמְאוֹנִי הִיא נְהָרִי!
רְאִיתִיךָ בְּעֵין הַלֵּב וְאַחַר בְּתוֹרָתְךָ, בְּכֹחַ נֶאְדָּרִי!
הֲבִינֵנִי עֲשׂוֹת דֶּרֶךְ נְכוֹחָה, אֲגַדֶּלְךָ — וְאַתְּ תַּגְדִּיל הֲדָרִי;
מְרוֹמִים וַהֲדוֹמִים לֹא־יְכִילוּן שְׂאֵת גָּדְלָךְ, וְאַף כִּי מַאֲמָרִי!
חֲסוֹת בָּךְ אוֹתָהּ נַפְשִׁי בְּעוֹדָהּ, וּבְשַׁחְוֹתִי שִׁמְךָ שַׂמְתִּי הֲדָרִי!

4

אֶבְטְחָה עַל־פֹּעֲלִי עַד־אֶגְוָעָה, אֶשְׁכְּנָה בֶטַח וְלֹא־אֶתְרֹעֲעָה,
בּוֹ לְבַדּוֹ אֶעֱמֹד לֹא־אֶפְשָׁעָה, אֶגְבְּהָה בִשְׁמוֹ וְלִשְׁמוֹ אֶכְרְעָה,
רַחֲמָיו רַבִּים, וְנַפְשִׁי יֹדַעַת כִּי־תְחִי עוֹד אִם בְּקֹלוֹ שָׁמְעָה,
מַחֲזֶה פָּנָיו בְּמַעֲשָׂיו אֶפְגְּעָה, הֵן תְּמוּנָתוֹ בְּהָקִיץ אֶשְׂבְּעָה!

רַבִּי חִיָּיא בֶּן־אַלְדַּאוּדִי

(בקשטיליא, מת ד"א תתקי"ד)

קְדֻשָּׁה

גָּבְהֵי שָׁמַיִם לְךָ כִּסֵּא כָבוֹד,
וּגְבוּלוֹת אֶרֶץ הֲדֹם מַלְכוּת וְכָבוֹד —
אֵלֶּה יָעִידוּ אֵת כָּל־הַכָּבוֹד,
וְאֵלֶּה יַגִּידוּ לְמִי זֶה הַכָּבוֹד:
אֲדֹנָי צְבָאוֹת הוּא מֶלֶךְ הַכָּבוֹד!

גָּבְהֵי שָׁמַיִם חֲצוּבֵי אֵשׁ וְרוּחַ,
הָרוּחַ בָּאֵשׁ וְהָאֵשׁ בָּרוּחַ,
הַלַּהַב לְבְרָק וְלָעוּף הָרוּחַ,
הַכְּרוּב לַמֶּרְכָּב נָכוֹן לְכָל־רוּחַ,
זְבָדָם טוֹב זָבֹד: שְׁכֶם אֶחָד לַעֲבֹד!

וּגְבוּלוֹת אֶרֶץ יַבֶּשֶׁת וּמַיִם,
עֲבֻדָּה לְךָ רַבָּה וְרַחֲבַת יָדַיִם,
כִּי יַד הַמַּלְכוּת מִכָּל־אֲגַפַּיִם,
מֵעִמְקֵי אֶרֶץ וּמֵרוּם שָׁמָיִם —
רַק אַתָּה תַעֲמֹד וְהֵם יֹאבְדוּ אָבֹד!

גָּבְהֵי שָׁמַיִם אֲיֻמִּים יִלְהָבוּ,
לִפְנֵי הַכָּבוֹד לָנֶצַח נִצָּבוּ,
וְהִתְנֹצְצוּ וָרָצוּ, וְהִתְפַּלְּצוּ וָשָׁבוּ,
וְקָרָא זֶה אֶל־זֶה לְהַקְדִּישׁוֹ וְנָבוּ:
בְּנֵי אֵלִים הָבוּ לַאדֹנָי כָּבוֹד!

הֲכִי טוֹב עָשִׂיתָ וְאָנֹכִי אֶרְשָׁע,
וְחוֹבִי כִסִּיתָ וְאֶל־שַׁוְעִי תִשָׁע,
וְאַחַר נִסִּיתָ לְבָבִי בָּךְ נוֹשָׁע,
וְחַיַּי גָּאַלְתָּ וְנַפְשִׁי הִצַּלְתָּ, מֵעֲזוֹר לֹא־חָדַלְתָּ!

מְרוֹמִים שָׁכַנְתָּ וְשַׁחַקִים מָלֵאתָ,
וְכָל־יֵשׁ כּוֹנַנְתָּ וְלַעֲשׂוֹת הִפְלֵאתָ,
וְכִסֵּא כוֹנַנְתָּ וְעָלָיו נַעֲלֵיתָ,
וְהַכֹּל פָּעַלְתָּ וּבַכֹּל מָשַׁלְתָּ וַעֲלֵי־כֹל גָּדַלְתָּ!

*

אוֹפָן

אָחֲזוּ אֵלִים פְּנֵי כִסֵּא, כְּבוֹד נָעֳמוֹ
יֶחֱזוּ, שָׂשִׂים בְּשֹׁכֵן עַד וְקָדוֹשׁ שְׁמוֹ!

בִּנְיָנֵי עוֹלָם כְּמִנְיַן הַסְּפָר יֻסְּדוּ,
עִנְיָנֵי עֶשֶׂר אֲחָדִים מִלְּבַד נִפְרְדוּ,
בָּם בְּנֵי אֵלִים יִקָּרְאוּ וְהִתְאַחֲדוּ
זוּ בְזוּ, אַחַר מְסִבּוֹתָם מְסִלּוֹת כְּמוֹ
נִגְרְזוּ, אִישׁ עַל־עֲבֹדָתוֹ וְאִישׁ עַל־שְׁמוֹ!

רָחֲפוּ רוּחוֹת כְּבוּדוֹת עַל־מְתִים נִשְּׂאוּ,
נִשְׁקְפוּ אוֹרִים עֲלֵי לִבָּם וְהִתְנַבְּאוּ,
יַחְשְׂפוּ לָהֶם פְּלִיאוֹת, שֵׁם לְאֵל יִקְרְאוּ,
יִרְמְזוּ כִּי־בוֹ תְחִלַּת כֹּל וּבוֹ חִתְּמוֹ,
נִגְנְזוּ סוֹדוֹת אֱלֹהֵינוּ, אֲדֹנָי שְׁמוֹ!

מִנְּוֵה קֹדֶשׁ יְהַלְּכוּ קְדֹשִׁים בְּלִי
הַעֲוֵה, יֵלְכוּ לְזָנָב אוֹ לְרֹאשׁ הַתְּלִי,
נָאֲוֶה שִׁירָם לְאֵל שָׁם כּוֹכְבֵיהֶם כְּלִי,
יִרְגְּזוּ אִם־יִדְּמוּ קָט מִזְּכֹר נָעֳמוֹ,
יַעֲלְזוּ עֵת שַׁלְּשָׁם קָדוֹשׁ וְנוֹרָא שְׁמוֹ!

*

5

אֱלֹהֵי תְהִלָּתִי, בְּשִׁמְךָ אֲשַׁחֶרְךָ,
וְזִכְרְךָ פְּאֵר עוֹלָם — וְאֵיךְ פִּי יְפָאֶרְךָ?
בְּהִתְבּוֹנְנִי כִּי־סוֹד בְּרוּאִים תְּהִלָּתְךָ,
לְבָבִי בְּךָ יֶהְגֶּה, לְשׁוֹנִי תְּסַפֶּרְךָ!
רְצוֹנִי לְהַבְדֵּל לְשִׁמְךָ, וְאֵיכָה לֹא
תְחַפֵּשׂ חֲדַר־בֶּטֶן — וְנִשְׁמַת אֱנוֹשׁ נֵרְךָ!
הֲלֹא אַתְּ מְעוֹן כָּל־דּוֹר, וְגֵר הִנְנִי עִמְּךָ,
פְּרֹשׂ חַסְדְּךָ עָלַי וְאַל־תַּעֲזֹב גֵּרְךָ!
מְשׂוֹשִׂי בְךָ תָּמִיד, וְכָל־אַחֲלֵי נַפְשִׁי
הֱיוֹתִי לְעוֹלָם חַי לְמַעַן אֲזַמֶּרְךָ!

*

רְשׁוּת לְקַדִּישׁ

אֱלֹהֵי הָרוּחוֹת לְכָל־בָּשָׂר אָתָּה,
וְחָכְמָה בַּטֻּחוֹת בְּחָכְמָתְךָ שָׁתָּה,
וְגַם דַּבֵּר צַחוֹת בְּיַד־לָשׁוֹן תָּתָּה,
אֱמֶת כֹּל חוֹלַלְתָּ וּבוֹ לֹא־עָמַלְתָּ, רַק בְּפִיךָ מִלַּלְתָּ!

בְּיָדְךָ עִתּוֹתַי — וּמַה־זֶּה פִּי יַעֲנֶה
וְקָצְרוּ שִׂפְתוֹתַי? וְכָל־רֶגַע הִנֵּה
בְּקִרְבִּי אֹתוֹתַי, וְאָן לִבִּי יִפְנֶה
וְאוֹתוֹ הִגְבַּלְתָּ? בְּדָת שֶׁהִנְחַלְתָּ לִי בְּרָכָה אָצַלְתָּ!

רְחָבִים וַאֲרֻכִּים חֲסָדֶיךָ עִמִּי,
וְרַעְיוֹנַי רַכִּים וְלֹא־אָבִין גָּלְמִי,
וְעֵת־נוּם וּבְהַשְׁכִּים בְּךָ עָצַם עַצְמִי,
וְעָלַי חָמַלְתָּ וְטוֹבוֹת גָּמַלְתָּ לִי, גְּמוּל לֹא־שָׁאַלְתָּ!

הֵיכַל יְקָרוֹ נָתַן בְּיַד כָּל־צַר לְהַבְעִיר,
וּבְנוֹ בְכוֹרוֹ גָּלָה אֱלֵי קֵדָר וְשֵׂעִיר,
וּלְמוּל דְּבִירוֹ מִקְדָּשׁ מְעַט יִבְנֶה בְּכָל־עִיר,
יַעֲלֶה וְיָבֹא שָׁמָּה וְיַגִּיד כָּל־לְבָבוֹ!

מָעוֹז, הַמִּקְרֶה אֶחָד לְנֶאֱמָנִים וְשׁוֹנִים?
תְּאַנֵּף בְּמֹרָה, תִּשְׁמֹר אֲשֶׁר שָׁמְרוּ אֱמֻנִים,
תַּשְׁקִיף וְתֵרֶא כִּי־חֹק נְתָתוֹ לוֹ לְפָנִים
הוּא לֹא־עֲזָבוֹ, כִּי־אַהֲבַת נַפְשׁוֹ אֲהֵבוֹ!

*

זוּלַת

„אֹמַר לְצָפוֹן: תְּנִי חֵילִי וְצִבְאוֹתָי,
תֵּימָן, שְׂאִי אֶת־בְּנִי לִשְׁכֹּן בְּחַצְרוֹתָי,
וִימִין אֲדֹנָי, בְּנִי בֵּיתִי וְחֹמוֹתָי,
יַעֲלֶה וְיָבֹא בְעִיר עָנִי וְרֹכֵב בְּעִיר,
וַאֲנִי בְּתוֹךְ הַדְּבִיר אָבוֹא בְכִנּוֹר וְשִׁיר
לַעֲבֹד עֲבֹדָתִי!

בָּאוּ יְמֵי־גִיל וְלֹא יִכְלוּ יְמֵי עוֹלָם,
יִהְיוּ יְגוֹנִים כְּלֹא הָיוּ וְכָל־חֵילָם,
כִּי־מִשְׁכְּנוֹת אָהֳלוֹ יִבָּנֶה עֲלֵי תִלָּם
הַדּוֹד, אֲשֶׁר נָאֳמוֹ נֹפֶת וּמָן טַעֲמוֹ,
נוֹרָא וּפֶלֶא שְׁמוֹ, יַעֲשֶׂה לְהַפְלִיא בְּמוֹ
תִשְׁבִּי וְאֶפְרָתִי!

„רַעְיָה, צְאִי מִשְּׁבִי לִצְבִי וְלַעֲטֶרֶת,
כִּימֵי נְעוּרִים שֶׁבִּי בִּיקָר וְתִפְאֶרֶת,
כִּצְבִי לְאֶרֶץ צְבִי שׁוּבִי מְפֻזֶּרֶת!"
„יְגַדֵּל כְּבוֹד אַחֲרִית, יָדֵל מְחַלֵּל בְּרִית,
כִּי מַאֲרִיךְ מַעֲנִית יִקַּח בְּיָדוֹ חֲנִית,
וַאֲנִי — תְפִלָּתִי!

מְאוֹרָה

אֶשָּׂא עֵינַי לְכָל־דֶּרֶךְ: אָן מִלְּפָנַי, אָן דּוֹדִי בָּרַח?

בָּרַח דּוֹדִי וּבִכְרוּבִי שָׁכַן כְּבוֹדוֹ,
מִי־יִתֶּן־לִי יְמֵי טוּבִי מוּתִי בְיָדוֹ —
טֶרֶם בֹּא צַר וְיִרְדֶּה בִי מֵאָז, וְעוֹדוֹ
עַל־בָּמוֹתַי בְּאַף דֹּרֵךְ — כֹּחִי בְמָתְנִי עָלַי לָטֹרַח!

רַד־לִי הַיּוֹם אֲשֶׁר שָׂאוּ עָרֵי תְהִלָּה,
סָפוּ חוֹזִים וְנִדְכָּאוּ רָאשֵׁי סְגֻלָּה,
חָלְפוּ יָמַי וְלֹא־בָאוּ יְמֵי גְאֻלָּה,
קָצְרָה נַפְשִׁי בְּרֹב אֹרֶךְ מִסְגֵּר, וְעֵינַי תָּמִיד לָאֹרַח!

„מִי הִשְׁלִיכֵךְ בְּתוֹךְ זָרִים? הֲלֹא עֲוֹנֵךְ!
שׁוּבִי אֵלַי, וְהֵן אָרִים נִסִּי לְעֵינֵךְ,
מִפְּנֵי יִרְעֲשׁוּ הָרִים — אָבוֹא לְמַעֲנֵךְ,
קוּמִי אוֹרִי כִּי־בָא אוֹרֵךְ, וּכְבוֹד אֲדֹנָי עָלַיִךְ זָרַח!"

*

אַהֲבָה

אֶל־אֵל וְטוּבוֹ יִפְחַד וְנָהַר עַם קִרְבוֹ!

בֹּגֵד יְדַמֶּה כִּי־אֵין צָרֵי עוֹד לַנְּגוּעִים
לָעַד, וְחַכְמֵי גוֹיִם יְשִׂיחוּן תַּעְתֻּעִים;
מַה־תִּשְׁאֲלוּ מֶה הָיָה לְיֶלֶד שַׁעֲשׁוּעִים?
אָבִיו עֲצָבוֹ — וַיְצַו שְׁלוּחָיו לַהֲשִׁיבוֹ!

רָעוּץ בְּמוּקְשׁוֹ יוֹחִיל לִגְאֵל חַי מִכְרוֹ,
יָשׁוּב לְקָדְשׁוֹ שֵׁנִית, וְיָשִׁיב שָׁם הֲדָרוֹ,
נִשְׁבַּע בְּנַפְשׁוֹ עַל־זֹאת, וְלֹא יַחֵל דְּבָרוֹ —
הִנֵּה כְתָבוֹ, כַּמָּה נְבִיאִים חָתְמוּ־בוֹ!

מַה־טּוֹב נְשֹׂא בִּשְׁבִי שְׁבָא לַעַג, וּבוּז בוֹז וַאֲרָם,
לֹא עַל־גְּמוּל יָד רָהֲבָה — כִּי אִם־לְחֵשֶׁק רַב וְרָם.
לַעֲבֹד לְשִׁמְךָ אֶתְאַבָּה, עֹבֵד לְאֵל זָר יָחֳרָם!
יָגֵל וְיִפָּתֵר חֲלוֹם אֶל־בֵּן מְכַרְתּוֹ, וַהֲלֹא
דַּי־לָךְ סְתוֹם קֵץ וַחֲתוֹם — יַעֲלֶה וְיָבֹא גֹאֲלוֹ!

*

סְלִיחָה

אֶשְׁתַּחֲוֶה אַפַּיִם אַרְצָה, כִּי אֵין לְמַטָּה מִמֶּנָּה,
אֶתְנַפֵּל לִפְנֵי עֶלְיוֹן, גָּבֹהַּ עַל־כָּל־גְּבֹהִים.
בַּמָּה אֲקַדֵּם פָּנָיו? כִּי אִם־בְּרוּחִי! הֲלֹא־הִיא מֵאִתּוֹ,
בְּמִבְחַר גּוּפָתִי הוּא יְחַיֶּהָ — וְאֵין לְאִישׁ נִכְבָּד מִנַּפְשׁוֹ.
רֹאשׁ וְסוֹף אֵין לִגְדֻלָּתוֹ — וּלְשׁוֹנִי אֵיךְ תְּגַדְּלֶנּוּ?
רָחוֹק רָחוֹק מִשְּׁמֵי הַשָּׁמַיִם, וְקָרוֹב קָרוֹב מֵעַצְמִי וּבְשָׂרִי!
הִנֵּה־בָאתִי לְךָ אֱלֹהַי, כִּי־אֵין מוֹעִיל זוּלָתֶךָ;
הֲלֹא כָל־צְבָא הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ כֻּלָּם נִבְרָאִים כָּמֹנִי,
מֵהֶם אֵיךְ אֶדְרשׁ תְּשׁוּעָה — וּתְשׁוּעַת כָּל־יָצוּר כָּזָב!
מָנוֹס אַיִן לְעֶבֶד בִּלְתִּי לַאֲשֶׁר קָנָהוּ! —
מָה אֲחַשְּׁבָה לָדַעַת? וְיָדַעְתִּי כִּי־לְהֵיטִיב לִי בְרָאתָנִי.
מִסְּפֹּר עָצְמוּ חֲסָדֶיךָ — וּמֵחוֹל הַיָּם חַטֹּאתָי.
עָוֹן אֵיךְ אֶשָּׂא אֵלֶיךָ? וְהִיא־גַם־הִיא חָטָאָה.
עוֹד מַה־יַּעֲנוּ שְׂפָתַי? גַּם־הֵמָּה הִרְשִׁיעוּ!
זְדוֹן לִבִּי עָשָׂה לְנַפְשִׁי אֲשֶׁר אוֹיֵב לֹא־יוּכַל עֲשׂהוּ,
זַלְעָפָה אֲחָזַתְנִי מִמֶּנּוּ — אוֹי־לִי כִּי־מָרִיתִי!
רֹעַ יִצְרִי הִתְעַנִי, כִּי לֹא־הָיָה רְצוֹנִי לְהַכְעִיסֶךָ,
רָעוֹתַי לִי לְבַדִּי הֵרֵעוּ — וְאַתָּה לְבַדְּךָ תַּעֲשֶׂה חָסֶד!
הוֹדִיעֵנִי דֶּרֶךְ יוֹעִילֵנִי, כִּי כֹל יָדַעְתִּי אַתָּה הוֹדַעְתָּנִי.
הִשְׁמַעְתִּי דִבְרֵי לִבִּי לְאָזְנַי — וְאַתָּה תִּשְׁמַע הַשָּׁמַיִם!

*

מַחְסִי, כְּאֵב מַחֲצִי רַפֵּא תְרַפֵּא, חֵיל!
הָסֵר חָמָס לְחִצִּי, יֵשׁ אֹהֲבֵי הַנְחֵל,
כִּי מוֹעֲדִים וַחֲצִי מוֹעֵד פְּדוּת אוֹחֵל,
קוֹרֵא בְשִׁמְךָ עֲנֵה, עֵדֶר מְכַרְתּוֹ קְנֵה,
גָּדֵר הֲרַסְתּוֹ בְּנֵה, חֵדֶר נְטַשְׁתּוֹ חֲנֵה,
חוּשָׁה לְעֶזְרָתִי!

*

גְּאֻלָּה

אֶחְשַׁק וְלֹא אֵדַע מְקוֹם עֹפֶר וְסֵתֶר אָהֳלוֹ,
מִי־לִי וְיוֹרֵנִי הֲדוֹם רַגְלָיו וּמִדְרַךְ נַעֲלוֹ?

בֵּינוֹת צְלָעַי גֶּחָלֵי חִשְׁקוֹ כְּתַנּוּר יִבְעֲרוּ,
לִשְׁטֹף לְחָיַי נַחֲלֵי עֵינַי כְּיַמִּים יִסְעֲרוּ;
יָדְעֵי כְּאֵב לֵב נֶחֱלֶה עַל־לֵב קְשֵׁה־יוֹם דַּבְּרוּ,
אַחְלַי שְׂאוּ אֵלָיו שְׁלוֹם נִדְרָשׁ לְמִי לֹא־שְׁאָלוֹ,
יֵלֵךְ לְנוּדוֹ וַהֲלוֹם יִלְאֶה סְבֹל עֹל סֻבֳּלוֹ!

רִיבוֹת שְׂפַת מֵרִיב אֲנִי אֶשְׁמַע — וְלִי מַה־מָּתְקוּ;
אִם בַּשְּׁבִי אֶרְאֶה עֳנִי, אוֹ כִּי צְעִירִים יִשְׂחֲקוּ —
עוֹד קָט מְעַט וּלְמַעֲנִי רַחְמֵי יְדִיד יִתְאַפְּקוּ,
יִקְרָא בְקוֹל: „יִקְרַב הֲלֹם נָא לַעֲבֹד שֵׁם פָּעֳלוֹ!“,
יִבְנֶה בְּאַבְנֵי יַהֲלֹם כִּסְאוֹ, וְתַחַשׁ יִנְעָלוֹ!

הָעָם קְנִיתוֹ נַחֲלָה, הַבֵּן קְרָאתוֹ בֶּן־בְּכוֹר,
יַד לְעֻגִּים בּוֹ מֻשְׁלָה, יִשְׂבַּע בְּחֶרְפָּה מַמְרוֹר,
יִזְעַק לְרֹב הַמַּחֲלָה: „אָבִי חֲסָדֶיךָ זְכוֹר!
זָכְרָה אֱלֹהַי לִי בְּתֹם לֵב, זַךְ וְיָשָׁר פָּעֳלוֹ,
וּזְכֹר אֲדֹנָי לֶאֱדוֹם יוֹם זָר וּמוּזָר מַעֲלוֹ!“

תּוֹכֵחוֹת

1

אֵין מִלָּה בִלְשׁוֹנִי מִפְּנֵי כֹּבֶד זְדוֹנִי,
בְּנִבְרָאַיִךְ מִי־אֲנִי, כִּי־תְבַקֵּשׁ לַעֲוֹנִי?
אֵי־מִזֶּה בָאת, יְחִידָה, וְאָן תֵּלְכִי בְּלֹא צֵדָה,
וַתַּחֲלִיפִי חַי בְּמֵת — אֵיךְ תֹּאמְרִי לֹא נִטְמֵאת?
בִּינִי בְעוֹדֵךְ, שֶׁכְּבָר נִזְהַרְתְּ, כִּי־בְדִין דָּבָר
שְׂפָתַיִם אַךְ לְמַחְסוֹר, הֲרֹב עִם־שַׁדַּי יִסּוֹר?
רְאִי, כָּל־חֶמְדַּת תֵּבֵל רֹאשָׁהּ וְסוֹפָהּ הָבֶל,
וְלֶעָמֵל אֵין בִּינָה — וְעַתָּה הִשָּׁמְרִי נָא!
הַגְּוִיּוֹת כִּשְׂמָלוֹת בְּאוֹר הַיּוֹם מְגוֹלָלוֹת,
וּבְלַיְלָה, עֵת מְנוּחָה, נִבְלָתָם כַּסּוּחָה!
מִמָּרוֹם שֻׁלַּחַתְּ — מְקוֹמֵךְ אֵיךְ שָׁכַחַתְּ?
בְּטֶרֶם יָבֹא עִתֵּךְ, שׁוּבִי אֶל־גְּבִרְתֵּךְ!
עוּרִי לִרְצוֹת תָּמֵךְ, כַּאֲשֶׁר תִּשְׁתִּי — יְרִימֵךְ,
בְּמָשְׁלֵךְ בְּיֵצֶר נִשָּׂא, שְׁתַּיִם רָעוֹת עָשָׂה:
זָנַח מְקוֹם חַיֵּיהוּ וְהָלַךְ אַחֲרֵי תֹהוּ;
וְאַחֲרָיו לִבּוֹ אֵיךְ סָר, וְהוּא יָמוּת בְּאֵין מוּסָר!
רַחֲקִי מִמֵּךְ סֶלֶף, וְאֵל יִתֶּן־לָךְ חֵלֶף
שִׁבְתֵּךְ בְּקֶרֶב אֹבְדִים — מַהְלְכִים בֵּין הָעֹמְדִים.
אָבִי, אַל־תֶּהְדֳּפֵנִי, בְּנֹאד הַגּוּף אָסְפֵנִי,
וְאִם בְּחֶטְאִי כָשַׁלְתִּי — לְךָ אֲדֹנָי הוֹחָלְתִּי!

2

אִם־לֹא תֵדְעִי נַפְשִׁי אַחֲרִיתֵךְ,
קְחִי־לָךְ מוֹפֵת וְאוֹת מֵרֵאשִׁיתֵךְ:
הֶבֶל יְסוֹדֵךְ וְעַל־תֹּהוּ בְנוֹתֵךְ,
בּוֹאֵךְ כְּצֵאתֵךְ וְחַיַּיִךְ כְּמוֹתֵךְ,
וְלָמָּה תִרְגְּעִי וְרוּחַ־שָׁוְא תִּרְעִי?
פְּנִי־לָךְ, כִּי־תִסְעִי כְּמוֹ־אֹהֶל רֹעִי,

פִּזְמוֹן

אֶל־בֵּית הַמֶּלֶךְ   לָבוֹא נִקְרֵאתִי,
רְעָדָה אֲחָזַתְנִי,   כִּי־פִיהוּ מָרִיתִי,
אֲדֹנָי, שָׁמַעְתִּי   שִׁמְעֲךָ יָרֵאתִי!

בַּמֶּה, יְחִידָתִי,   לְהִתְנַצֵּל תּוּכְלִי,
יוֹם עַל־כַּף מֹאזְנֵי   הַמִּשְׁפָּט תַּעֲלִי?
מַה־תְּלוּנִי? וְאֵל   בְּיָדֵךְ שָׂם כֵּלִי
לְהֵיטִיב — וַתַּרְשִׁיעִי,   בְּהֶבֶל תֶּהְבָּלִי,
בְּלִבֵּךְ לֹא־תַחְשְׁבִי,   בְּשִׂכְלֵךְ לֹא־תַשְׂכְּלִי
לֵאמֹר: מַה־זֶּה־לִּי,   וְלָמָּה נִבְרֵאתִי?!

רָצִית לָלֶכֶת   אַחֲרֵי תַאֲוָתֵךְ,
תִּתְעַנְּגִי פֹה, וְלֹא   זָכַרְתְּ אַחֲרִיתֵךְ,
יוֹם אֵל יַפְרִידֵךְ   מֵעַל גְּוִיָּתֵךְ,
וְאֶל־חֵיקֵךְ יָשִׁיב   תַּגְמוּל פְּעֻלָּתֵךְ,
כִּי־בְסֵפֶר רָשׁוּם   חֲקֻקָה אַשְׁמָתֵךְ —
הַיּוֹם לְעֻמָּתֵךְ   נְתִיב־תֹּם הוֹרֵיתִי!

הֹלֶךְ דְּבַשׁ רָאִית   בִּגְוִיַּת אַרְיֵה —
אָכַלְתְּ וַתִּטְמְאִי,   וְלֹא־אָמַרְתְּ: אַיֵּה
אֱלֹהֵי הַמִּשְׁפָּט,   יוֹם יֵאָסֵף גּוֹיֵי
הָאֲרָצוֹת לַדִּין   וְהַמֵּתִים יְחַיֶּה?
וַתֹּאמְרִי בְלִבֵּךְ:   אוּלַי לֹא־יִהְיֶה!
אֶדְרֹשׁ מַאֲוַיֵּי   לִבִּי — וּבָרֵיתִי!

מַרְאוֹת עֵינַיִךְ   בִּשְׁאוֹל יַשְׁלִיכוּךְ,
וְתַאֲוֹתַיִךְ לְדֶ־   רֶךְ רַע יַדְרִיכוּךְ,
לֹא יוֹעִילוּךְ, אֲבָל   לְתֹפֶת יוֹלִיכוּךְ,
מְקוֹם גַּחֲלֵי כִידוֹ־   דֵי אֵשׁ יַתִּיכוּךְ,
וּמְאֹרַת חֶלְדֵּךְ   בְּמִשְׁפָּט יַחְשִׁיכוּךְ,
תִּנָּחֲמִי וְתֹאמְרִי: אוֹי כִּי־נִטְמֵאתִי!

*

מַה־לָּךְ, תֵּבֵל, תְּסִיתֵנִי לְהֶבֶל?
תְּנִי אוֹ לְקָחִי — אֲנִי עוֹד לֹא־אֲקַבֵּל!
אֵיךְ אֶשְׂמַח עַל־זְמָן אוֹ אֶתְאַבֵּל?
מְעַט אֶשְׁכְּנָה בָךְ — יְנַשֵּׂא אוֹ יְנַבֵּל,
יַעֲלֶה אוֹ יוֹרִיד, יַשְׁקִיט אוֹ יַחֲרִיד,
וְאֶעֱבֹד אוֹ אָרִיד — הַמָּוֶת יַפְרִיד
בֵּינִי וּבֵינֵךְ —
וְאֵיךְ עַל־זֶה לֹא־פָקַחַתְּ עֵינֵךְ?

*

עַל־מוֹת לַבֵּן

אֲבִי הַבֵּן קְרַב לִסְפֹּד, כִּי אֵל מִמְּךָ רִחַק
אֶת־בִּנְךָ אֶת־יְחִידְךָ אֲשֶׁר אָהַבְתָּ, אֶת־יִצְחָק!

אֲנִי הַגֶּבֶר רָאָה שֶׁבֶר, וּמְשׂוֹשׂוֹ גָּלָה,
הָהּ, פָּקַדְתִּי פְּרִי בִטְנִי וְעַל־לִבִּי לֹא עָלָה,
כִּי־חָשַׁבְתִּי לְעֵת זִקְנָה הֱיוֹתוֹ לְרֶוַח וְהַצָּלָה!
אַךְ לָרִיק יָגַעְתִּי וְיָלַדְתִּי לַבֶּהָלָה,
כִּי־אֵיךְ יִשְׂמַח לִבִּי — וַיִּגְוַע וַיָּמָת יִצְחָק!

בָּכֹה אֶבְכֶּה בְּכָל־רֶגַע וְאֶשָּׂא נְהִי נִהְיָה,
בְּזָכְרִי זֶה שָׁלֹשׁ שָׁנִים מוֹתוֹ בְּאֶרֶץ נָכְרִיָּה —
וְצֵאתוֹ מִמָּקוֹם לְמָקוֹם, וְנַפְשִׁי עָלָיו הַמִּיָּה,
עַד־שֶׁהֲבֵאתִיו אֶל־בֵּיתִי לַיְלָה וְיוֹמָם בּוֹכִיָּה;
כַּמָּה תְלָאוֹת מְצָאוּנִי — וְאֵלֶּה תּוֹלְדֹת יִצְחָק!

רֵעִי הַרְפֵּה מִמֶּנִּי, אִם־תְּנַחֲמֵנִי — תְּנִיעֵנִי,
מַחְמַל נַפְשִׁי אַל־תִּזְכֹּר וּשְׁמוֹ אַל־תַּשְׁמִיעֵנִי,
גַּחַלְתִּי אֲשֶׁר נִשְׁאֲרָה־לִי כָּבָה זְמָן — וְאִם יְרוֹעֵנִי!
שִׁמְמוֹת עוֹלָם הֱשִׁמַּנִי וַיִּקַּח מַחְמַד עֵינִי,
כָּלָה שְׁאֵרִי וּלְבָבִי — כַּאֲשֶׁר כָּלָה יִצְחָק!

וּתְבַקְשִׁי וְאֵינֵךְ —
וְאֵיךְ עַל־זֶה לֹא־פָקַחַתְּ עֵינֵךְ?

בְּתַאֲוָה דָבַקְתְּ, אֲשֶׁר־הִיא אֹיַבְתֵּךְ,
וְלֹא־הִתְבּוֹנַנְתְּ, כִּי־תִקְרַב עִתֵּךְ;
יֵינָהּ יוֹנֵךְ וְגַם־פִּתָּהּ תְּפַתֵּךְ,
עַד יִיעֲפוּ אַנְשֵׁי מִלְחַמְתֵּךְ,
וּנְשֻׂאֵי כֵלַיִךְ יִהְיוּ עָלַיִךְ,
וְיָשׁוּב אֵלַיִךְ גְּמוּל מַעֲלָלַיִךְ;
הָסִירִי יֵינֵךְ —
וְאֵיךְ עַל־זֶה לֹא־פָקַחַתְּ עֵינֵךְ?

רַב־לָךְ לִדְרֹשׁ אֶת־אֲשֶׁר תַּעֲזֹבִי,
אֶל־טוּב אֲדֹנָי תִּנְהֲרִי אִם־תֹּאבִי;
אֵיךְ תַּהְפֻּכוֹת בְּלִבֵּךְ תַּחְשְׁבִי,
פְּעָמִים תְּשׁוֹבְבִי וּפַעַם תָּשׁוּבִי,
אִם אַחַת לְקוֹנֵךְ — וְרַבּוֹת לִרְצוֹנֵךְ?
וְאֵיךְ יִתֹּם עֲוֹנֵךְ, וְהַשָּׂטָן לְשִׂטְנֵךְ
יַעֲמֹד עַל־יְמִינֵךְ?
וְאֵיךְ עַל־זֶה לֹא־פָקַחַתְּ עֵינֵךְ?

הֲתֵל זְמָן בָּךְ, לְעָמָל נִדַּחַתְּ,
לִבְנוֹת וְלִקְנוֹת — וְעוֹדָךְ לֹא־נַחַתְּ!
הַכֹּל יִכְלֶה — וְעַל־מָה בָטַחַתְּ?
הֲלֹא בְתַעֲנוּגֵךְ שִׁכְרֵךְ לָקַחַתְּ!
לְאֵל חַי אַתְּ אָמָה לְעָבְדֵהוּ, וְלָמָּה
עָבַדְתְּ הָאֲדָמָה? שׁוּבִי וּדְעִי מַה־
תֹּאמְרִי לַאדֹנֵךְ —
וְאֵיךְ עַל־זֶה לֹא־פָקַחַתְּ עֵינֵךְ?

כָּבְדוּ מְצוּקוֹתַי כְּחוֹל הַיָּם, וְאֵיךְ   עָבְרוּ עָלַי יַמִּים וְלֹא טָבָעוּ?
אֵיךְ יָרְדוּ עֵינַי נְהָרוֹת מִבְּכִי   עַל־לַהֲבֵי לִבִּי וְלֹא יִשְׁקָעוּ?
כָּלָה שְׁאֵר גּוּפִי וְנַפְשִׁי נִבְעָרָה,   וָאֶשְׁאֲלָה אִישִׁים אֲשֶׁר נִגְּעוּ —
לֹא יָדְעוּ כִדְמוּת תְּלָאוֹתַי בְּכָל־   קֹרֶת, וְלֹא־נִרְאוּ וְלֹא־נִשְׁמָעוּ!
חַטֹּאת בְּנֵי יָמִים וּפִשְׁעָם אֶסְלְחָה,   אִם־קִיְּמוּ נֵדֶר אֲשֶׁר נִשְׁבָּעוּ,
כִּי־יַעֲשׂוּ חֶסֶד וְיֵרָאוּנִי פְּנֵי   הָרָב, וְאָרִיעַ וְיִתְרֹעָעוּ!
קֹצֶר שְׂפָתַי אַל לְעָוֹן יֵחָשֵׁב,   כִּי צָלֲלוּ אָזְנַי וְעֵינַי שָׁעוּ,
מָה אֶעֱשֶׂה עַתָּה וְיָדִי אֵין לְאֵל,   טָרוּד אֲנִי עַל־כֵּן דְּבָרַי לָעוּ!

2

לְרַבִּי יוֹסֵף בֶּן־עַמְרָאן

אֵי יָשָׁן, מְחַדֵּשׁ גִּילִים,   אֵי שִׁירַת עֲגָבִים?
כָּל־דָּם נֶאֱסַר לַאֲצִילִים,   בִּלְתִּי דַם־עֲנָבִים;
לֹא יוּכְלוּן שְׂאֵתְךָ כֵּלִים —   בֹּא וּשְׁכֹן קְרָבִים!
הִנֵּה חַל עֲדֵי תַקְדִּישֵׁם,   בָּרוּךְ טַעֲמֶךָ,
בֶּן־רֶכֶב לְנַפְשׁוֹ אָשֵׁם,   נֹעַם זַעֲמֶךָ!

הָבִיאוּ צֳרִי אָדָם אֶל   מַכּוֹת לֵב אֲנוּשׁוֹת
וִיחִי עוֹד; וְהָיָה גֹאֵל   מַרְפֵּא הַנְּפָשׁוֹת —
הֵם חַכְמֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל!   חָכְמוֹת עִם קְדֹשׁוֹת
עַד־אֵלֶךְ וְאָן וַאֲבַקְשֵׁם?   יֶהֱמוּ רַחֲמֶיךָ
עָלֵימוֹ, וְהוֹד הַלְבִּישֵׁם   מִסּוֹת נָעֳמֶךָ!

בִּקַּשְׁתִּי בְקַצְוֵי תֵבֵל   מִי הוּא רַב־פְּעָלִים?
זֶה חֹשֵׁב וְזֶה שָׁר נֵבֶל,   זֶה נֹשֵׂא מְשָׁלִים,
מֵחָכְמוֹת לְכֻלָּם — חֶבֶל,   לְךָ, יוֹסֵף — חֲבָלִים;
יַעֲרֹף לִקְחֲךָ כַּגֶּשֶׁם,   כִּי אֵל חִכְּמֶךָ,
וּכְשָׁאוּל בְּטוּרֵי לֶשֶׁם   יָקִים נְאֻמֶךָ!

מָעוֹן, אֲשֶׁר הַכֹּל בְּיָדוֹ, וְחֶפְצוֹ עָשָׂה בְּכָל־יְצוּרָיו,
דַּבֵּר עֲלֵי־לֵב אָב נִכְאָב, יְרֵא שִׁמְךָ מִנְּעָרָיו,
רוּחַ תַּנְחוּמִים עוֹרֵר עָלָיו, וַיַּעֲבֹר בֵּין בְּתָרָיו,
הוֹרֵה חֲמוּדוֹ יִרְאָתְךָ, לָלֶכֶת בְּדֶרֶךְ הוֹרָיו,
עוֹדֶנּוּ נַעַר אַתָּה הִכַּחְתָּ לְעַבְדְּךָ לְיִצְחָק!

*

שִׁירֵי יְדִידוּת

1

לְרַבִּי שְׁמוּאֵל בֶּן־נָאמְעָ

גָּבְהֵי שְׁחָקִים אֶל־הֲדֹם נִכְנָעוּ, אוֹ הָאֲדָמוֹת אֶל־זְבֻל נָגָעוּ?
קֶרֶב אֱנוֹשׁ אֶל־מַלְאֲכֵי עֶלְיוֹן, עֲדֵי עָמַד עֲלֵי סוֹדָם וְלֹא יָדָעוּ!
הַהוּא שְׁמוּאֵל בֵּין מְתֵי חָכְמָה לְאִישׁ נֶחְשָׁב, וּבִלְעָדָיו שְׁוָרִים גָּעוּ;
מַטֵּה אֱלֹהִים הוּא, וְהוּא מוֹפֵת וְאוֹת בַּדּוֹר, וּמַטּוֹת הָאֱלִיל נִגְדָּעוּ;
דַּלְתֵי תְבוּנוֹת נִפְתְּחוּ עַל־פִּיו בְּלִי יִיגַע, וּבִלְעָדָיו לָרִיק יָגָעוּ;
הַהוּא מְאַשֵּׁר עֹבְרֵי דֶרֶךְ עֲלֵי־ יֹשֶׁר, וּבִלְעָדָיו כְּשִׁיּוֹת תָּעוּ!
בֹּאוּ לְגַן־עֵדֶן, מְתִים, וּגְעוּ בְּעֵץ דַּעַת וְעֵץ חַיִּים, וְאַל־תִּשְׁתָּעוּ,
עוּשׁוּ וּבֹאוּ, תִּמְצְאוּ דַעְתּוֹ מְקוֹר חַיִּים, וּבִלְעָדָיו כְּדֹב תִּפָּגֵעוּ;
בֹּאוּ, רְעֵבִים, לַתְּבוּאוֹת, לַחֲמוּ לֶחֶם חֲמֻדוֹת עַד־אֲשֶׁר תִּשְׂבָּעוּ,
בֹּאוּ, צְמֵאִים, שַׁאֲבוּ מִמַּעְיְנוֹת שִׂכְלוֹ, לְיָמִין גַּם־שְׂמֹאל נָבָעוּ!
צָדְקוּ שְׂפָתָיו, כִּי־בְרוּתָם בֶּאֱמֶת יָמִית בְּנֵי־רֶשַׁע, וְלֹא רָשָׁעוּ;
בּוֹ יִשְׂמְחוּ אַנְשֵׁי שְׂמָחוֹת, אִם שְׁמוֹ שָׁמְעוּ אֲבֵלֵי לֵב — וְהִשְׁתַּעְשָׁעוּ;
טֹבוּ וְהֵטִיבוּ בְּמַנְעַמָּיו בְּנֵי יָמִים לְכָל־רֵעַי, וּבִי פָּשָׁעוּ!
לָמָּה לְמַטָּרָה בְּשָׂרִי נָתְנוּ, וַיִּדְרְכוּ קֶשֶׁת וְחֵץ תָּקָעוּ?
בָּאוּ שְׁנוֹת רָעָה, וְחָלְפוּ כָל־יְמֵי אֹכֶל, וְהֵם כַּשִּׁבֳּלִים נִבְלָעוּ!
הִתְחַבְּרוּ עָלַי גְּדוּדֵי הַגֹּדֵד, חָנוּ סְבִיב לִבִּי וְלֹא נָסָעוּ,
עִמִּי בְּחָזְקָה נִלְחֲמוּ, וָאֶזְחֲלָה פֶּן־אֶגְוְעָה טֶרֶם אֲשֶׁר יִגְוָעוּ,
וַיֹּאחֲזוּ גַרְזֶן לְעַנּוֹתִי בְּאַף, וַיִּתְּצוּ בֵיתִי וְשִׁמְרָיו זָעוּ;
יִפְעוּ יְלָדַי עֵת הֲדוֹרִים אֲהַלֵּךְ, נֶהְפַּךְ שְׁמִי לַהֲדַר וְעִירִי פָּעוּ,

אִיגַע לְהַצְלִיחַ וְלֹא־אוּכָל, כִּי עִוְּתוּנִי כּוֹכְבֵי שָׁמָי;
לוּ אֶהֱיֶה סֹחֵר בְּתַכְרִיכִין — לֹא־יִגְוְעוּן אִישִׁים בְּכָל־יָמָי!

אַשְׁכִּים לְבֵית הַשָּׂר — אוֹמְרִים: כְּבָר רָכָב!
אָבֹא לְעֵת עֶרֶב — אוֹמְרִים: כְּבָר שָׁכָב!
אוֹ יַעֲלֶה מֶרְכָּב, אוֹ יַעֲלֶה מִשְׁכָּב —
אוֹיָה לְאִישׁ עָנִי, נוֹלַד בְּלִי כוֹכָב!

3

אָדָם מְכַבֵּד אֶת־מְקוֹמוֹ

כְּבוֹדִי בִּמְקוֹמִי וְאִם־אַשְׁפִּיל שִׁבְתִּי,
וְלֹא־אֶבְחַר מָקוֹם כְּנִקְלִים בִּגְאוֹנָם,
אֲשֶׁר הֵמָּה חשְׁבִים הֱיוֹתָם רֹאשׁ מוֹשָׁב,
וְהַמּוֹשָׁב לָהֶם יְכַסֶּה עֶלְבּוֹנָם;
אֲנִי הוּא הַמָּקוֹם וְהַמָּקוֹם אִתִּי,
וְהֵמָּה — הַמָּקוֹם יְמַלֵּא חֶסְרוֹנָם!

רַבִּי יִצְחָק בֶּן־עֶזְרָא

(בנו של ראב״ע, בספרד; מת בהיות עוד אביו בחיים)

תְּאַלַמְנָה שִׂפְתֵי שָׁקֶר!

(לְאֶחָד מִידִידָיו)

כִּי הַזְּמָן חִצֵּי נְדוֹד שָׁלָח, פָּצַע לְבָבִי מִבְּלִי־שָׁלַח,
הִכְהָה שְׁתֵּי עֵינַי בְּעוֹד יוֹמָם, הֵנִים מְאוֹר לֶחְיִי וְעוֹדִי לַח,
הִלְבִּישׁ יְמֵי הַשַּׁחֲרוּת שַׁחֲרוּת, אַחַר אֲשֶׁר חָלַף וְהִתְגַּלָּח,
חָרַשׁ בְּגַבִּי וַאֲנִי אֶסְבֹּל, פָּשַׁע בְּנַפְשִׁי וַאֲנִי אֶסְלָח.
לוּ הַזְּמָן הָיָה כְּפִי חֶפְצוֹ, הֶגְלָה יְדִידָיו עַד־גְּבוּל לַחְלָח.
הָהּ, יִרְהֲבוּ־בִי זֹחֲלֵי עָפָר, כִּי שֵׁן־בְּהֵמוֹת בִּי תְּמוֹל שִׁלַּח:

תִּפְאֶרֶת שִׁמְךָ רַבָּה, צוּרְךָ יִצְּרְךָ,
נֵר מַעֲרָב, אֲשֶׁר לֹא־יִכְבֶּה — בְּנְךָ אַחֲרֶיךָ;
בִּבְרִית עִמְּךָ שַׁחַק בָּא, אֶרֶץ תַּעְזְרֶךָ,
יָמִים לַעֲבָדִים כָּבְשֵׁם, כִּי מִתְקוֹמְמֶיךָ
יִכָּחֲשׁוּ־לְךָ, וּתְבִישֵׁם עַד־תֹּם לְחַמֶּיךָ!

נִלְאָה פִי, וְלְךָ הִתְוַדָּה עַל־קֹצֶר תְּהִלָּה,
כִּי יָם דַּעְתְּךָ אֵין מִדָּה, מַה־תָּכִיל מְגִלָּה?
וּלְךָ יָאֲתָה כָּל־חֶמְדָּה, תּוֹרָה עִם־גְּדֻלָּה,
כִּי כָבוֹד וְהוֹד תִּירָשֵׁם מֵאָב קִדְּמֶךָ,
כֵּן יֵיטִיב אֱלֹהִים אֶת־שֵׁם שְׁלֹמֹה מִשִּׁמְךָ!

*

הַתְּלִים

1

עַל־הַזְּבוּבִים

לְמִי אָנוּס לְעֶזְרָה מֵחֲמָסִי? אֲשַׁוֵּעַ מִפְּנֵי שֹׁד הַזְּבוּבִים!
אֲשֶׁר לֹא־יִתְּנוּ הָשֵׁב לְרוּחִי, בְּכָל־כֹּחָם יְעִיקוּנִי כְּאֹיְבִים,
וְעַל־עֵינַי וְעַפְעַפַּי יְרֻצוּן, בְּאָזְנַי יֹאמְרוּ שִׁירֵי עֲגָבִים;
אֲדַמֶּה לֶאֱכֹל פִּתִּי לְבַדִּי — וְהֵם בּוֹ יֹאכְלוּ כִּדְמוּת זְאֵבִים,
וְעוֹד יִשְׁתּוּ בְכוֹס יֵינִי, כְּאִלּוּ קְרָאתִים כַּאֲהוּבִים אוֹ קְרֹבִים;
וְלֹא יִרְצוּ לְבַד חֶלְקָם, פְּקַדְתִּים בְּיַיִן עָתִיק וּמִשְׁמַן שֵׂה כְּשָׂבִים,
וְיִמְעַט רַק אֲכֹל מֵאֲשֶׁר לְפָנַי — לְיַיִן מִשְׁתִּי וּפַת אָכְלֵי תְאֵבִים;
וְכִי־אֶקְרָא מְיֻדָּעַי לְאָכְלָה — וְהִנָּם יְשָׁבִים רֹאשׁ הַמְּסִבִּים!
יְקוּ לְבִי סְתָו, כִּי הוּא יְכַלֵּם בְּקֹר רוּחַ שְׁלָגִים אוֹ רְבִיבִים,
וְלוּלֵי זֹאת אֲנִי קָץ מִפְּנֵיהֶם — בְּכֵן אוֹדֶה לְיֹשֵׁב הַכְּרוּבִים!

2

גֶּבֶר לֹא־יִצְלַח בְּיָמָיו

גַּלְגַּל וּמַזָּלוֹת בְּמַעֲמָדָם נָטוּ בְּמַהְלָכָם לְמוֹלַדְתִּי;
לוּ יִהְיוּ נֵרוֹת סְחוֹרָתִי — לֹא־יֶחְשַׁךְ שֶׁמֶשׁ עֲדֵי מוֹתִי!

נִפְזָרוֹת לִמְקוֹם רְשָׁעִים, לְהַכְנִיעָם בָּאֵשׁ,
גֶאֱלָחִים בָּם כַּדּוֹנַג מִפְּנֵי הָאֵשׁ,
בַּיִת לְחַשְׁמַלָּה, מַרְאֶיהָ כְּמַרְאִית אֵשׁ,
בְּנֹגַהּ סָבִיב כְּקֶשֶׁת בַּעֲנַן אֵשׁ,
רָצוֹא וָשׁוֹב הַחַיּוֹת דָּאוֹת בְּאַנְפֵּי־אֵשׁ,
רוֹחֲשׁוֹת: „בָּרוּךְ כְּבוֹדוֹ!“ בְּלַהַק יְקֹדֵי־אֵשׁ,
שְׁעוּנוֹת בְּמַאֲמַצֵּי רָם, שְׁכִינָתוֹ בָאֵשׁ,
שֹׁאֲגוֹת כַּאֲרִי קוֹל בְּלַהַב־אֵשׁ,
מָאֳחָד כֶּתֶר בְּפֶלֶל בֵּית־יַעֲקֹב אֵשׁ,
מַשְׁבִּיעוֹ שָׂרָף לַהַט שְׁבִיב אֵשׁ,
וּמִזְדַּעְזְעִים חֵילֵי מָרוֹם מִשַּׁלְהֲבֵי אֵשׁ,
וּמֵרַעַשׁ מִתְגַּלְגְּלִים גַּלְגַּלֵּי כֵס־אֵשׁ,
אַף רְקִיעִים אֲחָזָתַם חֶרְדַּת אֵשׁ,
אָז יְשַׁלְּשׁוּ בַקֹּדֶשׁ לַנִּשְׁפָּט בָּאֵשׁ,
לִשְׂמֹאל וּלְיָמִין שְׁנֵי שַׂרְפֵי־אֵשׁ,
לֹאֲטִים הָרֶגֶל מִלְּהַזְכִּיר עֵגֶל־אֵשׁ. —
אָנָּא, עִזּוּז וְגִבּוֹר, נַעֲרָץ בְּכִתֵּי־אֵשׁ,
אֵלֶיךָ הַעַל שֶׁוַע לִקְחֵי דָת־אֵשׁ,
מִפְּעַל הַר מוֹר גֶעֱקַד עֲלֵי עֵצִים וָאֵשׁ;
מִצּוּקָה נִנְצַל, מִמְּדֻרַת עֵצִים וָאֵשׁ,
נָא, אִם־חַטָּאָה נִמְשְׁכָה וּבָעֲרָה כָאֵשׁ,
נְחוּמֶיךָ יִגֹּלוּ בְּשִׁבְתְּךָ עַל־כִּסֵּא אֵשׁ,
וְהַכִּסֵּא יַפְגִּיעַ לָרֹכֵב בְּמִרְכֶּבֶת אֵשׁ,
וְיֹשֶׁר יָלִיצוּ בַעֲדֵנוּ חַיּוֹת אֵשׁ....

אֶתְוַדְּעָה אֶל־דָּת בְּנֵי־נֵכָר, אֶתְנַכְּרָה לִלְשׁוֹן בְּנוֹ שָׁלַח!
מַה־לִּי לְחֶבְרַת שֹׂנְאֵי שָׁלוֹם, אַחַר כְּבֵדִי הַנְּדוֹד פִּלָּח?
הָאִישׁ אֲשֶׁר נִמְצָא מְלֵא סִיגִים לִבּוֹ, וְכֻלּוֹ סָג וְגַם־נֶאֱלָח,
כָּתַב כְּתֻבַת יָדְעֵי דָעַת — לֹא־זָן וְלֹא־הוֹקִיר וְלֹא־פָלַח,
כִּי כָל־כְּלֵי הַבִּין וְהַמּוּסָר עַל־הַכְּסִיל יוּצַר וְלֹא יִצְלָח;
יָדַע לְבָבִי בֶּאֱמֶת כִּי לֹא עַל־הַחֲמוֹר רוּחַ אֱנוֹשׁ תִּצְלָח,
צוּרַת אֱנוֹשׁ אִם־תִּדְרְשׁוּ — רֹאשׁוֹ בֵּין נְוֵהוּ נִמְצָא וּבֵין כָּלַח.
יָמוּת בְּלֹא עִתּוֹ וְיִשּׁוֹמֵם, יָבוֹא אֱלֵי קִבְרוֹ בְּאֵין כָּלַח,
תֵּבֵל הֲלֹא תִבֶּל וְהַמָּרוֹם יִכְלֶה וְהַשַּׁחַק הֲלֹא נִמְלָח!
אֵיךְ נַהֲרוֹת מוּסָר נְבוּב לֵבָב יִרְפֹּשׂ וּמֵימֵי הָאֱמֶת יִדְלָח?
כַּמָּה בְּדִבְרֵי הַכְּסִיל אֶשְׁעֶה, כִּי־אָכְלָה תָפֵל בְּלִי־מֶלַח? —
שָׁלוֹם לְךָ מֵאֵת אֲסִיר תִּקְוָה, סַמֵּי שְׁלוֹמוֹתָיו לְךָ מָלַח,
שָׁלַח לְךָ לִבּוֹ בְּמִכְתָּבוֹ, גַּם מִכְּבֵדוֹ הֵא־לְךָ פֶּלַח;
עַד־אָן אֲסִירֵי הָעֳנִי נִהְיֶה? עַל־גַּב זְמַן בֹּגֵד רְכַב וּצְלַח!

רַבִּי בִנְיָמִן בֶּן־שְׁמוּאֵל

(מקוסטני, נורמנדיא, לערך ד"א ת"ת)

קְדֻשָּׁה

וְחַיּוֹת בֹּעֲרוֹת, מַרְאֵיהֶן כְּגַחֲלֵי־אֵשׁ,
בְּזַחַל סִבְלוֹת כֵּס אֵשׁ אֹכְלָה אֵשׁ,
נִסְתָּמוֹת גְּוִיּוֹתֵיהֶן בְּרִשְׁפֵּי לַבַּת־אֵשׁ,
נְאֻם הַדִּבּוּר מַשְׁמוּעַ, הַנִּתָּן בָּאֵשׁ,
יִסְבְּלוּ סֵבֶל נֹזְלִים עַל־רָאשֵׁיהֶם אֵשׁ,
יָעִיר לָז לָלָז וְלֹא־נִשְׁקַעַת הָאֵשׁ,
מְשַׁלְּחִים יָד שְׂרָפִים תַּחַת כַּנְפֵי־אֵשׁ,
מְשָׁלְכִים בְּכַנְפֵיהֶם גַּחֲלֵי לַהֲבוֹת אֵשׁ,

לְחָצוּנִי, רְעָצוּנִי כָּל־יוֹצֵא וָבָא,
אֲכָלוּנִי בְּכָל־פֶּה עַד־כְּלוֹ כֹחִי —
מַהֵר חוּשָׁה לְאֶנְקַת בָּנֶיךָ
הַנֶּאֱנָחִים וְהַנֶּאֱנָקִים וְהַנֶּעֱלָבִים!
נִלְאֵיתִי נְשׂא גָּלוּת וְשִׁבְיָה,
מִרְפַּשׂ רַגְלֵי גוֹי־נָבָל וְלֹא־עָם,
שׂוֹחֲחִים: „אֵי־מַלְכְּכֶם וְצוּר מָעֻזְּכֶם?
יֶחֱשֹׂף זְרוֹעוֹ וְיָגֵן עֲלֵיכֶם!
עִתֵּי גְאֻלָּה מְנִיתֶם וְנִגְמָרוּ,
וְתִקְוַת הַתְּשׁוּעָה פָּסְקָה וְהָלְכָה־לָּהּ!"
פַּרְצוּף פָּנַי כָּבוּשׁ בַּקַּרְקַע,
בְּשָׁמְעִי נִאוּצָם וְנִבּוּל חֶרְפָּתָם. —
צֶדֶק דִּינֶיךָ וְיֹשֶׁר מִשְׁפָּטֶיךָ
מַצְדִּיק אֲנִי עַל־כָּל־הַבָּא עָלָי;
קוּמָה אֱלֹהִים, רִיבָה רִיבִי,
וְהוֹצֵא לָאוֹר מִשְׁפָּטִי וְדִינִי!
רְאֵה שִׁמְמֹתַי וְשִׁמְמוֹת הֵיכָלֶךָ,
אִם־לֹא לְמַעֲנִי עֲשֵׂה לְמַעַנְךָ;
שְׁבֻעַת הוֹרִים וּכְרִיתוּת בְּרִיתָם
אַל־תָּפֵר, כִּי־אֵל נֶאֱמָן אָתָּה!
תִּזְכֹּר אַהֲבָתָם וּתְחַיֶּה זַרְעָם,
טֶרֶם יֹאבְדוּ בְּיַד מַעֲבִדֵיהֶם;
בָּנֶיךָ הֵם, מַטַּע נָעֳמֶךָ,
יִכָּמְרוּ רַחֲמֶיךָ עַל שְׁאֵרִיתָם!

2

אַחֲרִישׁ וְאֶתְאַפַּק וְלִבִּי חָלַל בְּקִרְבִּי,
בִּרְאֹתִי כֹּרְעֵי־לְבֵל וְדֹרְשֵׁי־לְמֵת הֱיוֹתָם בְּעָצְבִּי;
בְּפִי מַחְסוֹם שַׂמְתִּי וְנֶעְכַּר כְּאֵבִי —
מֵעַי מֵעַי אוֹחִילָה קִירוֹת לִבִּי!

רַבִּי בִנְיָמִן בֶּן־זֶרַח

(חי, כנראה, באשכנז ועינו ראתה גזרות שנת תתנ"ו)

סְלִיחוֹת

1

אֲדַבְּרָה וְיִרְוַח־לִי, כִּי־רוּחִי הֱצִיקַתְנִי
עַל־מְרִירוּת נַפְשִׁי וְעַל־כֹּבֶד שִׁעְבּוּדִי!
בֵּין־כָּל־אֻמָּה וְלָשׁוֹן אֲנִי־לְבַד נוֹקַשְׁתִּי,
לֶכֶת מִיּוֹם־לְיוֹם לְאָחוֹר וְלֹא־לְפָנִים;
גָּמַרְתָּ אֹמֶר לְדֹר־וָדֹר עָלַי,
בְּלִי־לְגַלְגֵּל רַחֲמִים לְהוֹצִיאִי לְחֵרוּת;
דָּחֹה דְחִיתַנִי כִּבְשְׁתֵּי יָדַיִם,
וְלֹא־כְדֹחֶה בִשְׂמֹאל וּמְקָרֵב בְּיָמִין!
הָכְנַעְתִּי בְשֵׁשַׁךְ וְהָשְׁפַּלְתִּי בְמָדַי,
הָטְבַּעְתִּי בְיָוָן וְעַתָּה בְּיַד־זֵדֵי־רִשְׁעָה —
וְאִם־כֹּחַ אֲבָנִים כֹּחִי, אִם־בְּשָׂרִי נָחוּשׁ,
לְשָׂא וְלִסְבֹּל כָּל־אֵלּוּ הַצָּרוֹת?
זֶה־לִּי כַּמֶּה־שָׁנִים חֲרֵבָה וְשׁוֹמֵמָה,
אֶלֶף וְעוֹד שְׁכוּלָה וְגַלְמוּדָה,
חֲבוּשָׁה בְּבָתֵּי־כְלָאִים, חֲרוּשָׁה כַשָּׂדֶה,
חֲפוּרָה כַגַּנָּב, חֲפוּיַת־רֹאשׁ כָּאָבֵל;
טִמְּאוּ מִקְדָּשִׁי וְחִלְּלוּ קָדְשִׁי,
נִאֲצוּ וּפִגְּלוּ נִיחוֹחֵי אִשַּׁי —
יֹקֶשׁ חֲטָאַי וְעֹצֶם פְּשָׁעַי
וַעֲוֹן עֲקֵבַי הֵם גָּרְמוּ־לִי!
כַּבִּיר כֹּחַ, הֲלֹא־גָלוּי לָךְ,
כִּי־לָקִיתִי בְּכֶפֶל עַל־כָּל־סְאָה סָאתַיִם,

שְׂעִיר וְחֹתְנוֹ סֵעֲרוּנִי וַיְשִׁיתוּנִי בָתָּה,
זֶה לְאַגֵּל־זֶה, וְזֶה אוֹתִי לְהַצְמִיתָה —
עַד־אָנָה תַּחֲרִישׁ וְתַבִּיט אָוֶן וְעַוְלָתָה,
וְלֹא־תְרַחֵם אֶת־יְרוּשָׁלַיִם וְאֵת עָרֵי יְהוּדָה אֲשֶׁר זָעַמְתָּה?

פָּעֲרוּ פִיהֶם לִבְלֹעַ וּגְרוֹנָם פָּתוּחַ כְּקֶבֶר,
לִגְזֹר מִכָּל־צַד וְלֶאֱכֹל מִכָּל־עֵבֶר;
צָרַחְתִּי מִכְּאֵב לֵב בִּרְאוֹתִי אָחוֹר־שֵׁבֶר
וָאֹמַר מִי־יִתֶּן־לִי אֵבֶר!

קָצְרָה רוּחִי וְכָלְתָה נַפְשִׁי
מִסִּבְלוֹת זָרִים וּמַעֲבֹדֶת בִּלְשִׁי —
רִיבָה אֲדֹנָי אֶת־יְרִיבַי וְרִיבֵי נַפְשִׁי,
וְאַל־תֵּפֶן אֶל־קְשִׁי!

שִׁחַרְתִּיךָ — הַמָּצֵא לִי, נִשָּׂא וְנֶעְלָם,
תִּהְיֶינָה אָזְנֶיךָ קַשֻּׁבוֹת מִמְּכוֹן־שֶׁבֶת אוּלָם;
בְּךָ נֵצַח יַהַב מִבְטָחִי, נָא אַל־תַּחֲזִירֵנִי נִכְלָם —
יַחֵל יִשְׂרָאֵל אֶל־יְיָ מֵעַתָּה וְעַד־עוֹלָם!

רַבִּי דָוִד בֶּן־שְׁמוּאֵל הַלֵּוִי

(חי במנגצא או באשפירה, לערך ד״א תתנ״ו)

סְלִיחָה

אֲדֹנָי אֱלֹהָי! רַבַּת צְרָרוּנִי מִנְּעוּרָי,
בְּקַשְׁתִּיךָ — אִמַּצְתָּ לִבִּי בִּהְיוֹתְךָ בְעֶזְרִי;
גָּבְרוּ עַתָּה וְגַם־עָתְקוּ שְׁבָרַי,
הִדְבָּרִים בִּי — רָעֲדוּ כָל־אֵבָרָי!

גָּבְרָה עָלַי לִמְאֹד יַד הַמְעַשָּׂה,
רֹדָה בְּאַף וּבְחָרוֹן מַפְרִיךְ וְשֹׁסֶה;
דִּכְּאוּנִי לַחֲצִי וְהִשְׁלַכְתִּי כְּפֶגֶר מְבֻסֶּה,
אַשְׂחֶה בְכָל־לַיְלָה מִטָּתִי בְּדִמְעָתִי עַרְשִׂי אַמְסֶה!

הֱרִיתַנִי לַחֹמֶר וְנִמְשַׁלְתִּי כַחוּץ לַעֹבְרִים עָלַי,
גֵּוִי הֻכָּה וּלְחָיַי נִמְרְטוּ מִכַּף־עֲוִילַי,
וְאַבִּיט יָמִין וּשְׂמֹאל וְאֵין־תּוֹמִיךְ מַעְגָּלַי —
וַאֲנִי כִּמְעַט נָטָיוּ רַגְלָי!

זֹאת אָשִׁיב אֶל־לִבִּי וְקִרְבִּי חֳמַרְמָר:
עֹבְדֵי־מַשְׂכִּיּוֹת עָמְדוּ בְטַעְמָם וְרֵיחָם לֹא־נָמָר,
חֻלַּפְתִּי וְהוּרַקְתִּי מִכְּלִי אֶל־כֶּלִי וּכְבוֹדִי נִתְיַמָּר —
הִנֵּה לְשָׁלוֹם מַר־לִי מָר!

טָבַעְתִּי מְצוּלָה בְּיַד־אַרְיֵה וְנִדְאַבְתִּי בִדְוָיָה,
הָמוֹן עִיר עֻזָּב וְאַרְמוֹן נֻטָּשׁ וְנֶהֶרְסָה הַקִּרְיָה;
יִקְרֵנִי הַדֹּב וְשַׁמָּה שִׁכְּלַנִי בִשְׁאִיָּה,
בָּאנוּ־בָאֵשׁ וּבַמַּיִם — וַתּוֹצִיאֵנוּ לָרְוָיָה!

כֹּחִי נִכְשַׁל בַּעֲוֹנִי וְרוּחִי נִקְצָר,
בְּעֵת רְדוֹת הַצָּפִיר וּבַשְּׁיָרָה נֶעְצָר;
לְנֹחִי מִבֶּטֶן קְרָאתִי — וַעֲנָנִי מִמֵּצַר,
בְּכָל־צָרָתָם לוֹ צָר!

מַה־מְּאֹד עַתָּה גָּבְרוּ מְעִילוֹת וַתֵּרֶב אַשְׁמָה,
בְּחֶבִּי לְהִטָּמֵן וּבְחֵיקִי לְהִתְעַלְּמָה;
נַחֲלָתִי נִצְּתָה וּלְחָרְבָּה הוּשָׁמָה,
שָׁאוּ עָרִים מֵאֵין יוֹשֵׁב וְהָאֲדָמָה תִשָּׁאֶה שְׁמָמָה!

בְּךָ תּוֹחַלְתִּי וְשִׂבְרִי, רָם וְנִשָּׂא, גֵּאֶה, גָּדוֹל וְנוֹרָא,
רַחֲמֶיךָ וַחֲסָדֶיךָ אֲבַקֵּשׁ וְלִישׁוּעָתְךָ תָּמִיד אֲשַׂבֵּרָה;
שָׁפְטָה מִשְׁפָּטִי וּנְקֹם דַּם־עֲבָדֶיךָ, שָׁפְכוּ בְּנֵי נָבָל בְּעֶבְרָה,
מַגֵּר מִתְקוֹמְמַי וְשַׁלַּח־בָּם חֲרוֹן אַף וָזַעַם וְעֶבְרָה וְצָרָה!

וְאַתָּה, קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל גֹּאֲלָם, מַלְכָּם וּגְאוֹנָם,
אֲשֶׁרָם אִם־הִטּוּ וְלִבָּם הָלַךְ אַחַר עֵינָם —
לַעֲמַל יְגוֹנָם וּלְכֹבֶד עֹל גָּלוּתָם הַבֵּט מָגִנָּם,
הַבֵּט לַבְּרִית וְהִמָּלֵא רַחֲמִים עַל־פְּלֵיטַת שְׁאוֹנָם!

לְעֶזְרָתִי קוּמָה וְהַחֲזֵק נֶשֶׁק לִקְרַאת צָרַי וְאֹיְבַי,
וְיִשְׂמְחוּ וִירַנְּנוּ חוֹסֵי בָךְ, כִּי־תַחֲבוֹשׁ מַכְאֹבַי,
יֵבֹשׁוּ וְיַחְפְּרוּ וְיִסֹּגוּ אָחוֹר חֲפֵצֵי קְרָבַי,
חַזֵּק וְאַמֵּץ מַאֲמִינֶיךָ, גֹּאֲלִי וְצוּר יְשׁוּעָתִי, אֵל אֱלֹהֵי אָבִי!

רַבִּי קְלוֹנִימוּס בֶּן־יְהוּדָה

(באשפירה או במגנצא, ד״א תתנ׳ו)

קִינָה

עַל־הֲרֻגֵי אַשְׁפִּירָה, ווֹרְמַיְשָׂא וּמַגֶּנְצָא

מִי־יִתֵּן רֹאשִׁי מַיִם וְעֵינִי מְקוֹר נוֹזְלַי,
וְאֶבְכֶּה כָּל־יְמוֹתַי וְלֵילַי
אֶת חַלְלֵי טַפִּי וְעוֹלָלַי וִישִׁישֵׁי קְהָלַי,
וְאַתֶּם עֱנוּ אוֹי וַאֲבוֹי וְאַלְלַי,
וּבְכוּ בֶכֶה רַב וְהֶרֶב
עַל־עַם יְיָ וְעַל־בֵּית יִשְׂרָאֵל כִּי נָפְלוּ בֶּחָרֶב!

הָיִיתִי חֶרְפָּה בֵינֵיהֶם, מָשָׁל וּשְׁנִינָה,
וַיַּדּוּ־אֶבֶן בִּי וְהֶאֱרִיכוּ עָלַי מַעֲנָה,
זֵדִים הֱלִיצֻנִי בְּפִיהֶם, וּלְשׁוֹנָם שַׁתּוּ כְּחֶרֶב שְׁנוּנָה,
חשְׁבִים עָלַי מַחְשְׁבוֹת רֶשַׁע בְּלִי חֲנִינָה!

טֹפְלִים שֶׁקֶר וְכָזָב לְהִתְגּלֵל וּלְהִתְנַפֵּל עָלֵינוּ —
יִפְּלוּ מִמֹּעֲצוֹתֵיהֶם, וְהַשְׁפָּלָתָם תֶּחֱזֶינָה עֵינֵינוּ!
כָּלְתָה נַפְשֵׁנוּ לִישׁוּעָתֶךָ, לֵאמֹר: מָתַי תְּנַחֲמֵנוּ?
לְמַעַן שֵׁם קָדְשְׁךָ עֲשֵׂה, לֹא לָנוּ, אֲדֹנָי, לֹא לָנוּ!

מִדַּת טוּבְךָ וְחַסְדְּךָ הַגְּבֹר עַל־צֹאן מַרְעִיתֶךָ,
נַעֲנֵינוּ לְךָ, מְחַל, רַבֵּה סְלִיחָתֵנוּ בִּמְחִילָתֶךָ;
סָעֳדֵנוּ וְנִוָּשֵׁעָה וְהַט־לִבֵּנוּ לְאוֹר נְתִיבָתֶךָ:
עֲנֵנוּ, אֲדֹנָי, עֲנֵנוּ, כִּי־טוֹב חַסְדְּךָ וֶאֱמוּנָתֶךָ!

פְּדֵה וְהַצֵּל עַמְּךָ וְרַעְיָתְךָ מִכַּף מִתְקוֹמֲמֵיהֶם,
צוּר, צַדִּיק, גָּדוֹל, גִּבּוֹר וְנוֹרָא, אֵל מוֹשִׁיעֵהֶם;
קַדֵּשׁ קְדֻשַּׁת שִׁמְךָ, עֶלְיוֹן, קָרוֹב מַצְדִּיקֵיהֶם,
רָעֹץ תִּרְעַץ בְּכָלָה וְנֶחֱרָצָה אֹיְבֵיהֶם וְקָמֵיהֶם!

שְׁחַרְנוּךָ בִתְחִנָּה, הַקְשִׁיבָה אֱלֹהֵינוּ, מַלְכֵּנוּ וּקְדוֹשֵׁנוּ,
שָׁלוֹם רָב תַּרְבֶּה לִסְגֻלָּתֶךָ, כְּבוֹדֵנוּ וּמֵרִים רֹאשֵׁנוּ,
תַּבַּעְנָה שְׂפָתֵינוּ תְּהִלָּתֶךָ, כִּי־תַצִּילֵנוּ מֵרֹשְׁשֵׁינוּ,
תּוֹרָתְךָ וְעֵדֹתֶיךָ שַׁעֲשֻׁעֵינוּ וּבָם תְּחִי נַפְשֵׁנוּ. —

דֶּבֶב שְׂפָתַי וְקוֹל תַּחֲנוּנַי שִׁמְעָה וְהַאֲזִינָה,
וְשִׂיחוֹת דְּבָרַי לְפָנֶיךָ יִנְעֲמוּ וְכִקְטֹרֶת רְצֵה־נָא;
יְרִיבַי רִיב וְחַיַּת קָנֶה גְּעַר וּמִקְנֵהוּ תּוֹרִדֶנָּה,
דְּבִיר קָדְשְׁךָ וְאַרְמוֹנְךָ עַל־מִשְׁפָּטוֹ לְכוֹנְנָה.

קְהַל וורְמַיְשָׂא בְּחוּנָה וּבְחוּרָה,
גְּאוֹנֵי אֶרֶץ וּנְקִיֵּי טָהֳרָה,
פַּעֲמַיִם קִדְּשׁוּ שֵׁם הַמְיֻחָד בְּמוֹרָא,
בְּעֶשְׂרִים וּשְׁלֹשָׁה בְּחֹדֶשׁ זִיו לְטַהֲרָה,
וּבַחֹדֶשׁ הַשְּׁלִישִׁי בִּקְרִיאַת הַלֵּל לְשׁוֹרְרָה,
הִשְׁלִימוּ נַפְשָׁם בְּאַהֲבָה קְשׁוּרָה —
אָהִימָה עֲלֵיהֶם בִּבְכִי יְלֵל לְחַשְׁרָה,
כְּלוּלֵי כֶתֶר עַל־רֹאשָׁם לַעֲטָרָה;
וְעַל־אַדִּירֵי קְהַל מַגֶּנְצָא הַהֲדוּרָה,
מִנְּשָׁרִים קַלּוּ, מֵאֲרָיוֹת לְהִתְגַּבְּרָה,
הִשְׁלִימוּ נַפְשָׁם עַל־יִחוּד שֵׁם הַנּוֹרָא,
וַעֲלֵיהֶם זַעֲקַת־שֶׁבֶר אֲעֹעֵרָה,
עַל־שְׁנֵי מִקְדָּשַׁי יְסוֹדָם כְּהַיּוֹם עֶרְעָרָה,
וְעַל־חָרְבוֹת מְעַט מִקְדָּשַׁי וּמִדְרְשֵׁי הַתּוֹרָה;
בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁלִישִׁי בַּשְּׁלִישִׁי נוֹסַף לְדַאֲבוֹן וּמְאֵרָה,
הַחֹדֶשׁ אֲשֶׁר נֶהְפַּךְ לְיָגוֹן וְצָרָה,
בְּיוֹם מַתַּן דָּת שִׂבַּרְתִּי לְהִתְאַשְּׁרָה —
וּבְיוֹם נְתִינָתָהּ כְּמוֹ־כֵן אָז חָזְרָה,
עָלְתָה־לָּהּ לַמָּרוֹם, לִמְקוֹם מְדוֹרָהּ,
עִם תִּיקָהּ וְנַרְתִּיקָהּ וְהַדֹּרְשָׁהּ וְחֹקְרָהּ,
לְמֵדֶיהָ וְשׁוֹנֶיהָ בְּאִישׁוֹן כְּמוֹ בְאוֹרָה!
שִׂימוּ־נָא לְבַבְכֶם מִסְפֵּד מַר לְקָשְׁרָה,
כִּי שְׁקוּלָה הֲרִיגָתָם לְהִתְאַבֵּל וּלְהִתְעַפְּרָה,
כִּשְׂרֵפַת בֵּית אֱלֹהֵינוּ, הָאוּלָם וְהַבִּירָה!
וְכִי אֵין לְהוֹסִיף מוֹעֵד שֶׁבֶר וְתַבְעֵרָה,
וְאֵין לְהַקְדִּים, זוּלָתִי לְאַחֲרָה,
תַּחַת כֵּן הַיּוֹם לִוְיָתִי אֲעוֹרְרָה,
וְאֶסְפְּדָה וְאֵילִילָה וְאֶבְכֶּה בְּנֶפֶשׁ מָרָה,
וַאֲנָחָתִי כָּבְדָה מִבֹּקֶר וְעַד־עָרֶב —
עַל־עַם יְיָ וְעַל־בֵּית יִשְׂרָאֵל כִּי נָפְלוּ בֶּחָרֶב!

וְדָמֹעַ תִּדְמַע עֵינִי וְאֵלְכָה־לִּי שְׂדֵה בֹכִים,
וַאֲבַכֶּה עִמִּי מָרֵי לֵבָב הַנִּבְכִים,
עַל־בְּתוּלוֹת הַיָּפוֹת וִילָדִים הָרַכִּים,
בְּסִפְרֵיהֶם נִכְרָכִים וְלַטֶּבַח נִמְשָׁכִים;
אָדְמוּ עֶצֶם מִפְּנִינִים, סַפִּירִים וּנְפָכִים,
כְּמוֹ טִיט חוּצוֹת נָדוּשִׁים וְנִשְׁלָכִים,
סוּרוּ טָמֵא קָרְאוּ לָמוֹ מִלְּקָרֵב —
וְעַל־עַם יְיָ וְעַל־בֵּית יִשְׂרָאֵל כִּי נָפְלוּ בֶּחָרֶב!

וְתֵרַד עֵינִי דִּמְעָה וְאֵילִילָה וְאָנֵדָה,
וְלִבְכִּי וְלַחֲגֹר שַׂק אֶקְרָא לְהַסְפִּידָה;
מִפָּז יְקָרָה וּמִזָּהָב חֲמוּדָה,
כְּבוּדָּה פְּנִימָה כְּבוֹד כָּל־כְּלִי חֶמְדָּה,
רְאִיתִיהָ קְרוּעָה שְׁכוּלָה וְגַלְמוּדָה:
הַתּוֹרָה וְהַמִּקְרָא וְהַמִּשְׁנָה וְהָאֲגָדָה;
עֱנוּ וְקוֹנְנוּ זֹאת לְהַגִּידָה:
אֵי תוֹרָה וְתַלְמִיד וְהַלְמָדָה?
הֲלֹא הַמָּקוֹם מֵאֵין יוֹשֵׁב חָרֵב —
וְעַל־עַם יְיָ וְעַל־בֵּית יִשְׂרָאֵל כִּי נָפְלוּ בֶּחָרֶב!

וְעַפְעַפַּי יִזְּלוּ־מַיִם, דֶּמַע לְהַגִּירָה,
וַאֲקוֹנֵן מַר עַל־הֲרֻגֵי אַשְׁפִּירָה,
בַּשֵּׁנִי בִּשְׁמֹנָה בוֹ, בְּיוֹם מַרְגּוֹעַ הֻקְרָה,
מַרְגּוֹעֵי לִרְגוֹעֵי נֶחְלְפוּ לְהַבְעִירָה,
נֶהֶרְגוּ בַּחוּרֵי חֶמֶד וִישִׁישֵׁי הֲדָרָה,
נֶאֶסְפוּ יַחַד, נַפְשָׁם הִשְׁלִימוּ בְּמוֹרָא,
עַל־יִחוּד שֵׁם הַמְיֻחָד יִחֲדוּ בִּגְבוּרָה,
גִּבֹּרֵי כֹחַ עֹשֵׂי דְבָרוֹ לְמַהֲרָה,
וְכֹהֲנֵי וַעֲלָמַי נִגְוְעוּ כֻּלָּהֶם עֲשָׂרָה;
וּבְמַר יְגוֹנִי וְעָצְבִּי יֵלֵל אַחְבִּירָה,
קְהִלּוֹת הַקֹּדֶשׁ הֲרִיגָתָם הַיּוֹם בְּזָכְרָה:

רַבִּי דָוִד בֶּן־מְשֻׁלָּם

(ד"א תת"נו; מקום מגורו בלתי ידוע)

סְלִיחָה

אֱלֹהִים, אַל־דֳּמִי לְדָמִי!
אַל־תֶּחֱרַשׁ וְאַל־תִּשְׁקֹט לְמִתְקוֹמֲמִי,
בַּקְּשֵׁהוּ, דָּרְשֵׁהוּ מִיַּד מַחֲרִימִי,
בַּל־תְּכַסֵּהוּ אֶרֶץ בְּכָל־מְקוֹמִי!

גֹּל יִגָּלֶה וּלְפָנֶיךָ יִשָּׁפֵךְ וְיִזָּלֵף,
גַּם־בְּפָרְפּוּרְךָ מָלֵא גְוִיּוֹת יִגָּלֵף;
הוֹן יָהוֹן שָׁפֵךְ — חֵלֶף בְּחֵלֶף —
דְּמֵי עֲנָיֶיךָ, הַנִּשְׁפָּכִים כְּשִׁגְרֵי אָלֶף.

הִתְיָעֲצוּ יַחַד סוֹךְ מֶסֶךְ רָעַל,
הַלּוֹט הַלּוֹט פְּנֵי כָל־הָאָרֶץ לְהַעַל,
וְלֹא־יִזָּכֵר שֵׁם־יִשְׂרָאֵל הַמּוּעָל,
וְלֶכֶת אַחֲרֵי הַתֹּהוּ מְשֻׁקָּץ וּמְגֹעָל.

זֶרַע קֹדֶשׁ, בָּנִים לֹא יְשַׁקֵּרוּ,
„זֶה אֵלִי וְאַנְוֵהוּ" זָעֲקוּ וְשָׁרוּ;
חֶבֶל נַחֲלָתֵנוּ הוּא וּבוֹ נִתְאַמָּרוּ,
חַיַּת יְחִידָתָם בִּצְרוֹר הַחַיִּים צָרָרוּ.

טַף וְנָשִׁים הִשְׁלִימוּ יַחַד לַעֲקֵד,
טְלָאִים הַמְבֻקָּרִים בְּלִשְׁכַּת בֵּית הַמּוֹקֵד:
„יָחִיד וְנִשָּׂא, עָלֶיךָ נֵהָרֵג וְנִשָּׁקֵד,
יָחוּם הַזֹּמֶה אֵלָיו רֹאשׁ מִלְּיַקֵּד!"

עַל־אֵלֶּה אֲנִי בוֹכִיָּה וְלִבִּי נֹהֵם נְהִימוֹת,
וְאֶקְרָא לַמְקוֹנְנוֹת וְאֶל־הַחֲכָמוֹת,
אֵלַי וְאִלְיָא כֻּלָּם הַמּוֹת;
הֲיֵשׁ מַכְאוֹב לְמַכְאוֹבִי לְדַמּוֹת?
מִחוּץ תְּשַׁכֶּל־חֶרֶב וּמֵחֲדָרִים אֵימוֹת,
חַלְלֵי חַלְלֵי־חֶרֶב, מוּבָלִים עֲרוּמִּים וַעֲרוּמּוֹת,
נִבְלָתָם כַּסּוּחָה לְחַיַּת אֶרֶץ וְלִבְהֵמוֹת;
יוֹנֵק עִם־אִישׁ שֵׂיבָה, עֲלָמִים וַעֲלָמוֹת,
מִתַעְתְּעִים בָּמוֹ מוֹנַי וּמַרְבִּים כְּלִמּוֹת,
„אֵי אֱלֹהֵימוֹ“ — אָמְרוּ — „צוּר חָסָיוּ בוֹ עַד־מוֹת,
יָבוֹא וְיוֹשִׁיעַ וְיַחֲזִיר נְשָׁמוֹת!“
חֲסִין יָהּ מִי־כָמוֹךָ, נֹשֵׂא עֲלֻמּוֹת,
תֶּחֱשֶׁה וְתִתְאַפַּק וְלֹא־תַחְגֹּר חֵמוֹת,
בֶּאֱמֹר אֵלַי מַלְעִיגַי: „אִם־אֱלֹהִים הוּא יָרֵב
עַל־עַם יְיָ וְעַל־בֵּית יִשְׂרָאֵל כִּי נָפְלוּ בֶּחָרֶב?!“

עֵינִי עֵינִי יֹרְדָה מַּיִם, כִּי־נֶהְפַּךְ לְאֵבֶל מְשׁוֹרֵר
וְעֻגָבִי לְקוֹל בֹּכִים — מִלְּהָפֵג וּלְקָרֵר;
מִי יָנוּד לִי? וְאֵין מַחֲזִיק לְהִתְעוֹרֵר!
חֵמָה בִּי יָצְאָה וְסַעַר מִתְגּוֹרֵר,
אֲכָלַנִי הֲמָמַנִי הַצַּר הַצֹּרֵר,
שִׁבַּר עַצְמוֹתַי זוֹרֵר וּמְפוֹרֵר,
סִלָּה כָל־אַבִּירַי הַטַּבּוּר וְהַשָּׁרֵר,
מַכָּתִי אֲנוּשָׁה בְּאֵין מַתְעִיל וּמְזוֹרֵר,
רְמִיָּה וּמָזוֹר אֵין לְזוֹרֵר,
עַל־כֵּן אָמַרְתִּי: „שְׁעוּ מִנִּי אֲמָרֵר
בַּבֶּכִי, דִּמְעָתִי עַל־לֶחֱיִי לְצָרֵב,
עַל־עַם יְיָ וְעַל־בֵּית יִשְׂרָאֵל כִּי נָפְלוּ בֶּחָרֶב!“

דְּמָעוֹת מִפּוֹ וּמִפּוֹ נֹבְעִים וּמְקַלְּחִים,
וְשׁוֹחֲטִים וְנִשְׁחָטִים אֵלּוּ עַל־אֵלּוּ נִגְנָחִים,
דְּמֵי אָבוֹת וּבָנִים נֹגְעִים וְטֹפְחִים,
בִּרְכַּת הַזֶּבַח „שְׁמַע יִשְׂרָאֵל!“ צֹרְחִים.

יִרְאֶה יֵרָאֶה פְּעֻלַּת בָּנוֹת בְּמִחוֹת,
בְּחֹם הַיּוֹם עֲרוּמּוֹת לַשֶּׁמֶשׁ נִשְׁטָחוֹת,
יָפָה בַנָּשִׁים מְבֻקָּעֵי כָרֵשׂ וּמְפֻלָּחוֹת,
מִבֵּין רַגְלֶיהָ שִׁלְיָה וָלָד מַפְרִיחוֹת.

שָׁמוֹעַ אִם־נִשְׁמַע אוֹ אִם־נִרְאָה,
לְהַאֲמִין מִי יַאֲמִין, גְּדֹלָה פְלִיאָה:
מוֹלִיכִין בְּנֵיהֶם לַטֶּבַח כִּלְחֻפָּה נָאָה —
הַעַל־אֵלֶּה תִתְאַפַּק, רָם, גָּאֹה גָּאָה?!

קֶדֶם נִשְׁעָנוּ וַתַּעֲמֹד עֲקֵדַת הַר־מֹר,
טָמוּן לְיֵשַׁע בְּכָל־דֹּר וָדֹר לִשְׁמֹר;
נִתּוֹסְפוּ אֵלֶּה וְכָאֵלֶּה עַד־בִּלְתִּי לֵאמֹר —
חַי, זִכְזוּךְ קֹנָם תִּשְׁמָר־לָנוּ וְצָרוֹתֵינוּ תִגְמֹר!

רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן־נָתָן

(במגנצא ,ראה שבר עמו בשנות רעה ד"א תת"נו ותתק"ו,ומת אחר שנת ד"א תתק"יב)

זוּלַת

אֱלֹהִים, בְּאָזְנֵינוּ שָׁמַעְנוּ, אֲבוֹתֵינוּ סִפְּרוּ־לָנוּ,
פֹּעַל פָּעַלְתָּ בִימֵי קֶדֶם לְמַעֲנֵינוּ;
בְּכָל־דֹּר וָדֹר נוֹרָאוֹת שַׂמְתָּ עֲבוּרֵנוּ,
רַבּוֹת עָשִׂיתָ אַתָּה יְיָ, נִפְלְאֹתֶיךָ וּמַחְשְׁבֹתֶיךָ אֵלֵינוּ.

כְּבָשִׂים בְּנֵי־שָׁנָה לְעֹלָה תְמִימִים,
כֻּבְּשׁוּ לַזֶּבַח כְּזִבְחֵי אֱמוּרֵי שְׁלָמִים,
לְאִמּוֹתָם אֹמְרִים: „לֹא תִכְמְרוּ רַחֲמִים,
לְקָרְבַּן אִשֶּׁה לַיְיָ נִתְבַּקַּשְׁנוּ מִמְּרוֹמִים!“

מְפַרְפְּרִים הַיְלָדִים, וְזֶה עַל־זֶה מְפַרְכְּסִים —
מְמַהֲרִים שְׁחֹט אֲחֵרִים וּבְדְמֵיהֶם מִתְבּוֹסְסִים;
נָתוּן עַל־רֹבֶד הֵיכָלְךָ וְאַף לַמְּמֻרָסִים,
נֶגֶד עֵינֶיךָ לָעַד יְהוּ תוֹסְסִים!

סִדְּרוּ לְפָנֶיךָ סִדּוּר מַעֲרָכָה גְדֹלָה,
סוֹבֵב וְגַם הַיְסוֹד קָטֹן מֵהָכִילָה,
עוֹלְלִים וְיוֹנְקִים הַנִּזְבָּחִים כָּלִיל לְעֹלָה,
עוֹלָתְךָ יְדַשְּׁנֶה יִזְכֹּר כָּל־מִנְחֹתֶיךָ סֶלָה.

פִּנּוֹת וַעֲזָרוֹת מָלְאוּ קָרְבְּנֵי זְבָחִים,
פְּדָרִים וַאֲבָרִים הָרֹאשׁ וְהָרֶגֶל וְהַנְּתָחִים,
צְרִידֵי מְנָחוֹת כַּמָּה עֶשְׂרֹנֵי מֹחִים,
צַדְקָנִיּוֹת קִנֵּיהֶם הֵמָּה עֹלְלֵי טִפֻּחִים.

קִיץ לַמִּזְבֵּחַ הֵם בְּנֵי בֵי־רָב,
קָרְבַּן הָעָם לְכַפֵּר — תַּלְמִיד עַם־צֹרָב;
רַחַשׁ מְרַבָּךְ זֶה מֵאָז לֹא־נִקְרָב,
רֵיחַ נִיחֹחַ מִנְחַת יְהוּדָה תֶּעֱרָב.

שָׁרְתֵי כְהֻנָּה כָּשְׁרוּ נָשִׁים כַּאֲנָשִׁים,
שְׁחִיטָה זְרִיקָה וְקַבָּלָה מַקְרִיבִים וּמַגִּישִׁים;
תַּקְרוֹבֶת מִנְחָה טְהוֹרָה נַפְשׁוֹת הַקְּדוֹשִׁים,
תְּנוּפַת חָזֶה וְשׁוֹק וּלְחָיֵי הָרָאשִׁים.

סֵפֶר הַתּוֹרָה, נִתְעוֹלְלָה בְּיַד צָרִים,
וְגַם שְׁכְלוּ דִרְשַׁיִךְ מִפְּנִינִים יְקָרִים;
עֶלְבּוֹנֵךְ תִּבְעִי וְעֶלְבּוֹן גֶּפֶשׁ אַדִּירִים,
כִּבְתוּלָה חֲגֻרַת־שַׂק עַל־בַּעַל נְעוּרִים.

פְּנֵי אֲדֹנָי שִׁפְכִי לִבֵּךְ לְאַבְדָם,
לִנְקֹם נִקְמָתֵךְ יַשְׁכִּיר חִצָּיו מִדָּם,
צוֹרְרָיו תֹּאכַל חַרְבּוֹ מֵחֶרֶב מְאָדָּם,
עֶזְרָת מִצָּר הָבָה וְשָׁוְא תְּשׁוּעַת אָדָם.

קוּמָה אֲדֹנָי בְּאַפֶּךָ לִשְׁפֹּט קָמִים,
וְלֹא יֶחֱצוּ יְמֵיהֶם אַנְשֵׁי דָמִים;
רָצִים אַחֲרֶיךָ וְנַפְשָׁם לַמָּוֶת מַשְׁלִימִים —
בָּרַבִּים תְּחַלֶּק־לָמוֹ שְׁלַל עֲצוּמִים;

שִׁיתָה אֲדֹנָי מוֹרָה לְאַנְשֵׁי רִיבֶךָ,
לְבַל יַעֲנוּ עוֹד זֶרַע אֹהֲבֶךָ;
תְּקַיֵּם לָמוֹ אֲשֶׁר הִבְטַחְתָּ בִּנְבִיאֶךָ:
וְנָתַן־לְךָ רַחֲמִים וְרִחַמְךָ וְהִרְבֶּךָ!

חֲשֹׂף זְרוֹעַ קָדְשְׁךָ שֵׁנִית קְנוֹתֵנוּ,
כַּאֲשֶׁר מִנֹּף גָּאַלְתָּ אֶת אֲבֹתֵינוּ;
אַמֵּץ זְרוֹעֵנוּ כְּאָז בַּיָּם הֶעֱבַרְתָּנוּ,
חוּשָׁה לְעֶזְרָתֵנוּ אֲדֹנָי תְּשׁוּעָתֵנוּ!

גְּאַלְתָּנוּ בְחֹזֶק יָד מִנָּחָשׁ וְצָרִים,
מֵאֲרִי וְדֹב וְנָמֵר וּשְׁאָר צוֹרֲרִים,
דִּכְּאוּנִי עַתָּה רַגְלֵי חֲזִירֵי יְעָרִים —
כִּמְעַט נָטָיוּ רַגְלֵינוּ וְשֻׁפְּכוּ אֲשֻׁרִים.

הֲלֹא אַתָּה אֱלֹהִים זְנַחְתָּנוּ לְשָׁכְחָה
יוֹתֵר מֵאֶלֶף שָׁנִים בְּיָגוֹן וַאֲנָחָה,
וַתִּזְנַח מִשָּׁלוֹם נַפְשֵׁנוּ בְּפֶרֶץ וּצְוָחָה,
כִּי־עָלֶיךָ הֹרַגְנוּ כָל־הַיּוֹם, נֶחְשַׁבְנוּ כְּצֹאן טִבְחָה.

זְמַן אַחַר זְמַן נַפְשֵׁנוּ תִכְּתָה,
וְאָרַךְ הַקֵּץ וַאֲרֻכָה לֹא עָלְתָה;
חֶשְׁבּוֹן רָ"נוּ לְיַעֲקֹב חִכִּינוּ יֶשַׁע בְּעִתָּהּ —
קַוֵּה לְשָׁלוֹם וְאֵין טוֹב, לְעֵת מַרְפֵּה וְהִנֵּה בְעָתָה!

טוֹב קִוִּינוּ — וְהִנֵּה אֹפֶל וְאַשְׁמַנִּים,
בְּמַחְזוֹר ר"נו אַחַת עֶשְׂרֵה שָׁנִים;
יַחְדָּו נוֹעֲצוּ גּוֹי עַז פָּנִים —
אֲזַי עָבַר עַל־נַפְשֵׁנוּ הַמַּיִם הַזֵּידוֹנִים.

כַּחֲרוֹת אַפָּם בָּנוּ חַיִּים בְּלָעוּנוּ,
טַף וְנָשִׁים כְּצֹאן לְטִבְחָה הִתְקוֹנוּ,
לְהַכְרִית עוֹלָל מִחוּץ בַּחוּרִים מֵרְחֹבוֹתֵינוּ,
פְּנֵי כֹהֲנִים לֹא נָשָׂאוּ וּזְקֵנִים לֹא חָנָנוּ.

מִקּוֹל מְחָרֵף וּמְגַדֵּף, אוֹיֵב וּמִתְנַקֵּם,
מִמְּךָ לְהַפְרִישׁ, דֶּרֶךְ אָרְחוֹתֶיךָ לְעַקֵּם,
נַפְשֵׁנוּ נִבְהֲלָה מִפְּנֵי חֲמַת הַמְּעַקֵּם:
הַעַל־אֵלֶּה לֹא תִפְקָד־בָּם וְלֹא תִתְנַקֵּם?

רַבִּי יִצְחָק בֶּן־זְרַחְיָה הַלֵּוִי

(מוצאו מגירונדא בספרד, ועל כן נקרא גרונדי או ירונדי, אבל מקום מגורו לא נודע; בשנת ד"א תתק"י היה עוד בחיים)

תּוֹכֵחָה

יְחִידָה עֲקֵבֵךְ כָּרוּךְ · בְּקֵץ וּזְמָן לֹא אָרוּךְ,
וּפָעֳלֵךְ לְמִשְׁפָּט עָרוּךְ — יְהִי מַכִּירֵךְ בָּרוּךְ!

יְצָרֵי אִישׁ נִרְדָּמִים, · סְכָלִים וְלֹא מְחֻכָּמִים,
לְבָשְׁתָּם וּכְלִמָּתָם · יֵעֹרוּ מִשְּׁנָתָם;

צְמֵאִים לְהַשִּׂיג תַּאֲוָה · וְלַעֲלוֹת בָּמֳתֵי גַאֲוָה,
כְּאִלּוּ הוֹן יַצִּילֵם · וּמִמָּוֶת יִגְאָלֵם!

חֲתַת מָוֶת לֹא יָרֵא · אֱנוֹשׁ, בְּתַאֲוָה מִתְגָּרֶה,
רֹדֵף אַחֲרֵי שַׁלְמֹנִים · נֶאֱהָבִים וּנְעִימִים;

קָם בִּהְיוֹתוֹ רַעֲנָן, · בְּבֵיתוֹ שָׁלֵו וְשַׁאֲנָן,
יְצַו אֵל פֶּגַע וַעְמוֹ: · שָׁאֵהוּ אֶל־אִמּוֹ!

הוֹלֵךְ עַל־מִשְׁעַנְתּוֹ · בֶּטַח לַעֲשׂוֹת מְלַאכְתּוֹ,
וּמָוֶת שׁוֹטֵטָה בַעֲדוֹ · וַתִּתְפְּשֵׂהוּ בְּבִגְדוֹ:

לְכָה־נָּא אֶקָּחֶךָ, · הַרְפֵּה מֵרוּחֶךָ,
דְּבַר־הַמֶּלֶךְ נָחוּץ — · לָמָּה תַעֲמֹד בַּחוּץ?

וּמַה־זֶּה עוֹד תִּתְאַחֵר? · הֲיֵשׁ־בֶּצַע כִּי־תְשַׁחֵר?
הֲיִשָּׂא כֹפֶר מְאוּמָה? · וְשֹׁחַד בַּחֵק חֵמָה!

יִקְרָא לְאַנְשֵׁי אֱמוּנָיו, · יְצַוֶּה עַל־קִנְיָנָיו,
יְמַהֲרוּ לַחְצֹב קֶבֶר · טֶרֶם כִּלָּה לְדַבֵּר;

רַבִּי יַעֲקֹב בֶּן־מֵאִיר

(הוא רבנו תם, נולד ברומרוג לערך ד"א תת"ס, חי בטרוייש ומת ד"א תתק"לא)

פִּיּוּט לְסֻכּוֹת

יְגוֹנִי וּמַר חִכִּי — נְדָדִי וְגֵרוּשִׁי,
וְאַזְכִּיר שִׁמְךָ מַלְכִּי — וְתָגֵל בְּךָ נַפְשִׁי!

יְרֻמּוּן מְסִלּוֹתַי — מְעֻנָּה מְגַמָּתִי,
וְאָרִים מְצִלּוֹתַי לְהֵיטִיב נְגִינָתִי,
וְאָשִׂים תְּהִלּוֹתַי לְפָנָיו תְּרוּמָתִי,
דְּמָעַי אֲשׁוּ נִסְכִּי, בְּשָׂרִי בְהַגִּישִׁי,
עֲצָמַי עֲצֵי עֶרְכִּי, וְלִבִּי יְקֹד אִשִּׁי.

עֲצוּמִים בְּלִי מִסְפָּר חֲסָדָיו וְתַגְמוּלָיו,
וּבַמֶּה יְצִיר עָפָר יְקַדֵּם הֲדֹם־רַגְלָיו?
וְאַף כִּי־בְרִית הֵפַר וּפָרַץ גְּבוּל מִלָּיו!
וְאֵיךְ יְאֻמַּץ בִּרְכִּי וְיָרוּם גְּאוֹן רֹאשִׁי,
וְעֵינָיו עֲלֵי דַרְכִּי, וְרַגְלִי בְּפַח מוֹקְשִׁי?!

קְדוֹשׁ יַעֲקֹב שִׁמְשִׁי וְזִכְרוֹן שְׁמוֹ כֻּלִּי,
וְחַסְדּוֹ צְנִיף רֹאשִׁי — וּמִי יַעֲרֹךְ אֵלַי?
וּמַה־תֶּהֱמִי נַפְשִׁי וְתִשְׁתּוֹחֲחִי עָלַי?
לְאֵל יַחֲלִי, חַכִּי, וְלַיְלָה וְיוֹם דִּרְשִׁי
עֲבֹדַת רְצוֹנָיו, כִּי דְרוֹר הִיא וְגַם חָפְשִׁי.

בְּדַרְכֵי רְצוֹנֶךָ נְחֵנִי וְהוֹרֵנִי,
וְאֶמְצָא לְפָנֶיךָ, צְבִי, חֵן וְתַנֵּנִי,
וּבְטוּב בְּעֵינֶיךָ בְּרוּחֲךָ תְּנִיחֵנִי,
וְאֶשְׁכַּח יְמֵי חָשְׁכִּי, וְלֵילֵי נְדֹד אֶשִּׁי,
וְאֶשְׂבַּע בְּתוֹךְ סֻכִּי דְּגָנִי וְתִירוֹשִׁי!

דַּיִּי לָשֵׂאת חֲמָסִים   וְלִשְׁמֹעַ קוֹל נֹגְשִׂים —
בְּחֹרֵי עָפָר אָהֳלִי   וּשְׁנָתִי עָרְבָה לִּי!

יֵשׁ מַעֲשֶׂה וָדַעַת   בְּרוּחִי הַמַּרְשַׁעַת,
פִּקְדוּ וַעֲנוּ עַזּוּת   אֶת־הָאֲרוּרָה הַזֹּאת!

זְמּוֹת רוּחַ נִתְּקוּ   בְּשָׁמְעָהּ אֲמָרִים עָתְקוּ,
מַה־תְּשִׁיבֵנִי חֹרְפִי —   גַּם־אֲנִי לֹא אֶחֱשָׂךְ־פִּי:

כְּרִשְׁעוֹ אַל שָׁפְטֵהוּ,   בְּרִיבוֹ אַל־תְּנַקֵּהוּ,
בְּדַם פִּשְׁעוֹ מִתְגֹּלֵל —   הוֹצֵא אֶת־הַמְקַלֵּל!

רָעוֹת בְּכָל־עֵת חֹרֵשׁ,   וְתַאֲוַת נְעוּרִים יְרַשׁ —
וְאֵיךְ הִנָּצֵל יֹאבֶה?   כָּזָב וָשֹׁד יַרְבֶּה!

וְהַגּוּף יָשִׁיב גְּדֻלּוֹת,   עֶרְוַת רוּחַ לְגַלּוֹת:
אַל־תַּחְמְלוּ עָלֶיהָ,   טֻמְאָתָהּ בְּשׁוּלֶיהָ;

לוּחַ כְּתָב נִפְרֶטֶת   הַנֶּפֶשׁ הַחֹטֵאת —
וְאֵיכָה אֶל־אֲדֹנֶיהָ   הֵעֵזָּה פָנֶיהָ?

בְּפִשְׁעָהּ פֹּה נִקְרֵאתִי,   אֲשֶׁר־הֵסַתָּה אֹתִי,
לֶכֶת בְּחֵלֶק דְּבָרִים   אַחֲרֵי הַבַּחוּרִים;

רְאוּ: מִיּוֹם נָסָעָה —   הֲתִמָּצֵא בִי רָעָה?
בַּאֲשֶׁר אֶשְׁכַּב שָׁמָּה   לֹא־עָשִׂיתִי מְאוּמָה!

כְּשֶׁמֶן רַכּוּ דְבָרָיו,   אָכֵן סְבִיבָיו צָרָיו:
אֲנִי אָשִׁיב בְּהִתְמַךְ,   הַנִּצֶּבֶת עִמְּכָה!

הֵן בְּשׁוּבְךָ לְעָפָרִים   וְלִמְחִלּוֹת הַקְּבָרִים
בָּאתִי אֲנִי אַחֲרֶיךָ —   לוּ יְהִי כִדְבָרֶךָ;

בְּפֶתַע נַפְשׁוֹ תִפְרַח, בְּדֶרֶךְ עוֹלָם תֶּאֱרַח,
וַתַּעֲבֹר מֵעָלָיו וְלֹא־יָסְפָה שׁוּב־אֵלָיו!

רֵעָיו נִקְבְּצוּ לְסָפְדוֹ: הוֹי אָדוֹן וְהוֹי הֹדֹה!
רַק הַלַּיְלָה בְּבֵיתוֹ לֹא־תָלִין נִבְלָתוֹ;

זֹעֲפִים פְּנֵיהֶם וְלִבָּם, יַעֲטֹף חָמָס בְּקִרְבָּם,
לְיוֹם מָחָר יַעֲלֹזוּ — בֹּזוּ כֶסֶף בֹּזוּ!

רָצִים אִתּוֹ לְמִדְבָּר, בְּאֶרֶץ אִישׁ לֹא־עָבַר,
וְנִשְׂאוּ עַל־כְּתֵפַיִם יַעֲשֶׂה־לּוֹ כְנָפַיִם;

חֶבֶל צִפְּנוּ יָמֹד, אֵין לְהַעֲמִיק, לֹא יַעֲמֹד,
וְהִשְׁלִיכוּ בְּבוֹר חָפָר, וְכִסָּהוּ בֶּעָפָר;

יֵרֵד הַגּוּף שְׁאֹלָה, וְרוּחוֹ תָשׁוּב לְמָעְלָה,
יַחַד שָׁבִים יְסוֹדָם — וְזֹאת תּוֹרַת הָאָדָם!

הִנֵּה אַחֲרֵי כָל־זֹאת בָּאוֹת חֲדָשׁוֹת רְגָזוֹת,
גְּדוֹלִים חִקְרֵי־פֶלֶא וְנִכְבָּדִים מֵאֵלֶּה;

יוֹם הָאֱלֹהִים יִדְרְשֵׁם וּלְמִשְׁפָּט יַגִּישֵׁם,
וַיַּשְׁמִיעַ קוֹל חֲרָדָה: בָּאוּ יְמֵי הַפְּקֻדָּה!

רַב־לָכֶם וְלִתְלָאוֹת! הַמְעַט מִכֶּם הַלְאוֹת,
הַחֲטָאִים הָאֵלֶּה? וַיֹּאמְרוּ: לֹא נַעֲלֶה!

וְרוּחַ מֵעַל יַעֲנֶה: עוֹד יֶשׁ־שֶׁבֶר מִשְׁנֶה,
חִזְקוּ מְאֹד פִּשְׁעֵיכֶם וַאֲשִׁימֵם בְּרָאשֵׁיכֶם!

נִצָּב הַגּוּף בְּאֵימָה, דִּבְרֵי פִיהוּ מִרְמָה:
מִי זֶה יוֹסִיף סָרָה? וּמִי־כָמוֹנִי יִקְרָא:

כְּבוֹד עוֹלָם, גָּדוֹל וּמִתְנַשֵּׂא,
וְאַתְּ נֶעְלָם מִכֹּל וְכֹל נִשָּׂא,
וְאֵיךְ אוּלָם וּדְבִיר לְךָ מִכְסֶה?
לְךָ מִמְשָׁל עַל־כָּל־גְּבִיר מָשָׁל,
וְלֹא נִמְשָׁל אַתָּה בְּפִי מָשָׁל!

יְהִי חֵקֶר אֶל־כָּל־יְקָר נִמְצָא,
וְאֵין חֹקֶר קֵץ הוֹדְךָ יִמְצָא,
וְכָל־בֹּקֶר מִשְׁפָּט לְאוֹר יָצָא,
וְלֹא יֶחְדַּל לָעַד וְלֹא יִדַּל,
אֲבָל יִגְדַּל שִׁמְךָ וְיִתְגַּדָּל!

רַבִּי זְרַחְיָה בֶּן־יִצְחָק הַלֵּוִי

(מוצאו מגירונדא וחי בלוניל; מת ד״א תתק״מו)

תּוֹכַחַת לְנַפְשׁוֹ הַהֹמִיָּה

וְנַעֲנוּעִים לְאָחִיו רַבִּי בְּרַכְיָה

מַה־תֶּהֱמִי נַפְשִׁי וּמַה־תִּשְׁתּוֹחֲחִי עָלַי בְּרָב־בֶּכֶה וְדִמְעָה עַל־לְחִי?
לָמָּה כְּיוֹלֵדָה תְּחִילִין מִמְּצוּ־ קַיִךְ, וְלָמָּה זֶּה כְּנֶשֶׁר תִּקְרְחִי,
מִבַּעֲלֵי חִצִּים וְנִיצוֹצִים וְלֵ־ צִים בַּעֲתוּךְ וַיְמָרֲרֻךְ מַר תִּצְרְחִי?
חַיָּה, לְאֵל חַי יַחֲלִי, אַל־תִּירְאִי מִבֶּן־אֱנוֹשׁ יָמוּת, וְאַל־תֵּאָנְחִי
מִלַּהֲטֵי חַרְבוֹת זְמָן מִתְהַפְּכוֹת סָבִיב, וְאַל לִשְׂחוֹק יְלָדָיו תִּשְׂמְחִי!
הִנָּךְ חֲצוּבָה מִכְּבוֹד עֶלְיוֹן, וּמֵ־ אוֹר צַח עֲלֵי כָל־הַמְּאוֹרִים תִּזְרְחִי —
אֵיכָה לְמַחְשַׁכֵּי אֲדָמָה הָאֲרוּ־ רָה הַשְּׁפָלָה תֵּרְדִי אוֹ תִצְנְחִי?
לָשׁוּב כְּיוֹנָה אֶל־אֲרֻבָּה עוֹפְפִי, עַד לַעֲלוֹת אֶל־כֵּס מְלוּכָה תִּצְלְחִי,
מֵימֵי יְשׁוּעָה שַׁאֲבִי־לָךְ מִמְּקוֹר חַיִּים, וְאַל מֵימָיו בְּרַגְלֵךְ תִּדְלְחִי!
הִתְקַדְּשִׁי, הִטַּהֲרִי מִגָּאֳלֵי תֵבֵל, וּפַת־בָּגָהּ וְיֵינָהּ תִּזְנְחִי,

אַךְ אֶל־שְׁאוֹל יָרַדְתָּ   וּמֵחַיִּים נִכְחַדְתָּ —
וְאָשׁוּבָה אֶל־שָׁרְשִׁי   וַתִּנָּצֵל נַפְשִׁי!

מֵבִין כָּל־נִסְתָּרוֹת   וְיֹדֵעַ כָּל־סְפִירוֹת,
בְּגָדְלְךָ, שֹׁכֵן שַׁחַק,   מִדְּבַר־שֶׁקֶר תִּרְחָק!

גּוֹרָא בְּצֶדֶק יַעֲנֵם,   בְּמִשְׁפַּט הָאֱמֶת יְדִינֵם,
יְחַבְּרֵם כְּפַעַם בְּפָעַם,   וַיְשַׁלְּחֵם בְּיַד־פִּשְׁעָם;

וְכַאֲשֶׁר חָטְאוּ יַחַד   בְּעוֹדָם לְבָשָׂר אֶחָד,
כֵּן יְצַו עֲשׂוֹתָם כָּלָה   אֶת־אִשּׁוֹ הַגְּדוֹלָה!

מִי זֶה יָרֵא וְחָרֵד,   מֵחֲטָאָיו יִפָּרֵד,
לְבִלְתִּי יְנַהֲגוּ הַתְּלִים   אִישׁ עַל־הַגֶּחָלִים!

אִם עֵינִי לֹא־שַׂמְתִּי   עָלַי וְעַל־נִשְׁמָתִי
אוֹ־יוֹם אוֹ יוֹמַיִם —   מִי־לִי בַשָּׁמַיִם?!

רַבִּי בְּרַכְיָה בֶּן־יִצְחָק הַלֵּוִי

(מוצאו מגירונדא ומקום מגורו לא נודע; חי לערך ד״א תת״פ — תתק״ל)

רְשׁוּת לְקַדִּישׁ

בְּרוּם גַּלְגַּל   סוֹבֵב עָלַי מַעְגָּל —
שִׁמְךָ יְגַל,   אָיֹם וְגַם־נִדְגָּל!

רְאִיתִיךָ   יִצְרִי בְּעֵין לִבִּי,
קְרָאתִיךָ   רָחוֹק, וּבִמְסִבִּי
מְצָאתִיךָ,   שֹׁכֵן בְּתוֹךְ קִרְבִּי,
לְךָ מִכְלַל־   יֹפִי וְצִיץ מַהְלָל
בְּפִי מַעֲלָל   יָשִׂישׂ וְגַם־עוֹלָל!

רַבִּי אֵלִיָּה בֶּן־שְׁמַעְיָה

(לערך ד"א תתק"י; מקום מגורו בלתי נודע)

סְלִיחָה

אוֹיְבִים חַיָּבִים אֵין לְנֶגְדָּם פְּחָדֶיךָ,
אָצִים מְנַאֲצִים, יוֹעֲצִים לְהַכְחִיד מְיַחֲדֶיךָ;
בָּאִים כִּצְבָאִים, וְכִלְבָאִים שֹׁאֲגִים אֲגוּדֶיךָ:
לָמָּה נָמוּת נֶגְדֶּךָ?

גֹּזְרִים יְהִירִים אַכְזָרִים עַל־יְדִידֶיךָ,
גְּדֵרָם פְּרֹץ, עָרֹץ גֻּלְגֹּלֶת חֲרֵדֶיךָ,
דֶּמַע זֹלְגִים כִּפְלָגִים וְהֹגִים מְכַבְּדֶיךָ:
לָמָּה תַעֲשֶׂה כֹה לַעֲבָדֶיךָ?

הֲמוֹן מֵעֶיךָ אֱלֵימוֹ הִתְאַפְּקוּ רַחֲמֶיךָ,
הוֹלְלִים הַמִּתְהַלְלִים בָּאֱלִילִים מְעוֹלְלִים רְחוּמֶיךָ,
וְעַד מָתַי יַעַלְזוּ וְיַרְגִּיזוּ נְעִימֶיךָ,
לָמָּה יְיָ יֶחֱרֶה אַפְּךָ בְּעַמֶּךָ?

זַלְעָפָה אֲחָזָה וּרְעָדָה חוֹכֵיךָ מַמְלִיכֶיךָ,
זֹעֲקִים נֹאֲקִים הָעֲלוּת לָמוֹ אֲרֻכֶּךָ,
חֲנוּתָם קְנוּתָם שֵׁנִית הָצֵץ מְחַכֶּיךָ,
לָמָּה תַתְעֵנוּ יְיָ מִדְּרָכֶיךָ?

טֹרָד מְפֹרָד סָתוּם בְּלֹא מָל,
מְהוֹר עֵינַיִם בְּלַע וְלֹא חָמָל,
יַעַן הֶלְעַן — מַעַן הֵכִין גֶּאֱמָל:
לָמָּה תַרְאֵנִי אָוֶן וְעָמָל?

כָּלוּ עֵינַי בִּרְאֹתִי אֱוִיל מַשְׁרִישׁ,
כְּמוֹ נָחָשׁ יִשָּׁךְ וּכְצִפְעֹנִי יַפְרִישׁ,
לְחֵץ וּמֹחֵץ מָתַי מִפָּנַי תּוֹרִישׁ?
לָמָּה תַבִּיט בּוֹגְדִים תַּחֲרִישׁ?

עוּרִי, בְּחֵיק הַבְלֵי אֲדָמָה שְׁכֻבָה,	עוּרִי לְיוֹם אַחֲרוֹן וְעַיִן תִּפְקְחִי,
שֵׁבֶט וְשׁוֹט מוּסָר לְגַבֵּךְ נָפְלוּ	מִידֵי זְמָן — הִוָּסְרִי, הִוָּכְחִי!
מֹטוֹת עֲלוּמִים נַתְּקִי לָצֵאת לְבֵית	חָפְשִׁית, וּמוֹסְרֵי גַאֲוָה הִתְפַּתְּחִי,
שׁוּבִי לְצוּר הַיְּצָרֵךְ, בָּרָה, וְהִ־	זַּכִּי וְהִבָּרִי לְיוֹם תִּלָּקְחִי,
יוֹם תֵּצְאִי מִמַּאֲסַר גֵּוֵךְ, וְיוֹם	אֹהֶל בְּתוֹךְ מַחֲנֵה אֱלֹהִים תִּמְתְּחִי!
חֻקָּיו וּמִצְוֹתָיו שֻׁלְחָנִי עֲשֶׂה,	דָּבָר דְּעִי וּרְאִי לְהָשִׁיב שֹׁלְחִי,
לוֹ שַׁלְּמִי פְּרִי שְׂפָתַיִךְ, וְאֶת	לִבֵּךְ לְרָצוֹן לָךְ לְתוֹדָה תִּזְבְּחִי;
זִכְרִי וְהַזְכִּירִי תְהִלּוֹתָיו וְחַסְ־	דּוֹ לָךְ, וְאַל אֶת־כָּל־גְּמוּלָיו תִּשְׁכְּחִי,
הַמַּעֲלֵךְ מִתַּחְתִּית עָפָר, וּמַ־	צִּיל מִבְּכִי עֵינֵךְ וְרַגְלֵךְ מִדְּחִי!
בֹּאִי, חֲסִי תַּחַת כְּנַף רַחֲמָיו וְחַ־	נּוּתָיו, וְאַל־נָא בִנְדִיבִים תִּבְטְחִי,
עִבְדִי כְּאָמָה אֶל־אֲדֹנַיִךְ וְהִשְׁ־	תַּחֲוִי לְהַר קָדְשׁוֹ וְלִשְׁמוֹ שַׁבְּחִי,
דִּפְקִי עֲלֵי דַלְתֵי תְעוּדָתוֹ, וּמַבְ־	עוֹלָם בְּיַד־דַּעַת וְהַשְׂכֵּל תִּפְתְּחִי;
כִּפְתִיל נְעֹרֶת חֵטְא נְעוּרַיִךְ יְהִי	לָךְ — בַּהֲרִיחוֹ אֵשׁ תְּשׁוּבָה תִּקְדְּחִי,
לִבֵּךְ וְיָדֵךְ עִם לְשׁוֹנֵךְ יַעֲשׂוּ	שֵׁם טוֹב כְּשֶׁמֶן טוֹב — וּבוֹ תִּמָּשְׁחִי,
כִּי הַזְּקָנִים מָשְׁחוּ רֹאשֵׁךְ בְּטַל	אוֹרֹת, רְאִי כִּי־מָחֳרַת תִּתְגַּלְּחִי!
עַד־מָה וְעַד־מָתַי, עֲנִיָּה סֹעֲרָה,	עַל־הַסְּעִפִּים הַשְּׁנַיִם תִּפְסְחִי?
אִם תֶּשְׁבִּי תֶּהֱמִי כְּיָם סֹעֵר, וְאִם	לָשׁוּב לְעַמֵּךְ תֹּאמְרִי — תִּפָּסְחִי!
חָשַׁקְתְּ בִּנְעוּרֵתַיִךְ לְסוֹרֵךְ מֵעֲלֵי	צָרִים, בְּאָמְרָם לָךְ: עֲדֵי נַעֲבֹר שְׁחִי,
וַתִּבְחֲרִי יוֹם שׁוּב וְתִלָּוִי לְאָח,	לְוִיָּה לְבֵית לֵוִי, וּבוֹ תִּסָּפְחִי;
יוֹם תִּשְׁקִי־לוֹ מִנְּשִׁיקֹת פֶּה, וְיוֹם	בַּחֲזוֹת הֲדַר פָּנָיו כְּשׁוֹשָׁן תִּפְרְחִי,
מִפִּיו בְּדֹלָחִים וְאֶקְדַּח תִּלְקְטִי,	מִמַּעֲשָׂיו מֹר וַאֲהָלוֹת תִּרְקְחִי!
קַוִּי לְצוּר יִשְׁעֵךְ וּמוֹשִׁיעֵךְ, וְצַ־	פִּי מִפְּתָיו וּבְנִפְלְאוֹתָיו שׂוֹחֲחִי,
יָשִׂים לְמָאוֹס מַאֲסַיִךְ, וַאֲשֶׁר	סָחוּ עֲפָרֵךְ וַאֲבָנַיִךְ — סְחִי,
יִמְחֶה דְמָעוֹת מֵעֲלֵי לֶחֱיֵךְ, בְּיוֹם	יִתֵּן בְּחוֹמוֹתָם וּמִגְדָּלָם מְחִי,
יָמֹד פְּעֻלָּתָם אֱלֵי חֵיקָם וּמִ־	שֶּׁבֶר יְיֵלִילוּ, וְרִנָּה תִּפְצְחִי,
יֹאמַר לְרוּחַ מֶרְצוֹנוֹ נִשְׁבָּה:	בֹּאִי וּבַהֲרֻגֵי פְרִידָתָם פְּחִי!
עַד־אַחֲלִיף כֹּחִי בְּצוּר גֹּחִי וּמַבְ־	טִיחִי, וְרוּחִי — בַּחֲזוֹת אָחִי — תְּחִי!

רַבִּי יִצְחָק בֶּן־מֵאִיר

(בנרבונה, לערך ד״א תת״ם)

תְּחִנָּה

יוֹמָם עֵינֵינוּ תְלוּיוֹת, צֹפוֹת לְרַב עֲלִילִיּוֹת,
חַסְדְּךָ, בֹּחֵן כְּלָיוֹת, קָרֵב לִבְנֵי גָלֻיּוֹת,
חוֹב שְׁטָרֵי פְלִילִיּוֹת זְרֵה נְהַר שְׁלוּלִיּוֹת,
קְרָאתִי שִׁמְךָ יְיָ מִבּוֹר תַּחְתִּיּוֹת!

אָזְלוּ־מַיִם מִנִּי־יָם — עוֹד יְשׁוּבוּן לְקִוּוּיָם,
בָּנַי מֵאֶרֶץ שִׁבְיָם לֹא־שָׁבוּ לְמַאֲוַיָּם,
גַּם־נִצְּלוּ אֶת־עֶדְיָם אַדְבְּאֵל וּמִבְשָׂם וּנְבָיוֹת —
קְרָאתִי שִׁמְךָ יְיָ מִבּוֹר תַּחְתִּיּוֹת!

דְּרוּשָׁה אֶרֶץ הַנְּשַׁמָּה — תֵּעָבֵד וְנָסַב שְׁמָהּ,
הִנְנוּ בִגְדֹלָה אַשְׁמָה לֹא שַׁבְנוּ עִיר יְיָ שָׁמָּה,
וַחֲמַת עָשׂוּ אֶת־אֲשִׁימָא נָעֲרוּ כִּגוּרֵי אֲרָיוֹת —
קְרָאתִי שִׁמְךָ יְיָ מִבּוֹר תַּחְתִּיּוֹת!

זֶה הָעֵץ יֵשׁ תִּקְוָה — אִם־יִכָּרֵת עוֹד שִׁוָּה,
חָלְפָה מֵאִתִּי תַאֲוָה, לֹא־שָׁבָה עוֹד לְתַאֲוָה,
מְרָדוּנִי בְנוֹת עַלְוָה, אֲדֹמִית צֵדֹנִית חִתִּיּוֹת —
קְרָאתִי שִׁמְךָ יְיָ מִבּוֹר תַּחְתִּיּוֹת!

יְשִׁמוֹן, נִכְחָדוֹת עָרִים — עוֹד יֵשְׁבוּ בַשְּׁעָרִים,
כְּלוּלָה אַהֲבַת נְעוּרִים לֹא־שָׁבָה קִרְיַת יְעָרִים,
לְתוֹכָהּ יְרַקְּדוּ שְׂעִירִים, אַךְ־שָׁם נִקְבְּצוּ דַיּוֹת —
קְרָאתִי שִׁמְךָ יְיָ מִבּוֹר תַּחְתִּיּוֹת!

מְאַסְתָּנוּ הִשְׁלַכְתָּנוּ מְצוּלָה בִּלְבַב יַמִּים,
מִשְׁחָק בַּמֶּרְחָק הָיִינוּ לִלְאֻמִּים אֲיֻמִּים,
נַהֲגֵנוּ כְּצֹאן, שֹׁמֵר שְׁבֻעַת קְדוּמִים,
לָמָּה לָנֶצַח תִּשְׁכָּחֵנוּ תַּעַזְבֵנוּ לְאֹרֶךְ יָמִים?

סוֹד הֶעֱרִימוּ אָהֳלֵי אֱדוֹם וְיִשְׁמְעֵאלִים,
סַפֵּחַ חֲמָתְךָ שַׁבֵּר נוֹרָאִים מְעוֹלְלִים,
עוּרָה מְהֵרָה, כַּלֵּה מִסְתּוֹלְלִים וּמִתְעוֹלְלִים,
לָמָּה יְיָ תַּעֲמֹד בְּרָחוֹק תַּעְלִים?

פְּקֹד רָשׁ מְגֹרָשׁ נִפְרָשׁ מֵאַרְמוֹנֶךָ,
פְּדֵהוּ רְצֵהוּ שַׂבְּעֵהוּ טוּב מִשְׁמַנֶּךָ,
צְפוּנֶיךָ מַלֵּא בֶטֶן נִטְעֵי נַעֲמָנֶיךָ,
לָמָּה תָשִׁיב יָדְךָ וִימִינֶךָ?

קָמִים אִסְּרוּנִי וְאֵין אֱגוּדִי מַתִּיר,
קַדֵּם פָּנֶיךָ כָּל־מַעְתִּיר וּמַכְתִּיר,
רֵעֶיךָ חֲפֹץ כְּגֹדֶל זְרוֹעֲךָ לְהוֹתִיר,
לָמָּה פָנֶיךָ תַסְתִּיר?

שׁוּבָה וְהִדָּרֵשׁ לְחֵלֶף־כֹּחַ שׁאֵל,
תָּמְכֵהוּ מַלְכֵּהוּ כִּי יָד לְאֵל,
תָּחִישׁ הֶחָזוֹן: „וּבָא לְצִיּוֹן גּוֹאֵל“,
לָמָּה תֹאמַר יַעֲקֹב וּתְדַבֵּר יִשְׂרָאֵל?

אֵלַי הַטֵּה אֱלֹהַי אָזְנֶךָ,
בְּרַחְשִׁי שְׁמַע, יֶעֱרַב הֲגִיגִי לְפָנֶיךָ,
חֲשֹׁב זַעַק קוֹלִי כְּהִסְכִּית מִמְּעוֹנֶךָ:
לָמָּה זֶּה אַתָּה נֹפֵל עַל־פָּנֶיךָ?

גַּשְׁתִּי לְפָנֶיךָ בְּרוּחַ נִשְׁבָּרָה,
דִּבְרֵי־פִי רְצֵה וְקַבֵּל עֲתִירָה,
שְׁמַע־יְיָ קוֹלִי אֶקְרָא!

הַאִם עֲוֹנוֹת תִּשְׁמָר־יָהּ?
וְאִם כְּפֹעַל כָּל־גְּוִיָּה,
מִי יִצְדַּק לְפָנֶיךָ, רַב הָעֲלִילִיָּה?

זֹאת אָשִׁיב אֶל־לִבִּי:
חַסְדֵי אֲדֹנָי סַלְעִי וּמִשְׂגַּבִּי,
עַל־כֵּן צָמְאָה לְךָ רוּחִי בְקִרְבִּי.

טִלְטַלְתִּי טַלְטֵלָה גָּבֶר,
יָשַׁבְתִּי חֹלֶה כְּאֵם עַל־מַשְׁבֵּר,
וָאֶזְעַק חָמָס וָאֶקְרָא שָׁבֶר.

כְּצִפּוֹר נוֹדֶדֶת מִן־קִנָּהּ,
לְהַטְתִּי מִפִּנָּה לְפִנָּה,
וְאֵין־מָנוֹחַ לִי וְלֹא־חֲנִינָה.

מֵרֹב כֹּבֶד חַטָּאתִי,
נַסְתִּי מִפְּנֵי אֲרִי וּבַדֹּב פָּגַעְתִּי,
וּבַבַּיִת נָחָשׁ, כְּבַקִּיר נִסְמָכְתִּי.

סְבָבוּנִי פָּרִים רַבִּים,
עֲצָמוּנִי אֲרָיוֹת וְדֻבִּים,
אֲכָלוּנִי הֲמָמוּנִי כִזְאֵבִים.

פָּנִיתִי לְעֶזְרָה הַקְּדוּמָה,
צָעַקְתִּי לִלְבֹּשׁ נְקָמָה:
יִלְבְּשׁוּ שׂוֹטְנַי כְּלִמָּה!

קְרָאתִיךָ, אֲדֹנָי, מִמַּעֲמַקִּים,
רִיבָה רִיבִי, שֹׁכֵן שְׁחָקִים,
עֲשֵׂה מִשְׁפָּט לַעֲשׁוּקִים!

מְעוֹת־יָם יֶהֱשׁוּ גַלִּים וְקוֹל הֲמוֹן בַּת־גַּלִּים —
נַחְנוּ הֹלְכִים וְדַלִּים, לֹא־חָדְלוּ גַלְגַּלִּים,
סַבּוּנוּ רֹדְפִים קַלִּים, בְּיָדָם חֶרֶב פִּיפִיּוֹת —
קָרָאתִי שִׁמְךָ יְיָ מִבּוֹר תַּחְתִּיּוֹת!

עָלוּ שְׁכֵנַי הָרָעִים עַל מִשְׁכְּנוֹת הָרֹעִים;
פָּרְצוּ, עָמְדוּ זְרוֹעִים, קָרְעוּ לִבִּי קְרָעִים,
צְוָחַת אַחִים וְרֵעִים תִּקְרָא בְּרֹאשׁ הֹמִיּוֹת:
קָרָאתִי שִׁמְךָ יְיָ מִבּוֹר תַּחְתִּיּוֹת!

קִנְאָה לְצִיּוֹן קַנֵּא וְלַגּוֹלָה אֲשֶׁר בְּכַלְנֵה,
נָגִיד בְּעַמְּךָ מַנֵּה מִמַּטֵּה בֶן־יְפֻנֶּה,
רֶגֶשׁ אַשְׁפָּה תִּרְנֶה עַל־מוֹאָב וְעַל־קְרִיּוֹת —
קָרָאתִי שִׁמְךָ יְיָ מִבּוֹר תַּחְתִּיּוֹת!

שְׁבוּת עַמְּךָ הַנּוֹתֶרֶת תְּגַלֶּה שָׁלוֹם עֲתֶרֶת,
תָּקִים עַמּוּד וְכֹתֶרֶת בֵּית קֹדֶשׁ לְתִפְאֶרֶת,
מִזְבַּח עֹלָה וּקְטֹרֶת, קְעָרוֹת כַּפּוֹת מְנַקִּיּוֹת —
קָרָאתִי שִׁמְךָ יְיָ מִבּוֹר תַּחְתִּיּוֹת!

רַבִּי מֹשֶׁה בֶּן־שְׁמוּאֵל

(מקום מגורו לא נודע; לערך ד"א תת"ק, ואולי לפני הזמן הזה)

סְלִיחָה

אֵלֶיךָ אֲדֹנָי שִׁוַּעְתִּי,
בַּצָּרָתָה לִּי קָרָאתִי,
אַל־תַּעְלֵם אָזְנְךָ לְרַוְחָתִי לְשַׁוְעָתִי!

כַּמָּה עָלַי יַעֲבֹר — אֵהָרֵג וְלֹא אֶעֱבֹר, חָק־עוֹלָם וְלֹא יַעֲבֹר;
לְנַפְשִׁי הִגִּיעוּ זֵידוֹנִים, עָרְכוּ עָלַי כִּידוֹנִים, בְּעָלוּנוּ זוּלָתְךָ אֲדֹנִים —
עַד־מָתַי יְיָ?
מְשׁוּלִים תּוֹרֶיךָ וְיוֹנֶיךָ, בָּנֶיךָ בְּנֵי בְחוּנֶיךָ, שׁוֹרְךָ טָבוּחַ לְעֵינֶיךָ;
נָא הַבֵּט מִמְּעֻלָּתֶיךָ, טָבְחָה טִבְחָהּ סְגֻלָּתֶךָ, הִתְיַצֵּב עַל־עֹלָתֶךָ —
עַד־מָתַי יְיָ?
שָׁגֵאתִי מַעֲשֵׂה תַעְתֻּעִים, וְהַדָּמִים מוֹדִיעִים לִבְקָרִים לִרְגָעִים;
עָלֶיךָ פְּרָחַי נִמְלָקִים, קוֹל דְּמֵיהֶם צוֹעֲקִים, וְהִנֵּה עֲבָדֶיךָ מֻכִּים —
עַד־מָתַי יְיָ?
פְּתַח שַׁעַר אֲנָךְ, מוֹנֶיךָ כַּלֵּה בַחֲרוֹנָךְ, מִתְקוֹמְמֶיךָ בִימִינָךְ;
צְרוֹר אֵת מְחַלְלֶיךָ, וְעַל כָּל־הַקָּמִים עָלֶיךָ שָׂא־נָא כֵלֶיךָ —
עַד־מָתַי יְיָ?
קַנָּא בְעָרִיץ בַּעַר, מִתְעָרֶה כְּרַעֲנָן יַעַר, מַדּוּעַ לֹא־יְבֹעָר?
רֹדֵף פְּלֵיטָה הַנִּשְׁאֶרֶת, הַשְׁכֵּם לוֹ כְּבַמַּחְתֶּרֶת, וְעָשִׂיתָ לּוֹ מִסְגֶּרֶת —
עַד־מָתַי יְיָ?
שַׁלַּח בְּרֶשֶׁת רַגְלָיו, שַׁלֵּם כְּרֹעַ מַעֲלָלָיו, וַחֲמִישִׁתוֹ יֹסֵף עָלָיו;
תְּבַעֵר מֵאַרְצִי קָמִים, וְרָשָׁע מַהֵר בְּשָׁמִים, כִּי אָרְכוּ־לוֹ שָׁם הַיָּמִים —
עַד־מָתַי יְיָ?
אָהֳלֵי שֹׁחַד אָכְלוּ, יְגִיעַ כַּפַּי כִּלּוּ, בְּנִבְלֵיהֶם אֲשֶׁר־נִבְּלוּ;
פָּעֲרוּ לְבַלְּעֵנִי חִנָּם, חָרְקוּ עָלַי שִׁנָּם, תְּנָה־עָוֹן עַל־עֲוֹנָם —
עַד־מָתַי יְיָ?
רְאֵה תִרְאֶה בְּעָנְיִי, דָּלְפָה לְּךָ עֵינִי, אַךְ אִם־אַתָּה לוּ שְׁמָעֵנִי!
יְמִינְךָ מֵחֵיקְךָ כַּלֵּה, וְתַגְדִּיל לַעֲשׂוֹת עִם־אֵלֶּה, אַתָּה הָאֵל עֹשֵׂה פֶלֶא —
עַד־מָתַי יְיָ?
מַה־אָרוּךְ עָלַי פֶּרֶךְ, כָּבְשׁוּ עָלַי דֶּרֶךְ, וְהָלְכוּ גוֹיִם לְאוֹרֵךְ;
בְּקוֹל עָלֶה נִדָּף הָיִיתִי תָמִיד נֶהְדָּף, וְהָאֱלֹהִים יְבַקֵּשׁ אֶת־נִרְדָּף —
עַד־מָתַי יְיָ?
רָאִיתִי קֵץ לְכָל־תִּכְלָה, וְאֵין־קֵץ לְשֶׁבֶת בַּגּוֹלָה, חָפְשָׁה לֹא נִתַּן־לָהּ;
רַחֲמֶיךָ מִיּוֹם־לְיוֹם צִפָּה, לְמָתַי תַּעֲלֶה תְרוּפָה, עֹשֵׂה שַׁחַר עֵיפָה —
עַד־מָתַי יְיָ?

שְׁמַע, אָדוֹן, תְּפִלָּתִי,
תְּקַבֵּל בְּרַחֲמִים תְּחִנָּתִי,
כִּי־לְךָ יְיָ הוֹחָלְתִּי;

מִמְּכוֹן שִׁבְתְּךָ הַשָּׁמַיִם בְּרַחֲמִים הִמָּלֵא,
שְׁאֵרִית מוֹדִים אֵלֶיךָ הַפְלֵא,
עֲשֵׂה עִמָּנוּ נִסִּים וָפֶלֶא!

רַבִּי אֶפְרַיִם בֶּן־יִצְחָק

(מריגנשפורק, מת ד"א תתק"לה)

זוּלָת

אֱלֹהִים לֹא־אֵדַע זוּלָתֶךָ, מוֹשִׁיעַ אַיִן בִּלְתֶּךָ, גְּאַל־לְךָ אֶת־גְּאֻלָּתֶךָ!
בֵּיתְךָ קֹדֶשׁ נָאֲוָה הָיָה לְאֵשׁ וְלֶהָבָה, הַר הָאֱלֹהִים חֳרֵבָה —
עַד־מָתַי יְיָ?

גַּם כִּי אֶזְעַק וַאֲשַׁוֵּעַ — מִיַּד נַפְשִׁי קֹבֵעַ, וַאֲנִי עָנִי וְגֹוֵעַ;
דָּתְךָ לְהַעֲבִיר בִּקֵּשׁ דּוֹר אַנְטִיוֹךְ וְעִקֵּשׁ, זֶה לָנוּ לְמוֹקֵשׁ —
עַד־מָתַי יְיָ?

הָיִיתִי כְנֵתֶק לְרַעְיָה, כָּנוֹס לְכִפָּה לִדְחִיָּה, הָיִיתִי בְּאֶרֶץ נָכְרִיָּה;
וָאֱהִי נָגוּעַ בְּתוֹכָחוֹת מִפְּנֵי שֶׁקֶר טְחוֹת, חֲרוּת עַל־הַלֻּחוֹת —
עַד־מָתַי יְיָ?

זֵדִים בִּקְשׁוּ נַפְשִׁי, הָפֵר מִצְוַת קָדְשִׁי וְחַלֵּל שַׁבַּתִּי וְחָדְשִׁי;
חַי, רֹכֵב עַל־עָב קַל, הַבִּיט אֶל־עָמָל לֹא תוּכָל, לָמָּה זֶה אֶשְׁכָּל —
עַד־מָתַי יְיָ?

טֹפְלֵי שֶׁקֶר כֻּלָּם, הַמַּרְחִיקִים מֵעַל גְּבוּלָם שֵׁם יְיָ אֵל עוֹלָם,
יְרַצְּצוּ כָל־קְדֹשִׁים, לְנַפְשָׁם עוֹלִים לְאִשִּׁים, עַל־גַּבִּי חָרְשׁוּ חֹרְשִׁים —
עַד־מָתַי יְיָ?

רַבִּי יִצְחָק בֶּן־סְעַדְיָה

(נראה שחי בצרפת לערך ד"א תת"ס — תתק"ג)

סְלִיחָה

אֵיךְ אוּכַל לָבוֹא עָדֶיךָ,
וְעַבְדֵי זוּלָתְךָ לֹא־עֲזָבוּנוּ לְעָבְדֶךָ?
וְהֵמָּה בִקְשׁוּ לְהַפְרִידֵנִי מִיִּחוּדֶךָ —
וַאֲנִי לֹא־עָזַבְתִּי פִקֻּדֶיךָ!

אֵיךְ גָּלִיתִי וָאֵלֵךְ בְּכָל־הֵלֶךְ וָפֶלֶךְ,
וּמַלְכוּ עָלַי מַמְלִיכִים לַמֹּלֶךְ?
וְהֵמָּה דִּינָם עֹמֵד וּמַלְכָּם מֹלֵךְ,
וַאֲנִי לֹא נִקְרֵאתִי לָבוֹא אֶל־הַמֶּלֶךְ!

אֵיךְ הָלְכוּ נְחָלִים מִדֶּלֶף דִּמְעֵי הַדָּלוּף,
וְנִמְסַרְתִּי לְפֹעֲלֵי אָוֶן וְסִלּוּף?
וְהֵמָּה וּבְנֵיהֶם יֹרְנִי חֵץ שָׁלוּף,
וַאֲנִי כְּכֶבֶשׂ אַלּוּף!

אֵיךְ זְמַן קִצִּי נֶחְתַּם וְלֹא־נוֹדָע,
וְקַרְנִי גָּדַע אֹיְבִי מִשַּׁחַת פֶּדַע?
וְהֵמָּה חֹשְׁבִים חָכְמָתָם כְּהֵימָן וְדַרְדַּע,
וַאֲנִי בַעַר וְלֹא אֵדָע!

אֵיךְ טֹרְפָה מַלְכוּת לְמַמְלֶכֶת עַם־סְגֻלָּה,
וְאָרְכָה מְלוּכָה לְמַלְכֵי עַוְלָה?
וְהֵמָּה יֹשְׁבִים לָבֶטַח בְּשִׂמְחָה וְגִילָה,
וַאֲנִי בְּתוֹךְ־הַגּוֹלָה!

בְּיָדוֹ לִפְדּוֹת עַם־קִרְבוֹ, וְעַד־מָתַי אֲצַפֶּה לְשׁוּבוֹ, וְלֹא־אָץ לָבוֹא!
יְעָרֶה מִמָּרוֹם רוּחוֹ, וְיָרֵם קֶרֶן מְשִׁיחוֹ, הָשִׁיב הַמֶּלֶךְ אֶת־נִדְּחוֹ —
עַד־מָתַי יְיָ?

צַוֵּה יְשׁוּעוֹת עַמֶּךָ, עֶזְרָתִי הָיְתָה מֵעִמָּךְ, אֵין־גֹּאֵל קָרוֹב מִמֶּךָּ;
חַי גֹּאֲלִי חִכְּתָה נַפְשִׁי, לְךָ כָּלְתָה, כִּי גֹאֵל אָתָּה —
עַד־מָתַי יְיָ?

קַיֵּם קוֹל צֹפֶיךָ: עַד תַּעֲבֹרְנָה אֲלָפֶיךָ, וּפָרַשְׂתָּ עָלַי כְּנָפֶיךָ;
קָרֵב שְׁנַת הַגְּאֻלָּה, הָסֵר מֵעָלַי כְּלֵי־גוֹלָה, כִּי לְךָ מִשְׁפַּט הַגְּאֻלָּה —
וְאַתָּה יְיָ!

רַבִּי אֶלְחָנָן בֶּן־יִצְחָק

מדמפיר [דנפירא]; אמרים עליו, כי נהרג בשנת ד"א תתק"מד, והחקרים מפקפקים בזה)

פְּתִיחָה לַסְּלִיחוֹת

אֵשֶׁת נְעוּרִים הָאֲהוּבָה,
אֲשֶׁר־אֵרַשְׂתָּהּ בְּרָב־מֹהַר וְרָב־טוֹבָה,
וְאֵיךְ עַתָּה יֹשֶׁבֶת עֲלוּבָה,
גְּעוּלָה, מְאוּסָה וַעֲזוּבָה?

חֲבוּשָׁה בַּשֵּׁשׁ וָמֶשִׁי כְלוּלָה,
הִיא־הָיְתָה בְּכָל־הָאָרֶץ מְהֻלָּלָה,
וְאֵיךְ עַתָּה נֶחְשֶׁבֶת מְחֻלָּלָה,
לְלַעַג וּלְבֹשֶׁת וְלִקְלָלָה?

לְבֻשָׁה בַּעֲדִי עֲדָיִים,
אֲשֶׁר־הֲבֵאתָהּ בִּבְרִית וּבִתְנָאִים,
וְאֵיךְ עַתָּה סוֹבֶבֶת דְּלָתַיִם
וְשֹׁכֶבֶת בֵּין שְׁפַתָּיִם?

גְּוַת פְּעָמִים בִּנְעָלֶיהָ,
אֲשֶׁר־כְּנָפֶיךָ פְּרֻשִׂים עָלֶיהָ,
וְאֵיךְ עַתָּה נִגְּפוּ רַגְלֶיהָ
עַל־הֶהָרִים אַחֲרֵי עֲלָלֶיהָ?

נָא, יֹשֵׁב הַכְּרֻבִים,
תֵּרֶא: לֹא־פָנְתָה אֶל־רְהָבִים,
וְלֹא עַל־פָּרָשִׁים וְעַל־רְכָבִים,
כִּי עַל־רַחֲמֶיךָ הָרַבִּים!

אֵיךְ יָשַׁבְתִּי בָדָד וָאֱהִי לְנִדָּה,
מִכָּבוֹד יְרוּדָה, בַּגּוֹיִם גְּרוּדָה?
וְהֵמָּה צָלְחוּ וּמָלְכוּ וּמֶמְשַׁלְתָּם עָמָדָה,
וַאֲנִי שְׁכוּלָה וְגַלְמוּדָה!

אֵיךְ חֵרְפוּנִי מְעוֹלָלַי וּמְהוֹלָלַי כֻּלָּהֶם,
צִלָּם אֶצְלָם וְלֹא־סָר מֵעֲלֵיהֶם,
וְהֵמָּה קֹרְאִים: „הֶאָח הֶאָח!“ בְּמִלֵּיהֶם,
וַאֲנִי הָיִיתִי חֶרְפָּה לָהֶם?

אֵיךְ בֵּינֵיהֶם נִשְׁאַרְתִּי דֹאֵג וְדֹאֵב,
מִפַּלְגֵי יְגוֹנָם וּמִמְּקוֹרָם שׁוֹאֵב?
וְהֵמָּה רֹבְצִים וְשֹׁכְבִים כְּעֹרֵב וְכִזְאֵב,
וַאֲנִי עָנִי וְכוֹאֵב!

אֵיךְ שֹׂנְאַי כָל־טְהֳרָה שָׁכְנוּ בְצִיּוֹן —
מִי־הֶאֱמִין כָּזֶה וּמִי עָלָה־לוֹ בְרַעְיוֹן?
וְהֵמָּה עֲשִׁירִים נְשֻׂאִים נְתֻנִים עֶלְיוֹן,
וַאֲנִי עָנִי וְאֶבְיוֹן!

אֵיךְ דָּרוּ בְהֵיכְלוֹתַי וְשָׁכְנוּ־בָם שָׁכוֹן,
מֵעֶלְיוֹן לְתַחְתּוֹן וּמִתַּחְתּוֹן לְתִיכוֹן?
וְהֵמָּה יָרְשׁוּ עֹשֶׁר, זָהָב וַאֲדַרְכּוֹן,
וַאֲנִי לְצֶלַע נָכוֹן!

אֵיךְ הֲמוֹנַי נָפֹצוּ — וְהֵמָּה עָלוּ בְמַחְשְׁבוֹתֶיךָ?
זָכְרֵנוּ נָא וּפָקְדֵנוּ בִישׁוּעָתֶךָ,
וְהֵמָּה בַּלְּעֵם, קַלְּעֵם מִמְּכוֹן שִׁבְתֶּךָ,
וַאֲנִי בְּרֹב חַסְדְּךָ אָבוֹא בֵיתֶךָ!

אֵיךְ	כּוֹס הַתַּרְעֵלָה שָׁתִיתִי וָאֶגְמָע,
	בָּכִיתִי וָאֶדְמַע מֵעֹל מַשָּׂא וּמִשְׁמָע?
וְהֵמָּה	לֹעֲגִים עָלַי: „הַקְשִׁיבָה וּשְׁמָע!“
וַאֲנִי	כְּחֵרֵשׁ לֹא אֶשְׁמָע!

אֵיךְ	מְחָצַנִי אֱלֹהַי וּמַכְאוֹבִי לֹא־חֻבָּשׁ,
	וּמְעִיל תִּפְאַרְתִּי לִבְנֵי־אֱדוֹם הָלְבָּשׁ?
וְהֵמָּה	נֹפֶת אֹכְלִים וְחָלָב וּדְבַשׁ,
וַאֲנִי	כָּעֵשֶׂב אִיבָשׁ!

אֵיךְ	סְבָבוּנִי קֵדָר כִּתְרוּנִי דְּדָן וּשְׁבָא,
	הַקֹּרְאִים נָבִיא לְאִישׁ מֵעוֹלָם לֹא־נִבָּא?
וְהֵמָּה	עֹשִׂים חַיִל גְּדוּד וְצָבָא —
וַאֲנִי	אָנָה אֲנִי־בָא?

אֵיךְ	פָּקַדְתָּ עָלַי כַּאֲשֶׁר הֲרֵעֹתִי,
	בְּשִׁנֵּי אֲרָיוֹת וּלְבָאִים נֶאֱכָלְתִּי?
וְהֵמָּה	צָעִיר וָרַב אֹמֵר: „מָצָאתִי גַּם־יָכָלְתִּי!“
וַאֲנִי	כַּאֲשֶׁר שָׁכֹלְתִּי שָׁכָלְתִּי!

אֵיךְ	קֵדָר כּוֹכָבַי וְחָזְרוּ גַלְגַּלַּי,
	וְעֹבְדֵי גִלּוּלִים גָּלֲלוּ גְלִילָי?
וְהֵמָּה	רִחֲקוּ רַגְלַי מֵעֲלוֹת רְגָלַי,
וַאֲנִי	כִּמְעַט נָטָיוּ רַגְלָי!

אֵיךְ	שָׁמַרְתָּ מַעֲוִי וְנָטַרְתָּ חוֹבִי,
	וּמְרִיבֵי נַפְשִׁי לֹא־רַבְתָּ רִיבִי?
וְהֵמָּה	תָּקְפָּם וְכֹחָם לְהַכְאִיבִי וּלְהַדְאִיבִי,
וַאֲנִי	בְּחַסְדְּךָ בָטַחְתִּי יָגֵל לִבִּי!

רַבִּי יִצְחָק הַכֹּהֵן הֶחָבֵר

(מקום מגורו לא נודע; חי לפי ההשערה ד״א תת״ס — ד״א תתק״ס)

סְלִיחָה

אָדוֹן, בְּפָקְדְךָ אֱנוֹשׁ לִבְקָרִים,
בְּמִצּוּי הַדִּין אַל־תִּמְתָּח!
גּוּף וּנְשָׁמָה אִם־תְּרִיבֵם —
דֹּחוּ וְלֹא־יָכְלוּ קוּם.
הֲיוּכַל גֶּבֶר לִזְכּוֹת בַּמִּשְׁפָּט?
וְאִם־יֵשׁ בְּיָדוֹ מַעַשׂ לְהִצְטַדֵּק?
זֵרוּי יְחוּמוֹ מִלֵּחָה סְרוּחָה,
חָבוּי אָרְבּוֹ בְקִרְבּוֹ מֵעֵת הִוָּלְדוֹ,
טָמוּן בְּחֻבּוֹ כְּרֶשֶׁת לְרַגְלָיו,
יְסִיתֵהוּ בְּכָל־יוֹם לַשַּׁחַת לְהַפִּילוֹ;
כֹּחַ וּגְבוּרָה בַּגּוּף אַיִן
לְפָנָיו לַעֲמֹד וּלְהִתְיַצֵּב.
מִיּוֹם עָמְדוֹ עַל־דַּעְתּוֹ
נַפְשׁוֹ יָשִׂים בְּכַפּוֹ לְהָבִיא לַחְמוֹ;
שָׂבֵעַ כָּל־יָמָיו כַּעַס וּמַכְאוֹבוֹת,
עַד שׁוּבוֹ לַעֲפָרוֹ לֹא־יִשְׁקֹט.
פְּנֵה, אָדוֹן, בְּעִצָּבוֹן רוּחַ,
צְפֵה בְּשִׁבְרוֹן לֵב;

קָרוֹב אַתָּה לָרְחֹקִים,
רוֹצֶה תְּשׁוּבַת רְשָׁעִים!
שַׁדַּי, הִמָּצֵא לְדֹרְשֶׁיךָ,
תֹּאמַר „הִנֵּנִי!“ לִמְבַקְשֶׁיךָ,
יְבַשְּׂרוּ „סָלַחְתִּי!“ קֹרְאֵי בִשְׁמֶךָ,
צַדֵּק בְּמִשְׁפָּט עַם מְיַחֲדֶיךָ;
חֲסֹם מְנֻוָּל מִלְּהַרְשִׁיעַ,
קַצֵּף בְּמַשְׂטִין מִלְּהַשְׂטִין,
הָקֵם לָנוּ מֵלִיץ יֹשֶׁר,
„כֹּפֶר מָצָאתִי!“ תַּשְׁמִיעַ לְשׁוֹבָבִים!
הִשְׁלַכְנוּ עָלֶיךָ יְהָבֵנוּ,
נָא אַתָּה תְּכַלְכְּלֵנוּ;
הֵעָתֶר לָנוּ בִּתְפִלָּתֵנוּ,
חֶפְצֵנוּ וּבַקָּשָׁתֵנוּ מַלֵּא בְּרַחֲמִים.
בְּךָ תָּלִינוּ בִּטְחוֹנֵנוּ —
רַחֲמֶיךָ מַהֵר יְקַדְּמוּנוּ;
חָזָק וְאַמִּיץ, שִׁמְךָ לֹא־שָׁכָחְנוּ,
אָנָּא לָנֶצַח אַל־תִּשְׁכָּחֵנוּ!

רַבִּי שְׁלֹמֹה בֶּן־אָבוּן

(חי בצרפת לערך ד"א תתק"ל — תתק"נ)

רְשׁוּת לְנִשְׁמַת

הֲנַשִּׂיג עֲרֹךְ שִׁיר לְאֵל מֻפְלֶא,
וְלוּ פֶּה רְנָנוֹת כַּיָּם מָלֵא?

שְׁחָקִים, אֲשֶׁר־בָּם יְקָר אָהֳלוֹ,
וּמָרוֹם וּמֵי־יָם בְּזִיו שָׁעֳלוֹ
יְחַוּוּ בְּלִי־פֶה הֲדַר פָּעֳלוֹ —
וְצִיץ מֵאֲדָמָה, וְאֵד יַעֲלֶה.

לְמִי פֶּה וְלָשׁוֹן יְחַו הַיְקָר
לְסוֹדָיו, וְרֻבּוֹ לְאֵין מֶחְקָר;
הֲלֹא לֵב חֲכָמִים לְזֹאת נֶעֱקָר,
לְהָבִין אֲשֶׁר־לוֹ יְהִי נִגְלֶה.

מְכוֹן כֵּס כְּבוֹדוֹ בְּרוּם תִּקְּנוֹ,
כְּנֶגֶד דְּבִיר בֶּן־בְּכוֹר שִׁכְּנוֹ,
בְּיָהּ צוּר לְבַד מַשְׁוֶה חָסְנוֹ
וְעוֹלָם כְּאֶשְׁכּוֹל יְשׁוּ נִתְלֶה.

הֲמוֹן מִי מְעוֹנוֹ בְּאֵשׁ חִבְּרָם,
בְּרוּחוֹ יְשָׁרְתוּן לְפִיו — אַשְׁרָם,
וְגַלְגַּל יְסוֹדָם, אֲשֶׁר אִשְּׁרָם,
יְרוֹצֵץ לְנִיבוֹ וְלֹא יִכְלֶה.

בְּרִית אַב הֲמוֹנוֹ וְנֹעַם שְׁמוֹ
יְקַיֵּם לְמַעְנוֹ לְבֵן רַחֲמוֹ,
מְעַנָּיו בְּיוֹם יוֹם בְּהִלָּחֲמוֹ,
וְיָחִישׁ פְּדוּת עַם שְׁמוֹ יְחַלֶּה!

בִּנְךָ לְעֵינֶיךָ, רָצוּץ וְכָתוּת,
בֵּינִי וּבֵינְךָ שַׂמְתָּ כְּרִיתוּת;
רֵאשִׁית אוֹנְךָ נִמְכַּר צְמִיתוּת.
אֹיְבִי שְׁלָלִי — וְחַרְבִּי בְּקוֹלִי,
זָכְרָה־נָּא לִי אֱלֹהַי לְטוֹבָה!'

„אַל־תְּדַמִּי בְנַפְשֵׁךְ לֵאמֹר, מְכַרְתִּיךְ,
כִּי בְעוֹד נָטְשֵׁךְ שָׂכֹר שְׂכַרְתִּיךְ;
אֶתֵּן בְּרֹאשֵׁךְ נֵזֶר, וְשַׂמְתִּיךְ
לְגָאוֹן וּצְבִי, וּמִפְּנֵי אֹיְבִי
אַךְ כִּמְעַט חֲבִי, כִּי הִנְנִי־בָא!

שִׁמְעוּ, יְתֹמַי, אַתֶּם וְאִמְּכֶם
כִּימֵי שָׁמַי יַעֲמֹד שִׁמְכֶם,
וּמִיַּד קָמַי אֶדְרֹשׁ דִּמְכֶם;
אָשִׁיב נָקָם לְצָרַי לְחֵיקָם,
וְחַרְבִּי רֵיקָם לֹא אֲשִׁיבָה.

רָנִּי וְשִׂמְחִי וּרְאִי בְשׂנְאָיִךְ,
הָאֹמְרִים: שְׁחִי וְנַעֲבֹר עָלָיִךְ,

. . . .

אַעֲלֶה אֲרֻכָה וְאֶתְגַּהּ בְּרוּכָה,
וְעָדִי מְשׁוּבָה בְּחַבְלֵי אַהֲבָה!"

רַבִּי יוֹסֵף בֶּן־אָשֵׁר

(נראה שהוא רבי יוסף מקרטרש, אשר ראה בעיניו גזרת יורק בשנת ד"א תתק"נו, והוא אז כבן שלשים שנה)

אַהֲבָה

יַעֲלָה נְשׂוּאָה	בְּכַנְפֵי נְשָׁרִים,
אֲהוּבָה קְרוּאָה	וְאֵשֶׁת נְעוּרִים,
וְהַיּוֹם שְׂנוּאָה	עֲזוּבָה לְזָרִים,
עַד־אָן תַּסְתִּיר	פָּנִים וְתַכְתִּיר
אוֹיְבִים, מַעְתִּיר	נְשִׁיקוֹת אַהֲבָה?

„וּמַה קוֹל־הַצֹּאן, בְּאָזְנַי צָעֲקוּ,
לִמְצֹא רָצוֹן	לִי יִזְעָקוּ,
וְאַנְשֵׁי לָצוֹן	לָהּ שֵׁן חָרְקוּ?
שָׁרְשָׁם אַכְרִית	עַד־אֵין שְׁאֵרִית,
וְלָכֶם אַחֲרִית	אֶתֵּן וְתִקְוָה!"

שִׂימָה בַּנֹּאד,	דִּמְעַת עֲשׁוּקִים,
בְּנֶפֶשׁ וּבִמְאֹד	בְּשִׁמְךָ דְבוּקִים,
שַׁחוּ עַד־מְאֹד,	וְתָמִיד דְּפוּקִים
מִמְּחוֹז חֶפְצָם,	שֶׁבָּהּ רִבְצָם,
וּמֵעַל אַרְצָם,	אֲשֶׁר־גָּרוּ בָהּ!

„פָּנַי יֵלֵכוּ	וַהֲנִחֹתִי,
שׂנְאַי, מְעַכוּ	דַּדֵּי אֲחֹתִי,
דָּמִים שָׁפְכוּ — לֹא הֲרִיחֹתִי;
יוֹנַת שִׁבְיִי,	בְּדָמַיִךְ חֲיִי,
אֲחֹתִי אַתְּ הֲיִי	לְאַלְפֵי רְבָבָה!"

הִכָּה שְׁתֵּי עֵינַי בְּסַנְוֵר הַגֹּדֶל, עַד זָהֳרָם חָשַׁךְ וְלֹא רָאִיתִי,
אַחֲרֵי הֱיוֹתִי אָז בְּהֵיכַל אֵל כְּנֵר דֹּלֵק, בְּגוּף אֹפֶל הֲלֹא כָהִיתִי;
עֵת אֶזְכְּרָה יוֹם־דִּין לָאָרֶץ יִפְּלוּ פָנַי וְאֵימָה כִּמְעִיל עָטִיתִי.
הִנֵּה כְעֵינֵי הָעֲבָדִים אֶל־יְדֵי אָדוֹן שְׁתֵּי עֵינַי לְאֵל תָּלִיתִי,
עַד כִּי־יְשִׁיבֵנִי לְאַפִּרְיוֹן יְקָר, לַחְסוֹת בְּצִלּוֹ כַּאֲשֶׁר חָסִיתִי!

*

פִּתּוּיֵי יֵצֶר לֵב הָאָדָם

נֶפֶשׁ יְקָרָה, אֵיךְ בְּשִׂכְלֵךְ תִּבְטְחִי? גִּילִי, וְחֶלְקֵךְ מְזֻמָּן אַל־תִּשְׁכְּחִי,
כִּי אַחֲרֵי מוֹתֵךְ כְּאֶפֶס תִּהְיִי, לֹא־תִשְׂמְחִי יוֹתֵר וְלֹא תֵאָנְחִי!
אֶתְמוֹל הֲיָשׁוּב אַחֲרֵי לֶכְתּוֹ? וְכֵן אִישׁ אַחֲרֵי מוֹתוֹ לְעוֹלָם לֹא־יָתִי,
אָכֵן בְּעוֹדֵךְ בַּגְּוִיָּה שְׁכֵנָה — אָז תּוּכְלִי לַעֲלוֹז וּבָהּ אָז תִּשְׂמְחִי,
אָז תּוּכְלִי טוֹבָה לְעַצְמֵךְ לַעֲשׂוֹת, לָכֵן בְּעִסְקֵי רִיק וְשָׁוְא אַל־תִּבְטְחִי!
לָמָּה נְוֵה מָשׂוֹשׂ וְשַׁלְוָה תִסְגְּרִי, אַךְ שַׁעֲרֵי יָגוֹן לְנַפְשֵׁךְ תִּפְתְּחִי?
הָרְצָחִים הֵמָּה בְּבַרְזֶל הֹרְגִים, וּבְלִי כְלִי נַפְשֵׁךְ, עֲנִיָּה, תִּרְצְחִי!
תֵּבֵל נְוֵה תַעֲנוּג, וְלָמָּה מִנְּוֵה הַתַּעֲנוּג אֶל־הַמְּצוּקִים תִּבְרְחִי?
שִׂכְלֵךְ נְתָנֵךְ תּוֹךְ כְּלוּא הַמַּאֲסָר, לָכֵן עֲנִיָּה סֹעֲרָה הִתְפַּתְּחִי,
שִׂמְחִי בְּטֶרֶם מִנְּוָתֵךְ תֵּצְאִי, גִּילִי מְאֹד טֶרֶם אֲשֶׁר תִּלָּקְחִי!
הָאֵל עֲלֵי־כָל־הַבְּרוּאִים יַחֲלֹק טוּבוֹ — וְלָכֵן מַהֲרִי חֶלְקֵךְ קְחִי!
מִנְעִי, יְחִידָה, מִבְּכִי קוֹלֵךְ, וְנַפְ־ שֵׁךְ מִנְּשׂוֹא עָמָל, וְרַגְלֵךְ מִדְּחִי;
אִם־תַּעֲלִי מִבּוֹר עֲנוּתֵךְ תִּגְבְּהִי, אִם־תֵּצְאִי מִתּוֹךְ חֲשֵׁכִים תִּזְרְחִי,
כִּי אַתְּ בְּתוֹךְ גּוּפֵךְ כְּמוֹ כוֹכָב, וְעֵת מוֹתֵךְ תְּהִי בִשְׁאוֹל לְכָל־רֶגֶל סְחִי,
אַךְ אַחֲרֵי צֵאתֵךְ דְּעִי כִּי לֹא לָעַד לָךְ יֹאמְרוּ: בֹּאִי וְתוֹךְ גּוּפֵךְ פְּחִי!

*

יְהוּדָה — וִירוּשָׁלַיִם

1

נַפְשִׁי לְצִיּוֹן מִסְּפָרַד גָּלְתָה, מִמַּעֲמַקִּים עַד־שְׁחָקִים עָלְתָה,
גִּיל הִרְבְּתָה יוֹם רָאֲתָה הַר־אֵל, וְהוּא הַיּוֹם אֲשֶׁר מִיּוֹם הֱיוֹתָהּ אִוְּתָה;
כַּמָּה חֲסִידִים נִכְסְפוּ לִרְאוֹת וְלֹא זָכוּ, וְהִיא חֹטְאָה — וּבַמֶּה זָכְתָה?

רַבִּי יְהוּדָה בֶּן־שְׁלֹמֹה חֲרִיזִי

(נולד בספרד לערך ד"א תתקכ"ה ומת שם לערך ד"א תתקפ"ה, אחר אשר שָׁבַע נְדֻדִים בנגב צרפת ובארצות המזרח)

עָגְמַת נֶפֶשׁ

מֵהֵיכְלֵי גַלְגַּל יְקָר גָּלִיתִי, וּבְבוֹר חֲשֵׁכִים אָהֳלִי נָטִיתִי,
וַיְשַׁלְּחוּנִי מִגְּלִילֵי מַעְלָה לַגּוּף, וְתוֹכוֹ בֵּית־זְבֻל בָּנִיתִי.
אֶתְמוֹל בְּחֵיק צוּרִי כְּעַלְמָה צְחָקָה, מִתְרַפֶּקָה, מִשְׁתַּקְשְׁקָה, הָיִיתִי,
אַחַר הֱיוֹתִי כַבְּתוּלָה אֵרְשׂוֹ אֹתִי, וְגוּף טָמֵא לְאִישׁ קָנִיתִי,
וַיִּבְעָלָה אֹתִי בְּטֻמְאָתוֹ, וּמִ־ יַּלְדֵי זְנוּנָיו יוֹם וָלֵיל הָרִיתִי,
אֵלֵד עָלַי בִּרְכָּיו בְּכָל־יוֹם רִבֲבוֹת בָּנִים, וְשִׁפְחָתִי וְגַם־רִבִּיתִי.
אָתִיל לְפֵרוּד אֹהֲבִי הַנַּךְ וְהָ־ רִאשׁוֹן, וְעָלָיו יוֹם וָלֵיל בָּכִיתִי,
לִבִּי לְפֵרוּדוֹ כְּחָלִיל יֶהֱמֶה, עַד מִסֵּבֶל הָאַהֲבָה חָלִיתִי,
לֹא־יֻכְלוּ הָרִים סְבֹל חִשְׁקוֹ וְנִלְ־ אוּ מִנְּשׂוֹא אֹתוֹ — וְלֹא־לָאִיתִי.
לָמָּה זְנָחַנִי כְּאִשָּׁה זָנְתָה תַּחַת אֲדֹנֶיהָ — וְלֹא־זָנִיתִי?
לָמָּה פְּרָעַנִי וְהִשְׁקַנִי בְּמֵי מָרִים מְאָרְרִים — וְלֹא־שָׂטִיתִי?
לוּ יַעְזְרוּנִי עַנְנֵי עֵינַי אֲזַי תֵּבֵל בְּמַבּוּל הַבְּכִי כִּסִּיתִי,
אֶחְפֹּר בְּבַת־עֵינִי בְּאֵרוֹת עָמְקוּ, גַּם־מִכְּבֵדִי מֵי־בְכִי דָלִיתִי,
אֶבְכֶּה בְּשׁוּרִי הַנְּשָׁמוֹת הַקְּדוֹ־ שׁוֹת יַעֲלוּ אֶל־אֵל — וְלֹא־עָלִיתִי;
כָּל־עוֹד בְּגוּף אֶשְׁכֹּן אֲנִי בוֹ נֶחְשְׁבָה מֵתָה — וְאִלּוּ אֵצְאָה חָיִיתִי!
הָיָה בְרוּם קִנִּי כְּמוֹ יוֹנָה, וּמִ־ שַּׁחַק אֱלֵי־אֶרֶץ כְּעוֹף דָּאִיתִי,
עַל־הַרֲרֵי בֹשֶׂם בְּגַלְגַּלֵּי זְבֻל שׁוֹשָׁן בְּגַנֵּי אַהֲבָה רָעִיתִי,
וְאֶשְׁאֲפָה רֶקַח בְּזָכְרִי יִצְרִי, גַּם מִכְּבֹדוֹ מָר־דְּרוֹר אָרִיתִי.
הֵן בַּעֲדוֹ עֹבְרֵי דְרָכִים אֶשְׁאֲלָה, וַעְלֵי נְתִיבוֹת בַּעֲדוֹ צִפִּיתִי:
נָא, עֹבְרֵי דֶרֶךְ, שְׂאוּ שָׁלוֹם לְדוֹד שֶׁאֲהֵבָה נַפְשִׁי וְלוֹ כָלִיתִי,
נָא סַפְּרוּ אֵלָיו תְּשׁוּקָתִי, הֲכִי לִרְוֹת בְּמֵימֵי נָעֳמוֹ צָמֵתִי;
מִיּוֹם גְּלוֹתִי מֵאֲכֹל עַל־שֻׁלְחֲנוֹת טוּבוֹ הֲלֹא נַפְשִׁי בְצוֹם עִנֵּיתִי,
מִיּוֹם אֲשֶׁר כֹּסוֹת אֲהָבָיו נִמְנְעוּ מִפִּי, בְּכֹסוֹת לַעֲנָה רָוִיתִי,
יִמַּר לְחִכִּי צוּף־דְּבַשׁ בִּלְתּוֹ, וְכָל־ כָּבוֹד — לְבַד הוֹד אֹהֲבִי — בָּזִיתִי.

8

לְצִיּוֹן שָׁאֲפָה נַפְשִׁי וְרוּחִי, הֱיוֹת בָּהּ כָּל־יְמֵי חַיַּי מְנוּחָתִי,
בְּחֶשְׁקָהּ יִנְעֲמוּ־לִי הַתְּלָאוֹת, וְאֶתֵּן בָּהּ לְמַכֶּה רֹאשׁ וְלֶחִי,
וְלֹא־אֶתְאַו לְבִלְתָּהּ כָּל־יְמוֹתַי, עֲדֵי אֶגְוַע וְנָס כֹּחִי וְלֵחִי,
וְאֵיךְ אֶכְסֹף לְטוּב רִקְחֵי בְשָׂמִים? וְהִיא בָשְׂמִי וְטוּב רִקְחִי וְרֵיחִי!
אֲחֹנֵן אֶת־עֲפָרֶיהָ בְּכָל־עֵת, עֲדֵי יַשְׁאִיר עֲפָרָהּ אוֹת בְּמִצְחִי;
עֲפָרָהּ אֶעֱשֶׂה מַרְפֵּא לְנִגְעִי — וְאֶמְרַח עַל־שְׁחִין לִבִּי וְיֶחִי.

*

שִׁירֵי אַהֲבָה וָחֵשֶׁק

1

צְבִיַּת חֵן, לְבָנָה כַלְּבָנָה, וְשַׂעְרָהּ עַל־מְאוֹר לֶחְיָהּ עֲנָנָה,
קְצָת הַחֵן לְבַד לָקְחוּ עֲלָמוֹת, וְלָהּ כָּל־הַיֳּפִי הָיָה לְמָנָה;
כְּאִלּוּ קִנְאוּ אוֹרִים לְיָפְיָהּ, וְלִלְחוֹם שָׁלְפוּ חֶרֶב שְׁנוּנָה,
וְכוֹכְבֵי רוּם כְּלַהֲבֵי הַחֲנִיתוֹת, וְהַסַּהַר כְּסֹחֵרָה וְצִנָּה,
וְאִלּוּ אִישׁ אֲסִיר שֵׂיבָה יְשׁוּרֶהָ, יְהִי שָׁב מִזְּמָן וְקָנָה לְעֶדְנָה.
שְׂפָתָהּ צוּף, וְלֶחְיָהּ מָן, וְרַקָּהּ כְּטַל אוֹרֹת, וּפָנֶיהָ כְּגַנָּה,
וְהָיָה הַיֳּפִי נֹדֵד וְגֹלֶה, עֲדֵי פָּגַע מְעוֹנוֹ בָהּ וְחָנָה.
לְאוֹרָהּ נָהֲרוּ עִוְרִים חֲצוֹת לֵיל, וְנִשְׁמַע מִלְּשׁוֹן אִלֵּם רְנָנָה,
וְאִלּוּ יֶחֱזֶה יָפְיָהּ חֲכַם־לֵב — עֲזָבַתְהוּ בְּלִי־שֵׂכֶל וּבִינָה;
וּבָהּ כָּל־הוֹד וְכָל־כָּבוֹד מְחֻבָּר וְכָל־יֹפִי — וְאֵין קֵץ לַתְּכוּנָה,
וְאֵיכָה תִדְרְשׁוּ עֶרֶךְ לְיָפְיָהּ? וְהוּא נֶעְדַּר בְּכָל־עִיר גַּם־מְדִינָה!
וְאִם תֹּאמְרוּ, הֲכִי כָזֶה רְאִיתֶם, דְּעוּ כִּי לֹא רְאִיתֶם כָּל־תְּמוּנָה!

2

רְאוּ כִנּוֹר בְּחֵיק עַלְמָה יְרַנֵּן וְיִמְשֹׁךְ לֵב בְּהוֹד קוֹלוֹ וְצִבְיוֹ,
כְּמוֹ יוֹנֵק בְּחֵיק אִמּוֹ מְבַכֶּה, וְהִיא תָשִׁיר וְצֹחֶקֶת לְבִכְיוֹ.

צוּר הֶחֱלִיץ גּוּפָהּ בְּצִיּוֹן, אַחֲרֵי   אָבְדָה וְנָס לֵחָהּ וְעֵינָהּ כָּהֲתָה,
וּבְיַרְכְּתֵי מַעֲרָב כְּמֵתָה נֶחְשְׁבָה,   עַד כִּי־בְצִיּוֹן עִיר אֲדֹנָי חָיְתָה.
צִיּוֹן, אֲשֶׁר כַּמָּה מְדִינוֹת נֶהְדְּרוּ,   אַךְ כַּהֲדָרָהּ עֵין אֱנוֹשׁ לֹא־חָזְתָה,
לֹא־אֵדְעָה אִם־הַמְּרוֹמִים שָׁחֲחוּ   נֶגְדָּהּ, וְאִם־הִיא עַל־מְרוֹמִים עָלְתָה;
הָעִיר אֲשֶׁר בָּהּ הַשְּׁכִינָה שָׁכְנָה,   וּלְעֵין בְּנֵי אִישִׁים יְקָרָהּ גִּלְּתָה,
עַל־הַיְלָדִים צָלְחָה רוּחָהּ, וְטֶ־   רֶם יִקְרְאוּ אֶל־הַנְּבוּאָה עָנְתָה;
עַיִן, אֲשֶׁר לֹא־רָאֲתָה זִיו תָּאֳרָהּ,   לֹא־חָסְרָה חשֶׁךְ וְאוֹר לֹא־רָאֲתָה,
יָפְתָה וְאִם נוֹתְרָה עֲרֻמָּה מִיְּקָר —   וּבְלִי חֲלָאִים יַעֲלַת־חֵן יָפְתָה!
עֵינַי בְּחֹם לִבִּי לְאַנְחָתָהּ הֲלֹא   מֵהַצַּלְעוֹת מֵי דְמָעוֹת דָּלְתָה;
אַיֵּה שְׁכִינַת אֵל, וְאַיֵּה זָהֳרָהּ,   שֶׁמֶשׁ יְקָר אֵיךְ בַּחֲצוֹת יוֹם פָּנְתָה?
גִּבְעַת לְבוֹנָה אֵיךְ בְּתַחְתִּית שְׁפֵלָה,   אַחַר אֲשֶׁר עַל־בָּמֳתֵי רוּם גָּאֲתָה?
גָּלְתָה עֲדָתָהּ מִמְּעֹנוֹת הַיְקָר,   כִּי מַאֲמַר צוּר יִצְרָהּ לֹא־עָשְׂתָה,
הַעֲזָבָהּ אַלּוּף נְעוּרֶיהָ, אֲבָל   חָשְׁקָה בְזוּלָתוֹ וְתַחְתָּיו שָׂטְתָה,
רוּחַ־קִנְאַת עָבְרָה עָלָיו, וּמֵי   מָרִים מְאָרְרִים כְּשׁוֹטָה הִשְׁקְתָה,
וַתְּהִי אָלָה בְּתוֹךְ עַמָּהּ, עֲדֵי   נָפְלָה יְרֵכָהּ חִישׁ וּבִטְנָהּ צָבְתָה;
תּוֹחִיל לְהִטָּהֵר בְּמֵי גָלוּת, וְעוֹד   לֹא־טָהֲרָה עַד־כֹּה וְעוֹד לֹא־נִקְּתָה,
זֶה־לָּהּ שְׁנוֹת אֶלֶף וְעַל־מֵאָה וְאַרְ־   בָּעִים שְׁמֹנֶה מִנְּוָתָהּ גָּלְתָה,
הִיא גֹּרְשָׁה מִתּוֹךְ נְוֵה צִיּוֹן, וְצִ־   יּוֹן שַׁבְּתֹתֶיהָ עֲדֵי־כֹה רָצְתָה,
תּוֹחִיל לְעֵת רָצוֹן, וְעֵינָהּ מְחַכּוֹת   כֵּהָה, וְנַפְשָׁהּ כָּלְתָה עַד־כָּלְתָה;
תִּבְכֶּה בְּעֵת תִּרְאֶה עֲדַת זָרִים, אֲשֶׁר   יַעֲלוּ לְבֵית הָאֵל, וְהִיא לֹא־עָלְתָה.
לֹא־קָצְרָה יַד־אֵל לְהוֹשִׁיעָהּ, וְעַ־   מּוֹ לֶאֱסֹף, מוֹשִׁיב יְחִידִים בֵּיתָה —
עוֹד צוּר יְשִׁיבֶנָּה לְאַפִּרְיוֹן, וְעוֹד   תָּשׁוּב לְעֶדְנָה אַחֲרֵי כִּי־בָלְתָה!

2

שָׁלוֹם לְעִיר שָׁלֵם, אֲשֶׁר יָפְיָהּ   נֶעְלַם וְרֹאִים יֹאמְרוּ: אַיֵּהּ?
כָּל־יוֹם אֲחֹנֵן אֶת־עֲפָרָהּ, כִּי   הִיא מַחֲלַת נַפְשִׁי וְהִיא צָרְיָהּ;
עֵינִי, בְּעֵת כִּי־רָאֲתָה אוֹרָהּ,   לֹא־נֶעֶצְרוּ בָהּ עַגְנֵי בִכְיָהּ.
הָאֵל, אֲשֶׁר אִוָּהּ לְמוֹשָׁב לוֹ,   יִרְאֶה בְּרֹב עָנְיָהּ וְשָׁב שִׁבְיָהּ;
בְּכָה לְנֹד דּוּדָהּ — בְּשׁוּבוֹ לָהּ   יִמְחֶה דְמָעוֹת מֵעֲלֵי לֶחְיָהּ!

8

יַעֲלָה, אֲשֶׁר לִבִּי בַּחוּט מְשַׁכְתְּהוּ, וּבְגַחֲלֵי חִשְׁקָהּ כַּיּוֹם שְׂרַפְתְּהוּ,
חִמְלִי עֲלֵי חשֵׁק נַפְשׁוֹ מְכַרְתְּהוּ, וּבְמַאֲסַר אַהַב עֵינוֹ נְתַנְתְּהוּ;
נָא רַחֲמִי עָלָיו וּפְנִי בְחֵן אֵלָיו, פֶּן־יֹּאמְרוּ עָלָיו: „אִשָּׁה הֲרַגַתְּהוּ!“

*

שְׁבַת הַיַּיִן וּגְנוּתוֹ

1

בַּת הַגְּפָנִים יִקְרוּ דָמֶיהָ, מִדַּם כְּבֵדִי יֶחְמְרוּ מֵימֶיהָ,
חַיִּים בְּטוּב טַעְמָהּ וְאוֹר שֶׁמֶשׁ בְּזִיו לֶחְיָהּ וְהַמֹּר מַרְקְחוֹת סַמֶּיהָ,
תִּתְכַּס בְּכוֹס שֹׁהַם וְאָז תִּתְגַּל וְאֵין דָּבָר יְכַסֶּנָּה וְיַעְלִימֶהָ;
אָדְמוּ לְחָיֶיהָ כְּאִלּוּ זִיו פְּנֵי רֹאִים יְבִישֶׁנָּה וְיַכְלִימֶהָ,
הַכּוֹס כְּלִי שֹׁהַם וְעֵינָהּ יַהֲפֹךְ אֹתָהּ לְעֵין אֹדֶם וְיַאְדִּימֶהָ;
תּוֹךְ הַכְּלִי תִדְמֶה לְמֵתָה נִטְמְנָה, רַק תְּחְיֶה עֵת יִשְׁפְּכוּ דָמֶיהָ,
אַחַר בְּלֹת תָּשׁוּב לְעֶדְנָתָהּ, וְאִם תִּזְקַן — בְּכִלְחָהּ חִדְּשָׁה יָמֶיהָ;
אָמְנָם כְּשֶׁמֶשׁ הִיא בְּגַלְגַּל הַיֳּפִי, רַק הַגְּבִיעִים נֶחְשְׁבוּ שָׁמֶיהָ.

2

בַּת הַגְּפָנִים יֶחְשְׁכוּ שָׁמֶיהָ אֶל־יוֹדְעֵי מוּמָהּ וְתַעֲלֻמֶיהָ;
זַכָּה לְעֵין הַבֹּעֲרִים, אָכֵן לְעֵין חַכְמֵי לְבָבוֹת יֶחְמְרוּ מֵימֶיהָ,
תָּזוּב בְּדָם לַבְּעָלִים אֹתָהּ, וְלֹא תִטְהַר לְעוֹלָם מִמְּקוֹר דָּמֶיהָ;
טַעַם מְרוֹרֶיהָ כְּרֹאשׁ יִמָּצֵא לְחֵ־ כּוֹ צוּף־דְּבַשׁ פִּיהָ וּמַטְעַמֶּיהָ,
מַבִּיט בְּעֵין שִׂכְלוֹ לְחֶלְאָתָהּ הֲלֹא יִמְאַס בְּטוּב רִקְחָהּ וּבִבְשָׂמֶיהָ;
מִיּוֹם הֱיוֹתָהּ בַּעֲבֵרוֹת נוֹלְדָה, גַּם בַּעֲבֵרוֹת יִמָּלְאוּ יָמֶיהָ,
כָּל־הַחֲטָאִים מִבְּנֵי אִישׁ נִכְרְתוּ, לוּ נִכְרְתָה מִתּוֹךְ בְּנֵי עַמֶּיהָ!

*

3

צְבִי הַחֵן, אֲשֶׁר לֶחְיוֹ   בְּסַפִּירִים מְעֻלֶּפֶת,
וְעֵינָיו שְׁלָפִים עָלַי   בְּרַק חֶרֶב מְעוֹפֶפֶת,
שְׂפָתָיו צוּף וּפָנָיו גַּן,   וְשִׁנָּיו דַּר וּפִיו נֹפֶת;
בְּגַן לֶחְיוֹ מְשׂוֹשׂ עֵינִי   בְּעֵת צֹפָה וְנִשְׁקֶפֶת,
אֲבָל נַפְשִׁי בְּאֵשׁ חִשְׁקוֹ   צְרוּבָה הִיא וְנִשְׂרֶפֶת;
שְׁתֵּי עֵינַי בְּגַן־עֵדֶן,   אֲבָל לִבִּי בְּתוֹךְ תֹּפֶת.

4

יַעֲלָה הֱבִיאַתְנִי לְבֵית אַהֲבָה,   בָּרָה וְתַמָּה כַּאֲבִיגָיִל,
וּבְסוּר צְעִיפָהּ גִּלְּתָה תֹאַר,   הֶחְפִּיר בְּיָפְיוֹ בַּת־אֲבִיחָיִל,
זָרַח בְּלֵיל אוֹרָהּ וְחָרְדוּ כֹל,   וַיִּרְקְדוּ הָרִים כְּמוֹ־אָיִל;
שַׂחְתִּי: „אֲהָהּ נִגְלוּ צְפוּנֶיהָ!"   וַתֶּחֱשַׁף יָדָהּ כְּבַת־חָיִל
וַתַּהֲפֹךְ עָלָיו עֲנַן שֵׂעָר   שָׁחוֹר — וְהַיּוֹם הֶפְכָה לָיִל!

5

עֵינֵי צְבִיָּה דָּרְכוּ־לִי קֶשֶׁת,   עַל־כֵּן שְׂעִיפַי יֶרְאוּ מִגֶּשֶׁת;
נַפְשִׁי כְּמוֹ צִפּוֹר בְּרִשְׁתָּהּ נִלְכְּדָה,   אַךְ אַהֲבָתָהּ הָיְתָה הָרֶשֶׁת.
עֵינָהּ דְּמוּת קֶשֶׁת, אֲבָל פָּרְשָׂה עֲנַן   שֵׂעָר וְעָלָיו נִרְאֲתָה הַקֶּשֶׁת!

6

סוֹבֵב חֵשֶׁק עַל־יַד הַיְאֹר,   וּכְאֵב חִשְׁקוֹ פִּצְעֵי זָיִן,
וַיַּרְא עַלְמָה הִיא רֹחֶצֶת   מַלְבּוּשׁ הוֹדָהּ עַל־הָעָיִן,
וּנְשָׁקָהוּ — לֹא לִכְבוֹדוֹ,   רַק לִכְבוֹד חַכְלִילִי עָיִן:
כֵּן יֵשׁ אָדָם סֹבֵא יִשְׁתֶּה   הַחֹמֶץ לִכְבוֹד הַיָּיִן!

7

יְפַת מַרְאֶה מְנַגֶּנֶת בְּכִנּוֹר,   וְשַׂעְרָהּ לֵיל אֲבָל לֶחְיָהּ שְׁחָרִים;
בְּאֶצְבָּעוֹת כְּשַׁרְבִיטִים, לְבָנִים   כְּעֵין מָן אוֹ בְדֻלָחִים וְדָרִים,
תְּעוֹרֵר מֵיתְרֵי כִנּוֹר לְשִׁירִי,   וְתִמְשֹׁךְ לֵב בְּמָשְׁכָהּ הַיְתָרִים,
וְעֵת תַּחְפֹּץ גְּזֹר לֵב חֹשְׁקֶיהָ,   תְּחַנֵּן קוֹל — וְיִגָּזֵר גְּזָרִים,
וְאֵשׁ חִשְׁקָהּ יְפַלַּח הַלְּבָבוֹת,   כְּלַפִּיד יַעֲבֹר בֵּין הַבְּתָרִים!

4

הַבְּעָרִים הַלְּבֻשִׁים נָאָה וְנָאוֹן

הֵם כַּבְּהֵמוֹת מִבְּלִי זָנָב, אֲבָל לָהֶם זְנָבוֹת — רַק בְּעָרְפָּם נִקְשְׁרוּ;
אוֹת עַל־קְפִּץ יָדָם בְּעֵת תַּחְפֹּץ רְאוֹת, שׁוּר — מֵאַחֲרֵיהֶם יְדֵיהֶם אֻסְּרוּ;
אִם־תֶּאֱסֹף מִנְיָן לְךָ מֵהֶם, תְּפֹּ־ לָתְךָ אֲסוּרָה, כִּי — עֲשָׂרָה יַחְסְרוּ!

*

שִׁירִים קְטַנִּים

1

יְיָ הוּא נַחֲלָתוֹ

עֵת כָּל־אֱנוֹשׁ יָשִׂים בְּתֵבֵל חִשְׁקוֹ אֲשִׂים בְּאֵל חִשְׁקִי וְאֶשְׁמֹר חֻקּוֹ,
וּבְעֵת בְּנֵי־אִישׁ יִנְחֲלוּ נַחֲלַת יְקָר נָחַל אֲדֹנָי אֶת־יְהוּדָה חֶלְקוֹ.

2

הַזְּמָן הָרָע

וְרֹאֶה בִלְבָבוֹ זְמָן רַע וּנְתִיבוֹ בְּנִקְרַת צוּר יָבוֹא וְנֶחְבָּא בִמְחִלָּה;
וְתֵבֵל כְּמִסְחָר וְכָל־אִישׁ בָּהּ יִסְחָר, וּמַה־זֶּה בָהּ אֶבְחַר, וְהִיא רָעָה חוֹלָה?
וְסִבַּת טוֹבָתָהּ אֲנִי פֹּסֵל אֹתָהּ, לְמַעַן חַמָּתָהּ מְרֻבָּה מִצִּלָּהּ!

3

רַק רַע כָּל־הַיּוֹם

לְמָתַי נָע וָנָד אֶהְיֶה כְּקַיִן, הֲלוּם יָגוֹן וְלֹא שֵׁכָר וָיַיִן?
אֲכֵן יֵשַׁע וְלֹא אֶחְזֶה, וְאוּלָם מְצוּקִים אֶחֱזֶה עַיִן בְּעָיִן,
כְּמוֹ עִוֵּר בְּמַחְשַׁכֵּי כְלָאִים חֲצוֹת לֵיל יְקַו־לָאוֹר — וָאָיִן!

4

עַד־מָתַי עָצֵל תִּשְׁכָּב?

יָשֵׁן לְמָתַי עֵינְךָ עָצַמְתָּ? אוֹי כִּי בְחֵיק הַתַּאֲוָה נִרְדַּמְתָּ!
גּוֹיִם אֲשֶׁר לֹא יָדְעוּ בוֹרֵא דַּרְ־ כֵּהוּ — וְאַתְּ שֹׁגֶה וְלֹא־נִכְלַמְתָּ,
רָאוּ מְאוֹר צִדְקוֹ — וְאַתָּה מֵרְאוֹת אוֹר הָאֱמֶת מַסְוֶה בְעֵינְךָ שַׂמְתָּ!

הַתְּהִלִּים

1

עַל־הַפַּרְעֹשׁ

לְבִּי לְפַרְעֹשׁ, חִלֵּל יְצוּעַי, וּרְוֹת בְּדָמִי כָּל־תַּעֲנוּגוֹ,
לֹא אֶשְׁקְטָה עַד־אָשִׁיב גְּמֻלוֹ, וּבְיַד עֲוֹנוֹ כַּיּוֹם אֲמוּגוֹ,
מוֹעֵד וְשַׁבָּת לֹא־יַעַצְרֵנִי לַהְפֹּךְ לְאֵבֶל חָדְשׁוֹ וְחַגּוֹ;
אָמְרוּ חֲבֵרַי: הֵן הַחֲכָמִים אָסְרוּ בְּיוֹם הַשַּׁבָּת לְהָרְגוֹ?
וָאֹמְרָה: הֵם אָמְרוּ תְּחִלָּה „הַבָּא לְהָרְגְךָ הַשְׁכֵּם לְהָרְגוֹ!“

2

נֶגֶד כָּל־קְהַל יִשְׂרָאֵל

שִׁמְעוּ, בְּנֵי־שֵׂכֶל, פְּלִילִיּוֹת, בָּם תִּלְמְדוּ דֵעוֹת וְתוּשִׁיּוֹת:
בָּאתִי לְנֹא אָמוֹן, וְחָנִיתִי בֵּינָם כְּמוֹ הַדָּג בְּתוֹךְ צִיּוֹת;
וָאֶמְצְאָה אִישִׁים בְּמִצְרָיִם, אֵין־בָּם לְאַנְשֵׁי הַיְקָר מִחְיוֹת;
וָאֶעֱבֹר מִשָּׁם לְדַמֶּשֶׂק, אֶל־עָם אֲשֶׁר תָּעוּ כְּמוֹ שֵׂיוֹת;
וָאֶשְׁכְּחָה אֵידָם בְּעַם צוֹבָה, כִּי הֵם כְּחֶרֶב לָהּ שְׁתֵּי פִיּוֹת;
וָאֶמְאֲסָה כַלְנֶה, הֲכִי לַעְצֹר הוֹנָם יְדֵיהֶם תִּקְפּוֹת הוֹוֹת;
אוּלָם בְּאַשּׁוּר נִשְׁכְּחוּ כֻלָּם, כִּי הֵם בְּהֵמוֹת אוֹ כְמוֹ חַיּוֹת;
אִם־אֵרְדָה כֵן כֹּל אֲשֶׁר אֵלֵךְ — אֶמְצָא בְּנֵי בָבֶל בְּתַחְתִּיּוֹת!

3

עַל־הַיַּיִן

וּבֶן־שֵׁרֵק חֲשַׁבְתִּיו נֶאֱמָן לִי, וְהוּא יַפְרִשׁ כְּמוֹ נָחָשׁ וְיַשִּׁיא,
אֲהַבְתִּיהוּ וּבָגַד בִּי בְּעָרְמָה, וַיִּמְשֹׁךְ אֶת־לְבָבִי לוֹ וְנַפְשִׁי;
אֲנִי שַׂמְתִּיו הֱיוֹת שָׁמוּר בְּקִרְבִּי — וְהוּא עָלָה הֱיוֹת שֹׁמֵר לְרֹאשִׁי!

קִינָה

עַל־מוֹת רַבִּי אַבְרָהָם בֶּן־רַבִּי מֹשֶׁה בֶּן־מַיְמוֹן

אֲהָהּ! נִלְקַח אֲרוֹן־דָּת עִם־כְּרֻבִים, וְאֵין מֵבִין וְאֵין־שָׂם עַל־לְבָבִים,
וְהַלֻּחֹת, וְהֵם מַעֲשֵׂה אֱלֹהִים מְפֻתָּחִים בְּאֶצְבַּע אֵל כְּתֻבִים,
וְאִישׁ עָשָׂה בְּנֹף אוֹתֹת וּמֹפְתִים, וְתַחְתָּיו שָׁחֲחוּ עֹזְרֵי רְהָבִים,
וְאִישׁ יָבֹא בְכָל־עִתִּים לְקֹדֶשׁ, וְיִשְׁמַע קוֹל מְדַבֵּר בֵּין כְּרֻבִים.
וּמִי רָאָה בְּעֵין לִבּוֹ אֱלֹהָיו, וְעָלָה רוֹם בְּרִכְבֵי מַחֲשָׁבִים?
וּמִי קָרַע בְּשִׂכְלוֹ יָם תְּעוּדוֹת, וְנָתַן בּוֹ לְאַנְשֵׁי־לֵב נְתִיבִים?
וּמִי עָמַד בְּצוּר בַּעֲבוֹר אֱלֹהָיו, וְהִתְכַּסָּה עֲדֵי עָבַר בְּעָבִים?
וּמִי מִן־הַסְּנֶה נִקְרָא, וְנִגְלָה אֱלֹהָיו לוֹ בְּלַהֶבֶת שְׁבִיבִים?
וּמִי בִקַּע בְּצוּרוֹת דָּת יְאֹרִים, וְהוֹרִיד מַן תְּבוּנוֹת לָרְעֵבִים?
הֲלֹא מֹשֶׁה, וְכָמֹהוּ כְמֹשֶׁה, וְהֵם מִמַּחְצַב קֹדֶשׁ חֲצוּבִים!
וּמִי הֶאֱמִין בְּכָל־לֵב בֵּאלֹהָיו, וְהָיוּ הַצְּדָקוֹת לוֹ חֲשׁוּבִים?
וּמִי צַלְמֵי כְסִילוּת קָם וְשִׁבַּר בְּיַד שִׂכְלוֹ, וְעָגְלָה שָׁם שְׁבָבִים?
וּמִי נָטַע בְּנֹף אֶשֶׁל, וּפָתַח דְּלָתָיו לַאֲשֶׁר הֹלְכִים וְשָׁבִים?
וּמִי עָקַד עֲלֵי מִזְבַּח תְּבוּנוֹת יְלִיד מַחְשָׁב כְּיַלְדֵי הַכְּשָׂבִים?
וּמִי עִמּוֹ אֱלֹהָיו בֵּין בְּתָרִים בְּרִית כָּרַת בְּלַפִּידֵי לְהָבִים?
הֲלֹא אַבְרָם, אֲשֶׁר בִּתֵּר לְבָבוֹת בְּיוֹם מוֹתוֹ וְקֶרֶב הַקְּרָבִים!
שְׁנֵי אִישִׁים — וְהֵם כִּבְנֵי אֱלֹהִים, בְּעַד אֶרֶץ — וּמִשַּׁחַק גְּנוּבִים,
גְּאוֹנֵי יַעֲקֹב, רָאשֵׁי יְשִׁיבוֹת, וּמִפִּי אֵל וּמַלְאָכָיו נְקֻבִים,
וּמְשָׁלֵיהֶם כְּמִפִּי אֵל לְקֻחִים, וּמִלֵּיהֶם כְּמוֹ מִצּוּף שְׁאוּבִים,
בְּמוֹתָם נִבְלְעוּ חֻקִּים, וְהָיוּ בְּחַיֵּיהֶם נְעִימִים נֶאֱהָבִים,
וּמִצְרַיִם כְּגַן־אֵל הָיְתָה בָּם — וְהַיּוֹם כָּל־אֲפִיקֶיהָ חֲרֵבִים,
וּמָה אַאְרִיךְ — וְשׁוּלֵי מַהֲלָלָם עֲלֵי בָמוֹת שְׁמֵי שַׁחַק סְחוּבִים!
עֲלֵיהֶם יִבְכְּיוּן יַלְדֵי מְלוּכָה, בְּיַעַן מִסְּעִיף מַלְכוּת קְצוּבִים,
וְיֵאָנַח עֲלֵיהֶם כֵּס יְשִׁיבָה, חֲכָמֶיהָ רְחוֹקִים עִם־קְרֹבִים,
וְכָל־מֵבִין בְּחָכְמַת הָאֱלָהוּת, וּמַעֲרֶכֶת וְתוֹלֶדֶת עֲצָבִים,
וְכָל־בֵּית־דִּין בְּעִיר נָעִיר וּמִדְרָשׁ, וְעֵט סוֹפֵר וְקֶסֶת עִם־כְּתָבִים,
וְהַחָכְמָה וְהַבִּינָה עֲלֵיהֶם תְּקוֹנֵנָּה שְׁחָרִים וַעֲרָבִים,

כַּמָּה קְרָאוּךָ בְּלִי־פֶה קְרֹאת   יָמִים, וְאַתְּ נִרְדָּם וְעוֹד לֹא־קַמְתְּ,
רָצוּ חֲבֵרַיִךְ חֲצוֹת לַיִל, וְהִשְׁ־   כִּימוּ לְשַׁחֵר אֵל וְלֹא הִשְׁכַּמְתְּ;
תִּישַׁן בְּחֵיק תֵּבֵל וְטֹבוֹת תַּחֲלֹם —   מָה הַחֲלוֹם הַזֶּה אֲשֶׁר חָלָמְתְּ?

5

עַל־אֹרֶךְ הַגָּלוּת

חָסִין, גְּבוּרוֹת יָדְךָ גַּלֵּם   כַּיּוֹם, וְאֵיךְ תּוּכַל לְהִתְעַלֵּם?
רָצוּץ בְּבוֹר גָּלוּת יְשׁוּעָתְךָ   יַחֲלֹם כְּמוֹ־עֶבֶד פְּדוּת חֹלֵם,
יִשְׁאַל בְּעַד הַקֵּץ וְאֵין עֹנֶה,   יִדְמֶה לְעִוֵּר יִשְׁאֲלָה אִלֵּם;
זֶה־לּוֹ שְׁנַת אֶלֶף יְקַו, אוּלַי   תִּפְקֹד עֲוֹן צָרָיו — וְלֹא־שֻׁלֵּם.
יָהּ, שׁוּב וְהַהַרְאֵל לְיִשְׂרָאֵל   תָּשִׁיב, וְיָבֹא יַעֲקֹב שָׁלֵם!

רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן־יַעֲקֹב הַבַּבְלִי

(בבגדאד, נולד לערך ד"א תתק"לה ומת לערך ה"א י')

טוֹב לַחֲסוֹת בַּאדֹנָי

אֱלֹהַי, לֹא יְכִילוּךָ שְׁחָקִים,   וְאֵיכָכָה יְכִילוּךָ קְרָבִים?
וְאַתְּ קָרוֹב וְתֵרָאֶה כְּרָחוֹק,   וְאַתְּ נֶעְלָם וְנִרְאֶה לַלְּבָבִים!
וְעַל־מִי בִלְתְּךָ אֶבְטַח, וְאַתָּה   לְמִבְטָח לָרְחֹקִים עִם־קְרֹבִים?
וְאֶל־מִי מִמְּךָ אָנוּס לְעֶזְרָה,   וְתַחְתָּךְ שָׁחֲחוּ עֹזְרֵי רְהָבִים?
וְאָן אֶבְרַח, וּבֵית מוֹעֵד לְכָל־חַי   לְפָנֶיךָ, וְלַמָּוֶת כְּתוּבִים?
וְאֶסָּתֵר בְּךָ — מִמְּךָ, וְאֶשְׁקוֹט   בְּעֵת אִירָאֲךָ יֹשֵׁב כְּרוּבִים!

*

רַבִּי יִצְחָק בֶּן־יְהוּדָה הַשְּׂנִירִי

(מבלקיירי, חי במלנצנה וכתב פיוטים בשנת ד"א תתק"סח וד"א תתק"ף)

רְשׁוּת לְקַדִּישׁ

הָאֵל הָעִירָה וּרְאֵה,
צָר עַל־עַם שָׁפָל יִגְאֶה;
פֹּרֶץ גֶּדֶר חֶדֶר עֵדֶר הַנִּלְאֶה,
נָע בַּמִּדְבָּר, נִשְׁבָּר בַּבַּר, אֵין רֹאֶה!

שָׂעִיר, חֹזֶה מַדּוּחַ,
בִּנְוֵה קָדְשְׁךָ בָּטוּחַ;
אֵל חָי! כַּמָּה שָׁמָּה שַׁמָּה יָנוּחַ,
גַּם יִתְעַדַּן חֶמְדָּן וּמְדָן עַם־שׁוּחַ?

נִסְעָה יוֹנָתְךָ, חֹנָה
בִּכְפֹר וּבְקֹרַח לָנָה,
גַּם־בַּחֹרֶב עֹרֵב אֹרֵב לַיּוֹנָה,
לִבָּהּ מֵאֵל שֹׁאֵל: גֹּאֵל יָבוֹא־נָא!

„יוֹנָה! כִּי־בִי תוֹחַלְתֵּךְ
רָאִיתִי בְּשִׁבְיִ שִׁבְתֵּךְ;
גְּאוֹן לִבְשִׁי, חִבְשִׁי, וּנְשִׁי צוּק עִתֵּךְ,
חַכִּי, בִּתִּי, עִתִּי — אִתִּי מַשְׂכֻּרְתֵּךְ!

רֹאשׁ יִשְׂאוּ בָנִים דֹּרְשַׁי,
לִי עַמִּים יוֹבִילוּ שָׁי;
צֹאנִי אֶמְנֶה, אֶקְנֶה, אֶבְנֶה מִקְדָּשִׁי,
אֶהְיֶה דֹרֵשׁ יוֹרֵשׁ שֹׁרֶשׁ בֶּן־יִשָׁי!

וּבָן בִּסְפָר וְגַם־סֵפֶר וְסִפּוּר   עֲלֵיהֶם יִרְעֲפוּ עֵינָיו רְבִיבִים,
לְמַעַן כִּחֲשׁוּ בָהֶם גְּרָנוֹת,   וְאֵין תִּירוֹשׁ וְיִצְהָר בַּיְקָבִים!
עֲזָבוּנוּ בְּכָל־רָעָה וְנָסְעוּ —   וְאֵיךְ יִתְעָרְבוּ רָעִים בְּטוֹבִים? —
יְצַו לָנוּ אֱלֹהֵינוּ חֲסָדָיו,   וְיָסֵר מִלְּבָבֵינוּ כְאֵבִים,
וּבִזְכוּתָם יְסֹכֵךְ בַּעֲדֵנוּ,   וְיִבְנֶה מִנְּאוֹת יַעְקֹב חֳרָבִים!

*

שִׁיר יְדִידֻת

אֶל אבו אלרצא (מִישָׁאֵל) בן אלנצאירי

עֲדֵי־אָן תַּאֲרִיכֶן הַמְּרִיבִים   עֲלֵי־גֶבֶר עֲבָרוֹ יֵין אֲהָבִים?
וְאֵיכָה תַאֲמִינוּ אֶל־מְשַׂנְאָיו,   וְהֵמָּה דִבְּרוּ עָלָיו כְּזָבִים!
וְאֵיךְ תֹּאמְרוּ: „עֲזֹב יַיִן וְשֵׁכָר!" —   וְהַיָּמִים יְמֵי בִכּוּר עֲנָבִים,
וְהוֹצִיאָה צְמָחֶיהָ אֲדָמָה,   וְעָלֶיהָ אֲפֵל עָנָן וְעָבִים,
וְשׁוֹשַׁנִּים מְפֻתָּחִים וְצִצִּים   יְרֻקִּים עִם־לְבָנִים עִם־צְהֻבִּים,
וְשִׁכְבַת־טַל עֲלֵיהֶם כַּבְּדֹלַח,   וְכַטּוּרִים עֲלֵי־חֹשֶׁן כְּתוּבִים,
עֲנָפִים חֹבְקִים אִישׁ אֶת־חֲבֵרוֹ,   כְּחַבֵּק אֹהֲבִים אֶת־הָאֲהוּבִים,
וְקוֹל הַתּוֹר עֲלֵי רָאשֵׁי עֳפָאִים,   כְּקוֹל חֹשֵׁק יְשׁוֹרֵר שִׁיר עֲגָבִים,
תְּעָלָה תַעֲלֶה אֶל בֵּין עֲרֻגֹת,   וּטְמִימֶיהָ כְּזַכּוּת הָאֲהָבִים?!
תְּנָה, דוֹדִי, תְּנָה כוֹסִי רְוָיָה,   אֲרַוֶּה־בָּהּ קְרָבַי הֶחֳרֵבִים,
עֲדֵי יִחְיוּ וְיִבְנוּ מִגְדְּלוֹת שִׁיר,   לְמִישָׁאֵל צְבִי צִבְאוֹת נְדִיבִים,
רְבִיבֵי הַנְּדִיבִים לוֹ כְטִפָּה,   וְטִפָּתוֹ בְּעֵינָם כָּרְבִיבִים,
וְעֵטוֹ הֶחֱלִיף עֵת הֶחֱזִיק־בּוֹ,   וּמִדְּרַךְ נַעֲלוֹ הֶעֱלָה עֲשָׂבִים!
יְחִי לָעַד וְיִתְנַשֵּׂא וְיִגְדַּל,   וְתָרוּם מַעֲלָתוֹ אֶל־כְּרֻבִים,
וְיִרְאֶה מַחְמַד לִבּוֹ יְחֶזְקֵאל   כְּכָל־חֶפְצוֹ וְחֵפֶץ כָּל־לְבָבִים,
הֲכִי יִזְכֶּה לְהָבִין תַּעֲלֻמוֹת,   וְסוֹד תּוֹרָה נְבִיאִים עִם־כְּתוּבִים;
וְעֶזְרָא תַּאֲוַת כָּל־לֵב וְנֶפֶשׁ,   צְרִי פִיהוּ יְרַפֵּא כָל־כְּאֵבִים,
וְיוֹצִיא מַעֲמַקֵּי־דָת לְאוֹרָה,   וְיָשִׂים בָּהּ לְכָל־דֹּרֵשׁ נְתִיבִים;
שְׁנֵי אוֹרִים, אֲשֶׁר לוּלֵי שְׂעָרָם,   אֲזַי לֹא־רָאֲתָה עַיִן עֲרָבִים,
בְּתֵבֵל יִחְיוּ כָּל־עוֹד רְבִיבִים   יְרַוּוּהָ וְיוֹצִיאוּ עֲשָׂבִים!

וְאִם דִּמְעֵךְ תַּזִּילִי —
בָּזֹאת נַפְשֵׁךְ תַּצִּילִי;
בִּכְנַף עֶצָתִי תֶּחֱסִי,
דְּעִי וּרְאִי מַה־תַּעֲשִׂי!

דָּרַשְׁתִּי רַעְיוֹנַי
לְהוֹכִיחָם בְּהֶגְיוֹנָי:
הַעְתִּירוּ אֶל־מַלְכְּכֶם,
נֹכַח אֲדֹנָי דַּרְכְּכֶם!

הַרְבּוּ בְּבֵיתוֹ שִׁירָה,
וְנָבִיא לְפָנָיו תְּשׁוּרָה
מִטּוּב הֶגְיוֹנֵינוּ,
לְבָרֵךְ אֶת־אֲדֹנֵינוּ;

בֹּאוּ שְׁעָרָיו בְּתוֹדָה,
תּוֹדָה וְזִמְרָה חֲמוּדָה,
וְתִשְׂמְחוּ־בוֹ בְּפָעָלְכֶם,
וְיִשְׂמַח גַּם־הוּא בָּכֶם!

נְגִידִים לְפָנָיו אֲמַלֵּל,
וְאִם אֶמָּנַע מֵהַלֵּל —
לָמָּה עַל־אַדְמָתִי
הֶחֱיָה אֲדֹנָי אוֹתִי?

תִּכֵּן אִישׁ אֲדָמָה
בְּנֶפֶשׁ חַיָּה עֲצוּמָה,
וְשָׁת בְּכֹחַ הַנְּפָשִׁים
אַרְבָּעָה חֳרָשִׁים.

נִבְרֵאתֶם, בְּנֵי אָדָם,
בְּנִפְלָאוֹת אֲשֶׁר קֶדֶם,
מֵאֶפֶס נִקְרָאוּ
וּמֵאַיִן יָבֹאוּ.

אָזְנַיִם וְאַפַּיִם
שָׁת בָּהֶם, וְיָדַיִם,
וְעַיִן לִרְאוֹת פָּעֳלוֹ,
וְחֵךְ אֹכֶל יִטְעַם־לוֹ.

לֵבָב בַּעַל חָכְמָה,
וְגוּפָה חֵן מְרֻקָּמָה,
וְצָר מַשְׁחִית אַחֲרָיו,
יֹשֵׁב לוֹ בַּחֲדָרָיו.

הִשִּׂיא לִבּוֹ בְּחֶטְאוֹ,
כִּי לַחֲטֹא מַשִּׂיאוֹ,
וְלֹא הֵבִין כְּבָעַר,
כִּי עוֹדֶנּוּ נָעַר.

אֵיךְ נִסְכַּל אָחִי רִמָּה,
אִישׁ נוֹצַר מֵאֲדָמָה;
יִצְרוֹ בְּתֶבֶל עֹבֵד,
וְאַחֲרִיתוֹ עֲדֵי אֹבֵד!

יְאַחֵר עַל־הַיַּיִן,
וְיֶאֱהַב כָּל־יְפַת־עַיִן,
וַיַּחְשֹׁק, נָעוּר וָרֵק,
אִשָּׁה בְּנַחַל שׂוֹרֵק.

יִבְנֶה מַלְאָכִי מִגְדַּל
צִיּוֹן, וּכְבוֹד צַר יִדַּל;
רוּחִי אָשֵׁב אֲשֶׁב יוֹשֵׁב שַׁת נִבְדָּל
תּוֹךְ אֲלֻמֵּי עַמִּי, וּשְׁמִי יִתְגַּדָּל!"

*

תּוֹכֵחָה

יְחִידָה הַחַטָּאָה
בְּיוֹם דִּין הִנֵּה בָאָה
לְהִתְוַדּוֹת עַל־מַעֲלָהּ,
וַאדֹנָי יִסְלַח־לָהּ!

בְּמֵי דִמְעָה הִתְרַחֲצִי,
וְגַם לְקוֹנֵךְ הִתְרַצִּי,
וְחִיל תְּהִי סֹבֶלֶת
כְּאִשָּׁה מִתְאַבֶּלֶת.

צֵידָה תֹּם וַעֲטֶרֶת
קְחִי־לָךְ, מִצְטָעֶרֶת,
וְחֶסֶד הָכִינִי עוֹד,
מֵרֹב הַדֶּרֶךְ מְאֹד!

נֶחֱלֵית בִּשְׁחִין חָלְיֵךְ,
הִכָּה אֹתָךְ מַעֲלֵךְ;
דִּבְלַת תְּפִלָּה מִרְחִי
עַל־הַשְּׁחִין וְחֲיִי!

חַלִּי־נָא פְּנֵי יֹצְרֵךְ,
וְשִׁבְרִי אֶת־גְּאוֹן יִצְרֵךְ,
בְּכִי עָלָיו וְהִתְעַנִּי,
קוּמִי נָא וְהִשְׁתַּנִּי!

יָגַעַתְּ בְּרֹב הֶבֶל,
בְּדָרְשֵׁךְ תַּעֲנֻגוֹת תֵּבֵל,
כִּי־תִתְיַף בִּלְבוּשָׁהּ
וַתֵּיטֶב אֶת־רֹאשָׁהּ.

קוּמִי, מַהֲרִי וְנַהֲרִי
אֶל־אֲדֹנָי, וְהִטָּהֲרִי;
כִּי עַד־כֹּה מִפְּשָׁעַי
לֹא־רָחַצְתְּ לְמִשְׁעִי.

הַקְרִיבִי מְקוֹם מִנְחָה
לְבָבֵךְ, וְשִׁפְכִי שִׂיחָה,
וְהָאֵל כִּתְפִלָּתֵךְ
יִתֵּן אֶת־שֶׁאֱלָתֵךְ.

אַחֲרֵי אֹתוֹ קְבָרוּ
עָלָיו עָפָר צָבְרוּ,
וְאִישׁ אִישׁ יָרִים קלות:
גֹּלּוּ אֲבָנִים גְּדלוֹת!

יֹאכַל עָשׁ וְלֹא־יַחְמוֹל
בְּשָׂרוֹ, וְהִנֵּה אֶתְמוֹל
קָם בְּגוּפָתוֹ בְּאָשְׁוֹ,
וְעַתָּה יָרוּם רֹאשׁוֹ.

רֵעִים אֲשֶׁר חָרְדוּ
מֵאִתּוֹ נִפְרָדוּ,
וְהוּא יִשָּׁאֵר נִגְנָז
אֶל־הַסֶּלַע הַלָּז.

לְמִשְׁלַחַת עֵז וּלְמִרְמָס
עוֹרֵי רֶגַע וַיִּמָּס,
כָּל־עוֹרְקַי יָבֵשׁוּ,
וַעֲצָמַי עָשֵׁשׁוּ.

יֵצֵא יוֹם הַקְּפָדָה
מֵחֲרָדָה לַחֲרָדָה,
וְעָבִים בְּשִׁית יָמִיר,
וְהוּא־יֵשֵׁב בִּשְׁמִיר.

עַד שְׁנֵים־עָשָׂר חֳדָשִׁים
נִשְׁכַּח מִלֵּב אֲנָשִׁים,
הוּא רָקַב וַיִּבַל,
וְשֵׁם הָאִישׁ נָבָל.

הַגְּוִיָּה הַיְקָרָה
בְּתֵבַת חֹמֶר סְגוּרָה,
גַּל עָפָר שֹׁכֶבֶת,
וְהָיָה הִיא רֹקֶבֶת.

אֶתְמוֹל בִּבְכִי זָעֲקוּ
רֵעָיו — וְעַתָּה יִשְׁתָּקוּ,
וַיִּתְּמוּ יְמֵי בְכִיתוֹ —
וְהִנֵּה מִשְׁתֶּה בְּבֵיתוֹ!

וַיִּקְצוּ הַמְזַעְזְעִים,
הֵמָּה הַתּוֹלָעִים,
אָז יַעֲלוּ בְּאִישׁוֹנָיו,
וַיְנַקְּרוּ אֶת־עֵינָיו.

כָּכָה יִקְרֶה לְנִבְזֶה
כָּל־יְלוּד אִשָּׁה, וְכָזֶה
יִמְתוּן כָּל־בְּנֵי נְשִׁיָּה,
וְאֵין קֵצֶה לַגְּוִיָּה.

לוּ יֵשׁ אָדָם דֹּבֵר
בְּעֵת שָׁכְבוֹ בַקָּבֶר,
יַעֲנֶה בְּלֵבָב נָמֵס:
פָּגַעְתִּי אֶת־סָם!

וְרַע עַל־כָּל־אֵלֶּה,
יוֹם לְדִין הָאֵל עָלָה,
וּמַלְאֲכֵי מִשְׁפָּט יְחַוֶּה
מִזֶּה וּמִזֶּה.

נִפְתֶּה! אֵיךְ לֹא תִזְכֹּר
עָוֹן, אוֹתְךָ יַעֲכֹּר?
וְיוֹם דִּין כָּל־מִפְעָלְךָ
לַמּוֹעֵד שָׁמוּר־לְךָ!

מֵאִתּוֹ נִפְרָדוֹת
אַרְבַּע הַיְסוֹדוֹת,
וּמִמֶּנּוּ נִתָּכִים
חֲמֵשֶׁת הַמְּלָכִים.

אֵיךְ תִּשְׂמַח, הַגֶּבֶר?
מָחָר אַתָּה בַּקֶּבֶר,
וְתִהְיֶה לִשְׁאוֹל סֹחֵר,
וְנֶהְפַּכְתָּ לְאִישׁ אַחֵר!

לֹא־יָבִין וְלֹא־יַרְגִּישׁ,
וּמִמְּקוֹמוֹ לֹא יָמִישׁ,
וּמִשְׁפָּטָיו הַבְּרוּרִים
אֵין אֹמֶר וְאֵין דְּבָרִים.

הֲלֹא תִרְאֶה מוֹת גְּבָרִים
קְבָרוּם אֲנָשִׁים אֲחֵרִים,
הֲלֹא תַבִּיט בְּעֵין שִׂכְלְךָ:
הֵמָּה עֹשִׂים גַּם־לָךְ?

טֶרֶם יַדִּיחוּהוּ —
בְּמַיִם יְדִיחוּהוּ,
וְגוּפָתוֹ הָאֲמֻלָה
הִיא לוּטָה בַשִּׂמְלָה.

וְזֶה עוֹדֶנּוּ לֹא־שָׁב,
עַד כְּמֵתִים הוּא נֶחְשָׁב,
וְיִהְיוּ אִתּוֹ נְשִׂאִים
בִּקְצֵה עֵמֶק־רְפָאִים.

כָּעֵת מָחָר בְּנָסְעוֹ,
יַעֲזֹב לְאַחֵר יְגִיעוֹ,
וְיַנִּיחַ כָּל־מְאֹדוֹ,
וּמְאוּמָה אֵין בְּיָדוֹ.

זָרְקָה בּוֹ שֵׂיבָתוֹ,
וְזָעוּ שֹׁמְרֵי בֵיתוֹ,
וְיִקְרַב אֶל־הַפְּתָחִים,
וְחַיָּתוֹ לַמְמִתִים.

הָעֵת שָׁב לַהֶבֶל
יְנִדֻּהוּ מִתֵּבֵל,
וְיֹדְעָיו, יוֹם שִׁבָּרוֹן,
נֹשְׂאִים אֶת־הָאָרוֹן.

וְהִנֵּה־בָא עַד סוֹפוֹ,
וַיַּשְׁחֵת אֶת־גּוּפוֹ,
וְאֶת־רוּחוֹ יַגְבִּיהוּ,
כִּי מַלְאַךְ יְיָ־צְבָאוֹת הוּא:

לְבַלְּעוֹ פִּיהוּ פָּצָה
אֲבַדּוֹן, וְהָאִישׁ יָצָא
מֵרָעָה אֶל־רָעָה,
וְנָסַב הַקַּרְקָעָה.

יְיָ יְיָ! רָמָה יָדְךָ, הַנֹּקֵם בְּתוֹכֵחוֹת לְאֻמִּים
בּוֹסְסִים, חֹמְסִים נַחֲלַת חֶבְלְךָ, רֹמְסִים נֹגְשִׂים וְהֹלְמִים,
יְגִיעֵנוּ חֹטְפִים וְטֹרְפִים וְסוֹד מַעֲרִימִים,
רֹדְפִים וּמְרַדְּפִים וּמְגַדְּפִים וּמְאַיְּמִים,
זֶה מַכֶּה וְזֶה מְדַכֵּא וְזֶה מְנַכֶּה בְדָמִים —
לָמָּה לָנֶצַח תִּשְׁכָּחֵנוּ תַּעַזְבֵנוּ לְאֹרֶךְ יָמִים?

יְיָ יְיָ! בַּצַּר פְּקַדְנוּךָ אֲנוּחִים וְנוּגִים, נְמוֹגִים מִמֹּרֶךְ,
מִתְלַהֲקִים, נֹהֲגִים, נֹאֲקִים, סֹפְקִים יָד עַל־יָרֵךְ;
יָדְךָ הָיְתָה בָנוּ לְשִׁכָּלוֹן וּלְכִשָּׁלוֹן בֶּרֶךְ,
יָפִיחוּ צוֹרְרֵי צָרוֹר: „אֵי־מָה מָתַי יַגִּיהַ אוֹרֶךְ?"
זֶה שׁחֵץ וְזֶה נֹחֵץ וְזֶה לֹחֵץ וְזֶה מֹחֵץ בְּלִי־אֹרֶךְ —
לָמָּה פָּרַצְתָּ גְדֵרֶיהָ וְאָרוּהָ כָּל־עֹבְרֵי דָרֶךְ?

יְיָ יְיָ! חָנֵּנוּ, לְךָ קִוִּינוּ מִיַּד עָרִיץ לְחַלְּצֵנוּ,
אַכְזָר לֹא יְרַחֵם שׁלֵף חַרְבּוֹ מִתַּעְרָהּ לַהֲפִיצֵנוּ,
עַל־יִחוּד שִׁמְךָ כָּל־הַיּוֹם הֹרַגְנוּ: כֹּהֲנֵינוּ בַּחוּרֵינוּ זְקֵנֵינוּ וּקְצִינֵינוּ,
שְׂרוּפָה, קְרוּעָה, רְמוּסָה בְרַגְלַיִם חֶמְדַּת תּוֹרַת חֶפְצֵנוּ,
מִקְדַּשׁ הַקֹּדֶשׁ חָרֵב וּבֵית קִבּוּצֵנוּ,
הַעַל־אֵלֶּה תִתְאַפַּק, שֹׁמְרֵנוּ וְצִלֵּנוּ?
עַד־מָתַי תַּחֲרִישׁ וְתֶחֱשֶׁה, וּמִתְּהוֹמוֹת מָתַי תַּעֲלֵנוּ וּתְקַבְּצֵנוּ?
צָרוֹת עַל־צָרוֹת הִדְבִּיקֻנוּ עַד־נֶפֶשׁ לְהַמְצִיאֵנוּ,
רֹאשׁ וְלַעֲנָה רָוִינוּ, כּוֹס־רַעַל שָׁתִינוּ וּמָצִינוּ,
קַצְנוּ בְחַיֵּינוּ מֵחֶרְפַּת צָר מְנַאֲצֵנוּ,
זֶה מֹכֵר וְזֶה חֹכֵר וְזֶה עֹכֵר וְזֶה אֹמֵר קָרַב קִצֵּנוּ —
לָמָּה־פָנֶיךָ תַסְתִּיר תִּשְׁכַּח עָנְיֵנוּ וְלַחֲצֵנוּ?

יִשְׂבַּע מִפְּרִי יָדָיו,
פְּרִי מְגָדָיו עַל־חֲסָדָיו,
וּבוֹ לָעַד יָקוּם כַּחְשׁוֹ,
וְיָשׁוּב עֲמָלוֹ בְרֹאשׁוֹ.

וְלָכֵן שְׁמַע, אִישׁ לֵבָב,
וְכָל־אִישׁ בְּדַרְכּוֹ שׁוֹבָב,
לְשָׁרֵת פְּנֵי־אֵל יַחַד,
וּלְעָבְדוֹ שְׁכֶם אֶחָד:

לְזֹאת אוֹכִיחַ לִבִּי,
כָּל־יוֹם רוּחִי בְקִרְבִּי,
כִּי יָדַעְתִּי: לֹא
יִחְיֶה אַחֲרֵי נָפְלוֹ.

אִם־נָא תִדְרְשׁוּ לְשִׁכְנוֹ,
תִּשְׂבְּעוּ מִזִּיו עֶדְנוֹ,
בִּהְיוֹת מְשֹׁרָשׁוֹת כֻּלָּם,
הָעֹמְדוֹת עַל־תִּלָּם.

עַתָּה בִּינוּ זְמָמִי,
וְעִזְבוּ עָרוֹת עֲלוּמַי,
שִׁמְעוּ וְהַטּוּ אָזְנֵיכֶם,
וְיִשְׁמַע אֱלֹהִים אֲלֵיכֶם!

אֲלֵיכֶם אֶקְרָא, אִישִׁים,
יַחְדָּו כְּרָאשִׁים כְּרָשִׁים,
לַעֲבֹד פְּנֵי אֵל קֶדֶם,
כִּי־זֶה כָּל־הָאָדָם!

רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן־יְהוּדָה

(מגרמיזא, נולד לערך ד"א תתק"כה, מת ד"א תתק"צח)

תַּחֲנוּן

יְיָ יְיָ! מָעוֹן אַתָּה הָיִיתָ לָנוּ, יָדְךָ לֹא־קָצָרָה,
אֲבוֹתֵינוּ סִפְּרוּ־לָנוּ עֲנִיתָם בְּצוֹם וַעֲצָרָה —
זֶה כַּמֶּה שָׁנִים מְאַסְתָּנוּ, הָיִינוּ כְאִשָּׁה מְצֵרָה,
נִתַּנּוּ לִשְׁבִי וּלְבִזָּה וְלַהֲרֵגָה בְּיַד בְּנֵי־אֱדוֹם וּבָצְרָה,
זֶה מִתְגּוֹלֵל וְזֶה מִתְעוֹלֵל וְזֶה שׁוֹלֵל וְזֶה מִתְחוֹלֵל וְזֶה מְעוֹלֵל לְבַצְּרָה —
לָמָּה יְיָ תַּעֲמֹד בְּרָחוֹק תַּעְלִים לְעִתּוֹת בַּצָּרָה?

מַצְלִיחַ דְּרָכַי הָאֵל בְּהִתְהַלְּכִי, בְּלֶכְתִּי לְהַר חֹרֵב;
כָּל־עֹבְרֵי דֶרֶךְ סָפְקוּ עָלַי יָרֵךְ, וְהַר צִיּוֹן חָרֵב.
נִמְצֵאתִי כְעֵנָב, לְרֹאשׁ וְלֹא לְזָנָב, בְּלֶכְתִּי לְהַר חֹרֵב;
הָיוּ צָרַי לְרֹאשׁ, הִרְוָנִי מֵי־רֹאשׁ, וְהַר צִיּוֹן חָרֵב.
שָׂח לִצְבָאַי רֹעֵם: „אֵיכָה אֶשָּׂא עָם“, בְּלֶכְתִּי לְהַר חֹרֵב;
אֵיכָה בוֹדֵדָה הָעִיר הַחֲמוּדָה — וְהַר צִיּוֹן חָרֵב!
עָלוֹת שָׁלֹשׁ פְּעָמִים זָרְזוּ מִמְּרוֹמִים, בְּלֶכְתִּי לְהַר חֹרֵב;
אֳרָחוֹת חָדֵלּוּ, דַּרְכֵי־עִיר אָבְלוּ וְהַר צִיּוֹן חָרֵב.
פְּנִיאֵל נִזְכַּרְתִּי כִּמְעַט שֶׁעָבַרְתִּי, בְּלֶכְתִּי לְהַר חֹרֵב;
שָׁלֵם עֵת אֶזְכְּרָה נַפְשִׁי לִי מָרָה, וְהַר צִיּוֹן חָרֵב.
צֶדֶק נָם לִרְדֹּף וְאֶת־אֹיְבִי לַהֲדֹף, בְּלֶכְתִּי לְהַר חֹרֵב;
צַדִּיק הוּא אֲדֹנָי, רְדָפוּנִי עֵינַי, וְהַר צִיּוֹן חָרֵב.
קוֹל קוֹרֵא: „לְדַכָּא פָּתַח תִּפְתַּח יָדְךָ!“ בְּלֶכְתִּי לְהַר חֹרֵב;
בְּיָדֶיהָ פֵּרְשָׂה צִיּוֹן נֶחֱרָשָׁה, וְהַר צִיּוֹן חָרֵב.
רַבָּה, נֶחְטֶבֶת בֶּטַח לָשֶׁבֶת, בְּלֶכְתִּי לְהַר חֹרֵב;
גָּלְתָה יְהוּדָה, מִקִּנָּהּ נְדוּדָה, וְהַר צִיּוֹן חָרֵב.
שְׁמוֹ חֹסֶן לַעֲמֹד, וְאַרְצוֹ לֹא לַחְמֹד, בְּלֶכְתִּי לְהַר חֹרֵב;
פָּרַשׂ צָר יָדָיו עַל־כָּל־מַחֲמַדָּיו, וְהַר צִיּוֹן חָרֵב.
תָּקַף מוֹשִׁיעַ וְגֶפֶן הִסִּיעַ, בְּלֶכְתִּי לְהַר חֹרֵב;
נִפְרְצוּ גְדֵרֶיהָ, רַבּוּ אֹרְרֶיהָ, וְהַר צִיּוֹן חָרֵב.
יָם כִּסָּה אֹיְבַי, וְלֹא פָחֲדוּ אֹהֲבַי, בְּלֶכְתִּי לְהַר חֹרֵב;
בְּאָזְנֵי קוֹל־פְּחָדִים, וְאֵבֶל לַיְּהוּדִים, וְהַר צִיּוֹן חָרֵב.
חַי גְּאוּלִים שִׂגֵּב עַל־יֹשְׁבֵי נֶגֶב, בְּלֶכְתִּי לְהַר חֹרֵב;
גָּבַר וְהֵחֵל רָשׁ, רָצַח וְגַם יָרָשׁ, וְהַר צִיּוֹן חָרֵב.
יָהּ, כֹּפֶר אֶשְׁכֹּל, הִמְטִיר מָן לֶאֱכֹל, בְּלֶכְתִּי לְהַר חֹרֵב;
שָׁלְטָה בִּי יַד־כֹּל, וְהָיִיתִי לֶאֱכֹל, וְהַר צִיּוֹן חָרֵב.
אַלּוּפִים נִבְהָלוּ, בְּאֵימוֹת נָפָלוּ, בְּלֶכְתִּי לְהַר חֹרֵב;
לְאֹיְבִים נֶהֶפְכוּ, וְדָם נָקִי שָׁפְכוּ, וְהַר צִיּוֹן חָרֵב.
בְּרִנָּה, כְּבַעַל נְשָׁרִים, נִשְּׂאוּ הַבְּחִירִים, בְּלֶכְתִּי לְהַר חֹרֵב;
לַיּוֹצֵא וְלַבָּא אֵין־שָׁלוֹם וְטוֹבָה, וְהַר צִיּוֹן חָרֵב

רַבִּי יְחִיאֵל בֶּן־יַעֲקֹב

(מאַיזנכא באשכנז, ד"א תתקצ"ה)

קִינָה לְתִשְׁעָה בְּאָב

אֲסִירִים בְּשִׁיר יָצְאוּ וְאֹיְבֵיהֶם נִבְּאוּ בְּלֶכְתִּי לְהַר חֹרֵב,
אֵיךְ יָשִׁיר נִמְכָּר עַל אַדְמַת נֵכָר, וְהַר צִיּוֹן חָרֵב?
בְּרֹאשׁ עֵבֶר מַלְכִּי, מִתְהַלֵּךְ בְּתוֹכִי, בְּלֶכְתִּי לְהַר חֹרֵב;
וַיֵּצֵא עֶלְיוֹן וַהֲדַר בַּת־צִיּוֹן, וְהַר צִיּוֹן חָרֵב.
גֵּרַשׁ עַם־חֶרְמִי, וְרָאָה עֳנִי עַמִּי, בְּלֶכְתִּי לְהַר חֹרֵב;
שְׁמַע־יְיָ קוֹלִי וּרְאֵה כִּי־צַר־לִי, וְהַר צִיּוֹן חָרֵב.
דּוֹד אָמַר לְהָבִיא אִתִּי לְאֶרֶץ צְבִי, בְּלֶכְתִּי לְהַר חֹרֵב;
תָּבֹא רָעַת צָר לְפָנָיו, כִּי־הֵצַר — וְהַר צִיּוֹן חָרֵב.
הִשְׁמִיעַ יַחְדָּו אֵלֶּה הֵם מוֹעֲדָיו, בְּלֶכְתִּי לְהַר חֹרֵב;
יָרְדָה פִּרְיָהּ, עַל־אֵלֶּה בוֹכִיָּה, וְהַר צִיּוֹן חָרֵב.
„וּקְרָאתֶם בְּעֶצֶם הַיּוֹם" צִוַּנִי אָיוֹם, בְּלֶכְתִּי לְהַר חֹרֵב;
קָרָאתִי לַמְאַהֲבַי — חָדְלוּ כָל־קְרוֹבַי, וְהַר צִיּוֹן חָרֵב.
זַכָּה וּטְהוֹרָה, כַּחַמָּה בָרָה בְּלֶכְתִּי לְהַר חֹרֵב,
נָמוּ עָלֶיהָ: „טֻמְאָתָהּ בְּשׁוּלֶיהָ" — וְהַר צִיּוֹן חָרֵב.
חֵלֶף שִׁיר, וּתְמוּר רֹן לֵילֵי שִׁמּוּר בְּלֶכְתִּי לְהַר חֹרֵב,
בָּכֹה בַּלַּיְלָה וּצְעָקָה גְדֹלָה — וְהַר צִיּוֹן חָרֵב.
טוּב רִקְמַת צֶבַע, וְלַחְמִי לָשֹׂבַע, בְּלֶכְתִּי לְהַר חֹרֵב;
נְעָרִים וִישִׁישִׁים לֶחֶם מְבַקְשִׁים, וְהַר צִיּוֹן חָרֵב.
יָהּ, כְּהִסַּתְיו עָבַר, מוֹט עֻלִּי שָׁבַר, בְּלֶכְתִּי לְהַר חֹרֵב;
זָרוּ מְיֻדָּעַי וְנִשְׂקַד עֹל פְּשָׁעַי, וְהַר צִיּוֹן חָרֵב.
כֹּפֶר לִי הֶעֱמִיד בְּאֵשׁ תּוּקַד תָּמִיד, בְּלֶכְתִּי לְהַר חֹרֵב;
יוֹם נְאָצָה נִמְאָס, מִמָּרוֹם שָׁלַח־אֵשׁ, וְהַר צִיּוֹן חָרֵב.
לַעֲלוֹת בַּמְסִלָּה שִׁבַּרְתִּי סֶלָה, בְּלֶכְתִּי לְהַר חֹרֵב;
וּבְעֶבְרָה צוֹרְרַי סִלָּה אַבִּירַי, וְהַר צִיּוֹן חָרֵב.

הֲלֹא זְדוֹנְךָ, דַּל הֵלֶךְ,
נִכְתָּב בְּשֵׁם־הַמֶּלֶךְ,
כְּכֵן לְפִי רִקָּבוֹן
אֵשׁ יָצְאָה מֵחֶשְׁבּוֹן.

בְּשָׁוְא יַעֲנֶה גֵו שִׁיחוֹת:
„אֵל אֱלֹהֵי הָרוּחוֹת,
לַיְלָה אִתִּי עֲזָבָהּ,
וּבַבֹּקֶר הִיא שָׁבָה!

נֶפֶשׁ בְּפִשְׁעֵי עֲלוּמוֹת
הַחֹטֵאת הִיא תָמוּת,
וְהַגֵּו שָׁב לְרִגְבֵהוּ,
רִמָּה אֶת־רֵעֵהוּ!"

הַסְּכֵת, גֵּו מָלֵא אַשְׁמָה,
לְשׁוֹנְךָ תַּצְמִיד מִרְמָה,
כִּי אֵין בְּדָרֵי מַטָּה
אָדָם, אֲשֶׁר לֹא־יֶחֱטָא.

חֵטְא וּפֶשַׁע הִרְבֵּיתָ,
שָׁמַנְתָּ עָבִיתָ;
שֶׁבִּזְדוֹנְךָ אֱהִי לְעִיִּים —
לָמָּה לִּי חַיִּים?

בְּרוּם יְצַרְתַּנִי גֹּאֲלִי,
אֱלֹהִים אֲדֹנָי חֵילִי!
וְיוֹם חֲלִיפוֹת — בְּזָבְלְךָ
הַטְּהוֹרָה תִּקַּח־לָךְ.

רָטוּשׁ גֵּו בְּהֵיכָלוֹ
וּמְתַלְּעוֹת לָבִיא לוֹ;
לְתוֹלָעִים יְהִי נִמְסָר,
וְאָכְלוּ אֶת־הַבָּשָׂר.

רִשְׁעָם מָשָׁל לְנֹטְרִים
בַּגַּנִּים, חֲבֵרִים
שֹׁמְרֵי גַּן פְּרִי שִׂיחִים,
הָעִוְרִים וְהַפִּסְחִים.

בּוֹ שָׁר נִכְאָה פֹּארוֹת
תְּאֵנֵי הַבַּכֻּרוֹת,
עִוֵּר נְשָׂאוֹ אַחֲרָיו
עַל חֶלְקַת צַוָּארָיו.

יָשְׁבוּ לָעֵט פְּרִי שִׂיחַ,
בָּם עִוֵּר וּפִסֵּחַ;
וְאַחֲרֵי מְלֹא כְרֵשָׂמוֹ,
יֵלְכוּ אִישׁ לִמְקוֹמוֹ.

יָרַד הָאִישׁ רֹאתָן
אֶל־גִּנַּת הַבִּיתָן;
חָד עַל־פְּרִי בִּכּוּרִים,
אֲשֶׁר אָכְלוּ הַנְּעָרִים.

וַיִּקְרָא: „מִי עִוֵּת?
חָרָה־לִּי עַד־מָוֶת!
זִמְרַת פְּרִי הִלּוּלִים
הֲלֹא אַתֶּם הָאֹכְלִים!"

יָצְאוּ כַנְּחָלִים		מִסֶּלַע נוֹזְלִים,		בְּלֶכְתִּי לְהַר חֹרֵב;
כְּנַחַל דִּמְעָה,		וּשְׁמוּעָה רָעָה,		וְהַר צִיּוֹן חָרֵב.
עַיִן לֹא־כָהֲתָה,		וְשִׂמְלָה לֹא בָלְתָה,		בְּלֶכְתִּי לְהַר חֹרֵב;
וּנְהִי יְרוּדִים,		וּכְבֶגֶד עִדִּים,		וְהַר צִיּוֹן חָרֵב.
קְרוּאָה חֲבַצֶּלֶת,		אֲיֻמָּה כְּנִדְגָּלֶת,		בְּלֶכְתִּי לְהַר חֹרֵב;
חֶרֶב לְטוּשָׁה		נָגְעָה עַד־נַפְשָׁהּ,		וְהַר צִיּוֹן חָרֵב.
בְּתוֹכִי צוּר נוֹעָד,		וְהָיָה לִי לְמִסְעָד,		בְּלֶכְתִּי לְהַר חֹרֵב;
עָזַב אֶת־בֵּיתוֹ		וְנָטַשׁ נַחֲלָתוֹ,		וְהַר צִיּוֹן חָרֵב.
חָזָק נִקְרֵאתָ,		וְגֹאֲלִי הָיִיתָ,		בְּלֶכְתִּי לְהַר חֹרֵב;
תָּשׁוּב תְּעַלְּנִי,		וְתִסֹּב תְּנַחֲמֵנִי,		גְּדֻלָּתִי תֶּרֶב!

רַבִּי שְׁלֹמֹה בֶּן־יוֹסֵף

(מַאֲוִילוֹן בצרפת, ד"א תתק"צו)

תּוֹכֵחָה

נַפְשִׁי! כִּי מַה־תֶּהֱמִי?		לְצַלְעוֹ נָכוֹן שֶׁבֶר,
אַךְ לֵאלֹהִים דֹּמִּי		קְבוּרַת חֲמוֹר יִקָּבֵר;
עֵת צְבָאֲךָ עֲלֵי תֵבֵל,		כְּחֵשׁוּ בוֹ יַעֲנֵהוּ,
כִּי יִקְרְבוּ יְמֵי אֵבֶל!		וְחֻשַּׁב עִם־קֹנֵהוּ.

שִׁבְעִים לֶאֱנוֹשׁ שָׁנִים,		מֵאֵין לְךָ בְּרוּם מַחֲסֶה
וְאִם בִּגְבוּרוֹת שְׁמוֹנִים,		רַע עֲלֵי הַמַּעֲשֶׂה,
וּמֶרֶם יָבֹא יוֹמוֹ —		וְאִם בִּשְׁאוֹל תֶּאֱלַם —
אִם־יְבַלְּעֶנּוּ מִמְּקוֹמוֹ.		לֹא תוּכַל לְהִתְעַלֵּם.

רַבִּי בִנְיָמִן בֶּן־אַבְרָהָם

(ברומא, נולד לערך ד"א תתק"עה, מת לערך ה"א מ')

סְלִיחוֹת

1

„עַל־הָאֹתוֹת וְהַסִּמָּנִין הַנִּגְזָרִין עַל־הַצִּבּוּר"

אוֹתֹתֵינוּ לֹא־רָאִינוּ וְאֵין־יֹדֵעַ לְעִתּוֹת,
בֶּגֶד בּוֹגְדִים בָּגָדוּ, אֵשׁ קִנְאָתָם לַחְתּוֹת,
גַּם כָּל־מַחְשְׁבֹתָם לְהַשְׁנָיָה וּמְנִין וְדָתוֹת,
שָׂמוּ אוֹתֹתָם אֹתוֹת.

דָּתֵיהֶם שֹׁנוֹת וּמִשְׁתַּנּוֹת וּמְפַחֲדָם אָנוּ חָתִּים:
הִוָּסְדָם יַחַד עָלַי, יַעֲרִימוּ סוֹד וְחֹרְתִים;
וְאַיֵּה קִנְאָתְךָ וּגְבוּרָתֶךָ, הָעִירוֹתָ רַבּוֹת עִתִּים,
בִּזְרֹעַ נְטוּיָה וּבְמוֹרָא גָּדֹל וּבְאֹתוֹת וּבְמוֹפְתִים?

זְכָר־זֹאת: אוֹיֵב בְּכָל־מוֹצָא וּמָבוֹא
חֵרֵף בְּגַאֲוָה וָבוּז עַם־קָדְשְׁךָ לְהַלְעִיבוֹ;
טֹעֵן: „אַיֵּה אֱלֹהֵי הַמִּשְׁפָּט? יָרִיב רִיבוֹ,
שִׁתִּי אֹתֹתַי אֵלֶּה בְּקִרְבּוֹ!"

יוֹם יוֹם יְכַתְּבוּ עָמָל וְאֵלַי יִתְמַרְמָרוּ,
כְּבוֹדִי מֵעָלַי הִפְשִׁיטוּ וְאֶדֶר שַׂלְמוֹתַי הֵמִירוּ,
לְבַשְׁתִּי חֲרָדוֹת מְפַחֲדָם, וָאִירָא כִּי־יֹאמֵרוּ:
„הֲלֹא שְׁאֶלְתֶּם עֹבְרֵי דֶרֶךְ וְאֹתֹתָם לֹא תְנַכֵּרוּ!"

מָתַי תַּעֲשֶׂה בְרֹדְפַי מִשְׁפָּט, אֱיָלוּת מְחוֹלֵל,
נָקָם תִּלְבַּשׁ וְקִנְאָה תַעְטֶה, בִּזְרָם לְחַלֵּל?
סַכֵּל עֲצָתָם וּמַחְשְׁבוֹתָם, וְכַעֲלִילוֹתָם לָמוֹ עוֹלֵל,
מֵפֵר אֹתוֹת בַּדִּים וְקֹסְמִים יְהוֹלֵל!

סוּמֵא הֵשִׁיב בְּעָרְמָה:
„לֹא־עָשִׂיתִי מְאוּמָה;
מִנִּי פְּרִי נֶעְלָם, כִּי
עִוֵּר הֲלֹא אָנֹכִי!“

פִּסֵּחַ הִקְשִׁיב קָשֶׁב,
לְבָבוֹ לֹא־כֵן יַחְשֹׁב:
„הֲיִהְיֶה נְכֵה רַגְלַיִם
גֹּמֵר בַּת־דִּבְלָיִם?“

חִבְּרָם כַּאֲשֶׁר אָכְלוּ,
בְּנִכְלֵיהֶם אֲשֶׁר־נִכְּלוּ;
שְׁפָטָם כְּאֶחָד שָׂכָל,
נֹצֵר תְּאֵנָה יֹאכַל.

זַךְ הוּא יִפְקֹד עֲלֵיהֶם,
כֵּן יַעֲשֶׂה לָהֶם;
אֱמֶת יִשְׁפֹּט יוֹם מוֹעֵד
הַיּוֹדֵעַ וָעֵד.

קָדוֹשׁ דִּינָם יְחַוֶּה,
כִּי מַלְאָכָיו יְצַוֶּה,
גְּמוּל הָשֵׁב וְהִפָּרַע;
לְיוֹם אֵיד יֶחְשַׁךְ רָע.

וְלָכֵן אֶקְרָא: „קְדשִׁי,
הַצִּילָה נַפְשִׁי,
וּלְךָ אָשׁוּב בְּתַחֲנוּן,
כִּי אַתָּה אֵל־חַנּוּן!

אֵלֶיךָ, מִשְׂגַּבִּי,
זֹאת אָשִׁיב אֶל־לִבִּי:
אָשׁוּב יוֹם פְּנֵי מוֹתִי,
וּמִתְוַדֶּה חַטָּאתִי!“

מַהֲרוּ, עִזְבוּ מַבְאִישׁ,
אֲשֶׁר יַעֲלֶה עַל לֶב־אִישׁ;
וְאִישׁ מִלֵּב תָּהֳלָתוֹ
יָמוּל בְּשַׂר עָרְלָתוֹ.

צוּר עַל־רָע יִתְנֶחָם,
וּמוֹדֶה וְעֹזֵב יְרֻחָם;
קָרוֹב לְשָׁבֵי צִלּוֹ,
אַשְׁרֵי כָּל־חוֹכֵי לוֹ!

דָּחֹה הֻדַּחְתִּי וְאֵין דּוֹרֵשׁ בְּיַד עַמֵּי הָאֲרָצוֹת,
הָיִיתִי חֶרְפַּת מָשָׁל בַּגּוֹיִם, שְׁמָמוֹת נֶחֱרָצוֹת,
וַתִּשְׁתַּפֵּךְ לָאָרֶץ מְרֵרָתִי בְּהִשְׁתַּפֵּךְ לְקָלוֹן וּשְׁמָצוֹת
אַבְנֵי־קֹדֶשׁ בְּרֹאשׁ כָּל־חוּצוֹת.

זְאֵב עֲרָבוֹת שְׁדָדַנִי וְעוֹרֵר עָלַי חֲנִיתוֹ,
חִצָּיו וְקַשְּׁתֹתָיו דְּרֻכוֹת בְּאַפּוֹ וַחֲמָתוֹ,
מִנֶּגֶף נִבְלָתִי בְּסָחוּב וְהָשְׁלֵךְ, אַךְ פִּגְרֵי נְבֵלָתוֹ
כֻּלָּם שָׁכְבוּ בְּכָבוֹד אִישׁ בְּבֵיתוֹ.

יָדַעְנוּ יְיָ כִּי־צֶדֶק מִשְׁפָּטֶיךָ עַל־אֻמָּתָם,
כַּלֵּה בְחֵמָה צָרֵי עַמְּךָ וְיִתַּמּוּ בְחַטֹּאתָם;
לְלַעַג וָקֶלֶס שָׁלְחוּ יָד לִסְחֹב בְּחוּצוֹתָם
הַנֶּאֱהָבִים וְהַנְּעִימִם בְּחַיֵּיהֶם וּבְמוֹתָם.

מָתַי תֶּחֱשֹׂף זְרוֹעֲךָ לְבַקֵּשׁ שְׁאֵרִית הַנִּדָּחָה,
נִדְחֵי עַמְּךָ אֲשֶׁר הִדַּחְתָּם בְּחַטֹּאתָם וְאֵין מְנוּחָה?
סָפוּ תַמּוּ בְּיַד אֹיְבֵיהֶם, נֶחְשְׁבוּ כְּצֹאן טִבְחָה,
וַתְּהִי נִבְלָתָם כַּסּוּחָה!

עַצְמוֹת מֶלֶךְ־אֱדוֹם שָׂרְפוּ — הֲלֹא פָקַדְתָּ לְנָקְמוֹ,
פְּקֹד עַצְמוֹת עֲבָדֶיךָ הַמּוּצָאִים מִקִּבְרוֹתָם יוֹם בְּיוֹמוֹ;
צָרְרִים הַצָּרִים הָשֵׁב פָּעֳלָם אֶל־חֵיקָם לְשַׁלְּמוֹ,
לָכֵן פָּקַדְתָּ וַתַּשְׁמִידֵם וַתְּאַבֵּד כָּל־זֵכֶר לָמוֹ.

קוּמָה יְיָ בְּאַפֶּךָ, הִנָּשֵׂא בְּעַבְרוֹת צוֹרְרַי וְגַאֲוָתָם,
רֶגֶשׁ צְבָאָם תַּכְרִית, וְתִמְחֶה מִדּוֹר אַחֵר שְׁמוֹתָם;
שֵׁם וּשְׁאֵרִית תִּתֵּן לְעַמְּךָ, וְעוֹד בַּחַיִּים חַיָּתָם
יָבוֹא שָׁלוֹם יָנוּחוּ עַל־מִשְׁכְּבוֹתָם!

עוֹרֵר יֶשְׁעֲךָ לְעַמְּךָ, לְהַצִּילוֹ מִיַּד מְשַׂנְאוֹ,
פֶּן־יֹאמַר אֹיֵב יְכָלְתִּיו, וְיִתְפָּאֵר בְּהִתְנַשְּׂאוֹ:
„צוּרוֹ אַיֵּה, הַשָּׂם בְּקִרְבּוֹ שֵׁם מוֹרָאוֹ
אוֹת, לְבִלְתִּי הַכּוֹת־אֹתוֹ כָּל־מֹצְאוֹ?"

קִצִּים וּזְמַנִּים עָבְרוּ, וְנַפְשִׁי כָלְתָה לִתְשׁוּעָתֶךָ,
רִיבִי לְמָתַי תָּרִיב וְתָפֵר כַּעַס עֶבְרָתֶךָ;
שְׁאוֹן זָרִים תַּכְנִיעַ כְּמֵאָז נוֹרָאוֹת בַּעֲשׂוֹתֶךָ,
וְיִירְאוּ יֹשְׁבֵי קְצָוֹת מֵאוֹתֹתֶיךָ.

תַּלְבִּישׁ בֹּשֶׁת וּכְלִמָּה כָּל־בַּעֲלֵי מְדָנָי,
בִּגְדֵי־יֶשַׁע וּמְעִיל צְדָקָה לַעֲטֹף אֱמוּנָי;
נֹגְשַׂי יֵבֹשׁוּ, בַּעֲשׂוֹתְךָ עִמִּי לְנֶגֶד מוֹנַי
אוֹת, כִּי אֱלֹהַּ בֵּית אֲדֹנָי.

יַעְטוּ חֶרְפָּה וּכְלִמָּה הַמַּגְדִּילִים עָלַי לְחָרְפֵנִי,
מַדְהֵבַת נֹגֵשׂ כִּי־תַשְׁבִּית וְתָשׁוּב לְרַחֲמֵנִי;
נֶאְדָּרִי, חֲשֹׂף זְרוֹעַ קָדְשְׁךָ כַּאֲשֶׁר יִחַלְתָּנִי,
עֲשֵׂה־עִמִּי אוֹת לְטוֹבָה וְיִרְאוּ שֹׂנְאַי וְיֵבֹשׁוּ,
כִּי־אַתָּה יְיָ עֲזַרְתַּנִי וְנִחַמְתָּנִי!

2

„עַל־מְחַטְּטֵי שִׁכְבֵי"

אוֹיָה לִי כִּי־גַרְתִּי מֶשֶׁךְ, אָהֳלֵי קֵדָר וְגַעְתָּם,
בֵּין אֲרָיוֹת וּפָרִיצֵי חַיּוֹת הַחֹרְקִים מְתַלְּעוֹתָם,
גֵּאִים, הַקֹּפְאִים עַל־שִׁמְרֵיהֶם בְּחַיֵּיהֶם וּבְמוֹתָם,
הַשֹּׁכְבִים עַל־מִטּוֹת שֵׁן וּסְרֻחִים עַל־עַרְשׂוֹתָם!

דִּכָּא לָאָרֶץ חַיָּתִי וּבְמַחֲשַׁכִּים הוֹשִׁיבַנִי בְּרִיבוֹ —
וְיִצְרֵי מְצֵרַי עוֹדֶנּוּ בְמִרְדּוֹ, בְּחָשְׁבוֹ
כִּי־לֹא יְיָ פָּעַל כָּל־זֹאת, וְהִתְבָּרֵךְ בִּלְבָבוֹ
לֵאמֹר: שָׁלוֹם יִהְיֶה־לִּי!

כָּשַׁל בַּעֲוֹנִי כֹחִי וְלִבִּי סְחַרְחַר וַיִּלָּבֵט,
כִּי יַסֹּר יִסְּרַנִּי יָהּ, וְאוֹתִי יוֹם יוֹם כְּקֶצַח חֹבֵט,
וְלֹא־שַׁבְתִּי עַד הַמַּכֶּה אֹתִי, הַבֵּט
יָמִין וּרְאֵה וְאֵין־לִי!

יָמִים מִקֶּדֶם חִשַּׁבְתִּי, עֳנִי מִצְרַיִם אֲשֶׁר עָלַי נִמְנָה,
וּלְקֵץ מָאתַיִם וְעֶשֶׂר שָׁנָה זָכַר בְּרִיתוֹ וְאֹתִי קָנָה,
וְשָׁמַע צַעֲקָתִי וְאֵלַי סָר וּפָנָה, וְעָנָה
דוֹדִי וְאָמַר לִי.

בַּשְּׁנִיָּה הִגְלַנִי בָּבֶלָה וְגָלָה כְבוֹדוֹ עִמָּדִי,
וּלְפִי מְלֹאת שִׁבְעִים שָׁנָה פְּקָדַנִי צוּרִי וּפֹדִי,
וְהֵצִיץ מִן־הַחֲרַכִּים וַיַּעֲבֹר קוֹל דּוֹדִי
דוֹפֵק: פִּתְחִי־לִי!

רַבַּת שָׁכְנָה־לָּהּ נַפְשִׁי בְּאָהֳלֵי קֵדָר וְיִשְׁמְעֵאלִים,
רַד יוֹמִי וּפָנָה, וְחָשַׁךְ אוֹרִי וְנָסוּ הַצְּלָלִים,
וְקֵץ גָּלוּת נִסְתַּם, וְנֶחְתַּם חֶזְיֹנִי, וַיְיָ הֶעְלִים
מִמֶּנִּי וְלֹא הִגִּיד לִי!

שָׁאַלְתִּי נְבִיאַי וְחֹזַי, הַנִּבְּאִים בִּגְלָלִי:
הַיְדַעְתֶּם מָתַי קֵץ הַפְּלָאוֹת, אֲשֶׁר אָמַר לְגָאֳלִי?
וַיַּעֲנוּ אֹתִי: לָמָּה זֶּה תִּשְׁאַל וְהוּא פֶלְאִי? וְאֵין מַגִּיד לִי!
רָזִי־לִי רָזִי־לִי אוֹי לִי!

תֵּן, יְיָ! מַה־תִּתֵּן? אַחֲרִית וְקָלוֹן וְשִׁמָּמוֹן,
בְּשֶׁטֶף מַכָּה לִשְׁטֹף צָרִים מְתֵי עֹמֶק יַעֲרִימוּן;
נַפְשׁוֹת חֲסִידֶיךָ עַל־רֹב שָׁלוֹם יִנְעָמוּן,
יִחְיוּ מֵתֶיךָ נְבֵלָתִי יְקוּמוּן.

יִפַּח יְיָ בֵּית גֵּאִים מִתְקוֹמְמִים, הַמַּשְׁחִיתִים
מִקָּטֹן וְעַד־גָּדוֹל, טַף וְנָשִׁים, כָּל־עִיר מְתִים;
נְבָרֵךְ שְׁמוֹ הַגֹּמֵל טֹבוֹת וְשֹׁפֵט אֲמִתִּים,
אֲשֶׁר לֹא־עָזַב חַסְדּוֹ אֶת־הַחַיִּים וְאֶת־הַמֵּתִים.

חֲסָדֶיךָ הָרַבִּים זְכֹר, וְלֹא כְמַעֲשֵׂה הַשֹּׁאֵל
זוּלָתְךָ יַעֲשֶׂה לִמְחַכֵּה־לוֹ — כִּי אֵין גֹּאֵל;
קַנּוֹא וְנֹקֵם, לְשִׁמְךָ תֵּן כָּבוֹד וְהַכְרֵת צַר נוֹאֵל,
וְיִוָּדַע כִּי־אַתָּה אֱלֹהִים בְּיִשְׂרָאֵל!

רַבִּי מָרְדְּכַי בֶּן־שַׁבְּתַי הָאָרוּךְ

(בְּיָוָן אוֹ בְּאִיטַלְיָה, לְעֵרֶךְ ד״א תת״ק — ה״א)

סְלִיחָה

מֵאֲנָה הִנָּחֵם נַפְשִׁי עַל־חָרְבַּן מִקְדָּשִׁי וְצָרוֹת אֲשֶׁר עָלַי עָבָרוּ,
וְיָדִי כָּבְדָה עַל־אַנְחָתִי וְתָמִיד עֵינַי נִגָּרוּ,
חַם־לִבִּי בְּקִרְבִּי וּמֵעַי חֳמַרְמָרוּ,
רְאֵה יְיָ כִּי־צַר־לִי!

רָעוֹת רַבּוֹת וְצָרוֹת עַל כִּי־אֵין אֱלֹהַי בְּקִרְבִּי
מְצָאוּנִי, וְשַׁאֲגָתִי מְנַהֲמַת לִבִּי,
נְפוּגוֹתִי וְנִדְכֵּיתִי, וַייָ עָנָה בִי
וְשַׁדַּי הֵרַע־לִי.

מַהֵר קוּמֵם שִׁפְלוּתִי וְתוֹפִיעַ אֵלַי מַלְכִּי,
רֹאשִׁי אֲנִי תָּרִים וְתָאִיר נֵרִי וְתַגִּיהַּ חָשְׁכִּי;
הָאִירָה עֵינַי בִּישׁוּעָתְךָ וּבְאוֹרֶךָ — כִּי־
אֵשֵׁב בַּחֹשֶׁךְ יְיָ אוֹר לִי!

*

עֲקֵדָה

מְפַלְטִי אֵלִי צוּרִי, סִתְרִי וּמָגִנִּי
וְקֶרֶן יִשְׁעִי, מִשְׂגַּבִּי בְּיוֹם צַר־לִי וְאוֹנִי,
הִשְׁכַּמְתִּי לְחַלּוֹת פָּנֶיךָ מֶלֶךְ רָב, וַאֲנִי
אֵלֶיךָ יְיָ שִׁוַּעְתִּי וּבַבֹּקֶר.

בֹּקֶר רַחֵם תִּזְכּוֹר חֶסֶד לְאַבְרָהָם, אַב אֵיתָנִי,
אֲשֶׁר בָּחַרְתָּ בּוֹ וְהֶאֱמִין בָּךְ, רֹאשׁ לְמַאֲמִינָי,
זְכֹר בְּרִיתוֹ וְהוֹשִׁיעֵנִי מִטֻּמְאָתִי, אֲדֹנָי
בֹּקֶר תִּשְׁמַע קוֹלִי, בֹּקֶר!

בֹּקֶר דִּבַּרְתָּ עִמּוֹ וְנִסִּיתוֹ לְשַׁלֶּם־לוֹ מַשְׂכֹּרֶת,
וְכָרוֹת עִמּוֹ הַבְּרִית לִהְיוֹת לוֹ לְמִשְׁמֶרֶת;
אֲהַבְתּוֹ וּרְצִיתוֹ וְקִבַּלְתּוֹ כִּקְטֹרֶת
סַמִּים בַּבֹּקֶר בַּבֹּקֶר.

בֹּקֶר כּוֹכָבוֹ הֵאִיר, כְּחָפַצְתָּ לְהַרְאוֹת צִדְקָתוֹ הַגְּדוֹלָה,
וְנִסִּיתוֹ בָּעֲשִׂירִי וַתֹּאמֶר לוֹ: קַח־נָא אֶת־בִּנְךָ, וְלֹא־תִכְלָא,
עַל אַחַד הֶהָרִים, וְהַעֲלֵהוּ שָׁם לְעֹלָה,
אֶת־הַכֶּבֶשׂ הָאֶחָד תַּעֲשֶׂה בַבֹּקֶר.

בֹּקֶר יִחֵד שִׁמְךָ וְשָׁמַע לְקֹלְךָ וְהֶרְאָה אַהֲבָתוֹ,
וְשָׂשׂ בְּכָל־לֵב עַל־אִמְרָתְךָ לַעֲשׂתוֹ;
הָאַהֲבָה קִלְקְלָה הַשּׁוּרָה — וַיָּקָם בְּשִׂמְחָתוֹ,
וַיַּשְׁכֵּם אַבְרָהָם בַּבֹּקֶר.

בָּשְׁתִּי וְגַם־נִכְלַמְתִּי כִּי־אֵין דְּבַר־יְיָ בַּמַּחֲזֶה,
וְאֵין מַעֲנֵה אֱלֹהִים, וְלֹא יוֹדֵעַ עַד־מָה, וְאֵין חֹזֶה,
וָאֵדְעָה כִּי מֵהָאֱלֹהִים הִיא לְיִסְּרִי, בַּעֲבוּר זֶה
עָשָׂה יְיָ לִי.

תָּעָה לְבָבִי וּפַלָּצוּת בִּעֲתַתְנִי וְהָיִיתִי נִדְהָם,
וְכִמְעַט נָטָיוּ רַגְלַי רְאוֹת אֹיְבִי כִּי־יַגִּיהַּ נָגְהָם,
לוּלֵי אֱלֹהֵי אָבִי אֱלֹהֵי אַבְרָהָם
וּפַחַד יִצְחָק הָיָה לִי.

יוֹם לְיוֹם הָשְׁבַּרְתִּי שֶׁבֶר אַחֲרֵי שָׁבֶר,
וְכָלִיתִי בְּאַרְבַּעַת שְׁפָטִים אֲשֶׁר סְבָבוּנִי בְּכָל־עֵבֶר,
וְאַיֵּה הַשְּׁבֻעָה אֲשֶׁר דִּבֶּר־
לִי וַאֲשֶׁר נִשְׁבַּע־לִי?

הָיִיתִי כְשִׁכּוֹר וּכְגֶבֶר עֲבָרוֹ יָיִן, מֵרֹב יְגוֹנַי
וּמִן־הָעֲבֹדָה הַקָּשָׁה אֲשֶׁר עָבְדוּ־בִי מְעַנָּי;
צוּרִי, וְאַחֲרֵי גָלוּתִי לְפָנֶיךָ, אֲדֹנָי
אֱלֹהִים מַה־תִּתֶּן־לִי?

הִנֵּה זֹאת נֶחָמָתִי בְעָנְיִי וַאֲשֶׁר שָׁאַלְתִּי מִלְּפָנֶיךָ:
גָּלוּתִי תְּכַפֵּר עַל־עֲוֹנוֹתַי, סְלִיחָה מְצֹא בְדִינֶיךָ;
אוֹתָהּ אֲבַקֵּשׁ — וְאִם מָצָאתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ,
הַמֶּלֶךְ, וְאִם־עַל־הַמֶּלֶךְ טוֹב, תִּנָּתֶן לִי!

רְאֵה, כִּי־לְךָ קִוִּיתִי וְנֶגְדְּךָ עֵינִי תִדְמָע,
וְכִי לְךָ מִשְׁפַּט הַגְּאֻלָּה וּגְאָלֵנִי מִיַּד מַשָּׂא וּמִשְׁמָע;
מָשְׁכֵנִי וְאַחֲרֶיךָ אָרוּצָה, אַךְ שְׁמַע
בְּקֹלִי וְלֵךְ קַח־לִי!

רַבִּי מֵאִיר בֶּן־יְחִיאֵל

(מסולי, היא הַלֶּא בוכסן; לערך תת״ק — ה״א)

קִינָה

עַל־עֲשָׂרָה הֲרֻגֵי מַלְכוּת

אַרְזֵי הַלְּבָנוֹן, אַדִּירֵי הַתּוֹרָה,
בַּעֲלֵי תְרִיסִין בַּמִּשְׁנָה וּבַגְּמָרָא,
גִּבֹּרֵי כֹחַ, עֲמֵלֶיהָ בְּטָהֳרָה,
דָּמָם נִשְׁפַּךְ וְנָשְׁתָה גְבוּרָה —
הִנָּם קְדֹשֵׁי הֲרֻגֵי מַלְכוּת עֲשָׂרָה.
וְעַל־אֵלֶּה אֲנִי בוֹכִיָּה וְעֵינִי נִגָּרָה,
זֹאת בְּזָכְרִי אֶזְעַק בְּמָרָה:
חֶמְדַּת יִשְׂרָאֵל, כְּלֵי הַקֹּדֶשׁ, נֵזֶר וַעֲטָרָה,
טְהוֹרֵי לֵב קְדֹשִׁים, מֵתוּ בְמִיתָה חֲמוּרָה!

יַדּוּ גוֹרָל מִי רִאשׁוֹן לְחֶרֶב בְּרוּרָה;
כִּנְפֹל גּוֹרָל עַל רַבָּן שִׁמְעוֹן פָּשַׁט צַוָּארוֹ וּבָכָה כְּנִגְזָרָה גְזֵרָה.
לְרַבָּן שִׁמְעוֹן חָזַר הַהֶגְמוֹן לְהָרְגוֹ בְּנֶפֶשׁ נְצוּרָה —
מִזֶּרַע אַהֲרֹן שָׁאַל בְּבַקָּשָׁה לִבְכּוֹת עַל בֶּן־הַגְּבִירָה;
נָטַל רֹאשׁוֹ וּנְתָנוֹ עַל־אַרְכֻּבּוֹתָיו, מְנוֹרָה הַטְּהוֹרָה,
שָׂם עֵינָיו עַל־עֵינָיו וּפִיו עַל־פִּיו בְּאַהֲבָה גְמוּרָה,
עָנָה וְאָמַר: „פֶּה הַמִּתְגַּבֵּר בַּתּוֹרָה
פִּתְאֹם נִקְנְסָה עָלָיו מִיתָה מְשֻׁנָּה וַחֲמוּרָה!"
צִוָּה לְהַפְשִׁיט אֶת־רֹאשׁוֹ בְּתַעַר הַשְּׂכִירָה,
קִיֵּם בְּעוֹרוֹ: אָמְרוּ לְנַפְשֵׁךְ שְׁחִי וְנַעֲבֹרָה;
רָשָׁע הַפֹּשֵׁט עֵת הִגִּיעַ לִמְקוֹם תְּפִלִּין מִצְוַת בָּרָה,
צָעַק צְעָקָה וְנִזְדַּעְזַע עוֹלָם וְאֶרֶץ הִתְפּוֹרָרָה.

בֹּקֶר הֱכִינוּ לְבָבָם לַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ, אָיוֹם,
הַבֵּן לָקַחַת עֵצִים וְהָאָב לָקַחַת מַאֲכֶלֶת, לִשְׁחֹט בְּלִי פִּדְיוֹם;
קְרָאִים וְהֹלְכִים לְתֻמָּם — רְאוּ כְבוֹדְךָ בַּיּוֹם
הַשְּׁלִישִׁי בִּהְיוֹת הַבֹּקֶר.

בֹּקֶר אָזַר כְּגֶבֶר חֲלָצָיו וְלַעֲקֹד בְּנוֹ קִדֵּם,
וַיִּקַּח הַמַּאֲכֶלֶת לְשַׁחֲטוֹ, וְלֹא חָשַׁב אָדָם,
וַיֹּאמַר: הַיּוֹם אַקְרִיב עֹלָתִי וְאֶזְרֹק דַּם־
זִבְחִי, וְלֹא־יָלִין לַבֹּקֶר.

בֹּקֶר רַחֲמֶיךָ נִכְמְרוּ עַל־בֵּן יָחִיד וְעָלָיו זָרְחוּ,
וַיִּקְרָא אֵלָיו מַלְאַךְ יְיָ: אֶל־הַנַּעַר יָדַיִם אַל־יִשְׁלָחוּ,
כִּי בְיִצְחָק יִקָּרֵא לְךָ זָרַע, וְזִכְרוֹ לְדֹרוֹת הַנִּיחוּ
לָכֶם לְמִשְׁמֶרֶת עַד־הַבֹּקֶר.

בֹּקֶר כָּשְׁרוֹ וְיָשְׁרוֹ וְצִדְקוֹ יָלִיץ בְּעַד־עָם אֵלֶיךָ קָרֵב,
וְאֶפְרוֹ תָּמִיד יֵרָאֶה לְפָנֶיךָ לְכַבְּסָם הֶרֶב;
תְּנָתֵן לָהֶם נַפְשָׁם בִּשְׁאֵלָתָם כִּי־לְךָ נִכְסָפָה, בָּעֶרֶב
הִיא בָאָה וּבַבֹּקֶר.

בֹּקֶר קוֹלָם שְׁמַע וּתְכַפֵּר עֲוֹנוֹתֵיהֶם,
וְעֵרֶךְ תְּפִלָּתָם תֵּחָשֵׁב כְּעֵרֶךְ קָרְבְּנוֹתֵיהֶם;
זִכְרוֹן צִדְקַת אֲבוֹתֵיהֶם לָקְחוּ בְיָדָם וָבָאוּ, וְהֵם
הֵבִיאוּ אֵלָיו עוֹד נְדָבָה בַּבֹּקֶר בַּבֹּקֶר.

בֹּקֶר תְּחֶן אֵלֵינוּ וְרַחֲמֶיךָ עָלֵינוּ יִכָּמֵרוּ,
וְתַשְׁלִיךְ בִּמְצֻלוֹת יָם כָּל־חַטֹּאתֵינוּ וְלֹא־יִזָּכֵרוּ;
צַו לְהַעֲבִיר עֲוֹנֵנוּ מִלְּפָנֶיךָ, לֹא־יַשְׁאִירוּ
מִמֶּנּוּ עַד־בֹּקֶר.

חֲזֵה הַתְּנוּפָה וְשׁוֹק הַתְּרוּמָה טָרְפוּ אַרְיֵה וְהַכְּפִירָה.
יֵיטִיב יְיָ וְלֹא־יוֹסִיף עוֹד לְיַסְּרָה,
אַמֵּץ בִּרְכַּיִם כְּשִׁלּוּת חֵלֶק יַעֲקֹב מוֹשִׁיעוֹ בְּעֵת צָרָה;
לְצֶדֶק יִמְלָךְ־מֶלֶךְ, יֹאמַר: „שָׁלְמוּ יְמֵי אֶבְלֵךְ“, לְאוֹרוֹ נִסַּע וְנֵלֵךְ!

רַבִּי מֹשֶׁה בֶּן־נַחְמָן

(נולד בגירונדא לערך ד"א תתק"נה, בשנת ה"א כ"ז נסע לארץ ישראל, ומת שם לערך ה"א ל')

מֵאָה בָּתִּים

שְׁלָחָם לִקְרוֹבוֹ וְרַבּוֹ רַבֵּנוּ יוֹנָה

לִי יִזְעֲקוּ רֵעַי וְלִי יִשְׁאָלוּ: יָמִים, אֲשֶׁר בְּגָאוֹן וְזָמָן צָהֲלוּ,
אַיָּם וְאֵיפֹה הֵם? הֲתֵדַע שַׁחֲרָם? וּלְקֵץ וּמוֹעֵד מִמְּךָ נִשְׁאָלוּ!
הַגֵּד: הֲיָשׁוּבוּ, וְאִם נָתְנוּ זְמָן לָנוּ לְשׁוֹבֵב אֵת אֲשֶׁר נָזָלוּ?
לָנוּ לְשׁוֹבֵב כֹּל כְּלֵי חֶמְדָּה וְכָל־ שִׂמְחָה וְשָׂשׂוֹן, כָּל־יְקָר שָׁלָלוּ?
נֹעַם וְכָל־תַּאֲוָה לְנֶפֶשׁ תְּרָעֵב הָיוּ לְיָמֵינוּ — וְעִמָּם גָּלוּ!
אֵין עַל־גְּרוֹנֵינוּ רְבִיד זָהָב וְאֵין כֶּתֶר, אֲשֶׁר מִנַּעֲרוּת הֻרְגָּלוּ,
גַּם טַבְּעֹתֵינוּ בְּרָזוֹן נָפְלוּ, הוּרַד צְבִי עֲדָיִם וְהִתְנַצָּלוּ,
הוּרַד גְּאוֹן הוֹדָם וְאֵין נֵזֶר וְצִיץ, אַךְ מַחֲגֹרֶת שַׂק בְּלִי יֶחְדָּלוּ.
מִבֵּין עֳפָאיִם קוֹל זָמִיר עָגוּר וְסוּס הָיוּ לְמַשָּׂאוֹת וְיִסְתַּבָּלוּ,
רַגְלֵי צְבָאֵינוּ גְּבָעוֹת קָפְצוּ אֶתְמוֹל, וְהַיּוֹם בָּרְחוֹב כָּשָׁלוּ,
וּמְחוֹל עֲלָמוֹת תּוֹפֵפוֹת לָנוּ בְּקוֹל תֻּפִּים, וְאָזְנֵינוּ בְּשִׁיר בָּחָלוּ;
נִרְאָה בְּנוֹת הַחֵן — וְכִבְנוֹת יַעֲנָה הָיוּ בְתוּלֹתָיו וְלֹא הוּלָּלוּ,
אַךְ עֵת תְּקוֹנֵנָּה — פְּלָאִים נִגְּרוּ בָּבוֹת וּבַשָּׁלִשׁ דְּמָעוֹת כָּלוּ,
כְּזֹכֶר חֲבֵרִים, נָעֲמוּ־לָנוּ מְאֹד, אָבְדוּ וְלֹא נֵדַע לְאָן הוּבָלוּ;
אִם־נַעֲשֶׂה לִבּוֹת כְּשָׁמִיר — אַחֲרֵי הַפְּרֵדָם — חָזָק, וְלֹא יוּכָלוּ,
אֶבֶן בְּלִבֵּנוּ — לְתַנְחוּמִים — כְּאֵב אָבְדַן יְמֵי נֹעַר אֲשֶׁר אָזָלוּ.
מֵתוּ עֲצָמֵינוּ בְּחַיָּתָם, וְאֵל שִׁכְנֵי קְבָרִים בְּאֶמֶת נִמְשָׁלוּ;

מֵאַחֲרָיו הֵבִיאוּ אֵת רַבִּי עֲקִיבָא, עֹקֵר הָרִים וְטֹחֲנָן זוּ בְזוּ בִּסְבָרָה,
וְסָרְקוּ אֶת־בְּשָׂרוֹ בְּמַסְרֵק בַּרְזֶל לְהִשְׁתַּבְּרָה,
יָצְתָה נִשְׁמָתוֹ „בְּאֶחָד!" וּבַת־קוֹל אָמְרָה:
אַשְׁרֶיךָ, רַבִּי עֲקִיבָא, גּוּפְךָ טָהוֹר בְּכָל־מִינֵי טָהֳרָה.

בֶּן־בָּבָא רַבִּי יְהוּדָה אַחֲרָיו הֵבִיאוּ בְּשִׁבְרוֹן לֵב וַאֲזְהָרָה,
נֶהֱרַג בֶּן־שִׁבְעִים שָׁנָה בִּידֵי אֲרוּרָה,
יוֹשֵׁב בְּתַעֲנִית הָיָה, נָקִי וְחָסִיד בִּמְלַאכְתּוֹ לְמַהֲרָה.

רַבִּי חֲנַנְיָא בֶּן־תְּרַדְיוֹן אַחֲרָיו, מַקְהִיל קְהִלּוֹת בְּצִיּוֹן שָׁעְרָה,
יוֹשֵׁב וְדוֹרֵשׁ וְסֵפֶר תּוֹרָה עִמּוֹ — וְהִקִּיפוּהוּ בַּחֲבִילֵי זְמוֹרָה,
אֶת־הָאוּר הִצִּיתוּ בָהֶם, וּכְרָכוּהוּ בְּסֵפֶר תּוֹרָה,
סְפוֹגִין שֶׁל צֶמֶר הִנִּיחוּ עַל־לִבּוֹ שֶׁלֹּא יָמוּת מְהֵרָה.

חָסִיד רַבִּי יֶשֵׁבָב הַסּוֹפֵר הֲרָגוּהוּ עִם עֲטָרָה,
זְרָקוּהוּ וְהִשְׁלִיכוּהוּ לַכְּלָבִים וְלֹא־הָקְבַּר בִּקְבוּרָה,
יָצְתָה בַת־קוֹל עָלָיו, שֶׁלֹּא הִנִּיחַ כְּלוּם מִתּוֹרַת מֹשֶׁה לְשָׁמְרָה.

וְאַחֲרָיו רַבִּי חֻצְפִּית בְּיוֹם עֶבְרָה —
עוֹף הַפּוֹרֵחַ נִשְׂרַף בַּהֲבֵל פִּיו כִּבְמְדוּרָה.

צַדִּיק רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן־שַׁמּוּעַ בָּאַחֲרֹנָה נֶהֱרַג בִּמְדֻקָּרָה,
יוֹם עֶרֶב שַׁבָּת הָיָה, זְמַן קִדּוּשׁ, וַיְקַדֵּשׁ וַיִּקְרָא;
חֶרֶב שָׁלְפוּ עָלָיו וְלֹא הִנִּיחוּהוּ בַּחַיִּים לְגָמְרָה —
יָצְתָה נִשְׁמָתוֹ „בְּבָרָא אֱלֹהִים" יוֹצֵר וְצָר צוּרָה.

כָּהֵנָּה וְכָהֵנָּה הוֹסִיפוּ בְנֵי־עַוְלָה לְעַנּוֹת בִּגְעָרָה,
בִּסְקִילָה, שְׂרֵפָה, הֶרֶג וָחֶנֶק — מִי יוּכַל לְשַׁעֲרָה?!
נוֹתֶרֶת מִמֶּנָּה יֹאכְלוּ אֲרָיוֹת שֶׂה פְזוּרָה,

מַעֲשִׂים בְּלִי מִבְחָן הֲכִי יִשְׁתַּבְּשׁוּ, כִּי יֹאמְרוּ עִקֵּר בְּעֵת יֶהְבָּלוּ,
אִם־אָמְרוּ לִכְתֹּב — וְהִנֵּה יִמְחָקוּ, אוֹ יַחְשְׁבוּ בָרֵךְ — וְהֵן קִלֵּלוּ;
לָהֶם אֳנִי־שַׁיִט בְּלֵב יַמִּים, וְהוּא הָיָה כְעוֹפֶרֶת וּבוֹ צָלָלוּ,
יִדְמוּ לְהִתְחַכֵּם בְּסוֹד מִקְרִים, וָעֵת בֹּאָם — וְהִנֵּה נִשְׂאוּ נוֹאָלוּ;
הָיוּ כְשִׁכּוֹרִים, וְיוֹם הוּעָדָם יִתְגֹּדְדוּ וִימֵי בְחוּרוֹת אָלוּ,
נָעֲמוּ זְמַנֵּיהֶם לְמִלְחָמוֹת, וְאֶל נָשִׁים בְּיָפְיָם בַּעֲרִים יִכְסָלוּ;
אֶל סָבְאֵי־יַיִן וְאֶל הוֹלֲלִים שַׁחוּ, וּמֵעֶרֶךְ אֱנוֹשׁ שָׁפָלוּ,
כַּסְפָּם עֲצַבֵּיהֶם וּבִזְהָבָם יְהִי מִכְשׁוֹל, וּמִי יִתֵּן וְהִתְדַּלְדָּלוּ!
רַבִּים אֲשֶׁר נָפְלוּ בְּיַד הַנְּעָרוֹת, לֹא יָדְעוּ נַפְשָׁם עֲדֵי נֶחְשָׁלוּ;
קִוּוּ רְאוֹת שֵׂיבָה בְרָאשֵׁיהֶם, וְהֵן מִגַּעֲרַת עֶלְיוֹן כְּעָשָׁן כָּלוּ.
מַה־נָּעֲמָה זִקְנָה לְיִרְאֵי חֵטְא, בְּמוֹ מֵהוֹת אֲשֶׁר רָמוּ וְהִתְגַּדָּלוּ,
אֶל־הַתְּשׁוּבָה הֵשְׁאוּ נַפְשָׁם, וְאִם אוּלַי וְאֵין עָוֹן וְלֹא מָעָלוּ;
צוֹמוֹת יְמוֹתֵיהֶם וּבְרוּתָם בְּמֵי רֹאשָׁם וּמַשְׁקָם בְּבִכְי מָהָלוּ,
יִתְפַּלְּלוּ תָמִיד וְיִתְוַדּוּ, הֲכִי עָשׂוּ יְדֵיהֶם חֵטְא וְלֹא נִמְחָלוּ;
יוֹדוּ לְאֵל חַסְדּוֹ, וּבִכְשָׁלָם בְּיוֹם רָעָה בְּרֶגַע מַעַלְלֵיהֶם תָּלוּ,
וּמְהַלְלִים לִשְׁמוֹ וְלוֹ יִשְׁתַּחֲווּ אֶרֶץ וְעֵינֵיהֶם לְמָרוֹם דָּלוּ;
טוּבָם בְּצִדְקַת אֵל, וְרָעָתָם בְּעַד נַפְשָׁם וּמִיָּדָם פְּרִי אָכָלוּ,
לֹא־מָצְאוּ חַטָּאת וְיָשִׂימוּ מְרִי, כִּי־תֹאֲנָה בִקְשׁוּ וְהִתְעוֹלָלוּ;
חַיֵּי בְשָׂרִים יַחְפְּצוּ, כִּי־יִרְדְּפוּ אֶל־מַעֲלוֹת רָמוֹת וּבָם עָמָלוּ,
שָׂמוּ תְשׁוּקָתָם לְעֵת מְגֹאֲלֵי הַגּוּף — בְּבֹאוּ אֶל־שְׁאוֹל — נִגְאָלוּ.
עֵצָה וְתוּשִׁיָּה לְרֹב שָׁנִים, וּבָם מַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית נַחֲלָה יִנְחָלוּ,
זֶרֶת זְקֵנִים הַשְּׁחָקִים מְדָדָה, הָרִים בְּפִלְסָם יוֹדְעִים שָׁקָלוּ,
יִגְבַּהּ לְבַב שֵׂיבָה בְּמֶרְכָּבָה, וּבוֹ לִרְאוֹת כְּבוֹד עֶלְיוֹן יִרְאָיו עָלוּ,
בֵּינוֹת שְׂרָפִים מַהְלְכִים לָהֶם וְתוֹךְ רִצְפָּה וְאַבְנֵי־אֵשׁ, וְלֹא אֻכָּלוּ,
בַּגַּן וּבַפַּרְדֵּס מְסִבָּתָם, וְעִם אֵלִים בְּדִגְלֵי אַהֲבָה נִדְגָּלוּ,
בָּטְחוּ בְעוֹלַם הַנְּשָׁמוֹת, לַחֲזוֹת חֶבְיוֹן וְקַרְנַיִם בְּהוֹד נֶאֱצָלוּ,
אֶל־גַּן וְאֶל־טוּבוֹ בְעֵדֶן יִנְהָרוּ, כִּי פָחֲדוּ אֵלָיו וְיִתְחַלְחָלוּ,
מִשָּׁם לְהִתְעַלּוֹת לְעֵץ דַּעַת, וּבוֹ הִתְנַבְּאוּ חֹזִים וּבוֹ שָׂכָלוּ,
מִשָּׁם לְעֵץ חַיִּים, לְחַיֵּי מַלְאֲכֵי שָׁרֵת אֲשֶׁר אֶל־צֶאֱלָיו צָלָלוּ,
כִּי שָׁם יְתַנּוּ שִׁיר לְאֵל עֶלְיוֹן, וְשָׁם בִּכְלַל מִשְׁרְתָיו לַעֲבֹד נִכְלָלוּ,

יַלְדוּת וְהַשַּׁחֲרוּת לְאַט הִתְגַּנְּבוּ,
יְפַע יְתֵדֹת אָהֳלָם, גַּם נִתְּקוּ
קוֹמַת בְּחוּרִים, כַּאֲרָזִים הָיְתָה,
הָגְלַת תְּהִלַּת הַנְּעוּרִים, הָגְלְתָה
רְאִים תְּמוּרוֹת וַחֲלִיפוֹת יָלְדוּ
יִתְנַחֲמוּ אֶל־אַחֲרִית וּלְיוֹם חֲלוֹף,
יוּעַם זְהַב הוֹדָם וְכֶתֶם תָּאֳרָם
אֶל אוֹצְרוֹת חשֶׁךְ וּמַטְמֹנִים וְאֵל
יִבְכּוּ, וְעִתָּם עֵת סְפוֹד, כִּי נִפְתְּחוּ
שָׂמְחוּ לְלֹא דָבָר, וְהַמִּתְעַצְּבִים
שִׁמְעוּ עֲצַת נֶפֶשׁ יְדוּעַ הֱחֳלִי,
עִתִּים מְזֻמָּנוֹת כְּהִוָּלְדוּ לְאִישׁ —
יַלְדוּת וְעִתּוֹתָיו לְאַיִן נֶחְשְׁבוּ,
וּלְשַׁחֲרוּת תָּבוֹא זְמָן מַרְהִיבְךָ
עָרוּךְ לְךָ שֻׁלְחָן וְיָדָיו יַעֲשׂוּ
לֶחֶם כְּזָבִים יַאֲכִלוּךָ, וְעוֹד
יָמִים יְרַגְּנוּ וְיָשִׁירוּ לְךָ,
תִּלְבַּשׁ לְבוּשׁ רִקְמָה וְעֶדִי תַעְדֶּה,
אֹרַח בְּרַגְלֶיךָ עֲדֵי יִתְנַגְּפוּ,
לָהֶם גְּבִעִים מְעֻסִּים רִמּוֹן וְיַיִן
תַּחְשֹׁב לְהֵאָחֵז וְהַנְחִיל נַחֲלָה
וַיִּדְרְכוּ קַשְׁתָּם לְחֵץ, לֹא יַחְמְלוּ,
אֵין־לִי בְּעוֹלָמִי לְבַד הַכֵּר יְמֵי
יָמִים אֲשֶׁר יֵדְעוּ בְּזֹלֶת הַזְּמָן,
יָמִים יְבִיאוּךָ חֲדָרָיו לַחֲזוֹת
יָמִים אֲשֶׁר יוֹדוּ בְּאִוַּלְתָּם, וְאֶת־
כִּי הַנְּעוּרִים לֶאֱנוֹשׁ מוֹקֵשׁ, וְאִם
מַסָּב וּמַשְׁחִית בָּם, בְּשַׁחְתָּם נִתְפְּשׂוּ
אִם יָשְׁרוּ לָבוֹת וְאִם יִתַּמְּמוּ —
דֵּעוֹת בְּרֹב יוֹעֵץ, וְרַק בְּתַאֲוָה

כִּי לֹא בְמָקוֹם נֶאֱמָן אָהֳלוֹ,
חֶבְלֵי יְרִיעוֹתָיו וְגַם נָפָלוּ,
יָבְשׁוּ סְעִפֶּיהָ וְיִתְמֹלָלוּ,
כָּלָה, וְהַלְּבָבוֹת כְּבָר נוֹחָלוּ;
יָמִים — לְעָשְׁקֵי הַזְּמָן נִבְהָלוּ,
וּלְעֵת בְּחַיָּתָם נְמַקִּים חָלוּ,
יִשְׁנֶא, וּבִכְלוֹת שְׁאֵרָם חָמָלוּ,
אַבְקַת רְכֻלָּתָם אֲשֶׁר רָכָלוּ
בָּם שַׁעֲרֵי דִמְעָה וְלֹא נִנְעָלוּ. —
אֶל רַעְיוֹן רוּחַ וְהִתְהוֹלָלוּ,
הִתְגַּלְגְּלוּ יָמִים וְהִתְנַפָּלוּ:
צָדְקוּ, וּמִשְׁפָּטָם בְּקַו כִּלְכָּלוּ;
לֹא פָעֲלוּ דָבָר אֲבָל נִפְעָלוּ,
בַּשָּׁוְא, וּפוּךְ עֵינָיו לְךָ כָחָלוּ;
לִשְׂחוֹק בְּךָ לֶחֶם וְיִתְעַלָּלוּ,
כִּמְעַט, וּבוֹ הַטַּחֲנוֹת בָּטֵלוּ;
שָׂמְחוּ לְפָנֶיךָ וְגִילָה גָּלוּ,
תַּחַשׁ וּמַכְלֻלִים לְךָ יִנְעָלוּ,
מֵרֹב לְדַרְכָּם נַעֲלֵיהֶם בָּלוּ;
חֶלְבּוֹן בְּכוֹסוֹת לַעֲנָה הָרְעָלוּ,
בָּהֶם, וְהֵמָּה מִמְּךָ נִשָּׁלוּ,
אַל־יִלְבְּשׁוּ סִרְיָן וְאַל־יִתְעַלּוּ!
שֵׂיבָה וְהַשָּׁנִים אֲשֶׁר הָכְפָּלוּ,
שָׁנִים אֲשֶׁר בְּתַאֲוֹת גָּעָלוּ,
סִתְרוֹ וּמַצְפֻּנָיו וְאָזְנְךָ גָּלוּ,
אָזְנָם בְּעָרְלָתָם וְהַלֵּב מָלוּ.
חָכְמוּ כְּאִיתִיאֵל וְאִם יִסְכָּלוּ,
אִישִׁים, בְּנִבְלֵיהֶם אֲשֶׁר־נִבְּלוּ,
יִתְעַקְּשׁוּ בָהֶם וְיִתְפַּתָּלוּ.
יִתְעָרְבוּ מַעֲשָׂיו וְיִתְבּוֹלָלוּ,

רַבִּי מְשֻׁלָּם בֶּן־שְׁלֹמֹה דֵי־פִּיאֵירָה

(חי בצרפת, ואולי בא שמה מספרד; בן דורו של רמ״בן)

הַתְּעָה בְדַרְכֵי הָאֱמוּנָה

אִמְרוּ, אֲשֶׁר סוֹד הָאֱמֶת דָּרָשׁוּ   וּלְבֵין עֲרָפֶל בַּחֲלוֹם נִגָּשׁוּ,
וּלְבֵין עֲרָפֶל בַּחֲלוֹם הִתְהַלְּכוּ   וּבְיִצְרָם בַּמַּחֲזֶה פָּגָשׁוּ,
יִרְאֵי אֱלֹהִים דִּבְּרוּ עָלַי, וְאִם   אֵין מַעֲנֶה — עִמְדוּ וְהִתְבּשָׁשׁוּ!
עִמְדוּ עֲמֹדוּ, עֹבְדִים מֵאַהֲבָה,   אִישִׁים אֲסִירֵי דָת וְלֹא חָפְשׁוּ!
אֵי שֹׁמְרֵי מִצְוָה, שִׁכְחֵי תַאֲוַת   עוֹלָם וּמִבֵּית תַּעֲנוּג גֹּרָשׁוּ,
נִפְתִּים לְתוֹחֶלֶת מְשׁוּכָה — הַחֲיוּ   לִבּוֹת, אֲשֶׁר מִן־הַגְּמוּל נוֹאָשׁוּ!
מַכַּת מְבוּכָה הֻכְּתָה נַפְשִׁי, וּבָהּ   הֻכּוּ מְתֵי לֵבָב וְלֹא חֻבָּשׁוּ,
הֻכּוּ מְתֵי לֵבָב וְאָז יִתַּמְּהוּ   בִּלְבָב אֱמוּנָתָם וְיִתְלֶחָשׁוּ,
וּמְכַחֲשִׁים בָּאֵל נְבֹחוֹת יֹאמְרוּ,   עַד כִּי־אֱמוּנוֹת מֵאֱנוֹשׁ יֶחֱלָשׁוּ,
גַּם עַל־לְשׁוֹנָם תּוֹכְחוֹת מוּסָר, אֲשֶׁר   בָּהֶם מְזִמּוֹת מַאֲמִין נוֹקָשׁוּ.
חוּשׁוּ לְעֶזְרָתִי, מְתֵי־אֹמֶן, בְּעוֹד   שָׂטִים לְהַטּוֹת מַחְשְׁבוֹתַי חָשׁוּ,
יֵצֵא דְּבַר־חָכְמָה, עֲדֵי יִצָּרְפוּ   דֵעוֹת לְבָבִי בוֹ וְיִתְקוֹשָׁשׁוּ.
מִן־אָז נְבְנוּתִי בְּנַפְשִׁי תְהִלָּה   שָׂם הַזְּמָן, כִּי־הַדְּבָרִים קָשׁוּ,
אָמְנָם הֱלִיצֻנִי מְחֻכָּמִים, וְעַל־   גַּבִּי בְּתוֹכְחוֹת אַהֲבָה חָרָשׁוּ:
»אִם־בֶּאֱמוּנָה תֻמְכָה יָדְךָ, וּבָהּ   נִטְעֵי אֱמוּנוֹת לִבְּךָ שֹׁרָשׁוּ,
הֶרֶף, חֲכַם־לֵב, פֶּן־תְּלַהֵט מַדְקְרוֹת   חֶרֶב, בְּמַצְפּוּן דַּעְתְּךָ לֻטָּשׁוּ,
וּמְשֹׁל בְּרוּחָךְ, וַאֲשֶׁר עַל־רוּחֲךָ   עָלָה מְזִמּוֹת שִׂכְלְךָ יִכְבָּשׁוּ,
סַכֵּל עֲצַת־נַפְשְׁךָ וְשׁוּב טֶרֶם פְּנוֹת   הַיּוֹם וְעַמּוּדֵי עֲנָנְךָ מָשׁוּ,
וּנְטוֹשׁ דְּבַר־מֶחְקָר, וְכַמָּה בַעֲלֵי   לֵבָב יְדִיעוֹת הַיְסוֹד נָטָשׁוּ;
בַּמֶּחְקָר נִשְׁתַּבְּשׁוּ הַיֹּדְעִים,   כִּי־שִׁבְּשׁוּם דֵּעוֹת וְיִשְׁתַּבָּשׁוּ,
אֶרְאֶה וּמֵהֶם אָבְדָה עֵצָה בְּיוֹם   אָבְדַן מְתֵי תִקְוָה וְיֵאָנֵשׁוּ,
הַסְתֵּר מְזִמָּתְךָ וְהֶרֶף, פֶּן־תְּגַל   סוֹד, רַעֲיוֹנֵי לִבְּךָ רָחָשׁוּ!
בָּאתָ בְתִמְהוֹן לֵב אֱלֵי־בֵית הַמְּרִי,   כִּי־שִׁחֲתוּ דַרְכָּם וְלֹא־נֶעֱנָשׁוּ?
אוֹ לִבְּךָ נִבְהַל לְמַסַּת שְׁחָרֵי   הָאֵל, אֲשֶׁר עַל־שֵׁם כְּבוֹדוֹ חָשׁוּ?
יֵדַע לְבָבְךָ: לַזְּמָן מִנְהָג, אֲבָל   סוֹדוֹת בְּיַד־יָמִים וְלֹא־פֹרָשׁוּ!

נַפְשָׁם בְּטוּב תָּלִין, לְמַעַן יִשְׂבְּעוּ   מִשֹּׁד כְּבוֹד שַׁדַּי וְתוֹכָם מָלוּ,
עוֹד אֶל־צְרוֹר חַיִּים לְהִתְעַטֵּר, וּבוֹ   כָּבוֹד וְתִפְאֶרֶת יְפִי כָלָלוּ,
יִתְנַשְּׂאוּ לָשׁוּב לְגוּפָתָם וּבָא   בַּצּוּר וּבִמְחִלּוֹת וְיִתְגַּלְגָּלוּ.
מֵתִים, בְּגָלוּתָם לְשֵׁם אֵל נָשְׂאוּ   עַבְדֻת וּבִכְבֵדֻת, וְלֹא סָבָלוּ;
דַּלּוּת וְעַל גָּלוּת וְזֶלֶת מָצְאוּ,   וַיִּנְחֲלוּ כָבוֹד בְּיוֹם הוּזָלוּ,
כַּבְלָם בְּרַגְלָם כַּעֲדִי לָהֶם, וְאִם   יִרְאוּ אֲשֶׁר זֵדִים וּבֹגְדִים שָׁלוּ,
תָּמַךְ אֲשׁוּרֵיהֶם בְּמַעְגָּלָם, וְלֹא   נָסַע לְבָבָם מִן־גְּבוּל הָגְבָּלוּ,
עָשׂוּ רְצוֹן קֹנָם, לְדַעְתָּם יְקֻרַם   אָסוֹן בְּמִצְוֹתָיו — וְלֹא נֶעֱצָלוּ;
מוֹצִיא אֱלֵי הֶרֶג בְּכוֹר בָּנִים, וְאִם   יִבְכֶּה וְדִמְעָתָיו בְּגִיל יִגָּלוּ,
שָׂכָר פְּרִי בִטְנָם לָךְ, הַצּוּר, וְלָךְ   יִתְיַלְּדוּ בָנִים וְלֹא שָׁכָלוּ;
לֹא־יִקָּרְאוּ הֶרֶג לְמָתֵי חַרְבְּךָ,   לֹא־יִסָּפְדוּ לָהֶם וְיִתְאַבָּלוּ,
אַךְ יֹאמְרוּ: „חַיִּים בְּדָמֵינוּ!" בְּעֵת   יִתְבּוֹסְסוּ בְדָם וְיִתְגָּאָלוּ;
אֵלֶּה מְתִים יָדְךָ וְאֵלֶּה חֶבְלְךָ,   לֹא־נִפְרְדוּ מִמְּךָ וְלֹא־נִבְדָּלוּ —
נָאוֹר, תְּמוּנָתְךָ בְּהָקִיץ יִשְׂבְּעוּ   וּפְנֵי שְׁכִינָתְךָ וְיִתְקַבָּלוּ!
לָהֶם שְׁחָקִים יִזְּלוּ־צֶדֶק וְטַל   חַיִּים, וּמִבֶּטֶן שְׁאוֹל חוֹלָלוּ,
יִתְחַדְּשׁוּ נֹעַר, וְגוּפָם רֻטֲפַשׁ   מְטַלְלֵי אוֹרוֹת אֲשֶׁר יִזָּלוּ,
יִתְעַטְּרוּ כָבוֹד וְיִכְתְּרוּ בְהוֹד,   לֹא דָמְמוּ אֵלָיו וְלֹא פִּלָּלוּ,
לִמְאוֹר פְּנֵיהֶם חָפְרָה חַמָּה וְלוֹ   בֹּשׁוּ מְאוֹרֵי אוֹר וְגַם אָפָלוּ.
עוֹלָם תְּחִיָּה לַעֲדֵי־עַד, נִבְלְעָה   מָוֶת אֲשֶׁר בָּהּ כָּל־יְצוּר חֻבָּלוּ,
מֶלֶךְ בְּאוֹר־פָּנָיו מְקוֹר חַיִּים, וּבוֹ   יִתְנַהֲגוּ לָעַד וְיִתְנַהֲלוּ,
כִּי אֵל גְּמֻלוֹת הוּא, וְעַל רָעוֹת וְטוֹב   נָקָם וְשִׁלֵּם לוֹ כְּעַל גָּמָלוּ;
עוֹלָם יְחֻדַּשׁ עוֹד, וְנִגְלוּ כְמוֹ־   סֵפֶר שְׁמֵי מָרוֹם וְהִתְקַלְקָלוּ —
וּבְיָהּ אֲדֹנָי צוּר לְעוֹלָמִים, לָעַד   יִשְׁתַּבְּחוּ מַעֲשָׂיו וְיִתְהַלָּלוּ!

יְדִידִי, מַה־לְּךָ לִדְבִיר וְאַרְמוֹן, לְבֵית מִדּוֹת וְחַלּוֹנוֹת קְרֻעִים,
מְקוֹם תּוֹרָה, מְקוֹם בַּעֲלֵי אֲסֻפּוֹת וּמִדְרָשִׁים לְכָל־חָכְמָה קְבוּעִים,
עֲשׁוּקִים הֵם בְּעָמְקָהּ שֶׁל־הֲלָכָה, וְלִזְמַנִּים בְּהַגָּדוֹת שְׁקוּעִים?
וּמַה־בֶּצַע לְשׁוּלַמִּית בְּעָמִית, אֲשֶׁר חָשַׁק בְּדִבְרֵי שַׁעֲשׁוּעִים,
מְלֹא יָמִים, וְאֵין לִבּוֹ וְעֵינוֹ לְעֵינַיִם אֲשֶׁר בַּפּוּךְ קְרֻעִים,
וְלֹא־יַבִּיט בְּקִשֻּׁרֵי עֲדִינָה, וְלֹא־יִרְאֶה צְעָדוֹת עַל־זְרֹעִים,
וְלֹא־תָפַשׂ בְּיָדוֹ בַּעֲנָקוֹת, וְלֹא־שָׁלַח יְמִינוֹ בַּקְּמִיעִים?
כְּרוּב מִמְשַׁח, גִּוְלַתַּנִי עֲגִילַי בְּפֶה חָלָק וְעֵינַיִם צְנוּעִים,
וְלֹא־אַזְכִּיר יְגוֹן חֶבְלֵי אֲהָבַי, וּמַחֲלָתִי לְךָ אִתָּן נְגֻעִים,
וּמַחֲלָתִי — וְיֵשׁ מֹחֵל לְאָנְסוֹ, בְּלֵב נִכְוֶה וְעֵינַיִם דְּמוּעִים.
אֲהָהּ חֵשֶׁק, אֲשֶׁר יִמְחֹל יְדִידוֹת וְיִשְׁכַּח אַהֲבַת נֹעַר לְרֵעִים!
בְּמִסְפַּד מַחֲשׁוּקִים נִחֲמוּנִי — כְּנָגוּעַ יְנֻחַם מִנְּגוּעִים,
וְזָכְרוּ הַבְּרִית מִתּוֹךְ דְּאָגָה, וּמִתּוֹךְ הַבְּכִי מוּפְתִים יְדֻעִים.
מְתוּקָה־לִי יְדִידוֹת מִתְּחִלָּה, עֲדֵי נוֹדַע לְמִי הָיוּ פְּצָעִים,
וּמָצָאתִי בְּחִשְׁקִים אֵשׁ תְּשׁוּקָה, וְרָאִיתִי אֲשֶׁר לִרְאוֹת שְׂבֵעִים —
אֲבָל חַכְמֵי אֲהָבִים אֹמְרִים, כִּי אֲסִיר חֵשֶׁק יְכַסֶּה עַל־פְּשָׁעִים,
וְיַשְׁקִיט בֵּין אֲהוּבִים רִיב וּמָדוֹן, וְיַמְתִּיק סוֹד וְיַפְגִּיעַ לְפֹשְׁעִים.
אֲנִי הָאִישׁ שְׁכֵחוּנִי אֲהוּבַי, וְלֹא־נַעֲשָׂה לְבַב חִשְׁקִי קְרָעִים. —
צְבִי־הַחֵן, תְּהִלָּתְךָ אֲנַגֵּן — וְיַמְתִּיק קוֹל חֲלִילֵנוּ וְנַנְעִים,
עֲשׂוּיִם לָךְ, גְּבִיר, חֹשֶׁן וְאֵפוֹד, וְכָל־פֶּתִי וְהָבִינוּ רְקוּעִים;
אֲנִי מִן־הַיְדִידִים לֹא־יְדַעְתֶּם, וְכַמָּה לַעֲבָדְתְךָ רְצוּעִים!
לְכִנּוֹרִי יְשִׁירוּן שִׁיר עֲלָמוֹת: עֲלָמוֹת הֵן וְעֵינֵיהֶם צְבוּעִים!

*

מֵיטַב הַשִּׁיר כְּזָבוֹ

שְׁאָלוּנִי: חֲכַם־לֵבָב, וּמִי זֶה אֲשֶׁר בֵּין־טוֹב וּבֵין־רַע לֹא יְבַקֵּר,
וְיָשִׁיר אֶל־מְתֵי הַהוֹד בְּכָבוֹד — וְלִבּוֹ הָאֱמֶת אַיִן וְחֵקֶר?
הֱשִׁיבוֹתִים: מְיֻדָּעַי, אֲנִי הוּא, אֲנִי הוּא הַמְשׁוֹרֵר הַמְשַׁקֵּר!

*

גַּלְגַּל יְצִירִים עַל־מְחוּגָה יַהֲלֹךְ, אֵלֶּה מְסִבּוֹתָיו וְלֹא־נֶעְקָשׁוּ,
יִתְהַלְּכוּ עַל־קַו מְסִבּוֹתָיו וְלֹא יִתְיַלְּדוּ מִקְרִים וְיִתְחַדָּשׁוּ,
עוֹלָם כְּמִנְהָגוֹ, וְטוּב צָפוּן אֱלֵי חוֹכֶה — וְאִם הַמֹּפְתִים בֹּשְׁשׁוּ,
זֹאת נַחֲלַת עַבְדֵי אֱלֹהֵינוּ, וְעַל־ הַפִּשְׁעִים בַּדֵּי שְׁאוֹל יִרְעָשׁוּ.»
כֹּה דִּבְּרוּ עָלַי, וּכְמְעַט נָטְתָה רַגְלִי, וְתִקְוָה רַעֲיוֹנַי נָשׁוּ.
אֹדֶם לְמוֹכִיחִים, וְתוֹכָחוֹת בְּפִי דוֹמָם יְצַעֲקוּ וְיִתְגֹּעֲשׁוּ —
וּבְכֵן לְקֵץ יָמִים מְלִיצַי מָשְׁכוּ אִתִּי וּמִמֵּי הַמְּבוּכָה מָשׁוּ!
לִמְשַׁחֲרֵי מוּסָר אֱמֹר, צִיר נֶאֱמָן: כֶּן־הוּא כְּדִבְרֵיכֶם וְלֹא הִכְחָשׁוּ!
הוּכַן בְּעֵדֶן גַּן מְקוֹם שָׁם יַחֲנוּ נַפְשׁוֹת טְהוֹרֵי לֵב וְיִנָּפָשׁוּ,
זִיו הַשְּׁכִינָה הַנְּשָׁמוֹת יַעֲטוּ כִּמְעִיל לְיוֹם מָוֶת וְיִתְלַבָּשׁוּ.
קוֹלִי אֲלֵיכֶם, כְּאָבִים, יִתְחַפְּשׂוּ בְּאֵפֶר מְבוּכָתָם וְיִתְפַּלָּשׁוּ,
בָּנוֹת תְּקוֹנֵנָּה אֱלֵי מֵתִים, אֲשֶׁר לִפְנֵי אֱלֹהִים לַעֲבֹד נִקְדָּשׁוּ,
עָזְבוּ יְרֻשּׁוֹת בַּעֲמַל אָדָם, וְעַל־ נַחַל עֲדָנִים נַחֲלָה יִירָשׁוּ.
הַיֹּדְעִים מָה אַחֲרֵי הַמָּוְתָה, עַל־פִּי תְכוּנוֹת חֲלָפִים הֻרְגָּשׁוּ,
אִמְרוּ שְׁלוֹם מֵתִים לְיֹרֵד בַּבְּכִי, אִמְרוּ, אֲשֶׁר סוֹד הָאֱמֶת דָּרָשׁוּ!

*

שִׁיר אַהֲבָה

(שָׁלוּחַ לְאֶחָד מִידִידָיו)

עֲלָמוֹת הֵן וְעֵינֵיהֶם צְבוּעִים, וְאִם יוֹנִים אֲשֶׁר מִבֵּין סְלָעִים?
וְאִם יוֹנִים אֲשֶׁר כָּעָב יְעוּפוּן, וְכַנְפֵיהֶם דְּמוּת רִקְמַת צְבָעִים?
יְנִיעוּן רֹאשׁ וְיַטּוּ צַוְּארֵיהֶן, וְצַו לָצָו יְשׁוּטוּן בֵּין רְקִיעִים,
יְשׁוּטוּן בֵּין רְקִיעִים עַל־עֲרֻגַת, בְּהָצִיץ מֵחֲרַכֵּיהֶן זְרָעִים,
בְּהִתְלַבֵּשׁ אֲדָמָה צִיץ יְרַקְרַק, בְּהִתְנוֹצֵץ סְמָדַר בַּנְּטִעִים;
לְעֵת כָּזֹאת, בְּקוּם רוּחַ נְדִיבָה וְהַגֶּשֶׁם וְהַשֶּׁלֶג מְנוּעִים,
בְּהִתְהַלֵּךְ עֲנָנֵינוּ לְאִטָּם, כְּאַיָּלִים אֲשֶׁר מֵרוּץ יְגֵעִים,
נְשִׁיקוֹת שָׁלְחוּ־לָנוּ חֲשׁוּקוֹת בְּיַד צִיר נֶאֱמָן יָקָר וְנָעִים —
נְהַג וָלֵךְ, צְבִי־חֵן, יַעֲלַת־חֵן לְאָהֳלִים בְּתוֹךְ גַּנּוֹת תְּקוּעִים,
קְצִיעוֹת כָּל־בְּגָדֵינוּ, וּבְגֵרֶךְ וּבְכַרְכֹּם תְּלָמֵינוּ זְרוּעִים,
וְעַנְפֵי הַהֲדַס לָנוּ שְׂבָכָה, וְקַלְעֵי הַוֶּרֶד לָנוּ קְלָעִים;

רַבִּי נַחוּם

(חי לפי ההשערה בנגב ספרד או בפאס; לפני שנת ה"א ס')

מְאוֹרוֹת

1

הַסְּתָיו אָרָה — אָרַח מַעֲצָבִי,
עֵץ פְּרִי פָּרָח — פָּרַח גִּיל לְבָבִי.

נִתְּנוּ רֵיחַ יַחְדָּו הַנְּרָדִים,
צָץ וְצָמַח פַּרְדֵּס הַמְּגָדִים,
שָׂשׂ וְשָׂמֵחַ בָּהֶם לֵב יְדִידִים —
שׁוּב, צְבִי מִדָּת, בָּרַח מִכְּלוּבִי,
בֹּא, שְׁתֵה רֶקַח יֵינִי עִם־חֲלָבִי!

חִלְּפוּ תוּגוֹת יוֹם חָלְפוּ עֲרֻגוֹת,
בַּהֲדַס סוּגוֹת, בִּרְקָמוֹת אֲרֻגוֹת,
מִבְּלִי פוּגוֹת נָסוּ הַדְּאָגוֹת;
מִגְדְּלוֹת מֶרְקָח נִטְּפוּת מוֹר סְבִיבִי,
הָאֱגוֹז — סָרַח דָּלְיוֹ עַל־מְסִבִּי.

וַעֲצֵי חֶמְדָּה נָטוּ בֵּין צְלָלִים,
מִשְּׂמֹאל קִדָּה, מִיָּמִין אֲהָלִים,
כּוֹס כְּעֵין פִּטְדָה וּכְמַעֲשֵׂה גְלִילִים,
יַיִן כְּעֵין אֶקְדָּח מָסוּךְ מֵרְבִיבִי —
רִישׁ וְאוֹן אֶשְׁכַּח הַטָּמוּן בְּחֻבִּי.

מַה־לְּדוֹד, הָיָה רֹעֶה בֵּין עֳפָרִים,
לַעֲזֹב קִרְיָה, לִשְׁכֹּן בֵּין יְעָרִים?
בֹּא לְחֵיק רַעְיָה, תַּעְטֹף לָךְ בְּשִׁירִים,
הַעֲלֵה, דוֹד צַח, לִי נֵר מַעֲרָבִי,
בָּךְ, כְּרוּב מִמְשַׁח, יַגַּהּ אוֹר שְׁבִיבִי!

הַמַּצֵּבָה

בְּעָבְרִי עַל־מְקוֹם קִבְרוֹת שְׁכֵנַי, וְהִנֵּה מַצְּבוֹת רַבִּים לְפָנַי,
וְשָׁם קֶבֶר מְצֻיָּן דִּין וְעֹנֶשׁ, וּמַצֵּבָה אֲשֶׁר שָׂנֵא אֲדֹנָי,
וְשָׁם קֶבֶר וְהוּא קֹדֶשׁ מְקֻדָּשׁ, וְלָזֶה קֹרְאִים קָדוֹשׁ בְּאָזְנַי,
וְעָלָיו רָאֲתָה עֵינִי כְּמַרְאֵה עֲנַן כָּבוֹד אֲשֶׁר נִרְאָה בְּסִינַי!

רַבִּי שֵׁם טוֹב בֶּן־יוֹסֵף פַּלְקֵירָה

(חי לפי ההשערה בספרד, לערך ה״א — ה״א נ׳)

לְשִׂמְחָה מַה־זֹּה עֹשָׂה

הֲיִשְׂמַח הַיְּהוּדִי הָאֻמְלָל? וְחֶלְקוֹ בֵּין בְּנֵי אָדָם מְקֻלָּל!
וְאִם הַיּוֹם יְהִי עָשְׁרוֹ כְּחוֹל יָם — לְמָחָר יַהֲלֹךְ עָרוֹם וְשׁוֹלָל.
וּמַה־יִּצְטַדֵּק יְלוּד יַעֲקֹב וְיִזְכֶּה, בְּעוֹד אֹיְבוֹ יְדִינֵהוּ וּפִלָּל?
וְאֵיךְ יָרִים לְרֹאשׁוֹ יִשְׂרָאֵל, וְהִנֵּה הוּא בְּדַם מַכּוֹת מְגוֹלָל?
אֱלֹהִים, עַמְּךָ הוֹשַׁע, אֲשֶׁר אָז תְּקַדֵּשׁ אֶת־שִׁמְךָ הַמְחֻלָּל!

*

חֲזַק־לֵב

אִם אֵיד כְּמוֹ־סֶלַע — כְּמוֹ פַטִּישׁ אֲנִי,
וַאֲנִי כְּמַיִם — אִם־תְּלָאָה רֶשֶׁף;
לִבִּי בְּבוֹאָהּ יֶחֱזַק, כִּי הוּא כְּמוֹ־
סַהַר, מְאוֹרוֹ יֶחֱזַק בַּנָּשֶׁף.

גְּאֻלָּה

נֵרְדְּ וְכַרְכֹּם צָץ בְּגַנִּי, קִמְּשֹׁן יִמַּל וְקָמָל,
וַעֲלֵי יִבְלֵי נְחָלִים הַהֲדַס הֵנֵץ וְנָמָל.

חָלְפוּ סוּת אַלְמְנוּתָם כָּל־עֲצֵי־עֵדֶן וְצָצוּ,
מֵהֲדַר זִיו מַחְלְצוֹתָם עָלְזוּ דוֹדִים וְעָלְצוּ,
תֹּר וְסִיס עַל־מִשְׁמְרוֹתָם פָּעֲרוּ פִיהֶם וּפָצוּ;
שָׁם יְתַנּוּ עֹז לְקֹנִי, זֶה בְּמִצְהַל, זֶה בְּצִלְצָל,
עַל־עֲרָבִים בֵּין צְלָלִים צִפְצְפוּ שִׁירִים וּמַהְלָל.

וַעֲרוּגַת הַוְּרָדִים תַּעֲטֶה הוֹד סוּת מְאָדָּם,
עַל־סְעִיף רִמּוֹן רְדִידִים שֵׁשׁ וּבַד לָבָן אֲדַמְדָּם,
בּוֹ יָגִילוּן אָז יְדִידִים יַעֲלָז־בּוֹ עֵר וְנִרְדָּם;
בַּעֲלוֹת רוּחַ צְפוֹנִי הַבְּשָׂמִים יִזְּלוּ־טָל,
טַל לְהַרְגִּיעַ עֲמֵלִים, טַל יְשַׁכַּח רִישׁ וְעָמָל.

מִפְּאַת מִזְרָח לְעֵינַי בָּא מְאוֹר שִׁמְשִׁי וְזָרַח,
מֵעֲצֵי־עֵדֶן בְּגַנִּי צָץ שְׁתִיל רַעֲנָן כְּאֶזְרָח,
אֶשְׁמְעָה קֹרֵא בְאָזְנַי: צִיץ לְיִשַׁי צָץ וּפָרַח!
אֹהֲבִי רָאָה בְעָנְיִי — עַל־מְעוֹנוֹ חָס וְחָמָל,
בָּא דְרוֹר וּזְמַן גְּאוּלִים אֶל־אֲסִיר תִּקְוָה — וְנִגְאָל!

2

„נָאוָה, בְּעֹז הִתְאַזְּרִי, כִּי־עוֹד מְעַט תֵּעָזֵרִי,
אִם מִכְּאֵב לֵב תֵּצְרִי, גִּלְעָד עֲלִי וּקְחִי צֳרִי!

נַחְלָה וּמִי יָגוֹן, אֲשֶׁר גָּבְרוּ וְכַנֵּד נִצָּבוּ,
רוּחַ אֱלֹהִים יַעֲבֹר אֶל־עָם בְּתוֹכָם יִשְׁכָּבוּ,
אַל־תֶּאְטַר פִּיהָ בְּאֵר, רֶגַע וְחָרֹב יֶחֱרָבוּ;
מַה־לָּךְ בְּדוֹדֵךְ תִּפְצְרִי, כִּי עִם־אֲרִי תִתְגּוֹרְרִי?
מִתּוֹךְ גְּוִיַּת הָאֲרִי דִּבְשֵׁךְ רְדִי, מוֹרֵךְ אֲרִי!

„חֹסֶן אֲבִיר, הַמַּחֲרִיב יַם־סוּף וְשָׂם בַּיָּם שְׁבִיל,
לֵב הַצְּבִיָּה הֶאֱדִיב בֵּין עֹבְדֵי צֶלֶם אֱלִיל;
לֹא יֶעֱצַב עֵת יַעֲצִיב אֹתִי, וְלֹא יְחַלֶּה לְחִיל
לִבִּי; יְדִיד בָּא בָּחֳרִי, אֵיךְ רְדָפַנִי בָּחֳרִי?
כִּי כַּאֲשֶׁר יוּבַל מְרִיא אוּבַל לְטֶבַח עַל־מְרִי!

וַאֲנִי בְּךָ אֶבְטַח, וְלֹא עַל־בִּלְתְּךָ עוֹד אֶבְטְחָה,
הָאֵל אֲשֶׁר אֶרֶץ מְלֹא כָבוֹד, וְיָדְךָ טִפְּחָה
נִבְלֵי שְׁחָקִים — תַּעֲלוּ־ זֶה אִם, בְּדָתְךָ תִשְׂמְחָה!
שִׁלְחָה צֳרִי וִיפֵה פְרִי־ תֹאַר — בְּגִלְעָד הַצֳּרִי,
לַעְזֹר בְּעֵת צָר צוֹרְרִי, לִהְיוֹת לְמִגְדָּל, עֶזְרִי!"

„מֵצִיץ בְּעַד חָרְכֵךְ אֲנִי, וּבְצַעֲקָתֵךְ אֶעֱנֶה,
קוּמִי, צְאִי מִבֵּית עֳנִי, צִיּוֹן עֲלִי אֶל־מִשְׁכְּנֵי
עָפָר, בְּתַחְתּוֹנוֹ חֲנִי — אָז נֶעֱנָה כָּל־נַעֲנֶה;
הַשְׁכְּבָה תַּחַת בְּרִי־ חַ הַנִּדְּד, הִתְעוֹרְרִי,
לַעֲלוֹת לְהַר־אֵל מַהֲרִי, וּלְטוּב אֲדֹנָי נַהֲרִי!'

*

רַבִּי אַבְרָהָם בֶּן־שְׁמוּאֵל

(מקום מגורו לא נודע; חי לערך ד״א תתק״ם — ה״א ס׳)

סְלִיחָה

אֶל־מִי מִגֹּאֲלֵי דָם אֶצְעָק — וְיָדַי שָׁפְכִי דָמִי?!
בָּחַנְתִּי לָבוֹת מְשַׂנְאַים — וְאֵין שֹׂנֵא אֹתִי כִּלְבָבִי,
רַבִּים פִּצְעֵי אוֹיְבִים וּמַכּוֹתָם — וְאֵין מַכֶּה וּפֹצֵעַ כְּנַפְשִׁי,
הֱדִיחוּנִי מַשְׁחִיתִים לְחַבֵּל — וְאֵין מַסִּית וּמַדִּיחַ כְּעֵינָי,
מִנַּחַל אֶל־נַחַל הִתְהַלַּכְתִּי — וְלֹא שְׂרָפַתְנִי אֵשׁ כְּחֹם תַּאֲוָתִי,
בְּפַחִים נִלְכַּדְתִּי וּבִמְצֹדוֹת — וְלֹא לְכָדַנִי מוֹקֵשׁ כִּלְשׁוֹנִי,
נְשָׁכוּנִי נָחָשׁ וְעַקְרָב — וְאֵין נֹשֵׁךְ בִּבְשָׂרִי כְּשִׁנָּי,
שָׂרִים עַל־קַל רְדָפוּנִי — וְאֵין רֹדֵף אֹתִי כְּרַגְלָי,
מַכְאֹבַי עָצְמוּ וְאָמְצוּ מִמֶּנִּי — וְאֵין מַכְאוֹב כְּמִרְיִי,
וַיִּרְבּוּ מַדְוֵי לְבָבִי — וַעֲוֹנִי יֹתֵר מִכֻּלָּם.
אֶל־מִי אֶצְעַק וְעַל־מִי? וּמַחֲרִיבַי מִמֶּנִּי יֵצֵאוּ!
לֹא־מָצָאתִי לִי טוֹב כִּי אִם־לָבוֹא בְּסֵתֶר רַחֲמֶיךָ;
רַחֲמֶיךָ הַפְלֵה עַל־לֵב נִדְהָמִים,
אֵל מֶלֶךְ יוֹשֵׁב עַל־כִּסֵּא רַחֲמִים!

רַבִּי דָוִד הַכֹּהֵן

(מקום מגורו לא נודע; חי לערך ד״א תתק״ם — ה״א ס׳)

רְשׁוּת לְבָרְכוּ

הִשְׁתַּחֲוִי וּבֶרְכִי לִפְנֵי צוּר מְעוֹנָי,
וּתְהַלְלִי וּבָרְכִי נַפְשִׁי אֶת־אֲדֹנָי!

דַּלּוּ מְאֹד שְׂפָתַי מִדֵּי מַהֲלָלָיו,
לֹא־רַב סְפָר שְׁנוֹתַי מִמִּסְפַּר חֲיָלָיו,

רַבִּי אַבְרָהָם בֶּן־מְנַחֵם

(באשכנז או בצרפת, לפני שנת ה״א ס׳)

סְלִיחָה

אֶבֶן הָרֹאשָׁה   לְעִיִּים וְלַחֲרִישָׁה,
וְנַחֲלֵי מוֹרָשָׁה   מְנוֹד רֹאשׁ בַּלְאֻמִּים.
בְּקִרְבִּי לֵב נִכְאָב,   נִדְוֶה וְנִדְאָב,
נִשְׁאַרְנוּ כְּאֵין אָב,   וְהָיִינוּ כִּיתוֹמִים.
רַכָּה וַעֲנֻגָּה,   בַּשּׁוֹשַׁנִּים סוּגָה,
עַתָּה הִיא נוּגָה,   מְסוּרָה בְּיַד־קָמִים;
הָיְתָה כְּאַלְמָנָה   קִרְיָה נֶאֱמָנָה,
וְזֶרַע מִי מָנָה   נִמְכְּרוּ בְּלֹא דָמִים;
מְעֻנָּגָה וְרַכָּה   צָלְחָה לִמְלוּכָה,
מַעֲנִיתָהּ אָרְכָה   זֶה כַּמָּה יָמִים!
בֵּית יַעֲקֹב לְבִזָּה,   לְלַעַג וּלְלִיזָה,
וְהָעִיר הָעַלִּיזָה   לְמַטָּעֵי כְרָמִים;
רְווּיָה תַרְעֵלָה   בְּיַד בְּנֵי־עַוְלָה,
הָרְצוּיָה כְּעֹלָה   וְכִקְטֹרֶת סַמִּים;
מָאֲסָה לִזְנוֹחַ   תּוֹרַת אֲבִי זָנוֹחַ,
וְלֹא־מָצְאָה מָנוֹחַ   לֵילוֹת וְיָמִים!
נוֹרָא, אֵל עֶלְיוֹן,   מִמְּךָ יְהִי צִבְיוֹן,
לְהָשִׁיב לְרִיב צִיּוֹן   שְׁנַת שִׁלּוּמִים;
חַדֵּשׁ יָמֵינוּ כְּקֶדֶם,   מְעוֹנָה אֱלֹהֵי קֶדֶם,
וְלַבֵּן כַּצֶּמֶר אָדֹם   וְכַשֶּׁלֶג כְּתָמִים;
חַזְּקֵנוּ בְּיִרְאָתֶךָ   וּבְקִיּוּם תּוֹרָתֶךָ,
וּפָקְדֵנוּ בִּישׁוּעָתֶךָ   אֵל מָלֵא רַחֲמִים!

הִתְמַהְמְהוּ, כִּי רְפָאֵיכֶם יַחְנְטוּ   קוֹמָה כְתָמָר, יוֹם בְּבוֹר צֹנָחַת;
מַה־לַּבְּאֹשׁ קִדָּה, וּמֹר לַצַּחֲנָה?   שָׁוְא לַזְּמוֹרָה כָּל־זְגֵי מִרְקַחַת!
הִתְמַרְמְרוּ, הִשְׁתָּרֲרוּ, שָׁלְטוּ בְּיוֹם   מָוֶת וּבִרְקוּ בַּקֶּרֶב מִשְׁלַחַת!
אֵיךְ יַעֲלֶה נֶגֶף בְּחַלּוֹן, לַהֲקַת   שֹׁמְרִים, כְּחֹגֶרֶת וְכִמְפַתַּחַת?
אֵיךְ נִסְחֲפוּ מֵתִים בְּשַׁחֶפֶת, וְרַב   יֶתֶר שְׂאֵת כַּשְּׂאֵת וְכַסַּפַּחַת?
שַׁלִּיט הֲיֵאָנֵשׁ בְּחִיל מִצְעָר, וְלֵב   אַמִּיץ הֲיִקְדַּח מִשְׁבִיב קַדַּחַת?
אֵיךְ הַנְּפִלִים יִפְּלוּ בַנְּפָלִים,   גּוּפַת עֲנָקִים אֵיךְ בְּעִי נִמְלָחַת?
אֵיךְ תֹּאמְרוּ „עָשׁ דִּכְאוּ!" מוּל עָשׁ וּבַת   כִּימָה מְקוֹם רָקָב וְסָס מְנֻחַת?
שֵׁשַׁי וְתַלְמַי שָׁם בְּתַלְמֵי מַעֲבֵה   חֹמֶר, וְאֵין נַחַת לְאַלּוּף נָחַת;
לֹא מֵחֲמַת מָוֶת מְנוּחָה מָצְאוּ   נֹחַ וּמָנוֹחַ וְלֹא מָנַחַת;
וּמְחוֹל בְּנֵי מָחוֹל לְחִיל הָפַךְ בְּחוּל   שׁוֹאָה יְנִיקוֹת הַיְקוּם כִּסָּחַת.
דֶּלֶת עֲלוּקָה סֹבֵבָה עַל־צִיר מְתֵי   תֵבֵל, וּמֵאֵין קֹרְאִים נִפְתַּחַת,
יַלְדֵי אֲדָמָה יִזָּרְעוּ — אַךְ מֻוְתָה   מַגָּל, וּבוֹר מִזְרֶה, וְשַׁחַת רָחַת.
הוֹי אֵם מְשַׁכֶּלֶת עֳפָרִים טִפְּחָה,   יִבְכּוּ — וְלֵב מְעֻלָּלִים מַקְשָׁחַת!
אוֹיָה לְאֹמֶנֶת תְּבַקֵּעַ אֲשֶׁר   תֵּינִיק, וְגוּרִים רִבְּתָה טֹבָחַת!
תֵּבֵל בְּתַבְלִיתֵךְ הֲבִינוֹתִי, וּמַה־   תִּגְאִי כְּשַׁלֶּטֶת וְכַנִּצַּחַת?
מַה־תַּלְכִי בַלָּט וּמַה־תִּתְנַכְּרִי?   עֵינַי מְשׁוּבָתֵךְ רְאוֹת נִפְקָחַת!
אַיֵּה מְקוֹם מִפְלָט וְעִיר מִקְלָט, אֲשֶׁר   תִּמָּלְטִי יוֹם תִּבְרְחִי, רֹצַחַת?
מִכָּל־עֲבָרִים גֹּאֲלֵי־דָם תִּמְצְאִי —   כִּי אַתְּ בְּחַרְבֵּךְ כָּל־אֱנוֹשׁ אֹבַחַת.
רוּחַ תְּלָאוֹת תַּעֲבִירִי עַל־כְּנַף   רוּחוֹת, וְיִשְׁבֵי אִי וְאִי מַפָּחַת,
תִּסְפִּי נְקִיִּם מִבְּלִי פֶשַׁע וְחֵטְא —   מָתַי תְּהִי לַמְּעֻוָּה סֹלַחַת?
וַאֲנִי הֲלוּם הַלְמוּת עֲמֵלֵךְ שֶׁרֶרָה   עֵינִי, וְלִבִּי מִתְּמוֹל נִגָּחַת,
וּתְחַשְּׁבֵנִי כַּאֲשֵׁרָה לַעֲקֹר   בַּדַּי, וְאַחְשְׁבֵךְ כְּעִיר נִדַּחַת;
נָקֵל בְּעֵינֵךְ שֹׁד וְחָמָס, עַד הֱיוֹת   בִּכְבוֹד אֲדֹנֵךְ יַד־מְרִי שֹׁלַחַת!
מָגֵן צְבִי נִגְעַל, וְשַׁחַת נִטְבְּלָה   צִנָּה, בְּשֶׁמֶן הַיְקָר נִמְשָׁחַת!
אֵיכָה נְוַת עִיר וְקַדִּישׁ מִדְּבִיר   תָּנוּד וְאֶל־חָרוּל וְקוֹץ נִסְפָּחַת?
כְּלַל יְגוֹנוֹ כָּל־שְׂפַת יִדְעָיו בְּשִׁיר,   וּבְכִי וְתַמְרוּרִים לְשָׂפָה אַחַת,
אַךְ בִּנְהִי אֶקַּח שְׁכֶם אֶחָד עֲלֵי   שִׁבְמָה, וְגֶפֶן מִסְפְּדִי סֹרַחַת.
הַשָּׂר מְשֻׁלָּם! מַעֲדָתְךָ כָּל־עֲדִי   סָר, יוֹם אֲרוֹנְךָ יַד־זְבֻל לָקְחַת,
קִרְיָתְךָ תֵּשַׁח בְּסוּר יִקְרָתְךָ,   עִירְךָ בְּיוֹם נִצְחֲךָ נִסָּחַת!

אֵין־דַּי בְּרֹב יְמוֹתַי		סַפֵּר הוֹד פְּעָלָיו;
אָמְנָם בְּרֹן וּבִבְכִי,		מִמְסַךְ רַעְיוֹנָי,
צוּר שַׁחֲרִי, וְתֵלְכִי		לִדְרשׁ אֶת־אֲדֹנָי!

וּבְעֵת תְּהוֹם אֳרָחָיו		יֵרֵד רַעְיוֹנִי,
וּבְחוּג שְׁמֵי שְׁבָחָיו		יִתְהַלֵּךְ לְשׁוֹנִי,
מִלַּהֲטֵי שְׁלָחָיו		סַנְוֵרִים בְּעֵינִי,
מִתְהַפְּכִים בְּהָפְכִּי		אֶל־אַחֲרֵי תְבוּנָי,
בַּל־אֶמְצְאָה — בְּעָרְכִּי —		דֵּעָה אֶת־אֲדֹנָי.

יַעְמֹד וְרֹדְפִים לֹא		יַשִּׂיגוּ כְבוֹדוֹ,
כִּי יַחְשִׁיךְ בְּהִלּוֹ		מֵהַבִּיט בְּהוֹדוֹ,
כָּל־הוֹד וְכָל־יְקָר לוֹ,		יִתְבָּרֵךְ בְּיָדוֹ;
מִי הוּא אֲנִי וּמִי, כִּי		אַרְבֶּה־לּוֹ רְנָנַי?
אֶחְשֹׁךְ, הֲכִי בְחָשְׁכִּי		אוֹדֶה אֶת־אֲדֹנָי.

דּוּמָם אֲנִי מְחַוֶּה		כִּי לוֹ הַגְּדֻלָּה,
כִּי אַחֲרִישׁ מְקַוֶּה —		וְאֶהְיֶה לְמִלָּה,
אוֹחִיל עֲדֵי יְצַוֶּה		עָלַי צוּר גְּאֻלָּה;
אֶתְפָּאֲרָה בְמָשְׁכִי		עַל חֲקֵי אֱמוּנַי
עִם־עַל שְׁבִי, בְּתָמְכִי		בְּאַהֲבַת אֲדֹנָי.

כָּל־מַחֲנוֹת כְּרוּבָיו		בָּרְכוּ אֵל, וְלִשְׁמוֹ
הוֹדוּ בְּסוֹד אֲהוּבָיו,		כָּל־עֶצֶם לְעַצְמוֹ,
נוֹרָא בְּכָל־סְבִיבָיו		אִישׁ לוֹ מִמְּקוֹמוֹ
הִשְׁתַּחֲווּ, בְּשָׁפְכִּי		שִׂיחִי תַחֲנוּנָי,
וּמְשָׁרְתָיו, בְּבָרְכִי		נַפְשִׁי אֶת־אֲדֹנָי,

[בָּרְכוּ אֶת־אֲדֹנָי הַמְבֹרָךְ.]

רַבִּי מֵאִיר בֶּן־בָּרוּךְ

(מרוטנבורג, נולד לערך ד״א תתק״עה, ונתפס ומת במגדל אנזישהיים ה״א נ״ג)

קִינָה

עַל־שְׂרֵפַת סִפְרֵי הַתּוֹרָה בִּשְׁנַת ה״א י״ד

שַׁאֲלִי, שְׂרוּפָה בָאֵשׁ, לִשְׁלוֹם אֲבֵלָיִךְ, הַמִּתְאַוִּים שְׁכֹן בַּחֲצַר זְבוּלָיִךְ,
הַשּׁוֹאֲפִים עַל־עֲפַר־אֶרֶץ וְהַכּוֹאֲבִים, הַמִּשְׁתּוֹמְמִים עֲלֵי מוֹקֵד גְּוִילָיִךְ,
הוֹלְכִים חֲשֵׁכִים וְאֵין נֹגַהּ, וְקוִּים לְאוֹר יוֹמָם, עֲלֵיהֶם אֲשֶׁר יִזְרַח וְעָלָיִךְ;
וּשְׁלוֹם אֱנוֹשׁ נֶאֱנָח, בֹּכֶה בְּלֵב נִשְׁבָּר, תָּמִיד מְקוֹנֵן עֲלֵי צִירֵי חֲבָלָיִךְ,
וַיִּתְאוֹנֵן כְּתַנִּים וּבְנוֹת יַעֲנָה, וַיִּקְרָא מִסְפֵּד מַר בִּגְלָלָיִךְ!
אֵיכָה נְתוּנָה בְּאֵשׁ אָכְלָה תְּאֻכַּל בְּאֵשׁ בָּשָׂר, וְלֹא נִכְווּ זֵדִים בְּגֶחָלָיִךְ?
עַד־אָן, עֲדִינָה, תְּהִי שֹׁכְנָה בְּרֹב הַשְׁקֵט, וּפְנֵי פְרָחַי הֲלֹא כָסוּ חֲרֻלָּיִךְ?
תֵּשְׁבִי בְּרֹב גַּאֲוָה לִשְׁפֹּט בְּנֵי אֵל בְּכָל־ הַמִּשְׁפָּטִים וְתָבִיא בִּפְלִילָיִךְ,
עוֹד תִּגְזְרִי לִשְׂרֹף דָּת־אֵשׁ וְחֻקִּים — וְלָ־ כֵן אַשְׁרֵי שֶׁיְּשַׁלֶּם־לָךְ גְּמוּלָיִךְ! —
צוּרִי בְּלַפִּיד וְאֵשׁ הַלְבַעֲבוּר זֶה נְתָ־ נֵךְ, כִּי בְאַחֲרִית תְּלַהֵט אֵשׁ בְּשׁוּלָיִךְ?
סִינַי, הַעַל־כֵּן בְּךָ בָּחַר אֱלֹהִים וּמָ־ אַס בִּגְדֹלִים וְזָרַח בִּגְבוּלָיִךְ,
לִהְיוֹת לְמוֹפֵת לְדָת כִּי־תִתְמַעֵט וְתֵ־ רֵד מִכְּבוּדָהּ? וְהֵן אֶמְשֹׁל מְשָׁלָיִךְ:
מָשָׁל לְמֶלֶךְ אֲשֶׁר בָּכָה לְמִשְׁתֵּה בְנוֹ, צָפָה אֲשֶׁר יִגְוַע, כֵּן אַתְּ בְּמִלָּיִךְ!
תַּחַת מְעִיל תִּתְכַּס, סִינַי, לְבוּשֵׁךְ בְּשַׂק, תַּעְטֶה לְבוּשׁ אַלְמְנוּת, תַּחְלִיף שְׂמָלָיִךְ.
אוֹרִיד דְּמָעוֹת עֲדֵי יִהְיוּ כְנַחַל וְיַ־ גִּיעוּ לְקִבְרוֹת שְׁנֵי שָׂרֵי אֲצִילָיִךְ,
מֹשֶׁה, וְאַהֲרֹן בְּהֹר הָהָר, וְאֶשְׁאַל הֲיֵשׁ תּוֹרָה חֲדָשָׁה בְּכֵן שָׂרְפוּ גְלִילָיִךְ?
חֹדֶשׁ שְׁלִישִׁי וְהַקֶּשֶׁר הָרְבִיעִי לְהַשְׁ־ חִית חֶמְדָּתֵךְ וְכָל־יֹפִי כְלִילָיִךְ;
גֵּדַע לְלֻחוֹת וְעוֹד שָׁנָה בְּאִוַּלְתּוֹ לִשְׂרֹף בְּאֵשׁ דָּת – הֲזֶה תַּשְׁלוּם כִּפְלָיִךְ?
אֶתְמַהּ לְנַפְשִׁי וְאֵיךְ יֶעֱרַב לְחִכִּי אֲכֹל, אַחֲרֵי רְאוֹתִי אֲשֶׁר אָסְפוּ שְׁלָלָיִךְ
אֶל־תּוֹךְ רְחוֹבָהּ כְּנִדַּחַת, וְשָׂרְפוּ שְׁלַל עֶלְיוֹן אֲשֶׁר תִּמְאֲסִי לָבוֹא קְהָלָיִךְ!
לֹא־אֵדְעָה לִמְצֹא דֶרֶךְ סְלוּלָה, הֲכִי הָיוּ אֲבֵלוֹת נְתִיב יֹשֶׁר מְסִלָּיִךְ.
יִמְתַּק בְּפִי מִדְּבַשׁ לִמְסֹךְ בְּמַשְׁקֶה דְּמָ־ עוֹת, וּלְרַגְלַי הֱיוֹת כֶּבֶל כְּבָלָיִךְ;
יֶעֱרַב לְעֵינַי שְׁאֹב מֵימֵי דְמָעַי עֲדֵי כָלוּ, לְכָל־מַחֲזִיק בִּכְנַף מְעִילָיִךְ,
אַךְ יֶחֶרְבוּ בְּרִדְתָּם עַל־לְחָיַי, עֲבוּר כִּי נִכְמְרוּ רַחֲמַי לִנְדֹד בְּעָלָיִךְ.

רוּחִי — וְאִם אֶרְחַק — לְצִיּוֹן קִרְבֵךְ מִתְנַפְּלָה תָמִיד וּמִשְׁתַּטַּחַת.
לִבְשִׁי שְׁמָמָה, שֶׂה פְזוּרָה, עַל־אֲרִי, הַרְחֵב כְּנֶשֶׁר, עַל־כְּפִיר, קָרַחַת!
רַב תַּאֲנִיָּה לָאֳנִיָּה, מִבְּלִי תֹרֶן וּמֵאֵין נֵס בְּיָם צֹלַחַת.
דַּלִּים בְּצֵל מִי יֶחֱסוּ, כִּי־יֵבְשָׁה גֶּפֶן בְּעָרֵי מִסְכְּנוֹת פֹּרַחַת?
גְּדוּ לְשׁוּעַ, בַּנְּדָבוֹת שׁוּמְטָה עֵינוֹ, וְעַל־צוּק שִׁבְרְכֶם מַשְׁגַּחַת,
שָׁבַת צְרוֹר־כֶּסֶף וּמַדְהֵבָה, אֲשֶׁר מִלֵּא כְלֵיכֶם מָן, וּבַר אַמְתָּחַת!
שׁוּר הֶאֱבִיל וּלְבַב שְׂרִידָיו תַּאֲבִיל, נַפְשׁוֹ אֲבָל רֹן בַּזְּבֻל פֹּצַחַת;
תֵּבֵל כְּשַׁחַק מְאוֹזְנַיִם חֲשֻׁבָה, וַתֶּחְשַׁךְ שַׁחַק וְגֵו זֹנַחַת,
וַתְּאֻרָה שָׁם מִפְּרִי יָדָהּ בְּסוֹד חַיּוֹת, וּבֵין כַּנְפֵי כְרוּב אֹרַחַת,
לָהּ מַהְלְכִים בֵּין בָּמֳתֵי תַרְשִׁישׁ, וְעַל־ גַּפֵּי עֲרָבוֹת אָהֳלָהּ מֹתָחַת!

2

בְּמוֹת הַנָּשִׂיא רַבִּי קָלוֹנִימוֹס בֶּן־רַבִּי מֵאִיר

אֲנִי גֶבֶר לְכָל־שֶׁבֶר, וְשֶׁבֶר לְכָל־חֹלֵם חֲלוֹם מֹרֶךְ וְרִפְיוֹן,
אֲנִי מוֹדַע לְכָל־פֶּגַע וְנֶגַע, אֲנִי מַרְאֶה לְכָל־מַרְאָה וְדִמְיוֹן,
אֲנִי אָח אֶל־נְהִי וָאָח, וְהָאָח מְבֹעֶרֶת בְּלֵב כָּל־דַּל וְאֶבְיוֹן,
אֲנִי — עֵינַי וְכִלְיוֹתַי וּמָתְנַי יְסֻפּוּן חִישׁ וְיִדֹּדוּן כְּחֶזְיוֹן,
אֲנִי כָאָב לְכָל־נִכְאָב וְכֹאֵם, לְאֵם דֶּרֶךְ מְקוֹם חֹרֶב וְצִיּוֹן,
אֲנִי — מַחֲלָה וְנֹעָה שֵׁם בְּנֹתַי, וְשֵׁם בָּנַי, אֲמֵת, מַחְלוֹן וְכִלְיוֹן!

רַבִּי יְדַעְיָה הַפְּנִינִי בֶּן־אַבְרָהָם

(בבדרש, לערך ה"א ל' — ה"א ק')

הָעוֹלָם

הָעוֹלָם יָם זֹעֵף,
רַב מְצוּלָה, רְחַב יָדַיִם,
וְהַזְּמַן גֶּשֶׁר רָעוּעַ
בָּנוּי עָלָיו.
רֹאשׁוֹ אָחוּז בְּחַבְלֵי הַהֶעְדֵּר
הַקֹּדֵם לַהֲוָיָתוֹ,
וְתַכְלִיתוֹ לִרְאוֹת בְּנֹעַם מַתְמִיד,
לֵאוֹר בְּאוֹר־פְּנֵי־מֶלֶךְ.

רֹחַב הַגֶּשֶׁר אַמַּת־אִישׁ,
וְגַם־אָפְסוּ הַמִּסְגְּרוֹת,
וְאַתָּה, בֶּן־אָדָם,
— עַל־כָּרְחֲךָ אַתָּה חַי —
עֹבֵר עָלָיו תָּמִיד
מִיּוֹם הֱיוֹתְךָ לְאִישׁ.
בְּהַבִּיטְךָ קֹצֶר הַמַּסְלוּל
וְאֵין־דֶּרֶךְ לִנְטוֹת יָמִין וּשְׂמֹאול —
הֲתִתְפָּאֵר כְּיָד וָשֵׁם?
בַּהֲצִיצְךָ אֲבַדּוֹן וָמָוֶת לְךָ חוֹמָה
מִימִינְךָ וּמִשְּׂמֹאלֶךָ —
הֲיַעֲמֹד לִבְּךָ, הֶתֶחֱזַקְנָה יָדֶיךָ?
וְכִי תִתְהַלֵּל בְּחֶמְדַּת קִנְיָן
וְרֹב עִנְיָן,
אֲשֶׁר אֲסַפְתּוֹ בִּזְרוֹעַ חֲשַׂפְתּוֹ,
אֲשֶׁר בִּקַּשְׁתּוֹ בְּקַשְׁתֶּךָ
וַתֵּרֶד לְרִשְׁתּוֹ בְּרִשְׁתֶּךָ?
מַה־תַּעֲשֶׂה לְזַעַף הַיָּם וַהֲמוֹנוֹ
כִּי יִתְגָּעֵשׁ וְשָׁטַף וְעָבָר,
וּבֵית מְלוֹנְךָ אַף־הוּא
יְחַשֵּׁב לְהִשָּׁבֵר?
זֶה הַיָּם גָּדוֹל
אֲשֶׁר־אַתָּה בְּקִרְבּוֹ:
הֲתִתְפָּאֵר עָלָיו,
גַּם־הִשְׂתָּרֵר עַל־פָּרָשָׁיו וְרִכְבּוֹ?
צֵא־נָא עַתָּה וְהִלָּחֶם בּוֹ!
גַּם כִּי־תָחֹג וְתָנוּעַ
מִיֵּין תְּנוּאוֹת גְּאוֹנֶךָ,
אֲשֶׁר יוֹנוּךָ,
מְעַסִּים רִמֹּנֵי רוֹמֲמוּתֶךָ,
שֶׁהֵמָּה רִמּוּךָ,
כִּמְעַט
— כִּמְעַט נְטוּתְךָ אָנֶה וָאָנָה —
תֹּאבַד כְּרֶגַע בִּמְצֻלוֹת מַבְהִילוֹת,
וְדִמְךָ מִיָּדָם אֵין מְבַקֵּשׁ;
תֵּלֵךְ מִתְּהוֹם אֶל־תְּהוֹם,
נָבוֹךְ בְּנִבְכֵי־יָם —
וְאֵין־אֹמֵר הָשֵׁב!

*

הַנֶּפֶשׁ הַמְדַבֶּרֶת מְדַבֶּרֶת

אַתָּה הִרְכַּבְתָּ אֱנוֹשׁ מֵרֹאשׁ
מְנֻוָּיָה שְׁפָלָה, סְכָלָה, שְׁכוּלָה, הַצֹּלֶלֶת בִּתְהוֹמוֹת נְקָמוֹת וּמְאֵרוֹת,
וְרוּחַ יְקָרָה יֹדַעַת בֵּינֵינוּ מַה־טּוֹב,
אֲצוּלָה מִכָּבוֹד, הָעֹלָה הִיא לְמַעְלָה וְהָיְתָה לִמְאוֹרוֹת.
יְיָ אֱלֹהַי, בִּתְבוּנַת מְלֶאכֶת מַעֲרֶכֶת תַּבְנִית יְצָרַי גָּדַלְתָּ מְאֹד,
נִפְלָאִים מַעֲשֶׂיךָ בְּנַפְשִׁי הַיֹּדַעַת.

לָקַח צְרוֹר כַּסְפּוֹ, הָלַךְ בְּדֶרֶךְ לְמֵ־   רָחוֹק, וְעִמּוֹ הֲלֹא נָסוּ צְלָלָיִךְ,
וַאֲנִי כְשִׁכּוּל וְגַלְמוּד נִשְׁאַרְתִּי לְבַד   מֵהֶם, כְּתֹרֶן בְּרֹאשׁ הַר מִגְדָּלָיִךְ.
לֹא אֶשְׁמְעָה עוֹד לְקוֹל שָׁרִים וְשָׁרוֹת, עָלַי   כִּי נִתְּקוּ מֵיתְרֵי תֻפֵּי חֲלִילָיִךְ,
אֶלְבַּשׁ וְאֶתְכַּס בְּשַׂק, כִּי לִי מְאֹד יָקְרוּ,   עַצְמוּ כְחוֹל יִרְבְּיוּן נַפְשׁוֹת חֲלָלָיִךְ.
אֶתְמַהּ מְאֹד עַל־מְאוֹר הַיּוֹם אֲשֶׁר יִזְרַח   אֶל־כֹּל, אֲבָל יֶחְשַׁךְ אֵלַי וְאֵלָיִךְ.
זַעֲקִי בְקוֹל מַר לְצוּר עַל־שִׁבְרוֹנֵךְ וְעַל־   חָלְיֵךְ, וְלוּ יִזְכֹּר אַהֲבַת כְּלוּלָיִךְ;
חִגְרִי לְבוּשׁ שַׂק עֲלֵי הַהַבְעָרָה אֲשֶׁר   יָצְאָה לְחַלֵּק וְסָפְתָה אֶת־תְּלוּלָיִךְ!
כִּימֵי עֲנוּתֵךְ יְנַחֲמֵךְ צוּר, וְיָשִׁיב שְׁבוּת   שִׁבְטֵי יְשֻׁרוּן וְיָרִים אֶת־שְׁפָלָיִךְ;
עוֹד תַּעְדִּי בַעֲדִי שָׁנִי, וְתֹף תִּקְחִי,   תֵּלְכִי בְמָחוֹל וְצַהֲלִי בִמְחוֹלָיִךְ;
יָרוּם לְבָבִי בְּעֵת צוּרִי לְאוֹר לָךְ וְיַ־   גִּיהַּ לְחָשְׁכֵךְ וְיָאִירוּ אֲפֵלָיִךְ!

רַבִּי אַבְרָהָם בֶּן־יִצְחָק

(נקרא על שם עיר מולדתו בדרשי, נולד לפני ד"א תת"קצ, חי בפירפיניאן, ומת לערך ה"א ס')

קִינוֹת

1

עַל־מוֹת רַבִּי מְשֻׁלָּם

(דון בונפוס רונגט)

נְדוּ לְנֶפֶשׁ נוֹדְדָה מִפַּחַת   יוֹמָם, וְלַיְלָה — נָפְלָה בַשַּׁחַת,
מִפַּח לְמָצוֹד תַּהֲלֹךְ, מִמַּהֲמֹר   לַפַּד, וּמִפַּחַת לְפַח בֹּרַחַת,
מִמּוֹקְשִׁים תָּנוּס — וְיָמִים יִפְרְשׂוּ   רֶשֶׁת, עֲדֵי בַמּוֹקְשִׁים בֹּטַחַת,
תִּדְפֹּק עֲלֵי־דֶלֶת וּמִי יִפְתַּח, וְיָד   יָגוֹן בְּתוֹךְ קִרְבִּי תְּהִי מַבְרַחַת?
כַּפָּהּ וְחָפְנֶיהָ בְעָמָל נִמְלְאוּ,   תִּיגַע וְלֹא־תִמְצָא מְלֹא כַף נָחַת!
אָמַר לְכַבּוֹת לַהֲבוֹת עָצְבִּי — וְאָז   רוּחַ תְּלָאוֹת נֶשְׁבָה לְפָחַת,
חִילִים בְּנִזְרֵי רַעְיוֹנַי לְהַטוּ,   תּוּגָה בְּמוֹרָשַׁי כְּאֵשׁ קֹדַחַת.
תִּחַד כְּבֹדִי בַּהֲמוֹן שָׂרִים וְסוֹד   שׁוֹעִים, וְעִם־הַמּוֹשְׁלִים נֹכַחַת:
אֵיכָה לְמִשְׁרַתְכֶם מְמִתִּים יִלְעֲגוּ,   אֵיךְ יַד־קֶטֶב חֵיל שִׂיאֲכֶם נִצַּחַת!
פֶּלֶךְ וּמִבְצָר תִּלְכְּדוּ — אֵיךְ רוּחֲכֶם   לִמְחַבְּלִים הוּמָה וּמִשְׁתּוֹחַחַת!

הֲלֹא תֵבוֹשׁ וְתֵאָלֵם,
וְאָבִיהָ יָרֹק יָרַק בְּפָנֶיהָ הֲלֹא תִכָּלֵם,
וּבֵין כֹּה וָכֹה יִהְיֶה בָשְׁתָּהּ — מְבַעֲתָהּ,
וְהַכָּרַת מֻמְאָתָהּ יַחֲזִיק בְּשׁוּלֶיהָ לֵאמֹר:
אִם־גֻּנֹּב גֻּנַּבְתִּי מִמְּקוֹם שְׁלֵמוּת וְכָבוֹד,
וְגַם־פֹּה לֹא־עָשִׂיתִי מְאוּמָה לְהַשְׁלִים חֶסְרוֹנִי,
הֲלֹא טוֹב־לִי עוֹד אִמָּנֶה עִם אֲשֶׁר־עֶדֶן לֹא הָיָה!
בְּכָל־כֹּחִי אֶעֱבֹד אֶת־אֱלֹהָי,
אֶעֱלֶה אֶל־אָבִי בְּתִימֲרוֹת עָשָׁן עֲנַן־הַקְּטֹרֶת הַמּוּרַת לְאַפִּי מְרִיחוֹ,
בְּכָל־יְכָלְתִּי אֶדַּמֶּה לְעֶלְיוֹן,
אֹחֲזָה בְסַנְסִנֵּי הַהַנְהָגָה הַיֹּרֶדֶת מִכּוֹכְבֵי רְקִיעָיו!
יָדַעְתִּי כִּי לְמִחְיָה שְׁלָחַנִי אֱלֹהִים לְיֹשְׁבֵי הָאָרֶץ,
כִּי כֻלָּם פְּגָרִים מֵתִים;
לֹא כִּי־כִוְּנָה הַחָכְמָה לַהֲמִיתֵנִי — אֲבָל לְהַחֲיֹתָם,
אַף לֹא לְהַשְׁפִּיל כְּבוֹדִי — כִּי אִם־לְהַרְבּוֹת בִּיקָרָם —
וְאִם נְשָׂאַתְנִי רוּחַ אֱלֹהִים וַיַּשְׁלִכֵנִי בְּאַחַת הַגֵּאָיוֹת,
עוֹד יַעַמְרֵנִי רָצוֹן אַחַר שִׁלּוּחָי.
כְּכֹחִי אָז וּכְכֹחִי עַתָּה לַעֲמֹד בְּהֵיכָלוֹ;
הֵן עוֹד הַיּוֹם גָּדוֹל,
בְּהִשָּׁקַע הַדְרָתִי בְּיָוֵן מְצוּלָה —
יִזַּל כַּטַּל סְבִיב מַחֲנוֹתַי כְּבוֹד אֱלֹהִים, מֵאִיר עֵינֵי חֶשְׁכָתִי.
וְאַף כִּי־שָׂמוּ אֹתִי בַבּוֹר — שִׁפְעַת אֲנִי רֹאֶה,
שֶׁפַע שְׂבַע רָצוֹן מְמַלֵּא כָל־גְּדוֹתָי,
יִשְׁפֹּךְ בְּרֹחַב שֶׁעוּרוֹ לַעֲבֹר מִמֶּנִּי לְזוּלָתִי מֵהַכֹּחוֹת הַשְּׁכֵנִים אֵלָי,
עַד הִרְגִּילִי גְוִיָּתִי גַּם־הוּא, הַקָּרֵב אֶל־בֵּיתִי בְּמִכְסַת נֶפֶשׁ,
לְבִלְתִּי הִשְׁתַּמֵּשׁ בְּמִשְׂגֵּיהֶם אוֹ לַעֲשׂוֹת כָּל־מְלָאכָה,
כִּי אִם־חָפֵץ בָּהּ הַשֵּׂכֶל לְהֵעָזֵר בְּהַצְלָחָה;
לְכֻלָּם חִלַּקְתִּי מִכְּבֹדִי אִישׁ לְפִי אָכְלוֹ,
וּבִגְדֵי הוֹדִי הִתְבַּשְּׂמוּ וְגַם שָׂמוּ בִכְלֵיהֶם,
וְיוֹם הִתְרַשְּׁלָם מֵהִתְאַמֵּץ לְעֶזְרָתִי,

אַתָּה עָשִׂיתָ לָּנוּ אֶת־הַנֶּפֶשׁ הַזֹּאת,
גְּנֻבַת הֵיכְלֵי מֶלֶךְ, שְׁכוּנָה בָּאֳהָלִים,
עֶלְיוֹנָה מִתְגּוֹרֶרֶת בְּמוֹרָד, שׁוֹשַׁנַּת הָעֲמָקִים.
אַתָּה הִקְצֵיתָ מָקוֹם לְשִׁבְתָּהּ,
מַצָּע קָצֵר בִּכְסָלַי, חָשַׁךְ מִשְּׁחוֹר תָּאֳרוֹ;
פְּנִית הַבָּיִת,
הֲכִינוֹתָ כִּסֵּא לָהּ — מִשְׁכַּן עֲלָמָה בִּצְלָעַי,
וַתַּעֲשֶׂה־לָּהּ רְגָבִים וְרָקָב, מְחֻלָּקִים בְּקָו, מִסְגֶּרֶת טֹפַח סָבִיב,
וַתְּכַסֶּהָ בְּחֶלְאָה וְקַדְרוּת מְצֻפִּים עַל־חֶרֶשׂ,
וַתַּחְמְרָהּ בַחֵמָר וּבַזָּפֶת.
זֹאת כְּבוּדָּה בַת־מֶלֶךְ פְּנִימָה
תִּזְכֹּר יְקָר מִשְׁפַּחְתָּהּ וּבֵית אָבִיהָ, וְלֹא־יָדְעָה מִי־הֱבִיאָהּ הֲלֹם.
בְּשַׁנְּנָהּ רַעְיוֹנָהּ — בְּעֹז חֶבְיוֹנָהּ,
וְשַׂגְּבָהּ מַחְשָׁבָהּ — בְּמַחְצָבָהּ,
לֹא יַחֲרִידוּהָ הֶעָדֵר וְכָלָה, וְכַכַּלָּה תַעְדֶּה כְּלִי יְקָר;
וּבְתִתָּהּ עַל־לֵב,
כִּי־שֻׁלְּחָה מִמְּנוּחָתָהּ לְאַף וְחֵמָה, לַעֲבֹד אֶת־הָאֲדָמָה,
וְכִי־גֹרְשָׁה מֵחֲצַר הַמַּלְכוּת לְלַקֵּט בַּשָּׂדֶה,
וּלְבַקֵּשׁ טַרְפָּהּ — בְּזֵעַת אַפָּהּ,
לְחַבֵּק אַשְׁפָּה — כּוֹכְבֵי נִשְׁפָּהּ,
וְלִשְׂבֹּעַ בְּחֶרְפָּה — בִּימֵי חָרְפָּהּ,
תִּתְעַצֵּב בְּמַעֲצֵבָהּ כִּי הִכְלִמָהּ אָבִיהָ,
תִּתְכַּס בִּצְעִיף אַלְמְנוּתָהּ וְתִתְעַלָּף.
מַה־זֹּאת עָשָׂה אֱלֹהִים לָהּ,
לְהַעְתִּיק אָהֳלָהּ — מִזְּבֻלָהּ,
לָגוּר בֵּין נָכְרִים אֲשֶׁר לֹא־יָדָעָה,
לְשַׁלַּח לַעֲזָאזֵל אַיֶּלֶת שְׁחָקִים,
אֲשֶׁר לֹא־נִסְּתָה כַף־רַגְלָהּ הַצֵּג עַל־הָאָרֶץ?
אִם־צוּרָהּ — מְכָרָהּ וְעָשָׂה — הִכְעִיסָהּ,
וַיָּשֶׁת עָפָר לַחְמָהּ, וּרְגָבִים הִטְעִימָהּ, לְבַעֲבוּר הַרְעִמָהּ —

וּמִכְשׁלֵי הַזְּמָן הַסּבְבִים בָּעִיר, הָעִטְרִים אֶל־חֲמֻדוֹתַי לְתָפְשָׂם,
וְהָיָה כָּל־מַחְמַד עֵינַי יָשִׂימוּ בְיָדָם וְלָקָחוּ,
וַאֲבַדְתֶּם מְהֵרָה, אַתֶּם רִאשׁנָה הַמֻּטְבָּעִים בְּהֶפְסֵד,
וְהָיְתָה לִּי חֶבְרַתְכֶם לְמוֹקֵשׁ לְהַאֲבִידֵנִי גַם־אֲנִי עִמָּכֶם;
וְכִי יֵהָפֵךְ לְבַבְכֶם וּקְרָאתֶם לִי לִתְשׁוּעוֹת — מֵאַיִן אוֹשִׁיעֲכֶם?
הַמְגָרְנֵי תְבוּנוֹת אֲשֶׁר סָכָלְתִּי?
אוֹ מִיִּקְבֵי גְבוּרֹתַי אֲשֶׁר שָׁכָלְתִּי?
כִּי אִם־אֶת־הַטּוֹב לֹא נְקַבֵּל מֵאֵת הָאֱלֹהִים —
גַּם־לִי גַּם־לָכֶם לֹא יִהְיֶה . . .

רַבִּי מֹשֶׁה בֶּן־אַבְרָהָם

(ברומא; היה חי עוד בשנת ה״א ג״ב)

סְלִיחָה

עַל־סִפְרֵי הַתּוֹרָה שֶׁנִּקְרָעוּ

אֲבוֹת עוֹלָם, יְשֵׁנֵי מַכְפֵּל, מַה־לָּכֶם
מַחְשִׁים עַד־עֵת קֵץ עַל־עֲלִילֵיכֶם?
בִּינוּ לָשֵׂאת בַּעֲדָם רִנָּה וּתְפִלָּה בְּהִלּוּלְכֶם,
הַמַּזְכִּירִים אֶת־יְיָ, אַל־דֳּמִי לָכֶם!

גִּזְעֵי יַעֲקֹב, שְׁנֵים עָשָׂר שִׁבְטֵי קְהָלוֹ,
שִׁקְדוּ לְהִתְפַּלֵּל לְכֻלּוֹ אֹמֶר כָּבוֹד בְּהֵיכָלוֹ,
דִּין תּוֹרָתוֹ לִתְבֹּעַ מִצָּר הַמִּתְקוֹמֵם לְמוּלוֹ,
וְאַל־תִּתְּנוּ דֳמִי לוֹ!

הֲלֹא מֵאָז רֹעֶה נֶאֱמָן הֵשִׁיב כְּעָסָיו,
הַמְקַבֵּל מִיַּד לְיַד שְׁנֵי לֻחוֹת מַעֲשָׂיו,
וְאֵיךְ עַתָּה לְקָחוּהָ, חֲטָפוּהָ יַחַד מַכְעִסָיו,
הַיָּדַיִם, יְדֵי עֵשָׂו?

כִּי־יְפַתּוּם אֲהָבִים מַרְהִיבִים, וּמְחוֹגוֹת תַּעֲנֻגוֹת יִתְהַלָּכוּ,
לְהִתְעַלֵּם בְּעַצְבֵי עִשְׂבֵי עֲדָנִים,
לְהַשְׂבִּיעַ נֶפֶשׁ בְּהֶמְתָּם וְלִרְעוֹת רוּחָם הַמְרַחֶפֶת עַל־שַׁלְהֶבֶת תַּאֲוָתָם —
אַחֲלִיק לָהֶם אֲמָרִים אֱמֶת,
לְבִלְתִּי־לֶכֶת אַחֲרֵי מְהָרְסַי
וְלָשׁוּב מֵאַחֲרֵי מַחֲרִיבַי, אֲשֶׁר בָּחָרוּ,
לֵאמֹר: מַה־לָּכֶם, רֵעַי, לְבַקֵּשׁ אַחֲרֵי רָעַתְכֶם,
וְלָתוּר אַחֲרֵי שֹׂנְאֵיכֶם מְנַדֵּיכֶם?
הַנִּיחוּ רָאמוֹת וְגָבִישׁ לֶאֱוִיל!
הֲיְדַעְתֶּם כִּי לָנוּ חָכְמוֹת רָמוֹת,
וַאֲנַחְנוּ מַחְשִׁים מִמְּשֹׁל בְּחֶמְדָּתָם וּמְצָאנוּ עָוֹן!
הִנְנִי בְתוֹכְכֶם כְּגִזַּת צֶמֶר הַשֹּׁכֶבֶת בְּאֶרֶץ צְמֵאָה:
בְּרֶדֶת שִׁכְבַת הַטָּל,
בֶּאֱמֶת, עַל־הַגִּזָּה יִהְיֶה־טַּל וְעַל־הָאָרֶץ יִהְיֶה חֹרֶב —
אַחַר הִתְנַעֵר רְסִיסֶיהָ עַל־מְקוֹם מוֹשָׁבָהּ,
תִּרְטַב גַּם־הִיא מְעַט בִּתְמִידוּת שְׁכוּנָתָהּ;
אֲבָל בִּהְיוֹת חֹרֶב אֶל־הַגִּזָּה עִם־רִפְיוֹנָהּ וּסְפוֹגִיּוּתָהּ,
אֵיךְ עַל־הָאָרֶץ הָעֲיֵפָה יִהְיֶה־טָּל? —
וְכֵן כָּל־אֲשֶׁר תִּתְיַשֵּׁר דַּרְכִּי וְאָרוּץ לְהִתְקַשֵּׁר בַּשֶּׁפַע,
אָמַרְתִּי: אֲנִי בְצִלּוֹ אֶחְיֶה,
וְגַם־אַתֶּם יִיטַב לָכֶם בַּעֲבוּרִי וִחְיִיתֶם בִּגְלָלִי,
כִּי־הָיְתָה בִּרְכַּת יְיָ בְּכָל־אֲשֶׁר יֶשׁ־לִי וַיְבָרֶךְ אֶתְכֶם לְרַגְלִי;
אָכֵן בִּנְטוֹתְכֶם מֵעָלַי
לְהִתְכַּסּוֹת בַּאֲפֵר תִּפְאֶרֶת הָעִתִּים,
לְהִתְפַּלֵּשׁ בְּאֵפֶר אוֹפִיר,
לְהִתְעַפֵּר בְּעַפְרוֹת זָהָב,
וְנֶהְפַּכְתֶּם אֶל־הָרוֹדֵף וִהְיִיתֶם לִי לְאֹיְבִים —
מַה־נָּקֵל לָכֶם לְהַפְסִיק חוּט הַחֶסֶד הַמָּשׁוּךְ עָלַי,
כִּי בִמְהֵרָה יִנָּתֵק לְחוּלְשָׁתוֹ,
וּמַצָּאוּנִי עוֹד הַמּוֹנְעִים הַהֶכְרֵחִיִּים הַיֹּשְׁבִים מִמֻּלִי,

קוּמָה יְיָ, רִיבָה רִיבְךָ מֵאֹיְבֶיךָ כֻּלָּהֶם,
מָתְנֵיהֶם תָּמִיד הַמְעַד וּמַלֵּא קָלוֹן פְּנֵיהֶם,
רַשְׁפֵּם בְּאֵשׁ חֲרוֹנְךָ וּבְרוּחַ סוּפָתְךָ תְּבַלְּהֵם,
תִּתֵּן לָהֶם מְגִנַּת־לֵב תַּאֲלָתְךָ לָהֶם!

שַׁכְּרֵם כּוֹס חֲמָתְךָ וּתְנֵם לִמְשִׁסָּה וּבִזּוֹת,
חֶרֶב נֹקֶמֶת נְקַם־בְּרִית דָּמָם לְהַזּוֹת,
תִּפְאֶרֶת כְּבוֹדְךָ לְמַעַן יֵדְעוּ הַכֹּל בְּמַחֲזוֹת,
כִּי יַד־יְיָ עָשְׂתָה זֹּאת.

מַהֵר לְשַׁלֵּם גְּמוּלָם בְּרֹאשָׁם וְעֵינֵינוּ יְשֻׁרוּן,
זְרוֹעֲךָ הַגְּדֹלָה לַחְשֹׂף לְעֵין חֲבַצֶּלֶת הַשָּׁרוֹן,
שִׁבְחֲךָ אָז יְתַנּוּ הַכֹּל וְיָעִידוּ בְּכִשְׁרוֹן:
אֵין כָּאֵל יְשֻׁרוּן!

הָשֵׁב שְׁבוּת עַמְּךָ וּבְנֵה מִקְדַּשׁ אֲרִיאֵל,
קַיֵּם נֹעַם דְּבָרְךָ: „וּבָא לְצִיּוֹן גּוֹאֵל“;
חָזָק וְאַמִּיץ, הַרְאֵנוּ נִקְמָתְךָ בְּצַר גּוֹאֵל,
וְיִוָּדַע כִּי־אַתָּה אֱלֹהִים בְּיִשְׂרָאֵל!

רַבִּי עִמָּנוּאֵל בֶּן־שְׁלֹמֹה

(ברומא, נולד לערך ה"א ל', ומת לערך ה"א צ')

טוֹב לַחֲסוֹת בַּיְיָ

אִם־תִּקְטְלֵנִי, אֵל, לְךָ אוֹחִילָה,
אֶתְכַּס בְּכַנְפוֹת חַסְדְּךָ יוֹם צָר, וּמֵ־
אֶבְטַח בְּיוֹם חֹשֶׁךְ וְקַדְרוּת זַעְמְךָ,
הִנֵּה לְבָבִי עִם־לְבָבוֹת עַמְּךָ —
אָנוּס לְעֶזְרָה מִמְּךָ — אֵלֶיךָ,
חֲמָתְךָ אֶבְרַח עֲדֵי צִלֶּךָ,
לֵאוֹר בְּאוֹר יִשְׁעֲךָ וְנֵר הִלֶּךָ;
עַמְּךָ נְדָבֹת הֵם בְּיוֹם חֵילֶךָ!

*

זאת הַתְּעוּדָה בְּיִשְׂרָאֵל, מִנִּי־קֶדֶם מְשָׁעֳשָׁעָה,
בִּגְדֵי אַלְמְנוּת לִבְשִׁי וְהָסִירִי עֶדְיֵי שַׁעֲשׁוּעָה,
חַנְנִי לְקִנֵּךְ וְאַל־תִּתְּנִי פוּגַת, לְהַמְנִיעָה
קוֹלֵךְ מִבֶּכִי וְעֵינַיִךְ מִדִּמְעָה!

מְסַפְּרֵי רוּם, מְשָׁרְתֵי אֵל נוֹרָא וְעֶלְיוֹן,
רֶגֶשׁ שַׁוְעָה הִשְׁמִיעוּ לְפָנָיו, וְזֹאת תִּבְעָיוּן:
יְהִירִים, חָמְסוּ תוֹרָתוֹ, מִדֶּשֶׁן עֲפָרָם יִרְוָיוּן;
מַלְאֲכֵי שָׁלוֹם מַר יִבְכָּיוּן!

כָּל־בֵּית יִשְׂרָאֵל יִתְאַסְּפוּ יַחַד בִּזְרִיזוּת,
אֲנָשִׁים וְנָשִׁים, לִקְרֹא עֲצָרָה וְלִשְׁקֹד מְזוּזוֹת,
לְחֵץ יַעַן גָּבַר מַחְמַד עֵינֵינוּ לְהַבְזוֹת,
וְנָצוּמָה וּנְבַקְשָׁה מֵאֱלֹהֵינוּ עַל־זֹאת!

מַה־חֵפֶץ בַּחַיִּים לְיֶתֶר פְּלֵיטָה הַנִּשְׁאָרָה
בְּאֵין חָזוֹן וְנָבִיא וְאֵין זֶבַח וְכַפָּרָה?
נוֹסְדוּ־יַחַד זָרִים לִשְׁלֹחַ יָדָם בְּעֶבְרָה,
לָקַחַת אֵת סֵפֶר הַתּוֹרָה!

סוֹד מַחְשְׁבוֹת רֶשַׁע יָעֲצוּ עֹבְדֵי לַמֹּלֶךְ,
רָפֹס וּרְמֹס תּוֹרַת חֶסֶד בְּסָחוּב וְהַשְׁלֵךְ;
עֵינַי חָשְׁכוּ עַל־קְרִיעַת תּוֹרָתִי בְּהֵיכָלֵךְ
בְּתַעַר הַסֹּפֵר וְהַשְׁלֵךְ.

פַּחֲדוּ בְצִיּוֹן חַטָּאִים מִפְּנֵי פַּחַד אֲדֹנָי,
הָעֵת הַרְאוֹת כֹּחַ מֶמְשַׁלְתּוֹ לָדִין דִּינִי!
צַעֲקָתִי קֶשֶׁב לִנְקֹם נִקְמַת תּוֹרָתְךָ לְעֵינַי,
וְעַתָּה יִגְדַּל־נָא כֹּחַ אֲדֹנָי!

מָה אוֹמְרָה, נִכְאָב, וְיֹצֵר עַיִן
בֹּחֵן לְכִלְיוֹתַי, וְיָדוֹ רִקְּמָה
גָלְמִי, וְכָל־רֵעַי בְּסִפְרוֹ נִכְתָּבוּ;
הוֹצִיא יְסוֹד עוֹלָם לְיֵשׁ מֵאַיִן
מַשְׁקִיף סְתָרֵינוּ, וְאֵיךְ נִתְחַכְּמָה
לַסְתִּר עֲצָתֵנוּ — וְדִינָיו נִצָּבוּ!

*

בֵּית מוֹעֵד לְכָל־חָי

עֵת אֶחֱזֶה קִבְרֵי בְּנֵי הָעָם
כִּי־אֶזְכְּרָה הַשֹּׁכְבִים שָׁמָּה,
אֶזְכֹּר יְמֵי שִׁבְתָּם בְּתֵבֵל, אַף־
בָּהֶם אֲנָשִׁים חָכְמוּ לִמְאֹד,
הַדֹּרְשִׁים טוֹבָה אֱלֵי עַמָּם,
בָּם בַּהֲמוֹת שָׂדַי בְּתַבְנִית אִישׁ,
בָּם בַּעֲלֵי אַשְׁמָה כְּמוֹ אָמוֹן,
הָאֹמְרִים לַעֹבְרִים סוּרוּ,
יִתְהַלֲלוּ יִתְמֹלֲלוּ אֵימִים,
נִלְאָה זְמָן לִרְפֹּא מְשׁוּבוֹתָם,
לֹא־נָתְנוּ לִבָּם לְאַחֲרִיתָם,
שָׁמָּה רְשָׁעִים חָדְלוּ רֹגֶז,
שָׁמָּה עֲבָדִים מֵאֲדֹנֵיהֶם
שָׁמָּה יְגֵעִים בַּזְּמָן נָחוּ,
קָטֹן וְגָדוֹל שָׁם, וְכָל־הַיְקוּם
יַחַד אֲסִירִים שַׁאֲנָנוּ שָׁם,
לֹא־נִכְּרוּ שׁוֹעִים וְנִכְבָּדִים
הִתְיָאֲשׁוּ הֵם מֵרְאוֹת טוֹבָה,
לִבִּי סְחַרְחַר בַּחֲזוֹת כָּל־זֹאת,
צַר־לִי, וְאִם אֶהְיֶה כְּמִתְעַלֵּם

יִמַּס לְבָבִי יַעֲמֹד נִפְעָם,
אֵיךְ הָיְתָה אָרְחָם וְגַם־רִבְעָם,
אֶזְכֹּר נְסִבָּה סִבְּבָה נָסְעָם.
עַד כִּי־לְמֶרְחָק נָשְׂאוּ דֵעָם,
הַדֹּבְרִים שָׁלוֹם לְכָל־זַרְעָם;
וַיְשַׁלְּחֵם הָאֵל בְּיַד־פִּשְׁעָם;
אַף־בַּעֲלֵי חַטָּאת כְּיָרָבְעָם,
וּמְקַדְּשִׁים הָעָם בְּמַגָּעָם,
אַף־הֻמְכוּ לוֹ שָׁמְעוּ שִׁמְעָם,
כִּי־הֶחֱלִיף צִבְעָם וְלֹא טִבְעָם,
הִטּוּ לְבָבָם אַחֲרֵי בִצְעָם.
שָׁם יֹעֲצֵי אֶרֶץ בְּמַדָּעָם,
חָפְשִׁים, וְשָׁם כֵּהָה, אֱמֶת, נִגְעָם,
שָׁם מָצְאוּ נַפְשָׁם וּמַרְגּוֹעָם,
שָׁם רָבְדוּ עַרְשָׁם וּמַצָּעָם,
לֹא שָׁמְעוּ נֹגֵשׂ וְקוֹל רַעַם,
לִפְנֵי חֲשֻׁכִּים, מָלְאוּ זָעַם,
לֹא־עוֹד יְקַוּוּ לַחֲזוֹת נֹעַם.
לֹא־אֶשְׂמְחָה עֵת אֶחֱזֶה צַלְמָם,
יוֹם יוֹם אֲנִי הֹלֵךְ לְמַסָּעָם,

מֵיָּ מִשְׁפַּט־אִישׁ

אוֹיָה לְנַפְשִׁי, מַה־מְּאֹד יָרֵאתִי!
אִלּוּ אֲנִי קָרוּא לְמִשְׁפַּט־מֶלֶךְ,
יִזַּל כְּטַל דִּמְעִי וְרוּחִי תֵלֵךְ,
נַפְשִׁי אֲזַי לַמָּוְתָה הֶעֱרֵיתִי.

צַר־לִי, עֲמִיתַי, וַאֲנִי נִקְרֵאתִי
לִפְנֵי אֲדוֹן עוֹלָם, רְאוּ אֵיךְ אֵלֵךְ,
מָךְ מִתְּבוּנָה וֶאֱמוּנָה הֵלֶךְ?
טוֹב־לִי אֲנִי עוֹד שָׁם וְלֹא־נִבְרֵאתִי!

אוֹיָה, יְחִידָתִי, וְאֵיךְ לֹא־תַחְשְׁבִי
מָחָר אֲשֶׁר תִּסְעִי? רְאִי אָן תַּחֲנִי,
יוֹם שֶׁיְּדַבַּר־בָּךְ רְאִי מַה־תַּעֲנִי!
מִכֵּס רְדִי, נַפְשִׁי, וְעַל־עָפָר שְׁבִי,
עֶרֶשׂ רְבַדְתּוּ לָךְ תְּמוֹל שָׁם תִּשְׁכְּבִי,
מַצְרֵף וְכוּר לָאֵל — וּבוֹ תִּבָּחֲנִי!

*

עַיִן רָאָה

תַּרְתִּי בְלִבִּי: אִם יְלוּד אִשָּׁה קְצַר
יָמִים שְׂבַע־רֹגֶז יְמַשֵּׁשׁ אָהֳלִי,
יִשְׁמֹר תְּנוּעוֹתַי וְיַשְׁקִיף פָּעֳלִי —
אֶגְּסְרָה, אֶתֵּן לְרוּחִי מַעְצָר,

אַיְשֵׁר פְּעֻלּוֹתַי וְאֶהְיֶה נֶעְצָר;
אִם־בִּי יְהִי אָוֶן וְנֶגַע אוֹ חֳלִי,
אֶכְתּוֹשׁ גְּאוֹן לִבִּי בְּרִיפוֹת בַּעֲלִי,
אָאִיר פְּנֵי נַפְשִׁי כְּמוֹ־אוֹר וָצָר.

דֹּדַי עָרְבוּ לִצְבִיּוֹת חֵן   וַיָּבֹאוּ אֶל־קִרְבֶּנָה,
לֹא־שָׂגְבָה עָפְרָה מִמֶּנִּי,   לֹא־תִבָּצֵר עִיר צִיּוֹנָה,
אִם־תִּסְתַּתֵּר בַּמִּסְתָּרִים —   הֶאָנֹכִי לֹא־אֶרְאֶנָּה?
לוּ תֵחָבֵא אֶל־תּוֹךְ הַיָּם —   מִשָּׁם יָדִי תִקָּחֶנָּה,
אִם־תַּגְבִּיהַּ כַּנֶּשֶׁר אוֹ   בֵּין כּוֹכָבִים תָּשִׂים קִנָּהּ,
אוֹ כָעֵת בַּמָּרוֹם תַּמְרִיא —   מִשָּׁם יָדִי תוֹרִידֶנָּה,
אַשְׁפִּילֶנָּה עַד־הָאָרֶץ,   עַד־הֶעָפָר אַגִּיעֶנָּה!
אָנֹכִי בַּדֶּרֶךְ, וּזְמַן־   כִּי נָחַנִי אֶל־תּוֹךְ גַּנָּה,
לִרְאוֹת הַדּוּדָאִים, לִרְעוֹת   בַּגַּנִּים, לִלְקֹט שׁוֹשַׁנָּה.
שָׁם רָאִיתִי עָפְרָה בָרָה   וּמְקֻטֶּרֶת מֹר וּלְבוֹנָה,
יוֹם צִיֵּר חוֹנֵן הַצּוּרוֹת   אֹתָהּ — מִכָּל־עֵשֶׂק פָּנָה,
לֹא־הוֹלִיד עַל־תֵּבֵל כִּדְמוּ־   תָהּ, וּכְצַלְמָהּ עוֹד לֹא־שָׁנָה,
יוֹם הֻלֶּדֶת הַנִּכְבֶּדֶת   כָּל־הֶהָרִים פָּצְחוּ רִנָּה;
רֹאשָׁהּ עָלֶיהָ כַּכַּרְמֶל,   וּשְׂפָתֶיהָ מָן תִּטֹּפְנָה,
וּמְאוֹרֵי אוֹר בַּשָּׁמַיִם   קֹדְרִים מוּל זֹהַר יִפְעָתָהּ,
שָׁרְרָהּ אַגַּן סַהַר לֹא־יֶחְ —   סַר, וַעֲרֵמַת חִטִּים בִּטְנָהּ,
וּלְחָיֶיהָ — כָּל־הָאוֹרִים   בָּם תִּזְרַחְנָה, בָּם תַּעְרֹבְנָה,
וּבְנִרְדָּם לֵב נִרְדָּם יֵעוֹר,   וּבְנִיר־דָּם כָּאוּר תָּאֹרְנָה;
עֵינֶיהָ לַהַט הַחֶרֶב,   תִּתְהַפֵּכְנָה אֶל־כָּל־פִּנָּה,
עֶשְׁתֹּנֹתַי וּמְזִמּוֹתַי   גַּם־עֵינַי בָּהֶן תִּבָּטַחְנָה,
מִשְׁתָּאוֹת מַחְשׁוֹת לָדַעַת,   אִם־תְּגָרַשְׁנָה אוֹ תִקְרֶאנָה —
לֹא־הִבְחַנְתִּי, אַךְ הֶאֱמַנְתִּי   כִּי הֵן אֹמְרוֹת: לֵכְנָה שֹׁבְנָה!
חַמּוֹתִי רָאִיתִי אוּר, כִּלְ־   יוֹתַי כָּאֵשׁ כֵּן תִּבְעַרְנָה,
לֹא־יָדַעְתִּי אִם אֵשׁ חִשְׁקָהּ   הוּא אֶת־נַפְשִׁי יַלְהִיבֶנָּה,
אוֹ מִמָּרוֹם שָׁלַח בִּי אֵשׁ   עַל־עַצְמֹתַי וַיִּרְדֶּנָּה.
אָמַרְתִּי: מַה־יָּפִית, עָפְרָה,   יִפְעַת הוֹדֵךְ מִי זֶה מָנָה?
אִם־עֵינַיִךְ לִי תִמְתַּצְנָה —   יָדַיִךְ אֹתִי תִרְפֶּינָה,
חוּסִי עָלַי, וּתְנִי־נָא לִי   מִדּוּדָאֵי חִשְׁקֵךְ, יוֹנָה!
כִּשְׁמֹעַ עָפְרָה שָׂשׂ לִבָּהּ,   גַּם־עֵינֶיהָ בִּי תִצְפֶּינָה,
אָמְרָה: בִּשְׁתַּיִם תִּתְחַתֵּן   בִּי הַיּוֹם, נֵזֶר הַבִּינָה!

יֶנְחֶה זְמַן אִתִּי וְיִתְפַּלָּא בִּי, כַּאֲשֶׁר נָחָם וְהִסִּיעָם,
אֵרֵד שְׁאוֹל תַּחְתִּית, וְאַגִּיעַ בִּמְקוֹם אֲשֶׁר יָרָם וְהִגִּיעָם,
יַשְׁקֶה זְמַנִּי לַעֲנָה וָרֹאשׁ לִי, כַּאֲשֶׁר הִשְׁקָם וְהִשְׂבִּיעָם,
יַשְׁפִּיל גְּאוֹן לִבִּי וְיַכְנִיעַ עָרְפִּי, כְּהִשְׁפִּילָם וְהִכְנִיעָם.
לוּלֵי אֲשֶׁר יָעַד אֱלֹהִים חַי לָשׁוּב לְרַחֵם אֶת־אֲשֶׁר זָעַם,
עֵת יָקִיצוּ כָּל־שֹׁכְנֵי עָפָר חַסְדּוֹ וְעִזּוּזוֹ לְהוֹדִיעָם,
וּלְהַחֲלִיץ עַצְמוֹת מְקֻדָּשָׁיו אֶת־מַלְאָכָיו יִשְׁלַח לְהַרְגִּיעָם —
זֹאת בַּחֲזוֹתִי יִפְּלוּ פָנַי, יִמַּס לְבָבִי יַעֲמֹד נִפְעָם!

*

תֵּבֵל — תֶּבֶל

תֵּבֵל — כְּשְׁמוֹ הַיָּדוּעַ, יִדְמֶה אֶל־גֶּשֶׁר רָעוּעַ,
תַּחְתָּיו נַחַל שׁוֹטֵף עָמֹק, בּוֹ נָתוּן חֶבֶל גָּרוּעַ,
דֶּלֶה עָצֵל, יָמָיו כַּצֵּל, רֹאשׁ פָּרוּעַ, אִישׁ־צָרוּעַ,
וּדְלִי רָצוּץ, גִּבְוֶה, נָפוּץ, קָלוּט, שָׂרוּעַ, קָרוּעַ —
יוֹם בָּא לִדְלוֹת נָפַל, וַתִּ־ שָּׁבֵר כַּד עַל־הַמַּבּוּעַ!

*

שִׁירֵי אַהֲבָה וָחֵשֶׁק

1

הָהּ לִזְמַנִּי, כָּתַב שִׂטְנָה עָלַי, לֹא־הִשְׁאִיר לִי עֶדְנָה!
בִּימֵי חָרְפִּי הַשִּׁיר עַל־פִּי רָתַם רִכְבּוֹ, עַל־פִּי חָנָה;
כָּל־הַשִּׁירוֹת מִבּוֹר שִׁירוֹ־ תַי תִּקַּחְנָה וַתְּמַלֶּאנָה,
מִרְמַס רַגְלַי הֵם תִּרְעֶינָה, מִרְפַּשׂ רַגְלַי הֵם תִּשְׁתֶּינָה,
לוֹ הִמְלִיכוּ מֶלֶךְ שִׁירֵי חֵשֶׁק — שִׁירוֹתַי תַּמְלִכְנָה.
הָיִיתִי שַׁעֲשׁוּעֵי לִבּוֹת, יַעֲלוֹת הַחֵן בִּי תְגַלְנָה,
בִּי תִשְׁכַּחְנָה אֵידָן, אִתִּי עַל־רֹאשׁ שִׂמְחָתָן תַּעֲלֶינָה,
וּבְתַצְרֵיהֶם וּבְטִירֹתָם הָיִיתִי קָרוּא רִאשֹׁנָה;

2

מַה־יַּעֲשׂוּ אֵלַי צְבָא מָרוֹם, מַה־יַּעֲשֶׂה שֶׁמֶשׁ, וְאִם־מָרָד?
אֶחֱזֶה צְבִיַּת־חֵן לְאוֹר יוֹמָם — מַה־תַּעֲרֹץ, לִבִּי, וּמַה־תֶּחֱרַד?
תִּתְגַּל בְּתוֹךְ אָהֳלִי וְהִנֵּה אוֹר, תִּתְכַּס וְתִתְעַלַּף — וְהַיּוֹם רָד!

3

לִבִּי סְחַרְחַר בִּי, עָפְרָה צְבִיַּת־חֵן,
מַיִם וְשִׁבֹּלֶת חִשְׁקֵךְ שְׁטָפָתְהוּ;
נָס מִפְּנֵי קִצְפֵּךְ אָז יוֹם חֲרוֹן אַפֵּךְ,
עַד־גַּעֲרַת חִצֵּךְ כַּיּוֹם חֲלָפָתְהוּ;
חוּסִי עֲלֵי נַפְשִׁי, בִּי, יַעֲלַת הַחֵן,
פֶּן־יֹּאמְרוּ עָלַי: אִשָּׁה הֲרָגָתְהוּ!

4

אֶפְקֹד צְבָא מָרוֹם וְאֶרְאֶה, כִּי נִפְקַד מְקוֹם צֶדֶק וְאוֹר נֹגַהּ,
וָאֶשְׁאֲלָה כָּל־הַבְרֵי שַׁחַק: מִי זֶה וְאֵי־זֶה הוּא אֲשֶׁר שָׁגָה,
לִגְנֹב כְּהַיּוֹם כּוֹכְבֵי מָרוֹם וּלְהַעֲמִיד אֶרֶץ עֲלֵי תוּגָהּ?
וַיֹּאמְרוּ־לִי: דּוֹד, שְׁאֶלָתְךָ לִמְאֹד חֲקַרְנוּהָ לְהַשִּׂיגָהּ!
לֹא־נֶעְדְּרוּ צֶדֶק וְנֹגַהּ, כִּי עַל־חוּג אֲדָמָה זָהֳרָם יִגַּהּ,
אַךְ יָרְדוּ הֵמָּה וְשָׁכְנוּ רֹאשׁ עָפְרָה, בְּשׁוֹשַׁן הַיֳּפִי סוּגָה;
שׁוּר עֵין יְמִינָהּ — תֶּחֱזֶה צֶדֶק, שׁוּר עֵין שְׂמֹאלָהּ — תֶּחֱזֶה נֹגַהּ!

*

לֵץ הַיַּיִן

יֹאמַר יַיִן: עֹז אֲזָרְתִּי, לִפְגָרִים נֶפֶשׁ הֶחֱזַרְתִּי;
אֵין לִתְמֹהַּ, אִם־לִי תִּכְרַע כָּל־בֶּרֶךְ עִם־זוּ יָצַרְתִּי,
כִּי רַבִּים מִמָּוֶת אֶגְאַל, וִימֵי רַבִּים כֵּן הִקְצַרְתִּי.
זֶה חַסְדִּי עִם־רֵעַי, כִּי כָל־ מְצָאִי יֹאמַר: אַךְ עֲשַׁרְתִּי!

אֶחְלֹק גּוּפִי לִשְׁנֵי מָנוֹת —   וּבְחַר־לְךָ אַחַת מֵהֵנָּה,
הָאֵזוֹר הוּא יִגְבּוֹל־אֹתָם   בֵּין עֶלְיוֹנָה לַתַּחְתּוֹנָה,
הָעֶמֶק שְׁאָלָה אוֹ הַגְבֵּהַ,   כִּי מָנוֹת לֹא־לָךְ אֶתֵּנָה!
עֵת שָׁמַעְתִּי, לֹא־יָדַעְתִּי   אִם־אַשְׂמְאִילָה אִם־אֵימִנָה,
עֵינַי יָזְקוּ מִטְרוֹת עֹז   וַתָּבֹאנָה וַתִּדְלֶנָה,
אָז אָמַרְתִּי: נִגְזַרְתִּי, כִּי   נַפְשִׁי כַּיּוֹם לֻקְּחָה בְשִׁנָּה!
לֹא־יָדַעְתִּי בִּלְתִּי הַיּוֹם,   נַפְשִׁי עַד־כֹּה לֹא־הֵבִינָה,
כִּי עָפְרָה יַד חִשְׁקָהּ תִּקְפֹּץ,   וּבְאִישׁ חֵיקָהּ תֵּרַע עֵינָהּ,
וְנִקַלֹּתִי עוֹד מִזֹּאת, כִּי   כָאֵלֶּה אִתִּי תִקְרֶאנָה,
אַךְ לִכְבוֹדֵךְ, עָפְרָה, אֶקַּח   לִי הַמָּנָה הָעֶלְיוֹנָה.
כִּשְׁמֹעַ זֹאת עָפְרַת הַחֵן,   אָז כִּלְיוֹתֶיהָ תַעֲלֹזְנָה,
וַתִּשָּׁבַע: חֵי הַחֵשֶׁק,   חֵי חִשְׁקֶךָ, לִבִּי עָנָה!
יַעַן הָיְתָה־זֹּאת עִם־לִבְּךָ,   כִּי לִנְדִיבוֹת לִבְּךָ פָנָה,
חַי־אָנִי — הָאֵזוֹר תַּחַת   כַּפּוֹת רַגְלַי שָׁם אָכִינָה,
וּמָשַׁלְתָּ בַכֹּל, וּשְׁתֵּי   הַמַּמְלָכוֹת לָךְ תִּהְיֶינָה!
אָז הָלַכְתִּי עִם עָפְרַת־חֵן,   עַד־בָּאתִי אֶל אַפִּרְיוֹנָהּ,
אָכַלְתִּי יַעְרָהּ, אָרִיתִי   מוֹרָהּ, גַּם־שָׁתִיתִי יֵינָהּ. —
וּזְמַנִּי עַתָּה הֶלְאָנִי,   וּצְבִיּוֹת חֵן לִי תִבְזֶינָה,
לֹא־תַחְשֹׁקְנָה בִּי, וּבְקוֹלִי   לֹא־תִשְׁמַעְנָה, לֹא־תֹאבֶינָה;
אִם־אָמַרְתִּי לַחְשֹׁק עָפְרָה —   חֵשֶׁק אַחֵר יְשַׁכְּבֶנָּה,
לֹא־תַחְפֹּצְנָה מִיָּדִי זֶ־   בַח, עוֹלָתִי לֹא־תִרְצֶינָה.
אֶצְעַק חָמָס לִצְבִיּוֹת, כִּי   כִגְמוּל יָדַי לֹא־תִגְמֹלְנָה,
לֹא־נָשִׁיתִי לֹא־נָשׁוּ־בִי,   כִּי רָעָה עָלַי תַּחְרֹשְׁנָה.
אֶתְמַהּ עַל־כִּי תָקֹצְנָה בִּי,   כִּי טָמֵא וּכְסִיל תַּחְשֹׁבְנָה,
לֹא נֶחְלוּ עַל־שִׁבְרִי כַּיּוֹם,   אִלּוּ מֵתִּי — לֹא תִבְכֶּינָה,
לוּ נִמְכַּרְתִּי בִקְשִׁיטָה אֶל־   עֵקֶר — אִתִּי לֹא תִפְדֶּינָה,
לוּ אֶהְיֶה פֶּטֶר לַחֲמוֹרָן —   לֹא־תִפְדֶּנִי, לִי תַעֲרֹפְנָה —
כִּי הִלְבִּין שֵׂעָרִי, וּזְקָנִי   מִזָּהָב אֶל־כֶּסֶף שָׁנָה,
כִּי־יָצָא קֶצֶף הַשֵּׂיבָה,   גַּם־הֵחֵל נֶגֶף הַזִּקְנָה!

וּצְבָא־רוּם בִּזְבֻל נִשְׁאַרְתִּי, וּלְבַדִּי נָבִיא נוֹתַרְתִּי,
קָדְרוּ שֶׁמֶשׁ וּלְבָנָה, אַךְ אוֹרִי יָהֵל, לֹא קָדַרְתִּי!
בֵּין אִם־יִהְיֶה בֵּין לֹא־יִהְיֶה — בְּקָהָל רָב צֶדֶק בִּשַּׂרְתִּי,
בָּטְחוּ אִישִׁים בִּנְדָרַי — אַךְ לֹא־קִיַּמְתִּי שֶׁנָּדַרְתִּי;
כֶּרֶם לֹא־נָטַעְתִּי אֶבְצֹר, שָׂדֶה לֹא־אֶזְרַע קָצַרְתִּי.
עָלַי פָּצוּ פִיהֶם חַכְמֵי עוֹלָם, אָמְרוּ כִּי סָרַרְתִּי,
וּלְעֵוֵּר עֵינַי חָשְׁבוּ, אָכֵן עֵינֵיהֶם עִוַּרְתִּי,
וּבְחָשְׁבָם כִּי אִתִּי שָׁתוּ — עַל־חוּג רֹאשָׁם נִתְבַּצַּרְתִּי,
חָשַׂפְתִּי מַצְפּוּן לִבּוֹתָם, וּבְקִרְבָּם סוֹד לֹא־הִשְׁאַרְתִּי,
בָּזוּנִי יַעַן נִמְכַּרְתִּי, שָׁכְחוּ כִּי־אֹתָם מָכַרְתִּי,
אַשְׁכִּיר יוֹם יוֹם אִישִׁים אֵין־קֵץ, אַךְ מִיָּמַי לֹא־שָׂכַרְתִּי,
וּבְרַגְלֵיהֶם אִם־נִרְמַסְתִּי — אֶזְכֹּר כִּי רַבִּים יִסַּרְתִּי.
אִישִׁים הוֹצִיאוּ דִבָּתִי — נָפְלוּ תּוֹךְ שַׁחַת חָפַרְתִּי,
וּבְעֵת כִּי עָלַי קָשְׁרוּ, תּוֹךְ לִבּוֹתָם אָז נִקְשַׁרְתִּי,
לֹא־הָיוּ לָהֶם יָדַיִם, יוֹם פָּנַי מֵהֶם הִסְתַּרְתִּי.
שִׁבַּרְתִּי רָאשֵׁי תַנִּינִים, וּבְעִזֵּי הַיָּם פּוֹרַרְתִּי,
לֹא־נִמְלָטוּ מִיַּד רִשְׁתִּי, הֵם חָלְמוּ — אַף־פָּתַרְתִּי,
אֻמִּים הִשְׁפַּלְתִּי עַד־אֶרֶץ, שָׂרִים בֶּעָפָר עִפַּרְתִּי.
וּבְשִׁבְתִּי בָדָד, דּוּמִיָּה, בָּטַח לִבִּי אַף־נֶעֱזַרְתִּי,
אָמְנָם עֵת צָפוּ־מַיִם עַל־ רֹאשִׁי — אָמַרְתִּי: נִגְזַרְתִּי!

*

הַתְּלִים

1

רַפָּא אֱלִל

נְדִיבֵי עָם קְרָאוּנִי לְרַפֵּאת צְבִיָּה חָלְתָה יָמִים שְׁמוֹנָה,
מְצָאתִיהָ בְּמִטַּת־שֵׁן, אֲחוּזָה בְּחַבְלֵי־בוּץ, עָלֵי תוֹלָע אֱמֻנָה,
וְאָמַרְתִּי: שְׁלוֹמוֹת לָךְ, צְבִיָּה, שְׁלוֹמוֹת לָךְ בְּעֶרֶשׂ רַעֲנָנָה!
וְשָׁלַחְתִּי אֲנִי אֶת־יַד יְמִינִי לְמַשֵּׁשׁ בּוֹ בְּדֶפֶק יַד־יְמִינָהּ,

וּבְעֵת מִמֶּנִּי יִשְׂבַּע אִישׁ,	יֹאמַר: דָּבָר לֹא־חָסַרְתִּי!
מִלֵּב אַבִּיר תּוּגָה אָסִיר,	שִׂמְחָה וָגִיל לוֹ עוֹרַרְתִּי,
וּלְהַגִּיעוֹ לִמְחוֹז חֶפְצוֹ	בִּמְשׁוֹטוֹת שִׂכְלִי חָתַרְתִּי;
חָיוּ שֹׁכְנֵי עָפָר, יוֹם עַל־	לִבָּם טַל אוֹרוֹת הִמְטַרְתִּי.
אִישׁ לֹא־שָׁתָה יַיִן יָעֵף,	יֹאמַר: כֹּחַ לֹא־עָצַרְתִּי!
הָיִיתִי שִׂמְחַת הַיְצוּרִים,	וּשְׁנַת טוֹבָתָם עִטַּרְתִּי.
מִן־לֵדָתִי טַל יַלְדֻתִי,	אַזְקִין — אָז תִּגְדַּל תִּפְאַרְתִּי,
מִיּוֹם נֹחַ נָטַע כֶּרֶם,	לְמֶלֶךְ עַל־תֵּבֵל נִכְתַּרְתִּי;
כִּי יִתְהַלֵּל כָּל־מִתְהַלֵּל,	עַל־כָּל־תַּעֲנוּגִים אֻשַּׁרְתִּי,
וּלְהַרְאוֹת הָעַמִּים יָפְיִי —	עַל־גִּלְדִּי שַׂק לֹא־תָפַרְתִּי,
עָרֹם יִרְאוּנִי — לֹא־אֵבוֹשׁ,	לֹא־חָפַרְתִּי כִּי נֶהְדַּרְתִּי.
כָּל־אִישׁ יַחְשֹׁק אֶת־פִּי לִנְשֹׁק,	וּבְעֵינֵי רֹאַי יָקַרְתִּי,
שַׂר עִם־סֹחֵר פְּנֵי שַׁחַר,	וּפְנֵי אַחֵר לֹא־שִׁחַרְתִּי.
אָסִיר שָׂפָה אֶל־נֶאֱמָנִים,	וּלְשׁוֹן נִלְעָגִים הִגְבַּרְתִּי,
אַפְרִיד לִבּוֹת הַנִּצְמָדִים,	חֹשֵׁק עִם־עָפְרָה הֶחְבַּרְתִּי,
וּבְתֻלּוֹת נוֹבַבְתִּי, וּבְיַד	הַחֹשְׁקִים אֹתָם הִסְגַּרְתִּי,
כָּל־הַחֹשְׁקִים לִי זִבְּחוּ,	אַף־קִטְּרוּ אֶל־מִכְמַרְתִּי,
כִּי בְהֵמָה שֶׁמֶן חֶלְקָם,	וּלְהַמְצִיא חֻקָּם מִהַרְתִּי.
כָּל־דֶּרֶךְ אֶדְרֹךְ נָגַהּ אוֹר,	יָקֻם לִי אֹמֶר גָּזַרְתִּי.
אִישִׁים חָשְׁבוּ לִקְבֹּר אֹתִי —	זֶה כַּמָּה אֹתָם קָבַרְתִּי,
אוֹתִי דִּמּוּ לַהֲרֹג — וּבְעֹז	יָדִי עַל־כֻּלָּם גָּבַרְתִּי,
אֵת שֶׁהִתִּירוּ אָסַרְתִּי,	אֵת שֶׁאָסָרוּ הִתַּרְתִּי,
וּבְעֵת שָׂחֲקוּ אָז בָּכִיתִי,	וּבְעֵת בָּכוּ אָז שׁוֹרַרְתִּי,
וּבְעֵת פָּרְצוּ — בָּנִיתִי,	וּבְעֵת בָּנוּ אָז סָתַרְתִּי,
וּבְעֵת עָקְרוּ — נָטַעְתִּי,	וּבְעֵת נָטְעוּ — עָקַרְתִּי,
וּבְעֵת דִּבְּרוּ — הֶחֱשֵׁיתִי,	וּבְעֵת הֶחְשׁוּ אָז דִּבַּרְתִּי,
וּבְעֵת שָׁמְרוּ — הִשְׁלַכְתִּי,	וּבְעֵת הִשְׁלִיכוּ שָׁמַרְתִּי,
קֶשֶׁר אַמִּיץ אַתִּיר, וּבְרִית	כְּרוּת בֵּין רֵעִים הֵפַרְתִּי,
שׁוּשַׁתִּי עִיר אַף־מַמְלָכוֹת,	וּגְבֻלוֹת עַמִּים הֲסִרֹתִי,
וִיסֹדֵי עִיר גִּלֵּיתִי, אַף	אַבְנֵי־גִר לַגַּי הִגַּרְתִּי,

מַה־לִּי וְלָךְ, עֵדֶן, וְאַתְּ אֹסֶפֶת
כָּל־בַּעֲלוֹת מוּמִים וְכָל־אִישׁ־בֹּשֶׁת,
עַל־כֵּן חֲשַׁבְתִּיךְ בְּעֵינַי אָיִן;
תֹּפֶת בְּעֵינַי חֵן וְהוֹד יֹסֶפֶת,
בָּךְ כָּל־צְבִיָּה הַיְקָר לְבֹשֶׁת,
וַתְּאֱסֹף כֹּל מַחֲמַדֵּי־עָיִן!

3

עֶבֶד עִבְרִי

כָּל־הַקֹּנֶה עֶבֶד עִבְרִי, קֹנֶה אָדוֹן לוֹ בִּגְבוּלָיו.
נָתַתִּי אֶל־עַבְדִּי זֶרֶת — בִּקֵּשׁ אַמָּה לוֹ בְּמִשְׁלָיו,
אָמַרְתִּי: סוּרָה וּשְׁבָה־פֹּה — בִּקֵּשׁ כַּר לָשֶׁבֶת עָלָיו,
אָמַרְתִּי: אָכְלָה מִצֵּידִי — בִּקֵּשׁ לִשְׁתּוֹת עִם טוּב מִלָּיו,
אָמַרְתִּי: לִין — בִּקֵּשׁ חָצֵר, בַּרְזֶל וּנְחֹשֶׁת מִנְעָלָיו,
אוֹכִילֵהוּ פַּת, אַשְׁקֵנוּ יַיִן רִקְחִי — בִּקֵּשׁ מָן וּשְׂלָיו,
הִלְבַּשְׁתִּיהוּ אֵפוֹד וּמְעִיל — בִּקֵּשׁ רִמּוֹנִים עַל־שׁוּלָיו —
לָכֵן אָרִים קוֹל כַּשּׁוֹפָר, מִטַּעַם מֶלֶךְ וּגְדֹלָיו:
לִקְנוֹת עִם־הָעֶבֶד — מַקֵּל וּרְצוּעָה לִפְרִי מַעֲלָלָיו!

רַבִּי יוֹסֵף בֶּן־דָּוִד בֶּן־סוֹלִי
(חי בטוליטולא בשנת ה״א ס״ו)

תּוֹכֵחָה

שׁוּבִי נַפְשִׁי לְקִנֵּךְ יוֹם דִּינֵךְ שָׁכַחַתְּ
וְהִכָּלְמִי מֵעוֹגֵךְ — וְצוּר עֻזֵּךְ זָנַחַתְּ,
עַד־מָתַי תָּלִין בְּקִרְבֵּךְ רָדַפְתְּ יֵצֶר הוֹלֵם,
מַחְשְׁבוֹת אוֹנֵךְ? מֵאַנְתְּ הִכָּלֵם.

וּמִגֹּדֶל לְבָבָהּ נָתְנָה עַל־ יְמִינָהּ סוּת כְּמוֹ מַטְלִית לְבָנָה.
אֲזַי גָּדַל מְאֹד לִבִּי בְּעֵינַי וְחָשַׁבְתִּי לְהָתֵל בָּהּ כְּיוֹנָה,
וְעִם־חָשְׁבִי יְעָצַנִי לְבָבִי, וְשַׂמְתִּי עַל־מְקוֹם דֶּפֶק לְבֵנָה,
וּמִשַּׁשְׁתִּי אֲזַי עַל־הַלְּבֵנָה בְּמַחְתָּה הָיְתָה אֶצְלִי נְתֻנָה,
וְאָמַרְתִּי: וְאֵיכָה תַחֲרִשׁוּן, וְהָעַלְמָה מְאֹד רַב עִצְּבוֹנָהּ?!
לְכוּ מַהֵר, קְחוּ קַרְנֵי זְאֵבִים וּמִיץ־שַׁ׳שׁ וְזֹהַר הַלְּבָנָה,
וְחָלָב תַּרְנְגֹלֶת בַּת־שְׁנָתָהּ, וְעֵין אָשׁוּת וּמָרַת תֹּר וְיוֹנָה
וְקַח נֹצַת כְּנַף עֹרֵב אֲדַמְדָּם, וְצֵל הַבּוֹר וְרֵיחַ הַלְּבֹנָה,
וְקַח מִן־הַצְּפַרְדֵּעַ זְנָבוֹ, וְקוֹל הַתּוֹר וְחָלָב בַּת־יַעֲנָה,
וְהַרְתֵּחַ תּוֹךְ כְּלִי דוֹנַג וּבַשֵּׁל בְּתוֹכָם תָּאֳמֵי פִרְדָּה שְׁמֵנָה,
וְתִשְׁתַּטֵּחַ עֲלֵי עוֹר הַנְּמָלָה, וְלָעֶרֶב חֲבוֹשׁ אֹתָם בְּבִטְנָהּ.
וְאִם־מָאֵן תְּמָאֵן לַעֲשׂוֹת זֹאת, קְחוּ יַלְדָּהּ וּמִרְטוּ אֶת־זְקָנָהּ,
וְשִׂרְפוּהָ בְּמֵי יַם־סוּף לְמֶלְּהָ, וְהָעַלְמָה תְּקַבֵּל אֶת־עֲשָׁנָהּ;
וְקַח שַׂעֲרוֹת שְׁחֹרוֹת, צָמְתוּ־לָהּ בְּכַף יָדָהּ, לְנָרֵר בָּם לְשׁוֹנָהּ.
וְהִנֵּה־זֹאת חֲקַרְנוּהָ וְכֶן־הִיא, וְכָזֹאת הִיא עֲצָתִי הַנְּכוֹנָה,
רְאִיתִיהָ בְּסִפְרֵי הַנְּבוֹנִים, לְמַחְלָתָהּ נְתַתִּיהָ לְמָנָה,
וּמִטַּעַם אֲבֶן־זֹהַר וְרָאזִי וְאִפּוּקְרָט וְרָאשֵׁי הַתְּבוּנָה.

2

עֵדֶן וְתֹפֶת

נַפְשִׁי בְּקִרְבִּי תַּחֲשֹׁב מַחֲשָׁבֶת,
לָקוּץ בְּעֵדֶן־גַּן וְלִרְצוֹת תֹּפֶת,
כִּי־אֶמְצְאָה שָׁם צוּף־דְּבַשׁ עִם־נֹפֶת,
שָׁם כָּל־צְבִיַּת־חֵן וְקוֹל עֲגָבֶת.

מַה־לִּי בְעֵדֶן־גַּן וְאֵין אַהֲבַת
שָׁם, רַק שְׁחֹרוֹת מִשְׁחוֹר אוֹ זֹפֶת,
שָׁמָּה זְקֵנוֹת בַּעֲלוֹת יַלֶּפֶת,
נַפְשִׁי בְּחֶבְרָתָם תְּהִי נֶעֱצָבֶת.

רַבִּי יִצְחָק בֶּן־שֵׁשֶׁת בַּרְפַת

(נולד לערך ה"א צ', חי בברצלונא, בסרקוסטא ובבלינסיאה, ומפני הגזרות הלך מספרד לאלגיר ומת שם ה"א קס"ח)

קִינָה

לְשֹׁד עִירִי גָּדוֹל כַּיָּם שִׁבְרִי, וְלַחְמִי רֹאשׁ וּתְלָאָה.

יְחִתֵּנִי צוּר־חֶלְקִי וּלְבָבִי,
יְקִימֵנִי לְמַטָּרָה אֶל־אֹיְבִי,
וְתַחְתֵּנִי אֶרְגַּז, וּבִבְשָׂרִי אֵין־מְתֹם, וְנֶגַע נִרְאָה.

צְעָדַי צָד מְלֶכֶת בִּרְחֹבֹתָי,
וְשָׂם בַּסַּד פְּעָמַי מַרְכְּבֹתָי,
וְהֵן יִסַּד בְּצִיּוֹן אֶל־עִירִי פִּנַּת יִקְרַת מְסֻלָּאָה.

חֲמֻדוֹתַי לְמַרְגִּיזֵי אֵל לְנַחֲלָה,
וְדִמְעוֹתַי לְמַכָּתִי כִּי־נַחְלָה,
וּבְחוֹמוֹתַי וּבְבֵיתִי, כְּבוֹד יַעְרִי, בָּאוּ רַבִּים וְנִכְאָה.

קְרָא אֵבֶל וּמִסְפֵּד אֶל־יוֹדְעֵי נֶהִי,
וְצִיר וְחֶבֶל אֶל־כָּל־עֹבֵר לוּא־יְהִי,
כְּלִי־נֶבֶל לְקוֹל בֹּכִים וְכִנֹּרִי, לְנַחֲלָתִי כִּי־נִלְאָה.

בְּרֹחֶיהָ בַּעֲדֵי אַרְצִי לְעוֹלָם,
פְּתָחֶיהָ נִסְגְּרוּ וְאָנוּ בְּאֶבְלָם,
צְמָחֶיהָ עָבְשׁוּ, וְעִיר הֲדָרִי נִגְאֲלָה וְהוֹי מוֹרָאָה.

וְאַחֲרֵי רְאוּת עֵינַיִךְ
הָלְכוּ רַעְיוֹנָיִךְ,
וּמוּסָר לֹא שָׁמָעוּ,
גַּם־הַכְּלִים לֹא יָדָעוּ.

נֶאֱלַמְתִּי דוּמִיָּה
וְנַפְשִׁי בִּי הֹמִיָּה;
בְּשׁוּרִי הָרֵי עֲוֹנִי,
כִּסְּתָה כְלִמָּה פָּנָי.

שִׂמְלַת גִּילִי אֶקְרַע,
כִּי־פָנִי לַעֲשׂוֹת רַע
כַּחַלָּמִישׁ שַׂמְתִּי —
עַל־כֵּן לֹא נִכְלָמְתִּי.

סַרְתִּי מִנֵּי־דֶרֶךְ,
לְזֹאת אֶסְפֹּק עַל־יָרֵךְ;
מֵחַטָּאתִי פַּחְדִּי
וּכְלִמָּתִי נֶגְדִּי.

פְּרִי כַחְשִׁי אָכַלְתִּי
וְעֹל פְּשָׁעַי סָבַלְתִּי,
נָשָׂאתִי חֶרְפָּתִי,
בֹּשְׁתִּי וְגַם־נִכְלָמְתִּי.

וּשְׂעִיפַי יְשִׁיבוּנִי
וּמַחְשְׁבוֹתַי יְרִיבוּנִי:
הֲרֹדֵף רַע וּמְזִמּוֹת
לֹא יִסַּג כְּלִמּוֹת?

בָּנִים לָאֵל חָטְאוּ
וּלְמֵי־יֶשַׁע צָמְאוּ —
בְּזָכְרָם כָּל־אֲשֶׁר אָשְׁמוּ
יֵבֹשׁוּ וְיִכָּלְמוּ.

לִמְשָׁרְתָיו בְּעַד נַפְשִׁי
יְצַו מַלְכִּי וּקְדֹשִׁי:
„בְּסוֹד בָּרִים תְּשִׂימוּהָ
וְלֹא תַכְלִימוּהָ!“

יְהִי חַסְדְּךָ לְנַחֲמֵנִי
וְחֶמְלָתְךָ תְקַדְּמֵנִי;
יֵדַע כָּל־נֶעְלָם,
אַל־יָשֹׁב דַּךְ נִכְלָם!

לִידִידוֹ כִּי־רָחַק מִמֶּנּוּ

לַכֹּל צָרִי אֶמְצָא כִּי אִם־לְנַד הַדּוֹדִים,
דַּאֲגוֹת לְבָבוֹתַי גָּזְלוּ תְנוּמָתִי;
מִדֵּי תְמוּנָתוֹ אָשׁוּר, בְּהִכָּבֵד
חשֶׁךְ בְּכָל־בֵּיתִי — תֵּרֶב דַּאֲגָתִי.
אָחִי! הֲיֵשׁ תַּעֲנוּג מָתוֹק כְּסוֹד רֵעַ,
אֵשֵׁב לְעֻמָּתוֹ אוֹ הוּא לְעֻמָּתִי?
הַאֶעֱלְצָה אַחַר נֻדוֹ וּפֵרוּדוֹ,
שָׁקוּל כְּהִפָּרֵד רוּחִי וְגוּפָתִי?!
הָהּ עַל־זְמַן הִפְרִיד בֵּינִי וּבֵינֵיהוּ,
וְאֶמְסְכָה יֵינִי בַּעֲדוֹ בְּדִמְעָתִי!
צוּרִי! הֲיֵשׁ חֶבְרָה לִי מִפְּרִידָתוֹ?
טֶרֶם אֲסִיפָתוֹ עָרְבָה אֲסִיפָתִי!

רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן־צֶמַח דּוּרָאן

(נולד במיורקא בחדש אדר ה"א קכ"א, חי בארגון ומפני הגזרות הלך לאלגיר ומת שם ה"א ר"ד)

אֶרֶץ חֶמְדָּה

אֶכְסֹף לְסַפֵּר כְּבוֹד אֶרֶץ מְקֻדֶּשֶׁת, נַפְשִׁי לְזֹאת תֶּהֱמֶה תָּמִיד וְרֹחֶשֶׁת,
נָאָה לְקִרְיַת מְכוֹן שֶׁבֶת אֱלֹהִים הֱיוֹת זִכְרָהּ לְפִי מִדְּבַשׁ מָתוֹק וְנִדְרֶשֶׁת;
יֵקַד לְבָבִי יְקֹד, אֶהֱגֶה בְּעֵת אֶזְכְּרָה, הָיְתָה לְעִיִּים וְגַם־שָׂדֶה וְנֶחֱרֶשֶׁת.
שָׁגָה וְאִם־אֶהֱיֶה אַל־יַחֲשָׁב־לִי לְחֵטְא הָאֵל, וְנַפְשִׁי לְזֹאת כֹּפֶר מְבַקֶּשֶׁת;
מִי־יַעֲרֹךְ לָהּ כְּבוֹד גּוֹיִם, וְאֵיךְ אֶעֱרֹךְ נֹפֶךְ וְסַפִּיר בְּמוֹ בַרְזֶל וּבִנְחֹשֶׁת?
עֵרֶךְ הֲדָרָהּ בְּלִי נִמְצָא בְּאַרְצוֹת אֱדוֹם וּבְכָל־גְּלִילוֹת עֲרָב וּבְצֹר וּבִפְלֶשֶׁת,
וּכְמוֹ גְבֶרֶת אֲשֶׁר תִּמְשׁוֹל בְּשִׁפְחָה תְּהִי, כִּי הִיא לְבַדָּהּ לְבוּשׁ חֹפֶשׁ מְלֻבֶּשֶׁת.
נוֹף זֶה יְנוֹפֵף מְשׂוֹשׂ תֵּבֵל, וּבוֹ הוּא יְסוֹד אֶבֶן שְׁתִיָּה, אֲשֶׁר תֵּבֵל מְאַשֶּׁשֶׁת,

רְאוֹת נָקָם אֲקַו בְּשֵׂעִיר וּבְעַמּוֹן,
לְהִתְקַם לְיוֹם הֲרֵגָה, שְׁכוֹל וְאַלְמוֹן,
גְּמוּל לְחֵיקָם, זְרוֹעַ אֵלִי עוּרִי, בַּמַּמְלָכָה הַחַטָּאָה!

בַּהֲגִיגִי תִבְעַר־אֵשׁ בְּקִרְבִּי,
לְמַבְלִיגִי שֹׁד וָשֶׁבֶר בְּכָל־סְבִיבַי,
אֶזְכְּרָה נְגִי־ נָתִי עַרְבִּי וְשַׁחֲרִי, וְאֶשְׁתּוֹמֵם עַל־הַמַּרְאָה.

יָהּ, הֲקָצֹר קָצְרָה יָדְךָ מִפְּדוּת?
וְצַר יַעְצֹר בְּעָמְקְךָ בִּכְבֵדוּת,
וְאָמְרָה צֹר „הֶאָח“, בִּנְפֹל נִזְרִי, „הֶחָרְבָה אִמָּלְאָה!“

שְׁבִי גִבּוֹר הֲיֻקַּח אוֹ יִמָּלֵט?
וְאִם יִשָּׁבוֹר מִמַּטֵּה צָר, כִּי שַׁלֵּט?
בְּבֵית הַבּוֹר יִרְדֶּה בִי בָּחֳרִי וּבְכָבֵד מַשָּׂאָה!

שְׁבִי נֶאֱנָחָה, בַּת עַמִּי, וְשַׂק תַּחְגְּרִי,
וְגַם־קָרְחָה הַרְחִבִי כַּנֶּשֶׁר,
וּלְשִׂמְחָה מַה־זֹּה עֹשָׂה, אִמְרִי, הַתִקְרַב וְתָבֹאָה?

תְּהִי מִסְעָד וְעֵזֶר אֶל־גּוֹלָתִי
לְבָל־תִּמְעַד, וְשׁוֹבֵבָה אֶל־נַחֲלָתִי,
וּמִגִּלְעָד הָבִיאָה־נָּא הַצֳּרִי לִשְׁאֵרִית הַנִּמְצָאָה.

חֲזַק נִמְהַר לְבַב נִכְאָה לְהַר צִיּוֹן,
בְּרוֹשׁ תִּדְהָר בִּנְוֹת הֵיכָל וְאַפִּרְיוֹן,
בְּרֹאשׁ כָּל־הַר יִהְיֶה נָכוֹן הָרִי, וְעַל כָּל־גִּבְעָה נִשָּׂאָה!

*

צֵיד־מָן וּמֵי הַבְּאֵר וּשְׂלָיו וְעָנָן, וְיוֹם   דָּת נִתְּנָה רָעֲשָׁה אֶרֶץ מְגֹעָשֶׁת,
קֶרֶן לְסִיחוֹן וְעוֹג נִגְדַּע, וְאָז יָרְשׁוּ   אַרְצָם, הֲכִי לְחֻמָּה יַד־אֵל וּמוֹרָשֶׁת,
רָצוֹא תְרוֹצֵץ וְשׁוּב חַמָּה לְסַפֵּר כְּבוֹד   הָאֵל, וְעֵת נִלְחֲמוּ תִּדֹּם וּמַחְרָשֶׁת —
שָׁוְא יֶחֱזוּ קֹסְמִים, אַךְ תֶּחֱזֶה מַחֲזֵה   שַׁדַּי עֲדָתִי, וְלֹא כָהֵם מְנַחָשֶׁת.
תָּחִיל גְּבֶרֶת בְּיַד שִׁפְחָה, אֲשֶׁר הָיְתָה   מֵאָז שְׁמֵנָה, וְהִיא רָזָה וְכֹחֶשֶׁת;
אוֹיָה לְבָנִים אֲשֶׁר גָּלוּ, בְּאֶרֶץ נְדֹד   רַגְלָם נְתוּנָה בְּמוֹ בַרְזֶל וּבִנְחֹשֶׁת!
נַפְשִׁי לְצִיּוֹן מְאֹד תֶּהְמֶה, וּמָזוֹר בְּלִי   תִמְצָא, וְלֹא רֻכְּכָה גַּם־לֹא מְחֻבָּשֶׁת,
יוֹם הָחֳרָבָה הֲלֹא נִמְלֵאת בְּכָל־מַחֲמָד   צֹר מַעֲטִירָה, וְהִיא הַיּוֹם מְרֻשָּׁשֶׁת!
שָׁפַךְ כְּבֵדִי אֱלֵי־אֶרֶץ, וְגַם־נִגְּרָה   עֵינִי בְדִמְעָה, עֲדֵי עָתְקָה וְעָשֵׁשֶׁת,
מִבּוּז אֲמָתִי, אֲשֶׁר תִּרְדֶּה בְּפֶרֶךְ וְלֹא   תַחְמֹל, וְתִשֹּׁךְ כְּמוֹ אֶפְעֶה וּמַפְרֶשֶׁת.
עַד־מָה, אֱלֹהִים, אֱהִי נִשְׁכָּח וּבִי תֶאֱנַף?   יוֹמָם בְּחֹשֶׁךְ הֲלֹא יָדִי מְמַשֶּׁשֶׁת,
וַיְפַלְּחוּ אֹיְבַי כִּלְיוֹת חֲסִידַי וְלֹא   חָמְלוּ, וְאֶהְיֶה אֲנִי מַצָּב לְבֶן־קָשֶׁת!
נָקָם לְאֹיַבְתְּךָ תָשִׁיב, אֲשֶׁר שָׁוְא וָרִיק   תֶּהְגֶּה וְתִתְיַצְּבָה לָרִיב וְרֹגֶשֶׁת;
חֶפְצִי לְהַשְׁלִים, אֲנִי שָׁלוֹם אֲדַבֵּר וְהִיא   אָוֶן בְּקִרְבָּהּ, וְרַע הֹגָה וְרֹחֶשֶׁת.
זָכְרָה לְרַעְיָה, יְדִיד, אַהֲבַת כְּלוּלוֹת לְעֵת   תַּלְבִּין לְבֵנִים וְקַשׁ הָיְתָה מְקֹשֶׁשֶׁת,
קָרֵב יְשׁוּעָה אֱלֵי מִתְאַבְּלִים, גַּם־פְּאֵר   תִּתֵּן לְיֹשְׁבָה בְּתוֹךְ אֵפֶר וּמִתְרַפֶּשֶׁת;
נַחֵם אֲבֵלִים וְאוֹר יִזְרַח עֲלֵיהֶם, וְיַד   אוֹיְבִים בְּמוֹ־יוֹם תְּהִי חֹשֶׁךְ מְפַגֶּשֶׁת,
צָרִים אֲשֶׁר בּוֹסְסוּ מִקְדָּשְׁךָ, אֵל, תְּכַל   מַהֵר, וְרִשְׁעָה אֱלֵי תַחְפּוֹר וּמִבְאֶשֶׁת.
חוּשָׁה עֲתִדֹת אֱלֵי־עָם שֻׂבְּעוּ בוּז, וּפַת   תִּשְׁבֹּר וְיִמָּלְטוּ מִבּוֹר וּמֵרֶשֶׁת,
אֶבְלִי לְשָׂשׂוֹן הֲפֹךְ, גּוֹאֵל לְצִיּוֹן תְּגַל,   נֶפֶשׁ יְשַׁמַּח אֲשֶׁר הוֹמָה וְרֹעֶשֶׁת.
מָתַי בְּעֹז אֶדְרְכָה עַל־בָּמֳתֵי אֹיְבִי,   הָגֵר מְעֻנָּה תְּהִי תַחְתַּי וְנִבְאֶשֶׁת?
נִדָּחַי תְּכַנֵּס — וְאָז גּוֹיִם יְבִיאוּן עֲלֵי־   כָתֵף עֲיָרִים וְעַל־כִּרְכָּר וְרַבֶּשֶׁת;
קֵץ לֹא יְכַזֵּב — לְזֹאת תּוֹךְ מַאֲסָרַי אֲקַו   מוֹעֵד יְשׁוּעָה וְאִם־תּוֹחֵר וּבֹשֶׁשֶׁת!

בָּרָא אֱלֹהִים יְצִיר יָדָיו בְּעַפְרוּת צְבִי, בּוֹ נֶאֱצַל זִיו כְּבוֹד נֶפֶשׁ וְנִפְרֶשֶׁת,
רָצָה בְקִרְבָּהּ כְּלִיל אָדָם וְהֶבֶל וְאִישׁ תָּמִים וְאָבוֹת כְּמוֹ עֲבֹת מְשֻׁלֶּשֶׁת,
צָלַל בְּשֶׁטֶף יְסוֹד תֵּבֵל, וְלֹא גֻשְׁמָהּ אֶרֶץ טְהֹרָה, הֱיוֹת מֻכָּה וְנֶעֱנֶשֶׁת,
מִשְׁכַּב מְנוּחָה אֱלֵי אָבוֹת אֲזַי נִבְחֲרָה, גּוּפַת קְדֹשִׁים בְּלִי תַרְקִיב וְעֹבֶשֶׁת,
חַיִּים יְמֻתוּן, וְאִם־בָּהּ נִקְבְּרוּ עוֹד לְקֵץ יָמִין כְּנֶשֶׁר הֲלֹא נֹעַר מְחַדֶּשֶׁת.
נֶעֱנַשׁ מְדַבֵּר לְשׁוֹן סָרָה בְּאַבְנֵי־יְקָר, כִּי לֹא לְיֹשְׁבִים תְּהִי אֹכְלָה וְחֹלֶשֶׁת,
רַבַּת אֱמֶת הִיא כְּבַת־מֶלֶךְ, לְזֹאת מֹרְדִים בָּאֵל מְקִיאָה כְּסִיר חֶלְאָה וְנִבְאֶשֶׁת;
חֹסֶר בְּלִי מָצְאוּ הַשֹּׁכְנִים בָּהּ, אֲבָל בִּדְבַשׁ וְחָלָב וְכָל־טוּבָהּ מְחֻמֶּשֶׁת,
זֶרַע לְשִׁמְטִים הֲלֹא תוֹסִיף, וְאִם־נֶעֶבְדוּ בָהּ נֶעֱזָבָה אָז תְּהִי מֵהֶם וְנִטֶּשֶׁת,
קִנְאוּ בְּלֹא־אֵל לְאֵל, מִשְׁפָּט בְּלִי יָדְעוּ, שָׁלְחָה אֲרָיוֹת אֱוִיל לִכְתּוֹשׁ בְּמַכְתֶּשֶׁת
נִבְחַר מְחוֹזָהּ לְבֵית עֹלָה וְאִשֶּׁה וְיַיִן נֶסֶךְ וְסוֹד מַחֲבַת תַּנּוּר וּמַרְחֶשֶׁת;
צֶדֶק בְּקִרְבָּהּ בְּלִי יָמִישׁ וְיָלִין, הֲכִי עָוֹן וְחֵטְא נֹשְׂאָה לָעָם וְכֹבֶשֶׁת,
חַטֹּאת וְאִם־אָדְמוּ תַלְבִּין, וְהוֹרִית תְּגַל סוֹד זֶה, וְעֵין מֹרְדִים אֵיךְ זֶה מְכַחֶשֶׁת
אָמְנָה שְׁכִינָה בְּתוֹךְ עַמָּהּ, וְעֵדוּת בְּאֵשׁ שַׁחַק וְנֵר מַעֲרָב, מֵאִיר כְּנִבְרֶשֶׁת;
בֵּית־אֵל מְכֻוָּן לְמוּל שַׁעַר שְׁחָקִים, עֲלוֹת בּוֹ הַתְּפִלּוֹת כְּמוֹ דֶרֶךְ מְפֻלֶּשֶׁת.
גֵּיא מַחֲזֶה נִקְרָאָה, כִּי לַנְּבוּאָה לְבַד נִפְלֵאת, לְחַדֵּד מְאֹד רַעְיוֹן וְלַטֶּשֶׁת,
דִּינֵי נְפָשׁוֹת, וְכֵן מִקְרָא יְרָחִים, וְכָל־הָדָר וְיֶתֶר שְׂאֵת לָקְחָה וְיָרֶשֶׁת,
הֶכְשֵׁר נְסָכִים וְזֵית שֶׁמֶן מְנָחוֹת וְנֵר לָהּ, כִּי בְּעֵץ טוֹב בְּגַן הָאֵל מְשֹׁרֶשֶׁת,
וּלְפִי קְצִירָהּ יְהִי חֶשְׁבּוֹן תְּקֻפוֹת לְבַד, כִּי הִיא תְבַכֵּר וְכֹל בִּלְתָּהּ מְלַקֶּשֶׁת.
זִבְחֵי קֳדָשִׁים הֲלֹא חֶבְרוֹן לְזֹאת נִבְחֲרָה, כִּי צֹאן וּבָקָר רְעִי עֹשָׂה וְרֹכֶשֶׁת.
חֶסֶד אֱלֹהִים עֲלֵי שֹׁכְנִים בְּתוֹכָהּ, וְהוּא פֹּקֵד בְּבָנִים וְאִם־נַפְשָׁם מְיָאֶשֶׁת;
טַח מֵרְאוֹת עֵין אֱוִיל נֹטֵשׁ מְגוּרָהּ, בְּמוֹ מִצְוֹת מְאֹד רְחָבָה מִדָּהּ וְנִטֶּשֶׁת,
יַאוּת עֲנוֹשׁ לֵץ אֲשֶׁר מוֹצִיא עֲבָדָיו, וְזוֹג מֹרֵד בְּזוּגוֹ בְּזֶה אִשָּׁה מְגֹרֶשֶׁת.
כִּדְמוּת פְּלָאִים יְהִי נֶגַע בְּקִיר עֵת מְצֹא חֵיל הָאֱמֹרִי — לְזֹאת תִּתַּץ וְנִטֶּשֶׁת.
לִלְחֹךְ עֲפָרָהּ הֲלֹא עֹבְדֵי אֱלִיל יֶהֱמוּ כַּיָּם, וְאִם הִיא בְּיַד יָשָׁר מְעֻקֶּשֶׁת:
מוֹרָשׁ עֲדֵי־עַד לְעַם קָדוֹשׁ הֲלֹא נִתְּנָה — אַךְ אִם־בְּרִית יִשְׁמְרוּ כַּדָּת מְפֹרֶשֶׁת.
נָאוָה לְמִי יָאֲתָה בִּלְתִּי לְבֶן־אֹהֲבִים? לֹא־יִתְּנוּ אֶל־יְלִיד בַּיִת — מְחֻפֶּשֶׁת!
סוֹדוֹ לְעַם־זוּ הֲלֹא גָּלָה אֱלֹהִים, וְלֹא בָחַר בְּזָרָה כְּמוֹ עִוֵּר מְגַשֶּׁשֶׁת;
עַל־יַד גְּבִיר נֶאֱמָן הִכָּה לְמִצְרִי בְּיַד הוֹיָה, בְּפִשְׁעָהּ הֲלֹא כָשְׁלָה וְנוֹקֶשֶׁת,
פֶּלֶא אֲשֶׁר לֹא לְכָל־גּוֹי נַעֲשָׂה יוֹם אֲשֶׁר נָעַר בְּיַם־סוּף וְעָם עָבַר בְּיַבֶּשֶׁת,

תּוֹכְחוֹת מוּסָר

1

אֱנוֹשׁ חֹשֵׁב יְקַר עוֹלָם לְרִשְׁתּוֹ — אֲהָהּ לַיּוֹם, אֲשֶׁר תִּפֹּל בְּרִשְׁתּוֹ!
וּמַה־יּוֹעִיל אֲזַי כָּל־הוֹן כְּנַסְתּוֹ, וּמַה־יֹּסִיף לְךָ קִנְיַן אֲסַפְתּוֹ?
הֲיֵשׁ תִּקְוָה לְגֵו בִּשְׁאוֹל, בְּרִדְתּוֹ לְבֵית מוֹעֵד, וְאִם־יָשׁוּב בְּלֶכְתּוֹ?
הֲיֵשׁ מָנוֹס לְאִישׁ, אַחַר קְבֻרָתוֹ בְּתוֹךְ אָרוֹן, הֲיִקֹּב חֹר בְּדַלְתּוֹ?
אֲזַי תַּכִּיר סְחַר יָדְךָ סְחַרְתּוֹ, וְתָרִיחַ אֲבַק רוֹכֵל רְכַלְתּוֹ,
וְשָׁם תִּקְצֹר קְצִיר־אָוֶן זְרַעְתּוֹ, וְתֹאכַל מִפְּרִי עֵץ־שָׁוְא נְטַעְתּוֹ,
וְתֵהָרֵג בְּצוּר חֶרֶב לְטַשְׁתּוֹ, וְתִיָּרֶה בְּבֶן־קֶשֶׁת דְּרַכְתּוֹ,
וְתֵאָכֵל בְּאֵשׁ בַּפֶּה נְפַחְתּוֹ, וְתִוָּקֵשׁ בְּמַפַּח פַּח יְקַשְׁתּוֹ,
וְתִקְרַב אֶל־מְקוֹם מִשְׁפָּט זְנַחְתּוֹ, וְתִזָּכֵר דִּין אֲשֶׁר הֵנָּה שְׁכַחְתּוֹ,
וְלֹא־תִמְצָא לְבַד חֶסֶד גְּמַלְתּוֹ, וְכִשְׁרוֹן מַעֲשֶׂה מֵאָז פְּעַלְתּוֹ.
נְטוֹשׁ חֶמְדַּת זְמָן, שַׁמְנוֹ וְסָלְתּוֹ, וַעֲזָבֵהוּ וְלֹא תָשׁוּב לְקַחְתּוֹ.
רְאֵה כִּי־לַעֲנָה מָסַךְ בְּגִתּוֹ, לְשׁוֹן אֶפְעֶה וְרֹאשׁ־פֶּתֶן בְּפִתּוֹ,
בְּטֶרֶם תִּהְיֶה נִתְפָּשׂ בְּשַׁחְתּוֹ, וְעָצַם עֵינְךָ עָלָיו פְּקַחְתּוֹ.
בְּעוֹדְךָ בֵּין יְמֵי בַחֲרוּת בְּחַרְתּוֹ, בְּחֹזֶק יָד יְמֵי־נֹעַר חֲמַדְתּוֹ,
וְלִפְנֵי בֹא זְמַן שֵׂיבָה גְּאַלְתּוֹ — וְתַם לָרִיק עֱזוּז יָדְךָ חֲשַׂפְתּוֹ.
שְׁבֹר רֶשֶׁת, לְיַד־מַעְגָּל פְּרַשְׂתּוֹ, בְּתֹם לֵבָב גְּדֹר פֶּרֶץ פְּרַצְתּוֹ,
וְהִנָּחֵם עֲלֵי־פֶשַׁע פְּשַׁעְתּוֹ, וְעַל־מֶרֶד וְעַל־מַעַל מְעַלְתּוֹ,
וְסוּר מֵאַהֲבַת עוֹלָם אֲהַבְתּוֹ, וְהַקֵּר רַגְלְךָ מִיקַר יְקַרְתּוֹ.
זְנַח יִצְרְךָ, אֲשֶׁר עַד־כֹּה עֲבַדְתּוֹ, וְדַע צוּרְךָ, עֲדֵי־כֹה לֹא יְדַעְתּוֹ;
בְּקוֹל תּוֹדָה — בְּיוֹם צָרָה עֲרַכְתּוֹ, לְיוֹם מִשְׁפָּט לְהוֹכִיחַ יְסַדְתּוֹ —
קְרָא לָאֵל, זְבֻל מָכוֹן לְשִׁבְתּוֹ, וְאֵין עוֹד מִלְּבַדֵּהוּ אֵל וּבִלְתּוֹ:
„סְלַח־נָא לַעֲוֹן בֵּן, אַתְּ יְלַדְתּוֹ, וְשָׂא נָא חֵטְא אֱנוֹשׁ, אַתָּה יְצַרְתּוֹ!
רְאֵה כִּי־הוּא כְתֹהוּ עֵת פְּקַדְתּוֹ, וְעֵת קִצּוֹ כְּטִיט שַׁתּוֹ וְשַׁמְתּוֹ —
וּמַה־יִּצְדַּק אֱנוֹשׁ עִמְּךָ בְּדַעְתּוֹ, וּמַה־יִּזְכֶּה חֲשַׁשׁ, כְּקַשׁ הֲדַפְתּוֹ?
הֲלֹא מִמַּחְצַב הֶבֶל חֲצַבְתּוֹ, וְצוֹק עִתּוֹ בִּמְצֻקָתוֹ יְצַקְתּוֹ,
קְצַר יָמִים שְׂבַע־רֹגֶז נְתַתּוֹ, וְאַחֲרִיתוֹ בְּאוֹצַר גּוּשׁ אֲצַרְתּוֹ;
כְּצֵל יָמָיו, וְאַף־גַּם־זֹאת: צְרַפְתּוֹ בְּכוּר סִבּוֹת, וְאוּר מִקְרִים שְׂרַפְתּוֹ,

רַבִּי שְׁלֹמֹה בֶּן־מְשֻׁלָּם דֵּי־פְּיֵאירָה

(נולד לערך ה"א ק' — ק"י בקסטיליא, חי בסרקוסטא ומת לערך ה"א קע"ז)

מְחַרֵךְ

נֶפֶשׁ יְקָרָה, צַהֲלִי / קוֹלֵךְ בְּתוֹךְ הָאֳהָלִי,
מַסְלוּל וְדֶרֶךְ סַקְּלִי, / לֵאוֹר בְּאוֹר חַי גֹּאֲלִי!

שָׁקְדוּ שְׂעִפַּי, לַחֲקוֹר / קֵץ כָּל־יְקוּם, סוֹד כָּל־יְסוֹד:
שׁוּט יַעֲבֹר אִם־יַעֲקוֹר / שָׁרְשָׁם וְגִזְעָם עַד־אֲבוֹד,
אוֹ אִם־בְּבֵית הַבּוֹר מְקוֹר / חַיִּים וְסוּת הָדָר וְהוֹד?
אֶמְצָא בְּיַד שִׂכְלִי כְלִי / שַׁחַת בְּלִי אוֹ רֹאשׁ תְּלִי:
טוּב פָּעֳלִי אוֹ מַעֲלִי — / יִגְהֶה כְּאֵב אוֹ יַחֲלִי.

לִבִּי — יְסֹדוֹ מִצְּרוֹר / עָפָר, וְשָׁוְא יַחְפֹּץ גְּאוֹל
נַפְשִׁי, וְאִם־יִתֵּן צְרוֹר / כַּסְפּוֹ פְּדוּת מִיַּד שְׁאוֹל;
אַךְ מֵעֲבוֹד יִצְרוֹ דְּרוֹר / בִּקֵּשׁ, וְזֶה הִרְחִיב שְׁאוֹל —
זֶה כָּל־פְּרִי הָסֵר חֳלִי, / זֶה כָּל־עֲנָק, זֶה כָּל־חֲלִי,
רוּחִי, וּבָזֶה נַחֲלִי / כָבוֹד וְעֵדֶן נַחֲלִי.

מַה־תֶּהֱמִי, נַפְשִׁי, עֲלוֹת / גָּבְהֵי מְרוֹמֵי יִצְרֵךְ?
מַה־תִּרְגְּזִי מִיּוֹם גְּלוֹת / הוֹדֵךְ בְּבוֹר גֵּו תַּעֲרֵךְ?
הִתְעַתְּדִי אֱל־יוֹם מְלֹאת / טָהֳרֵךְ וּבָא אוֹר זָהֳרֵךְ,
וּבְשׁוּב גְּדָנֵךְ אֶל־בְּלִי — / עֹז תִּדְרְכִי, בֵּית־אֵל עֲלִי,
וּפְרִי פְעָלִים תֹּאכְלִי / אָז, יוֹם פְּקֻדַּת פָּעֳלִי!

הִתְעוֹרֲרִי, חֶמְדַּת כְּלִיל / הוֹדִי, צְאִי מִבֵּית שְׁבִי,
קוּמִי לְעוּפֵף עַל־גְּלִיל / גּוֹיִם וְעַל־קַל תִּרְכְּבִי,
עִזְבִי עֲמַל שָׁוְא וֶאֱלִיל, / וּבְכֶם יְקָר וּצְבִי שְׁבִי,
וּבְקוּם שְׁאוֹן חֵיל שֹׁלְלִי — / לָאֵל כְּמָטָר יַחֲלִי,
וּלְצוּר יְסוֹדֵךְ הַלְלִי, / נַפְשִׁי, וְלִשְׁמוֹ גַּדְּלִי!

*

אָמְנָם בְּקִרְבִּי הַזָּמִיר יַזְקִין, וְלֹא   מֵרֹב יְמֵי שֵׂיבָה רְנָנַי לָהוּ,
חִדֵּשׁ לְשִׁירֵי הַזְּמָן עֶדְנָה לְעֵת   זִקְנָה, וְהִמְלִיכוּ וְהִמְשִׁילָהוּ;
עַד־כֹּה זְמָן הִכְאִיב מְלִיצוֹת וַאֲנִי   אֶחְבֹּשׁ, וּמַאֲמָרֵי מְזֹרָם גָּהוּ.
אִם־שִׁיר לְשׁוֹן נֹגַן עֲדֵי בַדֵּי שְׁאֹל   יֵרֵד — זְמִירֵי רוּם וְזֶבֶל גְּבָהוּ;
עַל־מִפְלְאוֹת אֹתוֹת לְשׁוֹנִי נִפְלְאוּ   נִגְנִים, וְחַכְמֵי הַזְּמָן יִתְמָהוּ!

*

שִׁיר יְדִידֻת

לְרַבִּי זְרַחְיָה בְּמוֹנְטְפֶּלְיֵר

סִמָּן לְמִסְפַּר בָּתֵּי הַשִּׁיר (ע״ז):

ע״ז תִּדְרְכִי, נַפְשִׁי, וְעוּרִי דַבְּרִי־   שִׁיר, בָּרְכִי חֶדְוָה, וְחִיל תּוּגָה אֱרִי,
וּרְדִי דְבַשׁ־בֵּין מְגֻוַּת הָאֲרִי,   כִּי הוּא אֲדֹנֵיךְ, וּמֹר שִׁירוֹ אֲרִי;
יֶתֶר שְׂאֵת יֶשׁ־לָךְ וְיֶתֶר עָ״ז, הֲכִי   שַׁחַל זְמִיר מַלְכֵּךְ—וּמָה עָ״ז מֵאֲרִי?!

כְּגוּר אַרְיֵה, יְזַנֵּק מִבְּשָׁנוֹ —   לְבָבִי קָם תְּמוֹל, יָרַד לְגַנּוֹ,
וְנָשָׂא־נֵס לְהִתְנוֹסֵס, וְשִׁנֵּס   חֲלָצָיו, לַעֲבֹר נַחַל עֲדָנוֹ,
לְטַיֵּל בַּעֲרֻגוֹת שִׁיר, וְלִרְעוֹת   בְּשׁוֹשַׁנֵּי חֲבַצֶּלֶת שְׁרוֹנוֹ,
לְהִשְׁתַּעְשֵׁעַ בְּבֵין אִבֵּי נְחָלָיו,   לְהִתְעַדֵּן בְּנִטְעֵי נַעֲמָנוֹ,
וּבֶחָלִיל — בְּכַרְמֵי גִיל וְחֶדְוָה —   יְחַשֵּׁב לַעֲלוֹז עַל־אַף זְמַנּוֹ —
וּמַה־יַּמְרִיץ, בְּנִיב יָלִיץ, לְהָפִיץ   זְמִיר עָרִיץ, וְיָדִיץ דַּאֲבוֹנוֹ!
כְּטוֹב לְבּוֹ בְּמַחְשָׁבוֹ — וְרוּחַ   גְּדוֹלָה בָא וְהִבְהִיל רַעֲיוֹנוֹ,
וְקָאם שָׁאוֹן בְּתוֹךְ כַּרְמוֹ, וְהָרַס   גְּדֵרֹתָיו, וְעָלָה קִמְּשׁוֹנוֹ,
וְיָרוּץ בַּחֲמַת־קֶרִי וּבְחָרִי —   וְאֵין־אֶשְׁכּוֹל וְאֵין־עֵנָב בְּגַפְנוֹ;
זְמֹרוֹתָיו לְאַפּוֹ הַזְּמוּרָה   תְשַׁלַּחְנָה, וְסָר סָבְאוֹ וְיֵינוֹ,
וְנָבֵל צִיץ בְּגַן־עֶדְנוֹ, וְיָבֵשׁ   מְקוֹר מֵימָיו וְחָרֵב מַעְיָנוֹ,
וְעַל־תַּלְמֵי גְדוּדָיו קוֹץ וְדַרְדַּר,   וְנֶעְדַּר נֵרְדְּ וּבֶשֶׂם קִנְּמוֹנוֹ,
וְעָזְנִיָּה — מְקוֹם צִפּוֹר טְהֹרָה —   תְּקַנֵּן בּוֹ, וְכָל־עֹרֵב לְמִינוֹ;
וְיִתְהֹלֵל, כְּמוֹ עוֹלֵל יְמַלֵּל,   עֲרַל־שָׂפָה וְרִירוֹ עַל־זְקָנוֹ,

וּבִסְעָרוֹת וְחִיל צָרוֹת צְרָרַתּוּ —   וּבִצְרוֹר מַאֲסָר מִצַּר צְרָרָתוֹ,
וְאוּלָם כִּי־בְצִדְקָךְ תְּמַכְתּוֹ,   וְעִם־רוּחַ נְדִיבָתְךָ סְמַכְתּוֹ.
חֲדַל מִבֶּן־אֱנוֹשׁ, בַּמֶּה חֲשַׁבְתּוֹ,   הֲלֹא בֵּין חִקְקֵי־אָוֶן חֲקַקְתּוֹ,
וְאִם־חָטָא לְךָ — דַּי כִּי־מְחַצְתּוֹ   בְּכַשְׁלֵי יְלִידֵי יוֹם הֲלַמְתּוֹ!"
בְּזֹאת בֹּא, נַעֲוֵה לֵבָב חֲקָרְתּוֹ,   לְהִתְוַדּוֹת פְּנֵי אֵל־חַי דְּרַשְׁתּוֹ,
וְשׁוּב אֵלָיו בְּרַעְיוֹן בַּר, רְחַצְתּוֹ   בְּמֵי מַעְיָן, וּבֹר דֵּעָה חֲנַנְתּוֹ,
וְהוּא רַחוּם יְכַפֵּר חֵטְא חֲרַצְתּוֹ,   וְהֶעָוֹן בְּחַבְלֵי־שָׁוְא מְשַׁכְתּוֹ.
לְהֵיטִיב יַחְשֹׁק בְּךָ אִם־חֲשַׁקְתּוֹ,   וַיַּאְמִיר אִתְּךָ אִם־הֶאֱמַרְתּוֹ,
וְיִמָּשֵׁךְ זְמָן — אִם־עֵת נְטַשְׁתּוֹ,   וַיַּעַזְבְךָ לָעַד — אִם־יוֹם עֲזַבְתּוֹ;
וּמֵחִצֵּי זְמָן רַבָּה בְּקַשְׁתּוֹ,   קְחָה צִנָּה וְסֹחֵרָה — אֲמִתּוֹ,
אֲזַי תָּבוֹא אֱלֵי־קֶבֶר חֲצַבְתּוֹ   בְּכֶלַח, כַּעֲלוֹת גָּדִישׁ בְּעִתּוֹ. —
לְבָבְךָ שִׂים לְיוֹם קִצְּךָ לְדַעְתּוֹ,   וְלֹא־תַחְשֹׁב יְקַר עוֹלָם לְרִשְׁתּוֹ!

2

רַבִּים לְחַכְמֵי הַזְּמָן יִתְמָהוּ:   אֵיךְ אֶל־חֲמֻדוֹת הַזְּמָן יִכְמָהוּ?
אֵיךְ יִכְסְפוּ הֶבֶל וְרוּחַ יִרְדְּפוּ,   אוֹ אַחֲרֵי דִבְרֵי חֲלוֹם יִנָּהוּ?
גָּלוּי בְּעֵינֵיהֶם וְלִפְנֵיהֶם יְסוֹד   עוֹלָם — וְאֵיךְ לֹא־יָדְעוּ בוֹ: מַה־הוּא?
בָּם חֵן וְשֵׂכֶל טוֹב — וְאֵיךְ עֵינֵי מְאוֹר   שֵׂכֶל לְהַשְׂכִּיל סוֹד יְסֹדוֹ כָּהוּ?
יַחְשֹׁב לְתֶבֶן בָּר, וְאַבְנֵי יַהֲלֹם   יִתֵּן כְּאַבְנֵי־נֹר וְאַבְנֵי־בֹהוּ?
שֵׂכֶל מְיֻשָּׁר אֵיךְ יַעֲוֵת מוֹעֵצוֹת   יֹשֶׁר לְבַב חָכְמָה וְיִתְלַהְלָהוּ?
אֵיכָה תְּסִיתוֹ תַאֲוָתוֹ לֶאֱכֹל   בֹּסֶר, וּבוֹ שִׁנֵּי תְבוּנוֹ קָהוּ?
אַךְ זֶה בְּחֵטְא יֵצֶר לְבַב אָדָם, אֲשֶׁר   הַבַּחֲרוּת הִמְשִׁיל וְהִשְׁלִיטָהוּ,
יֵצֶר, אֲשֶׁר נוֹצַר לְכוֹנֵן מִצְעֲדֵי־   גֶבֶר, אֲבָל יַלְדוּת אֱנוֹשׁ פִּתָּהוּ.
עָשָׂה אֱלֹהִים הָאֱנוֹשׁ גֶּבֶר יְשַׁר־   דֶּרֶךְ, וְלֵב הוּתַל, אֲהָהּ, הִטָּהוּ;
פְּתָיִם לְהִשָּׂגֵב בְּמִשְׂגַּב נַעֲרוּת   יָזְמוּ, וְלִתְמוּרוֹת זְמָן לֹא־רָאוּהוּ,
וּבְסוּר הֲמוֹן נַעַר וְכָלִיל יַחֲלֹף,   טוּבוֹ כְּאַיִן יִהְיֶה וּכְתֹהוּ.
יָבֹא זְמָן זֹקֶן, וְחָשְׁקוּ לַחֲזוֹת   זָהֳרֵי מְאוֹר חָכְמָה — וְלֹא־יִנְּהוּ;
אָז תַּעֲנֵם שֵׂיבָה: אֲהָהּ, כִּי אֶחֱרוּ   פַּעֲמֵי רְצוֹן לָמוּד וְהִתְמַהְמָהוּ!
בַּרְזֶל בְּהִתְרַחֵץ הֲיִתְלַבֵּן, וְעֵט   כֹּתֵב בְּחוֹל אִם־בּוֹ רְשָׁמָיו שָׁהוּ?
אָנוּ לְשֶׁעָבַר, וְאָבְלוּ עַל־זְמָן   עֹמֵד, וְלֶעָתִיד בְּמִסְפֵּד נָהוּ.

וְלֵב נִמְהַר לְשִׁיר נִכְסַף, וְאָסַף   זְמִרִים שָׁר וְרוּחַ צַר בְּחָפְנוֹ,
וְעַל־הָרָיו יְדַלֵּג וְיַעֲלָיו,   וְשֶׁן־סַלְעוֹ לְמַחְסֶה אֶל־שְׁפָנוֹ,
וְלָרוּץ כַּצְּבִי לִצְבִי מְעוֹנוֹ   בְּלִי יִיעַף, וְעָף בִּכְנַף רְנָנוֹ,
וְיִדְאֶה כַּדְּרוֹר וּזְמִיר בְּזָמִיר,   וְיָבֹא אֶל־מְלוֹן קִצּוֹ וְקִנּוֹ,
וְשָׂם לוֹ חֹק לְהִשְׁתַּחֲוֹת בְּרָחוֹק   לְמוּל יִקְרַת פְּאֵר רִצְפַּת מְלוֹנוֹ,
כְּאַיָּל יַעֲרֹג, יַעֲרֹךְ תְּהִלּוֹת   עֲלֵי־אַחַד עֲנָק מִצַּוְּרֹנוֹ.
בְּשִׁיר — קָרְתִי, וּבְמַדָּע — כְּדַרְדַּע,   וּבִגְבוּרוֹת תְּבוּנוֹת הוּא עֲדִינוֹ,
וְכָל־נֹגְנִים וְסוֹד שָׁרִים יְשָׁרִים   לְפָנָיו עֹבְרִים כִּבְנֵי מְרוֹנוֹ.
אֱנוֹשׁ עַל־הַיְּדוֹת הוֹדוֹ יְרַנֵּן —   הֲלֹא יִשְׁגֶּה בְּמִשְׁפָּטוֹ וְדִינוֹ:
הֲכִי כָל־מַעֲשֵׂהוּ בֶּאֱמוּנָה —   וּמֵיטַב שִׁיר כְּזָבוֹ הוּא וְאוֹנוֹ;
וְאֵין כֹּלֵל כְּלָלֵי מַעֲלוֹתָיו,   הֲכִי מִכָּל־יְקָר הוּא סוּג וּמִינוֹ,
וְאֵין־מַגִּיד בְּמִלָּיו מַהֲלָלָיו,   הֲכִי אֵין־קֵץ וְתִכְלָה אֶל־תְּכוּנוֹ —
וּמִי יוּכַל לְפָאֵר אוֹ לְבָאֵר   גְּדוֹלִים חִקְרֵי־לֵב עֹז גְּאוֹנוֹ?
כְּלִיל כָּבוֹד — וְלֹא־אֹמַר: מְכֻבָּד,   וְאֶדֶר הַיְקָר הוּא לוֹ לְמִשְׁנוֹ;
אֲבִי הַשִּׁיר — וְלֹא־אֹמַר: מְשׁוֹרֵר,   וְהוֹלִיד בִּין — וְלֹא־אֹמַר: מְבִינוֹ.
וְלֵב חָרֵד לְלַפִּיד פִּיד פְּרִידָה,   אֲסִיר תִּקְוָה — וְלֹא חִלֵּל צְפוּנוֹ!
יָאוֹר לוֹ עַל־שְׂפָתַיִם נְדוּדִים,   רְחַב־יָד רַב לְרַוֹּת צִמְאוֹנוֹ,
נְרָדָיו נָתְנוּ רֵיחַ לְדוֹדָיו,   וְכִי הִתְקַדְּשׁוּ דָּרְשׁוּ לְשִׁכְנוֹ,
וְאִלּוּ יֵחָנֶה בִּפְאַת יְמִינוֹ —   נְעִים זִכְרוֹ עֲדֵי קַצְוֵי צְפוֹנוֹ,
דְּרַשְׁתִּיהוּ — וְהוּא אֵצֶל גְּבוּלִי,   וּמִמְּלֵי פְּקַדְתִּיהוּ — וְיֶשְׁנוֹ.
אֲשַׁחֵר אֵל: כְּבוֹד כִּסְאוֹ יְכוֹנֵן,   וְיַנְחִיל מַעֲלַת כִּתְרוֹ לְנִינוֹ,
וְיִתֶּן־לִי הֱיוֹת לִבִּי בְחֻקָּיו   תְּמִים דֵּעִים, לְהַשְׁלִים אֶת־רְצוֹנוֹ,
וְהוּא־גַם־הוּא בְּלִי יִבְזֶה עֱנוּתִי,   וּבִשְׁלוֹמוֹ אֱהִי נִפְקָד וְחִנּוֹ.
רְאֵה, אָבִי, רְאֵה עֶבֶד בְּךָ שָׂם   מְזִמּוֹתָיו, וּבְךָ כָּל־מַעְיָנוֹ,
חֲלִי עֹז חֶשְׁקְךָ נוֹעַץ לְעַלֵּם,   וְעֹז פָּנָיו יְשֻׁנָּא — הוּא מְלָשְׁנוֹ,
וְנַפְשׁוֹ יָצְאָה מֵרֹב תְּלָאָה,   לְזֹאת לֹא־יֶחְכְּלָה עוֹד הַצְּפִינוֹ;
וְיִזְרַע שִׁבֲּלֵי הוֹדְךָ בְּשָׂדְךָ,   וּבִמְטַר עֻזְּךָ תָּכִין דְּגָנוֹ,
וּמִמֶּגֶד תְּבוּאֹת שִׁיר בְּרִנָּה,   אֱמֶת, יִקְצֹר וְיִצְבָּר־בָּר בְּגָרְנוֹ,
וְעֵת עֲדָיו זְמַן בָּלַם בְּרִסְנוֹ   לְנֶגְדְּךָ רָץ וְאָז נִפְרַץ חֲזוֹנוֹ,
וְשַׁלַּח חֵיל הֲמוֹנוֹ אֶל־קְצִינוֹ,   גְּדוּד שִׁירוֹ, חֲקָרוֹ גַּם־הֱכִינוֹ,

כְּאִישׁ גְּדָהָם לִצְוּקוֹתָיו, וְיִנְהֹם   לְשַׁד הֲלְמוֹ, וְאֶת־טַעְמוֹ יְשַׁנּוֹ,
וְיִשְׁכַּר מֵחֲמַת כּוֹס יֵין עֲנוּשִׁים,   וְכֵן יִפָּת בְּפַת אֵיפַת רְזוֹנוֹ,
וְיָפַח בְּמַפָּח פַּח לְבַקֵּשׁ   בְּתוֹךְ מוֹקֵשׁ לְקַשְׁקֵשׁ פַּעֲמֹנוֹ,
וְיֵז נִצְחוֹ בְּצַר רוּחוֹ, וְיִשְׁפֹּךְ   מְרִי שִׂיחוֹ, וְסָר כֹּחוֹ וְאוֹנוֹ,
וְיִנְאַק בַּאֲנָקוֹת חָלָל וְאֻמְלָל,   וּכְמְעַט מִזְּעָק נִחַר גְּרוֹנוֹ;
וְיִשְׁתּוֹמֵם וְאֵין מַחֲזִיק בְּיָדוֹ,   וְאֵין סוֹמֵךְ וְתוֹמֵךְ יַד־יְמִינוֹ,
וְדֹרֵשׁ אוֹב בְּרֹב מַכְאוֹב, וְאֵין קוֹל   וְאֵין עֹנֶה בְּאֶפְדּוֹ וְחָשְׁנוֹ.
וְעֵת יִזְעַם, בְּטוּב טַעַם שְׂעִיפָּיו   יְשִׁיבֶהוּ, וְקוֹל קוֹרֵא בְאָזְנוֹ:
אֱנוֹשׁ צָרָה וְיָגוֹן, עָשׁ יְסֹדוֹ,   הֲיִשְׁתָּאֶה בְּיוֹם יֶרֶב יְגוֹנוֹ?
וְנוֹצַר מִדְּמֵי שׁוֹאָה הֲיוּכַל   לְהָנִיחַ וְהַשְׁבִּיחַ שְׁאוֹנוֹ?
וְנוֹלַד מִבְּאֹשׁ מֵי רֹאשׁ וְלַעֲנָה   הֲיִדְרֹשׁ לִהְיוֹת גֹּבַהּ מְעוֹנוֹ?
עֲצֵי עָוְלָה פְּרִי־כַחַשׁ יְשַׁגּוּ,   וְצִיץ־רֶשַׁע הֲלֹא יִפְרַח זְדוֹנוֹ!
אֲהָהּ לַיּוֹם, הֲמָמוֹ שֹׁד וְכִידוֹד,   יְקַד לַהַב נְדֹד עָלָה עֲשָׁנוֹ,
וּפֵרוּד מִמְּצוֹא חֶפְצוֹ הֱרִיצוֹ,   וְשָׁת כּוֹסוֹ בְּכוֹסוֹ אוֹ יְעֵנוֹ;
אֲסָרוּהוּ חֲבָלָיו בַּחֲבָלָיו,   וּבַעֲבֹתוֹת בְּעִתּוֹת יִלְכְּדֻנוֹ.
זְמַן אַכְזָר בְּמַצְרֵפוֹ צְרָפוֹ,   וְתוֹךְ מִבְחַן תְּלָאוֹתָיו בְּחָנוֹ,
וּמְלֵדָה קְפָדָה וַחֲרָדָה   אֲפָפוּהוּ, וְהִרְבּוּ עִצְּבוֹנוֹ;
וְעוֹד יָדוֹ עֲלֵי אֵידוֹ נְטוּיָה,   וְלֹא־רָאָה הֱיוֹת שָׁלֵם עֲוֹנוֹ —
עֲדֵי הֵסִיר גְּבִירוֹ, אוֹר יְקָרוֹ,   וְהִפְנָה מִפְּאַת פָּנָיו פְּנִינוֹ,
לְהַמְלִיכוֹ בְּמַקְהֵל סוֹד־קְדֹשִׁים,   לְהוֹשִׁיבוֹ בְּאַפַּדְנוֹ וְכַנּוֹ;
וְרוּחוֹ שָׁת בְּעֵת נוּדוֹ בְּיָדוֹ,   וּמָשַׁךְ אַחֲרָיו לִבּוֹ וְעֵינוֹ,
וְחֵץ פֵּרוּד יְפַלַּח אֶת־כְּבֵדוֹ,   וְצוּר חֶרֶב נְדֹד נִתְקַע בְּבִטְנוֹ,
וּכְמְעַט יֵצְאוּ מֵעָיו בְּחָלְיוֹ,   וּכְמְעַט קָט וְיָצָא פַּרְשְׁדֹנוֹ.
וּמִי אִתּוֹ בְּאֶרֶץ־נוֹד לְמָעוֹז,   וּמִי יָכִין בְּרַעֲבוֹנוֹ מְזוֹנוֹ?
וּמִי יִתֵּן נְכֹאת וּצְרִי לְצִירֵי   חֲרִי עִתּוֹ וְיָשִׁיב אֶת־חֲרוֹנוֹ —
כְּמוֹ יָצָא לְהַרְגִּיעוֹ, לְיַשְׁעוֹ   בְּטוּב דֵּעוֹ וּמַעֲנֵה נִיד לְשׁוֹנוֹ,
וּלְכַלְכֵּל מַחֲלַת לִבּוֹ בִּנְגִיבוֹ,   וְהָיָה לוֹ בְּיוֹם אוֹנוֹ שְׂשׂוֹנוֹ?!
כְּשׁוּךְ יָגוֹן יְחִי, אִם־מִנְחָשָׁיו   צֳרִי יִקַּח וְיִינַק רֹאשׁ־פִּתְנוֹ,
וּבִצְפָעִים יְרַפֵּא לַנִּגָּעִים —   וְאַף כִּי עִם־מְזוֹר דִּבְשׁוֹ וְשַׁמְנוֹ,
עֲדֵי הִבְחִין בְּחִין עֶרְכּוֹ לְהַרְנִין   לְשׁוֹן נִלְעָג, וְעִיר בֶּן־אֲתֹנוֹ,

גַּם־לֹא עֲדַת הַזּוֹלְלִים הַסּוֹבְאִים יַלְדָּה לְפָנִים מָכְרוּ בַיַּיִן;
גַּם לֹא־יְהִי מַזְהִיר חֲכַם־לֵב אֶל־בְּנֵי בָנָיו לְבַל־יִהְיוּ בְּסָבְאֵי־יָיִן,
לֹא תוֹכְחוֹת מוּסָר אֲמָרָיו יָעֲדוּ: אוֹי וַאֲבוֹי לַמְאַחֲרִים עַל־יָיִן.
לֹא עַל־כְּיוֹצֵא בוֹ לְפָנִים אָמְרוּ: כֹּהֵן וְנָבִיא נִבְלְעוּ מִיָּיִן,
לֹא נִבְּאֵי כָזָב לְפֹתֵי הַזְּמָן אָז יֹאמְרוּ: אֶסֹּף לְךָ לַיָּיִן.
הִנֵּה אֲנִי חַכְלִיל וְעֵינִי כָהֲתָה מִתִּימֲרוֹת עָשָׁן וְלֹא מִיָּיִן!

2

סָבְאִי בְּרֹאשׁ מָהוּל וְתָמֵהַּ אֲנִי: אֵיךְ עִנְּבֵי רוֹשׁ פֹּרְחָה הַגָּפֶן?
אוּלַי וּמִשַּׁדְמֹת סְדֹם הִיא, וַאֲנִי אֹאמַר עֲסִיס פִּרְיָהּ וְעֵץ־הַגָּפֶן;
לֹא עַל־עֲסִיס גֶּפֶן וְדַם־עֵנָב כְּזֶה אוֹדֶה לְאֵל, בּוֹרֵא פְּרִי הַגָּפֶן!

רַבִּי שְׁלֹמֹה בֶּן־רְאוּבֵן בּוֹנְפִיד

(בספרד; נולד לערך ה״א ק״מ ומת לערך ה״א ר״י)

שִׁירֵי יְדִידוּת

1

לְדוֹן וִידַאל בֶּן־לָבִיא, בְּהִתְאַסֵּף רָאשֵׁי עָם לְוִכּוּחַ טָרְטוֹשָׁה

שֶׁמֶשׁ יְקָר יָרְדָה תּוֹךְ מַעֲרָבֵנוּ — מַה־זֶּה וְלֹא עָלְתָה עַל־חוּג מְסִבֵּנוּ?
הַאִם קְטָבֵי גְלִילָהּ מִזְּבֻל נִתְּקוּ, אוֹ נִצְפְּנָה בֵּין עֲנָנֵינוּ וְעָבֵינוּ?
בֹּקֶר וָעֶרֶב בְּתֵבֵל נֶחֱזֶה יוֹם וְיוֹם — עַד־אָן יְהוּ מִבְּלִי־בֹקֶר עֲרָבֵינוּ?
עַד־אָן אֲהַלֵּךְ שְׁבִי, וּצְבִי וְהוֹד כַּצְּבִי יִבְרַח, וְעָבֵי נְדֹד יִהְיוּ רְכוּבֵינוּ?
מַה־לַּתְּלָאוֹת רְדָפוּנוּ בְּרִכְבֵי הֲמוֹן חַיִל, הֲכַף תָּקְעוּ לִהְיוֹת עֲרֵבֵינוּ?
הַעוֹד יְמֵי־גִיל אֲקַו, בִּרְאוֹת זְמָן קַו לְקָו יוֹלִיד חֲדָשׁוֹת, לְהַרְבּוֹת מַעֲצָבֵנוּ?
דַּלּוּ בְשָׂרִים עֲדֵי נָלִין בְּתוֹךְ קַן־דְּרוֹר, לָנוּ כְּתֹנֶת יְקָר — אֶבְרַת זְבוּבֵינוּ.
לָנוּ תְּלוּנוֹת עֲלֵי יָמִים — וְאֵין צָר כְּמוֹ עַיִן וְלֵבָב, וְאֵיךְ נָרִיב מְרִיבֵינוּ?
עַיִן וְלֵב סָר רְאוֹת מַשְׂאוֹת תְּלָאוֹת, וְכִי לֹא־נוֹאֲשׁוּ — חִדְשׁוּ כָל־יוֹם כְּאֵבֵנוּ;
אָמְנָה מְעַט קָט תְּנַחֲמֵנוּ מְנָת צַעֲרָם: עַיִן אֲשֶׁר־תֵּבְךְּ, וְחִיל יָחִיל לְבָבֵנוּ!

וְאִם דַּל־הוּא, לְפִי שִׂכְלוֹ, וְאֵין לוֹ   לְהַקְרִיב לָךְ לְשַׁי תֹּרוֹ וְיוֹנוֹ —
קְחָה אֶשְׁכָּר מְלֹא קֹמֶץ דְּבָרוֹ,   תְּמוּרַת כָּל־יְקַר כָּרוֹ וְצֹאנוֹ;
וְהִנָּשֵׂא עֲלֵי כִסֵּא, וְתֵצֵא   כְּגוּר אַרְיֵה, יְזַנֵּק מִבְּשָׁנוֹ!

(עוֹד סִמָּנִים לְמִסְפַּר בָּתֵּי הַשִּׁיר)

1

נְאֻם עֶבֶד זְמִיר, מָתוֹק לְחִכּוֹ,   לְשַׁי מֵבִיא, וּמִנְחָתוֹ וְנִסְכּוֹ,
לְקַדֵּם אֶת־פְּנֵי רַבּוֹ בְּשִׂפְתֵי   רְנָנוֹתָיו, וְיִתֵּן ע"ז לְמַלְכּוֹ.

2

בְּהַדְרַת קָדְשְׁךָ מוֹפֵת וּפֶלֶא,   בְּכֶתֶם טוֹב וְטָהוֹר לֹא־יְסֻלֶּה,
בְּסֻלַּם חֶשְׁקְךָ יֵרֵד וְעֹלֶה   חֲסַר לֵבָב, וְסוֹד בִּינָה יְגַלֶּה,
בְּכַסְפְּךָ יְעֻשַּׁר אִישׁ רָשׁ וְנִקְלֶה,   שְׂבַע־רֹגֶז — שְׂבַע רָצוֹן וּמָ"לֵא.

*

עַל־הַזְּמָן

אִם־הַזְּמָן יִבְרַח כְּצֵל, לֹא־יַעֲמֹד   רֶגַע, כְּאוֹר בָּרָק וְקוֹל הָרַעַם —
כֵּן טוֹב וְהֶפְכּוֹ: לֹא לָנֶצַח יֶאֱרַךְ,   רַק יַעֲלֶה פַּעַם וְיָצִיץ פָּעַם;
עַל־כֵּן חֲכַם־לֵב לֹא לְצוֹקוֹ יֶחֱרַד,   כִּי־עוֹד מְעַט מִזְעָר וְכָלָה זָעַם.

*

צְוָחָה עַל־הַיַּיִן

(עַל־הַיַּיְנוֹת הָרָעִים מִבְּצִיר שְׁנַת ה"א קע"ז)

1

מִצַּר וְצוֹק אֶשְׁכַּר וְלֹא מִיַּיִן,   כִּי אֵשֶׁת חֲמַת תַּנִּין חֲמַת מִיַּיִן,
יַיִן יְשַׂמַּח־לֵב, אֲבָל זֶה יַעֲצִיב   לִבִּי, וְכִלְיוֹתַי הֲלוּמֵי יָיִן.
לוּ נִהְיָה כָזֶה בְּעֵת דָּת נִתְּנָה —   לֹא־נֶאֱסַר אֶל־הַנְּזִרִים יַיִן,
גַּם־לֹא לְחֶבֶר כֹּהֲנִים אָז צִוְּתָה   תוֹרָה בְּכָל־קָרְבָּן: וְנִסְכּוֹ יָיִן;

אוֹ אֵיךְ סְנֶה לִבִּי בֹּעֵר בְּאֵשׁ פֵּרוּד, בֹּעֵר וְלֹא אֻכָּל צַלְעִי בְּאֵשׁ רִשְׁפִּי —
אַךְ טַל יְדִידוּתְךָ יוֹם יוֹם יְחַיֵּנִי, טַרְפֵּי אֲהָבֶיךָ הֵמָּה מְזוֹן טַרְפִּי.
לֹא־יָכְלוּ עִתִּים עַד־כֹּה לְהַכְעִיסִי, עַד־בֹּא נְדֻדֵנוּ — קָדַח חֲרוֹן אַפִּי;
לָזֶה יְצָרְךָ צוּר שָׁלֵם עֲלֵי־כָל־אִישׁ: עֵת־בֹּא פְּרִידָתְךָ יִגְדַּל יְגוֹן זַעְפִּי!
הֵן עַל תְּשׁוּקָתְךָ אֶמְשֹׁךְ, וְאֶחְרֹשׁ בּוֹ אַדְמַת נְדֹד, עַד־תּוּם יִצְרִי עֲלֵי עָרְפִּי;
אֶזְרַע שְׂדֵה פֵּרוּד זֶרַע תְּהִלָּתְךָ, וּפְרִי אֲשַׁוֶּה־לָּךְ עַל־יַד זְמִיר תֻּפִּי.
נָא, הוֹד, שְׁלַח שִׁירְךָ, אֶרְאֶה קְצֵה הוֹדְךָ, אַתָּה — רְאֵה בַשִּׁיר כָּל־מַעֲשֵׂה תָקְפִּי.

*

שִׁירֵי חֵשֶׁק

1

עַל־אֲהוּבָתוֹ

שֶׁמֶשׁ בְּלֶחְיָהּ תֻּקְעָה נָוֶה, לִהְיוֹת כְּצַלְמָהּ תָּאֳרָהּ נָאוֶה,
וַיִּשְׁאֲלוּ רֹאִים: הֲגַם הִיא עָב אוֹ עַל־פְּנֵי הוֹד לֶחְיָהּ מַסְוֶה?
הָהּ לִי, אֲנִי כוֹאֵב, אֲשֶׁר אֶכְסֹף לַעֲלוֹת בְּתָמָר הוֹד וְאֶתְאַוֶּה!
אֶתְאַב — אֲבָל אֶדְאַב וְאֶהְיֶה אַב חֳלִי אֲהָבִים, מִבְּלִי שָׁוֶה.
רֹאשׁ לָחֳלִי — שַׁחַת־בְּלִי טוֹב־לִי, אִם־מִבְּלִי חִשְׁקָהּ אֲנִי הֹוֶה.
הָהּ, כִּי בְאוּר אַהֲבָה מְעַט חָשַׁב לִבִּי לְהִתְחַמֵּם וְהוּא נִכְוֶה!
קוּם, לֵב שְׂרוּף־אַהַב, וְהִשְׁתַּחֲוֵה נִכְחָהּ וְהָיִיתָ כְּגַן רָוֶה!

2

כַּאֲשֶׁר הֻגַּד־לוֹ כִּי נָסְעָה אֲהוּבָתוֹ דֶּרֶךְ־אֳנִיָּה בְּלֶב־יָם לְסִיסִילְיָה

בְּכוּ אַהֲבָה חֹלֶה, קְנוּיָה בִּדְמָעוֹת,
וְתוֹחֶלֶת טוֹבָה וְרֵאשִׁיתָהּ רָעוֹת,
וְעַל־חֵשֶׁק חֹשֵׁק לְחַבֵּק וּלְנַשֵּׁק —
וְאָרְכוּ הַיָּמִים וְרָחְבוּ הַשָּׁעוֹת!
בְּכוּ כֹּסֵף כֶּסֶף מְחִירוֹ לֹא כֶסֶף,
לְבַד לַעֲבֹר קֶצֶף פְּנֵי־יָם וּתְנוּעוֹת!

עַד־כֹּה זְמָן נֶחְשַׁב חָכָם לְהָרַע, וְאַף   הַיּוֹם חֲשָׁבוּ כְּפֶתִי מַחֲשָׁבֵנוּ;
הָעִיר וְהֵבִיא שְׁאוֹן עֲקֵבָיו לְבַלַּע גְּאוֹן   נֶפֶשׁ, וְעִם־שֹׁד וְאוֹן מוֹקְשָׁיו יְעַקְּבֵנוּ;
הֶחֱרִיד וְהִקְהִיל עֲדַת כָּל־יֹדְעֵי דִין וָדָת,   אָכֵן בְּקִרְבָּם גְּבִיר נֶפֶשׁ מְשִׁיבֵנוּ,
נֵר מַחְשַׁבֵּי צְפוּן חָכְמוֹת, וְאוֹר מַאֲפַל   מִסְתּוֹר תְּבוּנוֹת — רָאוּ נָגְהוֹ סְבִיבֵנוּ;
נַחְנוּ יְלִידֵי עֲנָק בַּעֲנָק כְּבוֹדוֹ, אֲבָל   שַׁבְנוּ חֲגָבִים לְרֹב פִּצְעֵי אֲהָבֵינוּ.
מַה־יַּעֲשׂוּ עוֹד בְּנֵי יָמִים — וְהֵן מַעְיְנֵי   דֵעוֹ יְכַבּוּן פְּנֵי לַהֲבוֹת שְׁבִיבֵנוּ?!
מַה־יִּסְכְּנוּ עַרְפִלֵּי חָשְׁכָּם — וְהֵן יַעֲלֶה   אוֹרוֹ עֲלֵי צִלְלֵי אֹפֶל יְסֻבֵּנוּ?!
לוּחַ זְמִירוֹ יְהִי מָגֵן וְצִנָּה, וְעֵט   יָדוֹ חֲנִית, לַהֲדֹף מַחֲנֶה יְרִיבֵנוּ.
לֹא לַעֲרֹךְ אֶל־גְּאוֹן שִׁירוֹ אֲשׁוֹרֵר, אֲבָל   לְהַחֲרִיד הֲמוֹן חֵיל־זְמָן כֹּל יַאֲרִיבֵנוּ;
רִקְמַת כְּתָבוֹ פְּלִיאָה הִיא לְעֵין אִישׁ, וְאֵיךְ   נַחְשֹׁב לְדַמּוֹת אֱלֵי יָפְיוֹ כְּתָבֵנוּ?
עוּרָה, חֲלִיל נֶאֱלָם, כִּנּוֹר מְנַגֵּן אֲשֶׁר   דּוֹמֵם, הֲדֹף חֵיל יְגוֹנֵנוּ וְעָצְבֵּנוּ!
עוּרָה וְהָעִיר צְבָא נֹגְנִים, לְקָחוּם צְבָא   עֵת וַחֲלִיפוֹת בְּנֵי יָמִים מְאָרְבֵינוּ!
הַתֵּר אֲגֻדּוֹת יְגוֹן לִבָּם בְּמֵיתְרֵי זָמִיר,   שָׂא קוֹל וְיִנָּשְׂאוּ כַּנְפֵי כְרוּבֵינוּ!
אֹהֶל תְּעוּדָה, קְהַל מִשְׁרָה וְסוֹד הוֹד, יְהִי   שָׁלוֹם בְּחֵילָם וְעֹז לִלְחֹם קְרָבֵינוּ;
שָׁלוֹם בְּחֵילָם, וְחִישׁ יֵלְכוּ וְנֵלְכָה בְּאוֹר   שֶׁמֶשׁ יְקָר, יָרְדָה תּוֹךְ מַעֲרָבֵנוּ!

2

„לְרֵעַ וְדוֹד, הִרְחִיק נְדוֹד, וְחִשְׁקוֹ גָּדוֹל מְאֹד"

אַט־לִי מְעַט, שַׁחַר, אַט־לִי בְּלֵיל נִשְׁפִּי,   אַט־לִי וְאַל־תַּעַל לָאִיר בְּהַר נִשְׁפִּי,
כִּי הִנְנִי נִצָּב עִם־מַחֲזֵה דוֹדִי   בַּחֲלוֹם — וּפֶן־יָקִיץ אוֹרְךָ לְעַפְעַפִּי,
פֶּן־יַעֲלֶה אוֹרְךָ עַל־פַּאֲתֵי עַרְשִׂי,   אַךְ מַאֲפַל פֵּרוּד יַעַל בְּשַׂרְעַפִּי!
אֶרְאֶה בְּחֶזְיוֹנֵי דוֹדִי, מְאוֹר נַפְשִׁי,   תּוֹךְ אַרְמְנוֹת חָכְמָה דוֹמֶה לְרַב כַּפִּי,
נָאֶה כְּמַטֵּה־אֵל עִמּוֹ בְּתוֹךְ יָדוֹ,   סִפְרוֹ כְּמוֹ לֻחוֹת נָאווּ בְיַד־צָפִי.
מַה־נָּעֲמָה לַיִל, שֶׁשּׁוֹבְבָה רוּחִי,   אַחַר נְדֹד הוֹצִיא נַפְשִׁי עֲלֵי כַפִּי!
מִי בִלְתְּךָ, דוֹדִי, נָאווּ תְהִלּוֹת לוֹ?   הוֹדְךָ יְהַלֶּלְךָ, הוֹדְךָ וְאַף לֹא פִי;
הוֹדְךָ וְחַסְדְּךָ מַעְטֵה תְהִלָּתְךָ,   וּצְנִיף יְקָרְךָ אָרְגוּ כּוֹכְבֵי נִשְׁפִּי.
הוֹד תָּאֳרְךָ אֶל־תֹּאַר בְּנֵי־מֶלֶךְ   דִּמָּה לְבָבִי בִּפְעֻלּוֹת וּבְיֹפִי,
אוֹר שִׂכְלְךָ עָבַר אוֹר סַהֲרֵי — כִּי הִיא   תִלְקֶה, אֲבָל אוֹרְךָ תָּמִיד בְּלִי־דֹפִי;
אִלּוּ תְהַלֵּךְ עַל־גַּפֵּי מְרוֹם שָׁמַי,   לֹא־יֵצְרוּ צַעֲדֵי אוֹנְךָ עֲלֵי גַפִּי.
אֶתְמַהּ, יְדִיד, אֵיךְ בִּלְתִּי תְאָרְךָ אֶחְיֶה—   וּרְצוֹנְךָ נֶפַח רוּחַ בְּתוֹךְ אַפִּי.

רְשִׁימַת הַפַּיְטָנִים וְהַמְשׁוֹרְרִים

אברהם בן יצחק . . . . . . רצו
אברהם בן מאיר בן עזרא . . קצה
אברהם בן מנחם . . . . . רצב
אברהם בן שמואל . . . . . רצג
אלחנן בן יצחק . . . . . רמ
אליה בן שמעיה . . . . . רלג
אליעזר בן נתן . . . . . . רכג
אלעזר בן יהודה . . . . . רסה
אלעזר בן יעקב הבבלי . . . רנו
אלעזר הקליר . . . . . . לז
אמתי בן שפטיה . . . . . מז
אפרים בן יצחק . . . . . רלח

בחיי בן יוסף . . . . קי
בנימן בן אברהם . . . . . רעא
בנימן בן זרח . . . . . . ריב
בנימן בן שמואל . . . . . ר
בר קפוק . . . . יד
ברכיה בן יצחק הלוי . . . . רל

גרשם בן יהודה . . . . . סב

דוד בן אלעזר בן בקודה . . . קצג
דוד בן משלם . . . . רכא
דוד בן שמואל הלוי . . . . רמו
דוד הכהן . . . . רצג

המנונא (רב) . . . . . . יג; יד

זבדיה . . . . מט
זרחיה בן יצחק הלוי . . . . רלא

חייא בן אלדאודי . . . . . קצד

ידעיה הפניני בן אברהם . . . רצח
יהודה בן יצחק בן גיאת . . . קפט
יהודה בן קוריש . . . . . . נ
יהודה בן שלמה חריזי . . . רמח
יהודה בן שמואל הלוי . . . קנג
יוחנן (רבי) . . . . ג
יוחנן בן נורי (רבי) . . . . . ח
יוסי בן יוסי . . . . כו
יוסף בן אביתור . . . . . . נח
יוסף בן אשר . . . . רמו
יוסף בן דוד בן מולי . . . . שמו
יוסף בן סהל . . . . קנב
יוסף בן צדיק . . . . קצא
יחיאל בן יעקב . . . . . . רסו
ינאי . . . . לו
יעקב בן מאיר . . . . רכו
יצחק בן גיאת . . . . קיד
יצחק בן זרחיה הלוי . . . . רכז
יצחק בן יהודה השניררי . . . רנט

לְאַט־לִי, בַּת־גַּלִּים, רְאִי כִּי־נִבְהָלִים
בְּנֵי־יָם גַּם־חֹבְלִים, בְּסַעַר וּזְוָעוֹת;
וּמַה־לָּךְ צִי אַדִּיר, רְאוֹת רוּחַ כַּבִּיר?
אֲנִי־שַׁיִט גֵּוֵךְ, רְדִידֵךְ כִּירִיעוֹת!
רְאִי, רוּחַ־קָדִים שְׂפָתַיִךְ יַקְדִים,
שְׁנָתֵךְ יִהְיֶה נֹד וְנוּחֵךְ מַסָּעוֹת —
וּמַה־לָּךְ גַּל יַם־סוּף, וְתוֹךְ חִכֵּךְ יָם־צוּף,
וְנֹפֶת יִטֹּף עֵת שְׂפָתַיִךְ נָעוֹת;
שְׂפָתַיִךְ שָׁנִי, אֲבָל אֵין עוֹד שֵׁנִי —
הֲכִי חוּט הַשָּׁנִי שְׂפָתַיִךְ צֹבְעוֹת.
עֲנִי: כִּי נֶעְתַּרְתִּי, וְחָמְלִי רַעְיָתִי
עֲלֵי־לֵב מִתְחוֹלֵל וְעֵינַיִם דִּמְעוֹת;
הֲיִי נָא אֶזְרֹעוֹת לְיָדַיִם זָעוֹת,
כְּנַף חֶטְאִי קְרָעוֹת, בְּבִרְכַּיִם כֹּרְעוֹת!

*

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת — לִשְׁלֹמֹה

בְּכָל־יוֹם אֲשַׁלַּח בְּרֵכוֹת בְּרָכוֹת לְאֹיְבַי, וְהֵם מֵי מְרִיבָה הֲפוּכוֹת,
וְאֶטַּע עֲרֻגַת הֲדַסִּים — וְלֵצִים הֲפָכוּם לְקוֹצִים, וְחָרוּל עֲרוּכוֹת.
אֲהָהּ לִרְנָנִים סְבָבוּם יְעֵנִים, וְאֶל צִפֳּרֵי־חֵן לְכָדוּם שְׂבָכוֹת!
אֲהָהּ לַעֲלָמוֹת, כְּבוּדוֹת פְּנִימוֹת, שְׁדֵיהֶן בְּיַד לְצָצֵי שִׁיר מְעוּכוֹת!
וְשִׁירוֹת מְתוּקוֹת שְׂפָתַי מְרִיקוֹת — בְּכוֹסוֹת אֱוִילִים בְּלַעֲנָה מְסוּכוֹת,
וְאָפִיץ מְאוֹרוֹת לִלְבוֹת, קְשֻׁרוֹת בְּחַבְלֵי קְנָאוֹת — וְשָׁבוּ חֲשֵׁכוֹת;
אֲבָל דַּי לְנַפְשִׁי, אֲשֶׁר־שָׁם זְמַנִּי מְלֶאכֶת זְמִירֵי צְנִיף רֹאשׁ מְלָאכוֹת!

רְשִׁימַת הַפִּיּוּטִים וְהַשִּׁירִים

עם מראה המקומות, שנויי הנוסחאות וקצת הערות

הספרים אשר הזכרתים רק בשמם או בראשי תבות הם

א) עברים:

אגרות = אגרות שד"ל אשר הו"ל ש"א גראֶבער. פרזעמישל־קראקא תרמ"ב—תרנ"ד.

אוינגון = מחזור אוינגון לר"ה ויוה"כ. אמשטרדם תקכ"ו.

איטאלייאני = מחזור מכה"ש כמנהג איטאלייאני עם מבוא מרשד"ל. ב"ח. ליוורנו תרט"ז.

אלגיר = קרובץ למועדי קדש וארבע שבתות [כמנהג אלגיר]. חמ"ד (ווינא?) תרמ"ד.

דיואן ראב"ע = דיואן לר' אברהם בן עזרא . . . הו"ל . . . עקיבא איגר. ברלין תרמ"ו.

דיואן ריה"ה = דיואן כולל כל שירי ר' יהודה הלוי י"ל ע"י חיים בראדי. כרך א': ברלין תרס"א; כרך ב': שם תר"ע. כרך ג' (צד 1—308) לא נשלם עוד.

דיואן רמב"ע כ"י, הוא כ"י אוכספורד, סִמן 1972 ברשימת נייבואיר.

טל = טל אורות, שירים קדמונים אשר העתיק והגיה שד"ל. פרזעמישל 1881.

טריפולי = שפתי רננות, כולל סליחות ובקשות . . . כמנהג טריפולי. ליוורנו תקע"ו.

יוצרות מ"פ = יוצרות מכה"ש כמנהג פולין . . . מתורגם ומבואר מאתי מאיר הלוי אלטאר. פראג תקצ"ו.

מחזור מ"פ = מחזור לכה"ש כמנהג פולין מתורגם ע"י יחיאל מיכל זקש. ט"ח. ברעסלויא תרנ"ו—נ"ח.

סליחות כי"פ — כתב יד בעקד הספרים אשר לעדתנו ק"ק פרנא ברשימתי סִמן 1.

סליחות מ"א = סליחות מכה"ש כמנהג אשכנז. אמשטרדם תע"א.

סליחות מ"פ = סליחות מכה"ש כמנהג פולין . . . מתורגם ומבואר ע"י משה הלוי לנדא. פראג תקצ"ו.

סרע"ג = סדר רב עמרם גאון. ב"ת. ווארשא תרכ"ה.

יצחק בן מאיר . . . . רלה
יצחק בן סעדיה . . . . . . רמא
יצחק בן עזרא . . . . רט
יצחק בן ראובן . . . . קכא
יצחק בן ששת ברפת . . . . . שיז
יצחק הכהן החבר . . . . . . רמה

לוי בן יעקב אלתבאן . . . . . קנא

מאיר בן ברוך . . . . רצה
מאיר בן יחיאל . . . . . . רעד
מר בריה דרבינא . . . . . . ז
מרדכי בן שבתי הארוך . . . . רעד
משה בן אברהם . . . . . . שג
משה בן יעקב בן עזרא . . . . קכג
משה בן נחמן . . . . רפא
משה בן שמואל . . . . . . רלז
משה הכהן גקטילה . . . . . קט
משלם בן קלונימוס . . . . . ס
משלם בן שלמה די־פיאירה . . רפה

נחום . . . . רפט

סעדיה גאון . . . . נא

עמנואל בן שלמה . . . . . . שה

קלונימוס בן יהודה . . . . . ריז

רב . . . . מ
רבא . . . . יג
רבה בר רב הונא . . . . . . יד

שלמה בן אבון . . . . רמד
שלמה בן גבירול . . . . . . עו
שלמה בן יהודה הבבלי . . . . נז
שלמה בן יוסף . . . . רסח
שלמה בן משלם די־פיאירה . . שכב
שלמה בן ראובן בונפיד . . . . שכט
שם טוב בן יוסף פלקירה . . . רפח
שמואל הנגיד . . . . סה
שמעון בן יצחק . . . . . . סא
שמעון בן סירא . . . . . . א
שמעון בן צמח דוראן . . . . שיט
שפטיה . . . . מו

אֲבוֹת עוֹלָם יְשֵׁנֵי מַכְפֵּל (ש״ג). — תחנוני בני ישראל לר׳ יצחק ברוך הלוי (קבץ על יד ת״ד, תרמ״ח) צד 17.

אֶבְטְחָה עַל־פָּעֳלִי (קצ״ה). — דיואן ראב״ע צד 1.

אֲבִי הַבֵּן קְרַב לְסְפֹּד (ר״ה). — שער השיר צד 137.

אֶבֶן הָרֹאשָׁה לְעִיִּים וְלַחֲרִישָׁה (רצ״ב). — סליחות כי״פ, סִמן קכ״ח; סליחות מ״פ ומ״א לעשרה בטבת. — שורה ו׳, עתה, בכ״י: ועתה. שורה י׳, ימים, בכ״י: שנים וימים. שורה י״א, ולליזה, לשון שלא להוציא ליזה על בניה (ירושלמי יבמות סוף פ״ג). שורה ט״ז, וימים, בכ״י: וגם ימים.

אֲדַבְּרָה וְיִרְוַח־לִי (רי״ב). — סליחות כי״פ סִמן ע״ס; סליחות מ״א לעשרה בטבת. — שורה ד׳, ליום, בכ״י: אל יום. שורה י״א, אם בשרי, בכ״י: ובשרי; ראה איוב ו׳ י״ב. שורה י״ד, אלף ועוד, חסר בכ״י. שורה ט״ז, חפוית, בכ״י: חפויה. שורה י״ז, מקדשִׁי . . . קדשִׁי, קרי: מקדשֵׁי . . . קדשֵׁי. שורה כ׳, הם, בכ״י: אמת הם. שורה כ״א, הלא, בכ״י: הכל. שורה כ״ו, הנאנחים והנאנקים, בכ״י הסדר מֻהפך; ראה יחזקאל ט׳ ד׳. בשורה הזאת חסרה מלה אחת מן המנין. שורה כ״ז, גלות, בכ״י ובדפוס: עול גלות. שורה כ״ח, רגלי, בכ״י: ברגלי. שורה כ״ט, אי, בכ״י ובדפוס: איה. שורה ל״ד, נאוצם, בכ״י: חֵירופם. שורה ל״ה, משפטיך, קרי: משפטיך. שורה ל״ו, מצדיק, בכ״י: מצדקת. שורה ל״ז, אלהים, בכ״י: יְיָ. שורה ל״ח, והוצא לאור, בכ״י: שפטה. שורה מ״א, אל־תפר, בכ״י: נא אל תפר. שורה מ״ד, יאבדו, בכ״י: יכלו.

אָדוֹן בְּפָקְדְּךָ אֱנוֹשׁ (רמ״ה). — סליחות כי״פ, סִמן פ״א; סליחות מ״פ ומ״א לערב ר״ה. — עמוד א׳ שורה ד׳, יכלו, בכ״י: יוכלו. שורה ט׳, בחֻבו, בכ״י: הוא. עמוד ב׳ שורה ג׳, המצא, בכ״י: תימצא. שורה ט׳, לנו, חסר בכ״י. שורה ט״ז, מהר, בכ״י: מהרה.

אָדוֹן דִּין אִם־יְדַקְדֵּק (מ״ט). — סליחות כי״פ סִמן ע״ח; סליחות מ״פ ומ״א לערב ר״ה. — שורה י׳, מעיך, בכ״י: רחמיך. שורה י״ת, צדקה, בכ״י: צדק. שורה כ״ה, דרכיך, בכ״י: דרכך; אחר מלת דרכיך כתוב בכל הנוסחאות: הודעת, והמלה מְיֻתרת גם לפי הענין וגם לפי הבנין (שלש מלות בכל שורה). קֻשַׁב, בכל הנוסחאות: קְשׁוּב; ראה ישעי׳ ל״ב ג׳. עפי״ז יש לתקן בכל מקום שנקדתי גם אני: קֻשַׁב.

אַדִּיר בְּוַעוּדוֹ, ראה: מעשה אלהינו.

אֲדֹנָי, ראה: יְיָ.

אֲדֹנָי אֱלֹהֵי רַבַּת צְרָרוּנִי (רמ״ו). — סליחות כי״פ, סִמן קל״א; סליחות מ״א לערב ר״ה. — שורה ד׳, דברים, בכ״י: דובְרָם. שורה י׳, ממעצותיהם, בכ״י: ממעצותיהם וממחשבותיהם. שורה י״א, נפשנו, בכ״י: נפשי. שורה י״ב, לא

עבודת ישראל = סדר עבודת ישראל, כולל התפלות והברכות לכה"ש ... מסודר ומוגה ע"י יצחק בן אריה יוסף דוב. רעדעלהיים תרכ"ח.

עלוזאס = סדר סליחות מכה"ש כמנהג עלזאס, מוגהות ע"י ר"וו היידנהיים. רעדעל־היים תר"ס.

עמנואל = מחברות עמנואל, קושטאנטינא רצ"ה; ברלין תקנ"ו.

קונטרס = קונטרס הפיוטים עם הערות ותקונים מאת חיים בראדי. ברלין תרנ"ד.

קטלוניה = מחזור קטלוניה. שאלוניקי רפ"ז.

קינות לת"ב מ"א = סדר הקינות לתשעה באב לפי מנהג האשכנזים, מוגה ע"י יצחק בן אריה יוסף דוב. רעדעלהיים תרס"ט.

קינות לת"ב מ"פ = סדר תשעה באב כמנהג פולין . . . מתורגם ומבואר מאתי משה הלוי לנדא, פראג תקצ"ה.

רש"ז = שירי השירים אשר לשלמה בן גבירול . . . יצאו . . . ע"י שניאור זק"ש. פאריש תרכ"ח.

שירי רש"ה = כל שירי ר' שמואל הנגיד . . . מֻגהים ומבארים ע"י חיים בראדי. ווארשא [תר"ע—תרע"א]. החברת השלישית (צד 161—208) נדפסה ולא יצאת עוד לאור.

ש"ש = שירי שלמה, שירים . . . מר' שלמה בן גבירול . . . הו"ל . . . י"ל דוקעס. הנובר תרי"ח.

תחכמוני = תהכמוני לר' יהודה חריזי. אמסטרדם תפ"ט; הוצאת ר"א קאמינקא: ווארשא תרנ"ט.

תשלום = תשלום אבודרהם י"ל ע"י אליעזר ליפמן פרינץ. ברלין תר"ס.

ב) לועזים:

יק"ר = Jewish Quarterly Review. New Ser. Philadelphia 1910 ff.

ירחון = Monatsschr. f. Gesch. u. Wissensch. d. Judent. Berlin-Breslau.

מב"ע = Dukes, L., Moses ben Esra. Altona 1839.

צ"ק = Dukes, L., Zur Kenntnis d. neuhebr. relig. Poesie. Frf. a. M. 1842.

ראָזין = Rosin, D., Reime u. Gedichte d. Abraham Ibn Esra. Bd. I: Breslau 1885—1891; Bd. II (nur ein Heft) das. 1894.

שער השיר = Neuhebr. Dichterschule, herausg. von Dr. H. Brody und Dr. K. Albrecht, Leipzig 1905.

בערג (ברלין תרט״ז) צד 1 והערות שם צד 86 והלאה. לפעמים תקנתי את הנוסח עפ״י סדר עבודת אתה כוננת (שם צד 111, איטלייאני, ח״ב דף רי״ב).

אֶזְכְּרָה אֱלֹהִים וְאֶהֱמָיָה (מ״ח). — מחזור מ״פ ליו״כ צד 532.

אָחֲזוּ אֵלִים פְּנֵי כִסֵּא (קצ״ז). — דיואן ראב״ע צד 38.

אֲחִי תֵבֵל שְׁאַל תֵּבֵל (ק״ג). — רש״ז צד ח׳.

אַחֲרִישׁ וְאֶתְאַפַּק (רי״ג). — סליחות כי״פ, סִמן קי״ג; עלוּאס ליום ה׳. — שורה ג׳, בפי . . . שמרתי, בכ״י: בפה . . . שוכרתי, שורה ז׳, מְבַסָּה, בכ״י ובנדפס: מוּבְסָה, אולם ההפעל משרש בוס ראוי שיהיה: מובס, כמו שהוא במקרא (ישעי׳ י״ד י״ט), וע״כ שהפיטן הלך בדרך המדקדקים החושבים את החסרים לפעלים בעלי אותות שתים, אשר על כן לא הבדיל בין נחי ע״ו ובין נחי ל״ה (ומנהג זה נהגו גם פיטנים אחרים) ויתכן לנקד מְבֻסָּה (פֻּעַל) או מֻבְסָה (הָפעל) כדין נהי ל״ה, והבוחר יבחר. שורה י׳, עוילי, כ״ה בכ״י ובנדפס; ואולי יתכן יותר לקרוא: מְעֻוָּלַי (תהלים ע״א ד׳). שורה י״א, מעגלי, בכ״י: במעגלי. שורה י״ג, וקרבי, בכ״י ובנדפס: ובקרבי. שורה י״ט, ושמה, בכ״י: ושם. שורה כ׳, באנו . . . ותוציאנו, בכ״י: באתי . . . ותוציאני. שורה כ״א, בעוני, חסר בכ״י. שורה כ״ה מעילות, בכ״י: מחלות. שורה כ״ט, שעיר וחתנו, עשו וישמעאל (ראה בראשית כ״ח ט׳), וכ״ה בפזמונו של שפטיה (צד מ״ו); בכ״י: וְחַתְנוֹ, בנדפס: וַחֲתָנוֹ. שורה ל״ט, אדני, חסר בכ״י.

אֶחְשֹׁק וְלֹא אֵדַע מְקוֹם עֹפֶר (ר׳). — אלגיר דף ס״ב. שורה י״ט, רהבה, קרי: רָחֲבָה.

אַם־לִי מְעַט שַׁחַר (ש״ל). — ממזרח וממערב ח״ב (וויען תרנ״ה) צד 119.

אֵי יָשָׁן מְחַדֵּשׁ גִּילִים (ר״ז), רַאֲזִין ח״א, צד 121; יק״ר כרך ד׳ (1913) צד 89, ולפי הנמסר שם מחבר השיר הוא ר׳ יוסף בן צדיק וחברו לכבוד ר׳ יוסף בן מינש. שורה י״ז, יכבה, מתנגד לחרוז, וכבר חפצתי להגיה: כָּבָה, אבל ההגהה הזאת לא ישרה בעיני.

אִיגַע לְהַצְלִיחַ (ר״ט). — רַאֲזִין, שם צד 98 סִמן 59 (באמצע).

אַיֵּה קְבֻרוֹת אִישִׁים מְתוּ (קמ״ח). — דיואן רמב״ע כ״י, סִמן מ׳.

אֵיךְ אוּכַל לָבוֹא עָדֶיךָ (רמ״א). — סליחות כי״פ, סִמן רמ״א; סליחות מ״א ליום ד׳ דעשי״ת. — שורה ב׳, עזבונו, בכ״י: עזבוני, וכן נכון. שורה ט׳, דִּמְעַי, קרי: דְּמָעַי. שורה ל״ה, מצאתי, כ״ה בכ״י ובנדפס, ואולי צ״ל: נפתלתי. שורה ל״ח, גללו, בכ״י: גיללו. שורה מ״ד, בחסדך, בכ״י ובנדפס: ברוב חסדך. שורה מ״ט, ומהוללי, בכ״י: מהוללי. שורה נ׳, ולא, בכ״י: לא. שורה נ״ג, דאג, בכ״י: כואב. שורה נ״ח, כזה, בכ״י ובנדפס: בזה. שורה נ״ט, נשְׂאים, בכ״י: נשיאים. שורה ס״א, בם, בכ״י: בה. שורה ס״ג, ואדרכון, בכ״י: והדרכון. שורה ס״ה, המוני, בכ״י: חשבונותי. שורה ס״ו, נא, חסר בכ״י.

(הראשון), בכ״י: ולא. שורה י״ד, מחל, בכ״י: מחול. שורה י״ז מכף, בכ״י: מיד. שורה י״ח, גבור, בכ״י: וגבור. שורה י״ט, מצדיקיהם, קרי: מצדיקהם. שורה כ׳, תרעץ, בכ״י (ביני שיטי): תרעוץ. שורה כ״א, שחרנוך, בכ״י: שיחרנו. שורה כ״ד, ובם, בכ״י: ובה. שורה כ״ט, גדול, חסר בכ״י.

אֲדֹנָי דְּאָגָה שָׁבְרָה לִבִּי, ראה: דאגה שברה לבי.

אֲדֹנָי מָה־אָדָם (פ״ה). — תשלום צד 91 והערות שם צד 174. הבית הרביעי שונה בבנינו משאר הבתים, ואולי בכונה ואין פה טעות.

אֲדֹנָי נֶגְדְּךָ כָל־תַּאֲוָתִי (קס״ז). — דיואן רי״ה כרך ג׳ צד 266.

אֲהָהּ נִלְקַח אֲרוֹן־דָּת (רנ״ז). — דיואן ראב״י כ״י אדלער דף ע״ט סִמן קצ״ט (לפי מִנְיָנִי); קינות י״ל ע״י שוח״ה בקבץ על יד ח״ט (קראקא תר״ס) צד 2. — שורה י״ב, שבבים, בכ״י ובנדפס: שביבים; ראה הושע ח׳ ו׳.

אֲהָהּ שַׁבְתִּי בְּצַר רוּחִי (ע״א). — שירי רש״ה צד 76.

אָהֳלִי אֲשֶׁר תָּאַבְתָּ (מ״ג). — קינות לת״ב מ״פ דף ע״ג ומ״א צד 74.

אוֹיְבִים חַיָּבִים (רל״נ). — סליחות כ״פ, סִמן ר״ט. — שורה ו׳, נדרם פרץ, בכ״י: נזירם פרוץ רוץ. שורה י״ב, למה יי, בכ״י: ולמה, ומלת יי חסרה. שורה י״נ, ורעדה, כ״ה בכ״י, ואולי צ״ל: ורנזה. שורה י״ד, זעקים, בכ״י: נועקים. שורה י״ז, בלא מל, ר״ל אין ממלל, אין מגיד, סובל בדומיה. שורה כ״ה, מצולה בלבב, בכ״י: במצולה בלב; ראה יונה ב׳ ד׳. שורה ל׳, שכר . . . מעוללים, בכ״י: שכך . . . מעולים; תחת תמתך קורא צונץ (ליטעראטורגעש. צד 616) תמתם. שורה מ״ב, תמכהו, בכ״י: תסמכהו. בשורה מ״ה חסרה מלה אחת, ואולי צ״ל: הטה נא. שורה מ״ח, למה, בכ״י: קום למה.

אוֹיָה לִי כִּי־גַרְתִּי מֶשֶׁךְ (רע״ב). — תחנוני בנ״י לרי״ב הלוי (קבץ על יד ח״ד, ברלין תרנ״ח) צד 24.

אוֹיָה לְנַפְשִׁי (ש״ו). — עמנואל מחברת ד׳. — בית י״ג, עֲרָשׁ, קרי: עָרֶשׂ.

אִוְּתָה נַפְשִׁי אֶל־מְקוֹם נַפְשָׁהּ (ק״ל). — שער השיר צד 80.

אָז בַּחֲטָאֵינוּ חָרַב מִקְדָּשׁ (י״ז). — קינות לת״ב מ״פ דף כ״ט. במנהג אשכנז צד 23 הנוסח משנה מאד, ונראה בעיני שהיו בתחלה שמנה מלות בכל שורה, ארבע בדלת וארבע בסוגר, וברבות הימים גרעו והוסיפו, אבל הדבר עוד מוטל בספק, ועל כן לא שלחתי יד בנוסח שלפנינו לשנותו. יש מיחסים הקינה הזאת לקליר, ויש חולקים.

אָז בִּמְלֹאת שֶׁפֶק (מ״ד). — קינות לת״ב מ״פ דף צ״ז ומ״א צד 83.

אָז רֹב נִסִּים (ל״ו). — מחזור ינאי לרי״ דאווידזאן (נויארק תרע״ט) צד 37.

אַזְכִּיר גְּבוּרוֹת אֱלוֹהַּ (כ״ו). — קובץ מעשי ידי גאונים קדמונים לר״י ראזענ־

אֱלֹהִים לֹא־אֵדַע זוּלָתֶךָ (רל״ח). — יוצרות מ״פ לשבת החמישית אחר פסח; עבודת ישראל צד 751. — בית ט׳—י שֻׁנּוּ מטעם ידוע, ובמ״פ יש אמנם, כנראה, הנוסח הישן בעקרו, אבל גם בו יש שנויים, וע״כ הנחתיו. בשורה כ״א חסרה מלה אחת, ואולי צ״ל: והדמים הם מודיעים.

אֵלֶיךָ אֲדֹנָי שִׁוַּעְתִּי (רל״ו). — סליחות כי״פ, סִמן פ׳; סליחות מ״א ליום ב׳ דעשי״ת ועלואס ליום ג׳ דעשי״ת. — שורה ג׳, לרוחתי, חסר בכ״י. שורה ח׳, ואם כפעל, בכ״י: ואף חרון כפי פועל. שורה י״ב, לך, בכ״י: לו. שורה י״ט, כבד, בכ״י: שבר. שורה כ״א, כְּבַקִּיר = כאשר בקיר. שורה כ״ח, אדני, חסר בכ״י.

אִם אָהֳלֵי דוֹדִי (קל״ט). — דיואן רמב״ע כ״י, סִמן קכ״ט; אוצר נחמד ח״ב (וויען תרי״ז) צד 184. — בית ו׳, חננו, בכ״י ובנדפס: חוננו. בית ח׳, ירוונו, שם ושם: ירונו. בית י׳, בי, חסר שם ושם. בית י״ד, חמס ותוך, בכ״י: און וחמס. בית כ״א, תבונתי, בנדפס: תבונתו; בכ״י חסר סוגר הבית כלו.

אִם אֵיד כְּמוֹ־סֶלַע (רפ״ח). — המבקש (האג תקל״ח) דף י׳ ע״ב.

אִם בָּאֲרָזִים, ראה: בארוזים.

אִם הַזְּמָן יִבְרַח כְּצֵל (שכ״ח). — שירים ומליצות כ״י בספריה הלאומית בברלין (Or. fol. 1059) דף כ״ב. כונת הבית השני לפי הנוסח שלפנינו היא: רק פעם יעלה הטוב ורק פעם יציץ הפכו (הרע); ואולי צ״ל: ישקע (או מלה דומה לה בענין) תחת יציץ.

אִם־לֹא תֵדְעִי נַפְשִׁי אַחֲרִיתֵךְ (ר״נ). — רשי״צ קאעמפף, עשרה שערים (פראגא תרי״ח) צד 221; תשלום צד 115 והערות שם צד 179; ראה גם דיואן ראב״ע צד 165.

אִם לְפִי בָחְרְךָ (נ״א). — יק״ר, כרך ג׳, צד 83. אחרי כלות ההדפסה באו לידי הערותיו של באכער (שם צד 119) ועל פיהן יש לתקן: צד נ״ג שורה ד׳: מְמַאֵה; צד נ״ד שורה י״ב: וַיְטַפֵּח. שם שורה כ״א: זְעְזְעוּ . . . גְעְגְעוּ. צד נ״ו שורה ד׳: יִתַּמּוּ. לשאר תקוניו אין הכרח, והבוחר יבחר.

אִם תִּקְטְלֵנִי אֵל לְךָ אוֹחִילָה (ש״ה). — עמנואל מחברת י״ט.

אִם־תִּרְאִי אֶת־מַרְאָיִךְ (ק״ט). — Journal of Jew. Lore and Phil. שנת 1920 צד 316.

אֹמַר לְצָפוֹן תְּנִי חֵלִי (קצ״ט). — ראָזין ח״ב צד 44; כוכבי יצחק כרך כ״ה צד 22; אלגיר דף כ״ג.

אִמְרוּ אֲשֶׁר סוֹד הָאֱמֶת דָּרְשׁוּ (רפ״ה). — הצופה לחכמת ישראל כרך ה׳ (בודאפעשט תרפ״א) צד 131.

אֱנוֹשׁ חָשַׁב יְקַר עוֹלָם לְרִשְׁתּוֹ (שנ״ג). — שירים ומליצות כ״י ברלין (Or. fol. 1059) דף כ״א. — בית א׳, אהה, בכ״י: והה.

אֵיךְ מִכָּל אֻמּוֹת (מ״ז). — סליחות כי״פ, סִמן רמ״ב; אגרות צד 898. — שורה ג׳, ומיום, בכ״י: מיום. שורה ט׳, תרבוכות, כ״ה לנכון בכ״י, והוא לשון שאון והמולה (ראה בערוך ערך רבך). שורה י״א, ובנות, בכ״י: בנות. שורה י״ג, יודעי בי, בכ״י: ידועי לי. שורה כ״ה, שכן, בכ״י: יושב. שורה כ״ו, תפלותינו וכו׳, בכ״י: תהיינה אזנך קשובות. שורה כ״ז, אשר הראיתנו, בכ״י: כשם שהראיתנו.

אֵיךְ תֶּחֱשֶׁה נַפְשִׁי (קצ״ה). — דיואן ראב״ע צד 1.

אֵין בְּפִי מִלָּה (קכ״ה). — שער השיר צד 76.

אֵין מִלָּה בִלְשׁוֹנִי (ר״ג). — תשלום צד 114 והערות שם צד 178.

אֶכְסֹף לְסַפֵּר כְּבוֹד אֶרֶץ מְקֻדֶּשֶׁת (שע״ט). — צפנת פענח לרי״ץ מרעלי (קבץ על יד ח״ז, ברלין תרנ״ו—תרנ״ז) צד 26; ראה ירחון שנת 1897 צד 664.

אֵל אָדוֹן (ט״ז). — עבודת ישראל צד 211.

אֶל אֵל וְטוּבוֹ (קצ״ח). — שער השיר צד 148.

אֶל־בֵּית הַמֶּלֶךְ לָבוֹא נִקְרֵאתִי (ר״ב). — תשלום צד 108.

אַל־טַל עֲלֵי תֵבֵל (קמ״ד). — ירחון שנת 1896 צד 198. — שורה א׳, בָּה, קרי: בָּהּ.

אֶל־מִי מְגֹאָלֵי דָם אֶצְעַק (רצ״ג). — מחזור ספרדים שבקושטנדינא (ליוורנו תקפ״ג) דף קל״ו ע״א, מוגה על פי כ״י ווינא (רשימת ר״ז שווארץ סִמן 48).

אֱלֹהַי חֲשׂף הַיּוֹם (ס״ה). — שירי רש״ה צד 170.

אֱלֹהֵי הָרוּחוֹת לְכָל־בָּשָׂר אָתָּה (קצ״ו). — שער השיר צד 146.

אֱלֹהַי לֹא יְכִילוּךְ שְׁחָקִים (רנ״ו). — צייטשריפט פיר העבר. ביבל. ח״ד צד 27.

אֱלֹהַי נְצֹר לְשׁוֹנִי מֵרָע (ז׳). — עבודת ישראל צד 104.

אֱלֹהַי עַד שֶׁלֹּא נוֹצַרְתִּי (י״ג). — שם צד 421; יומא פ״ז ע״ב.

אֱלֹהַי תְהִלָּתִי בְּשִׁמְךָ אֲשַׁחֲרֶךָ (קצ״ו). — דיואן ראב״ע צד 2.

אֱלֹהִים אַל־דֳּמִי לְדָמִי (רכ״א). — סליחות כי״פ, סִמן קכ״ו; סליחות מ״פ למוסף יוה״כ ומ״א לער״ה. — שורה ד׳, תכסהו, בכ״י: תכסה. שורה ה׳, ישפך, בכ״י: יגלה. שורה ח׳, הנשפכים, בכ״י: הנשפך. שורה י״א, שם ישראל, בכ״י: שם קדש ישראל, ואולי העִקר: שם קדש, כמ״ש במ״א. שורה י״ב, התהו משקץ, בכ״י: תהו מותעב. שורה כ״א, לעלה, בכ״י: עולה. שורה כ״ו, ובדמיהם, בכ״י: ובדמים. שורה נ״ג, אם נשמע, בכ״י: נשמע. שורה נ״ז, נשענו, בכ״י: שוענו. שורה נ״ח, טמון, בכ״י: טומן. שורה ס׳, קוּם . . . וצרותינו, בכ״י: קַוֵּים . . . וצרָתינו.

אֱלֹהִים אֶל־מִי אַמְשִׁילֶךָ (קס״ב). — דיואן רי״ה כרך ג׳ צד 286.

אֱלֹהִים בְּאָזְנֵינוּ שָׁמַעְנוּ (רכ״ג). — יוצרות מ״א לשבת שלפני שבועות (בס׳ יד כל בו, פפד״מ תפ״ז). — שורה כ״ו, דרך ארחותיך, הגהתי כן לפי הענין, אף כי ההגהה הזאת מוטלת אצלי בספק; בנדפס: סִיג אורחותיך.

אֲשֶׁר אֵימָתְךָ בְּאֶרְאֶלֵּי אֹמֶן (ל״ז). — מחזור מ״פ למוסף יוה״כ צד 298; איטאלייאני לשחרית יוה״כ, דף פ״ג.

אֲשֶׁר בָּנָה עֲלֵי־אֶרֶץ מְעוֹנִים (קמ״ט). — אָריענט (ליטעראטורבל.) לשנת 1845 עמוד 716.

אֲשֶׁר נִסָּה זְמָן בֹּגֵד (ק״ג). — דיואן רמב״ע כ״י, סִמן קל״ב. — בית ד׳, יְכֻנֶּה, בכ״י: יכֻנה.

אֵשֶׁת נְעוּרִים הָאֲהוּבָה (ר״מ). — סליחות כי״פ, סִמן כ״ו; עלזאם ליום ה׳ דעשי״ת. — שורה ג׳, ואיך, בכ״י: איך. שורה ו׳, הבאתה, בכ״י: החייתה. שורה ט׳, מלת ומשי אולי יש למחקה. שורה י״ד, כנפיך, בכ״י: כנופך. שורה ט״ז, אחרי, בכ״י: אחר. שורה י״ח, בכ״י ובנדפס: תרא בכל־זאת לא פנתה. שורה י״ט, ולא, בכ״י: לא.

אֶשְׁתַּחֲוֶה אַפַּיִם אַרְצָה (ר״א). — דיואן ראב״ע, צד 147; רי״מ זקש, רעליג. פאעזיע (ברלין 1901), חלק העברי צד 40.

אַתְּ עָפְרָה צְבִיַּת אַרְמוֹן (קע״ז). — דיואן רי״ה כרך ב׳ צד 49.

אַתָּה הִרְכַּבְתָּ אֱנוֹשׁ מֵרֹאשׁ (רצ״ם). — בחינת עולם פרק י״ד (מנטובה שט״ז, ו, ד׳; ברלין תקצ״ח צד 50).

אַתָּה זֹכֵר מַעֲשֵׂה עוֹלָם (י״א). — עבודת ישראל צד 400.

אַתָּה מֵבִין שַׂרְעַפֵּי לֵב (י״ט). — דוקעס, עהרענזיילען (וויען 1837) צד 95.

אַתָּה נִגְלֵיתָ בַּעֲנַן כְּבוֹדְךָ (י״ב). — עבודת ישראל צד 403.

אֹתוֹתֵינוּ לֹא־רָאִינוּ (רע״א). — תחנוני בנ״י (קבץ על יד ח״ד) צד 22.

אֶתֵּן תְּהִלָּה לָאֵל הַמְהֻלָּל (כ״ד). — צונץ, ליטעראטורגעש. (ברלין 1865) צד 646.

בַּאֲרָזִים נָפְלָה שַׁלְהֶבֶת (י״ד). — מועד קטן דף כ״ה ע״ב; ראה דקדוקי סופרים שם.

בְּדָת־אֵל אֶדְבְּקָה (קצ״ה). — דיואן ראב״ע צד 1.

בְּהַדְרַת קָדְשְׁךָ (שכ״ח), סִמן לבתי השיר „כנור אריה״, עפ״י כ״י ברלין.

בִּי הַזְּמָן חִצֵּי גְדֻד שָׁלַח (ר״ט). — עפ״י העתק ששלח לי מר עזרא סילוירא בארם צובה מתוך דיואן רי״צ בן עזרא כ״י אשר לו. — בית א׳, פצע, בכ״י: בצע. בית ג׳, אחר, בכ״י: ארור. בית ח׳, מוקדם בכ״י לבית ז׳. בית ט״ז, ירפש, בכ״י: ידפש.

בִּימֵי יְקוּתִיאֵל אֲשֶׁר נִגְמָרוּ (ק״ד). — בשירי רשב״ג שהוצאתי לאור (שיר השירים, ברלין תרנ״ח) צד 12; ראה גם ירחון לשנת 1911 צד 82. בית ס״ט (צד ק״ו שורה י״ח), יָחֱמָה, קרי: יֶהֱמָה.

בְּכוּ אַהֲבָה חָלָה (של״א). — עפ״י העתקת הח׳ פאטאי מתוך כ״י אוכספורד

אֱנוֹשׁ יִרְאֶה יְקַר תֵּבֵל (ק״ג). — דיואן רמב״ע כ״י, סִמן קל״ג. — בית ג׳, יהלם, בכ״י: יהלים.
אֱנוֹשׁ מַה־יִּזְכֶּה (כ״ג). — מחזור מ״פ צד 92; איטאלייאני ח״ב דף פ׳.
אֲנִי גֶבֶר לְכָל־שֶׁבֶר (רצ״ח). — שירים ומכתבים (לר״ש די־פיאירה ואחרים), כ״י בעקד הספרים לעדתנו ק״ק פרגא. — בית א׳, נבר, בכ״י: הגבר.
אַנְשֵׁי לֵבָב שִׁמְעוּ־לִי (ק״כ). — קטלוניה ליל יו״כ. מסגנון לשונו אני למד, שהוא לרי״צ גיאת.
אֲסִירִים בְּשִׁיר יָצְאוּ (רס״ו). — קינות לת״ב מ״א צד 108; קינות וסליחות (קבץ על יד ח״ג, תרמ״ז) צד 28.
אָעִירָה שְׁנַת עֵינִי (קכ״ו). — אוינגנון דף כ״ג ע״ב.
אֶפְקֹד צְבָא מָרוֹם (שי״א). — עמנואל מחברת י״ז.
אַרְזֵי הַלְּבָנוֹן (רע״ט). — קינות לת״ב מ״פ (דף פ״ח) ומ״א (צד 124).
אָרְכוּ הַיָּמִים וּדְבַר כָּל־חָזוֹן (ס״א). — סליחות כי״פ, סמן קכ״ג; סליחות מ״א ליום ה׳. — שורה א׳, כל, חסר בכ״י ובנדפס. שורה ב׳, נמש, בכ״י: נותש. שורה ז׳, בלחיה, בכ״י: על לחיה. שורה י׳, המה, בכ״י: הומס. שורה י״ג, נחתמו, בכ״י: חותמו. שורה י״ד, נהרותיה, מלשון ואל תופע עליו נהרה (איוב ג׳ ד׳). שורה י״ח, שמרי, בכ״י: שומרי. שורה כ״ב, בכ״י: כנורה ועוגבה נהפך לאבל. שורה כ״ג, כלימתה, בכ״י: כלימותיה. שורה כ״ד, מסבל, בכ״י: מכבל. שורה כ״ח, בכ״י: נהיה יחד באופל מנורה. שורה ל׳, חרוץ, בכ״י: וחָרוּץ. שורה ל״א, כפרץ, בכ״י: בפרץ. שורה ל״ב, עזוזך, בכ״י: עיזוזיך. שורה ל״ג, בכ״י: לעזרתי אילותי. שורה מ״א, בעמך, בכ״י: לעמך. שורה מ״ב, בכ״י: לנקותו ולטהרו. שורה מ״ג, עדרך, בכ״י: עדרו. שורה נ׳, ירגו, בכ״י: רגז. שורה נ״ה, ורחב להעמס, בכ״י: ורוחב להכמס. שורה נ״ו, כחם, בכ״י: קולם. שורה נ״ח, ארצך, בכ״י: ארצה. שורה ע״א, שלומים, בכ״י ובנדפס: שילומים.
אֶרֶץ שִׁנְעָר הָרָה וְיָלְדָה (מ״ו). — מועד קטן דף כ״ה ע״ב.
אֵשׁ נִצְּצָה כִּבְרַק לַיִל (קצ״א). — ספר הדין והחשבון לביה״ס „תלמוד תורה“ בפרגא לשנת 1909/10 צד 12. — תרגום שני החרוזים האחרונים הוא:

הֶרֶף חֲתֹךְ אֶפֶק, חֶרֶס, בְּרוֹם מֵאִיר,
וּשְׂחֵה לְרַב יִצְחָק נַצֵּר לְמְהָאגִיר!

אֶשָּׂא עֵינַי לְכָל־דֶּרֶךְ (קצ״ח). — דיואן ראב״ע צד 25. בחרוז ח׳ ובחרוז י׳ שֻׁנָּה המשקל, אולי בהתאם לחקי השיר ולא בטעות.
אֶשְׂבַּע בְּעֵת אֶרְעַב לְהַלֶּלְךָ (קצ״ה). — כוכבי יצחק מחברת כ״ה צד 85.
אַשְׁכִּים לְבֵית הַשָּׂר (ר״ט). — רָאזִין, ח״א צד 98.
אָשַׁמְנוּ מִכָּל־עָם (י״ח). — סליחות מ״פ דף נ״ג.

דְּאָגָה שָׁבְרָה לִבִּי (קצ״ג). — סרע״ג ח״ב צד 4.
דְּבָרֶיךָ בְּמוֹר עֹבֵר רְקוּחִים (קפ״א). — דיואן רי״ה כרך ב׳ צד 164.
הָאֵל הָעִירָה וּרְאֵה (רנ״ט). — אלגיר דף ו׳ ע״א; טל צד 49; אגרות צד 897.
הֲבָא מַבּוּל וְשָׂם תֵּבֵל חֲרֵבָה (קפ״ג). — דיואן רי״ה כרך ב׳ צד 169.
הָהּ לִזְמַנִּי כָּתַב שִׂטְנָה (ש״ח). — עמנואל מחברת ד׳. — בבית כ״ג (צד ש״ט שורה ט״ו) נשחת החרוז, ובמחברות דפוס קושט׳ שלפני הגיה אחד הקוראים וכתב: יִפְעָנָה (תחת: יפעתה), אולם מלבד שלא נמצא השם יפע לא במקרא ולא במדרשים, הנה הרבים לנקבות אין לו מקום פה.
הוֹשִׁיעֵנִי אֱלֹהֵי הַכֹּל (א׳). — בן סירא פרשה ל״ו בהוצאת שטארק (לייפציג 1903) צד 28; פרשה ל״ה בהוצאת ר״ד כהנא (ורשא תרע״ב) צד 56.
הַיְדַעְתֶּם יְדִידַי (קט״ו). — צ״ק צד 159.
הֲיוּכְלוּ פְגָרִים (קפ״ז). — דיואן רי״ה כרך ב׳ צד 184. בבית כ״ז (צד קפ״ח שורה כ״ו) קרי: בְּתוֹכָהּ.
הַיָּם בֵּינִי וּבֵינֶךָ (ע״ב). — שירי רש״ה צד 82.
הֲיִשְׂמַח הַיְּהוּדִי הָאֻמְלָל (רפ״ח). — המבקש (האג תקל״ח) דף ו׳ ע״ב.
הֲלִי תַעַשׂ בְּכָל־שָׁנָה פְּעָלִים (ס״ה). — שירי רש״ה צד 142.
הֵם הֵם יְמֵי תֵבֵל (קע״ד). — דיואן רי״ה כרך ב׳ צד 222. בבית כ״ג קרי: שְׁוָתָהּ.
הֵם כַּבְּהֵמוֹת מִבְּלִי זָנָב (רנ״ה). — תחכמוני, הוצאת קאמינקא צד 451.
הִנֵּה יְחִידָתִי בְּלֵילָהּ (ע״ג). — שירי רש״ה צד 49. בבית כ״ה קרי: וְכִלָּה.
הֲנַשִּׂיג עֶרְךְּ שִׁיר (רמ״ד). — קונטרס צד 54.
הִסְתָּיו אָרַח (רפ״ט). — צ״ק צד 162.
הָעוֹלָם יָם זוֹעֵף (רצ״ח). — בחינות עולם פ״ח (מנטובה שט״ז, ב׳ ג׳; ברלין תקצ״ח צד 14).
הֱצִיקַתְנִי תְשׁוּקָתִי לְאֵל חָי (קפ״ג). — דיואן רי״ה כרך ב׳ צד 172.
הֱקִיצוֹתִי תְּנוּמַת רַעֲיוֹנַי (קמ״ז). — שער השיר צד 70.
הֲרִמוֹתִי לְאֵל עֶלְיוֹן יְמִינִי (ק״ג). — דיואן רמב״ע כ״י, סמן קי״ח; ראה נוסח שונה קצת בדברי חפץ (לונדון תרי״ג) צד 27.
הַשֶּׁמֶשׁ בַּגְּבִיעִים אוֹ לְהָבִים (קמ״ג). — תהלה למשה (הוא ספר היובל לרמש״ש, לפסיא תרנ״ו) צד 40.
הִשְׁתַּחֲוִי וּבִרְכִי לִפְנֵי צוּר (רצ״ג). — ארגיל דף ט״ז ע״ב.
הִתְעוֹרְרוּ תְמֵהִים רְאוֹת (קכ״ג). — אויגנון דף מ״א ע״א. — בית י״א (צד קכ״ד שורה ב׳), ברוחו, אולי צ״ל: בכחו. בית כ״ח (שם שורה י״ט), מתגרת ידך, פסוק כצורתו (תהלים ל״ט י״א), ועל כן לא השגיח המשורר על מספר התנועות.

(ברשימת נייבואיר סִמן 1984). — בית ג׳ לכסף כסף, בכ״י: קצף. בית ד׳, ווזעות, בכ״י: ושמועות.

בְּכָל־אַף יַעֲלֶה רֵיחַ לְבוֹנָה (קע״ח). — דיואן רי״ה כרך ב׳ צד 56.

בְּכָל־יוֹם אֲשַׁלֵּחַ (של״ב). — עפ״י העתקת הח׳ פאטאי מתוך כ״י אוכספורד הנ״ל. — בית ד׳, ביד לצצי שיר, בכ״י: בעד לצצי צור.

בְּכָל־לִבִּי אֱמֶת וּבְכָל־מְאֹדִי (ק״ע). — דיואן רי״ה כרך ב׳ צד 221.

בְּלֵיל זֶה יִבְכְּיוּן (מ״ב). — קינות לת״ב מ״פ דף כ״ז; מ״א צד 22. יש מיחסים את הקינה הזאת לר״א הקליר, ויש מטילים בזה ספק.

בְּלֵילִי עַל־מִשְׁכָּבִי (קכ״ח). — אוינגנון דף כ״ו ע״א; טריפולי דף י״ג ע״ב.

בִּמְרוֹמֵי עֶרֶץ כִּסֵּא שִׁבְתֶּךָ (נ״ח). — סרע״ג ח״ב צד 48; זקש, רעליג. פאעזיע, חלק העברי צד 9. — בשורה י״ב מְיתרת מלה אחת, ואולי צ״ל: מהללים ומודים לפדה וגאל.

בְּנֵי עוֹלָם אֲשֶׁר עוֹלָם בְּלִבָּם (קמ״ח). — גבעולים, שנה א׳ (וויען 1919) צד 66.

בְּנֵי תְמִימִים מַשְׁכִּימִים (קכ״ח). — אוינגנון דף ל״ז ע״ב; טריפולי דף כ׳ ע״ב. לפי דעתי נפלה טעות בשורה ד׳, וצ״ל: ויתודו על חטאתיהם ועונות אבתיהם (נחמי׳ ט׳ ב׳).

בְּנַפְשִׁי לֵיל יְדִדוּת (קמ״ו). — דיואן רמב״ע כ״י, סִמן קמ״ו. — בית ב׳, ויִן, בכ״י: ואת.

בְּעָבְרִי עַל־מְקוֹם קִבְרוֹת שְׁכֵנַי (רפ״ח). — הצופה לחכמת ישראל שנה ה׳ (תרפ״א) צד 133.

בַּעֲלַת־אוֹב וְקֶסֶם (קט״ו). — טל צד 28.

בְּרוּם גַּלְגַּל סוֹבֵב (ר״ל). — ארגיל דף י״ד ע״א.

בְּרַח דּוֹדִי אֶל מָכוֹן לְשִׁבְתֶּךָ (ס׳). — מחזור מ״פ ליום ב׳ של פסח צד 258.

בַּת הַגְּפָנִים יֶחְשְׁכוּ שָׁמֶיהָ (רנ״ג). — תחכמוני שער כ״ז.

בַּת הַגְּפָנִים יָקְרוּ דָמֶיהָ (רנ״ג). — תחכמוני שם.

גָּבְהֵי שְׁחָקִים אֶל־הֲדֹם נִכְנָעוּ (ר״ו). — ראָזין ח״א צד 128.

גָּבְהֵי שָׁמַיִם לְךָ כִּסֵּא כָבוֹד (קצ״ד). — שער השיר צד 131.

גְּבִירִי בִּלְתְּךָ עֵינַי מְבַכִּים (קמ״ד). — דיואן רמב״ע כ״י, סִמן צ״ה. — בבית י״ יש למחוק את הקו אחר מלת יהביעו.

גָּדוֹל אֶחָיו וְתִפְאֶרֶת עַמּוֹ (ב׳). — בן סירא פרשה נ׳, הוצאת שטראק (לייפציג 1903) צד 52; הוצאת ר״ד כהנא (ורשה תרע״ב) צד 93. — בשורה י״ג קרי: תִפְאָרֶת, תחת: תִּפְאָרֶת.

גֶּזַע יְשִׁישִׁים עָלָה מִבָּבֶל (י״ד). — מועד קטן דף כ״ה ע״ב; ראה דקדוקי סופרים שם.

גַּלְגַּל וּמַזָּלוֹת בְּמַעֲמָדָם (ר״ח). — ראָזין ח״א צד 98.

יוֹם עֵירֹם אֶעֱמֹד מִצְּדָקָתִי (קי"ח). — אגרות צד 775; תשלום צד 100.
יוֹם שֶׁעֲשַׁעְתִּיהוּ עֲלֵי בִרְכַּי (קע"ח). — שער השיר צד 93.
יוֹמָם עֵינֵינוּ תְלוּיוֹת (רל"ה). — טל צד 43.
יוֹנָה יַעֲלַת־חֵן (קכ"א). — מאָנאטסשריפט (הוספה לעתון ייד. פרעססע) לשנת 1906 גליון 4.
יוֹנָה פּוֹתָה יְקוּשַׁת כָּל־מַעֲבָר (קס"ד). — דיואן רי"ה כרך ג' צד 177.
יוֹנָה תְקוֹנֵן עַל־אֲמִירֶיהָ (קע"א). — שם כרך א' צד 164.
יוֹשֵׁב בְּמַעֲמַק מְצוּלָה (קי"ז). — קונטרס צד 32.
יִזְכֹּר גֶּבֶר בִּימֵי חַיָּיו (קמ"ח). — שער השיר צד 71.
יְחִידָה הַחַטָּאָה (ר"ס). — אריענט (ליטעראטורבל.) לשנת 1843 עמוד 701, 713, 727. — צד רס"ד שורה 10, ערות עלומי, אולי צ"ל: בֹּשֶׁת עלומי, כלה"כ ישעי' נ"ד ד'.
יְחִידָה עֲקֵבֵךְ כָּרוּךְ בְּקֵץ (רכ"ז). — מחזור תלמסאן לימים נוראים (ליוורנו תרכ"א) דף קכ"ו ע"ב; המגיד לשנת 1872 צד 463; ראה גם אללגעם. צייט. דעס יודענט. לשנת 1839 עמוד 679. — בית י"א (צד רכ"ח שורה ד'), רַק, קרי: רַק.
יְחִידָה שַׁחֲרִי הָאֵל (קנ"ג). — שער השיר צד 101.
יְיָ יְיָ אֵל רַחוּם, ראה: אזכרה.
יְיָ יְיָ מָעוֹן אַתָּה (רס"ד). — סליחות כי"פ, סמן כ'. — שורה ד' נִתַּנוּ, בכ"י: נותננו. שורה ה', מעולל, בכ"י: מוולל; ראה דברים כ"ד כ"א. שורה ט"ו, בנו, בכ"י: בה. שורה כ', ירחם, בכ"י: ירוחם, ומלת חרבו חסרה.
יִיטַב בְּעֵינֶיךָ נְעִים שִׁירִי (ק"ע). — דיואן רי"ה הוצאת שד"ל (ליק 1864) דף י"א ע"ב.
יְמִין אֲדֹנָי הֲלֹא אַתְּ (ק"ע). — דיואן רי"ה כרך ג' צד 42.
יַעֲבֹר עָלַי רְצוֹנְךָ (קס"ט). — דיואן רי"ה הוצאת שד"ל דף ח' ע"ב.
יְעִירוּנִי בִּשְׁמְךָ רַעְיוֹנָי (קנ"ג). — דיואן רי"ה כרך ג' צד 65. — שורה ג' קרי: וַיְאַמֵּן.
יְעִירוּנִי רַעְיוֹנַי וְסוֹד לִבִּי (קס"ח). — שם צד 182.
יַעֲלֶה אֲשֶׁר לִבִּי בַּחוּט מְשַׁכַּתְהוּ (רנ"ג). — תחכמוני שער כ'.
יַעֲלָה הֱבִיאַתְנִי (רנ"ב). — תחכמוני שער ג', בהוצאת קאמינקא צד 428.
יַעֲלָה נְשׂוּאָה בְּכַנְפֵי נְשָׁרִים (רמ"ו). — קונטרס צד 60.
יַעֲלַת־חֵן מִמְּעוֹנָהּ רָחֲקָה (ק"ע), שער השיר צד 107. — בית ב' קרי: חָשְׁקָה.
יַעַן וּמְקִים בִּמְרוֹם שְׁחָקִים (קפ"ד). — שם צד 97.
יְפֵה נוֹף מְשׂוֹשׂ תֵּבֵל (קפ"ג). — שם צד 95.
יָפוּ בְעֵינַי כָּל־דְּרָכֶיךָ (קנ"ט). — קונטרס צד 34.

הִתְרַדֵּף נַעֲרוֹת אַחַר חֲמִשִּׁים (ק״פ). — דיואן רי״ה כרך ב׳ צד 160.
וּבְכֵן תֵּן פַּחְדְּךָ (ת׳). — עבודת ישראל צד 384; ראה ירחון לשנת 1911 צד 594.
וּבֶן־יוֹנָה בְּרֹאשׁ אָמִיר (קמ״ו). — דיואן רמב״ע כ״י, סִמן קל״ז. — בית ב׳,
ינונן, בכ״י: תגונן. בית ו׳, תשו, בכ״י: תצו. בית ז׳, והבה לו אבריך, כן נראה לי, ובכ״י מטשטש מאד.
וּבֶן־שֵׁרֵק חֲשַׁבְתִּיו נֶאֱמָן (רג״ד). — תחכמוני שער ג׳.
וְחַיּוֹת בּוֹעֲרוֹת מַרְאֵיהֶן כְּגַחֲלֵי־אֵשׁ (ר״י). — מחזור מ״פ ליום א׳ דר״ה צד 147.
וְיֶאֱתָיו כל לְעָבְדָךְ (י״ט). — מחזור מ״פ שם צד 238; סדור רש״י (ברלין תרע״ב) צד 86.
וְיֵשׁ אִישִׁים חֲמָדוּךָ (קנ״ב). — יק״ר כרך ד׳ צד 80.
וְכָל שֹׁגֶה בְּהוֹן עוֹלָם (קמ״ט). — דיואן רמב״ע כ״י, סִמן ק״א. — בית א׳,
וכל, בכ״י: לבל. בית ג׳, ישק צופו, בכ״י: צוף ישקה.
וְלֵב נָבוּב וְתוּשִׁיָּה סְתוּמָה (ק״ב). — ש״ש צד 34.
וְרֹאֶה בִלְבָבוֹ זְמָן רַע (רג״ה). — תחכמוני שער ג׳.
זְכֹר בְּרִית־אַבְרָהָם (ס״ב). — סליחות מ״פ וסליחות כמנהג פוזנא והראדני (קראטאשין תקצ״ט) לערב ר״ה ולצום גדליהו. הבתים החסרים לא יכלתי להמציא לי.
זְמַמַּי הָהּ בְּהַר כֶּסֶל (צ״ג). — ש״ש צד 36.
זְמַן הֶבְלִי יְמֵי סִכְלִי (קכ״ט). — אוינגנון דף ל״ג ע״א; מב״ע צד 90.
זְמַן הַקֹּר כְּצֵל בָּרַח (קמ״ו). — דיואן רמב״ע כ״י, סִמן כ״ז. — בית ה׳, ישיב . . .
מלבבי, בכ״י: ישיר . . . מלבבו.
חֵי הַבְּרִית הוֹדִי (קע״ח). — דיואן רי״ה כרך ב׳ צד 3.
חִנָּם אֲדָמָה תַעֲדֶה עֶדְיָהּ (קמ״ח). — דיואן רמב״ע כ״י, סִמן פ״ה. — בית ג׳,
קרי: צָרְיָהּ.
חָסִין גְּבוּרוֹת יָדְךָ נִּלָּם (רג״ו). — תחכמוני שער ג׳.
יֹאמַר יַיִן עֹז אֲזָרְתִּי (שי״א). — עמנואל מחברת כ״ה.
יְגוֹנִי וּמַר חִכִּי (רכ״ו). — קונטרס צד 45.
יְדִידִי הֲשָׁכַחְתָּ (קס״ט). — דיואן רי״ה כרך ג׳ צד 4.
יְדִידִי קוּם כְּבָר אָסְרוּ (ע״ה). — שירי רש״ה צד 194.
יְרַעֲנוּךְ נְדֹד מִימֵי עֲלוּמִים (קע״ב). — דיואן רי״ה כרך א׳ צד 154. — בית כ״ח (צד קע״ג שורה כ״ג), חדשים, ח״נ ביאליק קורא: חֲרָשִׁים, ובזה סר כל הקשי שבתרוזנו.
יְדַעְתַּנִי בְּטֶרֶם תִּצְּרֵנִי (קנ״ג). — קונטרס צד 44.
יָהּ אָנָה אֶמְצָאֲךָ (קנ״ז). — דיואן רי״ה כרך ג׳ צד 150.
יוֹם אוֹר בָּהִיר (קנ״ח). — שם צד 38.

אפריו, את צעיפו השחור, אז אסיר אני מעל עיני לבבי את אפריו, הנגי דורש בחכמה ואור לי. בית מ״ח (צד צ״ז שורה ג׳), גם בזה מבכר ביאליק את נוסח דוקעס (בחביריו), אלא שהוא מנסח וקורא: בַּחֲבָרָיו, עדה״כ ישעי׳ מ״ז י״ב.

כַּתַּר מְעַט פֵּרוּד (קל״ח). — אוצר נחמד ח״א (וויען תרי״ו) צד 166.

לְבִּי בְמִזְרַח (קע״ם). — דיואן רי״ה כרך ב׳ צד 155.

לְבִּי לְפַרְעֹשׁ חָלֵל יְצוּעַי (רנ״ד). — תחכמוני שער ג׳; נייבואיר, מלאכת השיר צד 46.

לְבִּי סְחַרְחַר (שי״א). — עמנואל מחברת ג׳.

לוּ הָיְתָה נַפְשִׁי מְעַט שֹׁאֶלֶת (צ״ד). — ש״ש צד 37.

לִי יִזְעֲקוּ רֵעַי (רפ״א). — עפ״י כ״י ואטיקן (ראה בראש דבר). בסוף השיר כתוב בכ״י לאמר: „הנה מאה בתים שעשה הרב ר׳ משה בר׳ נחמן שיתיה לשלחם למורו הרב ר׳ יונה קרובו זצק״ל״. — בית ה׳, ראה משלי י׳ נ׳, י״ט ט״ו; ואולי יתכן יותר לקרוא: תְּעָרֵב, עדה״כ שם י״ג י״ט. בית ו׳, כתר, אולי צ״ל: עדי; שם, הרגלו, ובבית ז׳, והתנצלו, מוסב על „לימינו״ בבית ה׳. בית ט׳, וסום, בכ״י: וסים; למשאות, בכ״י: למשואות. בית ל״א (צד רפ״ב שורה י״ד), ולשחרות, בכ״י: ולתשחורת. בית ל״ה (צד רפ״ב שורה י״ח), ומכללים, בכ״י: כמכלולים. בית מ״ד (צד רפ״ב שורה כ״ז), יסכלו, ראה קהלת ב׳ י״ט; בכ״י: יכסלו. בית מ״ט (צד רפ״ג שורה ב׳), קִלְלוּ, כתב כן (פה ובמקומות אחרים) בשביל החרוז, ובמקרא לא נמצא דוגמתו רק פעם אחת לנקבה יחידה (קִבָּצָה, מיכה א׳ ז׳). בית נ״ג (צד רפ״ג שורה ו׳), בערים יכסלו, ראה ירמי׳ י׳ ח׳; בכ״י: ביערים נכשלו. בית ס״ב (צד רפ״ג שורה ט״ו), מַעְלְלֵיהֶם, בשביל המשקל פלס במשקל מַעְגְּלֹתָם. בית ס״ג (צד רפ״ג שורה כ״ו), נאצלו, בכ״י: אצלו. בית ע״ד (צד רפ״ג שורה כ״ז), בכ״י: אל גן בעדן ואל טובו. בית ע״ה (צד רפ״ג שורה כ״ח), משם, בכ״י: מהם. בית ע״ח (צד רפ״ד שורה א׳), מלו = מלאו (יחזקאל כ״ח, ט״ז). בית ע״ט (צד רפ״ד שורה ב׳), להתעטר, בכ״י: להתעט׳, וא״כ אפשר לקרוא גם: להתעטף. בית פ״ט (צד רפ״ד שורה י״ב), ויתגָאלו, ראה דניאל א׳ ח׳; בכ״י: ויתנואלו. בית צ״ו (צד רפ״ד שורה י״ט), נבלעה מות, במקרא לא נמצא רק בלשון זכר.

לֵיל גִּלְּתָה אֵלַי (קע״ח). — דיואן רי״ה כרך ג׳ צד 20.

לְךָ אָמַר לִבִּי (נ׳). — מטמֹני מסתרים ח״ד = הצופה מארץ הגר שנה ב׳ (תרע״ב) צד 73.

לְךָ עֵינַי צְפִיּוֹת (קנ״א). — טריפולי דף ט״ז ע״א; סליחות התימנים (ירושלים) דף י״ט ע״א.

לַכֹּל צָרַי אֶמְצָא (שי״ט). — צפנת פענח לרי״ץ מרעלי (קבץ על יד ח״ז, ברלין

יְפַת מַרְאֶה מְנַגֶּנֶת בְּכִנּוֹר (רנ״ב). — תחכמוני שער מ״ט.
יְקָרָה מִיקַר יִצְרֵךְ לְקוּחָה (קנ״ו). — דיואן רי״ה כרך ג׳ צד 35.
יְקָרָה שָׁכְנָה גְּוִיָּה (קנ״ד). — דיואן רי״ה הוצאת שד״ל דף ה׳ ע״ב.
יְרוּשָׁלַם לְמוֹגַיִךְ הַשְׁקִי (קס״א). — שער השיר צד 116.
יְרִיעוֹת שְׁלֹמֹה (קנ״ח). — קונטרס צד 27.
יְשַׁלֵּם הַסְּתָיו נְדָרוֹ (ק״ח). — ש״ש צד 7.
יָשֵׁן אֱל־תַּרְדֵּם (קס״ו). — דיואן רי״ה כרך ג׳ צד 203.
יָשֵׁן לְמָתַי עֵינְךָ עָצְמָתְ (רנ״ה). — תחכמוני שער ג׳, הוצאת קאמינקא צד 434; נייבואיר, מלאכת השיר (פפד״א 1865) צד 53.
יְשֵׁנָה בְחֵיק יַלְדוּת (קנ״ד). — שער השיר צד 100.
יִשְׂרָאֵל נוֹשַׁע בַּיְיָ (מ״ו). — עבודת ישראל צד 604.
כְּבוֹדִי בִּמְקוֹמִי (ר״ט). — ראָזין, ח״א צד 221.
כְּבָר שָׁלְמוּ יְמֵי אֶבְלִי (ע״ב). — שירי רש״ה צד 80.
כְּגוּר אַרְיֵה יְזַנֵּק (שכ״ה). — כ״י ווינא קבץ 72 (ברשימת קראפפ־דייטש צד 121 סִמן CVIII) דף של״ו ע״א (= כי״וו); כ״י ברלין 1059 (ברשימת רמש״ש ח״א צד 94 סִמן 114) דף ח׳ ע״א (= כי״ב). — בית ג׳, בערָגות, כי״ב: בערוגת; ולרעות, כי״וו: ולראות. בית י״ט, נאקות, בב׳ כה״י: נאקת, אולם ראה יחזקאל ל׳ כ״ד. בית כ״ג, עש, בב׳ כה״י: אש; ירב, כי״וו: יריב, כי״ב: ריב. בית כ״ה, ולענה, כי״וו: מלענה; נבה, בב׳ כה״י: נבוב. בית כ״ו, רשע, בב׳ כה״י: ישע. בית ל׳, במצרַפו, על משקל מַקְהֲלִים; צרפו, כי״ב: שרפו. שורה מ׳, ניד, בב׳ כה״י: ניב. שורה מ״ג, ובצפעים, כי״ב: ובפצעים; ראה דיואן רי״ה כרך ב׳, הערות צד 27. בית מ״ה, שר, כי״ב: שח, בכי״וו חסרה המלה הזאת; צר, בב׳ כה״י: צח. בית נ׳, עלי, כי״וו: עדי. בית נ״א, תבונות, כי״ב: תבונה. בית נ״ב, שרים, כי״ב: שירים. בית נ״ג, ישגה, כי״ב: משגה; כי״וו: משגה כמשפטם ידינו. בית נ״ד, שיר, כי״וו: השיר; כי״ב: הזמיר. בית ס׳, חלל, כי״וו: חולל. בית ס״א, נדדים, בב׳ כה״י: הנדודים. בית ס״ו, בחקיו, כי״וו: בחקי. בית ע״ב, בגרנו, כי״וו: גרנו. בית ע״ה, לפי, כי״וו: לפני.
כָּל־הַקֹּנֶה עֶבֶד עִבְרִי (שט״ו). — עמנואל מחברת כ׳.
כָּל־כּוֹכְבֵי בֹקֶר (קנ״ד). — שער השיר צד 100.
כָּל־מַעֲשֵׂה אֲדֹנָי (קל״ב). — תשלום צד 98 והערות שם צד 175.
כְּשֹׁרֶשׁ עֵץ יְהִי אֹרֶךְ אֲמִירָיו (צ״ה). — תפארת שיבה (ספר היובל לכבוד צונץ, ברלין תרמ״ד) צד 197. — בית ל״ז (צד צ״ו שורה כ״ב), ח״נ ביאליק מבכר את נוסח דוקעס (שירי שלמה צד 24), והוא קורא: ואסיר מעלי עֵינַי לבבי — בהתלות אֱפַר ליל — אפריו, ר״ל: כאשר ישים הליל על עצמו את

מַה־תֶּהֱמִי נַפְשִׁי (רל"א). — ר"י רייפמאן, תולדות רז"ה (פראג תרי"ג) צד 31.
מֵהֵיכְלֵי גַלְגַּל יְקָר גָּלִיתִי (רמ"ח). — תחכמוני שער י"ג.
מַהֲרִי־נָא אֱלֵי מְעוֹנֵי אֲהוּבִים (קכ"ו). — דיואן רמב"ע כ"י, סִמן רמ"ג (= דכ"י); כ"י הקראי גאמן באייפטוריה דף מ' ע"ב (= כי"ג); גבולות שנה א' (וויען 1919) צד 67. — בית ב', מְעוֹן, נסמך בשביל המשקל. בית ג', אשמעה . . . מכלואי, דכ"י: אשמעה בם . . . מכלא. בית ד', תבך, כ"ה לנכון בכי"ג, שם בטעות: ואלופי. בית ה', כבאשישות, דכ"י: נא באשישות.
מִי־יִתֵּן רֹאשִׁי מַיִם (רי"ז). — קינות לת"ב מ"פ (דף צ"ה ע"ב) ומ"א (צד 116). צד רי"ט שורה י"ט קרי: עָלְתָה־לָּהּ.
מִי־יִתְּנֵנִי עֶבֶד אֱלוֹהַּ (קנ"ד). — דיואן רי"ה כרך ג' צד 228.
מִמָּרוֹם קוֹל עָבַר (קל"ד). — מב"ע צד 62.
מִנַּחֲלֵי בֶּכֶה אֲשֶׁר נִטָּיו (קמ"ב). — ירחון לשנת 1896 צד 36.
מַעֲשֵׂה אֱלֹהֵינוּ אַדִּיר בְּוַעֲדוֹ (ל"ט). — איטאלייאני (ח"ב דף פ"ג ע"א) לשחרית ומחזור מ"פ (צד 296) למוסף יוה"כ.
מְפַלְטִי אֵלִי צוּרִי (רע"ז). — מחזור מ"פ לשחרית יום הכפורים; מעירי שחר (מנטובה שפ"ד) ליום ב'; אילת השחר (מנטובה תע"ו) ליום א'.
מִצַּר וָצוֹק אֶשְׁכַּב (שכ"ח). — שירים ומכתבים כ"י פרנא הנ"ל דף פ"ט (= כי"פ); כ"י ברלין 1059 דף קס"ב (= כי"ב). בית א', מצר, בכי"פ: מצור; אשת, שם: אשתה. בית ד', לחבר, שם: לחברת. בית ו', בשני כה"י: חכם לב אל בניו (כי"ב: בנו) חדלו לבל תהיו. בית ז', יין, בכ"י: היין. בית ט', ליין, בכ"י: מיין.
נָאוָה בְּעֹז הִתְאַזְּרִי (ר"צ). — עפ"י העתקה שהעתיק לו שד"ל ובאה לידי מעזבון מר מורי ר"א פרופ' ברלינר ז"ל. — שורה ט', צלם אליל, מלת „צלם" חסרה בכ"י וממלת „אליל" נשארו רק אותיות י ל. שורה ט"ו, בכ"י: תעלוז ומלת א ם חסרה. שורה י"ח, בכ"י: ובצעקתך.
נְאֻם עֶבֶד (שכ"ח). — סִמן לבתי השיר „כנור אריה"; עפ"י כ"י ברלין. — בית א', לשי, בכ"י: כשי.
נְדוּ לְנֶפֶשׁ נִרְדָּה מִפַּחַת (רצ"ו). — כ"י ווינא קבץ 72 הנ"ל, דף רכ"ג (= כי"ו); כ"י לונדון Add. 27168, רשימת מרגליות כרך ג' צד 246 (= כי"ל). הקינה הזאת היא הראשונה משורה של קינות אשר קראה ר"א בדרשי בשם „בעל פרצים" וחברה על מות דון בונפוש רונגט, דון אישתרוג דצנבאי ור' אברהם בן שלמיא. — בית א', גודדה . . . יומם . . . נפלה, בכי"ו: גודדת . . . מפח יום . . . נופלת. בית ב', לשד, כ"ה בב' כה"י, ואולי נכון יותר לקרוא: לַסֵּפֶד. בית ד', בכי"ו: תדפק בדלת; כי"ל: תפתח בדלת. קרבי תהי, כי"ל: קרבי זמן; כי"ו: קרי . . . והשאר מטשטש

תרנ"ו—תרנ"ז) צד 15; ראה ירחון לשנת 1897 צד 662. — שורה ד', דְּאָגְתִי, משקל תְּעָלָתִי, אף על פי שאין בנינם אחר, וכתב כן בשביל המשקל.

לְמִי אָנוּס לְעֶזְרָה (ר"ח). — ראזין ח"א צד 99.

לְמָתַי נָע וְנָד אֶהְיֶה (רנ"ה). — תחכמוני שער נ'; נייבואיר, מלאכת השיר צד 48.

לְצִיּוֹן שָׁאֲפָה נַפְשִׁי (רנ"א). — שער השיר צד 195.

לִקְרַאת חֲלַל תְּשׁקְקִךְ (קע"ח). — דיואן רי"ה כרך ב' צד 34.

לִקְרַאת מְקוֹר חַיֵּי אֱמֶת (קע"א). — שם צד 296.

לְשֹׁד עִירִי גָּדוֹל כַּיָּם שִׁבְרִי (שי"ז). — צפנת פענח לרי"צ מרעלי (בקבץ על יד ח"ז, ברלין תרנ"ו—תרנ"ז) צד 16.

מֵאָז מְעוֹן הָאַהֲבָה הָיִיתָ (קס"ט). — דיואן רי"ה הוצאת שד"ל דף כ"א ע"ב.

מֵאֲנָה הִנָּחֵם נַפְשִׁי (רע"ד). — אילת השחר (מנטובה תע"ו) דף מ"ד ע"ב.

מִבֵּין עֳפָאִים הֲמוֹת יוֹנִים (קפ"ט). — שער השיר צד 123.

מַה־יַּעֲשׂוּ אֵלַי צְבָא מָרוֹם (שי"א). — עמנואל מחברת א'.

מַה־יִּתְרוֹן לָאָדָם (קי"ט). — שער השיר צד 21.

מַה־לַּאֲהוּבִי כִּי־יִקְצֹף (קכ"ו). — דיואן רמב"ע כ"י, סִמן רמ"ד.

מַה־לַּאֲחוֹתִי כִּי חֲשְׁבָה יָמִים (ק"ס). — דיואן רי"ה כרך ג' צד 83. — בשורה ז' קרי: כַּמֶּה.

מַה־לָּךְ יְחִידָה תֵּשְׁבִי דוּמָם (צ"ז). — עומר השכחה לר"א גבישון (ליוורנו תק"ח) דף קל"ו ע"ב. — בית ל"ח (צד צ"ח שורה ג' מלמטה), בן לבי, הגאון שי"ר כתב על גליון ספרו (המונח לפני): „הוא דוד המלך משבט יהודה שנקרא לביא (בראשית מ"ט, ט'), והוא קלל את המריבים אתו באש וגפרית (תהלים י"א ו') הכתוב פה בסמוך, ולָביא יקרא בכתיב גם לְבִי, והרבים לְבָאִים, לְבָאוֹת, כמו מן צְבִי צְבָאִים, ומן לָבִיא היה הרבים לביאים כמו מן נביא נביאים". וח"נ ביאליק קורא: בֶּן־אָבִי = בֶּן אֲבִי־גְדוֹר = משה, שאמר גפרית ומלח שרפה כל ארצה (דברים כ"ט כ"ב). — תרגום הבתים הערביים בסוף השיר הוא לפי ענינו:

. . . . . אויה לפרי עמלי;
אויה לעם מְבקש עזר, ולא ישכיל ולא יבין פעלי;
אויה לְשָׁכְנִי בקרבו ולבקשת שלומי עמו.
אויה לזמן מתקוממי, ונפלא הוא בעיני.
אויה לארץ, אשר כה נכסף נכספתי לה;
בדד אשב בה וְאֵבְךְּ, ורעיוני לבד הוא רֵעִי.
דברי ירשוני לעזבה — האלהים יודע את דרכי!

מַה־לָּךְ צְבִיָּה תִּמְנְעִי צִירָיִךְ (קע"ה). — שער השיר צד 92.

לכבוד העין החכלילי, והזכיר את עין אהובתו ולא אותה בעצמה, יען כי בעינה לְבָבַתְהוּ.

עַבְדֵי זְמָן עַבְדֵי עֲבָדִים (קע״א). — דיואן רי״ה כרך ג׳ צד 300.

עָבֵי שְׁחָקִים כַּשְּׁוָרִים גָּעוּ (ק״ז). — ש״ש צד 34. — בית ב׳, ענגים, ח״נ ביאליק קורא: תְּרָנִים.

עֲדֵי־אָן תַּאֲרִיכוּן הַמְּרִיבִים (רנ״ח). — דיואן ראב״י כ״י אדלער דף צ״ה סִמן רי״א (לפי מִנְיָנִי). — בית ב׳, עליו, כ״י: עלי. בית ד׳, אפל, כ״י: אהל. בית ה׳, צהבים, כ״י: זהובים. בית ו׳, וכטורים, כ״י: והטורים.

עוֹלָמְךָ תִּרְאֶה בְּחַיֶּיךָ (ט״ו). — ברכות דף י״ז ע״א ודקדוקי סופרים שם.

עוּ תִּדְרְכִי נַפְשִׁי (שכ״ה). — סִמן לחרוזי השיר: כְּגוּר אַרְיֵה.

עֲטֵה הוֹד וַעֲטֵה וּלְבַשׁ גְּאוֹנִים (צ״ט). — ש״ש צד 13; התחיה לר״ש זקש ח״א (ברלין תר״י) צד 47; אגרות צד 1044.

עֵינֵי עֲנָוִים בַּבְּכִי נִמְאָסוּ (קל״ו). — דיואן רמב״ע כ״י, סִמן קמ״ג. — בית כ״א (צד קל״ז שורה 4), שָׁפָה, קרי: שִׁפָּה; זֻהֲרָה, קרי: זָהֳרָה. בית ל״ה (שם שורה י״ח), יטמאו, בכ״י: יתטמאו.

עֵינֵי צְבִיָּה דָּרְכוּ־לִי קֶשֶׁת (רנ״ב). — תחכמוני שער ג׳.

עַל־הֲדָמִי תִבְטַח (קמ״ד). — כמדומני שראיתי את השיר הזה נדפס ע״י דוקעס, אבל איני יודע מקומו איו, ואני מוציאו עפ״י שלשה כ״י והם: דיואן רמב״ע כ״י, סִמן צ״ז (= דכ״י); כ״י אוכספורד סִמן 1970 ח״ג הנקרא מחנה הנשאר (= כי״א); שריד מדיואן רמב״ע ביד החו׳ ר׳ ישראל לוי בפריז (= כי״ל). — בית א׳, בחול, דכ״י: ברוב. בית ח׳, גוע ונות, כי״ל: גות ונוע. בית ט׳, צמאה, דכ״י וכי״ל: צמאך. בית י״א, שמי, כ״ה בכי״ל על הגליון בתור נ״א, ובפנים מטשטש; דכ״י וכי״א: ימי. בית י״ב, יבוא, דכ״י: בא. בית י״ד, עזרה, דכ״י: עזרך. בית ט״ז, יהיה, דכ״י וכי״ל: יהי. בית י״ז, שכל, דכ״י וכי״ל: הַשְׂכֵּל. בית כ׳, ההוד, כי״א: ההוא. בית כ״ב, ואטעמה, כי״א: אטעמה. בית כ״ג, והוד, דכ״י: לטוב. בית כ״ד, ים, כי״ל: יום. בית כ״ז, תבלה, כי״א: תבל. בית כ״ט, להיות, כי״א וכי״ל: הוא מנת. בית ל״א, צדקך, כי״א וכי״ל: צדק. בית ל״ב, וממשיליך, כי״ל: וממשאלך.

עַל־כֵּן נְקַוֶּה־לָּךְ (י׳). — עבודת ישראל צד 398; ירחון לשנת 1911 צד 596.

עַל־מָה גֵּרַשׁ מְנָאֵץ עַלְמָה (קי״ד). — אגרות צד 499.

עָלֵינוּ לְשַׁבֵּחַ (ט׳). — עבודת ישראל צד 397; ירחון לשנת 1911 צד 595.

עֲלָמוֹת הֵן וְעֵינֵיהֶם צְבוּעִים (רפ״ו). — עפ״י העתקת ר״י פאמאי מתוך כ״י אוכספורד 1970 ח״ד סִמן ל״ז. — בית א׳, סלעים, בכ״י: צלעים. בית י״א, בכ״י: וקלעי השרד לנו קלועים. בית י״ט (צד רפ״ז שורה ח׳), צנועים, בכ״י: צבועים. בית כ״ב (שם שורה י״א), וישכח, בכ״י: וישאל. בית כ״ה (שם

ולא יוכל להקרא. בית ז׳, בגזרי רעיוני, כי״ל: בגוזרי רעיוני; כי״וו: בעזרי בעיני. בית ט׳, ממִתים, כי״ל: ממותים. בית י׳, פַּלֶּךְ, קרי: פֶּלֶךְ; תלכדו, כי״וו: נלכדו. בית י״ד, נגף, כי״וו: עב; לפי לה״כ ירמי׳ ט׳ כ׳ צ״ל: מות. בית ט״ו, נסחפו, כי״וו: נספחו, כי״ל: נשחפו. בית י״ז, איך בעי גמלחת, כ״ה בב׳ כה״י, ואולי צ״ל: בַּעֲמָקִים נָחַת. בית י״ח, מול, כ״ה בב׳ כה״י, ואולי צ״ל: אל, או: על. וסס, כי״ל: ועש. בית כ״ג, מותה מגל, כי״ל: המות המגל. בית כ״ה, טבחת, כי״וו: טופחת, ואולי ר״ל: מְכַסָּה באדמה כמו במטפחת. בית כ״ו, הֲבִינוֹתִי, כי״וו: תבואתי; כי״ל: תבונתי. בית כ״ח, כי״ל: מקום מקלט ועיר מבצר. בית כ״ט, בחרבך, כי״וו: בסירך. אבחת, כי״ל: זובחת. בית ל׳, רות תלאות, כי״ל: רוח מתלאות; כי״וו: כוס מתלאות. רוחות, כי״וו: כפות. בית ל״א, למעוה, כי״וו: למעבה. בית ל״ב, הלמות שׂרהה, בב׳ כה״י: הולמות שודדה. עיני, כי״וו: עיניו. נגחת, כ״ה בב׳ כה״י; קרי: נִגְּחַת? בית ל״ח, שבמה, כי״וו: שבמו; כי״ל: אחי. ראה ישעי׳ ט״ז, ח׳, ט׳. בית מ׳, בסור, כי״ל: בסוד. בית מ״ב, ארי . . . הרחב . . . כפיר, כי״וו: חרי . . . תרחב . . . כפור. בית ל״ג, ומאין, כי״וו: המאין. בית מ״ו, מן, חסר בכי״ל. בית מ״ז, תַּאֲבִיל, נראה שצ״ל: הֶאֱבִיל; בזבל, כי״וו: באבול. בית מ״ט, ידה, כי״וו: דיה.

נְדִיבֵי עַם קְרָאוּנִי (שי״ג). — עמנואל מחברת י״א.

נוֹרָא מִכֹּל וְאָיוֹם (קל״ג). — מב״ע צד 79; אוינגנון דף ל״ו ע״א.

נַחֵם אֲדֹנָי אֱלֹהֵינוּ (ו׳). — עבודת ישראל צד 96.

נֶפֶשׁ אֲשֶׁר עָלוּ שְׁאוֹנֶיהָ (צ״ב). — ש״ש צד 10; ר״ש זקש, התחיה ח״ב (ברלין תרי״ז) צד 1.

נֶפֶשׁ יְקָרָה אֵיךְ בְּשִׂכְלֵךְ תִּבְטְחִי (רמ״ט). — שער השיר צד 192.

נֶפֶשׁ יְקָרָה צַהֲלִי קוֹלֵךְ (שכ״ב). — שירים ומליצות כ״י ברלין הנ״ל, דף ר״ח ע״א. — חרוז י״ד, גו תערך, בכ״י: גי תערב. בית ט״ו, אל יום, בכ״י: ליום.

נַפְשִׁי אִוִּיתִיךְ, ראה: אותה נפשי.

נַפְשִׁי בִּי מַה־תֶּהֱמִי (רס״ח). — צ״ק צד 169.

נַפְשִׁי בְקִרְבִּי תַּחְשֹׁב (שי״ד). — עמנואל מחברת ט״ז.

נַפְשִׁי לְצִיּוֹן מִסְפָּרַד גָּלְתָה (רמ״ט). — תחכמוני שער כ״ח.

נַפְשִׁי עֹז תִּדְרְכִי (ק״י). — חובות הלבבות (וויען תרט״ז).

נֵרְדְּ וְכַרְכֹּם צָץ בְּגַנִּי (רצ״א). — צ״ק צד 163.

נְשָׁמָה מֵאֲשֶׁר תִּתְאוּ גְּדוּעָה (ע״ד). — שירי רש״ה צד 108.

סָבְאִי בְּרֹאשׁ מָהוּל (שכ״ט). — שירים ומכתבים כ״י פרגא הנ״ל דף פ״ט; כ״י ברלין 1059 דף קס״ב.

סֹבֵב חֵשֶׁק עֲלֵי־יַד הַיְאֹר (רנ״ב). — תחכמוני שער ג׳. — בבית ג׳ הנחתי מלת חכלילי (ולא שניתיה לכתוב: חַכְלִילַת), כי אפשר שכוּן המשורר לאמר:

שְׁאָלוּנִי חֲכַם לֵבָב (רפ״ז). — דוקעס, נחל קדומים (הנובר תרי״ג) צד 57, מוגה עפ״י העתקת ר״י פאטאי מתוך כ״י אוכספורד 1970 ת״ד סִמן כ׳.
שְׁאָלוּנִי שְׁעִיפַּי הַתְּמֵהִים (ע״ז). — טל צד 22; קונטרס צד 4.
שַׁאֲלִי שְׂרוּפָה בְאֵשׁ (רצ״ה). — קינות לת״ב מ״פ דף ק״ב, מ״א צד 146.
שְׁבִיָּה בַּת צִיּוֹן (פ״ג). — שער השיר צד 50.
שַׁדַּי אֲשֶׁר יַקְשִׁיב (ע״ז). — רש״ז צד קי״ת.
שׁוּבִי נַפְשִׁי, ראה: יקרה מיקר יצרך לקוחה.
שׁוּבִי נַפְשִׁי לְקִנֵּךְ (שט״ו). — טריפולי דף י״ד ע״ב; תשלום צד 109.
שׁוּעַ וָרֵעַ נְדִיבִים (ע״ו). — שירי רש״ה צד 198.
שְׁתִי לָאֵל יְחִידָה (ע״ז). — שער השיר צד 41.
שַׁחַר אֲבַקֶּשְׁךָ (ע״ח). — רש״ז צד ק״נ.
שַׁחַר עֲלֵה אֵלַי (צ׳). — צ״ק צד 157.
שְׁכַב עֲלֵי מִטּוֹת זָהָב (צ׳). — צ״ק צד 158; כ״י ברלין 576 .qu (רשימת רמש״ש ח״א צד 69 וצד 126) דף קמ״ב ע״ב. — בית א׳, שכב . . . יצועי־יה, כי״ב: שוכן . . . יצועיה. בית ג׳, הנני, כי״ב: אני טוב.
שְׁכוּלָה אֲכוּלָה לָמָּה תִבְכִּי (פ״ב). — עבודת ישראל צד 745; חזונים (קושטאנדינה שמ״ה) ליום א׳ של סכות.
שִׁכְחִי יְגוֹנֵךְ נֶפֶשׁ הַמְּיָה (פ״ז). — חזונים (בסוף הספר); קונטרס צד 43.
שֹׁכְנֵי בָתֵּי־חֹמֶר (פ״ח). — תשלום צד 137 והערות שם צד 137.
שָׁכַנְתְּ בְּתוֹךְ שָׂדֶה (צ״א). — אריענט (ליטעראטורבל.) לשנת 1843 עמוד 307; שבחי אלהים (והראן תרמ״ה) צד ק״ט.
שָׁלוֹם לְעִיר שָׁלֵם (ר״ג). — תחכמוני שער ג׳.
שָׁלוֹם עֲלֵי גָרִים (ק״ג). — דיואן רמב״ע כ״י, סִמן ק״ל.
שְׁלַח יוֹנָה מְבַשֶּׂרֶת (ע׳). — שער השיר צד 31.
שְׁלֹשָׁה בְּוֹסְדוֹ יַחַד לְעֵינָי (ע״ח). — רש״ז צד קנ״ט.
שִׁמַּמְתִּי בְּרוֹב יְגוֹנִי (פ״ד). — תשלום צד 72 והערות שם צד 170.
שִׁמְעָה אֲדוֹן עוֹלָם (ע״ח). — רש״ז צד ק״מ.
שִׁמְעוּ בְּנֵי שֵׂכֶל (רנ״ד). — תחכמוני שער ג׳, בהוצאת קאמינקא צד 453.
שֶׁמֶשׁ בְּלֶחְיָהּ תֻּקְעָה נָוֶה (של״א). — עפ״י העתקת פאטאי מכ״י אוכספורד 1984.
שֶׁמֶשׁ יְקַר יָרְדָה (שכ״ט). — ממזרח וממערב ח״ב (וויען תרנ״ה) צד 114.
שַׁאֲנַנִּים שַׁאֲנַנִּים (ע״ט). — מחזור ספרד (אהלי יעקב, ירושלם תר״ע) ליו״כ, דף פ״ח ע״ב.
שַׁעַר אֲשֶׁר נִסְגַּר (צ״א). — כ״י ברלין 576 .qu הנ״ל; אריענט (ליטעראטורבל.) לשנת 1843 עמוד 307. — בית ב׳, שם, בכ״י: ושם.

שורה י״ד), לי, בכ״י: בי. בית כ״ו (שם שורה ט״ו), בחשקים, בכ״י: בחשוקים. בית כ״ט (שם שורה י״ח), אהובי, בכ״י: אהבי. בית ל׳ (שם שורה י״ט), צבי־החן, בכ״י: צבית חן. בית ל״א (שם שורה כ׳), רקועים, בכ״י: קרועים.

עֲנֵנוּ אֲדֹנָי עֲנֵנוּ (ה׳). — עבודת ישראל צד 91.

עֵת אֶחֱזֶה קִבְרֵי בְּנֵי הָעָם (ש״ז). — עמנואל מחברת כ״ו.

עֵת כָּל־אֱנוֹשׁ (רנ״ה). — תחכמוני שער מ׳.

פְּנֵי הָאֵל לְבַד תָּמִיד אֲחַלֶּה (קמ״ט). — דיואן רמב״ע כ״י, סִמן ק״ב.

פִּתְאֹם יְצָרֵי אֹהֲבִים עֲזָבְתִּי (ק״מ). — אוצר נחמד ח״ג (וויען תר״ך) צד 44.

צְאֵה לְךָ אֶל־חֲצַר מָוֶת (קמ״ט). — גבולות (וויען 1919) צד 66; דיואן רמב״ע כ״י, סִמן ק׳.

צְבִי הַחֵן אֲשֶׁר לֶחְיוֹ (רנ״ב). — תחכמוני, הוצאת קאמינקא צד 417.

צְבִיַּת חֵן לְבָנָה כַלְּבָנָה (רג״א). — שער השיר צד 192.

צִיּוֹן הֲלֹא תִשְׁאֲלִי (קע״ם). — דיואן רי״ה כרך ב׳ צד 155. — בית ח׳, אכחר, קרי: אבחר.

קְבָרִים מִן־זְמַן קֶדֶם (ק״נ). — דיואן רמב״ע כ״י, סִמן קל״א.

קַו אַחֲרֵי־קָו (קמ״ט). — גבולות (וויען 1919) צד 69.

קַח מִצְּבִי כוֹס (ע״ה). — שירי רש״ה צד 189.

קְרָאַנִי גְּבִיר הִקְדִּישׁ קְרֻאָיו (קל״ה). — דיואן רמב״ע כ״י, סִמן קמ״ח. — בית ז׳, רקיעיו, בכ״י: רקעיו. בית י״ג, ולרגיע, בכי: ולרגוע. בית כ״א, וחסר, בכ״י: בחסד. בית כ״ה (צד קל״ו שורה ד׳), עיפי, בכ״י: יְעַיְּפִי.

רְאוּ כְּגוֹר בְּחֵיק עַלְמָה (רנ״א). — תחכמוני שער ל״ב.

רִבּוֹן כָּל־הָעוֹלָמִים לֹא עַל־צִדְקֹתֵינוּ (ג׳). — עבודת ישראל צד 44; סדר התפלה להרמב״ם; מכילתא בשלח פרשה י׳.

רַבִּים לְחַכְמֵי הַזְּמָן יִתְמָהוּ (שכ״ד). — שירים ומליצות כ״י ברלין הנ״ל, דף קע״ד ע״א. — בית א׳, איך, בכ״י: אך. בית ו׳, יעות, בכ״י: יעוה. בית י״א, ולתמורות, בכ״י: ולתמורת. בית ט״ו, רשמיו, בכ״י: רשומיו. בית כ׳, זמירי . . . גבהו, בכ״י: זמירו . . . נגבהו.

רַחֵם אֲדֹנָי אֱלֹהֵינוּ (ו׳). — ירושלמי ברכות פ״ד (קראטאשין דף ח׳ ע״א); סרע״ג ח״א צד 43; איטאלייאני ח״א דף ט״ז ע״ב. — צד ז׳ שורה י״ב, מארץ, אולי יתכן לקרוא: מַעֲרָשׁ.

שְׁאִי עַיִן יְחִידָתִי (ע״ו). — רש״ז צד קי״ז.

שְׁאַל לְהֹדוֹת לְךָ לִבִּי (ע״ז). — שם צד קמ״ה.

שַׁאֲלוּ שְׁחָקִים וְשִׂיחוּ לַאֲדָמָה (פ״א). — עבודת ישראל צד 626; קונטרס צד 17. מיוחס לרשב״ג בנחלת שד״ל צד 67.

שְׁפַל־רוּחַ שְׁפַל־בֶּרֶךְ (ע"ט). — קונטרס צד 42.
שֹׁרֶשׁ בְּנוֹ יִשַׁי (צ"א). — טל צד 23.
שְׁשׁוֹנִי רַב בְּךָ שֹׁכֵן מְעוֹנִי (צ"ב). — קונטרס צד 47 והערות שם צד 80.
שַׁתִּי בְךָ מַחְסִי (ע"ט). —רש"ז צד קנ"ו.
תֵּבֵל כְּאֵשֶׁת פְּתַיּוּת (קמ"ח). — ירחון לשנת 1896 צד 200.
תֵּבֵל כִּשְׁמוֹ הַיָּדוּעַ (ש"ח). — עמנואל מחברת י"ט.
תַּעֲרֹג אֵלֶיךָ כְּאַיָּל (נ"ז). — סליחות כי"פ, סמן מ"ז; סליחות מ"פ ליום ג' ומ"א ליום ד'. — שורה ב', צאת לרויה, בכ"י: לקץ רויה. שורה ג', ולדלות לא, בכ"י: ולרות אין. שורה ג', וחוכים, בכ"י: קודרים. שורה י', עמך, בכ"י: לעמך. שורה י"א, עוד, בכ"י: עדר. שורה י"ב, ועניך, בכ"י: ענייך. שורה י"ד, בכ"י: טיפי כומר ונבל. שורה י"ט, תנים, בכ"י: תנין; ואליך, בכ"י: ועליך. שורה כ"א, נקרא, בכ"י: נא. שורה כ"ג, הלל, בכ"י: חילל. שורה כ"ג, מלל, בכ"י: ימלל. שורה כ"ה, שים, בכ"י: שם; ולא קנס, בכ"י: ואין כונס. שורה כ"ז, יבוש האונס, בכ"י: ובוש והאונס. שורה כ"ח, יתנוסס ונדחי, בכ"י: נוסס נדחי. שורה כ"ט, וקרבן, בכ"י: קרבן. שורה ל"א, יזכר, בכ"י: ימצא.
תְּרוּפָה בְּפָנֶיהָ (ע"ה). — שירי רש"ה צד 177.
תַּרְתִּי בְלִבִּי (ש"ו). — עמנואל מחברת ד'.

LIPSIA, TYPIS W. DRUGULINI